

POLITIKER- HÅNDBOGEN Budget 2021

Skanderborg
Kommune

POLITIKERHÅNDBOGEN 2021 • 1. UDGAVE

OPLAG: 150

UDGIVER: Skanderborg Kommune

REDAKTION: Økonomistaben

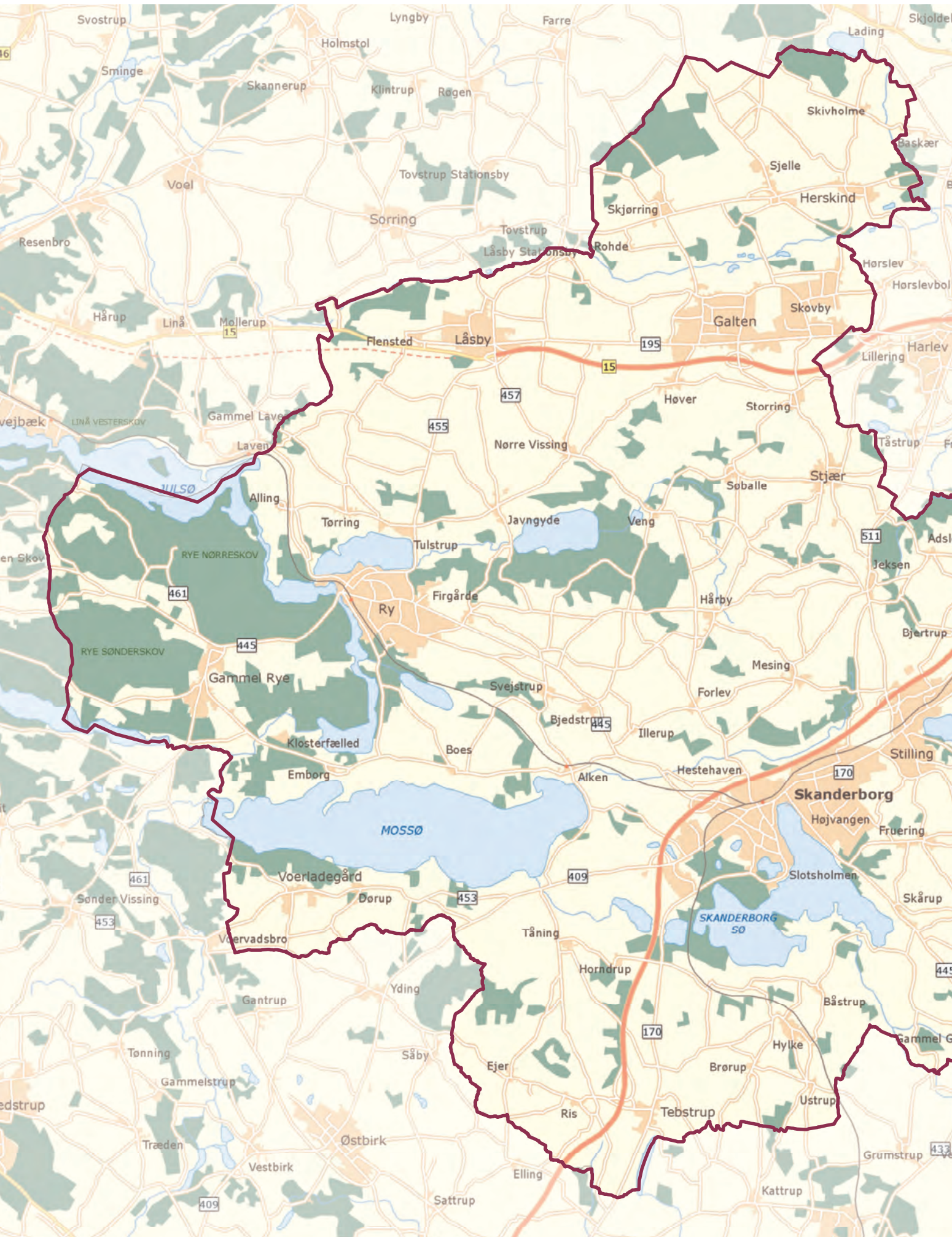
SATS: Skanderborg Kommune

FOTO: Ole Nissen, Per Bille
Susanne Dencker og Henrik Jensen, Sølund Musik-Festival
Ronni Fjordvald Søe, Skanderborg Kommune
Stig Rohde Andersen
Ricco Nielsen, Skanderborg Kommune
Omslagsfoto: Ole Nissen
- *Morten Børup Skolen*

TRYK: 2rgrafisk.dk

ND
SATS
MÅL
TAL
SERVICE
VILJE
FAKTA
UAF
GIG
AMBITION
LEDERSKAB
TILGÆNGELIG
FOR
KLING
VISION
GLÆDE
ÅBENHED
BIDRAG
BUDG
MOD
INSPIRATION
SYNLIGHED
STRATEGI
BEC
STRING
BORGERE
FORANDRING
FRIHED
ANE
DELSE
PENGE
KVALITET
SAMARBEJDE
ANSVA
RING
UDVIKLING
FÆLLESSKAB
FORNUFT
FREI

POLITIKERHÅNDBOGEN BUDGET 2021 - 2024

INDHOLD

LÆSEVEJLEDNING

Forord og læsevejledning	6
--------------------------------	---

POLITIKOMRÅDER – TVÆRGÅENDE

1 Demokrati	10
2 Personale	18
3 Økonomi	24
4 Klima, energi og beredskab	34
5 Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner	46
Byrådets Udviklingspolitik 2018 Plandata	58
6 Sundhedsfremme og forebyggelse	74
7 Integration	86

POLITIKOMRÅDER – VELFÆRD OG MYNDIGHED

8 Borgerservice	90
9 Natur og miljø	96
10 Vej og trafik	104
11 Erhverv, turisme og internationalt samarbejde	116
Den sammenhængende børnepolitik 2021	122
12 Dagtilbud til 0 – 6-årige	126
13 Skoler og pædagogiske fritidstilbud	140
14 Børn og unge med særlige behov	156
15 Ældre	164
16 Borgere med fysiske og psykiske handicap	178
17 Kultur og fritid	188
18 Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold	200
19 Administration	214
20 Kommunale ejendomme	224

ØVRIGT

21 Generelle bemærkninger	234
22 Oversigter	240
23 Aftale for budget 2021 - 2024	270

FORORD

Politikerhåndbogen Budget 2021 giver dig overblik:

Over de mange forskellige opgaver, som vi løser i Skanderborg Kommune.

Over Byrådets visioner og strategier. Og over Skanderborg Kommunes otte tværgående politikområder og 12 velfærds- og myndighedsområder.

Politikerhåndbogen indeholder også budget og regnskab. Ambitionen er, at du kan læse og forstå indholdet og tallene uden særlige forudsætninger eller indblik i kommunal økonomi, som ellers kan være ret kompliceret.

Med håndbogen får du overblik og svar på, hvordan vi fordeler de knap 4 mia. kr., som udgør Skanderborg Kommunes samlede budget for næste år.

Du kan læse om de aktuelle serviceniveauer og standarder på vores store velfærdsområder. Du kan zoome ind på udvalgte områder og eksempelvis kigge nærmere på, hvor mange penge vi bruger på at bygge plejecentre, på skoler og daginstitutioner eller på vores veje og cykelstier. Du kan også se, hvad det koster at få passet børn i daginstitutioner eller SFO. Eller hvordan vi arbejder med bæredygtighed og grøn omstilling i Skanderborg Kommune.

Med budgettet for 2021 fortsætter Skanderborg Kommune den økonomiske kurs, som Byrådet har lagt med fokus på at sikre gode fysiske rammer for nuværende og kommende borgere.

Skanderborg Kommune er i kraftig vækst. Det er en meget positiv udvikling – men den kommunale service skal følge med.

I budgettet for næste år er der sat penge af til daginstitutioner, skoler, plejecentre, idrætsfaciliteter og infrastruktur. Pengene findes blandt andet ved at trække på kommunens kassebeholdning og ved at udnytte muligheden for at sætte skatten lidt op. Det er en mulighed, som vi ekstraordinært har fået, fordi Skanderborg Kommune taber penge på Udligningsreformen. Skattestigningen er på 0,12 pct. i 2021.

Samlet skal Skanderborg Kommune investere 1,7 mia. kr. i nye anlæg over de næste ti år. Alene frem til 2024 skal der bruges 957 mio. kr. til byggeri. Det er blandt andet nye plejeboliger i Galten og Skanderborg. På skoleområdet er der sat penge af til den nye skole i Hørning, til en kommende skole i Ry samt flere ombygninger og renoveringer på skole- og dagtilbudsområdet.

Et bredt flertal af Byrådets partier står bag Budgetaftalen. Det giver et godt rygstød for at udvikle Skanderborg Kommune til gavn for alle.

Rigtig god læselyst..

Frands Fischer
borgmester

LÆSE- VEJLEDNING

Budgettet – og dermed Politikerhåndbogen – er delt op i 8 tværgående politikområder og 12 velfærds- og myndighedsområder.

Budgettet – og dermed Politikerhåndbogen – er delt op i 8 tværgående politikområder og 12 velfærds- og myndighedsområder.

De tværgående politikområder er kendetegnet ved, at de politiske visioner og strategier er helhedsorienterede set i forhold til de fordelinger af opgaveområder, som ligger til grund for den politiske og administrative organisering i øvrigt.

For de tre første tværgående politikområder er ansvaret for det politikkontrollerende arbejde entydigt placeret i Økonomiudvalget. Økonomiudvalget varetager dermed en særlig og selvstændig tværgående politikkontrollerende funktion i forhold til visioner og strategier på disse områder.

For de øvrige tværgående politikområder gælder det, at politikkontrollen af de politiske visioner og strategier er fordelt på flere udvalg. Ansvaret for det enkelte udvalg defineres og afgrænses her ved de politikområder, som er tildelt udvalget i Styrelsesvedtægten.

For velfærds- og myndighedsområderne gælder det, at politikkontrollen primært varetages af ét af udvalgene på vegne af Byrådet.

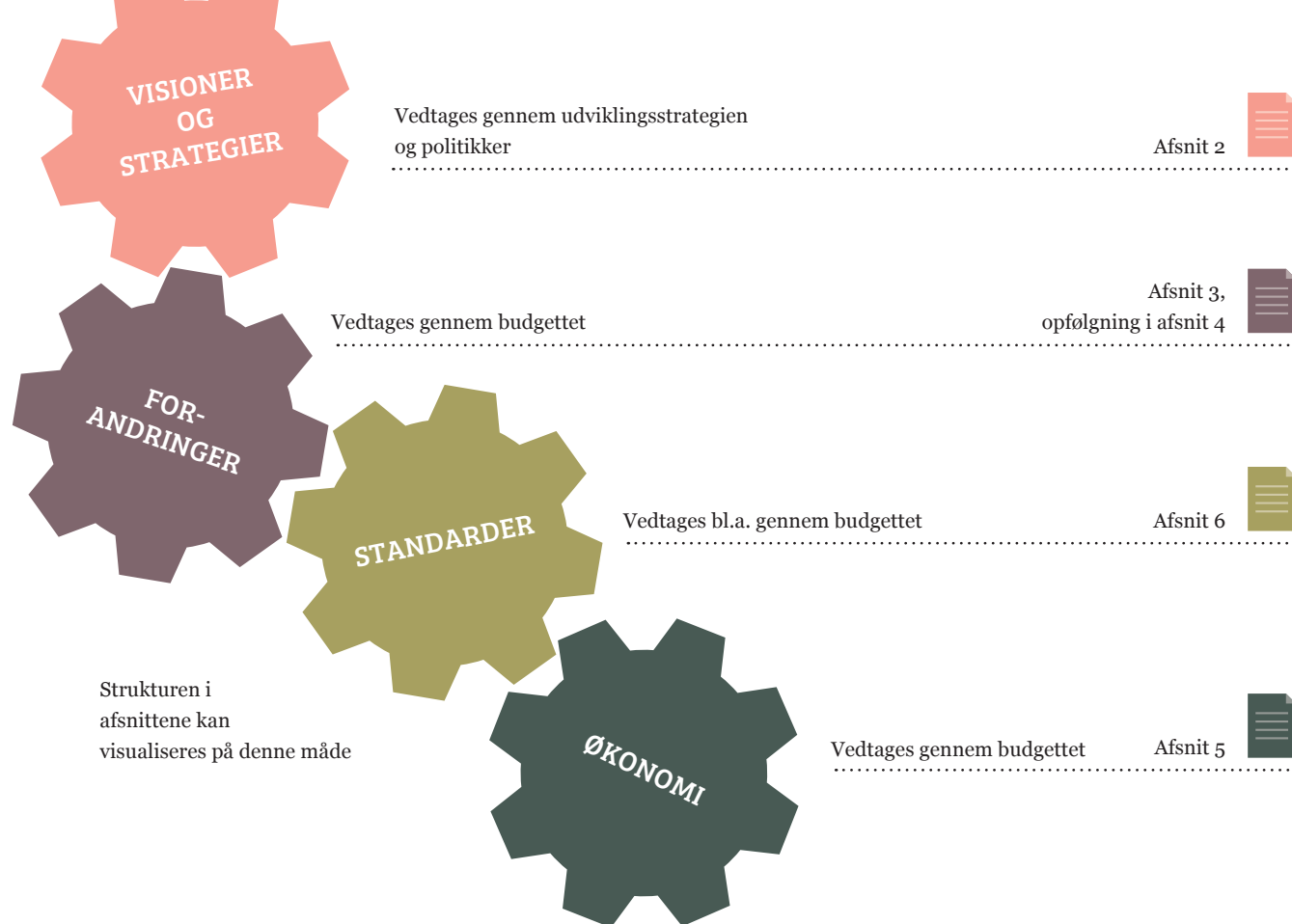
De 8 tværgående politikområder er:

1. Demokrati
2. Personale
3. Overordnet økonomi – incl. skatter og tilskud
4. Klima, energi og beredskab
5. Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner
6. Sundhedsfremme og forebyggelse
7. Integration
8. Borgerservice

De 12 velfærds- og myndighedsområder er:

9. Natur og miljø
10. Vej og trafik
11. Erhverv, turisme og internationalt samarbejde
12. Dagtilbud for 0-6-årige
13. Skoler og pædagogiske fritidstilbud
14. Børn og unge med særlige behov
15. Ældre
16. Borgere med fysiske og psykiske handicap
17. Kultur og fritid
18. Beskæftigelses- og arbejds-markedsforhold
19. Administration
20. Kommunale ejendomme

Hvert politikområde er opbygget efter den samme skabelon med seks faste afsnit:

1. Politisk arbejdsform

Her er bl.a. angivet hvilke politiske udvalg politikken hører til. Dette er det eller de udvalg, som har en politikformulerende og politikkontrollerende rolle.

2. Byrådets visioner og strategier

Her beskrives de vedtagne visioner og strategier, som fremgår af politikkerne på området. En vision er ”inden for synsvidde, men uden for rækkevidde”. Alle politikker kan findes på Skanderborg Kommunes hjemmeside under politik og fællesskab/vision og politikker.

www.skanderborg.dk/politik-og-faellesskab/vision-og-politikker

3. Politisk besluttede forandringer

Her er angivet alle de ”forandringer”, som Byrådet har vedtaget for politikområdet i 2021. En politisk besluttet forandring er en ”ordre til at gennemføre et konkret projekt”.

4. Opfølgning på de politisk besluttede forandringer

Her er opfølgningen på de politisk besluttede forandringer, der er arbejdet med i 2019 og 2020.

5. Økonomi

For hvert politikområde fremgår de vedtagne bevillinger på både drift og anlæg for 2021. Man kan se udviklingen fra regnskab 2019 til budget 2020-2024. Hvis der er budgettildelingsmodeller for politikområdet, vil de også være nævnt her. Det korrigerede budget for 2020 indeholder tillægsbevillinger til og med 31. august 2020.

I alle økonomitabeller gælder det, at 2019 er i 2019 prisniveau, 2020 er i 2020 prisniveau og 2021-24 i 2021 prisniveau.

6. Serviceniveau og kvalitetsstandarder

Her angives, hvilket serviceniveau borgere kan forvente at få for de penge, Byrådet har afsat til formålet.

Farveindikationer

Det er angivet med en farvekode nederst på hver side hvilket politisk udvalg, som politikområdet hører under. Et politikområde kan godt være delt mellem flere politiske udvalg.

Verdensmålene

Ikonerne for FN's 17 verdensmål fremgår på forsiden af hvert politikområde og angiver hvilke verdensmål politikområdet dækker.

1. DEMOKRATI

NER BESLUTNINGSFORUM SERVICENIVEAU BES
KLINGSSTRATEGI POLITIKKER VISIONER FORA
TSÆTTELSE KVALITETSSTANDARDE RÅD LED
ING BYRÅDETS UMIDDELBAR ADMINISTRATION
ERKENDELSE DIALOG DEBAT VÆRDIFULDT NØ
ION NÆVN REPRÆSENTANTER VALGT SAMTAL
VIKLING BALANCE NATUR BOLIGER ARBEJDSPI
NG

DEMOKRATI

1. Politisk arbejdsform

Byrådet har det overordnede ansvar for ledelse og styring af Skanderborg Kommune.

Byrådet varetager sit ledelses- og styringsansvar i forhold til

- Aktiviteter blandt borgere, virksomheder, foreninger m.v.
- Fysisk indretning og planlægning
- Det daglige samspil med borgere, virksomheder, foreninger m.v. om sikring af velfærd gennem kvalitetsstandarder
- Skanderborg Kommunes myndighedsfunktioner.

Byrådet leder og styrer Skanderborg Kommune via

- En udviklingspolitik (planstrategi)
- Visioner og strategier på de forskellige politikområder (politikker)
- Forandringer samt standarder og bevillinger for de enkelte politikområder og for den fysiske indretning / anlæg (budgetter, kvalitetsstandarder og lokalplaner).

Byrådets samlede ledelse og styring af Skanderborg Kommune varetages med bistand fra Økonomiudvalget og Byrådets stående udvalg. Udvalgene arbejder politikformulerende og politikkontrollerende i forhold til Byrådets udviklingsstrategi, politikker, planer og budgetter.

Byrådet har i foråret 2017 vedtaget en ny styrelsesvedtægt, som gælder fra 1. januar 2018.

Foruden Økonomiudvalget er der følgende stående udvalg:

- Undervisnings- og Børneudvalget
- Socialudvalget
- Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget
- Miljø- og Planudvalget.

Styrelsesvedtægten fastlægger den nærmere fordeling af den politikformulerende og politikkontrollerende opgave mellem udvalgene.

I henhold til §64b i styrelsesloven varetager Byrådet den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender – dog således, at Økonomiudvalget varetager den umiddelbare forvaltning på særlige områder vedrørende samordning af planlægning, administration, budget og regnskab.

I det politikformulerende og politikkontrollerende arbejde lægges der særlig vægt på at samarbejde med relevante borgere, virksomheder, foreninger m.v. Det kan ske via en løbende dialog med disse om udvalgenes opgaver, men det kan også ske ved, at Byrådet etablerer særlige opgaveudvalg, hvor borgere,

virksomheder, foreninger m.v. involveres i et direkte samarbejde med Byrådet om løsning af konkrete opgaver.

De særlige opgaveudvalg nedsættes af Byrådet i henhold til §17, stk. 4 i Lov om Kommunernes Styrelse.

Der er i øjeblikket nedsat et særligt opgaveudvalg, der arbejder med erhvervslevet, herunder turisterhvervets vilkår:

- Erhverv og Turisme (jf. strategispør i Udviklingspolitikken 2018-2021).

Arbejdet er afsluttet i de særlige opgaveudvalg om Demokrati og borgerinddragelse (2019-2020), Bæredygtighed og Cirkulær Kommune (2018-2019), Dyrehaven og Fremtidens Festival (2018-2019), Projekt Fællesskabets Hus (2016-2019) og Psykiatri (2017-2018).

Det særlige opgaveudvalg om Demokrati og borgerinddragelse har afleveret deres rapport og anbefalinger til Byrådet den 2. september 2020.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Udviklingspolitik 2018-2021

Det nye byråd, der er tiltrådt den 1. januar 2018, har med Udviklingspolitik 2018-2021 formuleret en vision og udpeget fem strategispor, som er særligt vigtige for udviklingen af Skanderborg Kommune.

Visionen handler om, at vi skal møde hinanden som mennesker og sikre en stærk udvikling i fællesskab:

Mennesker møder mennesker

Når mennesker møder mennesker, opstår fællesskaber, og dermed skabes grundlaget for, at vi kan skabe udvikling sammen.

Når vi skaber udviklingen sammen, bringes flere ressourcer i spil, og vi når længere. Og hvis alle er med, når vi ekstra langt.

”Vi sætter en ære i, at vi møder hinanden som mennesker, at der er plads til alle, og at vi forpligter os selv og hinanden på at gøre vores bedste”.

De fem strategispor, hvor der skal udvikles en særlig indsats, er:

- Bæredygtighed og cirkulær kommune
- Demokrati og borgerinddragelse
- Erhvervslivets – herunder turisterhvervets – vilkår
- Helhedssyn på udviklingen
- En kommune, hvor alle er med.

Byrådet har vedtaget, at der skal nedsættes særlige opgaveudvalg til at arbejde med de tre første strategispor: ”Bæredygtighed og cirkulær kommune” (august 2018 – juli 2019), ”Demokrati og borgerinddragelse” (august 2019 – juli 2020) samt ”Erhvervslivets – herunder turisterhvervets – vilkår” (august 2020 – juli 2021).

Arbejdet med strategispor ”Helhedssyn på udviklingen” vil blive placeret forud for arbejdet med kommuneplanen og sættes derfor i gang primo 2019. Økonomiudvalget har opgaven med at forberede et kommissorium for at definere opgaven og arbejdsformen nærmere, inden Byrådet sætter arbejdet i gang.

Arbejdet med strategispor ”En kommune, hvor alle er med” vil blive sat i gang i andet halvår af 2018. Socialudvalget har ansvaret for at forberede et kommissorium for at definere opgaven og arbejdsformen nærmere, inden Byrådet sætter arbejdet i gang. Socialudvalgets forberedende arbejde vil ske i samspil med Undervisnings- og Børneudvalget samt Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget.

Politik for Borgerinddragelse

Ved opbygningen af den nuværende Skanderborg Kommune ønskede Byrådet, at såvel den enkelte borger som borgergrupper skulle opleve, at den reelle mulighed for indflydelse og involvering i den politiske beslutningsproces er tilstede.

Der er fortsat et udbredt ønske om at forhøje graden af involvering og at styrke det lokale demokrati. Med ”en styrkelse

af det lokale demokrati” tænkes ikke alene på lokalområder/ landsbymiljøer. Det er her vigtigt at understrege, at der ønskes en involvering, der i lige så høj grad retter sig mod organisations- og interessegrupper, der dækker bredere geografisk.

Det overordnede mål er således, at der ved at involvere borgerne forud for politiske beslutninger, i højere grad skabes accept af de endelige beslutninger. De involverede kan og vil ofte være ambassadører i den videre proces – og målet er derfor:

- at styrke og udvikle demokratiopfattelsen generelt
- at motivere og stimulere aktive medborgere til at søge og opnå indflydelse – og påtage sig medansvar
- at give mulighed for indflydelse til berørte borgere
- at give mulighed for reel indflydelse til såvel enkeltpersoner som grupper
- at muligheden for indflydelse kan komme fra såvel lokalsamfund som på tværs af geografiske områder
- at opkvalificere det politiske beslutningsgrundlag.

Det særlige opgaveudvalg om demokrati og borgerinddragelse har i efteråret 2020 afleveret forslag til ny Politik for Borgerinddragelse.

Kommunikationspolitik

Skanderborg Kommunes kommunikationspolitik har en vision om, at:

”Skanderborg Kommune er på én og samme tid myndighed, servicevirksomhed og fællesskab med 60.000 borgere. Det er ledere og medarbejdere bevidste om, og det afspejler sig konkret i den måde, vi kommunikerer på.

Den enkelte ansatte i Skanderborg Kommune opfatter kommunikation som en naturlig del af sine arbejdsopgaver og tager ansvar for at kommunikere så godt som muligt. Vi målretter vores budskaber til modtageren og bruger de kommunikationskanaler, der er relevante i forhold til opgaven.

Vores kommunikation er ikke bare åben, venlig og tydelig – vi lægger også vægt på at engagere og invitere til samarbejde. Borgere, virksomheder og foreninger skal opleve sig som en del af fællesskabet og være medskabere af kommunikationen om Skanderborg Kommune”.

Visionen forfølges gennem seks strategispor:

- Klar og konstruktiv kommunikation gør mødet med borgerne positivt.
- Involvering af borgere, foreninger og virksomheder er med til at styrke fællesskabet.
- Et stærkt skanderborg.dk opfylder brugernes behov hurtigt og effektivt.
- Åbent og aktivt samarbejde med pressen skaber synlighed og engagement.
- Visuel kommunikation skaber sammenhæng og viser, hvem vi er.
- God intern kommunikation styrker fundamentet for den samskabende kultur.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Reduktion af formands- og udvalgsvederlag

Byrådet vedtog med Budget 2020 at reducere udgiften til formands- og udvalgsvederlag, samt at formanden for Folkeoplysningsudvalget fra 2022 ikke længere oppebærer vederlag. Udmøntes den besluttede besparelse på formands- og udvalgsvederlag ved, at der ikke længere udbetales vederlag til formand, næstformand og udvalgsmedlemmer i Byrådets opgaveudvalg (§17, stk. 4), vil der fra 2022 kunne opnås en samlet besparelse, der er 175.000 kr. højere end forudsat i Budget 2020.

(Budgettet reduceres med 175.000 kr. årligt fra 2022)

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2019

Reduktion af Byrådets budget til kurser og møder

Byrådets budget til kurser og møder reduceres med 0,5 mio. kr. årligt., hvorefter budgettet udgør 0,9 mio. kr. årligt. (Budgettet reduceres med 0,5 mio. kr. årligt fra 2019 og frem)

Byrådets budget til kurser og møder indgår som en del af budgetforhandlingerne for 2020.

Opfølgning på forandringer fra budget 2020

Byrådets ramme for deltagelse og afholdelse af møder, studieture mv. udvides

Forandringen skal sikre, at Byrådet, udvalgene og de enkelte byrådsmedlemmer har gode arbejdsvilkår i forhold til at arrangere møder, studieture mv. og i forhold til at deltage i konferencer, uddannelse mv. Budgettet blev reduceret med 0,5 mio. kr. i Budget 2019. Med denne forandring tilbageføres en del af beløbet.

(Budgettet forøges med 250.000 kr. fra 2020 og frem)

Økonomiudvalget har på udvalgs mødet i januar 2020 disponeret udgifter i overensstemmelse med den nye budgetramme. Dette medfører reduceret adgang deltagelse i KL's årsmøder, ændret niveau for studieture, afskaffelse af julefrokost i politiske udvalg samt opsigelse af byrådsmedlemmernes abonnement på kommunen.dk.

Forandringen er dermed gennemført.

Reduktion af formands- og udvalgsvederlag

Der gennemføres en reduktion af formands- og udvalgsvederlag svarende til en samlet besparelse på 200.000 kr. om året fra 2022.

(Budgettet reduceres med 200.000 kr. i 2022 og frem)

Reduktionen af vederlagene indarbejdes i styrelsesvedtægten fra 2022. Implementeringen af forandringen vedrører næste Byrådsperiode og igangsættes derfor først i 2021.

5. ØKONOMI

Tabel 1.1 viser driftsbudgettet for politikområdet Demokrati.

(1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Byrådets kurser, studieture m.v. (med overførselsadgang)	3.945	2.430	2.254	2.459	2.451	2.451	2.451
Vederlag og valg (uden overførselsadgang)	10.826	8.003	8.003	9.115	7.444	8.906	8.906
I alt	14.771	10.433	10.257	11.574	9.895	11.357	11.357

Regnskab 2019

For det samlede politikområde viser regnskabet et merforbrug på 2,4 mio. kr. ift. oprindeligt budget.

På bevillingen med overførselsadgang er merforbruget på 1,9 mio. kr. ift. oprindeligt budget. På denne bevilling afholdes udgifter til Byrådets kurser, studieture m.v. samt udgifter til råd og nævn og tilskud til politiske partier. Merforbruget skyldes for det første, at niveauet for disse udgifter ikke blev tilpasset det reducerede budget, der blev besluttet med budgetforliget for 2019. For det andet er der afholdt udgift til eftervederlag til tidligere borgmester.

På bevillingen uden overførselsadgang er merforbruget på 0,6 mio. kr. ift. oprindeligt budget. Merforbruget skyldes for det første merudgifter i forbindelse med afholdelse af europaparlaments- og folketingsvalg, og for det andet, at vederlagsrammen udnyttes fuldt ud som følge af de særlige opgaveudvalg.

Der er til ovenstående merforbrug i forhold til oprindeligt budget søgt tillægsbevillinger på 1,3 mio. kr. i 2019.

Budget 2020

Med budgetforliget for 2020 er det besluttet at tilbageføre en del af budgetreduktionen fra budgetforliget for 2019. Byrådets budget til studieture, møder m.v. tilføres 250.000 kr. fra 2020 og frem.

Herudover er det besluttet at reducere formands- og udvalgsvederlag svarende til 0,2 mio. kr. årligt i den kommende byrådsperiode. Reduktionen har således virkning fra 2022 og frem (se afsnit 4).

Budget 2021

Med budgetforliget for 2021 besluttede Byrådet en yderligere reduktion af formands- og udvalgsvederlag i den kommende byrådsperiode. Budgettet reduceres derfor med 175.000 kr. fra 2022 og frem (se afsnit 3).

Budgetforudsætninger

Udgifterne til afholdelse af valg svinger meget fra år til år. Der bliver kun budgetteret i de år, hvor der forventes afholdt valg. Der er budgetteret med udgifter til valg i 2021 (kommunal- og regionsrådsvalg), 2023 (folketingsvalg) og 2024 (europaparla-

mentsvalg). Budgettet til valg er ikke omfattet af overførselsadgang mellem årene.

Siden 2015 er bevillingen på området generelt forøget for at dække den ændrede standard for aktiviteter for Byrådet. I 2017 forhøjes budgettet til Byrådet med 0,5 mio. kr. I 2018 forhøjes bevillingen med 0,95 mio. kr., hvoraf de 0,6 mio. kr. vedrører anskaffelse af it-udstyr til det nye Byråd. Fra 2019 og frem forhøjes bevillingen med 0,35 mio. kr. I modsætning er Byrådets budget til kurser, studieture og møder m.v. blevet reduceret med 0,25 mio. kr. samlet set ved budgetforligene for 2019 og 2020.

Særskilt i forhold til vederlagene har Byrådet i juni 2018 besluttet, at der skal udbetales vederlag til formand, næstformand og medlemmer af de særlige opgaveudvalg. På den baggrund er der ved 3. budgetopfølgning 2018 tilført 0,1 mio. kr. i 2018 og 0,25 mio. kr. i 2019 og 2020 til finansiering af disse vederlag.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Byrådet i Skanderborg Kommune består af 29 medlemmer.

Byrådets samlede ledelse og styring af Skanderborg Kommune varetages med bistand fra Økonomiudvalget og Byrådets fire stående udvalg. Udvalgene arbejder politikformulerende og politikkontrollerende i forhold til Byrådets udviklingsstrategi, politikker, planer og budgetter.

Foruden Økonomiudvalget arbejder fire stående udvalg med formulering og kontrol af politikker:

- Undervisnings- og Børneudvalget
- Socialudvalget
- Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget
- Miljø- og Planudvalget.

Økonomiudvalget har ni medlemmer, mens hvert af de stående udvalg har syv medlemmer.

Styrelsesvedtægten fastlægger den nærmere fordeling af den politikformulerende og politikkontrollerende opgave mellem udvalgene.

Byrådet nedsætter særlige opgaveudvalg til løsning af konkrete opgaver med politikformulering eller politikkontrol. De særlige opgaveudvalg nedsættes i henhold til §17, stk. 4 i styrelsesloven og med sigte på at samarbejde med borgere, virksomheder, foreninger m.v. om udviklingen af politikker, strategier og standarder i Skanderborg Kommune. De særlige opgaveudvalg sammensættes således, at der altid er minimum tre medlemmer, der er udpeget blandt Byrådets medlemmer.

Byrådet kan etablere andre særlige udvalg i medfør af styrelseslovens §17, stk. 4, hvor bemanding af udvalget, konstituering mv. fastsættes konkret.

I henhold til §64b i styrelsesloven varetager Byrådet den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender – dog således, at Økonomiudvalget varetager den umiddelbare forvaltning på særlige områder vedrørende samordning af planlægning, administration, budget og regnskab.

Standarder

Det politiske arbejde tilrettelægges ud fra følgende standarder:

- I hver valgperiode indledes det politiske arbejde med, at Byrådet i løbet af de første seks måneder udarbejder en udviklingspolitik som et fælles arbejdsgrundlag for valgperioden.
- Den politiske ledelse og styring af Skanderborg Kommune varetages herudover via:
  - Visioner og strategier på de forskellige politikområder (politikker)
  - Forandringer samt standarder og bevillinger for de enkelte politikområder og for den fysiske indretning/anlæg (budgetter og lokalplaner).
- Udvalgenes politikkontrollerende arbejde tydeliggøres og tilrettelægges via udvalgenes årsplanlægning, mødeforberedelse og systematisering af arbejdet i øvrigt. Herunder muligheden for at dagsordensætte sager/projekter for det enkelte udvalgsmedlem.
- Byrådsmedlemmer har via direktionen, samt via fag- og stabschefer, fuld og hel adgang til at søge viden og information i den kommunale organisation.
- ”Det blanke papir”-metoden er anerkendt som et centralt arbejdsredskab i det politikudviklende arbejde
- Skanderborg Byråd arbejder for aktivt medborgerskab, og der arbejdes standardmæssigt med udvikling af nytænkende partnerskaber med aktive borgere på alle niveauer i organisationen.
- Endvidere er udgangspunktet, at dialog og innovation sikrer de bedste løsninger.

- Byrådets har et stærkt samarbejde med den bredere borgerrepræsentation - det vil sige brugerrepræsentanter i råd, nævn, institutionsbestyrelser m.v.
- Der afholdes ad hoc borger- og bymøder om aktuelle emner.
- Der gennemføres høringer i forbindelse med planlægning, tilladelser m.v.
- Der er fra 1. september 2018 etableret mulighed for at fremsætte borgerforslag. Forslaget skal opnå støtte fra mindst 1.100 borgere i Skanderborg Kommune, før det optages til behandling i Byrådet. Man skal være fyldt 18 år, for at kunne fremsætte og støtte forslag.
- Der er spørgetid ved byrådsmøderne.
- Byrådets møder transmitteres live via KommuneTV og kan efterfølgende genses via Skanderborg Kommunes hjemmeside.

2. PERSONALE

FRAVÆRSSTATISTIK STYRELSESLOV PERSONALE
R VISIONER FORANDRINGER BEVILLINGER SER
ARBEJDSKADESTATISTIK OVERENSKOMSTER A
D MEDARBEJDERE FOREBYGGE KULTUR LANGTI
GER LEDERE MEDARBEJDERE FÆLLESSKAB TJ
RDNING FOREBYGGELSE SUNDHED SIKKERHED
SVURDERINGER REDUCERE SYGEFRAVÆR FORU
E

PERSONALE

1. Politisk arbejdsform

I henhold til reglerne i den kommunale styrelseslov varetager Økonomiudvalget ansvaret for personaleområdet i Skanderborg kommune. Økonomiudvalget arbejder på personaleområdet med forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet. Det er således Økonomiudvalget, der tilrettelægger de politikformulerende og -kontrollerende processer vedrørende personaleområdet.

Personaleområdet er reguleret gennem de generelle overenskomster og rammeaftaler indgået mellem overenskomstparterne samt gældende lovgivning f.eks. arbejdsmiljøloven.

Herudover er personaleområdet lokalt reguleret gennem:

- Skanderborg Kommunes personalepolitik med tilhørende retningslinjer, vejledninger m.m.
- Ledelsesgrundlaget
- Lokal MED-aftale (MED står for medindflydelse og medbestemmelse)
- Forsikringspolitik.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Personalepolitikken sætter ord på, hvad der skal kendetegne Skanderborg Kommune som arbejdsplads. Omdrejningspunktet er visionen for personaleområdet og de centrale værdier for organisationen – det, vi kalder kultur-

forstærkere – vis tillid, skab relationer, del resurser og tænk nyt.

Vi vil nå visionen gennem de fire strategispør:

- Bæredygtig arbejdskultur
- God ledelse
- Professionel rekruttering
- Kompetenceudvikling til hver en tid.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Bortfald af centrale midler til digital kompetenceudvikling

Forandringen medfører, at centrale midler, som er afsat til udvikling af digitale kompetencer hos medarbejderne, bortfalder. Der er tale om et engangsbeløb afsat i 2021.

(Budgettet reduceres med 300.000 kr. i 2021)

Øget indsats for at reducere sygefravær - herunder især sygefraværet på ældre- og handicapområdet

Der vil i 2021-2022 blive arbejdet med at nedbringe sygefraværet på ældre- og handicapområdet, som har et højt sygefravær og hvor arbejdsopgaverne gør, at arbejdsmiljøet er særligt belastet. Erfaringer herfra spredes til øvrige områder.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2019

Tilbageførsel af forandringen om pulje til EGU (erhvervsgrunduddannelse)

I budgetforliget for 2017 blev der afsat en central pulje, så der kan ansættes fem EGU-elever i kommunalt regi. Det er endnu ikke lykkedes at rekruttere og fastholde relevante EGU-elever. Admi-

nistrationen vurderer, at der heller ikke fremadrettet er basis for at rekruttere EGU-elever i kommunalt regi. Derfor besluttes det at tilbageføre forandringen. (Budgettet reduceres med 338.000 kr. fra 2019 og frem).

Budgettet er reduceret fra 2019. Der vil ikke blive rekrutteret flere EGU-elever. Forandringen er afsluttet.

Reduktion i ramme til ledelsesudvikling og efteruddannelse

Budgetrammen til central medfinansiering af ledelsesudvikling og efteruddannelse generelt i organisationen reduceres med 0,5 mio. kr. (Budgettet reduceres med 0,5 mio. kr. årligt fra 2019 og frem).

Budgettet er reduceret fra 2019. Forandringen er afsluttet.

Opfølgning på forandringer fra budget 2020

Samarbejde med Folkeuniversitetet i Aarhus ophører

Skanderborg Kommune har siden 2017 udbudt forelæsninger og foredrag i samarbejde med Folkeuniversitetet i Aarhus. Fra 2020 udbydes der ikke længere gratis tilbud om forskningsbaseret viden til alle ledere og medarbejdere. (Budgettet reduceres med 105.000 kr. i 2020 og frem)

Forandringen er gennemført

Øget strategisk fokus på digitalisering

Forandringen skal bidrage til realiseringen af Skanderborg Kommunes Digitaliserings- og IT-strategi gennem øget strategisk fokus. Digitalisering og velfærdsteknologi er centrale forudsætninger for, at der også i fremtiden kan skabes råderum for velfærd i Skanderborg Kommune, ikke mindst i lyset af den demografiske udvikling i kommunen. Derfor sættes der bl.a. fokus på kompetenceudvikling og videndeling blandt medarbejdere og ledere i kommunen i forhold til digital ledelse og digitale kompetencer.

IT/ Digitalisering og Forretningsudvikling har i samarbejde med HR-staben

samlet op på den læring og erfaring, organisationen har fået med at arbejde digitalt under Covid-19 hjemsendelsen. På den baggrund er der iværksat nye initiativer til fortsat at understøtte organisationen i at anvende videomøder både i form af inspirationsoplæg og konkrete projekter.

Da den nuværende Digitaliserings- og IT-strategi udløber ved udgangen af året, vil processen for udarbejdelsen af en ny strategi, der skal sætte retningen for digitaliseringsindsatsen de kommende år, blive påbegyndt i efteråret 2020.

5. ØKONOMI

Tabel 2.1 viser driftsbudgettet for personaleområdet

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Personale	4.085	3.417	6.397	3.129	3.419	3.419	3.419
Barselspuljen	20.575	19.581	17.467	23.281	23.281	23.281	23.281
Tjenestemandspension	31.565	37.829	34.729	39.038	39.783	39.783	39.783
I alt	56.225	60.827	58.593	65.448	66.483	66.483	66.483

Regnskab 2019

Regnskabet viser samlet set et resultat i balance i forhold til det oprindelige budget.

Der er i årets løb tillægsbevilget 1,5 mio. kr.

Heraf er der fra tjenstemandsbudgettet, der er uden overførselsadgang, bevilget 1,0 mio. kr. til finansiering af eftervederlag til tidligere borgmester.

Barselspuljen er forhøjet med 3,6 mio. kr. ved 1. budgetopfølgning 2019 for at finansiere det stigende antal barsler blandt kommunens ansatte. Finansieringen er fundet bredt blandt alle kontrakt- og aftaleholdere, og barselspuljen udgør nu 1,12 % af de samlede lønbudgetter.

Selv om barselspuljen er forøget, viser regnskabet et merforbrug på 1,6 mio. kr. isoleret set for 2019.

På personaleområdet reduceres opsparingen med 1,0 mio. kr. i 2019. Merforbruget eksklusiv overførsler skyldes nye HR-aktiviteter, herunder psykologbistand til medarbejdere.

Budget 2020

Med budgetforliget for 2020 er det besluttet, at samarbejdet med Folkeuniversitetet i Aarhus ophører. Budgettet reduceres på den baggrund med 105.000 kr. varigt (se afsnit 4).

Budget 2021

Med budgetforliget for 2021 reduceres budgettet til digital kompetenceudvikling med 0,3 mio. kr. Budgettet reduceres kun i 2021 (se afsnit 3).

Budgetforudsætninger

Personale - kurser, lederuddannelse m.m.

Det samlede budget på 3,4 mio. kr. er disponeret til uddannelse og ledelsesudvikling, finansiering af elevpladser, initiativer vedrørende arbejdsmiljøet, aktiviteter vedrørende MED-udvalg og tillidsrepræsentanter og øvrige personalemæssige initiativer.

Budgettet kommer til dels fra trepartsaftalen fra 2007, hvor der blev afsat 1,4 mio. kr. til uddannelse, ledelse og personalemæssige initiativer, som kommunerne er blevet kompenseret for.

Barselspuljen

Barselspuljen er skabt ved, at aktuelt 1,31 % af lønbudgetterne er flyttet fra alle områder og placeret i en fælles pulje. Denne pulje udbetaler så kompensation til de områder, hvor der er medarbejdere på barsel. Puljen udmøntes ved, at et beløb svarende til forskellen mellem lønudgiften til den medarbejder, der er på barsel, og dagpengerefusionen, refunderes til de afdelinger, der har medarbejdere på barsel.

Den seneste regulering af barselspuljen skete i teknisk budget 2021 som en budgetneutral regulering. Barselspuljen blev hævet fra 1,12 % til 1,31 % af de samlede lønbudgetter.

Puljen reguleres løbende i takt med udviklingen i antal barsler hos kommunens medarbejdere. Reguleringer besluttes af direktionen.

Tjenestemandspensioner

Skanderborg Kommune har tjenestemandforpligtelser over for både administrativt og ikke-administrativt personale.

Udgifterne til tjenestemandspension er placeret centralt på politikområdet Personale. Der er to grupper af tjenestemænd: De forsikrede og de ikke-forsikrede tjenestemænd. Den sidste gruppe består primært af medarbejdere fra de tidligere amtsinstitutioner, tidligere skattefolk samt tidligere statsansatte folkeskolelærere.

En forsikringsmæssig opgørelse pr. 1/1 2007 opgjorde de samlede pensionsudgifter til ca. 220 mio. kr. Disse fremtidige pensionsudgifter blev opvejet af værdien af overtagne bygninger og grunde m.v. Den "lukkede gruppe" af tjenestemandsansatte folkeskolelærere består af tidligere statsansatte medarbejdere. Staten har beholdt pensionsforpligtelsen, men hvis kommunen afskediger tjenestemænd i denne gruppe, inden de er fyldt 63 ½ år, har kommunen forpligtelsen til at udbetale pension, indtil de er fyldt 63 ½ år.

Fra 2017 modtager Skanderborg Kommune ca. 1 mio. kr. årligt fra staten som kompensation for statens andel af pensionsforpligtelsen på de tidligere amtsansatte tjenestemænd på bl.a. Sølund, som Skanderborg Kommune overtog i 2007. Indtil 1980 var disse tjenestemænd statsansatte, og derfor har staten en pensionsforpligtelse til disse personer. Budgettet til tjenestemandspensioner er derfor nedbragt med 1 mio. kr. årligt på denne baggrund.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Følgende standarder for personaleområdet er enten besluttet i Hoved MedUdvalget (HMU) eller bestemt af lovgivning og overenskomster:

Systematisk opfølgning på sygefraværet – 3-7-14 model

3-7-14 modellen er et værktøj til arbejdspladserne til at følge systematisk op på sygefraværet. Modellen indebærer, at der afholdes samtaler på nogenlunde samme interval i et hvert sygefraværsforløb.

MED-aftale

MED-aftalen er indgået mellem ledelsen og personaleorganisationerne. MED-aftalen beskriver, hvordan kommunens ledelse og medarbejdere samarbejder. I 2019 blev der startet op på forhandling af ny MED-aftale, som forventes afsluttet i 1. halvdel af 2020. Forhandlingerne foregår i to spor, hvor spor ét omfatter selve MED-aftalen og spor to omfatter forhandling af vilkår for fællestillidsrepræsentanter, tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter.

Kodeks for bæredygtig MED-samarbejde

Der er i 2019 udarbejdet et kodeks for godt MED-samarbejde. Kodekset skal være med til at skabe tydelighed om det gode MED- og TRIO-samarbejde og hvordan det understøtter en bæredygtig arbejdskultur.

Obligatorisk uddannelsesforløb MED

Der udbydes obligatorisk uddannelsesforløb til alle nye MED-repræsentanter og obligatoriske temadage til TRIO.

Alle ledere og arbejdsmiljørepræsentanter tilbydes – og skal gennemføre – den obligatoriske arbejdsmiljøuddannelse.

God modtagelse af nye kolleger

Der er i 2019 udarbejdet et koncept for god modtagelse af nye ledere og medarbejdere. Konceptet indeholder en række principper for den gode modtagelse samt tre programmer for den gode modtagelse. Programmerne er målrettet henholdsvis kontraktholdere, ledere og medarbejdere.

Udviklingssamtaler

På alle arbejdspladser gennemføres årlige udviklingssamtaler som led i en systematisk medarbejderudvikling. Der er i 2019 udarbejdet et dialogværktøj ”Kompetenceblomsten” som tilbud til alle arbejdspladser med inspiration fra Ledelsesudviklingsprojektet Bæredygtig Arbejdskultur.

Måling af trivsel og ledelse - 3i1

Hvert tredje år gennemføres måling af trivsel og ledelse - 3i1 - på alle arbejdspladser. Næste måling skal senest foregå i 2021. Der er i 2019 igangsat en proces med henblik på afklaring af hvordan de kommende målinger om trivsel, psykisk APV og ledelse skal foregå.

Arbejdspladsvurderinger – APV

Hvert tredje år gennemføres en fysisk APV på alle arbejdspladser, jf. arbejdsmiljølovgivningen. Næste fysisk APV skal gennemføres i 2020.

325-aftale

Alle arbejdspladser påtager sig et socialt ansvar og tilbyder forskellige jobordninger tilpasset medarbejdere med særlig behov, f.eks. ”325-aftale”, seniorjob og fleksjob.

Barselsudligningsordning

Barselsudligningsordningen sikrer en økonomisk udligning ved barsel mellem arbejdspladserne i kommunen. Der udbetales 100 % refusion mellem dagpengerefusion og løn. Præmieindbetalingen er fastsat til 1,31 % af de samlede lønbudgetter.

Røgfri arbejdstid

Skanderborg Kommune ønsker at være en sund kommune at besøge, bo og arbejde i, hvor sundhed blandt borgere og ansatte prioriteres højt. Byrådet har besluttet en standard for røgfri miljøer i Skanderborg Kommune.

Det fremgår af standarden, at der med virkning fra den 1. januar 2020 indføres røgfri arbejdstid for alle ansatte i Skanderborg Kommune.

Der tilbydes forskellige tiltag til at understøtte den enkelte arbejdsplads med at implementere røgfri arbejdstid. Hele standarden kan læses under politikområde 6 Sundhedsfremme og forebyggelse.

3. ØKONOMI

RING EFFEKTIVISERING RESSOURCEUDNYTTEL
 GSBUDGET FINANSIERINGSBUDGETTET KASSE
 AMME RENOVERING ANLÆG BUDGETLÆGNING
 DGETÅR SKATTER TILSKUD LÅNOPTAGELSE SK
 ER ÅRSREGNSKAB ANLÆGSREGNSKABER REVIS
 IVEAU FORKANT UDVIKLING HANDLEMULIGHE
 YRING BESLUTNINGER RÅDERUM LANGFRISTE
 BILLIG

ØKONOMI

1. Politisk arbejdsform

Byrådet og Økonomiudvalget er ansvarlige for den overordnede styring af kommunen, herunder styringen af økonomi og sikring af god ressourceudnyttelse.

Byrådet udøver sin styring gennem fastlæggelse af en overordnet økonomisk politik og ved

- årligt at vedtage drifts- og anlægsbudgettet
- at vedtage finansieringsbudgettet for skatter, tilskud og lånoptagelse samt at fastsætte skatteprocenter
- at foretage eventuelle korrektioner i budgettet i årets løb
- at sikre en betryggende håndtering af kommunens værdier
- godkendelse af årsregnskab, godkendelse af anlægsregnskaber over 2 mio. kr. og opfølgning på eventuelle bemærkninger fra kommunens revision.

Økonomiudvalget tilrettelægger de politikformulerende og -kontrollerende processer vedrørende disse områder. HovedMED-udvalget, Seniorrådet, Handicaprådet og Integrationsrådet er høringsberettigede i forhold til budgettet.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGI

Byrådet har vedtaget en økonomisk politik.

Visionen i den økonomiske politik er, at den økonomiske politik skal sikre handlefrihed for Byrådet.

Strategien for at nå dette er, at der skal skabes et økonomisk råderum for at sikre handlefrihed for Byrådet. Det økonomiske råderum på den ordinære drift kan skabes ved at

- Effektivisere: Byrådet forventer, at alle administrative enheder og kontraktholdere løbende effektiviserer. Gevinsten ved dette kan Byrådet beslutte at inddrage i råderummet
- Tilpasse serviceniveauet: Det skal være synligt for Byrådet, hvor der er mulighed for at ændre på serviceniveauet
- Forøge indtægterne: Skatteindtægterne skal sikres fremadrettet.

For at kunne opretholde handlefriheden er det en forudsætning, at følgende præmisser holdes:

- Der er realistiske fireårige budgetter.
- Beslutninger omkring økonomien foregår i en samlet prioritering – enten gennem budgetlægningen eller ved en samlet budgetopfølgning.

- Der gives normalt ikke tillægsbevilninger finansieret af kassen i løbet af året.
- Den årlige budgetlægning baseres på vedtagne standarder for kassebeholdning, anlægsniveau, resultat af driften, byggemodning og afvikling af gæld.
- Den indgåede økonomiaftale mellem KL og regeringen efterleves, herunder service- og anlægsrammen.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Skattestigning

Skattestigning inden for den af Social- og Indenrigsministeriet udmeldte ramme til skatteforhøjelser for de kommuner, som fik tab af udligningsreformen. Konkret forøges skatten med 0,12% i 2021 og frem, 0,12% fra 2022 og frem og 0,06% fra 2023. Der budgetteres ikke med en yderligere skattestigning i 2024. Samlet forøges skatten med 0,3% fra 2023, svarende til et merprovenu på 31,6 mio. kr. (Indtægtsbudgettet forøges med 12,399 mio. kr. i 2021, 24,807 mio. kr. i 2022, 31,568 mio. kr. årligt i 2023 og frem)

Kompensation for demografi i økonomiaftalen

I økonomiaftalen for 2021 mellem KL og regeringen tages der højde for kommunernes udgifter til flere børn og ældre i 2021. Forventningen er på baggrund af regeringens tilkendegivelser, at kommunerne også fremover i kommende økonomiaftaler mellem KL og regeringen bliver kompenseret for udgifterne til den demografiske udvikling. Skanderborg Kommune forventer derfor, at kommunens tilskud fra Staten vil blive øget med 10 mio. kr. årligt, således at mertilskuddet til demografi i 2024 vil udgøre 30 mio. kr. (Indtægtsbudgettet forøges med 10 mio. kr. i 2022, 20 mio. kr. i 2023 og 30 mio. kr. i 2024)

Usikkerheder omkring effekter af udligningsreformen

Det afsatte budget til imødegåelse af usikkerheder omkring effekter af udligningsreformen på 10 mio. kr. nulstilles i 2023 og 2024, idet indfasningen og usikkerheden omkring udligningsreformen bør være kendte fra 2023. (Indtægtsbudgettet forøges med 10 mio. kr. årligt fra 2023)

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Selvbudgettering

Skanderborg Kommune har selvbudgetteret i 2017 og 2018 med en positiv gevinst i forhold til den garanti, staten tilbød på skatter og tilskud.

De forudsætninger, der har været gældende for 2017 og 2018, ser også ud til at være gældende for 2019. Derfor forventes det, at der vil være et merprodu i 2019 ved at vælge selvbudgettering, frem for statsgarantien. (Indtægterne øges med 22,8 mio. kr. i 2019 og 17,8 mio. kr. årligt fra 2020 og frem).

Forandringen er indarbejdet i budgettet og hermed afsluttet.

Forventede efterreguleringer af selvbudgetteringen i 2017 og 2018

Det endelige resultat af selvbudgetteringen for 2017 kendes først i løbet af 2019 og tab eller gevinst i forhold til det budgetlagte i 2017 vil blive afregnet i 2020. Resultatet for selvbudgetteringen i 2018 skal tilsvarende afregnes i 2021.

Der forventes p.t. en positiv efterregulering af selvbudgetteringen i 2017 og 2018.

(Indtægterne øges med 56 mio. kr. i 2020 og 14 mio. kr. i 2021).

Vækst i udskrivningsgrundlag pr. skatteyder med en vægt på 40 pct.

I det tekniske budget er der lagt en

vækst ind fra 2019 og frem på baggrund af befolkningsprognosen. Hidtil er væksten i udskrivningsgrundlaget pr. skatteyder indregnet med en faktor på 25 pct. Årsagen til at væksten ikke er indregnet med fuld effekt, skyldes modregning i udligningen og den kommunale afregning af skatter af til- og fraflyttede borgere. Effekten af den kommunale afregning er en tilbagevendende beregning, som derfor er håndteret. Derfor vil den faktor man indregner væksten med blive hævet til 40 pct. (Indtægterne øges med 7,2 mio. kr. i 2020, 12,4 mio. kr. i 2021 og 17,6 mio. kr. i 2022).

Forandringen er indarbejdet i budgettet og er hermed afsluttet.

Ekstraordinært afdrag på lån

De skattefinansierede lån hos Kommunekredit udgør pt. 387,3 mio. kr.

Med baggrund i Skanderborg Kommunes høje likvide beholdning kan der ekstraordinært afdrages 20 mio. kr. på den statsfinansierede gæld med henblik på at opnå en nedsættelse af ydelserne på lån.

(Budgettet reduceres med 1,9 mio. kr. i 2019, 2,0 mio. kr. i 2020, 2,2 mio. kr. i 2021 og 2,3 mio. kr. årligt fra 2022-2027).

Forandringen er indarbejdet i budgettet og er hermed afsluttet.

Indfrielse af lån vedrørende den selvejende institution Bifrost
Kommunen betaler låneydelsen på et tidligere optaget lån vedrørende den selvejende institution Børnehaven Bifrost.

En indfrielse vil nedbringe kommunens likviditet med ca. 4,0 mio. kr. og vil frigøre 0,4 mio. kr. årligt. (Budgettet reduceres med 0,4 mio. kr. årligt fra 2019 og ca. 10 år frem).

Forandringen er indarbejdet i budgettet og er hermed afsluttet.

¼ pct. effektivisering iht. moderniserings- og effektiviseringsprogrammet

Der indarbejdes en generel effektivisering på ¼ pct. på alle budgetområder inden for servicerammen – undtaget er de takstfinansierede områder.

Af økonomiaftalen fremgår det, at der på landsplan skal findes effektiviseringer på 1 mia. kr. årligt, hvoraf kommunerne får lov at beholde halvdelen. For Skanderborg Kommune svarer det til ca. 5,5 mio. kr.

Effektiviseringen indregnes med virkning fra 2020 og frem således; der indarbejdes 0,25 pct. i 2020, stigende til 0,5 pct. i 2021 og 0,75 pct. fra 2022 og frem. Til brug for gennemførelse af effektiviseringen stiller organisationen nogle muligheder og værktøjer for øget digitalisering og administrative lettelser til rådighed. (Budgettet reduceres med 5,5 mio. kr. i 2020, 11 mio. kr. i 2021 og 16,5 mio. kr. årligt fra 2022 og frem).

Effektiviseringen er indarbejdet i budgettet og hermed afsluttet. Der foreligger nu en opgave for aftale- og kontraktholderne med at få implementeret de reelle effektiviseringer i driften.

Øget anvendelse af de obligatoriske indkøbsaftaler og implementering af e-handelssystem

På indkøbsområdet er der et effektiviseringspotentiale gennem dels øget brug af kommunens indkøbsaftaler, dels implementering af en ny digital e-handelsplatform for de kommunale indkøbsaftaler. Den fokuserede e-handel reducerer ikke mulighederne for at handle lokalt. (Projekt e-handel).

Forventningen er at kunne øge aftaleloyaliteten (brugen af indkøbsaftaler) fra 60 pct. til 85 pct. over en treårig periode. Ved samtidig at indføre et nyt system til digital e-handel, forventes ligeledes over en treårig periode at kunne reducere ressourceanvendelsen generelt i organisationen ved bestilling af varer, fakturahåndtering etc.

For at kunne opnå effektiviseringen er der behov for at ansætte en udbudskonsulent og en controller i Indkøbs- og Udbudsteamet. Herefter vil det også være muligt at løfte et ønske om ”hensyn til lokal handel”. (Budgettet reduceres med 2,3 mio. kr. i 2019, 4,25 mio. kr. i 2020 og 4,85 mio. kr. årligt fra 2021 og frem).

Erfaringerne med implementering af det nye e-handelssystem har vist, at udgifterne til ekstern konsulentbistand er lavere end forventet. Med de nye medarbejderressourcer, der er tilført kommunens Udbuds- og Indkøbsteam, er det i højere grad muligt for organisationen selv at varetage undervisningen af kontraktholder-niveaet. Derfor tilbageføres restbeløbet på 325.000 kr., som hidtil har været reserveret til yderligere ekstern konsulentbistand i 2019.

Implementeringen af E-handelssystemet (Rakat) er nu gået ind i den sidste fase og undervisning/implementering igangsættes på de sidste områder (plejecentre og Sølund). Der ses allerede nu enheder med en E-handelsprocent på 85-90 %. Arbejdet med at øge aftaleloyaliteten og sikre en god implementering af det nye e-handelssystem fortsætter de kommende år.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Ekstraordinært finansieringstilskud indarbejdes i overslagsårene

Forligsparterne forventer, at arbejdet med en reform af udligningssystemet genoptages af Folketinget primo 2020. I tidligere udspil til reform har Skanderborg Kommune fået en økonomisk gevinst ved alle modeller. Derfor er der i årene 2021-2023 regnet med, at det ekstraordinære finansieringstilskud, som kommunen har fået siden 2012, forsætter eller som minimum svarer til gevinsten ved en ny udligningsreform. (Budgettets indtægter forøges med 16 mio. kr. årligt fra 2021 og frem)

Det ekstraordinære finansieringstilskud er udmøntet i budget 2021-2023. Det var forventningen at et kommende udspil til en udligningsreform som minimum ville dække det ekstraordinære finansieringstilskud, hvis det bortfaldt ved de kommende økonomiforhandlinger. Regeringens udspil til en ny udligningsreform viser dog mod forventning, at Skanderborg Kommune får et tab. Denne udfordring skal håndteres i budget 2021-2024, hvis finansieringstilskuddet ikke forsætter på samme niveau.

Forandringen er for så vidt angår 2020 gennemført.

Gevinst ved Lov- og cirkulæreprogrammet

Kommunerne bliver årligt kompenseret for de mer- og mindredudgifter som KL og regeringen vurderer, at nye lovændringer påfører kommunerne. Kompensationen fremgår af Lov- og Cirkulæreprogrammet for 2019/2020. Skanderborg Kommune vurderer, at de faktiske merudgifter ved lovændringerne er mindre end den vurdering, som fremgår af Lov- og Cirkulæreprogrammet. Der er dermed en gevinst for Skanderborg Kommune på dette års Lov- og Cirkulæreprogram. (Budgettet reduceres med 1,1 mio. kr. i 2020, 1,3 mio. kr. i 2021 og 2,6 mio. kr. i 2022 og 2023)

Budgettet er udmøntet i budget 2020-2023. Forandringen er hermed gennemført.

Øget anvendelse af de obligatoriske indkøbsaftaler og implementering af e-handelssystem

På indkøbsområdet er der et effektiviseringspotentiale gennem dels øget brug af kommunens indkøbsaftaler, dels implementering af en ny digital e-handelsplatform for de kommunale indkøbsaftaler. Den fokuserede e-handel reducerer ikke mulighederne for at handle lokalt. (Projekt e-handel).

Forventningen er at kunne øge aftaleloyaliteten (brugen af indkøbsaftaler) fra 60 pct. til 85 pct. over en 3-årig periode. Ved samtidig at indføre et nyt system til digital e-handel, forventes ligeledes over en 3-årig periode at kunne reducere ressourceanvendelsen generelt i organisationen ved bestilling af varer, fakturahåndtering etc.

For at kunne opnå effektiviseringen er der behov for at ansætte en udbudskonsulent og en controller i Indkøbs- og Udbudsteamet. Herefter vil det også være muligt at løfte et ønske om "hensyn til lokal handel". (Budgettet reduceres med 2,3 mio. kr. i 2019, 4,25 mio. kr. i 2020 og 4,85 mio. kr. årligt fra 2021 og frem)

Implementeringen af e-handelssystemet (Rakat) for de sidste kontrakt- og aftaleholdere er genoptaget efter pause i undervisningen grundet COVID-19. Det er Indkøb- og Udbudsafdelingens forventning, at systemet er fuldt implementeret i løbet af efteråret 2020.

Fra opstarten af Rakat til udgangen af august 2020 er blevet foretaget ca. 7.000 køb igennem Rakat omfattende ca. 535.000 varer.

I forhold til projekt aftaleloyalitet er det forventningen, at den nye standard for ledelsesinformation omkring aftaleloyalitet er implementeret i løbet af 2020.

Arbejdet med at øge aftaleloyaliteten og sikre en god implementering af det nye e-handelssystem fortsætter de kommende år, og derfor kan forandringen ikke siges at være afsluttet på nuværende tidspunkt.

5. ØKONOMI

Tabel 3.1 viser totalbudgettet for 2021

Udgifter (nettodrift inkl. refusion, anlæg, renter og afdrag)	Mio. kr.	Pct.
Beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold	829,3	20,9
Skoler og pædagogiske fritidstilbud	688,7	17,4
Ældre	417,8	10,5
Dagtilbud for 0 - 6 -årige	363,5	9,2
Sundhedsfremme og forebyggelse	301,6	7,6
Borgere med fysiske og psykiske handicap	284,8	7,2
Administration	284,3	7,2
Anlæg	252,7	6,4
Børn og unge med særlige behov	153,0	3,9
Vej og trafik	84,8	2,1
Kultur og fritid	76,2	1,9
Personale	65,4	1,6
Økonomi	60,0	1,5
Borgerservice	56,4	1,4
Klima, energi og beredskab	21,3	0,5
Kommunale ejendomme	16,3	0,4
Natur og miljø	14,6	0,4
Demokrati	11,6	0,3
Erhverv, turisme og internationalt samarbejde	7,2	0,2
Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokal	1,9	0,0
Renter, afdrag og balanceforskydninger	-23,4	-0,6
I alt	3.967,9	100,0

Indtægter	Mio. kr.	Pct.
Skatter	3.281,2	82,7
Tilskud og udligning	639,4	16,1
Forbrug af kassebeholdning	19,8	0,5
Købsmoms	0,0	0,0
Lånoptagelse	27,5	0,7
I alt	3.967,9	100,00

Tabel 3.2 viser driftsbudgettet for Økonomi

(1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022 - 2024
Bufferpulje indenfor servicerammen til sikring af overførselsadgang mellem årene		60.000	60.000	60.000	

Tabel 3.3 viser udgiftsbudgettet til renter, afdrag og balanceforskydninger ekskl. almene boliger og klima

(1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Renter	-3.143	3.837	3.895	3.146	2.331	1.586	636
Afdrag	36.698	31.138	31.704	32.771	33.636	34.550	35.475
Balance-forskydninger	-24.442	21.063	78.329	-82.369	-25.896	-6.647	-6.647
I alt	9.112	56.038	113.928	-46.452	10.071	29.489	29.464

Tabel 3.4 viser udgiftsbudgettet til renter og afdrag vedrørende almene boliger

(1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Renter - almene boliger	2.178	2.086	2.086	500	510	519	530
Afdrag - almene boliger	14.561	14.853	14.853	20.268	20.718	21.179	21.650
I alt	16.739	16.939	16.939	20.768	21.228	21.698	22.180

Tabel 3.5 viser udgiftsbudgettet til renter og afdrag vedrørende klimainvesteringer

(1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Renter - klima	0	0	0	0	0	0	0
Afdrag - klima	841	2.282	2.282	2.282	2.282	2.282	2.282
I alt	841	2.282	2.282	2.282	2.282	2.282	2.282

Tabel 3.6. viser finansieringsbudgettet for skatter, tilskud og lånoptagelse

(mio. kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Tilskud og udligning	-430,2	-481,9	-492,4	-639,4	-629,3	-649,5	-660,4
Refusion af købsmoms	-2,7	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatter	-3.145,8	-3.272,0	-3.272,0	-3.281,2	-3.304,4	-3.307,3	-3.324,4
Lånoptagelse ekskl. almene boliger og klima	0,0	-2,5	-31,8	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5
Lånoptagelse til almene boliger	0,0	-126,8	-126,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Lånoptagelse til klima-investeringer	0,0	-41,7	-41,7	-24,0	0,0	0,0	0,0
I alt	-3.578,6	-3.924,9	-3.964,2	-3.948,1	-3.937,3	-3.960,2	-3.988,3

Regnskab 2019

Skanderborg Kommune har i 2019 anvendt selvbudgettering af skatter og tilskud.

Samlet viser regnskabet en mindreindtægt på 1,2 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget på 3.583 mio. kr.

Skatter:

Området viser et budget i balance i forhold til det korrigerede budget. Der er i årets løb givet en tillægsbevilling på 10,5 mio. kr. som følge af flere indtægter vedrørende grundskyld.

Tilskud, udligning og renter:

Området viser et merforbrug på 2,5 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget. Der har været et merforbrug på Udligning og generelle tilskud på 4,0 mio. kr., som kan henføres til en efterregulering for 2018 på 4,0 mio. kr. vedrørende den kommunale medfinansiering af sundhedsområdet.

Modsat viser Renter en merindtægt på 1,6 mio. kr. Hovedsageligt som følge af realiserede kursgevinster ved salg af obligationer og investeringsforeningsbeviser, hvor det ikke er muligt at budgetlægge indtægter og udgifter.

Der er på området givet en række tillægsbevillinger i årets løb. På Udligning og generelle tilskud vedrører primært et

overgangstilskud til kommuner med udligningstab på 9,6 mio. kr. Tilskuddet er givet af staten som følge af opdatering af udligningssystemets fordeling af udgifter på aldersgrupper – en opdatering som giver færre penge til kommuner med mange 65-85 årige.

På Renter vedrører tillægsbevillingen udbytte fra salget af HMN naturgas. Selskabet er under afvikling og har i løbet af 2018 og 2019 solgt dele af deres forretningsområde fra.

Refusion af købsmoms:

Området udviser en merindtægt på 1,1 mio. kr. og vedrører reguleringer fra tidligere år.

Budget 2020

Balanceforskydninger

Budgettet for balanceforskydninger afspejler budgettering af:

- indskud til Landsbyggefonden i forbindelse med grundkapitalindskud ved opførelse af almene boliger.
- Deponering som følge af leasing af skole og daginstitution.
- Indfrielse af byggekredit, som vedrører Fællesskabets Hus i Ry samt diverse klimainvesteringer. Indfrielsen modsvarer af lånoptag.
- Bufferpuljen til sikring af overførselsadgang.

Lånoptagelse

I 2020 er der i det oprindelige budget budgetteret med lån på hhv. 2 mio. kr. til ESCO projekter og 0,5 mio. kr. til kommunens udlæg vedr. indefrosne Ejendomsskatter. Der er efterfølgende givet bevilling til lånoptagelse på

- 15,6 mio. kr. til strategiske jordkøb, hvor der kan optages lån på 85 % af udgiften.
- 6,0 mio. kr. udskiftning af gadebelysning
- 7,7 mio. kr. overført fra 2019. Overførslen vedrører primært ESCO projekter.

I 2020 er der afsat budget til optagelse af lån til almene boliger. Denne lånoptagelse vedrører nyt plejecenter i Ry.

I 2020 er der afsat budget til lånoptagelse vedrørende klimainvesteringer.

Afdrag (ekskl. almene ældreboliger, selvejende institutioner og finansielt leasede aktiver)

I forbindelse med klimaprojekterne, som reelt set bliver finansieret af Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S via deres takst, regnes der med et låneoptag/bygge-kredit på 41,7 mio. kr. og et afdrag på 2,3 mio. kr. i 2020.

I budgettet for 2020 regnes med et afdrag på gælden på ca. 34,0 mio. kr. Heri indgår afdrag på gæld vedrørende klimaprojekter med 2,3 mio. kr.

Budget 2021

I budgetforliget for 2021 er det besluttet at budgettere med:

Skattestigning, kompensation for demografi i økonomiaftalen og endelig; budget til imødegåelse af usikkerheder omkring effekter af udligningsreformen. Alt dette er beskrevet i afsnittet om forandringer i Budget 2021.

Tabel 3.7 viser anlægsbudgettet for Økonomi

Note	(i 1.000 kr.)	U/I	Regn-skab 2019	Oprindeligt Budget 2020	Korrigeret Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
1	Grundkapitalindskud i nye almene boliger:								
	Stjær	U						6.000	
	Vestervej i Hørning (inkl. salg af grund)	U					2.000		
2	Spor 4: Sølund	U					10.000	10.000	
3	U-disponeret ikke finansieret ramme	U		63.850	63.850	35.950			
	I alt	U		63.850	63.850	35.950	12.000	16.000	

ANLÆG

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. Grundkapitalindskud i nye almene boliger: Der er efterspørgsel på lejeboliger i Skanderborg Kommune. Byrådet ønsker at tiltrække nye borgere og unge familier, og har en forpligtelse til at løse kommunens boligsociale udfordringer. Der afsættes beløb til grundkapitalindskud til nedenstående projekter/områder:

- Almene boliger i Svaneparken, etape 3: Kommunalt grundkapitalindskud: 7,5 mio. kr. (i år 2026)
- Almene boliger i Stjær: Kommunalt grundkapitalindskud: 6 mio. kr.
- Almene boliger på Kildebjerg: Kommunalt grundkapitalindskud: 10,5 mio. kr. (i år 2025)
- Almene boliger på Vestervej, Hørning, inklusivt salg af grund: Kommunalt grundkapitalindskud netto: 2 mio.

Fra 2027 afsættes en årlig ramme på 10 mio. kr. til grundkapitalindskud.

2. Spor 4: Sølund: Strategisporet "Sølund som et center for 'mennesker møder mennesker' i Skanderborg" blev igangsat med sidste års budgetaftale.

Byrådet har truffet følgende beslutning om retning for udviklingen af pavillonerne på Sølund: "Der skal fokuseres på liberale erhverv samt en mulig samling af kommunale institutioner, så området bliver et livligt centrum for mange menneskers hverdag. Det ønskes undersøgt, om en form for fællesskabs- og frivillighedshus i fremtiden kan være en del af Sølund."

En politisk arbejdsgruppe arbejder med forskellige scenarier med udgangspunkt i, at de nuværende funktioner forbliver i området, og at nyindflyttende kommunale institutioner og liberale erhverv kan opnå synergi – og herunder kan dele lokaler hen over døgnet og hen over ugen.

Der afsættes med budgetaftalen en ramme på 10 mio. kr. i 2022 og 10 mio.

kr. i 2023 til renovering. Derudover følger der finansiering med de aktiviteter, som flyttes til Sølund.

3. U-disponeret ikke finansieret ramme: Bufferpulje til sikring af overførselsadgangen på anlæg. Formålet med puljen er at sikre sig mod økonomiske sanktioner fra statens side, hvis der forbruges af overførte budgetmidler fra tidligere år. Puljen er derfor ikke finansieret, idet der er en modpost under finansforskydninger.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Skatteudskrivning i 2021:

- personskatten er hævet til 25,82 procent
- grundskyldspromillen er uændret på 24,66 promille
- Grundskyldspromille på produktionsjord: 7,2 promille
- dækningsafgiften, grundværdi er uændret på 12,33 promille
- dækningsafgiften, forskelsværdi er uændret på 8,75 promille
- dækningsafgift på forretningsejendomme er uændret på 0,0 promille
- kirkeskatten er uændret på 0,86 procent.

Kassebeholdningen

Den gennemsnitlige kassebeholdning skal udgøre minimum 3.000 kr. pr. borger i hele budgetperioden.

Det årlige anlægsniveau på det skattefinansierede område skal være på minimum 95 mio. kr.

Resultat af ordinær drift

Resultatet af ordinær drift skal vise et overskud på minimum 130 mio. kr. til dækning af afdrag på lån (ca. 35 mio. kr./år) og anlæg (ca. 95 mio. kr./år).

Resultatet af det skattefinansierede område skal være 0 eller positivt.

Resultatet skal være positivt, hvis der er behov for at øge kassebeholdningen.

Jordforsyning

Jordforsyningen skal hvile i sig selv over år. Byrådet er villig til at foretage strategiske jordopkøb, som lånefinansieres. Tilbagebetalingsperioden kan være længere end fire år.

Skattefinansieret langfristet gæld

Der afdrages i øjeblikket ca. 33 mio. kr. årligt på kommunens skattefinansierede gæld. Byrådet ønsker at fortsætte denne nedbringelse af gælden, men tilkendegiver samtidigt, at det kan være formålstjenligt at optage lån til kortsigtet investering, som kan finansieres af afledte driftsbesparelser, f.eks. energibesparende foranstaltninger. Derudover kan der undtagelsesvist optages lån til at styrke kassebeholdningen, såfremt der er lånemuligheder til stede.

4. KLIMA, ENERGI OG BEREDSKAB

KLIMASATSNING ENERGIPLAN KLIMAVISIONER B
KLIMARÅD HANDLING KLIMAPOLITIK VISION NEU
ELSE ERHVERVSLIV ELFORBRUG SELVFORSYNIN
GNINGER PENGE UDLEDNINGEN KLIMATILPAS
VENERGI OVERBLIK PRIORITERING NEDBØR VI
ER BOLIGBYGGERI KLIMAFEST MINDREFORBRU
AMPAGNE KLIMATILPASNING REGNVANDSHÅ

KLIMA, ENERGI OG BEREDSKAB

1. Politisk arbejdsform

Dette politikområde indeholder tre selvstændige områder: Dels ”klima og energi”, der handler om at begrænse den globale opvarmning, herunder at nedbringe CO₂-udledningen. Dels ”klima og vand”, som er tilpasning til den øgede mængde nedbør, som allerede sker pga. klimaforandringer. Endelig beredskabsområdet, der omfatter kommunens redningsberedskab varetaget af ”Østjyllands Brandvæsen I/S”.

Klima og energi

Byrådet vedtog i 2020 en ny Klima-, energi- og ressourcepolitik for Skanderborg Kommune. Politikken bygger blandt andet på anbefalinger fra Bæredygtighedsudvalget (§ 17 stk. 4) og Miljø- og Planudvalgets arbejdsprogram, På vej mod en cirkulær og bæredygtig kommune.

Politikeren består af en vision, en række målsætninger ift. at begrænse CO₂-udledningen og reducere trækket på jordens ressourcer samt 6 strategispor.

Klima-, energi-, og ressourcepolitikken drøftes politisk hvert andet år og revideres efter behov.

Politikken realiseres via et Klima-, energi- og ressourcekatalog (et katalog af forandringer), der forholder sig til de seks strategispor, og hvori der også opstilles delmål for både CO₂ og ressourcer i 2025. Klima-, energi- og ressourcekataloget kan suppleres med andre forandringer, hvis der undervejs opstår ideer og muligheder for indsatser, der bidrager til at realisere politikens målsætninger.

Der afrapporteres årligt til Miljø og Planudvalget på fremdrift og effekt af forandringerne, og Klima-, energi- og ressourcekataloget tilpasses om nødvendigt. Senest i 2025 revideres Klima-, energi- og ressourcekataloget med henblik på at identificere de væsentligste forandringer, der skal gennemføres i perioden frem mod 2030 for at indfri klima-, energi-, og ressourcepolitikens målsætninger.

Strategisk Varmeplan udarbejdet af Økonomiudvalget og Miljø- og Planudvalget for Skanderborg Kommune 2016-2020 blev vedtaget af Byrådet den 21. december 2016. Den efterfølgende implementering sker primært via varmeprojekter, som bliver politisk behandlet og skal i offentlig høring.

Renosyds ejerpolitik godkendt 28. november 2018 og Affaldsplan 2019-2022 godkendt 26 juni 2019 af Skanderborg Kommunes byråd vil have indflydelse på CO₂-udledning i kommunen, da genbrug og genanvendelse fremfor nyproduktion har stor betydning for CO₂-udledningen. Realisering af planen

vil ske i et samarbejde mellem Renosyd og ejerkommunerne Odder og Skanderborg. Læs mere om Affaldsplanen og Renosyds ejerpolitik i afsnit 9. Natur og miljø.

En gang om året udarbejdes et CO₂-regnskab og klimaplan for den kommunale virksomhed. Det vil sige kortlægning og initiativer i forhold til energiforbrug i de kommunale bygninger, kommunal bilkørsel og vejbelysning. Miljø- og Planudvalget får det til orientering.

Hvert år udarbejdes i samarbejde med Region Midt et energiregnskab for hele Skanderborg Kommune – inklusiv erhverv og private. Regnskabet omfatter også beregning af kommunens samlede CO₂-udledning pga. energiforbrug i kommunen, dvs. fra strøm, varme og trafik. Fremadrettet udarbejdes også regnskab for landbrugets udledning. Regnskabet omfatter ikke CO₂-udledning fra forbrug.

Trafik forårsager ifølge regnskabet en større CO₂-udledning end udlednin-

gen fra produktion af strøm og varme tilsammen i Skanderborg Kommune. Derfor er indsatser over for trafikken vigtige for kommunens CO₂-udledning. Se mere om det under politikområde Vej og trafik.

Beredskab

Østjyllands Brandvæsen I/S er et fælles kommunalt redningsberedskab mellem Aarhus, Odder, Samsø og Skanderborg kommuner, der varetager beredskabsopgaven i Skanderborg kommune. Østjyllands Brandvæsen I/S ejes af de fire kommuner, men har status af et selvstændigt selskab, der alene er under ledelse af en fælles Beredskabskommission. De overordnede retningslinjer for Beredskabskommissionens arbejde er dog beskrevet i en ejer strategi, som udtrykker hvad de fire byråd forventer af ledelsen i det fælles selskab.

- Inden for denne ramme varetager Østjyllands Brandvæsen I/S stort set alle de opgaver, der knytter sig til beredskabsloven – herunder opgaven med at udarbejde en risikobaseret dimensionering af beredskabet.

- Det er et rent kommunalt ansvar, at udarbejde den lovbestemte beredskabsplan.
- I henhold til Beredskabslovens § 25 skal kommunerne udarbejde en samlet plan for kommunernes beredskab.
- I Skanderborg Kommune består planen af en overordnet plan for, hvordan kommunen håndterer krisestyring, samt en række indsatsplaner med tilhørende lokale instrukser i de forskellige kommunale sektorer, afhængig af hændelser.
- Østjyllands Brandvæsen I/S har opgaven med at vejlede og koordinere beredskabsplanlægningen i Skanderborg Kommune, men ansvaret for beredskabsplanen ligger hos Byrådet.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Klima og energi – politik

Med klima-, energi- og ressourcepolitikken sætter byrådet en ambitiøs retning for en helhedsorienteret indsats, der skal sikre grøn omstilling og bæredygtig udvikling i kommunen på både kort og lang sigt.

Skanderborg Kommune vil bidrage til realiseringen af Verdensmålene og til det nationale mål for reduktion af CO₂. Det vil vi gøre ved at gøre klima-, energi- og ressourcepolitikken målsætninger til en tværgående politisk indsats.

Samtidig vil Skanderborg Kommune bidrage til, at forbruget af jordens ressourcer begrænses. Reduceret ressourceforbrug er et mål i sig selv, samtidig med at det bidrager til reduceret CO₂-udledning.

Klima-, energi- og ressourcepolitikken skal realiseres på tværs i organisationen og i tæt samarbejde med lokalsamfund

og erhvervsliv, og Skanderborg Kommune vil som en god partner i kampen for at redde klimaet og begrænse ressourcforbruget, gå foran med egen virksomhed.

”Strategisk Varmeplan for Skanderborg Kommune 2016-2020” indeholder 6 indsatser:

- Forsyningsområder kobles sammen, hvor det fremmer effektiv udnyttelse af brændsler, værker, overskudsvarme og/eller fremmer forsyningssikkerheden.
- Fjernvarme i relevante nye boligområder udføres med tilslutningspligt. Dette er siden 1. januar 2019 ikke længere juridisk muligt.
- Fjernvarme udbredes til eksisterende boligområder, hvor det er samfundsøkonomisk og brugerøkonomisk positivt.
- Fremme af brændselsfri varme hos fjernvarmeværkerne og hos individuelle forbrugere.
- Dispensere fra tilslutningspligt til individuel naturgas, når det er til fordel for klima og miljø.
- Private uden for fjernvarmeområder får fossilfri varme og nedsat energiforbrug.

Affaldsplan 2019-2022 indeholder nogle målsætninger og indsatser, som har betydning for CO₂-udledningen. Læs mere om Affaldsplanen i afsnit 9. Natur og miljø.

Politik for fremtidens kommunale byggeri er revideret i forhold til cirkulær økonomi. Læs mere i afsnit 20. Kommunale ejendomme.

Klimatilpasningsplan 2014-2018

I 2014 vedtog Skanderborg Kommune i samarbejde med Skanderborg Forsyningsvirksomhed Klimatilpasningsplan 2014-2018. Denne plan er Byrådets bud på, hvordan Skanderborg Kommune sikres imod oversvømmelse og skader i forbindelse med skybrud. Ud af denne plan udspringer en række klimatilpasningsprojekter.

Beredskab

Byrådene i Aarhus, Samsø, Odder og Skanderborg kommuner har i foråret 2019 vedtaget en ny ejerpolitik for Østjyllands Brandvæsen I/S. Hensigten med den nye ejerpolitik er at rette fokus mod den videre udvikling af Østjyllands Brandvæsen som én beredskabsenhed, der dækker det samlede geografiske område for de fire kommuner.

Den nye ejerpolitik omfatter en vision og fire strategispor for arbejdet med at virkeliggøre visionen.

Vision:

Borgere og virksomheder i Samsø, Odder, Skanderborg og Aarhus kommuner oplever, at deres grundlag for at leve et trygt og sikkert liv løbende styrkes - også når hverdags- og erhvervslivet udvikler sig. Og når ulykker alligevel indtræffer, modtager de hurtigt, effektiv og kvalificeret hjælp.

Borgerne i de fire kommuner oplever endvidere et moderne brandvæsen, der har fokus på udvikling af nye og miljørigtige arbejdsmetoder og cirkulær økonomi i såvel det forebyggende arbejde som i den beredskabsmæssige indsats.

Strategispor:

1. Østjyllands Brandvæsen I/S er et moderne beredskab, der er synligt og opsøgende i samarbejdet med borgere, virksomheder og andre myndigheder
2. Østjyllands Brandvæsen I/S løser beredskabsopgaven målrettet, miljørigtigt og effektivt, når hændelser indtræffer
3. Østjyllands Brandvæsen I/S indretter sig efter og bidrager til at skabe gode rammevilkår for bolig- og erhvervsudvikling i området
4. Østjyllands Brandvæsen I/S er en attraktiv arbejdsplads for alle ansatte og frivillige.

Ejerpolitikken revideres fast i det første år af hver byrådsperiode. Ejerpolitikken revideres dermed igen i 2022.

I 2020 har ejerkommunernes Byråd vedtaget Politik for fortsat drift for Samsø, Odder, Skanderborg og Aarhus Kommune. Politik for fortsat drift rammesætter ejerkommunernes arbejde med risikoledeelse, sårbarhedsanalyse, krisestyring, krisekommunikation og planlægning for fortsat drift. Frem mod den kommende byrådsperiode arbejdes der hen imod én fælles plan for fortsat drift for ejerkommunerne.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Styrkelse af Klimapuljen

Klimapuljen forøges med 1,2 mio. kr. i 2021 og 2022 og 1,8 mio. kr. til årligt fra 2023 og frem.

(Budgettet forøges med 1,2 mio. kr. i 2021 og 2022 og 1,8 kr. årligt fra 2023 og frem)

El-busser i Skanderborg fra 2022 (rute 21)

I juni 2022 udløber den nuværende kontrakt på bybussen i Skanderborg. I løbet af efteråret 2021 skal der gennemføres et udbud på kørsel og busmateriel på bybussen.

Med kommunens ambitiøse målsætninger for CO₂- reduktioner vil det fra kontraktstart i sommer 2022 være fornuftigt og relevant at overgå til el-drift på de to busser i Skanderborg. Bybussen i Skanderborg kører fra 2020 på HVO-biodiesel, som en overgang til el-drift ved ny kontraktperiode.

Der afsættes midler til forberedelse af el-busdrift, der implementeres i forbindelse med ny kontrakt i sommeren 2022. De samlede anlægsomkostninger anslås til ca. 1 - 1,5 mio. kr. De årlige driftsomkostninger til el-busser anslås til ca. 0,5 til 1,0 mio. kr. årligt i forhold til den nuværende driftsudgift.

(Budgettet forøges med 500.000 kr. i 2021, 1,5 mio. kr. i 2022 og 1 mio. kr. årligt fra 2023 og frem)

Klimatilpasningsplan: Kortlægning af nye områder som er i fare for oversvømmelse

I forbindelse med den fremtidige klimasikring er det nødvendigt med en ny kortlægning af områder i Skanderborg Kommune, som kan være i fare for oversvømmelser. Grundvandstigninger påvirker nogle områder og vil blive inddraget i kortlægningen. Med forandringen afsættes der 0,6 mio. kr. til kortlægningen i 2021 og 2022.

(Budgettet forøges med 0,6 mio. kr. i 2021 og 2022)

4. OPFØLGNING PÅ POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2019 og 2020

Der er ingen politisk besluttede forandringer til budget 2019 og 2020.

5. ØKONOMI

Tabel 4.1 viser driftsbudgettet for Klima, energi og beredskab

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Klima og energi	1.775	4.678	5.243	7.017	8.015	7.515	7.515
Følgeudgifter af klimaprojekter	590	406	6.955	467	466	466	466
Beredskab	12.919	13.095	13.253	13.770	13.770	13.770	13.770
I alt	15.284	18.179	25.451	21.254	22.251	21.751	21.751

Regnskab 2019

Samlet for politikområdet

Der er et mindreforbrug på rammen til klima, energi og redningsberedskab på 1,2 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget, svarende til 7,5%.

Klima og Miljø

Rammen til Klima og energi udviser et overskud på 0,6 mio. kr. Der forventes et højt aktivitetsniveau inden for cirku-lær økonomi fremadrettet. Ikke alene på baggrund af den opnormering, der er politisk bevilget med budget 2019, men også som følge af, at Klimapolitikken bliver revideret, og på baggrund af anbefalingerne fra det særlige opgaveudvalg om bæredygtighed. De overførte midler forventes anvendt over de kommende år.

Følgeudgifter til klimainvesteringer

Den store overførsel vedrørende følgeudgifter af klimainvesteringer skyldes primært forsinkelse i projekterne Agnethevej (nord) og Skanderupbækken. Skanderupbækken er opstartet med dialoggruppearbejdet, og der påregnes klargjort til projektering anden kvartal 2020. Anlægsarbejdet forventes i 2020 og 2021. Agnethevej-projektet afventer kommunens helhedsplan for området ved Ryhallerne, Ellemosen og parallelvej, samt forsyningens helhedsplanlægning for vandproble-

matikken i Ry. Første del af projektet omkring Agnethevej er i planlægningsfasen, og der forventes projektopstart medio 2020.

Budget 2020

Ved budgetforliget 2020 afsættes en klimapulje på 3,0 mio. kr. til at understøtte den grønne omstilling.

Budget 2021

Ved budgetforliget 2021 - udvidelser:

Styrkelse af Klimapuljen

Forøges med 1,2 mio. kr. i 2021 og 2022 og med 1,8 mio. kr. årligt fra 2023 og frem.

El-busser i Skanderborg fra 2022 (rute 21)

Midler til forberedelse af el-busdrift, der implementeres i forbindelse med ny kontrakt i sommeren 2022. De samlede anlægsomkostninger anslås til ca. 1 - 1,5 mio. kr. De årlige driftsomkostninger til el-busser anslås til ca. 0,5 til 1,0 mio. kr. årligt i merudgift.

Klimatilpasningsplan

Kortlægning af nye områder som er i fare for oversvømmelser – Der afsættes 0,6 mio. kr. i 2021 og 2022. Se nærmere beskrivelser i afsnit 3.

ANLÆG

Tabel 4.2 viser anlægsbudgettet for Klima, energi og beredskab

(i 1.000 kr.)	U/I	Regnskab 2019	Oprindeligt Budget 2020	Korrigeret Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
1 Arkæologi og klimasikring i Alken Enge og Illerup Ådal					1.093			
2 Klimaprojekt Vestergade/Lille Sø Skb. følgeudgifter	U I	203		-394				
3 Klimaprojekt Låsby etape 3, følgeudgifter	U	40						
4 Hovedgaden i Låsby etape 4, følgeudgifter	U	7	304	243	245			
5 Tippethøj i Ry, følgeudgifter	U	64						
6 Køb af matrikel 1260 beliggende Kirkevej	U			615				
7 Vestergade medfinansieringsdelen	U	59		448				
8 Agnethevej medfinansieringsdelen	U	339	17.238	6.000	12.168	6.191		
9 Låsby etape 1, 2 og 3 medfinansieringsdelen	U	369						
10 Områderne ved Højvangens Torv i Skanderborg medfinansiering	U	1.563		1.215	1.232			

Tabel fortsættes på næste side

Tabel 4.2 fortsat

11	Galten Nord i Galten medfinansiering	U	-125						
12	Tinbæksøen i Skovby medfinansiering	U	98			2.580			
13	Tippethøj i Ry medfinansiering	U	1.129			60			
14	Hovedgaden - Låsby etape 4 medfinansiering	U	463			2.200			
15	Områderne langs Skanderupbækken, Skanderborg medfinansiering	U	2.373	22.046	10.000	15.424	11.673		
16	Områderne langs Mosagergrøften medfinansiering	U	-44						
17	Erhvervsområdet Petersmindevej, Hørning medfinansiering	U	-5						
18	Pressalit, Ry medfinansiering	U	0	3.042		3.438	3.085		
19	Forsyningsens afdrag på klimaprojekter	U	435						
			-1.276	-2.282	-2.282	-2.282	-2.282	-2.282	-2.282
I alt		N	5.690	40.348	20.685	31.318	18.667	-2.282	-2.282

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. Arkæologi og klimasikring i Alken Enge og Illerup Ådal: Museum Skanderborg har i dialog med administrationen udarbejdet et kommissorium til sikring af arkæologiske levn i Alken Enge samt klimasikring af tilstødende ejendomme.

Økonomi i projektet:

- Detailprojektering 270.000 kr.
- Geotekniske borerer langs spunds/voldtracé, sætninger mv. 130.000 kr.
- Lodsejerforhandlinger: 30 ejendomme af 15 timer 450.000 kr.
- Myndighedsbehandling 100.000 kr.
- 15 % til uforudsete udgifter 142.500 kr.

I alt 1.092.500 kr.

Der er indhentet prisoverslag på yderligere tre dele i projektet, men de hører hjemme i en fondsfinansieret del af projektet i forbindelse med den endelige realisering.

2. - 6. Projekterne fra 2 - 6 er følgeudgifter af klimaprojekter. Disse arbejder er en kommunal udgift.

7. - 19. Projekterne fra 7 til 19 er klimainvesteringer, hvor Skanderborg Forsyning finansierer projekterne via vandafledningsafgiften. Dette sker ved, at forsyningsvirksomheden betaler ydelserne på de lån, der i første omgang optages i kommunalt regi til finansiering af anlæggene. Indtægtsbudgettet (anlæg nr. 19) udgør afdragsdelen af forsynings driftsbidrag til dækning af ydelserne på lånene til klimaprojekterne. Den del af driftsbidraget, der skal dække renterne, budgetteres under finansområdet.

For en nærmere beskrivelse af de enkelte projekter kan henvises til sagerne om klimainvesteringer på Byrådet den 17/12 2014 og 26/4 2017.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Klima og energi

Klima-, energi- og ressourcepolitikken indeholder følgende målsætninger:

CO₂-målsætninger

- Skanderborg Kommune har som samfund reduceret udledningen af CO₂ med 70 % i 2030, set i forhold til udledningen i 1990
- Skanderborg Kommune er som virksomhed CO₂-neutral i 2025

Ressource-målsætninger (cirkulær økonomi)

- Skanderborg Kommune har både som samfund og virksomhed i 2030 i videst muligt omfang begrænset sit forbrug af ressourcer, ligesom flest mulige ressourcer genbruges, genanvendes og genudnyttes
- I den til hver tid gældende affaldsplan fastsætter Skanderborg mål for kommunens nedbringelse af den samlede mængde husholdningsaffald samt genanvendelsesprocenten

Disse målsætninger vil bidrage til at indfri en række af FN's Verdensmål

Politikkens målsætninger realiseres gennem Klima-, energi- og ressourcekatalogets 34 konkrete tiltag, der falder inden for politikens 6 strategispor:

1. Energi og elektrificering
2. Transport
3. Udvikling af by og land
4. Ressourcer
5. Fællesskaber og formidling
6. Skanderborg Kommune går forrest

Skanderborg Kommune har i 2009 indgået en Klimakommuneaftale med Danmarks Naturfredningsforening om at nedbringe den kommunale CO₂-udledning med 2 % om året indtil 2025. Målet er nået, men der er vedvarende fokus på at nedbringe CO₂-udledningen fra den kommunale virksomhed. Nu også for at nå målsætningen fra Klima-, energi- og ressourcepolitikken om CO₂-neutralitet for den kommunale virksomhed i 2025.

Ifølge Strategisk Varmeplan vil Skanderborg Kommune

- arbejde for et fortsat samarbejde med Varmeplan Aarhus, herunder for at driften af Skanderborg-Hørning Fjernvarmes og Renosyds anlæg koordineres og tænkes sammen med Varmeplan Aarhus, bl.a. med henblik på en effektiv energiudnyttelse og forsyningssikkerhed. Arbejdet er i fuld gang og forventes afsluttet i 2020/2021.
- gå i dialog med Galten Varmeværk og Varmeplan Aarhus om fremtidig varmforsyning på strækningen mellem Låsby og Aarhus og undersøge mulighederne for en fortsat udbygning af samarbejdet med Varmeplan Aarhus om det allerede sammenhængende varmetransmissionssystem
- udlægge nye byområder med tilslutningspligt til kollektiv varme, når områderne ligger i tilknytning til eksisterende fjernvarmeområder. Sådanne områder findes stadig, men det er fra 1. januar 2019 ikke længere lovligt at pålægge ny tilslutningspligt.
- anmode Galten Varmeværk om projektforslag for fjernvarmforsyning af Skovby. Dette er sket, men projektet bliver ikke gennemført pga. dårlig samfundsøkonomi.
- anmode Skanderborg-Hørning Fjernvarme om projektforslag for fjernvarmforsyning af Blegind. Projektet er modtaget og godkendt og gennemført.
- behandle indkomne sager om tilslutningspligt. Her er udgangspunktet frivillighed for brugeren
- behandle indkomne sager om forblivelsespligt
- hjælpe landsbyer, som ønsker belysning af muligheder for fælles varmeløsning
- hjælpe varmeselskaber med at finde egnede arealer til solvarme
- anmode varmeselskaber om projektforslag for produktion af varme uden brændsler. Det kan f.eks. være produktion af varme med varmepumpe, som bruger strøm. Et sådant projekt er modtaget fra Galten Varmeværk, godkendt og i drift. Gl. Rye Kraftvarmeværk kører allerede med 80 % varme fra grundvandsvarmepumper. Ry Varmeværk har fået godkendt en varmepumpe, men afventer der nationale regler. Skanderborg Fjernvarme samarbejder med Renosyd og Affaldvarme Aarhus om etablering af en varmepumpe i Skanderborg og genåbning af forbindelsen – og udveksling af varme - mellem Skanderborg-Hørning Fjernvarmes værk i Skanderborg og Varmeplan Aarhus.
- arbejde med fremme af brændselsfri varme hos individuelle forbrugere

- se positivt på henvendelser om dispensation fra tilslutningspligt til individuel naturgas, når det er til fordel for miljø og klima. Der vil være en individuel sagsbehandling i.f.t. valg af alternativ
- vejlede private om alternativer til naturgas
- arbejde med opvarmning og energiforbrug hos private uden for fjernvarmeområderne

Klima og oversvømmelser

I Skanderborg Kommune er alle bysamfund kloakerede, så spildevand og regnvand bliver ledt forsvarligt væk fra bygninger, veje, anlæg m.v.

Ca. 70 % af kommunens byområder er i dag kloaksepareret, hvor regnvand og spildevand ledes væk i to separate ledninger - spildevand til renseanlæggene og regnvand til vandløb og søer. Den resterende del af byerne er endnu ikke separeret, og her ledes spildevand og regnvand i samme ledning til renseanlægget.

Spildevandsplanen beskriver, hvornår kloaksepareringen af den resterende del af kommunens byområder er planlagt til at skulle ske.

Når regnmængderne øges, er det af stor betydning, om et område er fælles- eller separatkloakeret.

I fælleskloakerede områder vil et skybrud i værste fald betyde, at regnvand og snavset spildevand oversvømmer bygninger, veje, vandløb mv. Der er stor sundhedsfare og miljøforurening forbundet med en sådan oversvømmelse. Det er vigtigt, at børn og voksne ikke leger eller opholder sig i det forurenede vand. Brand & Redning og Skanderborg Forsyningsvirksomhed har derfor et aktivt beredskab klar i tilfælde af, at der sker oversvømmelse af fælleskloakerede anlæg.

I separatkloakerede områder er der også fare for oversvømmelse ved skybrud, men fordi spildevandet ledes bort i egne rør, vil oversvømmelserne alene indeholde regnvand, og faren for kælderoversvømmelser vil også være mindre, fordi regnvandet ikke vil forårsage tilbagesivninger i afløbsledninger fra de enkelte ejendomme.

Vi skal derfor have særligt fokus på at forebygge oversvømmelserne i de områder, der endnu ikke er kloakseparerede, evt. ved at fremrykke kloaksepareringen i netop de oversvømmelsestruede områder.

Fordi sundhedsfaren og forureningsrisikoen er større i de områder, hvor regnvand og spildevand ledes bort i fælles rør, end i områder, der er kloaksepareret, er serviceniveauet for hverdagsregnen også forskelligt.

I alle nye områder og i områder, der er kloaksepareret, skal kloakkerne dimensioneres, så oversvømmelser på terræn kun sker hvert 5. år, mens der i fælleskloakerede områder kun kan accepteres oversvømmelser hvert 10. år.

Uden for byerne, og enkelte steder også i byerne, fungerer vandløb og søer som transportrør af regnvand. Spildevand bliver på forskellig vis håndteret på den enkelte ejendom f.eks. i bundfældningstanke, som tømmes i en halvårlig kommunal tømningsordning, så kun det rensede vand løber videre til recipient eller måske et nedsivningsanlæg.

Vandløbene modtager ud over den helt lokale regn også regnvand fra de tilstødende marker og gennem grøfter eller markdræn også vand fra et større opland. Under normale omstændigheder giver dette ikke problemer, men ved kraftig regn, vedvarende regn (koblet regn) eller hurtigt tørtørud, kan vandløbene til tider ikke følge med, og der opstår lokale oversvømmelser langs vandløb og søer. Selvom problemerne er færre og ikke så omkostningsfulde som i byerne, kan der blive behov for, at der findes løsninger på problemerne i det åbne land også.

Beredskab

I efteråret 2016 blev den nye plan for Østjyllands Brandvæsen I/S 2017 – 2020 vedtaget af byrådene i Aarhus, Samsø, Odder og Skanderborg kommuner.

Med planen defineres og fastlægges det fælles serviceniveau for det nye Østjyllands Brandvæsen. Det indebærer for det første, at Østjyllands Brandvæsens serviceniveau defineres som ”Den hjælp borgerne kan forvente af Østjyllands Brandvæsen i forhold til både at kunne forebygge og afhjælpe skader, ulykker og katastrofer”.

Med denne definition som afsæt indeholder planen om risikobaseret dimensionering af beredskabet dernæst en konkret indstilling om serviceniveauet - målt på særlige parametre for den forebyggende indsats og særlige parametre for den afhjælpende indsats.

For den forebyggende indsats er forslaget til serviceniveau følgende:

1. *Brandsyn*

Østjyllands Brandvæsen udvikler i planperioden en strategi for dialogbaserede brandsyn, der har fokus på en styrkelse af den lokale sikkerhedskultur hos borgere, erhvervsliv og institutioner.

2. *Arrangementer*

Østjyllands Brandvæsen udarbejder i planperioden en strategi, der har fokus på trygge og sikre arrangementer, der sagsbehandles i et tæt samarbejde med arrangøren og andre myndigheder.

3. *Brandteknisk byggesagsbehandling*

Østjyllands Brandvæsen bidrager til, at kommunerne kan leve op til deres til enhver tid gældende serviceniveau for byggesagsbehandlingen.

4. *Udvikling med sikkerhed*

Østjyllands Brandvæsen inddrages rettidigt i kommunernes fysiske planlægning og i klimatilpasningen.

5. *Intern forebyggelse*

Østjyllands Brandvæsen bliver i planperioden arbejdsmiljøcertificeret.

For den afhjælpende indsats er forslaget til serviceniveau følgende:

1. *Tryghed, kapacitetsopbygning og assistancemulighed*

Østjyllands Brandvæsen lever i 95 % af alle indsatser op til de fastsatte ankomsttider.

2. *Udrykningens sammensætning*

- Den hjælp, der ankommer på et skadested i forbindelse med tryghed og kapacitetsopbygning, sammensættes ud fra alarmmelding og plankategori.
- Udrykningssammensætningen til særlige objekter og automatiske brandalarmeringsanlæg (ABA) tager udgangspunkt i en på forhånd udført risikovurdering for den konkrete lokalitet.
- Udrykningens sammensætning håndteres af Østjyllands Brandvæsens vagtcentral ud fra faste procedurer og prioriteringer.

3. *Robusthed*

- Østjyllands Brandvæsen er så robust, at der på fastlandet kan indsættes forsvarligt på minimum tre samtidige dagligdags hændelser uanset hændelsens geografiske placering, og til en hændelse på Samsø.
- Østjyllands Brandvæsen er så robust, at der i tilfælde af en katastrofe øjeblikkeligt kan alarmeres 52 brandfolk på fastlandet og 10 brandfolk på Samsø.
- Østjyllands Brandvæsen udarbejder planer og instrukser for risikovirksohmheder, særlige objekter og symbolmål for at øge robustheden i forhold til større, komplekse og/eller længerevarende hændelser.

4. *Operativ ledelse*

Østjyllands Brandvæsen kan ved større hændelser eller katastrofer bidrage med operativ ledelse til relevante krisestabe på henholdsvis strategisk, operationelt og taktisk niveau.

5. *Teknisk ledelse / indsatsledelse*

Geografisk dækning:

- Østjyllands Brandvæsen kan i 95 % af alle indsatser stille med teknisk ledelse på et skadested senest samtidig med ankomsttiderne for assistance.
- Østjyllands Brandvæsen kan i 95 % af alle indsatser på Samsø stille med teknisk ledelse på hele øen senest inden for 30 minutter.

Sammensætning:

- En indsatsleder varetager den tekniske ledelse i Østjyllands Brandvæsens område.
- Nogle alarmmeldinger kan håndteres uden indsatsleders tilstedeværelse på skadestedet. Det gælder ved alarmmeldinger, hvor det klart fremgår, at branden er af begrænset omfang, og at der ikke er risiko for spredning af branden.

Robusthed:

- Østjyllands Brandvæsen kan på fastlandet øjeblikkeligt afsende teknisk ledelse til minimum to samtidige hændelser.
- Østjyllands Brandvæsen kan på Samsø øjeblikkeligt afsende teknisk ledelse til en hændelse.

6. Specialer

Østjyllands Brandvæsen har følgende specialer til rådighed: Redningsdykkere, redning i søer og åer, redning ved jord- og stenskrud, højderedning, kemikaliedykning, frigørelsesmateriel til store transportmidler, oliehavnsberedskab, akut vejrberedskab og førstehjælpsenhed.

7. Uddannelse

- Østjyllands Brandvæsen afholder så vidt muligt selv vedligeholdelsesuddannelse af indsatsledere, holdledere, brandpersonel og frivillige, så uddannelsesniveaulet kobles til den nuværende lokale risikoprofil i Østjylland.
- Østjyllands Brandvæsens personale, der er en del af den afhjælpende indsats, har som minimum det uddannelsesniveau, som er konkret fastsat i planen.

8. Beredskabets frivillige

Østjyllands Brandvæsens frivillige kan som en del af den afhjælpende indsats:

- Udføre pumpe- og læsningsopgaver ved oversvømmelsessituationer, der er til akut fare for mennesker, væsentlige samfundsmæssige værdier eller miljøet
- Indsættes i akutte tilfælde til rydningen af træer og andre objekter på f.eks. veje i forbindelse med storme
- Indsættes til afstivning af bygninger, der under eller efter en ulykke er sammenstyrtningstruet
- Udføre redning ved jord- og sandskrud
- Levere førstehjælpskapacitet ved større hændelser.

9. Indkvartering og forplejning

Østjyllands Brandvæsen kan til hver en tid indkvartere og forpleje op mod 80 evakuerede og andre nødstedte. Ved behov for indkvartering eller forplejning af flere mennesker aktiveres den relevante kommunale krisestab.

10. Vandforsyning

Østjyllands Brandvæsen har adgang til tilstrækkelig vandforsyning til brandslukning ud fra principperne i planen. Endvidere er kapaciteten af vandforsyning i form af tankvogne og

åbne vandforråd indarbejdet i udrykningens sammensætning på baggrund af den lokale risikoprofil og adgang til veldyde brandhaner.

Ud over ovenstående fastlæggelse af serviceniveaulet på beredskabsområdet udpeger planen følgende udviklingsprojekter:

- Samarbejde med kommunerne og private udviklere om konkrete løsninger, der skal sikre, at byernes fortsatte fortætning og byggeri i højden sker, uden at det går ud over sikkerheden.
- Tilpasning af vandforsyningen til brandslukning; kan der spares på mængden af drikkevand, der bruges til brandslukning uden at gå på kompromis med sikkerheden?
- Samarbejde med hjemkommunerne om konkrete klimatilpasningsløsninger således, at et effektivt beredskab kan tage over, når tilpasning ikke er nok.
- Udvikling af konkrete forebyggelsesprojekter.
- Optimering af afhjælpende indsats med nye og mere effektive løsninger eller med ny teknologi.

Endelig vedtages med planen den fremadrettede placering af brandstationerne i det samlede dækningsområde. Dette indebærer, at de nuværende stationer i Skanderborg Kommune bevares, mens stationerne i Lystrup og på Trindsøvej i Aarhus flyttes til nye lokationer i henholdsvis Aarhus Nord og Aarhus Syd.

Ud over ovenstående fastlæggelse af serviceniveaulet på beredskabsområdet udpeger planen følgende udviklingsprojekter:

- Samarbejde med kommunerne og private udviklere om konkrete løsninger, der skal sikre, at byernes fortsatte fortætning og byggeri i højden sker, uden at det går ud over sikkerheden.
- Tilpasning af vandforsyningen til brandslukning; kan der spares på mængden af drikkevand, der bruges til brandslukning uden at gå på kompromis med sikkerheden?
- Samarbejde med hjemkommunerne om konkrete klimatilpasningsløsninger således, at et effektivt beredskab kan tage over, når tilpasning ikke er nok.
- Udvikling af konkrete forebyggelsesprojekter.
- Optimering af afhjælpende indsats med nye og mere effektive løsninger eller med ny teknologi.

Endelig vedtages med planen den fremadrettede placering af brandstationerne i det samlede dækningsområde. Dette indebærer, at de nuværende stationer i Skanderborg Kommune bevares, mens stationerne i Lystrup og på Trindsøvej i Aarhus flyttes til nye lokationer i henholdsvis Aarhus Nord og Aarhus Syd.

5. UDVIKLINGSSTRATEGI, KOMMUNEPLAN OG LOKALPLANER

KAMMER NATURSKØN PRINCIPPER BALANCE BO
NHED KVALITET LIV SUNDHED UDVIKLING HVE
MUNEPLANREVISION VINDMØLLER BIOGASANLA
RÅDER ANVENDELSE VÆKST UDDANNELSESNI
TBY BOLIGER DYNAMO HANDELSBY TILTRÆKN
HANDEL FRITIDSTILBUD BEFOLKNINGSTAL TU
DENSBORGERE GLÆDE TRYGHED ENGAGEMENT

UDVIKLINGS- STRATEGI, KOMMUNEPLAN OG LOKALPLANER

1. Politisk arbejdsform

Økonomiudvalget har ansvaret for forslag til proces for Byrådets udarbejdelse af Udviklingspolitikken samt ansvaret for kommuneplanen - herunder formulering af forslag til visioner, strategier, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet. I hver byrådsperiode skal der udarbejdes såvel Udviklingspolitik som Kommuneplan.

Økonomiudvalget tilrettelægger de politikformulerende og -kontrollerende processer på området. I forbindelse med såvel Udviklingspolitik som Kommuneplan sker der en omfattende inddragelse og dialog med borgere og brugere.

Miljø- og Planudvalget er ansvarlig for igangsætning og godkendelse af lokalplaner, der udarbejdes i overensstemmelse med Kommuneplanens retningslinjer og rammer.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Vision: Mennesker møder mennesker
Når mennesker møder mennesker, opstår fællesskaber, og dermed skabes grundlaget for, at vi kan skabe udvikling sammen.

Når vi skaber udviklingen sammen, bringes flere ressourcer i spil, og vi når længere. Og hvis vi alle er med, når vi ekstra langt.

Vi sætter en ære i, at vi møder hinanden som mennesker, at der er plads til alle, og at vi forpligter os selv og hinanden på at gøre vores bedste.

Udviklingspolitikken tager sit udgangspunkt i visionen mennesker møder mennesker og handler om at sikre en stærk udvikling i fællesskab.

Udviklingspolitikken indeholder fem strategispor, som igangsættes henover byrådsperioden:

1. Bæredygtig og cirkulær kommune
2. Demokrati og borgerinddragelse
3. Erhvervslivets – herunder turisterhvervets – vilkår
4. Helhedssyn på udviklingen
5. En kommune, hvor alle er med.

Kommuneplanlægning – ny kommuneplan på vej

Byrådet har i juni 2020 igangsat arbejdet med en kommuneplanrevision – Kommuneplan 21 (KP21). Kommuneplan 21 bygger på den gældende Kommuneplan 16, der blev

endelig vedtaget af byrådet 30. november 2016.

Den gældende Kommuneplan 16 bygger på Skanderborg Kommunes Udviklingsstrategi for perioden 2014-2017, Bosætningsstrategien, § 17.4 udvalgenes arbejder samt andre kommunale planer og politikker. Disse visioner, planer og politikker er i Kommuneplanen omsat til retningen for den fysiske planlægning i kommunen. Kommuneplan 16 er desuden koordineret med den fælles vision for den overordnede fysiske planlægning i Business Region Aarhus - ligesom relevant lovgivning er indarbejdet i Kommuneplanen.

Kommuneplan 16 har et øget fokus på byfortætning og bæredygtig byudvikling, som i høj grad er i færd med at blive udmøntet i de enkelte centerbyer.

KP21 – Helhedssyn på planlægningen

I revisionsarbejdet tages der udgangspunkt i Udviklingsstrategi 2018-2021, og særligt i strategispor 4: Helhedssyn på udviklingen.

Der foretages en delvis revision af Kommuneplan 16, med fokus på helhedsplanlægning og udmøntning af andre relevante kommunale planer og politikker, herunder Boligpolitik, Natur- og Miljøpolitik, Klima-, Energi- og Ressourcepolitik, Trafikpolitik, Erhvervs politik, Kulturpolitik mv.

Derudover er der fokus på at få indarbejdet nye krav til kommuneplanen, som er opstået siden Kommuneplan 16 blev vedtaget. De nye krav omfatter beskyttelse af produktionserhverv, sikring af arealer mod oversvømmelse og erosion, strategisk planlægning for landsbyer samt opdateret vejledning til udpegning af Grønt Danmarkskort.

I den kommende kommuneplan vil fokus være på, hvordan den vækst, vi oplever i Skanderborg Kommune kan rammesættes, så den bliver et middel til at sikre det gode hverdagsliv for borgerne, og samtidig understøtter udviklingen af erhvervslivet jf. Byrådets Erhvervs politik. Se også politikområde: "Erhverv, turisme og internationalt samarbejde".

Der igangsættes i sommeren 2020 et §17, stk. 4-udvalg som skal arbejde med erhverv og turisme.

Bæredygtighed og Verdensmål

Udviklingspolitikens strategispor om Bæredygtighed og Cirkulær økonomi er en af hjørnestenene i udviklingen af Skanderborg Kommune. Borgere, erhvervslivet samt en række organisationer bidrog i 2019, som medlemmer af Bæredygtighedsudvalget, til en række anbefalinger til et mere bæredygtigt og cirkulært Skanderborg. Anbefalinger der blandt andet er båret videre ind i den nye Klima-, energi- og ressourcepolitik, Politik for kommunalt byggeri samt den reviderede Natur- og Miljøpolitik, som byrådet vedtog i 2020. Politikker, der alle bidrager til at realisere FN's Verdensmål.

Skanderborg By, inkl. Sølund: Skanderborg er kommunens hovedby

Skanderborg skal indeholde en lang række funktioner og tilbud, som understøtter byens rolle som hovedby og vækstby i den østjyske byregion. Byen har oplevet en stor befolkningstilvækst pga. den gode beliggenhed ved sø, natur og infrastruktur, og de fleste nye boligområder er næsten udbygget. Der er samtidigt gennem de seneste 5-10 år sket en væsentlig tilvækst af boliger i midtbyen i form af byfortætningsprojekter.

Byens tiltrækningskraft skal vedligeholdes, så butikker, byerhverv, caféer og opholdssteder fortsat tilfører byen mere liv.

Byrådet vedtog derfor Politik for Skanderborg Midtby, Heslig Smuk foråret 2016.

Politik for Skanderborg Midtby

I Politik for Skanderborg Midtby arbejdes, der med fire strategispor:

1. Et rum af oplevelser, som handler om at styrke og forskønne byens rum.
2. Flere skaber mere, som handler om at skabe rammerne for at flere kan bo og opholde sig i byen.

3. Nem at komme til, som handler om at forbedre tilgængeligheden til midtbyen og parkeringsforholdene for alle trafikarter.
4. Skaber vi sammen, som handler om, at udvikling af byrum og skabelsen af oplevelser forudsætter samarbejde med investorer, lokale aktører og borgere.

Med afsæt i strategisporene er der siden 2016 besluttet en række forandringer:

- Det igangværende projekt for Skanderborg Søbad er et væsentligt initiativ for at styrke og aktivere midtbyens pladser og grønne områder. Andre mindre initiativer på midtbyens fortove er også gennemført.
- Der igangsættes løbende planprocesser for nye byfortætningsprojekter i midtbyen og i periferien af midtbyen, som skaber grundlag for at flere bor og færdes i midtbyen.
- Den første etape af en ombygning af midtbyens trafikstruktur er igangsat foråret 2018. Den nordlige del af Adelgade fra Mindet til lyskrydset ved Kulturtorvet, lyskrydset og Ole Lund Kirkegaards Stræde er nu ombygget med det formål at aflaste shoppingmiljøet i den sydlige del af Adelgade og lede trafikken mere effektiv frem til de store p-pladser på Møllegade og i Bloms. Ved ombygningen er forholdene for de cyklende og mulighederne for at skabe oplevelser og plads til ophold på fortovene forbedret.
- I budget 2021 er der afsat midler til ombygningen af den næste etape af midtbyens trafikstruktur fra lyskrydset ved Kulturtorvet til Vestergade. Ved ombygningen af denne strækning forventes der lagt større vægt på shoppingoplevelsen.

Der har i perioden 2016-2019 været nedsat en dialoggruppen med en række eksterne interessenter med det formål at få igangsat initiativer som supplerer de forandringer, som Byrådet realiserer som led i Politik for Skanderborg Midtby. Gruppen opløses i 2020, men Skanderborg Cityforening, Kulturhuset og Foreningen Skønnest ved Skanderborg vil fremadrettet forsætte samarbejdet og inddrage andre der måtte have interesse i at bidrage til oplevelser i midtbyen.

Sølund

Der er i 2018 udarbejdet en analyse af udviklingsscenarierne for Sølund-området og der er august 2018 afholdt borgermøde. På baggrund af analysearbejdet og borgermødet har Byrådet besluttet at bevare de eksisterende bygninger og afsøge nye anvendelser af bygningerne til offentlige formål, som giver synergi og en økonomisk gevinst ved sparet ekstern husleje.

Der er i 2020 nedsat en arbejdsgruppe for den fremtidige anvendelse af pavillonerne/den gamle del af Sølund. Arbejdsgruppen afrapporterer løbende til Byrådet.

Derudover er der i 2020 påbegyndt anlæg af en ny, stor daginstitution umiddelbart vest for Sølund. Daginstitutionen rummer også en særlig afdeling til specialbørn. Den ekstra kapacitet vil aflaste de hårdt trængte institutioner i midtbyen,

og vil samtidig erstatte flere af de nuværende institutioner i midtbyen, som ikke længere er tidssvarende.

Byernes vækst: Vækststrategier for centerbyerne er på den enkelte bys betingelser og kvaliteter

Skanderborg og de øvrige centerbyer Galten-Skovby, Hørning, Ry og Låsby er velfungerende byer med en varieret detailhandel, alsidige kultur-, idræts- og fritidstilbud og attraktive bolig- og erhvervsområder. Tilflyttere og virksomheder har forskellige årsager til at bosætte sig i Skanderborg, Galten-Skovby, Hørning, Ry og Låsby. Med Skanderborgs rolle som hovedby og dynamo skal der fortsat være fokus på en naturlig arbejdsdeling mellem de øvrige byer, som sikrer, at byerne udvikler sig ud fra den enkelte bys egne betingelser og kvaliteter.

Byrådet har i 2016 haft nedsat et §17-4 udvalg, der har arbejdet med en styrkelse af de fire centerbyer. Byrådet vedtog på baggrund af arbejdet Politik for Byernes vækst i vinteren 2016.

Politikken blev i marts 2018 omsat i et kommuneplantillæg for de fire centerbyer Galten-Skovby, Hørning, Ry og Låsby som den endelige udmøntning af arbejdet med Byernes Vækst. Kommuneplantillægget afspejler Byrådets fortætningsstrategi centralt i bymidterne, og sikrer samtidig plads til de nødvendige udvidelser for at matche befolkningstilvæksten. Med kommuneplantillægget er byernes vækstmuligheder sikret i den kommende planperiode.

I Galten-Skovby er flere byfortætningsprojekter undervejs, særligt omkring Torvet og langs Søndergade, med en blanding af både boliger og centerformål, der understøtter bylivet og detailhandlen. Samtidig er der fortsat godt gang i de nye byudviklingsområder, dels i Svaneparken mod vest, og dels i Skovby-Nygaard, hvor den sidste etape er under planlægning.

I Hørning er der i 2019 blevet vedtaget en helhedsplan og kommuneplantillæg for den sydlige del, inklusiv et stort areal til blandt andet en ny skole, der på sigt skal erstatte Bakkeskolen. I foråret 2023 forventes første etape, der indeholder indskoling i 4 spor, samt daginstitution til 130 børn, at stå klar. Området placerer sig i den grønne ring, der på sigt skal omslutte Hørning som rekreativt område. Sideløbende med udviklingen af Hørning Syd sker en opgradering af Herredsvejen og Blegindvej. Vejene forventes at være klar på ny i 2022.

I Hørning midtby er der på Rådhuspladsen ved at blive opført 64 etageboliger og dagligvarebutik som resultat af de byfortætningsmuligheder, der blev indarbejdet under Byernes Vækst.

Omkring Torvet er første etape af omdannelsen afsluttet, og de øvrige etaper langs torvestrækningen ned mod Århusvej er i proces. Toftegårdsvej er ved at blive udviklet; i første omgang med mulighed for 127 – og på sigt op mod 350 - boliger.

I Ry er byfortætningsprojektet omkring Bytorvet under opførelse. Kildebjerg er fortsat under udvikling, og der udarbejdes løbende lokalplaner i området. Efterspørgslen på byggegrunde er fortsat stor. I området omkring Industrivej og Brunbakkevej er et byomdannelseprojekt undervejs, med henblik på at muliggøre mere detailhandel i området, og omdanne de dele af erhvervsområdet, der ikke længere er aktuelt. På den lange bane arbejdes der med mulighed for en ny skole ved Ry-hallerne, som skal aflaste den hårdt pressede Mølleskole.

For Låsby, der er ny centerby, er der i april 2020 vedtaget en strukturplan for området ved Langvad Bakker. Området har potentiale til at blive et boligområde af høj kvalitet, tilsvarende Skovby-Nygaard, Kildebjerg og Anebjerg. Med den endelige vedtagelse af Kommuneplantillæg 16-22 for Langvad Bakker der er sikret areal til de næste års boligudbygning, og der er afsat midler til en ny daginstitution og opgradering af infrastruktur i området. Den indbyggede rækkefølgeplan sikrer, at udbygningen af området sker i en hensigtsmæssig hastighed.

Prioritering af lokalplanlægning

Økonomiudvalget vedtog 19. februar 2020, at

- ”Planarbejdet prioriteres i nedenstående rækkefølge under hensyntagen til værdien, herunder størrelsesforholdet, og muligheden for at realisere projektet. Uagtet dette skal der dog også tilgodeses mindre planer i tilknytning til landsbyer.
- A. Ønsker, der er i overensstemmelse med kommuneplanen helt eller med et mindre ”uvæsentligt” tillæg.
  - B. Ønsker, der ikke er muliggjort i kommuneplanen, men som er i overensstemmelse med tilkendegivelser i kommuneplanen, bosætningspolitikken eller politikken fra andre § 17, stk. 4-udvalg. Muligheder, der opstår pga. ændrede ejerforhold eller andet.
  - C. Ønsker om ”fornyelse” af gamle lokalplaner, således der sker en administrativ forenkling for administrationen og mere gennemsigtighed for borgerne, som f.eks. lokalplanen for Stjær (Lokalplan 1086 hvor en del af de ældre lokalplaner i Stjær blev samlet og ensrettet, red.).

Andre planer afvises, såfremt der ikke er plads, når de ovenfor nævnte er prioriteret. Planudvalgene prioriterer lokalplaner under hensyntagen til Byrådets planlægning for kapacitet i kommunale institutioner. En gang årligt i 1. kvartal holdes der fællesmøder mellem Miljø- og Planudvalget og Økonomiudvalget, hvor principperne for prioriteringen drøftes.”

Derudover vedtog Økonomiudvalget, at der igangsættes en politikkontrol af lokalplanskabelonen og den digitale præsentation af lokalplaner.

Miljø- og Planudvalget og Økonomiudvalget har i august 2019 besluttet ny procedure for proces og kvalitet i større byfortætningsprojekter. Med proceduren sikres ensartning af den tidligere borgerinddragelse i forbindelse med byfortæt-

ningsprojekter og andre større planprojekter, som vil opleves som en væsentlig forandring af det eksisterende bymiljø eller plangrundlag. Proceduren beskriver, hvornår og hvordan der sker borgerinddragelse, og hvilke materialer, der skal udarbejdes for at belyse projekternes påvirkning af omgivelserne og bokvaliteten i de nye områder.

Proceduren indgår i Miljø- og Planudvalgets løbende politikkontrol.

Byrådet besluttede 27. juni 2018 at give administrationen kompetence til at godkende planer endeligt, hvor der i høringsfasen ikke er indkommet væsentlige indsigelser.

En "ikke væsentlig indsigelse" er en indsigelse, der alene giver anledning til rettelser af redaktionel karakter. Eksempler på dette er forkerte vejnavne på kort eller ændring af navne på forsyningselskaber. Altså alene faktuelle fejl, der ikke har indholdsmæssig betydning for lokalplanens bestemmelser eller afgrænsning.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Der er ingen politisk besluttede forandringer til Budget 2021.

4. OPFØLGNING PÅ POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2019

Helhedsplanlægning

Et af den kommende Udviklingspolitikks fem strategispor er "Helhedssyn på udviklingen". Byrådet vil prioritere et overordnet helhedssyn på udviklingen, der sætter retning for udviklingen af de enkelte byer og sikrer sammenhæng i de overordnede strukturer på tværs af kommunens forskellige byer. Der afsættes derfor midler til helhedsplanlægning, som finansieres ved en omprioritering inden for administrationsområdet. Der er i 2019 og 2020 udarbejdet helhedsplan for Hørning Syd med Kommuneplantillæg 16-20, som blandt andet sætter retningen for en samlet infrastruktur, byudvikling og placering af en ny skole i Hørning. (Budgettet forøges med på 0,5 mio. kr. i hvert af årene 2019, 2020 og 2021).

Tilrettelæggelsen af arbejdet er ikke sket i 2019. Ved 1. budgetopfølgning 2020 er det derfor besluttet, at budgetbeløbet vedr. 2019 anvendes til finansiering af økonomiske udfordringer på driften i 2020.

Nedlæggelse af arkitekturpris inkl. personalereduktion

Den nuværende arkitekturpris, der uddeles med ønsket om at præmiere bygninger og anlæg af høj arkitektonisk og håndværksmæssig kvalitet nedlægges. (Budgettet reduceres med 0,1 mio. kr. årligt fra 2019 og frem).

Budgetreduktionen er udmøntet, og forandringen er hermed gennemført.

På vej mod 70.000 borgere i det rigtige tempo

Fundamentet for Byrådets Udviklingspolitik er, at "Skanderborg Kommune er godt på vej mod 70.000 indbyggere". Det er en dejlig og privilegeret situation - og vi skal tage godt imod vores nye medborgere. Væksten skal derfor også ske i et tempo, hvor vi kan følge med. Det kan fx ske ved øget brug af rækkefølgeplaner. Vi skal bl.a. sikre, at der er den nødvendige kapacitet på driftsområderne. Vi skal også sikre råderum til implementering af de helhedsplaner, som følger af Udviklingspolitikken.

Forandringen er videreført til 2020.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Helhedsplanlægning

Et af den kommende Udviklingspolitikks fem strategispor er "Helhedssyn på udviklingen". Byrådet vil prioritere et overordnet helhedssyn på udviklingen, der sætter retning for udviklingen af de enkelte byer og sikrer sammenhæng i de overordnede strukturer på tværs af kommunens forskellige byer. Der afsættes derfor midler til helhedsplanlægning, som finansieres ved en omprioritering inden for administrationsområdet. Den første helhedsplan udarbejdes for Hørning. (Budgettet forøges med på 0,5 mio. kr. i hvert af årene 2019, 2020 og 2021)

Midlerne for 2019 er forbrugt på helhedsplanlægning i Hørning. Midlerne for 2020 er reallokeret til andre områder.

På vej mod 70.000 borgere i det rigtige tempo

Fundamentet for Byrådets Udviklingspolitik er, at "Skanderborg Kommune er godt på vej mod 70.000 indbyggere". Det er en dejlig og privilegeret situation - og vi skal tage godt imod vores nye medborgere. Væksten skal derfor også ske i et tempo, hvor vi kan følge med. Det kan fx ske ved øget brug af rækkefølgeplaner. Vi skal bl.a. sikre, at der er den nødvendige kapacitet på driftsområderne. Vi skal også sikre råderum til implementering af de helhedsplaner, som følger af Udviklingspolitikken.

Emnet indgår i kommuneplanrevisionen under temaet 'Balanceret vækst'. Forandringen føres videre gennem arbejdet med Kommuneplan 21.

5. ØKONOMI

Tabel 5.1 viser driftsbudgettet for Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Kommuneplan mv.	1.612	1.858	1.668	1.889	1.376	1.376	1.376
I alt	1.612	1.858	1.668	1.889	1.376	1.376	1.376

Regnskab 2019

Det samlede politikområde udviser et merforbrug i forhold til oprindeligt budget på 0,190 mio. kr. I forhold til det korrigerede budget er det endelige resultat et underskud der svarer til 13,4%.

Det skyldes primært, at der efter politisk beslutning er anvendt midler til helhedsplanlægning for Hørning allerede i 2018, hvor bevillingen først er givet i 2019.

Budget 2020

Budget 2020 er fremskrevet med den generelle pris- og lønfremskrivning, men derudover er budgettet uændret i forhold til budget 2019.

ANLÆG

Tabel 5.2 viser anlægsbudgettet for Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner

Note	(I 1.000 kr.)	U/I	Regn-skab 2019	Oprindeligt Budget 2020	Korrigeret Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
1	Torvet i Hørning	U	39	1.217	50	1.638			
		I	-26						
2	Strategisk jordkøb (ramme)	U	15.000	750	3.566	750	750	750	750
3	Teknisk ramme byggemodninger	U		25.000	0	25.000	25.000	25.000	25.000
		I		-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
4	Salg af Søkilde	I						-20.000	
5	Salg af Ryvang	I			-2.500				-4.000
6	Udgifter ved salg af Ryvang	U							508
7	Salg af Asylgades børnehus og andre ejendomme	I					-6.000		
8	Køb af Bjertrupvej 4, Stilling	U	25			76			
9	Anebjerg - skovrejsning	U		1.290	3.329	2.664	1.633	1.633	4.675
		I	-1.500						
10	Magelæg af jord Anebjerg	U	46						
11	Helhedsplan for Skanderborg Station		157		102				
12	Videre proces for Sølund	U	615	436	221				
13	Parcelhus-udstyknings								
	Blegsø Banke II A	U		15.000		25.000	25.000	25.000	25.000
		U	172						
	Vestergårds Allé i Hørning et. 1 og 2	U	1						
	Jens Martin Knudsensvej etape 2	U	332		500				
		U	319						
	Vestergårds Allé i Hørning et. 3 og 4	I	-2.494						
	Svaneparken et. 2	U	100						
		U	229		3.000				
	Svaneparken et. 3 og 4	I	-18.522		0				
	Skovlunden i Gl. Rye	U	270						
	Præstegårdsbakken i Hylke	U	98						
	Fruering Skovmark	U	595		3.000				
	Svaneparken et. 1	U	177						

Tabel fortsættes på næste side...

ANLÆG

Tabelfortsat

Note (i 1.000 kr.)	U/I	Regnskab 2018	Oprindeligt Budget 2019	Korrigeret Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
14 Erhvervs-udstyknings	I						-20.000	
Erhvervsområde Niels Bohrvej	U	3.008		18.500				
Industriareal syd for landevej, Skovby Marktoften	U	26						
	I	78						
Glentevænget Herskind	U	14						
	I	-881						
Fruering Skovmark	U	595		3.000				
	I	-8.552		0				
Klank Erhverv Galten	U	38						
Byggemodning i Låsby, Vestermarken	U	0		200				
Vessøvej - tæt/lav bebyggelse	U	161		0				
Resultat	N	-11.159	3.693	4.768	5.128	-3.617	-17.617	1.933

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

14. *Torvet i Hørning*: Omdannelse af Torvet i Hørning efter krone-til-krone-princippet. Anlægsprojektet er inddelt i etaper. Etape 1 er realiseret i oktober 2018-marts 2019. Etape 2-4 realiseres, når der er rejst midler i lokalsamfundet. Etape 4 kan først realiseres når lokalplan 1130 for Hørning Rådhusgrund er realiseret. Afhængig af indsamling af midler og igangsætning af projekt på rådhusgrunden er det sandsynligt, at størstedelen af midlerne skal anvendes i perioden 2020-2021.

15. *Strategisk jordkøb (ramme)*: Byrådet afsætter et beløb i budgettet til køb af arealer. Det sker for at sikre, at Skanderborg Kommune forsat kan byggemodne grunde inden for kommuneplanens rammer. Der er tale om et nettobudget. Det vil sige, at hvis kommunen køber arealer og ejendomme til bestemte formål kan der optages lån på 85 % af købssummen. Denne lånoptagelse er ikke budgetlagt.

16. *Teknisk ramme byggemodninger*: Byrådet afsætter en teknisk ramme til byggemodninger på 25 mio. kr. i udgifter og tilsvarende indtægter. Udgifterne til byggemodning skal holdes inden for denne ramme i 2021-2030.

17-18. *Salg af Søkilde og Ryvang*: Byrådet har besluttet at afhænde Søkilde og Ryvang, når det er muligt.

19 *udgifter ved salg af Ryvang*: Salgsomkostninger i forbindelse med salg af Ryvang.

20. *Salg af Asylgades børnehus og andre ejendomme*: Indtægtsbevilling til salg af Asylgades børnehus og andre ejendomme.

21. *Køb af Bjertrupvej 4, Stilling*: Beløb til nedrivning.

22. *Anebjerg - skovrejsning*: Der er i 2007 indgået en 20-årig "Samarbejdsaftale om skovrejsning nordøst for Skanderborg"

mellem Skanderborg Kommune, Skanderborg Vandforsyning og Miljøministeriet ved Skov- og Naturstyrelsen. Efter denne aftale refunderer kommunen og vandforsyningen op til 2 mio. kr. årligt af udgifterne til erhvervelse af arealer.

Anlæg 10 – 12: Der henvises til bemærkninger i tidligere versioner af politikerhåndbogen.

Anlæg 13 – 14: De resterende anlæg drejer sig om byggemodning af henholdsvis boligparceller og erhvervsparceller. Der henvises til sagen på Byrådet hvert år i december, hvor der bliver redegjort for årets og næste års aktivitet på byggemodningsområdet.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Kommuneplan'16

Lov om Planlægning sætter scenen for indholdet i en kommuneplan. Ifølge loven skal kommuneplanen fastlægge en hovedstruktur, som angiver de overordnede mål for udviklingen og arealanvendelsen i kommunen. Hovedstrukturen skal indeholde retningslinjer for arealanvendelsen. Planens forudsætninger og hensigten med retningslinjerne skal fremgå af en redegørelse. Endelig skal planen indeholde rammer for indholdet af lokalplaner.

Kommuneplanen med kortbilag kan ses på <http://kommuneplan16.skanderborg.dk/kommuneplan-2016>

Kommuneplanens rammer

I rammerne fastlægges, hvad kommunens enkelte områder må bruges til, og hvordan der må bygges. Rammerne indeholder de detaljerede bestemmelser om f.eks. bebyggelsesprocenter, bebyggelseshøjder, materialevalg m.m. Kommuneplanens

rammer findes alene i en digital udgave. Læs rammerne på http://kort.skanderborg.dk/spatialmap?&profile=ekstern_kp16_rammer

Kommuneplanens rækkefølgeplan

Rækkefølgeplanen angiver rækkefølgen for udbygninger af nye områder i de enkelte centerbyer. Den angiver ikke, hvornår udbygningen vil ske. Rækkefølgeplanen skal sikre, at udbygningen sker hensigtsmæssigt i forhold til områdernes beliggenhed, udbygningen af infrastruktur og de kommunale servicetilbud. I forbindelse med den årlige budgetlægning sker der en løbende koordinering i forhold til behovet for eventuelle kommunale følgeinvesteringer til skoler, institutioner og infrastruktur m.m.

Kommuneplanens retningslinjer

Jf. Lov om Planlægning skal kommuneplanen indeholde retningslinjer for en lang række emner. I Kommuneplan 16 er retningslinjerne grupperet under seks overskrifter, der svarer til hovedstrukturens opdeling.

1. Byer

Skanderborg er kommunens største by og kommunens hovedby. Galten-Skovby, Hørning, Ry og Låsby er centerbyer for hvert deres opland. Herudover har kommunen otte lokalcentre, inkl. landsbyerne Alken-Bjedstrup-Svejstrup, der er udpeget som samarbejdende lokalcentre.

Disse 13 byer udgør tilsammen kommunens bystruktur. Den fremtidige byvækst planlægges at foregå i centerbyer og lokalcentre.

Derudover er der 34 afgrænsede landsbyer. Der er i mindre omfang mulighed for nye boliger i landsbyerne. Der er et igangværende arbejde omkring landsbyernes visioner for udviklingen her.

Nye større erhvervsarealer udlægges primært i tilknytning til Skanderborg, Galten-Skovby, Hørning og Låsby. Byudviklingen i centerbyerne vil i stort omfang få karakter af byomdannelse og byfortætning.

Detailhandel og andre servicefunktioner planlægges samlet i bymidterne med henblik på at skabe størst mulig tilgængelighed for flest mulige og øge anvendeligheden af den kollektive trafik.

Kommuneplanen indeholder flere retningslinjer for, hvorledes byfortætning skal tilrettelægges og hvilke hensyn, der skal tages ved planlægning af nye bolig- og erhvervsområder. Det er emner som: Varierede boligtyper, trafikal tilgængelighed for alle trafikarter, tilgængelighed til natur og rekreative områder, stiforbindelser, grønne områder, kollektiv trafikbetjening, grundvandsinteresser, klimatilpasning, motorvejsnære arealer, friholdelse af potentielle naturområder, spredningskorridorer og geologiske og landskabelige interesseområder, mindskelse af grundvandsafstrømning, energikrav og støj.

Der er også en række retningslinjer for planlægning for detailhandel. Det drejer sig om afgrænsning af detailhandelsområder og områder med særligt pladskrævende varegrupper, butiksstørrelser, planlægning for enkeltstående butikker og for butikker i tilknytning til tankanlæg, idrætsanlæg m.v.

Endelig er der retningslinjer for byggeri i landsbyer og det åbne land. Det handler om huludfyldning inden for landsbyerne, tilpasning til omgivelserne, byggetakt i landsbyer m.v.

Den kommende proces med Kommuneplan 21 kan vise behov for at justere nogle af disse retningslinjer.

2. Det åbne land

I det åbne land er interesserne mange og meget forskelligartede. På den ene side skal der være mulighed for at drive landbrug og skovbrug samt indvinde råstoffer. På den anden side er der store beskyttelsesinteresser i forhold til natur, kulturhistorie og landskabelige værdier samt grundvandet. Samtidig skal borgere og turister have god adgang til naturen, da dette er en vigtig forudsætning for friluftslivet.

Planlægningen i det åbne land skal derfor sikre, at der bliver taget hensyn til de forskellige interesser, så der er en balance mellem disse.

Kommuneplanen indeholder, i forhold til det åbne land, retningslinjer for sikring af jordbrugsinteresser, for beskyttelse og udvikling af Natura 2000-områder og for beskyttelse af strengt beskyttede arter, grundvandsbeskyttelse, for pleje af fredede områder, for bevarelse og forbedring af naturområder og potentielle naturområder, for naturkvalitetsplanlægning, for bevarelse og forbedring af spredningskorridorer, for friholdelse af byggeri og anlæg i lavbundsområder og mulige vådområder, for sikring af områder af særlig landskabelig interesse, for sikring af områder af særlig geologisk interesse, for beskyttelse af bevaringsværdige kulturmiljøer og for skovrejsning.

Den kommende proces med Kommuneplan 21 kan vise behov for at justere nogle af disse retningslinjer.

3. Klima

Kommuneplan'16 indeholder selvstændigt afsnit om klimatilpasning, for på denne måde at synliggøre kommunens indsats på området. Afsnittet bygger på kommunens Klimatilpasningsplan og Indsatsplan for klimatilpasning. Retningslinjerne vedr. klimatilpasning er placeret under kommuneplanens øvrige afsnit.

I den kommende Kommuneplan 21 vil der blive arbejdet yderligere med retningslinjerne for klimatilpasning og oversvømmelse jf. nye krav i planloven.

4. Fritid og kultur

Både den organiserede og selvorganiserede benyttelse af byerne og det åbne land til kultur- og friluftaktiviteter er af væsentlig betydning for trivsel og livskvalitet. Skanderborg Kommune rummer alle naturgivne rammer for et alsidigt friluftsliv i skove, søer, åer og muligheder for oplevelser i landskaberne ved bl.a. Himmelbjerget, Illerup Ådal og den genoprettede Lyngbygård Ådal. Hertil kommer rige muligheder for at deltage i organiseret idræt og de mange kulturtilbud.

Kommuneplanen indeholder retningslinjer for anvendelse af søer og vandløb, for planlægning af vandreruter og cykelruter, for oplevelseslandskaber, for kultur og idræt, for ferieområdet og for festivalområdet og Kærligheden.

Den kommende proces med Kommuneplan 21 kan vise behov for at justere nogle af disse retningslinjer.

5. Trafik

Skanderborg Kommune er velbeliggende i forhold til den overordnede infrastruktur, hvor motorvejene E45 og Silkeborgmotorvejen, samt jernbaneforbindelserne til Aarhus, København og Silkeborg går gennem kommunen. Lufthavne i Billund og Tirstrup ligger inden for rimelig afstand, og for kommunens erhvervsliv er der god adgang til landets største containerhavn i Aarhus. I den periode, som Kommuneplan '16 dækker, vil der blive arbejdet for at realisere vejprojekter, der har særlig betydning for virkeliggørelse af Kommuneplan '16, samt projekter, der øger trafikikkerheden og nedbringer antallet af trafikdræbte.

Kommuneplanen indeholder retningslinjer for placering af trafikkanlæg, veje og stier, for trafikikkerhed og for tilgængelighed.

Den kommende proces med Kommuneplan 21 kan vise behov for at justere nogle af disse retningslinjer.

6. Tekniske anlæg

Der forventes ikke i planperioden at blive behov for udlæg af nye arealer til naturgasledninger, kraftvarmeledninger og højspændingsledninger.

I forhold til tekniske anlæg indeholder kommuneplanen retningslinjer for planlægning af tekniske strækningsanlæg, af vindmøller, af antennemaster, af renseanlæg, af solenergianlæg, af deponeringsanlæg og af forbrændingsanlæg.

Takster vedtaget i Byrådet

Salgspriser på grunde og jord

Mindstepriserne pr. 4. august 2020, som fastsat af Byrådet, er anført nedenfor.

Parcelhusgrunde: Købesummen indeholder udgifter til grundenes byggemodning, udstykning samt tilslutningsbidrag til vand, kloak, el og varme (uden varme, hvis der er naturgas). Hver husstand eller firma har højest mulighed for at købe én enkelt grund i udstykningsområdet.

Storparceller: Arealerne sælges som råjord, det vil sige købesummen er ekskl. byggemodning og tilslutningsafgifter.

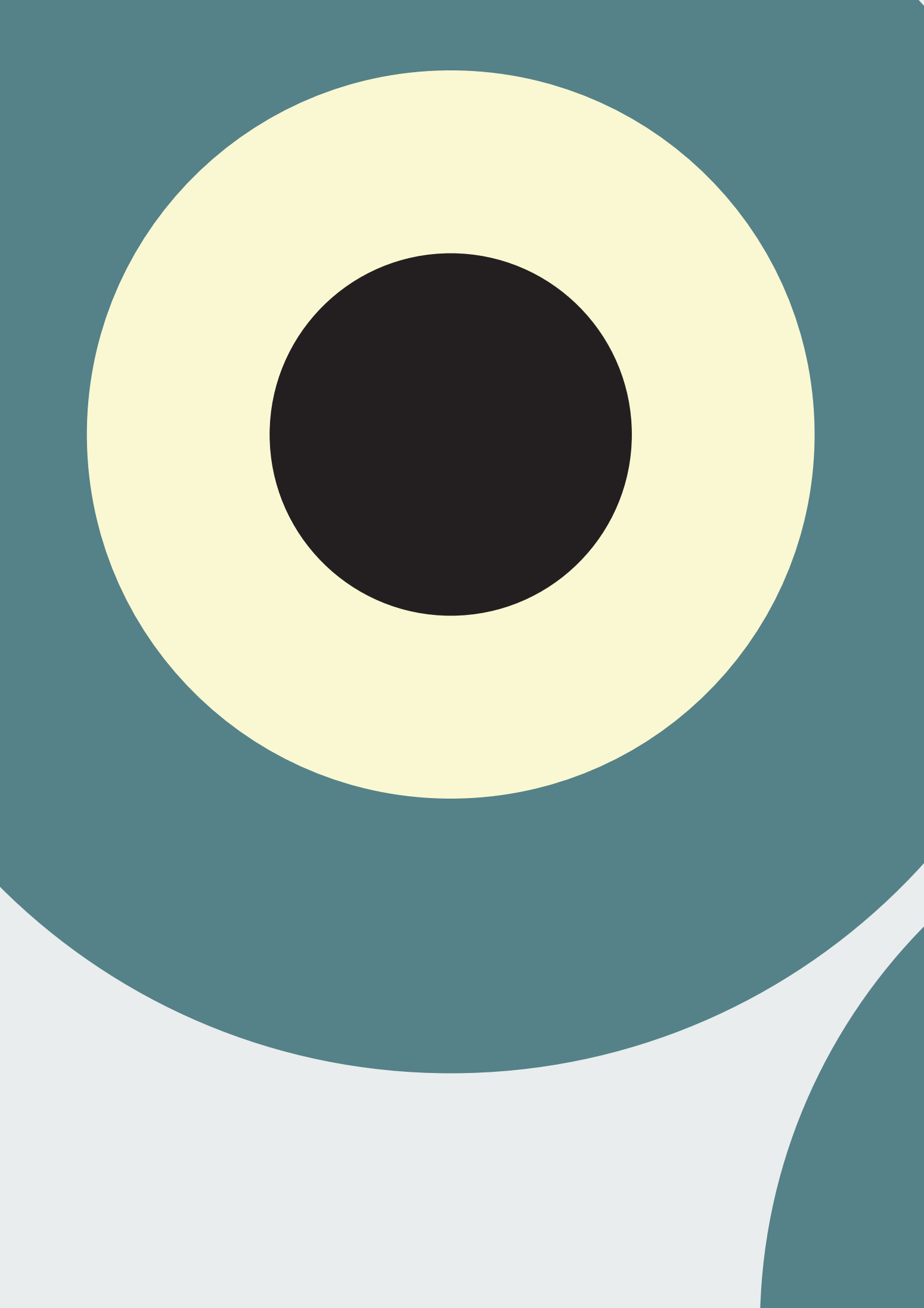
Erhvervsarealer: Arealerne sælges som råjord, det vil sige købesummen er ekskl. byggemodning og tilslutningsafgifter.

Tabel 5.3 viser salgspriser på grunde og jord

Parcelhusgrunde:	Antal grunde	Areal	Salgspris inkl. moms
Præstegårdsbakken, Hylke	4	977 m ² - 1.113 m ²	510.000 - 680.000 kr.
Blegso Banke, Voerladegård	8 (1R)	792 m ² - 1.107 m ²	280.000 - 445.000 kr.
Fruering Skovmark, Fruering	2	804 m ² - 838 m ²	1.200.000 - 1.250.000 kr.
Grønnegade 20, Låsby	1 (1R)	2.572 m ²	725.000 kr.
Erhvervsgrunde:	Antal grunde	Areal	Salgspris (ekskl. moms og tilslutningsafgifter)
Erhvervsparken "Klank", Galten	3	3.434 m ² - 4.665 m ²	190 -215 kr./m ²
Marktoften, Galten	Kan udstykkes i mindre grunde	Ca. 43.000 m ²	135 kr./m ²
Ole Rømers Vej 30, Låsby	Kan opdeles i mindre grunde min. 2.500	7.796 m ²	115 kr./m ²
Dronning Sophies Alle 1, Skanderborg	1	3.444 m ²	1.750.000 kr.

UDVIKLINGSPOLITIK 2018-2021

INDHOLD

Forord	63
Vision	67
Bæredygtig og cirkulær kommune	68
Demokrati og borgerinddragelse	69
Erhvervslivets –herunder turisterhvervets - vilkår	70
Helhedssyn på udviklingen	71
En kommune, hvor alle er med	72
Tidslinje	74
Kommuneplanrevision	75
Planlægning siden vedtagelse af Kommuneplan 16	76

FORORD

Byrådet har med Udviklingspolitikken formuleret en vision og udpeget fem strategispor, som er særligt vigtige for udviklingen af Skanderborg Kommune.

Visionen handler om, at vi skal møde hinanden som mennesker og sikre en stærk udvikling i fællesskab.

De fem strategispor, hvor der skal udvikles en særlig indsats, er:

- Bæredygtig og cirkulær kommune
- Demokrati og borgerinddragelse
- Erhvervslivets – herunder turist-erhvervets – vilkår
- Helhedssyn på udviklingen
- En kommune, hvor alle er med.

I Skanderborg Kommune lægger vi vægt på et godt og stærkt fællesskab. Det gør vi, fordi vi tror på, at de løsninger, der er skabt i fællesskab, er bedre og bringer os længere. Derfor startede vi allerede med at samle inspiration til vision og strategispor i dialogen med Borgerrepræsentationen ved nytårskuren januar 2018.

Vi ønsker naturligvis at være i dialog med alle. Når vi skal til at dykke lidt længere ned i detaljen på de enkelte strategispor, vil vi derfor tage fat i dialogen med dem omkring os, så vi sammen kan finde frem til de bedste løsninger.

*Godkendt af Byrådet
den 3/10 2018*

VISION

Mennesker møder mennesker

Når mennesker møder mennesker, opstår fællesskaber, og dermed skabes grundlaget for, at vi kan skabe udvikling sammen.

Når vi skaber udviklingen sammen, bringes flere ressourcer i spil, og vi når længere. Og hvis alle er med, når vi ekstra langt.

Vi sætter en ære i, at vi møder hinanden som mennesker, at der er plads til alle, og at vi forpligter os selv og hinanden på at gøre vores bedste.

strategispor 1:

BÆREDYGTIG OG CIRKULÆR KOMMUNE

Baggrund

Skanderborg Kommune er godt på vej mod 70.000 indbyggere – og flere mennesker betyder større træk på vores fælles natur og ressourcer. Derfor er vi optaget af, at vi i fællesskab fortsat arbejder med bæredygtighed.

Vi har et godt grundlag at arbejde ud fra. Vi har ambitiøse mål for blandt andet nedbringelse af energiforbruget og styrket genanvendelse.

Byrådet vil gøre en ekstra indsats for bæredygtighed og cirkulær økonomi og arbejde for at reducere miljø- og klimabelastningen.

Kommunen skal understøtte borgeres egne tiltag for større bæredygtighed og skabe grundlag for nye løsninger i små og store fællesskaber. Det kan f.eks. være tiltag, der fremmer deleøkonomi eller affaldsforebyggelse.

Der skal i samarbejde med erhvervslivet arbejdes med at opbygge nye partnerskaber for cirkulær økonomi. Der er allerede virksomheder, som arbejder strategisk med en grønnere og mindre ressourceforbrugende form for indkøb, produktion og transport. Det giver mening for klima, miljø og virksomhedernes økonomi. Dette arbejde skal understøttes og udbredes.

Samarbejdet med erhvervslivet står ikke alene. Byrådet arbejder ligeledes med samme dagsorden for den kommunale virksomhed i regi af Miljø- og Planudvalget.

Arbejdsform

Det konkrete indhold i arbejdet og arbejdsformen er beskrevet nærmere i et kommissorium, som er besluttet af Byrådet i juni 2018.

Arbejdet udføres i et opgaveudvalg (et §17, stk. 4-udvalg), som skal understøtte et reduceret ressourceforbrug hos borgere og virksomheder.

Opgaveudvalget er – ud over byrådsmedlemmer – sammensat af borgere, virksomheder, foreninger og eksperter.

Udvalget kan nedsætte undergrupper og inddrage offentligheden undervejs.

Tidspunkt

Udvalget arbejder august 2018-juni 2019.

strategispor 2:

DEMOKRATI OG BORGERINDDRAGELSE

Baggrund

Skanderborg Kommune er godt på vej mod 70.000 indbyggere, og vi er optagede af, at det lokale demokrati udvikles og styrkes.

Demokrati er en vigtig forudsætning for, at alle kan og har lyst til at indgå i de fællesskaber, som skal sikre udviklingen i Skanderborg Kommune. Det ligger derfor Byrådet på sinde, at alle oplever og mærker værdien af det lokale demokrati, og at alle kan og vil deltage i de demokratiske processer. Det er en del af det, vi kalder Kommunen 3.0.

Byrådet ønsker fortsat at udvikle demokratiet på baggrund af de erfaringer, vi har høstet de senere år. Byrådsmedlemmerne er valgt til at repræsentere borgerne i det samlede Byråd, men både Byrådet og byrådsmedlemmerne arbejder også med at involvere sig og understøtte processer

og initiativer lokalt. Vi søger løsningerne i fællesskab, hvor alle har mulighed for at komme i dialog og være med til at påvirke den beslutning, som Byrådet i sidste ende træffer.

Der er allerede mange initiativer i gang. Når det handler om udviklingen af kommunen, arbejder Byrådet f.eks. med øget inddragelse gennem borgermøder og gennem dialogen med Borgerrepræsentationen. Der arbejdes også i særlige opgaveudvalg, hvor borgere, virksomheder og civilsamfund inviteres med som deltagere i arbejdet med at tilrettelægge udviklingen på et konkret område.

Kommunen 3.0 handler om at se mennesket med ressourcer, potentialer og parathed til at bidrage til fællesskabet. Alle ansatte sætter deres faglighed i spil i samspil med den enkelte borger, virksomhed, forening og fællesskab. Det afspejler sig i hele organisationen

Skanderborg Kommune, hvor mennesker møder mennesker.

Byrådet ønsker at styrke arbejdet med demokrati, borgerinddragelse og åbenhed og gøre det let at komme i dialog og samarbejde med kommunen.

Arbejdsform

Det konkrete indhold i arbejdet og arbejdsformen beskrives nærmere i et kommissorium, som besluttet af Byrådet, når arbejdet sættes i gang.

Byrådet har allerede bestemt, at der nedsættes et opgaveudvalg (et §17, stk. 4 udvalg) til at arbejde med opgaven og aflevere anbefalinger til Byrådet. Opgaveudvalget kan sammensættes af byrådsmedlemmer, borgere, virksomheder, foreninger og eksperter – alt efter hvad opgaven defineres til. Udvalget kan nedsætte undergrupper og inddrage offentligheden undervejs.

Ud over at aflevere anbefalinger til Byrådet kan udvalget igangsætte initiativer undervejs – f.eks. i samarbejde

med virksomheder og foreninger. Kommissoriet skrives med det udgangspunkt og med de erfaringer, som Byrådet har, når arbejdet sættes i gang.

Tidspunkt

Arbejdet med strategisporet 'Demokrati og borgerinddragelse' igangsættes august 2019 og løber frem til juni 2020.

Udvalgsansvar

Økonomiudvalget har opgaven – sammen med formanden for opgaveudvalget – med at forberede et kommissorium for at definere opgaven og arbejdsformen nærmere, inden Byrådet sætter arbejdet i gang.

strategispor 3:

ERHVERVSLIVETS –HERUNDER TURISTERHVERVETS - VILKÅR

Baggrund

Skanderborg Kommune er godt på vej mod 70.000 indbyggere – og vi er optagede af, at der også fremover er de mest attraktive vilkår for at drive virksomhed i kommunen.

Vi er i Dansk Industris erhvervs-klimamåling blandt de bedste, men det betyder ikke, at vi kan hvile på laurbærene. Vi skal værne om vores placering og hele tiden udvikle os for at sikre, at vi har de bedste rammer at drive virksomhed i.

Det har blandt andet betydning, at der er erhvervsgrunde til salg, så der kan udvides eller komme nye virksomheder til. Det har også betydning, at der er en vel-fungerende og effektiv infrastruktur, og at dialogen og samarbejdet med kommunen er smidig og

uden for meget ventetid, når der f.eks. skal gives tilladelser. Blandt andet derfor har vi oprettet Erhvervsalliancen mellem virksomheder og kommune.

Men det handler om mere end det. En god erhvervskommune er fremsynet og forholder sig til, hvordan de udfordringer, vores virksomheder står over for, kan håndteres.

Et levende erhvervsliv har behov for kompetent arbejdskraft og adgang til viden og ny teknologi, der kan styrke innovationskraften. Det sikrer vi i samspil mellem erhvervsliv, kommune og uddannelses- og forskningsinstitutioner – hvor vi spiller hinanden gode, og understøtter integration, uddannelse og udviklingen af arbejdspladser.

Vi skal alle bidrage til, at der skabes nye, stærke virksomheder, og at de eksisterende virksomheder udnytter de perspektiver, der er i øget digitalisering og internationalisering.

Vi kan ikke gøre det i Skanderborg Kommune alene. Det er derfor altafgørende, at vi arbejder for bedre vilkår i fællesskab for eksempel i regi af Business Region Aarhus som er et stærkt fælles vækstcentrum i Østjylland eller i et samarbejde med andre, der vil bidrage til, at erhvervslivet – herunder turisterhvervet – har gode rammer for at udvikle sig.

Arbejdsform

Det konkrete indhold i arbejdet og arbejdsformen beskrives nærmere i et kommissorium, som besluttes af Byrådet, når arbejdet sættes i gang.

Byrådet har allerede bestemt, at der nedsættes et opgaveudvalg (et §17, stk. 4 udvalg) til at arbejde med opgaven og aflevere anbefalinger til Byrådet.

Opgaveudvalget kan sammensættes af byrådsmedlemmer, borgere, virksomheder, foreninger og eksperter – alt efter hvad fokus er.

Udvalget kan nedsætte undergrupper og inddrage offentligheden.

Ud over at aflevere anbefalinger til Byrådet kan udvalget igangsætte initiativer – f.eks. i samarbejde med virksomheder og foreninger.

Når Byrådet sætter opgaveudvalget i gang, bliver det med udgangspunkt i de erfaringer, Byrådet har i 2020.

Tidspunkt

Arbejdet med strategispor 3 'Erhvervslivets – herunder turisterhvervets - vilkår' igangsættes

august 2020 og løber frem til juni 2021.

Udvalgsansvar

Økonomiudvalget har opgaven – sammen med formanden for opgaveudvalget – med at forbedre et kommissorium for at definere opgaven og arbejdsformen nærmere, inden Byrådet sætter arbejdet i gang.

strategispor 4:

HELHEDSSYN PÅ UDVIKLINGEN

Baggrund

Skanderborg Kommune er godt på vej mod 70.000 indbyggere – og vi byder gerne endnu flere borgere og virksomheder velkommen. Vi er en kommune i vækst, og netop derfor skal vi have særlig fokus på at afbalancere de mange hensyn, som en sund og holdbar udvikling fordrer.

Vores centerbyer og en række af de lokale bysamfund vokser og vil vokse endnu mere i fremtiden. Det kræver, at der er en række forudsætninger, som er på plads, så vi kan sikre en god og bæredygtig vækst i vores kommune.

Derfor vil Byrådet prioritere at skabe et overordnet helhedssyn på udviklingen i kommunen. Et helhedssyn, der kan sætte retning for udviklingen af de enkelte

byer og sikre sammenhæng i de overordnede strukturer på tværs af kommunens forskellige byer.

Helhedssynet skal forholde sig til byernes funktion i forhold til hinanden og i forhold til den rolle, Skanderborg Kommunes byer spiller i det østjyske bybånd. Der kan være behov for at drøfte grænser for de enkelte byers vækst, og der kan måske vise sig behov for udvikling af helt nye bysamfund.

Helhedsplanlægning for de enkelte bysamfund samler de væsentligste perspektiver for byens udvikling – ikke blot for det bebyggede miljø, men for alle faktorer, der er med til at skabe bæredygtighed og livskvalitet i byerne.

Helhedsplanerne skal indeholde faktorer som velfungerende og sammenhængende infrastruktur, tilstrækkelige og fleksible pasnings-, skole-, fritids- og ældretilbud, gode indkøbsmuligheder, levende bymidter og varierede bomuligheder. Alt sammen noget, der sikrer byerne en bæredygtig udvikling.

Helhedsplanlægningen kan dermed koble de sociale, miljømæssige, kulturelle og økonomiske forhold sammen i en helhedstænkning, der danner grundlag for langsigtede politiske beslutninger.

Arbejdsform

For at skabe de bedste forudsætninger for arbejdet med helhedsplanlægning, vil indhold og arbejdsform først blive beskrevet i forbindelse med, at Byrådet beslutter et kommissorium for arbejdet i starten af 2019. Arbejdet vil ske i tæt sammenhæng med revision af kommuneplanen.

Tidspunkt

Arbejdet med strategisporet Helhedssyn på udviklingen placeres forud for arbejdet med kommuneplanen, og igangsættes derfor primo 2019.

Udvalgsansvar

Økonomiudvalget har opgaven med at forberede et kommissorium for at definere opgaven og arbejdsformen nærmere, inden Byrådet sætter arbejdet i gang.

strategispor 5:

EN KOMMUNE, HVOR ALLE ER MED

Baggrund

Skanderborg Kommune er et sted, hvor der er mange ressourcer at bringe i spil i forhold til at sikre, at alle har en plads i fællesskabet, uanset hvilke vilkår man kommer fra, og hvilken baggrund man har.

Byrådet råder over mange af disse ressourcer og tilrettelægger en række indsatser til gavn for fællesskabet. Men Byrådet er samtidig optaget af at anvende de kommunale institutioner og

indsatser i samspil med de mange andre, som er aktive i forhold til at udvikle og sikre et sammenhængende fællesskab, som kan rumme alle. Det gælder de nære lokalsamfund, foreningerne, virksomhederne, kirken, aktive borgere, frivillige m.v., som alle er vigtige med-aktører i forhold til at sikre, at alle kan finde en plads i fællesskabet.

Med strategisporet ønsker Byrådet en styrket tværgående indsats,

der supplerer det gode frivillige sociale arbejde. Hvis alle hjælper til i en koordineret indsats, kan vi sammen oparbejde en stor styrke i forhold til at tilbyde alle mennesker hjælp til at finde ind i meningsfulde fællesskaber. Derfor prioriterer Byrådet at få skabt en udvikling i forhold til udsatte borgere og udfordringen med at bryde negativ social arv, hvor vi inviterer bredt ind i forhold til samarbejde og samspil om at nå målet.

Arbejdsform

For at forstå, hvad vi allerede i dag gør både sammen og hver for sig, igangsættes en proces, der skal skabe en fælles viden og forståelse af de nuværende initiativer og udfordringer, og den måde det opleves af borgerne.

Ligeledes er der brug for en fælles definition af udsatte borgere og negativ social arv. Den viden skabes bedst i en åben proces, hvor Byrådet inddrager borgere, faglige eksperter og forskere, som alle kan bidrage til den fælles viden og forståelse af, hvad der skal til, for at alle er med. Denne proces igangsættes og forestås af Socialudvalget, som løser opgaven i samspil med Undervisnings- og Børneudvalget samt Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget.

Byrådets strategispor rækker ud i fremtiden og skal sikre initiativer og handlinger, der gør, at vi bliver endnu bedre til at samle vores kræfter i forhold til at sikre alle en plads i fællesskabet.

Socialudvalget udarbejder – på baggrund af den fælles viden og forståelse – forslag til Byrådet om et kommissorium for det videre arbejde.

I udarbejdelsen af kommissoriet skal Socialudvalget, med inddragelse af Undervisnings- og Børneudvalget samt Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget, være særligt opmærksomme på nye former for samarbejde og borgerinddragelse, som kan skabe opbakning til og sikre koordinering af konkrete initiativer til fordel for fællesskaberne og deres evne til at rumme alle.

På baggrund af arbejdet med strategisporet inddrages Byrådet i forhold til spørgsmålene om, hvorvidt der skal udarbejdes en politik for socialt udsatte og et forslag til etablering af et råd for socialt udsatte.

Tidspunkt

Andet halvår 2018 – dannelse af fælles viden og forståelse, som leder frem til kommissorium. Primo

2019 behandler Byrådet forslag til kommissoriet for det videre arbejde med strategisporet.

Udvalgsansvar

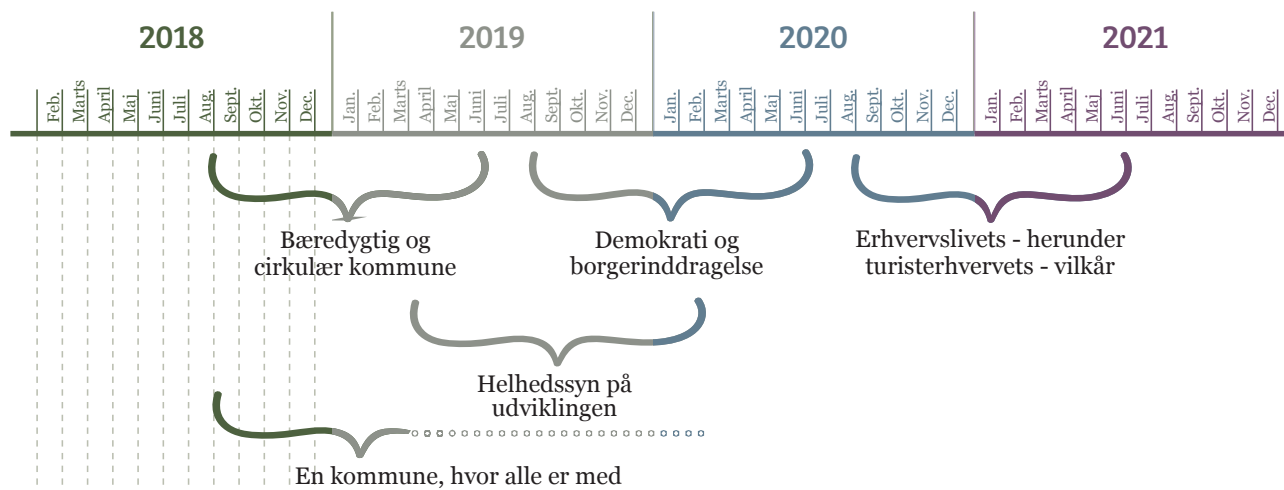
Socialudvalget har ansvaret for arbejdet med strategisporet. Det er således Socialudvalget, der forestår den indledende proces med at skabe fælles viden og forståelse.

Med udgangspunkt i den fælles forståelse og viden udarbejder Socialudvalget et kommissorium for det videre arbejde med strategisporet. Dette sker i samspil med Undervisnings- og Børneudvalget samt Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget.

Socialudvalget fremsætter udkast til kommissorium for det videre arbejde med strategisporet til forelæggelse for Byrådet. Efter Byrådets godkendelse har Socialudvalget ansvaret for det videre arbejde med strategisporet ud fra det vedtagne kommissorium.

TIDSLINJE

KOMMUNEPLANREVISION

Byrådets Udviklingsstrategi redegør for vision og strategi for Skanderborg Kommunes udvikling. Udviklingsstrategien, samt de forandringer, Byrådet vedtager i forlængelse heraf, er blandt andet grundlaget for forslag til den nye kommuneplan, og vil derudover påvirke andre politikker.

Skanderborg Kommune foretog i 2016 en fuldt revideret kommuneplan, med fokus på byfortætning. Mange af de nye muligheder

er fortsat i en realiseringsproces. Derudover er kommuneplanen i marts 2018 suppleret med nye muligheder for de fire centerbyer Galten-Skovby, Hørning, Ry og Låsby.

Skanderborg Kommune foretager en delvis revision af Kommuneplan'16 i den kommende kommuneplanperiode. Der vil i kommuneplanrevisionen være fokus på helhedsplanlægning af større udviklingsområder samt sikring

af produktionsvirksomheder i den fremtidige planlægning.

Helhedsplaner

I Skanderborg Kommune skal der hvert år findes plads til omkring 1000 nye borgere. Helhedsplanlægning bliver i højere grad et nødvendigt værktøj til at sikre, at udviklingen ikke kun handler om at udvikle boligområderne ét for ét, men i stedet at få lagt en langsigtet plan for et større område, som derefter kan udvikles i bidder.

Tidligere er dette sket med succes i fx Anebjerg, Kildebjerg og Skovby-Nygaard. I den kommende planperiode vil det blive aktuelt at igangsætte helhedsplanlægning for lignende områder i kommunens større byer.

Produktionserhverv

Staten ønsker at fastholde landets eksisterende produktionsvirksomheder, blandt andet ved at forebygge miljøkonflikter som følge af ny planlægning. Det kan give bedre investeringssikkerhed og attraktive erhvervsområder.

Konkret betyder det, at kommuneplanen skal sikre drifts- og udviklingsmuligheder for produktionsvirksomheder af national interesse, hvilket kræver et indgående kendskab til de enkelte produktionsvirksomheders nuværende omfang og ønsker for fremtiden.

PLANLÆGNING SIDEN VEDTAGELSE AF KOMMUNEPLAN'16

Godkendte lokalplaner

Lokalplan nr.	Navn	Dato
1108	Blomsterparken etape 3, Herskind	25. januar 2017
1109	Skanderborg Bakker, Område 5	25. januar 2017
1098	Anebjerg, etape 1	9. marts 2017
1112	Kildebjerg Øst, etape 2	29. marts 2017
1060 – tillæg 1	Lokalplan for et boligområde til åben-lav og tæt-lav boligbebyggelse	30. marts 2017
1115	Boliger på Re gnbuevænget	30. marts 2017
1110	Plejecenter Fællesskabernes Hus (og nedrivning af tidl. Ry rådhus)	31. maj 2017
1097	Anebjerg	28. juni 2017
1118	Omdannelse af Skanderborg Byskole til boligformål	5. juli 2017
1097	Søtoften	4. oktober 2017
1092	Boligområde ved Anebjerggårdsvej	29. november 2017
1119	Bolig- og erhvervsområde ved wGlentevænget i Herskind	29. november 2017
1121	Etageboliger ved Vesterskovvej	20. december 2017
1132	Højvangen 4	29. december 2017
1114	Skanderborg Søtorv	10. januar 2018
1129	Blegsø Banke II	5. februar 2018
1128	Bolig- og erhvervsområde ved Gl. virringvej i Gram	2. maj 2018

Godkendte kommuneplantillæg

Tillæg nr.	Indhold	Dato
16-01	Mulighed for etageboliger i rammeområde 30.B.21 i Skovby Nygaard.	21. december 2016
16-02	Højere bebyggelsesprocent i rammeområde 50.O.05 i forbindelse med udarbejdelse af lokalplan nr. 1110 for Fællesskabernes Hus i Ry.	31. maj 2017
16-06	Nyt rammeområde 10.B.16 til etageboliger og højere bebyggelsesprocent i forbindelse med lokalplan nr. 1121 for etageboliger ved Vesterskovvej, og øget bebyggelsesprocent for resterende del af rammeområde 10.O.06.	20. december 2017
16-10	Ny rammeområde 12.E.04 til erhvervsformål i forbindelse med lokalplan nr. 1132 for Højvængen 4.	29. december 2017
16-03	Udvidelse af rammeområde 10.R.02 for Byparken til også at omfatte Skanderborg Søtorv i forbindelse med lokalplan nr. 1114 for Skanderborg Søtorv.	10. januar 2018
16-11	Udvidelse af rammeområde 16.B.10 ved Blegso Banke for at medtage regnvandsbassin i lokalplan nr. 1129.	5. februar 2018
16-05	Kommuneplanrevision for centerbyerne Galten-Skovby, Hørning, Ry og Låsby på baggrund af arbejdet med Byernes Vækst. Ændringerne indarbejdes i Kommuneplan'16.	21. marts 2018
16-12	Blandet bolig- og erhvervsområde med mulighed for miljøklasse 1-2. Anvendelsesbestemmelserne for rammeområde 13.E.04 er ændret, så der gives mulighed for boligformål uden tilknytning til erhvervsfunktion.	2. maj 2018
16-12	Blandet bolig- og erhvervsområde med mulighed for miljøklasse 1-2. Anvendelsesbestemmelserne for rammeområde 13.E.04 er ændret, så der gives mulighed for boligformål uden tilknytning til erhvervsfunktion.	2. maj 2018

6. SUNDHEDSFREMME OG FOREBYGGELSE

ME FOREBYGGELSE BØRN UNGE VOKSNE TILGÆ
RTILBUD MILJØFORANSTALTNING LIVSDUELIGH
GHEDER FÆLLESSKABER SUNDHED LIVSSTIL AN
SAMMENHÆNG RESSOURCER HANDLEKOMPE
ERSTØTTE UDFORDRINGER AKTIV FÆLLESSKA
BRED SYGDOM SUNDHEDSVÆSEN LOKALSAMFU

SUNDHEDS- FREMME OG FOREBYGGELSE

1. Politisk arbejdsform

Sundhedsfremme og forebyggelse indgår i store dele af den kommunale virksomhed: i daglige tilbud til ældre, børn og unge, voksne - og som frit tilgængelige tilbud i naturen, i frivilligt socialt arbejde, i kulturtilbud og i miljøforanstaltninger. Derfor er sundhedsfremme og forebyggelse et tværgående tema, hvor flere af de stående udvalg bidrager til politikformulering og -kontrol.

Kultur, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget arbejder på det tværgående område for sundhedsfremme og forebyggelse med formulering af forslag til politikker, forandringer, bevillinger og serviceniveau. Dertil kommer den politikkontrollerende opgave for det sundhedsfremmende og forebyggende arbejde, der sker i de funktioner, der hører under Kultur, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget. Udvalget inddrager borgere, samvirker, råd samt aftale- og kontraktholdere via dialogmøder og løbende dialog.

Undervisnings- og Børneudvalget har dialogen med de mange kontraktholdere i folkeskolen og dagtilbud, og den dialog omfatter også sundhedsfremme og forebyggelse. Sundhedsplejen og Tandplejen hører også under Undervisnings- og Børneudvalget. Udvalget bidrager til formuleringen af sundhedspolitikken og er politikkontrollerende for de funktioner, der, jf. styrelsesvedtægten, er hjemmehørende under Undervisnings- og Børneudvalget.

Socialudvalget er politikformulerende og kontrollerende for den del af sundhedsydelse, der går til handicap- og ældreområdet, samt misbrugsbehandlingen og det frivillige sociale arbejde.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Sundhed

Skanderborg Kommunes Sundhedspolitik er vedtaget i Byrådet foråret 2013: "Skanderborg Kommune – Et sundt fællesskab".

Visionen er, at

- i Skanderborg Kommune er borgerne sunde og raske. Alle borgere er livsduelige, og der er lige muligheder for at leve et langt liv i trivsel.
- der er rammer og udfoldelsesmuligheder, der understøtter fællesskaber,

aktivt medborgerskab og sund livsstil.

- den enkelte borger tager ansvar, og udsatte børn og voksne inviteres ind i sunde og rummelige fællesskaber.
- når sygdom opstår, er hjælpen nær, og der er tryk og sammenhæng i indsatsen.
- der tages afsæt i borgernes ressourcer og handlekompetencer, og den enkelte borger og borgerens netværk er nødvendige og aktive medspillere.
- Skanderborg Kommune som arbejdsgiver går forrest for at skabe sundhedsfremme på arbejdspladsen. Medarbejderne trives og har forudsætningerne for at kunne understøtte borgernes handlekompetencer.

Strategien er at sikre

- den mentale trivsel styrkes. Fordi - alle borgere – barn som voksen – bør kunne udfolde deres evner, håndtere dagligdagens udfordringer og indgå aktivt i fællesskaber.

- større lighed i sundhed. Fordi – alle borgere bør have lige muligheder for at udfolde deres livspotentiale, og et godt helbred er samtidig en grundlæggende forudsætning for, at den enkelte borger kan klare sig på arbejdsmarkedet.
- sunde rammer, der gør det sunde valg let. Fordi - sunde rammer både kan øge borgernes muligheder for at træffe sunde valg og gøre det besværligt at foretage det usunde valg.
- borgernes sunde livsstil styrkes. Fordi - en sund livsstil øger sandsynligheden for et længere liv uden sygdom, og sund livsstil medvirker til den enkeltes trivsel.
- et stærkt nært sundhedsvæsen. Fordi - flere opgaver fremover skal løses i det nære sundhedsvæsen frem for på hospitalerne. Det giver nye muligheder for at skabe indsatser, der tager udgangspunkt i den enkelte borger og borgerens evt. netværk.
- sundhed som fælles opgave. Fordi - en styrkelse af borgernes sundhedstilstand kræver, at mange fagområder spiller sammen, og at borgeren / familien / lokalsamfundets medansvar er en selvfølge for alle.

Social

Skanderborg Kommunes Socialpolitik er vedtaget i Byrådet januar 2016.

Visionen er:

Et socialt ansvarligt fællesskab, hvor alle kan bidrage. Politiken, der fremmer de menneskelige ressourcer.

Socialpolitikken indeholder 5 strategiområder:

- Handicapområdet
- Socialpsykiatrien
- Ældreområdet
- Frivilligt socialt arbejde
- Misbrugsområdet.

Frivilligt socialt arbejde og misbrugsområdet indgår samtidig administrativt i sundhedsfremmeområdet.

Misbrug

Strategien for misbrugsområdet har følgende fokusområder:

1. Et tilbud til alle
  - Tilbud til alle, en målrettet indsats
  - Inddragelse af familie og det nære netværk
  - Mestring af eget liv
  - Anvendelse af teknologi.

2. Synlighed og forebyggende indsatser

- Synlighed
- Opgør med tabu
- Oplysende og forebyggende indsatser
- En aktiv samarbejdspart.

3. Samarbejde og helhedsorienterede indsatser

- Helhedsorienterede og sammenhængende indsatser
- Samarbejde på tværs.

Frivilligt socialt arbejde

Strategien for frivilligt socialt arbejde har følgende fokusområder:

1. Gode rammer

- Nemt at være frivillig
- Rådgivende og koordinerende funktion
- Tilgængelighed og information
- Økonomisk ramme.

2. Kommunalt samarbejde og partnerskab

- Åben og nysgerrig
- Klare definerede kerneopgaver og kompetencer
- Tæt dialog om indsatserne.

3. Synliggørelse og anerkendelse

- Udbredelse af de gode historier
- Anerkendelse af det Frivillige Sociale Arbejde.

Skanderborg Kommunes socialpolitik, og herunder strategi for misbrugsområdet og frivilligt socialt arbejde, kan ses i sin fulde længde på kommunens hjemmeside www.skanderborg.dk.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Analyse af en demografimodel for børne- og omsorgstandplejen

Skanderborg Kommune oplever en betydelig befolkningstilvækst, som øger udgiftsbehovet i børne- og omsorgstandplejen. Der udarbejdes derfor i 2021 en analyse af en demografimodel for børne- og omsorgstandplejen. Analysen skal indgå i budgetprocessen for Budget 2022.

Analyse af en demografimodel for Sundhedstjenesten

Skanderborg Kommune oplever en betydelig befolkningstilvækst, som øger udgiftsbehovet i Sundhedstjenesten. Der udarbejdes derfor en analyse i 2021 af en demografimodel for

Sundhedstjenesten. Analysen skal indgå i budgetprocessen for Budget 2022.

Sammenlægning af Bostederne og Socialpsykiatrien, sammenlægning af sundhedsområdet i Ældre & Handicap og flytning af Kjærsholm og psykiatrisk Brobygger fra Ældre & Handicap til Beskæftigelse & Sundhed

Det besluttes, at der fra 1. januar 2022 sker en sammenlægning af bosteder og socialpsykiatri på kontraktholderniveau på ældre- og handicapområdet. Der sker samling af sundhedsopgaver i det nære sundhedsvæsen i ældre- og handicap og samling af midlertidige botilbud på psykiatriområdet i beskæftigelse og sundhed. Stillingen som sundhedsfremmechef nedlægges. Primo 2021 fremlægges en plan for nedlæggelserne og opgaveflytningerne for udvalg og byråd således, at besparelsen på 1,5 mio. kr. realiseres i 2022. Dette sker efter involvering af ledere, medarbejdere og råd. Såfremt flytningerne giver yderligere effektiviseringer anvendes disse til kvalitetsforbedringer på områderne.

(Budgettet reduceres med 1,5 mio. kr. årligt fra 2022)

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2019

Fortsat styrket koordinering i forhold til borgere på forsorgshjem og kvindekrisecentre

Den nuværende indsats omkring borgere på forsorgshjem og kvindekrisecentre har medført, at varigheden af borgeres ophold på forsorgshjem og kvindekrisecentre har kunnet nedbringes og dermed nedbringelse af udgiftsniveauet.

(Budgettet reduceres med 0,2 mio. kr. årligt fra 2019 og frem)

Effektiviseringen er udmøntet på området. Som følge af effektiviseringen udgør budgettet fremadrettet 2,6 mio. kr. Det svarer til de gennemsnitlige nettoudgifter i perioden 2016-18. Imidlertid er udgifterne vanskelige at styre, selv om koordineringen og sagsbehandlingen er styrket de senere år. Det skyldes blandt andet, at det er de enkelte forsorgshjem og kvindekrisecentre, der selv indskrifter borgerne.

Derfor vil der være et vedvarende fokus på, om budgettet kan overholdes også fra 2019 og frem. I den sammenhæng er der implementeret arbejds gange for den tætte månedlige opfølgning, hvor status på alle aktuelle indskrivninger samles og rapporteres til chefer og afdelingsledere på tværs af fagsekretariater sammen med den økonomiske opfølgning. Der er fortsat fokus på en mere struktureret koordinering mellem de enkelte fagsekretariater.

Forandringen er gennemført.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Fastholdelse af standard på genoptræningsområdet

Budgettet til genoptræning og vedligeholdelsestræning hæves med 1 mio. kr. som konsekvens af, at sygehusene laver flere genoptræningsplaner, som Skanderborg Kommune skal finansiere. (Budgettet forøges med 1 mio. kr. fra 2020 og frem)

Budgettet er forøget med 1 mio. kr. fra 2020 og frem. Derfor har det været muligt at opretholde serviceniveauet på genoptræningsområdet.

Forandringen er gennemført.

Fjernelse af Sundhedsinvesteringspuljen

Sundhedsinvesteringspuljen fjernes, hvilket bl.a. medfører, at indsats for rygestop reduceres. Forandringen indføres i 2020 med en reduktion på 516.000 kr. Puljen fjernes helt fra 2021. (Budgettet reduceres med 516.000 kr. i 2020 og 1.032.000 kr. i 2021 og frem)

Budgettet er reduceret svarede til forandringen. Da Sundhedsinvesteringspuljen har bidraget til Sundhedsfremmecerenters økonomiske grundlag, vil det inden for få år være nødvendigt med reduktion af udgifterne til sundhedsfremme og forebyggelse.

Forandringen er gennemført.

Reduktion af sundhedsplansmidlerne

Sundhedsplanmidlerne anvendes til midlertidig finansiering af forslag i forbindelse med udmøntning af Sundhedspolitikken. Forslaget indebærer en reduktion af puljen på 1,5 mio. kr. Der resterer herefter fremadrettet 1,1 mio. kr. årligt i Sundhedsplanpuljen. (Budgettet reduceres med 1,5 mio. kr. i 2020 og frem)

Budgettet er reduceret svarede til forandringen. Da sundhedsplansmidlerne har bidraget til Sundhedsfremmecerenters økonomiske grundlag, vil det inden for få år være nødvendigt med reduktion af udgifterne til sundhedsfremme og forebyggelse.

Forandringen er gennemført.

Kommunal medfinansiering (KMF)

I Økonomaftalen for 2020 fremgår det, at regeringen viderefører fastfrysningen af den kommunale medfinansiering i 2020. Derudover vil KL og regeringen i efteråret 2019 drøfte resultaterne af den igangsatte analyse af den kommunale medfinansiering, herunder efterreguleringen. I forhold til de nye aconto opkrævninger fra Sundhedsdatastyrelsen kan budgettet til KMF reduceres med 2,5 mio. kr. årligt fra 2020. (Budgettet reduceres med 2,5 mio. kr. i 2020 og frem)

Forandringen er gennemført.

Kultur på recept-lignende forsøg

Som en del af arbejdet med Sundhedsplan 2020-2023 iværksettes forsøg med kulturel aktivitet som omdrejningspunkt i den sundhedsfremmende indsats.

Kultur, Borgere og Plan har søgt samarbejde med Beskæftigelse og Sundhed og Ældre og Handicap omkring et konkret initiativ. Grundet manglende finansiering har det dog ikke været muligt at iværksætte egentlige tiltag. Perspektivet i et samspil mellem kultur- og fritidsområdet og de nævnte er lagt ind i Den kommunale Sundhedsstyregruppes arbejde.

5. ØKONOMI

Tabel 6.1 viser driftsbudgettet for Sundhedsfremme og forebyggelse.

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet	194.981	196.383	196.383	201.488	204.271	207.559	210.561
Kommunal genoptræning og vedligeholdelses-træning	10.663	10.380	10.364	10.472	10.472	10.472	10.472
Vederlagsfri behandling hos fysioterapeut	13.426	14.338	14.338	15.272	16.033	16.831	17.673
Sundhedsfremme og forebyggelse	12.840	11.735	14.431	11.260	10.411	10.351	10.351
Sundhedsinveste-ringspulje (inklusive sundhedsplans-midler)	-	982	1.821	1.132	1.132	1.132	1.132
Andre sundhedsudgifter	1.241	1.169	1.169	1.185	1.185	1.185	1.185
Kommunal tandpleje (kontraktenhed)	25.096	26.656	28.074	26.673	26.605	26.605	26.605
Kommunal tandpleje (afledt drift)	2.356	2.304	1.947	2.326	2.326	2.326	2.326
Kommunal sundhedstjeneste	13.014	13.630	14.697	13.845	13.619	13.619	13.619
Specialtandpleje	2.167	2.058	2.058	2.687	2.682	2.682	2.682
Rusmiddelcenteret	9.686	9.430	11.704	9.491	9.463	9.463	9.463
Krisecentre og forsorghjem	1.698	2.625	3.719	2.687	2.679	2.679	2.679
Frivilligt socialt arbejde	1.984	2.098	2.652	1.995	1.949	1.909	1.909
Øvrige sociale opgaver	941	1.097	1.217	1.092	1.092	1.092	1.092
I alt	290.094	294.885	304.574	301.605	303.919	307.905	311.749

Regnskab 2019

Samlet for politikområdet

Regnskab 2019 viser et samlet mindreforbrug på 5,8 mio. kr., svarende til 1,9 pct. af det korrigerede budget.

Overførsler fra 2018 udgør i alt 7,3 mio. kr., og området er blevet reduceret med netto 1,6 mio. kr. i forbindelse med de 3 budgetopfølgninger i 2019. Samlet set svarer forbruget i 2019 derfor til det oprindelige budget.

Kommunal medfinansiering

Skanderborg Kommunes udgifter til kommunal medfinansiering steg mærkbart fra 2017 til 2018. I starten af 2019 så det ud til, at stigningen ville fortsætte. Skanderborg Kommune gik derfor sammen med en række andre kommuner, der også oplevede uforklarlige udgiftsudsving på den kommunale medfinansiering. Resultatet blev, at kommunerne hver især kontaktede Sundhedsministeren med henblik på at få afdækket årsagen til udgiftsudsvingene.

På baggrund af kommunernes henvendelser blev den kommunale medfinansiering suspenderet for 2019. I stedet har kommunerne fået aconto-regninger svarende til det budgetlagte niveau.

Merforbruget på kommunal medfinansiering på 3 mio. kr. skyldes, at slutafregningen for 2018 er blevet bogført på 2019-regnskabet. Det skal derudover bemærkes, at der er bogført en efterregulering på 4 mio.kr. fra 2018 på konto 7. Samlet set, er der således et merforbrug på 7 mio. kr. i 2019 på den kommunale medfinansiering.

Øvrige områder

På øvrige områder er der et samlet mindreforbrug på ca. 8,8 mio. kr. i forhold til korrigeret budget. Mindreforbruget kan primært tilskrives mindreforbrug på følgende delområder:

- Sundhedsfremme og forebyggelse (delområde),
- Sundhedsplan og sundhedsinvesteringspulje,
- Rusmiddelcenter,
- Kvindekrisecentre og forsorghjem, og Tandplejen

Sundhedsfremme og forebyggelse

På delområdet Sundhedsfremme og forebyggelse er der et mindreforbrug på 1,8 mio. kr. i forhold til korrigeret budget. Overførslen fra 2018 var på ca. 1,5 mio. kr.

Mindreforbruget anvendes i indeværende og kommende år, da der er strukturel ubalance på området. Ubalancen følger af budgetforliget for 2020, hvor Sundhedsplansmidlerne blev reduceret og Sundhedsinvesteringspuljen blev nedlagt.

Sundhedsplan og sundhedsinvesteringspulje

Der er et samlet mindreforbrug på 1,4 mio. kr. på Sundhedsplan og Sundhedsinvesteringspuljen. Mindreforbruget er fordelt med 0,4 mio. kr. på Sundhedsplansmidlerne og 1 mio. på Sundhedsinvesteringspuljen.

Sundhedsplansarbejdet er blevet udskudt til 2021, hvor mindreforbruget fra 2019 ventes prioriteret.

Rusmiddelcenter

Rusmiddelcenteret viser et merforbrug på 0,4 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget. Dette skyldes en midlertidig opnorme-

ring på området. Inklusive overførsler fra 2018 viser Rusmid-
delcentret et mindreforbrug på 2,3 mio. kr.

Kvindekrisecentre og forsorghjem

Området viser et mindreforbrug på 0,9 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget. Dette skyldes et fald i længerevarende ophold på forsorghjem samt et markant fald i det samlede antal indskrivninger på kvindekrisecentre.

Det er vanskeligt at styre udgifterne til forsorghjem og kvindekrisecentre, fordi borgernes optag bestemmes af forstanderen på de forskellige opholdssteder. Når længerevarende ophold på forsorghjem imidlertid er reduceret, skal det ses i sammenhæng med en fortsat styrket koordinering mellem de fagsekretariater, der er involveret i opgaven.

Tandplejen

Der er et mindreforbrug på den kommunale tandpleje på 1,4 mio. kr. i forhold til korrigeret budget. Mindreforbruget kan tilskrives ubesatte stillinger og mindreforbrug på tandreguleringsmaterialer. Der forventes et større investeringsbehov i 2020 til bl.a. ny teknologi (3D-scanner og 3D-printer), nye units og nye røntgenapparater i forbindelse med ændrede lovkrav.

Budget 2020

Nedenfor følger forandringerne fra budgetforliget for 2020:

Fastholdelse af standard på genoptræningsområdet

Budgettet til genoptræning og vedligeholdelsestræning hæves med 1 mio. kr. som konsekvens af, at sygehusene laver flere genoptræningsplaner, som Skanderborg Kommune skal finansiere.

Fjernelse af Sundhedsinvesteringspuljen

Sundhedsinvesteringspuljen fjernes, hvilket bl.a. medfører, at indsatser for rygestop reduceres. Forandringen indføres i 2020 med en reduktion på 516.000 kr. Puljen fjernes helt fra 2021.

Reduktion af sundhedsplansmidlerne

Sundhedsplansmidlerne bruges til midlertidig finansiering af forslag i forbindelse med udmøntning af Sundhedspolitikken. Forslaget indebærer en reduktion af puljen med 1,5 mio. kr. Der er således 1,1 mio. kr. årligt i Sundhedsplanspuljen fremover.

Kommunal medfinansiering (KMF)

I Økonomaftalen for 2020 fremgår det, at Regeringen viderefører fastfrysningen af den kommunale medfinansiering i 2020. Derudover vil KL og Regeringen i efteråret 2019 drøfte resultaterne af den igangsatte analyse af den kommunale medfinansiering herunder efterreguleringen. I forhold til de nye aconto-betalinger kan budgettet til KMF reduceres med 2,5 mio. kr. årligt fra 2020.

Kultur på recept-lignende forsøg

Som en del af arbejdet med Sundhedsplan 2020-2023 iværksættes forsøg med kulturel aktivitet som omdrejningspunkt i den sundhedsfremmende indsats.

Budget 2021

I budgetforliget for 2021 er det vedtaget, at sundhedsopgaver i det nære sundhedsvæsen skal samles i Ældre og Handicap. Flytningen planlægges i 2021 med effekt fra 2022 og indebærer blandt andet, at stillingen som Sundhedsfremmechef nedlægges. Det betyder, at budgettet til Sundhedsfremme og Forebyggelse reduceres med 0,75 mio. kr.

Budgetforudsætninger

Sundhedsministeren besluttede den 20. februar 2019 at suspendere den kommunale medfinansiering, indtil der findes et bedre alternativ end den nuværende afregningsordning. Fastfrysningen videreføres i 2021, hvilket betyder, at Skanderborg Kommune har sikkerhed for udgifterne i 2021.

Budgettet til vederlagsfri fysioterapi fremskrives på baggrund af den historiske udvikling i udgifterne. Fremskrivningsfaktoren er reduceret med 2 %-point fra og med Budget 2018.

Budgettet til kommunal tandpleje er i hvert af årene 2018-2021 hævet med 101.000 kr. Midlerne er tilført fra Lov og Cirkulæreprogrammet. Ændringen skal dække: Forbedret tandsundhed for de svageste ældre og skal udføres af den kommunale tandpleje.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Sundhedstjenesten

Sundhedsplejen

Sundhedsplejens tilbud til småbørnsfamilier

Familieiværksætterne er et sammenhængende og målrettet forældreforberedelsesforløb, der tilbydes til alle førstegangsforældre. Forløbet giver forældrene viden om aktuelle emner i forhold til barnets udvikling og alder. Familieiværksætterne har også til formål at gøre det muligt for nybagte familier at danne netværk. Forløbet strækker sig over ti mødegange fra graviditeten og frem til barnet er ca. 10 måneder. Gennem hele forløbet er der tilknyttet en fast sundhedsplejerske og undervejs tilknyttes frivillige og fagprofessionelle fra Skanderborg Kommune. Forløbet er koordineret mellem Sundhedsplejen og Fødeafdelingen på Horsens Sygehus.

Sundhedsplejen tilbyder hjemmebesøg efter fødslen og til barnet er 2 måneder. Sundhedsplejersken får automatisk besked, når familien kommer hjem fra hospitalet. Første besøg efter fødslen ligger typisk 4-5 dage efter, at familien er kommet hjem. Dette er vi forpligtet til via Sundhedsaftalen og anbefalinger fra Sundhedsstyrelsen.

Udgangspunktet er, at familien, efter barnet 2 måneder, tilbydes besøg efter behov og på initiativ fra familien. Med afsæt i familiens behov vejleder sundhedsplejersken om amning, forebyggelse af vuggedød, kost, spisevaner, barnets pleje og udvikling, søvn, vaner, forælderroller og ansvar. Anbefalingen fra Sundhedsstyrelsen lyder på 5 hjemmebesøg i barnets første leveår ud over barselsbesøget, hvilket Skanderborg Kommune ikke efterlever med den beskrevne besøgsprofil.

Sundhedsplejen har fra medio 2018 til medio 2021 eksterne projektmidler fra Sundhedsstyrelsen, der gør det muligt at tilbyde hjemmebesøg i graviditeten og til barnet er 15-18 måneder, ligesom der arbejdes med en styrkelse af samarbejdet med dagtilbuddene. Sundhedsplejersken tilbyder samlet 8 hjemmebesøg i perioden.

De ekstra projektmidler giver også mulighed for, at Sundhedsplejen har ekstra fokus på tidlig opsporing af mistrivsel omkring kontakt og samspil hos det lille barn. Sundhedsplejen screener alle spæd- og småbørn ved hjælp af den systematiske metode, der kaldes Alarm Distress BaBy scale (ADBB).

For at understøtte det tværsektorielle samarbejde omkring fagligt ensartet og individuelt tilpasset vejledning om amning har Skanderborg Kommune sammen med Horsens Kommune, Odder Kommune, Hedensted Kommune og Regionshospitalet i Horsens (understøttet af Fødeplanudvalget) udarbejdet en fælles ammepolitik, der trådte i kraft i september 2019.

Der kan tilbydes ekstra besøg til familier med særlige behov. Egen læge, jordemoder, socialrådgiver og andre kan henvise til/anmode om, at familien tilbydes ekstra graviditetsbesøg og/eller yderligere besøg efter barnet er født. Sundhedsplejer-

sken kan også i samarbejde med familien aftale ekstra besøg, hvis der er behov for det.

Sundhedsplejens tilbud på skolerne

Individuelle indsatser:

- 0. klasse: Barn og forældre inviteres sammen til barnets indskolingsundersøgelse. Indholdet i indskolingsundersøgelsen er en helbreds- og sundhedssamtale med fokus på mental, social og fysisk sundhed. Derudover laves synsprøve, farvesyn, høreprøve og måling af højde og vægt. Endvidere vurderes barnets motoriske udvikling. Dette sker i samarbejde med børneterapeuterne.
- 6. klasse: Efter samtykke fra forældre tilbydes det enkelte barn en sundhedssamtale med fokus på mental, social og fysisk sundhed. Derudover laves synsprøve og måling af højde og vægt.
- 8. klasse: Efter samtykke fra forældre tilbydes den enkelte unge en udskolingsundersøgelse. Indholdet i udskolingsundersøgelsen er en helbreds- og sundhedssamtale med fokus på mental, social og fysisk sundhed. Derudover laves synsprøve og høreprøve samt måling af højde, vægt.

Forud for alle sundhedssamtaler udfylder eleverne (og i 0. klasse også forældrene) et spørgeskema på BørnUngeLiv.dk, hvor de besvarer en række spørgsmål om trivsel, mental, social og fysisk sundhed, kost, motion, søvn, vaner mv. Besvarelsen bruges som afsæt for sundhedssamtalen.

Anbefalingen fra Sundhedsstyrelsen i relation til skolesundhedspleje på individniveau lyder på en lovpligtig ind- og udskolingsundersøgelse (jf. Sundhedsloven) og herudover 3 sundhedssamtaler og undersøgelser med alle børn. Skanderborg Kommune efterlever således ikke Sundhedsstyrelsens anbefaling med det beskrevne tilbud om skolesundhedspleje.

Sundhedspædagogiske indsatser:

- På de årgange, hvor sundhedsplejersken har individuelle sundhedssamtaler, gives der en generel tilbagemelding til teamet omkring klassen/årgangen med henblik på, om der er behov for yderligere fælles indsatser. Derudover giver sundhedsplejersken en generel tilbagemelding til eleverne.
- 4. klasse (og 5. klasse i 2020/2021): Sundhedsplejersken tilbyder pubertetsundervisning i klassen, for henholdsvis pigerne og drengene.
- 7. klasse: Sundhedsplejersken tilbyder "Hvad vi tror om andre" i klassen. Denne indsats har fokus på flertalsmisforståelser, social pejling og har til formål at forebygge risikoadfærd og fremme de unges sunde valg, herunder undgå rygestart.
- 9. klasse: Fra skoleåret 2020/2021 tilbyder sundhedsplejersken igen "Hvad vi tror om andre" i klassen med henblik på at understøtte elevernes overgang til nye sammenhænge efter folkeskolen.

Øvrige indsatser i sundhedsplejen

Der er følgende øvrige forløb:

- Gruppeforløb for kvinder, som har det svært efter fødslen (en efterfødselsreaktion).
- Forløb for børn, som har overværet vold i familien.
- Sundhedsplejens mor-barn gruppe – et gruppetilbud for sårbare nybagte mødre.
- Overvægtsklinik til behandling af overvægtige børn og unge (3-17 år).
- Understøttelse og uddannelse af ”Bydelsmødre”.
- Deltagelse i Barnevognstræf. Et tilbud til forældregrupper i et lokalområde, som ønsker sundhedsplejens deltagelse i Barnevognstræf omkring et specifikt emne.
- Tryghedscirklen, som er et gruppeforløb i samarbejde med dagtilbud for forældre med børn i alderen 0-3 år, som ønsker at gå på opdagelse i forælderrollen og forbedre samspillet med deres barn. Dette er et 2-årigt projekt som løber til medio 2021 og er finansieret af eksterne midler fra Sundhedsstyrelsen.
- Udvidet samarbejde mellem familien, Fødeafdelingen, Sundhedsplejen og Børnesocialrådgivningen omkring sårbare gravide.
- Et udvidet samarbejde med PPR, børnesocialrådgivningen, skoler og dagtilbud i forhold til familier, som har et behov.
- Konsulentfunktion i forhold til generelle sundhedsemner i dagtilbud og skoler.

Børneterapeuterne

Fysioterapi og ergoterapi til børn og unge

Hvis et barn har brug for en særlig indsats i forhold til sanser og motorik, kan barnet få hjælp af en børneergoterapeut og/eller en børnefysioterapeut.

Det kan for eksempel være, at barnet:

- har handicap eller diagnoser, som kræver træning
- har vanskeligheder/særlige behov på de motoriske, bevægelsesmæssige og sansemæssige områder
- har fået en genoptræningsplan fra sygehuset.

Barnet kan få hjælp i hjemmet, dagplejen, vuggestuen, børnehaven på skolen og i vores motorikklinikker. Det er visitationen, der afgør, hvilken hjælp barnet tilbydes. Børneterapi kan f.eks. være råd og vejledning til forældre og fagpersonale, observationer, undersøgelse og udredning, test af motorik og sanser, individuel træning og behandling, genoptræning efter genoptræningsplan, træning på hold, træning i varmtvandsbassin, tværfagligt samarbejde og deltagelse ved møder.

For at få hjælp af børneterapeuterne skal barnet henvises af en fagperson. Henvisning kan ske gennem sundhedsplejerske, dagplejepædagog, daglig leder i daginstitution, socialrådgiver, psykolog i PPR (pædagogisk - psykologisk rådgivning), logopæd i PPR, egen læge (førskolebørn), eller læge på sygehus

(skolebørn). Visitationen i sundhedstjenesten vurderer henvisningen og det videre forløb. Indsatsen og den terapeutiske ydelse til barnet og omgivelserne afhænger af barnets behov/problematik samt lovgivningen. Børneterapeuterne arbejder således inden for følgende lovgivninger: Sundhedsloven, Dagtilbudsloven, Folkeskoleloven og Serviceloven.

Tandplejen

Den kommunale Tandpleje

Den kommunale Tandpleje tilbyder alle børn og unge undersøgelse og tandbehandling indtil det fyldte 18. år. Barnet indkaldes første gang til Tandplejen, når barnet fylder 3 år. Tilbuddet omfatter også tandregulering. Det samlede tandplejetilbud, det vil sige undersøgelse, behandling og tandregulering, kan enten modtages på kommunale klinikker eller hos privatpraktiserende tandlæge. Det kommunale tandplejetilbud er vederlagsfrit, mens der gives tilskud til de 0-15 årige, som vælger at modtage tandplejetilbuddet hos privatpraktiserende tandlæge. For 0-15 årige, som modtager tandplejetilbuddet hos privatpraktiserende tandlæge, er der en egenbetaling på 35 procent. For 16-17 årige er tandplejetilbuddet vederlagsfrit, uanset om det modtages på kommunale tandklinikker eller på privat tandklinik.

Omsorgstændpleje

Omsorgstændpleje er et tilbud til borgere, der på grund af nedsat førlighed eller vidtgående fysisk eller psykisk handicap ikke kan benytte det almindelige private tandplejetilbud. Målgruppen vil have brug for hjælp i almindelige daglige funktioner eller for egentlig pleje. Omsorgstændpleje kan modtages hos Skanderborg Kommunale Tandpleje, privat tandlæge eller klinisk tandtekniker.

Specialtændpleje

Specialtændpleje er et tilbud til borgere med udviklingshæmning, sindslidelse mv., som ikke kan benytte det almindelige tandplejetilbud. Målgruppen er karakteriseret af betydelig funktionsnedsættelse og vil have brug for omfattende sygepleje eller pædagogisk bistand. Specialtændpleje modtages på Sølund Tandklinik.

Sundhed

Genoptræning efter hospitalsindlæggelse

En borger, der har haft hospitalskontakt, og i den forbindelse har brug for genoptræning, vil få en genoptræningsplan. Det vurderes af en hospitalslæge, om træningen skal foregå på hospitalet som specialiseret ambulant genoptræning eller i kommunen som almindelig ambulant genoptræning. Borgere fra Skanderborg Kommune kan i de fleste tilfælde selv vælge, om træningen skal foregå hos de kommunale terapeuter eller hos privat praktiserende fysioterapeuter. Træningen i kommunalt regi varetages af Aktivitet og Træning på lokalcentre eller af terapeuter fra Børn og Unge. For nogle borgere med udvalgte diagnoser og problemstillinger udpeges genoptræningsstedet, da det kræver særlige kompetencer eller udstyr at varetage træningen. Borgeren tilbydes som udgangspunkt en tid inden for 7 dage. Hvis kommunen ikke kan leve op til tidsfristen, må borgeren vælge en privat leverandør. Den private leverandør

skal have indgået aftale med KL. Træningen er gratis for borgeren. Der er mulighed for befordring eller befordringsgodtgørelse, hvis borgeren ikke kan transportere sig selv eller tage offentlig transport, og samtidig opfylder nogle givne kriterier i sundhedsloven.

(Sundhedsloven § 140).

Vederlagsfri fysioterapi

Vederlagsfri fysioterapi kan efter lægehenvielse gives til børn og voksne, som opfylder en række kriterier fastlagt af Sundhedsstyrelsen. Det er lægen, der vurderer, om borgeren skal henvises til træning på hold eller individuel fysioterapi. Det er udvalgte diagnosegrupper, der er berettiget til vederlagsfri fysioterapi. Tilbuddet er gratis for borgeren. Der bevilges ikke gratis befordring eller befordringsgodtgørelse til behandlingsstedet.

(Sundhedsloven § 140a).

Sundhedstilbud til borgere

Kommunen tilbyder borger- og patientrettet forebyggelse og sundhedsfremme til borgere med kronisk sygdom eller risiko for udvikling af kronisk sygdom (Sundhedsloven § 119). Opgaverne er beskrevet i forløbsprogrammerne for udvalgte kroniske folkesygdomme, som indgår i sundhedsaftalerne i Region Midtjylland samt i Sundhedsstyrelsens anbefalinger for forebyggelsestilbud til borgere med kronisk sygdom. Derudover varetager kommunen tidligt forebyggende indsatser, som er besluttet lokalt. F.eks. tilbud om hjælp til rygestop.

Kommunen varetager sundheds- og rehabiliteringsindsatser for borgere med kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL), diabetes type 2, hjertesygdom, lænderygsmerter, depression og kræft ifølge forløbsprogrammerne. Derudover varetages indsatser til borgere med stressbelastning, øget risiko for at udvikle de nævnte folkesygdomme samt sundhedsindsatser til ledige, sygemeldte og kontanthjælpsmodtagere med livsstilsrelaterede sundhedsudfordringer.

Sundheds- og rehabiliteringsindsatserne varetages primært i Det Kommunale Sundhedscenter af fysioterapeuter, diætister, sygeplejersker, psykolog samt rygestoprådgivere. Indsatserne relaterer sig til både KRAMS 1 (Kost, Rygning, Alkohol, Motion og Søvn) og KRAM 2 (Kompetencer, Relationer, Accept, Mestring) og baseres på evidensbaseret viden eller best practice. Rygestopkurser udbydes bredt geografisk i hele kommunen.

Tilbuddene består af individuelle motiverende samtaleforløb og holdforløb med forskellige kombinationer af fysisk træning, dialogbaseret undervisning og praktisk madlavning. Derudover består de af brobygning til aktiviteter og tilbud - både i civilsamfundet og i privat regi - der kan understøtte borgerne i at fastholde de opnåede mål og livsstilsforandringer.

Derudover tilbydes stresshåndteringskurser (Åben og Rolig) v. psykolog samt mestringskurser (Lær at tackle...), hvor frivillige certificerede instruktører, som har egne erfaringer med kroniske helbredsudfordringer, underviser andre i aktiv selvhjælp.

På hjerneskeadeområdet og rygområdet tilbydes koordination. Indsatser og rådgivning tilrettelægges individuelt med udgangspunkt i de tilhørende forløbsprogrammer.

Misbrug

Alkoholbehandling

Borgere med alkoholproblemer kan henvende sig anonymt med ønske om behandling. Behandlingen skal iværksættes inden 14 dage efter borgerens henvendelse og er gratis for borgeren uanset, hvor den pågældende bor. Indsatsen består bl.a. af tilbud om medicinsk alkoholbehandling i form af ambulantly afrusning, antabus og trangsdæmpende præparater samt psykosocial behandling i form af individuelle samtaleforløb, familiesamtaler og efterbehandling individuelt eller i grupper. (Sundhedsloven § 141).

Stofmisbrugsbehandling (social behandling)

Behandling til borgere over 18 år med stofmisbrugsproblemer skal iværksættes inden 14 dage efter borgerens anmodning om behandling. Borgere, der er visiteret til behandling, kan frit vælge at blive behandlet i et andet offentligt behandlingstilbud eller privat behandlingstilbud af tilsvarende karakter som det, der er visiteret til efter stk. 1. Indsatsen består bl.a. af stabiliserende indsatser, individuelle samtaleforløb, familiesamtaler og efterbehandling i gruppe. Behandling til unge i alderen 13 – 17 år udføres efter bevilling fra børnesocialrådgivningen som foranstaltning efter Serviceloven § 52. (Serviceloven § 101).

Anonym stofbehandling

Anonym stofbehandling tilbydes til borgere over 18 år, der gerne vil reducere eller stoppe et forbrug af hash, kokain eller andre stoffer, og som har arbejde, er under uddannelse eller har anden tæt tilknytning til arbejdsmarkedet. Behandlingen foregår i mindre grupper i Skanderborg eller Aarhus i lokaler adskilt fra andre former for rusmiddelbehandling. (Serviceloven § 101a).

Stofmisbrugsbehandling (lægelig behandling)

Borgere, der er afhængig af opioider, tilbydes vederlagsfri lægelig behandling med afhængighedsskabende lægemidler. Behandling igangsættes inden 14 dage fra anmodning om behandling. (Sundhedsloven § 142).

Læs mere om Skanderborg Kommunes kvalitetsstandard for behandling af alkohol- og stofmisbrug på kommunens hjemmeside.

Frivilligt socialt arbejde

Skanderborg Kommune understøtter og yder økonomisk tilskud til frivilligt socialt arbejde og aktiverende og forebyggende aktiviteter for ældre. Rammerne for frivilligt socialt arbejde er beskrevet i Servicelovens § 18 og "Vejledning om det frivillige område efter Serviceloven". Rammerne for aktiverende og forebyggende aktiviteter er beskrevet i Servicelovens § 79 og "Vejledning om hjælp og støtte efter serviceloven".

Standard for røgfrie miljøer i Skanderborg Kommune

Skanderborg Kommune ønsker at være en sund kommune at besøge, bo og arbejde i, hvor sundhed blandt borgere og ansatte prioriteres højt. Derfor skaber Skanderborg Kommune røgfri miljøer og imødekommer alle borgere og ansatte, der ønsker gratis hjælp til rygestop.

Skanderborg Kommune vil være en sund og attraktiv arbejdsplads med et godt, fælles arbejdsmiljø.

Skanderborg Kommune vil give børn og unge en sund start på livet, hvor røgfri miljøer og røgfri skoletid understøtter et inkluderende fællesskab.

Skanderborg Kommune vil sikre, at alle borgere, ansatte og besøgende kan færdes i et røgfrit miljø uden at blive udsat for passiv rygning.

Røgfri arbejdstid for kommunalt ansatte

Skanderborg Kommune er en røgfri arbejdsplads, hvor rygning ikke er tilladt i arbejdstiden, hverken indendørs eller udendørs. Det gælder også e-cigaretter. På den måde er alle ansatte rollemodeller for hinanden og for kommunens børn, unge, øvrige borgere og gæster.

Røgfri arbejdstid gælder for alle ansatte i Skanderborg Kommune. Det forventes, at politikere, gæster og andre med ekstern tilknytning respekterer standarden.

Ledelsen på den enkelte arbejdsplads har ansvaret for, at alle ansatte kender til og overholder standarden i praksis.

Skanderborg Kommune understøtter ledere og medarbejdere i at få en røgfri arbejdsdag til at fungere godt for alle parter.

Røgfri arbejdstid går hånd i hånd med tilbud om gratis rygestoprådgivning.

Røgfri arbejdstid trådte i kraft den 1. januar 2020.

Røgfri skoletid for skoleelever

Der er røgfri skoletid for elever i Skanderborg Kommunes folkeskoler, specialskoler og 10. klassecenteret UCS10. Røgfri skoletid betyder, at skolens elever ikke må ryge i skoletiden, hverken på eller uden for skolens område. Det inkluderer alle former for tobaksvarer, herunder snus og tyggetobak, samt e-cigaretter.

Det forventes, at gæster og andre med ekstern tilknytning også respekterer røgfri skoletid.

Ledelsen på den enkelte skole har ansvaret for, at alle kender til og overholder røgfri skoletid i praksis. Skolens medarbejdere skal understøtte håndhævelsen af røgfri skoletid.

Hvis røgfri skoletid ikke overholdes, er ledelsen forpligtet til at gå i dialog med eleven samt kontakte elevens forældre.

Ved gentagelse indkalder ledelsen elev og forældre til møde for at lave en aftale med konsekvenser. En konsekvens kan være, at eleven i en periode ikke må forlade skolens matrikel i pauserne.

Røgfri skoletid går hånd i hånd med muligheden for dialog, støtte og hjælp til den enkelte elev. Derudover kan røgfri skoletid understøttes af en flerstrengt indsat med undervisning, elevaftaler og forældreinddragelse.

Røgfri skoletid trådte i kraft den 1. august 2019.

Røgfri bygninger og adgangsforhold

I Skanderborg Kommune er alle kommunens bygninger, lokaler og køretøjer røgfri. Der må således ikke ryges i bygninger og lokaler, der ejes eller lejes af Skanderborg Kommune. Det samme gælder for bygninger og lokaler, hvor kommunen yder tilskud.

Alle skal bidrage til, at man kan færdes i røgfri miljøer ved adgangsforholdene. Derfor henstiller Skanderborg Kommune til, at adgangsforholdene gøres røgfri ved haller og idrætsfaciliteter. Henstillingen suppleres med en henvisning til et mindre synligt rygeområde.

Røgfri bygninger, lokaler og køretøjer samt henstilling om røgfri adgangsforhold gælder også ved brug af e-cigaretter.

Røgfri bygninger, lokaler og køretøjer er gældende i dag, men henstilling om røgfri adgangsforhold trådte i kraft den 1. august 2019.

Ikrafttrædelse Standard for røgfri miljøer trådte i kraft den 1. august 2019, dog med undtagelse af røgfri arbejdstid for kommunalt ansatte, som først trådte i kraft den 1. januar 2020.

Endvidere er der en række retningslinjer og vejledninger til at supplere personalepolitikken for, hvordan der i praksis håndteres forskellige personalepolitiske emner.

7. INTEGRATION

MRÅDER FRITIDSTILBUD HØRINGSBERETTIGET
RER VELLYKKET BORGERE INDVANDRERBAGGR
SMÅL BAGGRUND INSPIRERE SKOLE FORSTÅELS
PORTMIDLER ANSVAR SELVFORSØRGELSE NÆR
ULIGHEDER GHETTODANNELSE FORSTÅELSE BI
ETNINGER POTENTIALER UDVIKLING ROBUSTHE
RGANISATIONER VIRKSOMHEDER LOKALSAMF

INTEGRATION

---

1. Politisk arbejdsform

Integrationsområdet i Skanderborg Kommune hører under forskellige udvalg. F.eks. hører modtagelse af flygtninge, boligindsatsen, sundhedsindsatsen og beskæftigelsesindsatsen under Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget, mens børn- og ungeindsatsen, herunder bl.a. modtagelse af børn og unge i dagtilbud og skoler, hører under Undervisnings- og Børneudvalget.

Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget afholder også dialogmøder med Integrationsrådet. Integrationsrådet kan af egen drift eller efter anmodning afgive vejledende udtalelser om den almindelige integrationsindsats i kommunen.

Udvalgene udarbejder forslag til visioner, forandringer, bevilninger, serviceniveau samt varetager kontrollen med samme, når de er vedtaget af byrådet.

Hvert udvalg tilrettelægger de politikformulerende og -kontrolerende processer, herunder sikrer, at der på det enkelte udvalgs område sker inddragelse og dialog med borgere/brugere og med aftale- og kontraktholdere m.v.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Byrådet vedtog i december 2016 Skanderborg Kommunens Integrationspolitik.

Vision

Borgere med flygtninge- og indvandrerbaggrund deltager i samfundets politiske, økonomiske, arbejdsmæssige, sociale og kulturelle liv, på lige fod med øvrige borgere i Skanderborg Kommune.

Strategispor

Integrationspolitikken består af følgende seks strategispor:

En differentieret integrationsindsats

Integrationsindsatsen i Skanderborg Kommune har fokus på at

sikre borgere med flygtninge- og indvandrerbaggrund muligheden for at udnytte evner og ressourcer til at indgå i de mange forskellige fællesskaber, der kendetegner kommunen. Det være sig på arbejdspladsen, i daginstitutionen eller i idrætslivet.

Vi anerkender, at borgere med flygtninge- og indvandrerbaggrund er forskellige, hvorfor indsatsen i videst muligt omfang tilpasses den enkeltes behov, ressourcer og situation.

Fælles ansvar

Det er fællesskabets ansvar, at der er muligheder, men det er den enkeltes ansvar at gribe mulighederne.

En vellykket integration fordrer dermed, at også virksomheder, foreninger og medborgere i et bredt fællesskab påtager sig et medejerskab herfor. Integrationsindsatsen er en opgave, der derfor skal inddrage lokalsamfundet, foreninger, organisationer, virksomheder, uddannelsesinstitutioner m.v.

Beskæftigelse og uddannelse

En af hovednøglerne til en vellykket integration er, at den enkelte bliver selvforsørgende gennem ordinær beskæftigelse eller uddannelse.

Beskæftigelsesindsatsen tager dels afsæt i den enkeltes baggrund og kompetencer og dels virksomhedernes aktuelle behov. Sigtet er, at den enkelte borger med flygtninge- og indvandrerbaggrund hurtigst muligt er uafhængig af offentlige ydelser, og at virksomhederne samtidig sikres de rette medarbejderkompetencer.

Deltagelse og modtagelse

Aktiv deltagelse i foreningslivet, bestyrelser, råd, nævn og lokalsamfund er generelt væsentlige faktorer for integration og demokratisk dannelse. Herigennem opnås nye relationer og netværk og for den enkelte flygtning eller indvandrer: Kendskab til det danske samfund og øgede kompetencer i forhold til arbejdsmarkedet. De nye medborgere betragtes som et aktiv for lokalsamfundet, der kan bidrage til udviklingen og sammenhængskraften lokalt.

Boliger og bosætning

I Skanderborg Kommune ønsker vi at kunne tilbyde flygtninge en bolig, der kan danne et godt udgangspunkt for integration samtidig med, at vi ønsker at boligplacere bredt i centerbyerne.

Vi tager således ved boligplaceringen i videst mulig omfang hensyn til f.eks. beliggenhed og transportmuligheder.

Vi samarbejder med boligselskaberne og private boligudlejere om at skaffe et relevant boligudbud, ligesom den enkelte opfordres til selv eller evt. sammen med andre at finde en bolig.

Det tilstræbes, at borgere med flygtninge- og indvandrerbaggrund i kraft af tilknytningen til lokalsamfundet vælger at blive boende og fortsat være aktive medborgere i Skanderborg Kommune.

Børn og familieliv

Familielivet udgør en fundamental base for både børn og voksnes trivsel, og der er rigtig mange ting at forholde sig til, når man ankommer som ny familie i Danmark. Derfor har vi fokus på at give familierne en god start, så både børn og voksne overordnet bliver trygge og fortrolige med deres nye hverdag.

Det gør vi ved at udvise fleksibilitet ved familiernes møde med f.eks. skoler og daginstitutioner, beskæftigelses-, uddannelses- og sprogindsats, styrke tilgængeligheden til fritidslivet for børn og unge, og ved generelt at have fokus på og afhjælpe de interkulturelle forskelle i det at være familie, som kan give udfordringer i mødet med det danske samfund.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER 2021

Der er ingen politisk besluttede forandringer til Budget 2021.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2019 og 2020

Der er ingen politisk besluttede forandringer til Budget 2019 og 2020.

5. ØKONOMI

Udgifter til integrationsområdet er indeholdt i flere andre politikområder bl.a. dagtilbud for 0 - 6-årige, skoler og pædagogiske fritidstilbud og beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Skanderborg Kommune har med afsæt i integrationspolitikens vision og strategispor udpeget seks områder, hvor kommunen på integrationsområdet ønsker at gøre en særlig indsats i perioden 2019-2022. Områderne er valgt, fordi de især kalder på en fokuseret og koordineret indsats i den kommunale organisation. Dette ønsker kommunen at gøre i et tæt samarbejde med de civile aktører med det fælles mål for øje at bidrage til en vellykket integration.

De er identificeret i et samarbejde med centrale aktører på området herunder frivilligrupper, boligselskaber, politikere, råd, foreninger samt kommunalt ansatte m.v.

De seks fokusområder, der tilsammen udgør Integrationsfokus 2019-2022, er:

- Integrationsforståelse og kulturforskelle
- Sundhed og trivsel
- Viden og videndeling
- Kvinder
- Unge mænd
- Familier med komplekse problemstillinger.

Integrationsfokus 2019-2022 sikrer sammenhæng og tæt samarbejde omkring indsatsområdet på tværs af organisationen. Gennem løbende opfølgninger i projektperioden dokumenteres, evalueres og udvikles indsatserne, så det sikres, at der arbejdes efter integrationspolitikens strategispor.

8. BORGERSERVICE

ERKENDELSE MØDE VEJLEDNING SELVBETJENING
TIDSSVARENDE VELFUNDERENDE NEMME DIGITALE
E OG VIRKSOMHEDER ÅBENHED MOD HANDLEK
NG MANGFOLDIGHED RUMMELIGHED ENGAGEMENT
ÆRKSOMHED ANSVARLIGHED UDMØNTNING U
TENCEUDVIKLING SATSNING KANALSTRATEGI
EKER BORGERBUTIKKEN FORMIDLE KOORDINAT

BORGERSERVICE

1. Politisk arbejdsform

Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget arbejder med formulering af forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau på borgerserviceområdet samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget tilrettelægger de politikformulerende og –kontrollerende processer med løbende inddragelse af interessenter og relevant ny viden. Der afholdes endvidere udviklingsdialog med kontraktholderne på kultur- og fritidsområdet.

Borgerrådgiveren er ansat af Byrådet og afleverer en årlig beretning til Byrådet om sit virke. Borgere kan henvende sig til borgerrådgiveren med klager over den kommunale sagsbehandling og borgerbetjening. Borgerrådgiveren kan ikke gå ind i klager over afgørelser, men alene forholde sig til sagsbehandling og borgerbetjening. Dermed fungerer han som pendant til ombudsmanden.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Borgerservice omfatter den samlede service, som kommunen yder i mødet med borgerne. Byrådets Politik for mødet mellem borger og kommune beskriver i nærmere detaljer de overordnede

rammer for mødet mellem kommunens borgere og medarbejdere.

Den kommunale borgerservice stiller:

- borgeren i centrum og bidrager gennem anerkendelse, vejledning og rådgivning til det positive møde mellem borger og kommune
- tidssvarende, velfungerende og nemme digitale selvbetjeningsløsninger til rådighed for borgere og virksomheder.

Den kommunale borgerservice kendetegnes ved:

- åbenhed
- mod og handlekraft
- fællesskab og helhedstænkning
- mangfoldighed og rummelighed
- engagement og faglighed
- ordentlighed, opmærksomhed og ansvarlighed.

Den kommunale borgerservice kendetegnes ved:

- åbenhed
- mod og handlekraft
- fællesskab og helhedstænkning
- mangfoldighed og rummelighed
- engagement og faglighed
- ordentlighed, opmærksomhed og ansvarlighed.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Der er ingen politisk besluttede forandringer til budget 2021.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISKE BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2019 og 2020

Der er ingen politisk besluttede forandringer i budget 2019 og 2020.

5. ØKONOMI

Tabel 8.1 viser driftsbudgettet for Borgerservice

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Ramme til borgerrådgiverfunktionen	412	416	441	418	417	417	417
Personlige tillæg mv.	3.884	4.678	4.678	4.756	4.756	4.756	4.756
Boligydelse og boligsikring	34.067	35.334	35.334	35.864	35.711	35.716	35.716
Administrations-bidrag til Udbetaling Danmark	11.334	13.366	14.550	13.455	12.943	12.943	12.943
Begravelseshjælp, befordring mv.	1.312	1.579	1.579	1.605	1.605	1.605	1.605
Fælles driftsmæssige udgifter for Borgerservice og Biblioteket	434	301	410	295	289	289	289
I alt	51.442	55.674	56.992	56.393	55.721	55.726	55.726

Regnskab 2019

Politikområdet består af tre bevillinger – to med overførselsadgang og en bevilling uden overførselsadgang.

Rammen til borgerrådgiverfunktionen er i forhold til forbrug og oprindeligt budget i balance.

I forhold til det samlede resultat på politikområdet med overførsel – hvilket er de 2 sidste områder – Begravelseshjælp, befordring m.v. og Fælles driftsmæssige udgifter, er der et mindre overskud på 0,1 mio. kr.

Budgettet til boligsikring, personlige tillæg, varmetillæg samt administrationsbidraget vedrørende Udbetaling Danmark er ikke omfattet af overførselsadgang. Alle områderne udviser i 2019 mindre overskud, hvoraf varmetillæg står for det største overskud - forholdsmæssigt.

Budget 2020

Der er i 2019 vedtaget en lovændring, som har konsekvenser for udgifterne til boligstøtte og personlige tillæg. Skanderborg Kommune er via lov- og cirkulæreprogrammet blevet kompenseret for merudgifterne og budgettet er derfor forøget med 354.000 kr. i 2020, 324.000 kr. i 2021 og 183.000 kr. i 2022 og frem.

Budgetforudsætninger

Borgerrådgiverfunktionen

Der er indgået en tværkommunal samarbejdsaftale mellem Randers, Norddjurs og Skanderborg Kommune vedrørende en borgerrådgiverfunktion. Borgerrådgiverens opgave er at behandle klager over kommunens sagsbehandling og medvirke til, at der ydes en god borgerservice, hvor borgeren er i centrum. Skanderborg Kommunes udgift til denne funktion er ca. 400.000 kr. årligt.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Borgerservicefunktioner finder sted inden for alle grene af den kommunale virksomhed og berører alle kommunale medarbejdere, der møder borgere og virksomheder i deres hverdag. Borgerservice som begreb er bredt og dækker alt lige fra rådgivning, vejledning og undervisning til sagsbehandling, pleje og omsorg.

Et eksempel på, hvordan værdien ”ordentlighed og opmærksomhed i borgerservice” omsættes, er: Borgere, virksomheder og ansatte finder den kommunale organisation og service ansvarlig og tillidsskabende.

Skanderborg Kommune ønsker,

- at inddrage og vejlede borgeren om opmærksomt medborgerskab og medansvar - borgeren har selv det primære ansvar for egen situation.
- at borgerservice ydes med borgeren i centrum: respektfuldt, ligeværdigt og med fokus på borgerens egne handlemuligheder.
- at den enkelte borger modtager ydelser på korrekt grundlag.
- at borgere og virksomheder uanset henvendelsesform mødes respektfuldt og med venlighed.
- at tænke fremad og i fællesskab med borgeren vælge de løsninger, der giver mening i borgerens eget livsperspektiv.

Borgercenteret dækker også via informationsfunktionen på Fælleden henvisninger til spørgsmål uden for borgercenterets område. Åbningstiden er efter en periode med indskrænket åbningstid blevet udvidet, så borgerne hver dag kan blive betjent i tidsrummet 10:00 – 13:00, torsdag tillige i tidsrummet 13:00 - 17:00. Informationen er bemandet den fulde arbejdstid. Endelig er det muligt for borgeren, uden for åbningstid, at

bestille tid på forhånd til en række opgaver inden for borger-serviceområdet.

I øvrigt henvises til "Politik for mødet med borger og kommune".

I Skanderborg Kommune er det muligt at rette henvendelse til en borgerrådgiver, som kan hjælpe med opklarende spørgsmål og rådgive i sager, der vedrører mødet mellem borgeren og kommunen.

Takster vedtaget i Byrådet

Gebyr vedr. folkeregisteroplysninger: 75 kr.

Gebyr vedr. bopælsattest og personnummerbevis: 75 kr.

Gebyr nyt sundhedskort, læge- og gruppeskift: 220 kr. (reguleres med satsreguleringsprocenten i december 2020.)

Gebyr legitimationskort til unge over 18 år: 150 kr. (Gebyr for legitimationskort til unge over 16 år er ved lokal vedtagelse bestemt til at være gratis for 16-17 årige)

Gebyrer, retsafgifter og morarenter

Erindringskrivelse/rykker angående krav uden udpantringsret (takst ændres ved lov) 100 kr.

Erindringskrivelse/rykker angående krav med udpantringsret (takst ændres ved lov) 250 kr.

Retsafgift i grundtakst – plus tillæg 0,5 % af beløb over 3.000 kr. (lovbestemt) 300 kr.

Gebyr for underretning om udlægsforretning (lovbestemt) 450 kr.

Renter

Renter vedr. boligindskud i.h.t. boligstøtteleven.

Boligstøtte, SFO og daginstitutioner 1 % pr. påbegyndt måned.

Øvrige regningskrav i.h.t. gældende lovgivning.

9. NATUR OG MILJØ

NINGSLINJER BADESTRANDE ATTRAKTIV FROD
AKFORSYNINGEN GRUNDEJERE SEPARATKLOA
KLARATIONER SKOVFORYNGELSE AGENDA DRI
KYTTE GENOPRETTE NATUROMRÅDER SAMMEN
R DRIKKEVANDSINTERESSER NEDSIVNING MILJ
ÅNDTERING OMTANKE ANSVARLIGHED MENNE
GER SPILDEVAND RENSNING RENSEKRAV VAND
DHED

NATUR OG MILJØ

---

1. Politisk arbejdsform

Miljø- og Planudvalget arbejder inden for natur og miljø med formulering af forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Miljø- og Planudvalget tilrettelægger de politikformulerende og kontrolrende processer - herunder, at der sker en inddragelse og dialog med borgere/brugere.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Natur og Miljøpolitik 2015 – Plads til alle

Vi vil sikre balancen mellem beskyttelse og benyttelse af natur og miljø i Skanderborg Kommune. Med det mener vi, at der er rum og plads til alle former for aktiviteter i både små og store fællesskaber. At der er rammer og udfoldelsesmuligheder, som understøtter både de vilde og støjende aktiviteter og de rolige og stille aktiviteter. At der også er plads til sjældne dyr og planter, til naturskov og uforstyrrede naturområder.

Ved at finde den rette balance mellem benyttelse og beskyttelse skaber vi en kommune, hvor naturens rekreative potentiale udnyttes, samtidig med at der findes fredelige steder, hvor beskyttede og sårbare arter kan trives. Og hvor

erhvervslivet kan udvikle sig, samtidig med at vi sikrer naturen og miljøet for fremtidige generationer. I Skanderborg Kommune tror vi på, at gode løsninger skabes i tæt samarbejde mellem kommune og borgere.

Vi samarbejder med borgere, foreninger og virksomheder om at finde løsninger på miljøproblemer, beskytte naturen, udvikle friluftsliv og skabe liv i byerne - samtidig med at vi beskytter naturen, vandmiljøet og grundvandet.

Politik for spildevand (Spildevandsplan 2016-2020)
Mål og visioner for spildevandsforhold i Skanderborg Kommune er både defineret for kommunen i rollen som tilrådgivende myndighed og for Skanderborg Forsyning som den udførende part. Herunder redegøres for begge parter målsætninger for spildevandshåndteringen.

Med spildevandsplanen ønsker Byrådet at sikre en miljørigtig, målrettet og langsigtet planlægning af indsatser, investeringer og udgifter på spildevandsområdet til gavn for miljøet og borgerne i Skanderborg Kommune.

Spildevand påvirker grundvandet og miljøet i søer og vandløb. Ved at undgå overløb af spildevand fra fælleskloakerede områder og sikre bedst mulig rensning af spildevandet, skal det sikres, at alle kan færdes i et rent vandmiljø med en god økologisk tilstand. Ved at sikre, at nedsivning af spildevand ikke skader grundvandet, kan borgerne i Skanderborg Kommune også fremadrettet få rent drikkevand.

Over hele landet findes der overløbsbygværker, der aflaster fra fælleskloakerede ledninger, når det regner. Skanderborg Forsyning og Skanderborg Kommune arbejder målrettet på at undgå overløb af spildevand i fremtiden.

Ved at separatkloakere fælleskloakerede områder sikrer vi, at der ikke sker overløb af husspildevand og procespildevand til vores søer og vandløb. Kloakseparering medfører, at mængden af spildevand, der skal ledes til renseanlæg, bliver betydelig mindre, mere stabil og upåvirket af nedbør.

Spildevandsplanen fastsætter desuden hvilke ejendomme i landzonen, der skal kloakeres eller have en forbedret spildevandshåndtering.

vandsløsning i henhold til den statslige Vandområdeplan.

Blandt andet med udgangspunkt i Skanderborg Kommunes Natur og Miljøpolitik er målsætningerne for spildevandsområdet følgende:

- Skanderborg Kommune vil sikre en god spildevandsrensning i det åbne land og begrænse antallet af overløb med urensset spildevand fra byområderne. Vi vil beskytte vandløb og søer, hvor det giver særlig mening af hensyn til dyre- og fugleliv.
- Skanderborg Kommune vil se klimaudfordringerne som en mulighed for at skabe mere bynær natur og rekreative miljøer.
- Skanderborg Kommune skal være kendt for sine søer og vandløb. Vi vil skabe både rekreative og naturmæssige gevinster omkring søer og vandløb i kommunen.
- Skanderborg Kommune vil sikre god vandkvalitet, rent badevand og gode badestrande – samt blå flag ved et antal strande fordelt rundt i kommunen. Og vi finder løsninger på klimaforandringerne, der ikke belaster og ødelægger vandmiljøet.
- I Skanderborg Kommune har alle ret til rent drikkevand. Grundvand er en livsvigtig ressource, og rent grundvand er en forudsætning for rent drikkevand til os alle. Derfor skal der sikres en god håndtering af spildevand og klimavand, så det ikke udgør en risikofaktor for grundvandet.
- Skanderborg Kommune vil skabe grundlag for, at kommunens spildevandsbehandling medvirker til at skabe en god miljøtilstand for grundvand og overfladevand i overensstemmelse med blandt andet EU's vandrammedirektiv.
- Skanderborg Kommune vil medvirke til at opfylde målsætningerne for vandkvaliteten i vandløb, søer og havet.
- Skanderborg Kommune har samtidig til hensigt, at alle i kommunen gennem planen skal kunne orientere sig om deres egne forhold med hensyn til eksisterende og fremtidige spildevandsforhold.

Politik for vandforsyning og grundvandsbeskyttelse

I Skanderborg Kommune prioriteres god drikkevandskvalitet, rent og tilstrækkelig grundvand samt sikker forsyning højt. For at sikre en helhedsorienteret beskyttelse af grundvandet arbejder Skanderborg Kommune med at understøtte samarbejdet vandværkerne imellem. (Vandforsyningsplanen 2016-2024).

Skanderborg Kommune har vurderet, at det er nødvendigt at begrænse risikoen for udvaskningen af forurenende stoffer til grundvandet for at sikre den fremtidige forsyning af rent drikkevand. (Rammeplanen for grundvandsbeskyttelse 2017-2025)

Skanderborg Kommune vil målrettet beskytte sårbare områder inden for de almene vandværkers grundvandsdannende oplande, hvis det kan betale sig at lave en indsats.

Skanderborg Kommune vil gennemføre en helhedsorienteret beskyttelse af grundvandet. Indsatsen vil blive rettet mod såvel landbrugsarealer (både på dyrkningsjord og bygningslodder), som

på arealer med virksomheder, offentlige og private institutioner og rekreative arealer, golfbaner, parcelhuse med flere.

Ejerstrategi for Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S
Skanderborg Kommune ønsker med sit ejerskab af Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S at skabe bedst mulige betingelser for drift og udvikling til gavn for såvel kommunens udvikling som de direkte berørte interessenter. Skanderborg Kommune har i Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S fokus på følgende tre forhold:

- økonomi
- miljø
- service - dialog.

Af ejerstrategien fremgår,

- at Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S skal levere prismæssigt konkurrencedygtige ydelser og tilstræbe stabile priser/takster.
- at Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S også skal arbejde med miljørigtige løsninger inden for vandforsyning og spildevandshåndtering. Endvidere skal Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S levere drikkevand af høj kvalitet og rense spildevand med omtanke og ansvarlighed for mennesker, samfund og natur.

Ejerpolitik for Renosyd 2018-2021

Skanderborg og Odder kommuner udarbejdede i 2018 en ejerpolitik for Renosyd. Byrådenes vision er, at Renosyd gennem sit virke bidrager til opfyldelsen af FN's verdensmål for en bæredygtig udvikling, og at Renosyd understøtter ambitionerne om udvikling af den cirkulære økonomi. Byrådene ønsker, at Renosyd videreudvikler virksomhedens strategi om at gøre affald til værdi, så bæredygtigheden i Renosyds aktiviteter skabes ved en balanceret indsats på økonomiske, miljømæssige samt lokale og sociale forhold. Renosyds kerneopgaver skal udvikles sammen med borgerne, så borgerne oplever, at de er en del af værdikæden. Udviklingen fra traditionel driftsorganisation til en forretningsorienteret virksomhed skal fortsætte, så Renosyd vil kunne stå stærkt i et fremtidigt liberalt marked. Renosyds værdiskabelse må gerne gøre borgerne stolte af at bo i Skanderborg og Odder kommuner.

Affaldsplan 2019-2022

Skanderborg og Odder kommuner udarbejder en fælles affaldsplan i samarbejde med Renosyd hvert fjerde år. Affaldsplanen præsenterer målsætninger og indsatser, som sætter retningen for kommunernes affaldshåndtering i planperioden. Med Affaldsplan 2019-2022 fortsætter Skanderborg og Odder kommuner samarbejdet med Renosyd om at sætte nye mål for affaldsområdet. Der har hidtil været stort fokus på at gøre affald til værdi, og det arbejde fortsætter. Samtidig er ambitionen at vende udviklingen med den stigende mængde husholdningsaffald, som vi hver især producerer.

Med afsæt i kommunernes ejerpolitik arbejder Renosyd ud fra en såkaldt tredobbelt bundlinje som ramme for indsatsområder og aktiviteter: Økonomi, Miljø og Mennesker.

Inden for hver af de tre bundlinjer er der opstillet konkrete målsætninger, som sætter retning og perspektiv på de indsatser, der igangsættes i planperioden 2019-2022. Målsætningerne vil således blive pejlemærker for realiseringen af affaldsplanen og danne grundlag for den daglige styring. De overordnede målsætninger i Affaldsplan 2019-2022 omfatter:

- **Økonomi:** Renosyd arbejder for, at kunderne oplever værdi for pengene, og at kunderne får en god serviceoplevelse med bl.a. rettidig tømning af affaldsbeholdere, og når de skal aflevere affald og får vejledning på genbrugspladserne.
- **Miljø:** Renosyd arbejder for, at den samlede mængde husholdningsaffald reduceres markant i de kommende år, og at ressourcerne i affaldet udnyttes bedst muligt gennem mere genbrug og genanvendelse, med særligt fokus på plast og tekstiler.
- **Mennesker:** Renosyd tager socialt ansvar og bidrager til lokale fællesskaber gennem mangfoldighed i medarbejderstaben og udadventt kommunikation og involvering.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Der er ingen politisk besluttede forandringer til Budget 2021

4. OPFØLGNING PÅ POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2019

Mere biodiversitet i skovene

Byrådet ønsker at øge biodiversiteten og naturkvaliteten gennem mindre hugst i de kommunale skove. I den forbindelse afsættes der midler til at udarbejde en kortlægning af naturværdierne i de kommunale skove (uden for festivalområdet) samt udarbejdelse af en skovpolitik med konkrete drifts anbefalinger.

(Budgettet forøges med 75.000 kr. i 2019, 25.000 kr. i 2020 og 100.000 kr. i 2021).

Der er indgået aftale med rådgiver om undersøgelse af naturværdier i 7 udvalgte skovområder. Kortlægningen er gennemført – og der er sket en afrapportering fra rådgiver. Renovering af offentlige toiletter

Der afsættes 400.000 kr. i 2019 til renovering af toiletter på Ry Havn. Renoveringen af toiletter på Mindet i Skanderborg indgår i forbindelsen med en varig indretning af torvepladsen. (Budgettet forøges med 0,4 mio. kr. i 2019).

Der er dialog med Ry Borgerforening om indretning af toiletterne, og arbejdet forventes færdiggjort februar 2020.

Indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse

I forbindelse med implementering af otte indsatsplaner til beskyttelse af grundvandet er der behov for ekstern hjælp til fastsættelse af erstatninger til lodsejere og til at hjælpe med, at indgåede aftaler med lodsejerne overholdes.

(Budgettet forøges med 420.000 kr. årligt fra 2019 og frem)

Der er i 2019 brugt 188.000 kr. Midlerne er brugt til følgende:

- Workshop om erstatningsfastsættelse og efterfølgende notat med metodebeskrivelse
- Temamøde for byrådet om indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse
- Juridisk bistand i forbindelse med udarbejdelse af samarbejdsaftale med Skanderborg Vandsamarbejde

Restbeløb på 232.000 kr. overføres til 2020. Byrådet har besluttet, at disse midler skal anvendes til etablering af skriftlig information til de berørte lodsejere. Den skriftlige information skal hjælpe lodsejerne til at finde løsninger for fremadrettet ikke at benytte pesticider på de berørte arealer. Opfølgning på forandringer fra budget 2020

Klimapulje

Klimapuljen skal understøtte den grønne omstilling i Skanderborg Kommune. Puljen er yderligere beskrevet under budgetaftalens "Spor 2. Grøn omstilling". Der afsættes 3 mio. kr. årligt. Puljen er et supplement til eksisterende budgetter. I forbindelse med næste års budgetlægning drøftes, om puljen skal vokse i takt med befolkningsudviklingen. (Budgettet forøges med 3 mio. kr. fra 2020 og frem)

De fleste af mobilitetsinitiativerne er i gang, så der bliver flere udlæg i år. Biodiesel i bybussen kører også i 2021 og 2022, så 600.000 kr. skal overføres til det formål (det er allerede aftalt).

Kun mobilitetspakken til tilflyttere når ikke at komme i gang, så 500.000 kr. skal overflyttes til 2021. Dvs. i alt 1,1 mio. kr. af klimapuljen på 2,5 mio. kr. skal overføres til 2021 (heraf er det allerede aftalt med 600.000 kr.).

Forbedring af naturkvaliteten

Der afsættes 250.000 kr. årligt til lokale projekter til forbedring af naturkvaliteten i vandløb, søer og tør natur. (Budgettet forøges med 250.000 kr. fra 2020 og frem)

Vi er godt i gang med myndighedsarbejdet på et restaureringsprojekt i Sommerbækken v. Hørning. Projektet forventes

udført inden udgangen af 2020, og vil øge naturkvaliteten og biodiversiteten i vandløbet og den rekreative værdi i området. Vi har tillige igangsat initiativer for at øge biodiversiteten vha. ændret drift på udvalgte grøftkanter og grønne arealer. I løbet af efteråret øger vi formidlingen til borgere, grundejerforeninger, institutioner og virksomheder om hvordan man konkret kan bidrage til øget biodiversitet. Vi er en del af et tværkommunalt samarbejde, "Artsrige vejkanter" og bliver snarest partner i foreningen "Vild med vilje" der bl.a. kan understøtte os i forhold til formidling.

Færre ressourcer til analyser og ekstern hjælp til sagsbehandling

Budgettet til analyser og ekstern konsulenthjælp til sagsbehandling reduceres med 105.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 105.000 kr. i 2020 og frem)

Forandringen er gennemført.

Renovering af offentlige toiletter

Der afsættes 400.000 kr. i 2019 til renovering af toiletter på Ry Havn. Renoveringen af toiletter på Mindet i Skanderborg indgår i forbindelsen med en varig indretning af torvepladsen. (Budgettet forøges med 0,4 mio. kr. i 2019) Projektet er færdigt.

Indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse

I forbindelse med implementering af otte indsatsplaner til beskyttelse af grundvandet er der behov for ekstern hjælp til fastsættelse af erstatninger til lodsejere og til at hjælpe med, at indgåede aftaler med lodsejerne overholdes. (Budgettet forøges med 420.000 kr. årligt fra 2019 og frem)

Af igangsatte opgaver i 2020 er følgende afsluttet:

- DGE og Niras har afsluttet deres opgaver.

Igangværende opgaver i 2020:

- Seges har sendt tilbud om hjemmeside. Tilbuddet er ved at blive gennemgået.

5. ØKONOMI

Tabel 9.1 viser driftsbudgettet for Natur og Miljø

(1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Naturbeskyttelse	417	841	2.515	847	847	847	847
Vandløbsvæsen (rådgivningsydelse, restaureringer, tilsyn med vandløb m.v.)	1.838	1.712	1.709	1.730	1.730	1.730	1.730
Miljøbeskyttelse mv. (planlægning, tilsyn og overvågningsopgaver)	1.019	1.214	1.965	1.260	1.122	1.122	1.122
Offentlige toiletter	1.213	1.184	1.162	1.168	1.168	1.168	1.168
Grønne områder og naturpladser	8.495	9.076	9.032	9.128	9.128	9.128	9.128
Skove	1.082	1.347	1.067	1.079	1.079	1.079	1.079
Skadedyrsbekæmpelse	-840	-557	-243	-578	-578	-578	-578
I alt	13.223	14.817	17.207	14.634	14.496	14.496	14.496

Positive tal = udgift, negative tal = indtægt

I kolonnen "Afvigelse" er positive tal = mindreforbrug /merindtægt og negative tal = merforbrug /mindreindtægt

Regnskab 2019

Det samlede Politikområde udviser et mindreforbrug på 0,926 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget, svarende til ca. 6,5 %.

Under naturbeskyttelse var der et budget på 1,0 mio. afsat til Harlev Fredningen. Ved 1. budgetopfølgning 2019 bliver midlerne lagt tilbage i kassen. Hvis/når behovet igen opstår til denne fredning – tages sagen op igen.

Grønne områder og naturpladser er der overført 2,3 mio. kr. vedrørende Fællesskabspuljen, som i 2019 rent organisatorisk er flyttet fra Veje og Trafik til Grønne områder.

Budget 2020

Med budgetforliget 2020 blev budgettet til analyser og ekstern konsulentbistand reduceret med 105.000 kr. i 2020 og frem.

Med budgetforliget 2020 blev budgettet forøget med 250.000 kr. årligt til lokale projekter til forbedring af naturkvaliteten i vandløb, søer og tør natur.

Forandringen er nærmere beskrevet i afsnit 4.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Skanderborg Kommune driver i dag 23 offentlige toiletter. Der er et samlet budget på ca. 1,1 mio. kr. til rengøring, vedligehold samt vand, varme og el. Der er differentieret rengøring ved toiletterne således, at de, der er centralt placeret og mest benyttede, rengøres hele året rundt samt med hyppigere interval.

Der er truffet aftale med eksterne om drift af tre toiletter (Rodelundvej 1, ved Hotel Julsø og ved Ejer Bavnehøj).

Spildevand og vandforsyning

Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S er etableret fra den 1. januar 2010.

Virksomheden står for drift og anlæg af den tidligere offentlige vandforsyning samt spildevandsforsyningen i Skanderborg Kommune. Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S er 100 % ejet af Skanderborg Kommune.

Skanderborg Kommune er fortsat myndighed på området. Skanderborg Kommune skal som ejer af Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S godkende budgetterne - og dermed også taksterne. Taksterne kan altid ses på Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S' hjemmeside.

Tømningsordning

Skanderborg Kommune har en fælles, obligatorisk tømningsordning for bundfældningstanke med henblik på at sikre, at der gennemføres en sikker og miljømæssig forsvarlig tømnings og bortskaffelse af slam fra bundfældningstanke i Skanderborg Kommune. Tømningsordningen varetages af Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S. Skanderborg Kommune er myndighed på området og godkender taksterne. Taksterne kan altid ses på Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S' hjemmeside. Der er udarbejdet et regulativ for tømnings af bundfældningstanke.

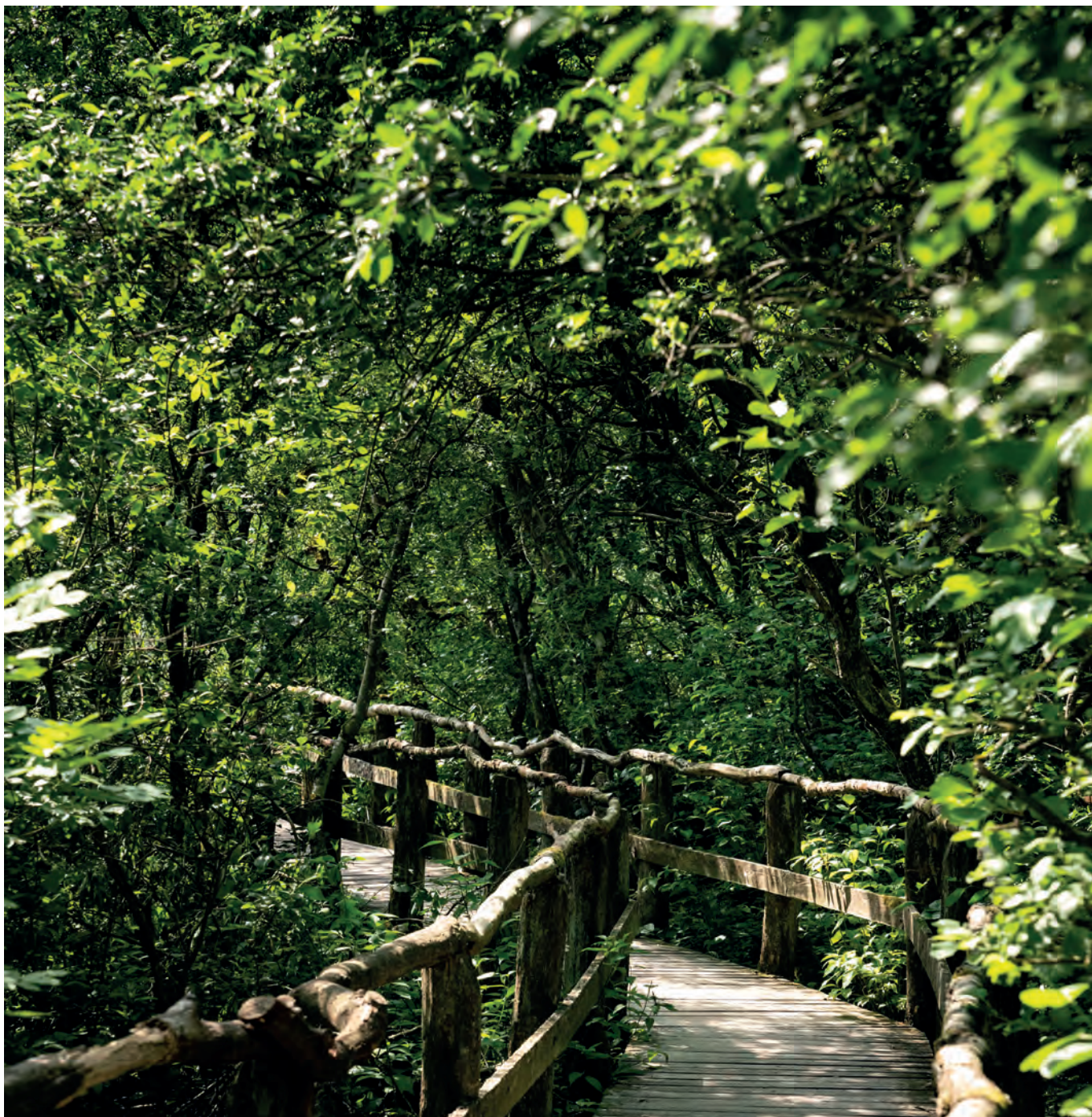
Affald, dagrenovation og genbrugspladser

Skanderborg Kommune skal som medejer af Renosyd I/S godkende budgetterne - og dermed også taksterne. Taksterne kan altid ses på Skanderborg Kommunes hjemmeside.

Derudover findes der regulativ for husholdningsaffald, regulativ for erhvervsaffald, takster for renovation og benyttelse af genbrugspladser (erhverv).

Takster vedtaget i Byrådet for 2021

- Overnatningsgebyr på kanolejrpladsen: 35 kr./døgn pr. person
- Skadedyrsbekæmpelse: Taksten fastsættes som en promillesats på 0,052 promille af de endelige ejendomsværdier
- Miljøtilsynsgebyr - pr. time (taksterne fastsættes hvert år af Miljøministeriet i okto-ber): – Taksten for 2020 var 333,22 kr.
- Kanokoncessioner - opkræves ved kanoudelejere med ret til udlejning på Gudenåsystemet: 300 kr./år pr. koncession
- Registrering af hjemmehørende motordrevet fartøj koster 200 kr. i årligt gebyr for sejllads på Gudenåsystemet
- Registreringsafgift for motordrevne fartøjer inkluderer motorbåde, sejlbåde med påhængsmotor, robåde med påhængsmotor, elbåde og alle andre fartøjer, der benytter sig af motor til fremdrift: 200 kr./år
- Motordrevne fartøjer, som gæster Gudenåsystemet, skal have gæstenummer, inden båden søsættes. Et gæstenummer koster 75 kr. og er gældende i 14 dage. Taksten fastsættes af Gudenåkomiteen.

10. VEJ OG TRAFIK

VEJNETTET FREMKOMMELIGHED TRAFIKSIKKE
ÆNGDEN KLIMAGAS PRIVATBILISME SKOLEVEJ
ODGÆNGERE MIDTBYSER KOLLEKTIV TRANSPORT
NG SERVICE BILTRAFIK TRÆNGSEL MILJØBELASTNING
NATIV TRANSPORTBEHOV FORBINDELSER RUTER
MTID FREMKOMMELIGHED MOBILITET MILJØBE
ILLADELSE STØJAFSKÆRMNING GRÆNSEVÆRDI
NSKONTRAKT

VEJ OG TRAFIK

1. Politisk arbejdsform

Miljø- og Planudvalget arbejder på området for vej og trafik med forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau. Udvalget gennemfører også politikkontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Miljø- og Planudvalget tilrettelægger de politikformulerende og –kontrollerende processer. Ud-valget sikrer, at der sker en inddragelse og dialog med borgere/brugere og med aftale- og kontraktholdere mv. Udvalget holder fællesmøder med Undervisnings- og Børneudvalget om trafiksikkerhedsarbejdet i og ved skoler.

Miljø- og Planudvalget afholder udviklingsdialog med Entreprenøraftdelingen.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Parkering – mulighedskatalog for Skanderborg Midtby

Byrådet vedtog i 2019 et mulighedskatalog for Skanderborg Midtby. Med dette mulighedskatalog for parkering i Skanderborg Midtby sættes der fokus på udviklingen af parkeringsforholdene i Skanderborg Midtby de næste 10-15 år. Midtbyen er inde i en udvikling, hvor byen fortættes og udbygges. Dette og ønsket om en tilgængelig midtby for besøgende og handlende kan give

udfordringer i fremtiden. Dette katalog er bl.a. en videreførelse af den vision og strategi, som blev vedtaget i 2016 i ”Politik for Skanderborg Midtby – Hellig smuk”.

Mobilitetstiltag 2020

Byrådet besluttede i 2019, at arbejdet med mobilitet i Skanderborg Kommune knyttes tæt sammen med Trafikpolitik 2016 samt kommunens klima-, energi og ressourcepolitik. I den forbindelse blev det besluttet at udarbejde en dynamisk bruttoliste over mulige nye mobilitetsinitiativer til et handlingskatalog.

Skanderborg Kommunes trafikpolitik 2016

Vi vil arbejde for, at det skal være let for kommunens borgere at komme ind og ud og rundt i kommunen. Det gælder både for den individuelle og for den kollektive trafik. Mobiliteten skal fremmes - der skal være gode muligheder for vælge mellem forskellige transportformer. Ventetiden skal reduceres, når den enkelte skifter transportform. Der skal være gode ventefaciliteter herunder mulighed for sikker opbevaring og parkering af cykler og biler, alt sammen understøttet af den nyeste teknologi.

I boligområder og bycentre vil vi sikre lave hastigheder og trygge vilkår for cyklister og fodgængere, så det er sikkert at færdes til og fra skole og fritidsfaciliteter. Vi vil skabe gode løsninger gennem reel inddragelse af kommunens borgere og samarbejdspartnere.

Visionen skal blive til virkelighed gennem fem strategispor:

- Fremkommelighed
- Cyklister og bløde trafikanter
- Mobilitet
- Trafiksikkerhed
- Borgerinddragelse

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER 2021

Der er ingen politisk besluttede forandringer til Budget 2021.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2019

Kollektiv trafik

Der afsættes 3 mio. kr. årligt til imødegåelse af Regionens besparelser ved nedlæggelse af kollektive trafikruter. Budgettet anvendes til at lave nye kommunale løsninger inden for den samlede kollektive trafik. Med dette beløb skal det understreges, at den kommunale service bliver dårligere end det regionen hidtil har taget ansvar for.

Derudover viser en analyse fra 2018, at der mangler ca. 2,2 mio. kr. i 2020, hvis det nuværende serviceniveau (antal ruter og afgang, Flextrafik) for kollektiv trafik skal fastholdes.

Arbejdet med at udforme nye planer for den kollektive trafik i Skanderborg Kommune sættes i gang med budgetvedtagelsen og skal iværksættes fra 1. januar 2019. De trafiktilbud, vi allerede har (bus, flextur, teletaxa), skal indgå i arbejdet.

(Budgettet forøges med 3,0 mio. kr. i 2019 og 5,2 mio. kr. fra 2020 og frem). Planerne er implementeret. Udgiften til

bus og Flexbus er budgetteret inden for den afsatte ramme. Flexbus er et variabelt tilbud, og udgiften hertil er dermed baseret på et skøn. Vi forventer dog, at det holder sig inden for budgettet. Regionen udskød besparelsen, så der kun var halvårlig gennemslag i 2019. De ubrugte midler er anvendt til at finansiere mobilitetstiltag og skolebus-analyse.

Undersøgelse af bolværket ved Ry havn
Bolværket ved Ry havn er en stor og dyr betonkonstruktion. Den trænger til et eftersyn, og derfor er det nødvendigt få undersøgt, hvordan den er bygget op, konstruktionernes sundhed samt at få lavet en vedligeholdelsesplan. (Budgettet forøges med 150.000 kr. i 2019). I oktober forventes der en undersøgelse af broens tilstand. Forandringen videreføres til 2020.

Renovering af vejbelysning (LED)

I boligområdet afgrænset af Højvangen, Frueringvej, Mallinggårdsvej og Nonnebjergvej samt på stierne trænger vejbelysningen til renovering. Der er tale om 40-50 år gamle anlæg, hvor flere master vurderes sikkerhedsmæssig uforsvarlige. Samlet set er der tale om udskiftning af 375 vejlysmaster. Byrådet tilfører 2,3 mio. kr. over to år til den nye vejbelysning.

(Budgettet forøges med 1,15 mio. kr. i hvert af årene 2019 og 2020). Projektet er gennemført. Projektet er afregnet med "aconto 1" i 2019 og "aconto 2" i 2020.

Energibesparelse på vejbelysning (LED)
Der investeres i udskiftning af elpærer til LED-belysning på gadelamper. (Budgettet reduceres med 96.000 kr. årligt fra 2019 og frem).

Projektet er gennemført.

Sammenlægning af Grøn Partnerskabspuljen og Skønpuljen
Grøn Partnerskabspuljen og Skønpuljen lægges sammen fra 2019. Der udarbejdes nye retningslinjer, herunder kriterier for udmøntning af midlerne, som fremsendes til behandling i Byrådet.

Fælleskabspuljen havde sin første ansøgningsrunde d. 15. august 2019, hvor der blev uddelt støtte til 11 projekter. MPU forelægges dette i en politikkontrol i oktober.

Tilslutning til Beder-Beringvej
Aarhus Kommune planlægger en vej mellem Beder og Bering, som skal stå færdig i 2024. Skanderborg Kommune vil kunne tilslutte Herredsvejen til denne nye vej. Byrådet beslutter, at administrationen skal udarbejde et forslag

til budget 2020-2024 om tilslutning til Beder-Beringvejen. Der pågår fortsat politiske drøftelser om realisering og placering af vejen, som skal danne grundlag for at kunne udarbejde et økonomisk overslag for tilslutningen. Forandringen videreføres til 2020.

Kommunal vedligeholdelse af private områder

Der laves en opgørelse over, hvor Skanderborg Kommune bruger penge på at vedligeholde områder, de ikke får betaling for. Det ønskes klarlagt, hvor vi som kommune vedligeholder torvepladser, fortove, veje og grønne områder der ikke er ejet af os, og hvad det koster på årsbasis.

Der er igangsat en proces med undersøgelse af, om kommunen vedligeholder nogle veje og områder for private. Opgave involverer medarbejdere fra GIS, Entreprenøraftdelingen samt Vej & Trafik. Forandringen er overført til 2020, hvor Miljø- og Planudvalget får præsenteret en oversigt på udvalgsrådet i marts.

Modulvogntog på Niels Bohrs Vej

Skanderborg Kommune skal søge at samle virksomhederne omkring bl.a. Niels Bohrs Vej i forhold til at se på parkerings- og adgangsforhold - både for almindelige anhangere og modulvogntog.

Der er via dialog med Toprent igangsat en undersøgelse af om andre virksomheder på Niels Bohrs Vej vil deltage i finansieringen af ombygning af krydset Niels Bohrs Vej/Randersvej således at modulvogntog kan passere krydset. Forandringen er videreført til 2020.

Trafiksanerung Skærsåvej, Ry

Projektet behandles i udvalget og skal så vidt muligt finansieres inden for eksisterende rammer. Der afsættes således ikke et beløb til trafiksanerung af Skærsåvej på investeringsoversigten.

Etableringen af anlægget er i gang og forventes færdigt primo marts 2020. Forandringen er derfor videreført til 2020. Opfølgning på forandringer fra budget 2020

Undersøgelse af bolværket ved Ry havn

Bolværket ved Ry havn er en stor og dyr betonkonstruktion. Den trænger til et eftersyn, og derfor er det nødvendigt få undersøgt, hvordan den er bygget op, konstruktionernes sundhed samt at få lavet en vedligeholdelsesplan. (Budgettet forøges med 150.000 kr. i 2019)

Der er udført akutte småreparationer. Der udarbejdes en langsigtet renoveringsplan.

Tilslutning til Beder-Beringvej

Aarhus Kommune planlægger en vej mellem Beder og Bering, som skal stå færdig i 2024. Skanderborg Kommune vil kunne tilslutte Herredsvejen til denne nye vej. Byrådet beslutter, at administrationen skal udarbejde et forslag til budget 2020-2024 om tilslutning til Beder-Beringvejen. Der er afrapporteret til Økonomiudvalget.

Kommunal vedligeholdelse af private områder

Der laves en opgørelse over, hvor Skanderborg Kommune bruger penge på at vedligeholde områder, de ikke får betaling for. Det ønskes klarlagt, hvor vi som kommune vedligeholder torvepladser, fortove, veje og grønne områder der ikke er ejet af os, og hvad det koster på årsbasis. Miljø- og planudvalget fik en opgørelse til orientering på mødet den 3. marts 2020. Modulvogntog på Niels Bohrsvej

Skanderborg Kommune skal søge at samle virksomhederne omkring bl.a. Niels Bohrs Vej i forhold til at se på parkerings- og adgangsforhold - både for almindelige anhangere og modulvogntog.

Nyt vejanlæg ved Niels Bohrsvej/Randersvej er blevet vedtaget i investeringsoversigten i forbindelse med Budget 2021-2024.

Trafiksanerung Skærsåvej, Ry

Projektet behandles i udvalget og skal så vidt muligt finansieres inden for eksisterende rammer. Der afsættes således ikke et beløb til trafiksanerung af Skærsåvej på investeringsoversigten. Anlægget er gennemført og taget i brug.

5. ØKONOMI

Tabel 10.1 viser driftsbudgettet for Vej og trafik

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Fælles formål: Juridisk rådgivning, trafiktællinger, licenser, skønpulje m.m	4.093	1.271	1.289	582	374	374	374
Vejvedligeholdelse m.v.	30.581	32.577	31.965	30.841	32.831	33.672	34.506
Belægnings m.v.	11.891	14.082	14.338	14.333	14.333	14.333	14.333
Vintertjeneste	10.725	11.816	17.784	11.910	11.910	11.910	11.910
Kollektiv trafik	24.995	27.318	28.919	27.126	27.126	27.126	27.126
Entreprenørafdelingen (kontrakt)	247	0	3.338	0	0	0	0
I alt	82.531	87.064	97.633	84.792	86.574	87.415	88.249

Regnskab 2019

Det samlede Politikområde udviser i forhold til det oprindelige budget et mindreforbrug på 0,191 mio. kr. svarende til ca. 0,22 % af det oprindelige budget.

Juridisk rådgivning, licenser m.m.

Skønpuljen er i forbindelse med en organisationsændring flyttet til Natur og Miljø, hvilket afspejler sig i Øvrige tillægsbevillinger er på -2,6 mio. kr.

Vejvedligeholdelse

Der var i 2018 en overførsel af et underskud på 1,3 mio. kr. som i 2019 udlignet, så der igen på området vejvedligeholdelse er et mindre overskud.

Belægnings

Der var i 2018 en overførsel af et underskud på 0,9 mio. kr. som i 2019 udlignet, så der igen på området vejvedligeholdelse er et mindre overskud på 0,8 mio. kr.

Vintertjeneste

Der er en buffer på vintervedligeholdelse på 6,0 mio. kr. som er omdøbt til Naturskadebufferen.

Kollektiv trafik

Der var en overførsel af overskud fra 2018 op 3,0 mio. kr. og tilsvarende 2,3 mio. kr. overført til 2020 i overskud. Der er har været en flytning af midler ved en omplacering til udarbejdelse af en mobilitetsplan i 2019 på 0,5 mio. kr.

Kontraktholder

Entreprenørafdelingen har et underskud i regnskabet på kr. 0,3 mio. kr. isoleret set for 2019.

På Entreprenørafdelingen er der et samlet mindreforbrug på 3,413 mio. kr. som overføres til 2020. Dette mindre forbrug skal anvendes til udbetaling af overtid og afspadsering optjent i løbet af 2017 til 2019 samt til investering og udskiftning af materiel samt renovering af træværkstedet.

Budget 2020

Med budgetforliget 2020 blev følgende afledte driftsudgifter på anlægsprojekter lagt ind.

- Sikre skoleveje og fritid

Vej og trafik	2020	2021	2022	2023
Sikre skoleveje og fritid			125	250
Pulje til cykelstier, stitunneller m.v.			500	750
Genåbning af stilling Station (Indvies i 2021)			450	650
Trafikafvikling Skanderborg Station		25	175	200
Vejanlæg ved ny børnehave, Sølund		100	185	185
Nye vejanlæg ved Langvad Bakker, Låsby			100	300
Vandforsyning til Siimtoften, Ry	10	10	10	10
Pulje til energirenovering – udskiftning af LED		-55	-109	-163
Total	10	80	1.436	2.182

Se tabel 3.2 fra budgetforliget 2020.

Derudover er der flyttet 250.000 kr. fra anlæg til drift. Beløbet vedrører trafikanalyser.

Budget 2021

Med budgetforliget 2021 er der tilført driftsmidler fra anlægsprojekterne – særlige cykelstier med 25.000 kr. fra 2021, samt driftsmidler til pulje til cykelstier, cykelstier, stitunneller m.v. med 250.000 kr. i 2021 – 500.000 kr. i 2020 – 750.000 kr. i 2023 og 1.000.000 kr. i 2024.

ANLÆG

Tabel 10.2 viser anlægsbudgettet for Vej og trafik

Note	(i 1.000kr.)	U/I	Regnskab 2019	Oprindeligt Budget 2020	Korrigeret Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
1	Vejanlæg Niels Bohrsvej/Randersvej					2.000	2.000		
2	Reserveret til særlige cykelstier m.v.					1.500	5.500		
3	Midtbyplanen	U				1.826	4.654	1.826	
4	Kommunale parkeringspladser	U					4.563		
5	Genåbning af Stilling Station (Indvies i 2022)	U		3.600	250	4.134	7.476		
6	Trafikafvikling Skanderborg Station	U		450	450	3.195	3.650		
7	Vejanlæg ved ny børnehave, Sølund	U		1.800		3.377			
8	Nye vejanlæg ved Langvad Bakker, Låsby	U				1.826	5.476		
9	Pulje til cykelstier, stituneller m.v.	U	1.918	8.000	13.210	5.245	4.912	5.000	5.000
10	Fortov langs Hjarsbækvej, Gl. Rye/ Etablering mindre trafikikkerhedsprojekter	U			1.610	395			
11	Udbygning af Herredsvej	U	1.405	14.196	7.885	20.520	5.056		
12	Blegindvej	U	257	14.659	6.500	12.168			
13	Kryds, rute 170 Hørning	U			200		6.644	6.645	1.014
14	Kabellægning af luftledninger	U		1.250	2.500	1.250			
15	Trafikanalyser	U				250	250		
16	Afledt infrastruktur skolebyg. i Hørning	U		500		1.774	1.774		
17	Stitunnel under Låsbyvej ved Veng Fællesskole.	U				1.826			
18	Vejanlæg på Rådhuspladsen i Hørning	U	372	2.000	895	761			
19	Infrastrukturproj. udbygn. Toftegårdsvej	U	393	6.723	7.130	4.056			
20	Stitunnel Virringvej / Ægirsvej	U I	-1.519	-1.800			-2.627		
21	Sikre veje til skole og fritid	U I	3.159 -67	2.000	1.858	1.000	1.000	1.000	1.500
22	Klimavej ved Ovenvande	U	150	938	600	1.205			
23	Udskiftning af elpærer til LED belysning på gadelamper	U	2.898		6.000	3.000	3.000	3.000	3.000
24	Forlængelse af Ørstedvej, Stilling	U							5.070
25	Udvidelse af Stilling Landevej + forundersøgelse	U							228
26	Herredsvejens tilslutning til Beder-Beringvej (+ forundersøgelse)	U							507
27	Vandforsyning til Siimtoften Ry	U		350	350				
28	Pulje til mindre gang- og cykelstianlæg	U	325	150					
29	Politik for Skanderborg Midtby -ændret trafikstruktur	U	6.035		450				
30	Parkeringsplads v. Kirkevej, Hørning				500				
31	Etabl. ny adgangsvej sportsanlæg Fruering	U	299	304	3.005				
32	Frueringvej: Remmerhusvej t. Holtskovvej	U	841	622	408				
33	Galten Bymidte	U		172	172				

Tabel fortsættes på næste side

Tabel 10.2 fortsat

34	Forlængelse af Ørstedvej	U	597						
35	Signalreg. krydset Stændervej/ Vestergade	U	26			274			
36	Trafikale investering, sfa. af bolig- område i Galten	U	250			1.084			
37	Anebjerg, Skandb. trafiksanering Anebjerggårdsvej	U	1.347						
38	Svingbaner ved Knudhulevej og Randersvej	U				323			
39	Campus og Højvången anlægsplan	U	3.050			73			
	I alt	N	21.736	55.914	55.727	71.308	53.328	17.471	16.319

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. *Vejanlæg Niels Bohrsvej/Randersvej:* Det signalregulerede kryds ved Randersvej – Niels Bohrs Vej har nået kapacitetsgrænsen, og kan ikke simpelt optimeres yderligere. En større ombygning og udvidelse er påkrævet. Der vil i de kommende år ske en yderligere belastning af krydset som følge af den igangværende store erhvervsudstykninng ved Niels Bohrs Vej, samt almindelig trafikstigning som følge af vækst i Skanderborg Kommune.

Forudsætninger for det ønskede budgetbeløb:

- Det anførte beløb er bedste skøn pt. og vil blive detaljeret ved et kommende skitseprojekt
- Krydset påregnes udbygget med ekstra kørespor, ny signalstyring og koordineret med de nærliggende rampekryds (Vejdirektoratet)

2. *Reserveret til særlige cykelstier m.v.:* Projektet omfatter særlige cykelstier mv. Der er afsat afledt drift med 25.000 kr. fra i 2021 og frem.

3. *Midtbyplanen:* Som en del af realiseringen af Politik for Skanderborg Midtby er der afsat anlægsmidler til at ændre på de trafikale forhold i byen for at gøre vejen bedre at færdes langs og på tværs, samt at gøre det hyggeligere at bo og være i midtbyen. Projektet er delt i to dele. Del 1 som omhandler strækningen af Adelgade fra Mindet til Ole Lund Kirkegaards Stræde er ombygget i 2019 og tiltagene evalueres i efteråret 2020. Del 2 som omhandler Adelgade på strækningen fra Ole Lund Kirkegaards Stræde til Vestergade projekteres i 2021 og anlægges herefter.

4. *Kommunale parkeringspladser:* Efter vedtagelsen af helhedsplanen for Skanderborg Midtby, blev der foretaget en analyse af, hvad parkeringsbehovet i Skanderborg Midtby ville være, hvis rammen i Kommuneplanen blev benyttet. Samtidig er der i kraft af parkeringsfonden et krav om at kommunen løbende anlægger parkeringspladser. Derfor finansieres dette delvist af de midler som er i p-fonden på ca. 1,9 mio.

5. *Genåbning af Stilling Station (Indvies i 2022):* Folketinget har vedtaget at sætte bevilling til genåbning af Stilling Station på finansloven. Der er mange elementer, som ikke er

indeholdt i statens bevilling; sådanne elementer vil kun blive bygget, hvis kommunen finansierer disse.

De vigtigste af disse elementer er følgende:

- Forpladser
- Parkeringsanlæg
- Ny perronforbindelse (bro/tunnel); herunder trapper fra perroner til bro/tunnel.
- Elevatorer
- Diverse stationsinventar, f.eks. billetautomat, stationsnavneskilte og informationssystemer vedr. køreplaner mv.

6. *Trafikafvikling Skanderborg Station:* Skanderborg Kommune og DSB har indgået en aftale om medfinansiering af et fælles projekt for at styrke trafik- og parkeringsforholdene ved Skanderborg Station. DSB og Skanderborg Kommune ønsker, at stationsområdet styrkes som trafikalt knudepunkt. Dette indebærer:

- Placering af museet i det tidligere posthus med ny indgang fra øst
- Forbedret trafikafvikling uden fjernelse/væsentlig ændring af DSB's bygningsmasse
- Forbedret kort- og langtidsparkering uden fjernelse/væsentlig ændring af DSB's bygningsmasse.

7. *Vejanlæg ved ny børnehave, Sølund:* I forbindelse med realiseringen af Lokalplan 1150 for Daginstitution ved Dyrehaven i Skanderborg, er der behov for etablering af vej- og parkeringsanlæg til daginstitutionen. Daginstitutionen vil rumme faciliteter til omkring 140 børn og dertilhørende personale, og der er dermed udarbejdet et forslag til indretning af vej- og parkeringspladser som også angivet i lokalplan 1150.

8. *Nye vejanlæg ved Langvad Bakker, Låsby:* I forbindelse med planlægning af større boligudviklingsområde og ny daginstitution i Låsby skal den eksisterende vej Klankballevej opgraderes frem til den planlagte institution. Samtidig skal torveområdet ved Låsby Kirke ombygges, og der skal udføres mindre trafikale ændringer på Hovedgaden.

9. *Pulje til cykelstier, stituneller m.v.:* For at forbedre forholdene for cyklister, er der behov for en udbygning af cykel- og

stinettet, skabe forbindelser, hvor der i dag mangler, og for at sikre trafikikkerheden for cyklister og bløde trafikanter. Puljen til cykelstier vil anvendes til de projekter der er vurderet og prioriteret i prioriteringsmodel for cykelstier. Listen over cykelstiprojekter indeholder flere forskellige projekter. Alt fra cykelstier over større strækninger mellem byer, til mindre fodgænger og stiprojekter i by, hvor eksisterende stisystem bindes sammen.

Der er tilført driftsmidler til afledt drift med 250.000 kr. i 2021 – 500.000 kr. i 2020 – 750.000 kr. i 2023 og 1.000.000 kr. i 2024.

10. Fortov langs Hjarsbækvej, Gl. Rye: Restbeløb fra fortovet. Restbeløbet anvendes til mindre stiprojekter.

11. Udbygning af Herredsvej: I takt med udbygning af erhvervs- og boligområderne ved Herredsvej, er der behov for at opgradere Herredsvej. Dette gøres ved at ændre udformningen, så vejen får et bedre forløb og enkeltrettede fællestier på begge sider af vejen. Projektet opstartes i 2020 på den vestlige del af strækningen. I 2021 forventes opstart af den næste østlige del af strækningen, hvor der også etableres flere rundkørsler ind til de nordliggende boligområder samt ved Blegindvej.

12. Blegindvej: Projektet opstartes i 2020 på den nordlige del af vejen. Projektet indebærer en omprofilering af vejen så der kommer delt sti i begge sider af vejen. Efterfølgende gennemføres anden del af projektet på den sydlige strækning. Denne del af projektet omfatter videreførelse af stien på den vestlige side af Blegindvej, en bro som sikrer en niveaufri krydsning for kommende skolebørn til den nye skole i Hørning samt en rundkørsel ved Herredsvejen.

13. Kryds, rute 170 Hørning: Projektet drejer sig om Kapacitetsanalyse/ fremkommelighedsanalyse af strækningen omkring de signalregulerede kryds, der er på rute 170 gennem Hørning. Kapacitet og ventetid ved vigepligtsregulerede kryds skal analyseres som følge af byudvikling og almindelig trafikstigning, og nogle skal evt. signalreguleres bl.a. som følge af Toftegårdsvejudstyknin. Optimering kan medføre nye anlæg og udbygning eller ombygning af eksisterende, eller evt. ændret eller forbedret trafikstyring.

14. Kabellægning af luftledninger: Kabellægning af luftledning i forbindelse med kommunens vejbelysning.

15. Trafikanalyser: Der er afsat midler til ekstern rådgiverbistand i forbindelse med trafikanalyser, som skal indgå i den fremtidige planlægning.

16. Afledte infrastrukturtiltag af skolebyggeri i Hørning: I forbindelse med det kommende skolebyggeri i Hørning er det nødvendigt med en række afledte infrastrukturtiltag. Der er afsat 3,5 mio. kr. til disse.

17. Stitunnel under Låsbyvej ved Veng fællesskole: Anlægget kræver finansielt bidrag fra frivillige. Projektet projekteres i 2020 og forventes gennemført i 2021. Projektet skal sikre en bedre parkeringsløsning ved Veng Skole, både for busser og biler, samt en bedre forbindelse frem til skolen.

18. Vejanlæg ved Rådhuspladsen i Hørning: Anlægsmidler til områder omkring det tidligere rådhus i Hørning. For at understøtte at lokalplanen giver mest mulig sammenhæng med det øvrige område, er der afsat midler til at udføre en række arbejder på de omkringliggende områder uden for lokalplanområdet.

19. Infrastrukturprojekter omkring udbygning af Toftegårdsvej: Som følge af planlægning for ny boligudstyknin for et område nord for Toftegårdsvej i Hørning er der afsat anlægsmidler til at forbedre forholdene for særligt de bløde trafikanter. Der er gennemført en borgerinddragelsesproces til udvælgelse af de trafiktekniske tiltag, som ønskes gennemført for at forberede ve-j og stinettet omkring Toftegårdsvej. Det største ønske var at få en stitunnel under Vester Allé og samtidigt forbedre stiforbindelsen fra syd mod nord. Projektet forventes opstartet i marken i efteråret 2020.

20. Stitunnel Virringvej / Ægirsvej: Anlægsmidler til en stitunnel under Virringvej. Anlægget finansieres af vejbidrag; deraf "indtægts"-budgettet. Projektet blev gennemført i 2018, og skal sikre en sikker stiforbindelse fra de nye udstyknin på den sydlige side af Virringvej.

21. Sikre veje til skole og fritid: Fra 2013 til og med 2020 har der været afsat en pulje til at trafiksikre skolevejene omkring kommunens skoler. Der er stadig et behov for at forbedre trafikikkerheden på skolevejene samt veje til sport- og fritidsaktiviteter. Det fortsatte arbejde med trafiksikring af skolevejene udvides til privat- og friskoler.

22. Klimavej ved ovenvande: I forbindelse med byudviklingen på Søtoften i Skanderborg er der udlagt flere nye bebyggelsesområder i Lokalplan 1079 Søtoften. Søtoften, som er offentlig vej, er jf. lokalplanen beskrevet til at skulle indrettes som klimavej for de bebyggede områder. Overfladevandet / klimavandet fra de respektive bebyggelser ledes til vejens (Søtoftens) lavpunkt og derfra gennem riste via rørføring frem til Lillesø.

23. Udskiftning af elpærer til LED belysning på gadelamper: Skanderborg Kommune har omkring 16.500 lyspunkter, hvoraf de 10.000 endnu ikke er udskiftet til LED. Byrådet ønsker at udskifte 800 armaturer til fast LED årligt, svarende til en udgift på 3 mio. kr. om året. I 2020 er investeringerne fordoblet til en værdi af 6 mio. kr., i lyset af coronakrisen, ved sag på Byrådet d. 29/4-2020. Da der er tale om energibesparende investeringer, som der er fuld låneadgang til, lånefinansieres udgifterne.

Beregnet besparelse (skøn) ved investeringer på 3 mio. kr. pr. år:

- Energibesparelse pr. år: 148.149 KW/h
- CO2 besparelse pr. år: 71,1 tons
- Strømbesparelse pr. år: 245.000 kr.

24. Forlængelse af Ørstedvej, Stilling: Der er planer om en privat erhvervsudstyknings i området nord for motorvejen i Stilling. I forbindelse hermed er det nødvendigt at forlænge Ørstedvej og udvide en eksisterende vej Dørupvej. Projektet skal betales af den private udstykker, men Skanderborg Kommune bliver nødt til forskudsmæssigt at betale projektet. Efterhånden som etaperne i erhvervsudstyknings realiseres, skal udstykkeren betale for vejen. Det forventes at Skanderborg Kommune skal stå i forskud med i alt ca. 5 mio. kr.

25. Udvidelse af Stilling Landevej (+forundersøgelse): Forundersøgelser, herunder skitseforslag og vurdering af arealerhvervesomfang og støjforhold forud for evt. senere VVM-screening og detailprojektering, for udvidelse af Stilling Landevej og Randersvej fra 2 til 4 spor på strækningen fra Højvangen til E45, Skanderborg N. Projektet indeholder:

- Vurdering af trafikmængder, kapacitet og krydsudformning / styringsprincipper
- Vurdering og skitsering af optimeret vejforløb og udformning
- Indledende vurdering af arealerhvervelse, afvanding, miljøforhold, fredninger mv.
- Skitseforslag med anlægsoverslag

Det samlede anlægsoverslag lyder på 120-135 mio. kr.

Stilling Landevej og Randersvej er i dag hårdt belastet på strækningen mellem Højvangen og motorvejestilslutningen på Randersvej. Det er kommunens stærkest befærdede vejstrækning, og der er i myldretiden omfattende kødannelser med store ventetider for trafikanterne til følge. Vejen foreslås derfor udvidet fra 2 til 4 spor på strækningen, hvorved der opnås en betydelig forbedring af fremkommeligheden. Endvidere tænkes prioritering vendt ved Stilling, således at det er trafikken op mod motorvejen der får første prioritet.

26. Herredsvejens tilslutning til Beder-Beringvej (+forundersøgelse): Aarhus Kommune planlægger at etablere den såkaldte Bering-Beder Vej inden for den nærmeste årrække. Med denne ansøgning ønskes der iværksat et arbejde sammen med Aarhus kommune angående undersøgelser af mulige linjeføringer for Herredsvejens forlængelse frem til Bering-Beder Vejen. Endvidere ønskes der iværksat undersøgelser af de trafikale konsekvenser ved anlægning af en sådan vejforbindelse; herunder ændring af trafikmønstret i Hørning By. Der skal endvidere laves et økonomisk overslag for vejanlægget. Forundersøgelsen giver således et beslutningsgrund vedrørende anlæg af en evt. forbindelse til Bering-Beder Vejen.

Projektet omfatter en forlængelse af Herredsvejen frem mod den nye vej i Aarhus Kommune som udføres i Aarhus kommune. Vejen vil betyde en aflastning af rute 170 gennem Hørning By. Vejstilslutningen er delvis beliggende i Aarhus, og projektet skal derfor udføres i samarbejde med Aarhus Kommune. Linjeføring for vejen er pt. ikke fastlagt, og der er mange hensyn til bl.a. miljø og landskab, som skal håndteres. Udgiften til vejanlægget anslås til i alt 30 mio. kr.

Anlæg 27-39

Der henvises til bemærkninger i regnskaber, status på anlæg i forbindelse med budgetopfølgningerne og politikerhåndbøgerne fra 2016 til 2020.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Transport af skoleelever

Skanderborg Kommune skal sørge for befordring mellem distriktskolen og hjemmet eller dets nærhed for elever,

- der har længere skolevej end 2,5 km i børnehaveklasser og på 1. - 3. klassetrin, 6 km på 4. - 6. klassetrin, 7 km på 7. - 9. klassetrin og 9 km i 10. klasse
- der har kortere skolevej, hvis hensynet til elevernes sikkerhed i trafikken gør det særligt påkrævet. Det er politiet og kommunen, der afgør, om en skolevej er trafikfarlig.

Flexiture

Skanderborg Kommune har primo august 2015 indført støttet Flexitur og gratis Flexitur for unge. Flexitur er en del af den kollektive trafik og kan benyttes af alle. Der kan køres fra dør til dør i tidsrummet kl. 6.00 – 24.00 alle ugens dage, bortset fra den 24. og 31. december. Man vælger således selv, hvornår man vil afsted, og der er ingen stoppesteder og køreplaner. Man kan køre med Flexitur i hele Skanderborg Kommune for 4 kr. pr. km, dog mindst 30 kr. pr. tur. Man kan også køre til Favrskov og Horsens kommune for 4 kr. pr. km., mens en tur til Silkeborg Kommune koster 7 kr. pr. km. Turene køres med taxa, personvogn eller liftvogn. Der kan være andre kunder med på turen, og derfor kan bilen køre en omvej.

Unge med Ungdomskort kan køre gratis med Flexitur i hele Skanderborg Kommune på hverdage kl. 18.00 – 23.00 samt i weekend og helligdage kl. 6.00 – 24.00. Ture til og fra Skanderborg by er kun gratis, hvis de starter eller slutter ved hhv. Campus, stationen eller busterminalen i Møllegade.

Flexitur skal bestilles senest 1 time før afhentning og kan bestilles via telefon, online eller via app. Gratis Flexitur for unge kan kun bestilles online eller via app.

Asfalt i åbent land

Skanderborg Kommune har i 2012 indgået funktionskontrakt med NCC Roads A/S for alle belægninger på veje i åbent land. Kontrakten løber frem til 2027. NCC Roads A/S udlægger asfalt helt eller delvis på en række veje de kommende år. Se hvilke og hvornår på: <https://www.skanderborg.dk/borger/veje-og-trafik/asfalt>.

Vedr. asfalt inden for bygrænser har Skanderborg Kommune indgået aftale med NCC om at udlægge ny asfalt på nogle af vejene i kommunen inden for byskiltet. Udlægningen af asfalten i byerne sker efter koordination med andre arbejder på og under vejene, eksempelvis Skanderborg Forsyning. Skanderborg Forsyning er eksempelvis i gang med omfattende kloaksepareringsprojekter i Låsby.

Vinterregulativ

Veje, stier og pladser i Skanderborg Kommune er med hensyn til vintervedligeholdelse opdelt i fire klasser (A, B, C og D), hvor Skanderborg Kommune kun rydder på A, B og C-veje. De

nærmere bestemmelser for snerydning, glatførebekæmpelse og renholdelse i de forskellige kategorier fremgår af vinterregulativet, se: <https://www.skanderborg.dk/borger/veje-og-trafik/vinter-sne-og-glatte-veje>

Grundejernes opgaver og forpligtelser

På private fællesveje er det lodsejerne selv, der har pligt til at rydde sne og bekæmpe det glatte føre både på kørebanen og på fortovene. Grundejere skal holde fortovene ud for egen ejendom rene, ryddet for sne og bekæmpet for glat føre ved saltning eller grusning. Dette gælder både for offentlige veje og for private fællesveje. Postbuddet og renovationsmedarbejderen skal kunne komme frem, så der skal også være ryddet på trapper, havegange omkring affaldsstativer og andre steder, hvor der er behov for det.

Veje

Skanderborg Kommune rydder sne og bekæmper det glatte føre ved at salte eller gruse på de offentlige veje. Arbejdet udføres efter en prioriteret rækkefølge alt efter, hvor vigtige de enkelte veje er for trafikken. I korte træk rydder Skanderborg Kommune vejene efter følgende prioritering: A-vejene er de vigtigste og mest trafikerede veje; B-vejene er vigtige veje med betydning for den kollektive trafik; C-vejene er uden stor betydning for trafikken.

A-vejene ryddes og saltes hurtigst muligt døgnet rundt alle ugens dage.

B-vejene ryddes og saltes mandag til lørdag i tidsrummet kl. 04.00 - 20.00, samt søn- og helligdage i tidsrummet kl. 05.00 - 18.00.

C-vejene ryddes og saltes efter, at indsatsen på de øvrige veje er afsluttet og kun inden for normal arbejdstid (mandag til torsdag kl. 07.00 - 15.30 og fredag kl. 07.00 - 12.00).

Stier og pladser

Skanderborg Kommune rydder stier og pladser for sne og bekæmper det glatte føre efter en lignende prioritering.

Fortove

Skanderborg Kommune holder de kommunale fortove rene, ryddet for sne og bekæmpet for glat føre.

11. ERHVERV, TURISME OG INTERNATIONALT SAMARBEJDE

KONKURRENCEEVNE RESULTATKONTRAKTER PÅ
 ER TURISTSERVICE UDDANNELSESSTED MARKED
 DETAILHANDELSPOTENTIALE OPFØLGNING STYR
 AKTIV HANDLINGSORIENTERET BYGGELØSNING M
 RAMMEVILKÅR OPMÆRKSOMHED AKTIVITETE
 ERDSTEKNOLOGI TESTFACILITETER BÆREDYGT
 NINGSUDVIKLING REGIONAL ARBEJDSKRAFT K
 ELSE

ERHVERV, TURISME OG INTERNATIONALT SAMARBEJDE

1. Politisk arbejdsform

Økonomiudvalget udarbejder rammebetingelser for erhvervslivet og turismen og motiverer til internationalt samarbejde. Økonomiudvalget formulerer forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau og arbejder med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Økonomiudvalget samarbejder med erhvervslivets parter gennem blandt andet ErhvervSkanderborg, kommunens detailhandelsforeninger samt VisitAarhus.

Der indgås årligt resultatkontrakt med ErhvervSkanderborg og Erhvervshus Midtjylland med henblik på at sikre en god erhvervsservice til de lokale virksomheder.

Der indgås resultatkontrakt med Fonden VisitAarhus med henblik på udvikling af turismefremmeindsatsen. Tilsvarende er der samarbejdsaftaler med cityforeningerne om udvikling af byernes detailhandelspotentiale.

Der er årlige opfølgninger på de indgåede kontrakter.

Der blev den 24. maj 2018 indgået aftale mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Dansk Folkeparti om forenkling af erhvervsfremmesystemet, herunder den kommunale turismefremme. Som konsekvens heraf har Skanderborg

Kommune pr. 1. januar 2020 indgået resultatkontrakt med Fonden VisitAarhus om den kommunale turismefremmeindsats.

Skanderborg Kommune deltager også i det tværkommunale samarbejde Business Region Aarhus, hvor borgmesteren og kommunaldirektøren deltager i den politiske og administrative styregruppe og i det fælles regionale/kommunale EU-kontor i Bruxelles.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Erhvervspolitik

Byrådets erhvervspolitiske vision er følgende:

I Skanderborg Kommune kendes vi på, at det er attraktivt og nemt at drive virksomhed. Gang på gang får vi flotte placeringer, når temperaturen på det lokale erhvervsklima tages. Det forpligter!

Vi gennemfører på daglig basis en række indsatser på erhvervsservice og erhvervsfremme, som er præget af kvalitet og engagement. Det skal vi blive ved med! Det gode arbejde skal fastholdes og udbygges, så vi sikrer, at Skanderborg Kommune er blandt de tre bedste erhvervskommuner, når temperaturen på det lokale erhvervsklima tages.

Vi skal være et forbillede for, hvordan virksomheder og kommuner kan samarbejde. I Skanderborg Kommune skal erhvervslivet kunne møde kommunen som en helhed. Vi værner om det unikke samarbejde, vi har mellem kommune og virksomheder, fordi vi tror på, at løsninger på morgendagens udfordringer skabes bedst i fællesskab.

For at realisere den erhvervspolitiske vision arbejdes der ad fem strategier:

1. Tæt dialog og samarbejde med erhvervslivet

Fordi det unikke fællesskab, vi har mellem kommune, virksomheder og organisationer, er fundamentet for en fortsat erhvervsmæssig vækst.

2. Østjylland som ét stærkt vækstcenter
Fordi stærk interessevaretagelse og vækst kræver, at hele Østjylland står sammen.

3. Mobilitet og Infrastruktur
Fordi en effektiv og velfungerende infrastruktur styrker vores bosætning og sikrer, at varer og arbejdskraft let kan komme til og fra områdets virksomheder.

4. Erhvervsservice
Fordi en velfungerende erhvervsservice gør det nemt at drive og udvikle sin virksomhed i Skanderborg Kommune.

5. Tiltrækning og fastholdelse af virksomheder
Fordi stærke og innovative virksomheder skaber arbejdspladser for borgerne i vores område og danner grundlag for velfærden i vores kommune.

International politik

Byrådet har følgende politik på det internationale område:

- Internationalt samarbejde skal styrke den mellemfolkelige forståelse

og give borgere, foreninger og organisationer mulighed for samarbejde på tværs af landegrænser.

- Internationalt samarbejde skal sikre videns- og erfaringsudveksling og bidrage til udvikling af den kommunale opgaveløsning.
- Internationalt samarbejde skal understøtte medarbejdernes faglige og personlige udvikling og medvirke til at gøre Skanderborg Kommune til en attraktiv arbejdsplads for nuværende og kommende medarbejdere.
- Internationale samarbejdsmuligheder med erhvervsrelevans skal formidles til kommunens virksomheder og andre relevante aktører.

Turisme

Byrådet vedtog i juni 2019, at turismeindsatsen fremadrettet sker i VisitAarhus, som er et destinations-samarbejde mellem Aarhus, Silkeborg, Skanderborg, Norddjurs og Syddjurs kommuner.

Destinationsselskabet er et resultat af vedtagelsen af Ny Lov om Dansk Turis-

me og Ny Lov om Erhvervsfremme, som har til formål at forenkle den offentlige turismefremmeindsats med henblik på at understøtte stærkere destinationer og skabe bedre sammenhæng i turismefremmeindsatsen. Skanderborg Kommune tiltrådte samarbejdet pr. 1. januar 2020.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Branding af Skanderborg Kommune ved aktiviteter i regi af Skanderborg Håndbold

Midlerne til branding af Skanderborg Kommune ved aktiviteter i regi af Skanderborg Håndbold forøges med 200.000 kr. i årene 2021 og 2022. (Budgettet forøges med 200.000 kr. i 2021 og 2022)

4. OPFØLGNING PÅ POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2019

Fortsat arbejde med helhedsplan for Himmelbjerget
Byrådet har vedtaget vision og principper for en Helhedsplan for Himmelbjerget - en vigtig fortælling om Himmelbjerget som demokratiets bjerg. Den igangværende dialog med lokale parter og borgere fortsætter, og når det endelige projekt skabes, sker dette ligeledes i dialog.

For at realisere visionen og principperne for udviklingen af Himmelbjerget vil Byrådet søge samarbejde med fonde, der har interesse i at medvirke til at føre Himmelbjerget som nationalt klenodie frem til en tidssvarende og attraktiv destination med en vigtig fortælling, enestående naturoplevelse og som motor for udviklingen af turisterhvervet.

Frem mod næste budgetlægning søges mulighederne afdækket, således at der ved budgetlægningen for 2020-2023 kan foreligge et kvalificeret, evt. etapeopdelt bud på, hvordan helhedsplanens vision og principper kan realiseres og finansieres. (Budgettet forøges med 2,0 mio. kr. i 2020).

Der er afholdt interessentmøde den 11. september 2019 og styregruppemøde den 16. december 2019. Styregruppen besluttede, at arbejde på at skabe kontakt til fonde med henblik på en tidlig dialog om, hvordan et samarbejde om Himmelbjerget kunne se ud. Indkomne kommentarer til forståelsespapir gav anledning til en mindre finpudsning.

Forandringen videreføres til 2020.

Justering af betalingen for resultatkontrakten for ErhvervSkanderborg

ErhvervSkanderborg står for den kommunale erhvervsfremme og får betaling herfor fra kommunen. Den 1. januar 2019 træder en ny lov om erhvervsfremme i kraft. Den bevirker, at en del af disse opgaver nu skal løses af nye, fælleskommunale erhvervshuse. Derfor var der i det tekniske basisbudget trukket 836.000 kr. ud af betalingen til ErhvervSkanderborg. Forligspartierne finder dog, at lovens konkrete opgavefordeling endnu er så uvis, at der i 2019 bør afsættes samme beløb til ErhvervSkanderborg som hidtil. Det giver en merudgift i forhold til det tekniske basisbudget på 836.000 kr. Det forudsættes, at der i løbet af 2019 skabes klarhed om opgavefordelingen, sådan at ErhvervSkanderborg kan løse den lokale erhvervsfremme for et lavere beløb, så der er i budgetoverslagsårene afsat 636.000 kr. ud over det tekniske basisbudget. (Budgettet forøges med 836.000 kr. i 2019 og med 636.000 kr. fra 2020 og frem).

Forslag til forandring indgår i budgetforhandlingen 2020 og forandringen er dermed gennemført.

Branding via Skanderborg Håndbold

Der budgetteres med en videreførelse af branding via Skanderborg Håndbold. Budgettet tilføres 450.000 kr. de næste tre

år. En ny treårige brandingaftale skal af hensyn til klubbens planlægning besluttes i forbindelse med budgetlægningen for 2021.

(Budgettet forøges med 0,45 mio. kr. i 2019, 2020 og 2021).

Forandring er gennemført.

Samarbejde med Eisenach inkl. personalereduktion

Der skal tages stilling til samarbejdet med Eisenach i løbet af 2019. Der ydes ikke længere tilskud til lejrskoleophold fra 2020. Budgettet reduceres således med 40.000 kr. årligt fra 2020.

(Budgettet reduceres med 40.000 kr. årligt fra 2020 og frem).

Forandring er nyformuleret, og der er tilbageført et årligt budget på 40.000 kr. i budgetaftale 2020.

Reduktion af betaling til VisitSkanderborg

Budgettet reduceres ikke i 2019. I 2020 reduceres budgettet med 100.000 kr. og fra 2021 med 200.000 kr. I løbet af 2019 vurderes beløbene yderligere, når vi kender udformningen på det kommende destinationssamarbejde.

(Budgettet reduceres med 0,1 mio. kr. i 2020 og 0,2 mio. kr. årligt fra 2021 og frem).

Forandring gennemført.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Tilskud til ErhvervSkanderborg fastholdes på eksisterende niveau

Forligsparterne er enige om, at Skanderborg Kommune er en erhvervsvenlig kommune. Skanderborg Kommune skal være frontkommune, og vi går derfor efter en høj placering i erhvervsvenlighed i DI's opgørelse.

I Budget 2019-2022 besluttede Byrådet at justere betalingen for resultatkontrakt for ErhvervSkanderborg efter en vurdering af forventet fremtidig opgavefordeling mellem ErhvervSkanderborg og det nye erhvervshus, Erhvervshus Midtjylland. De ydelser, ErhvervSkanderborg leverer og udfører for Skanderborg Kommune, forventes imidlertid ikke længere varetaget i fornøden grad af Erhvervshus Midtjylland. Betalingen fastholdes derfor på niveauet for 2019, hvorfor budgettet tilføres 250.000 kr. (Budgettet forøges med 250.000 kr. fra 2020 og frem)

Budgettet er udmøntet og forandringen er dermed gennemført.

Samarbejde med Eisenach

Der afsættes 40.000 kr. til samarbejdet i 2020. Der skal tages stilling til samarbejdet med Eisenach for næste års budgetlægning. (Budgettet forøges med 40.000 kr. i 2020)

Forandringen overflyttes til 2021 grundet corona. Sagen bliver behandlet i Økonomiudvalget i februar/marts 2021.

Reduktion i restpulje under turisme

Restpuljen på 325.000 kr. reduceres med 200.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 200.000 kr. i 2020 og frem)
Budgettet er udmøntet og forandringen er dermed gennemført.

Harmonisering i forhold til centerbyernes julebelysning

Den kommunalt finansierede julebelysning i Skanderborg By bortfalder. Budgettet reduceres med 60.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 60.000 kr. i 2020 og frem)
Forandring er gennemført. Dialog med Skanderborg Cityforening forestår.

Fortsat arbejde med helhedsplan for Himmelbjerget

Byrådet har vedtaget vision og principper for en Helhedsplan for Himmelbjerget - en vigtig fortælling om Himmelbjerget som demokratiets bjerg. Den igangværende dialog med lokale parter og borgere fortsætter, og når det endelige projekt skabes, sker dette ligeledes i dialog.

For at realisere visionen og principperne for udviklingen af Himmelbjerget vil Byrådet søge samarbejde med fonde, der har interesse i at medvirke til at føre Himmelbjerget som nationalt klenodie frem til en tidssvarende og attraktiv destination med en vigtig fortælling, enestående naturoplevelse og som motor for udviklingen af turisterhvervet.

Frem mod næste budgetlægning søges mulighederne afdækket, således at der ved budgetlægningen for 2020-2023 kan foreligge et kvalificeret, evt. etapeopdelt bud på, hvordan helhedsplanens vision og principper kan realiseres og finansieres. (Budgettet forøges med 2,0 mio. kr. i 2020)

Der er indledt et samarbejde med Real Dania omkring udvikling af et forprojekt. Forandringen skal videreføres.

5. ØKONOMI

Tabel 11.1 viser driftsbudgettet for erhverv, turisme og internationalt samarbejde

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Turisme	3.026	2.632	2.496	2.509	2.509	2.509	2.509
Internationalt samarbejde	250	259	258	210	210	210	210
Business Region Aarhus	636	673	651	665	665	665	665
Erhvervsservice og iværksætter	3.143	3.111	3.067	3.093	3.079	3.079	3.079
Diverse formål – Markedsføringsbidrag, håndbold m.m.	546	459	557	673	213	13	13
Helhedsplan Himmelbjerget		2.028	2.020				
I alt	7.601	7.605	9.049	7.150	6.676	6.476	6.476

Regnskab 2019

Det samlede politikområde udviser et forbrug, der er i balance i forhold til oprindeligt budget.

Budget 2020

Ved budgetforliget 2020 blev budgettet forøget med 40.000 kr. til tilskud til lejrskoleophold i samarbejde med Eisenach.

Tilskud til ErhvervSkanderborg fastholdes på eksisterende niveau med en forøgelse af budgettet med 250.000 kr. i 2020 og frem.

Reduktion af betaling til Destinationsselskab med reduktion af restpulje under turismen med 200.000 kr. i 2020 og frem

Harmonisering i forhold til centerbyernes julebelysning, Budgettet reduceres med 60.000 kr. i 2020 og frem.

Se nærmere beskrivelser i afsnit 3.

Budget 2021

Ved budgetforliget 2021 er midlerne til branding af Skanderborg Kommune gennem Skanderborg Håndbold øget med 200.000 kr. i årene 2021 og 2022.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

SSkanderborg Kommunes virksomheder sikres god og effektiv service gennem resultatkontrakterne med ErhvervSkanderborg, VisitAarhus og Erhvervshus Midtjylland Skanderborg samt gennem bidraget til Central Denmark EU Office (regionskontor i Bruxelles udgjort af de 19 midtjyske kommuner og Region Midtjylland).

Sideløbende med udvikling og implementering af ændringer i erhvervsfremmesystemet fastholdes og udbygges den gode og effektive service for kommunens virksomheder.

DEN SAMMENHÆNGENDE BØRNEPOLITIK

– politikområdet Børn og Unge

På Børne- og Ungeområdet har Byrådet én overordnet politik for hele området samt tre underliggende politikker:

- Den sammenhængende børnepolitik
  - Den bedste start på livet
  - Skolepolitikken
  - Ungdomspolitikken.

Den sammenhængende børnepolitik er således paraplypolitik for hele børne- og ungeområdet og præsenteres i sin helhed i det følgende.

Herudover har Byrådet vedtaget følgende strategier på området:

- Inklusionsstrategi
- Forebyggelses- og familiestrategi
- Digitaliserings- og IT-strategien for skoler

På skoleområdet er der derudover følgende standarder:

- Standard for elever i skriftssprogsvanskeligheder
- Standard for opfølgning og handling i forhold til elevfravær

Strategierne har til formål at understøtte arbejdet med en realisering af visionen i den sammenhængende børnepolitik og er styrende for, hvordan vi arbejder med børn, unge og deres familier i Skanderborg Kommune.

Børne- og Ungeområdet er budgetmæssigt inddelt i 3 politikområder:

- Dagtilbud 0-6 årige
- Skoler og pædagogiske fritidstilbud
- Børn og unge med særlige behov.

Derudover ligger der under politikområdet Sundhedsfremme og forebyggelse også Sundhedstjenesten og Tandplejen, der hører under Undervisnings- og Børneudvalget. Her er politikkerne på børn- og ungeområdet, samt Sundhedspolitikken bærende.

Den sammenhængende børnepolitik

Den sammenhængende børnepolitik var i høring hos kommunens skole- og forældrebestyrelser i forbindelse med den første udgave, der blev godkendt af Sammenlægningsudvalget for NySkanderborg Kommune den 13. december 2006 og trådte i kraft 1. januar 2007. I herværende udgave er der foretaget en mindre revidering og opdatering af politikken.

Den sammenhængende børnepolitik kan på mange måder betragtes som en "paraply-politik" for en række mere specifikke politikker på børne- og ungeområdet.

Indledning og baggrund

Sammenhængende børnepolitik set i et sundhedsfremmende perspektiv

Målet med den sammenhængende børnepolitik er:

- At sikre, at der arbejdes mod fælles mål på tværs af organisatoriske og faglige grænser.
- At sikre, at kommunens samlede indsats vurderes ud fra de opstillede mål og resultatkrav.
- At borgere og brugere kan se, hvad de kan forvente sig af kommunens indsats.

Politiske visioner

Alle børn og unge i Skanderborg har ret til et godt børne og unge liv, hvor børn/unge overvejende har oplevelsen af glæde, trykthed, engagement, begejstring og robusthed i forhold til livets udfordringer.

Det betyder, at forældrene og Skanderborg Kommune er fælles om ansvaret for at sikre:

- At alle børn/unge mødes af voksne, der viser omsorg, nærvær og engagement. Og som har tid til fordybelse.
- At børn/unge behandles som "hele mennesker" – med sociale, følelsesmæssige, kognitive og fysiske behov.
- At børn/unge bliver mødt med fokus på ressourcer og potentialer.
- At børn/unge mødes med respekt og anerkendelse.
- At børn/unge bliver understøttet i at udvikle styrke og robusthed til at klare udfordringer og modgang.
- At børn/unge gives vilkår det giver mulighed for fordybelse – og for at være sig selv.
- At børn/unge støttes i at kunne indgå i gode fællesskaber og venskaber.
- At børn/unge får gode erfaringer med mangfoldighed og forskellighed – såvel socialt som kulturelt. At børn/unge får gode erfaringer med at de – uanset adfærd – har mulighed for at få hjælp og støtte fra voksne.

Samarbejdet omkring børn og unge, bør således have fokus på:

- At samarbejdet mellem de professionelle og forældrene bygger på gensidig respekt og åbenhed.
- At de professionelle inddrager forældre og børn i alle forhold som vedrører børnenes udvikling og trivsel.
- At alle aktører i en samarbejdsrelation kan opleve, at de kan være i relationen med en oplevelse af værdighed.
- At der igangsættes tiltag med fokus på tidlig støtte til forældre, som kan være usikre overfor forælderollen/ ansvaret.

Udvikling af de pædagogiske miljøer bør således have fokus på:

- At der udvikles rummelige pædagogiske miljøer med plads til mangfoldighed og forskellighed.

- At der udvikles pædagogiske miljøer med plads og mulighed for udfoldelse.
- At der igangsættes pædagogiske udviklingsprocesser, som bryder de negative sociale udviklingsmønstre.
- At der udvikles gode arbejdsvilkår for alle ansatte i de pædagogiske institutioner – herunder mulighed for efteruddannelse.

Faglige målsætninger

For at leve op til den overordnede politiske vision er det vigtigt at alle aktører omkring barnet og den unge arbejder ud fra et sundhedsfremmende perspektiv kendetegnet ved et fælles fokus på børn og unges ressourcer, potentialer og handlemuligheder.

Ansvarsplacering og tværfagligt samarbejde

Det er formålet:

- At alle, der arbejder med børn og unge, tager ansvar for at arbejde forebyggende og sundhedsfremmende inden for deres fagområde.
- At det enkelte lokalområde/distrikt tager ejerskab på, at alle fagpersoner tænker helhedsorienteret og arbejder sammen med udgangspunkt i barnets/den unges trivsel.
- At det sikres, at den medarbejder, der ser et problem, er i stand til at handle på det.
- At der tages udgangspunkt i forældrenes og børnenes/ de unges forventninger i forhold til fremtiden.
- At samarbejde og kommunikation mellem det pædagogiske personale og det tværfaglige professionelle team er præget af ligeværdighed, åbenhed og tillid.
- At det tværfaglige distriktssamarbejde er fundament for, at der tages ejerskab lokalt, og for at der arbejdes med muligheder i lokalområdet.
- At det tværfaglige distriktssamarbejde har overblik over de ressourcer, der kan trækkes på i den konkrete situation.

Inddragelse og aktiv deltagelse

Det er formålet:

- At de professionelle inddrager børn og forældre i alle forhold, som vedrører børnenes udvikling og trivsel.
- At samarbejdet mellem forældre, børn og professionelle bygger på respekt, værdighed og åbenhed.

Overgange

Det er formålet:

- At en overgang er en positiv udfordring, hvor man får mulighed for at vokse.
- At der fokuseres på ressourcer og potentialer.
- At overgangene skal være styret af dialog, samarbejde og fællesskab.

Nøgleordene er:

- Tryghed
- Åbenhed
- Respekt

Tidlig indsats - rettidig indsats

Det er formålet:

- At den der ser problemet er ansvarlig for handling såvel internt som eksternt.
- At der er fleksible og let tilgængelige arbejdsgange i det professionelle fællesskab.
- At indsatsen er samlet og koordineret.
- At forældre og medarbejdere sikres adgang til hurtig faglig og professionel refleksion.

Rummelighed og inklusion

Det er formålet:

- At skabe rummelige og inkluderende pædagogiske miljøer præget af accept og et godt arbejdsklima.
- At skabe rummelige og inkluderende pædagogiske miljøer med fokus på trivsel, muligheder og ressource.
- At skabe rummelige og inkluderende pædagogiske miljøer med fokus på bæredygtige fællesskaber. At institutionen tager ejerskab i forhold til risikobørn, så man ud fra en samlet vurdering tilbyder den bedst mulige løsning for barnet. Dette skal om muligt ske ud fra princippet om nærhed og mindste indgreb.

Fælles pædagogisk tænkning/ fælles sprog

Det er formålet:

- At alle faggrupper møder forældrene, børnene og de unge ud fra en anerkendende tilgang.
- At alle aktører omkring børn og unge samarbejder fordomsfrit og ligeværdigt.
- At udvikle et fælles sprog og fælles termer i det tværfaglige samarbejde.
- At ledere og medarbejdere har et højt kompetenceniveau i kraft af en løbende opkvalificering mht. viden, færdigheder og holdninger.
- At det pædagogiske personale forstår barnets/den unges problemer i den sammenhæng, problemerne optræder, og at barnets/den unges trivsel er afhængig af de relationer, barnet/den unge indgår i.

Innovative og effektive miljøer

Det er formålet:

- At arbejdet med innovation og effektivisering løbende styrkes med henblik på at frigøre ressourcer til kerneydelserne.

12. DAGTILBUD TIL 0 – 6-ÅRIGE

ICENIVEAU BØRNEPOLITIK FRIVILLIGE BEVILLI
ELSE BARNELIV VOKSENRELATIONER FORÆLD
L KOST PROFESSIONELLE FAMILIER VEJLEDNIN
GLIGHED AUTENCITET PÆDAGOGIK LÆREPLAN
T EMPATI RESPEKT ROLLEMODEL LIVSVANER
OG UDVIKLING MANGFOLDIGHED KREATIVITET
LDIGHED INKLUSION RUMMELIGHED SPECIALIN

DAGTILBUD TIL 0 – 6-ÅRIGE

1. Politisk arbejdsform

Undervisnings- og Børneudvalget arbejder på politikområdet Dagtilbud til 0-6 årige med for-mulering af forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Undervisnings- og Børneudvalget tilrettelægger de politikformulerende og -kontrollerende pro-cesser. Dagtilbudsområdet er omfattet af Den sammenhængende børnepolitik, Den bedste start på livet, Inklusionsstrategien samt Forebyggelses- og familiestrategien.

På dagtilbudsområdet er der følgende kontraktholdere: Daglejen, seks dagtilbud, tre selv-ejende institutioner samt otte dagtilbud under Fællesledelse/Landsbyordninger. Derudover understøttes dagtilbudsområdet af den aftalestyrede enhed Fagsekretariatet Børn og Unge.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Byrådet vedtog den 30. januar 2013 politikken ”Den bedste start på livet”, som har særligt fokus på de 0-6 årige. ”Den bedste start på livet” er sammen med ”Den sammenhængende børnepolitik”, Forebyggelses- og familiestrategien (vedtaget i Byrådet 25. april 2018) og Inklusionsstrategien (vedtaget i Byrådet 29. maj 2013) styrende for udviklingen af dagtilbudsområdet 0-6 årige.

Den bedste start på livet er gengivet i sin helhed herunder. Afslutningsvis er der en oversigt over links til de andre nævnte politikker på området.

Den bedste start på livet

Det fremgår af ”Den bedste start på livet”, at:

En god begyndelse på et godt barneliv forudsætter gode og tætte voksenrelationer. I Skanderborg Kommune vil vi:

- tage udgangspunkt i og understøtte forældrenes egne kompetencer
- fremme frivillige fællesskaber og udvikle samspejlet mellem de frivillige og de professionelle
- understøtte familier i udsatte positioner med råd, støtte og vejledning
- sikre, at alle børn oplever tætte voksenrelationer og en tryk opvækst
- bruge digitale medier for at sikre en åben og relevant kommunikation med nybagte forældre.

Skanderborg Kommune har i alle dagtilbud fokus på børns trivsel, udvikling og læring. I Skanderborg Kommune vil vi:

- have et alsidigt tilbud til de 0-6 årige, der tager udgangspunkt i det enkelte barns udvikling – en udviklingsfokuseret pædagogisk praksis
- have tilbud, hvor barnets trivsel, udvikling og læring er i fokus
- have professionelle med høj faglighed, der møder børnene med nærvær og autenticitet og som evner at organisere det pædagogiske arbejde
- have tilbud, hvor de pædagogiske læreplaner er i centrum for den pædagogiske praksis og i dialogen med forældrene
- have tilbud, der understøtter børns sproglige udvikling, og tilstræbe, at andelen af skolestartere, der ikke har behov for særlige sprogstøttende foranstaltninger, stiger
- styrke anvendelse og integration af digitale medier og læringsmidler i den pædagogiske praksis.

Skanderborg Kommune arbejder for, at børn lærer at mestre livet. I Skanderborg Kommune vil vi:

- medvirke til, at børn udvikler sig til robuste individer, som tager stilling til livet og dets udfordringer

- sikre, at børn mødes af omgivelserne med respekt og empati og lærer at indgå i forpligtende fællesskaber, hvor der er respekt for andre
- have professionelle voksne, der fremstår som tydelige og troværdige rollemodeller, som viser personlighed
- understøtte, at børn gives mulighed for at vælge sunde livsvaner – sikre, at der er fokus på kost og bevægelse
- skabe rammer, der understøtter livsglæde og livskvalitet.

Omgivelserne har betydning for vores trivsel, mulighed for udfoldelse og udvikling. I Skanderborg Kommune vil vi:

- have fokus på de fysiske rammers betydning for børns velvære og udvikling
- understøtte en dagligdag præget af mangfoldighed og kreativitet
- sikre, at dagtilbuddenes fysiske rammer bliver en ramme for konstruktive og forpligtende fællesskaber
- integrere kunst og kultur i det pædagogiske arbejde med henblik på at styrke kreativiteten, identitetsdannelsen og børns alsidige udvikling.

De almene tilbud skal rumme langt de fleste børn i alderen 0-6 år. I Skanderborg Kommune vil vi:

- betragte mangfoldighed og forskellighed som en styrke
- arbejde med inklusion og rummelighed som en fælles opgave
- tilbyde den nødvendige og tilstrækkelige specialindsats for udsatte børn i almenmiljøet
- styrke medarbejdernes viden om arbejdet med inklusion
- supplere de traditionelle fagligheder i dagtilbuddene med eksempelvis socialfaglige kompetencer.

Forældrenes rolle er den vigtigste for barnet. I Skanderborg Kommune vil vi:

- skabe dagtilbud, der er i overensstemmelse med moderne børnefamiliers livsvilkår
- have en god sammenhæng mellem børnenes forskellige fællesskaber i hjemmet og dagtilbud
- inddrage forældrene som en aktiv ressource

- have forventninger om, at forældrene engagerer sig konstruktivt i børnenes hverdag uden for hjemmet – styrke kommunikationskanalerne mellem dagtilbud og familie.

I 2012 blev strukturen for de kommunale børnehaver og integrerede institutioner omlagt. I Skanderborg Kommune vil vi:

- realisere potentialerne ved den nye struktur blandt andet via tværgående prioritering af ressourcer og kompetencer
- løbende tilpasse drifts- og organiseringsformer med henblik på at optimere indsatsen til gavn for alle kommunens 0-6 årige.

Links til relevante politikker

Politikkerne og strategierne for politikområdet "Dagtilbud 0-6 årige" kan læses i deres helhed i ovenstående afsnit "Politikområdet Børn og Unge" eller på Skanderborg Kommunes hjemmeside under politik og fællesskaber / vision og politikker / Undervisnings- og børneudvalget

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER 2021

Annullering af besparelsen vedrørende justering af demografimodeller

Der blev i sidste års budgetaftale besluttet en besparelse på 10 mio. kr. fra 2022 og frem. Besparelsen skulle udmøntes som en justering af demografimodellerne på politikområderne "Dagtilbud 0-6 årige" og "Skoler og pædagogiske fritidstilbud". Med denne forandring annulleres denne besparelse. (Budgettet forøges med 10 mio. kr. årligt fra 2022) (Forandringen er tværgående og ligger også under politikområdet Skoler og pædagogiske fritidstilbud)

Analyse af behovet for særskilt budgetmodel for specialtilbuddene

Der gennemføres en analyse af behovet for en særskilt budgetmodel for specialtilbuddene på dagtilbuds- og skoleområdet. Skanderborg Kommune oplever (i lighed med andre kommuner) en stigning i antallet af børn, der visiteres fra de almene tilbud til specialtilbuddene. Med den nuværende budgetmodel har en stigning i andelen - og/eller antallet - af børn i specialtilbud en betragtelig betydning for økonomien på almenområdet.

Analysen gennemføres i et samarbejde mellem den fælles Økonomifunktion og Fagsekretariatet Børn og Unge inden for de eksisterende budgetrammer.

(Forandringen er tværgående og ligger også under politikområdet Skoler og pædagogiske fritidstilbud)

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2019

Reduktion af puljer afsat i Fagsekretariatets Børn og Unges budget

I Fagsekretariatet Børn og Unges budgetramme er afsat puljebeløb til finansiering af:

- Efter-/videreuddannelse på skoleområdet
- Implementering af politiske forandringer
- Ikke forlods disponerede "småprojekter" (ex. særlige udfordringer på kontraktholderniveau og ikke-budgetlagte løbende kapacitets-udfordringer)
- Lederudvikling.

Puljerne reduceres med 1,3 mio. kr. med virkning fra 2019 og frem. Forandringen skal ses i sammenhæng med, at anlægsniveauet på området øges.

(Budgettet reduceres med 1,3 mio. kr. årligt fra 2019 og frem) Denne forandring ligger også under politikområderne Skoler

og pædagogiske fritidstilbud samt Børn og unge med særlige behov. Forandringen er udmøntet.

Reduktion af Fagsekretariatet Børn og Unges budgetramme på dagtilbudsområdet

De samlede budgetmidler i Fagsekretariatet Børn og Unge (aftaleholderniveau) på dagtilbudsområdet reduceres med 0,5 mio. kr. årligt. (Budgettet reduceres med 0,5 mio. kr. fra 2019 og frem).

Forandringen er udmøntet.

Implementering af "Stærke dagtilbud"

Med aftalen om "Stærke dagtilbud" følger en række konkrete ændringer, der skal implementeres i løbet af 2018 og 2019.

Nogle af ændringerne kan gennemføres administrativt, men flere ændringer kan øge det nuværende serviceniveau eller medføre en éngangsinvestering. Administrationen vil løbende fremsende sager til politisk behandling i takt med, at der bliver dannet et overblik over de fulde konsekvenser af lovændringen.

Udgifter i forbindelse med forandringen kompenseres fra staten via lov- og cirkulæreprogrammet.

I forbindelse med de pædagogiske tilsyn har der været et fælles tema om "Leg og læring", som netop adresserer arbejdet med den styrkede læreplan. Alle dagtilbud er i gang med arbejdet. Efter-videreuddannelsesforløb med VIA har afviklet 5 ud af 9 hold. De sidste hold afvikles hen over foråret 2020. De administrative ændringer er alle realiseret.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Reduktion af fagsekretariatet Børn og Unges budgetramme på dagtilbudsområdet

Budgettet reduceres med 500.000 kr. i 2020 og 650.000 kr. i 2021 og frem.

Budgetreduktionen er udmøntet og forandringen er dermed gennemført.

Harmonisering af gæsteordning i dagplejen – Lukning af gæstehus i Hørning

Der sker en harmonisering af gæsteordning i dagplejen ved at lukke gæstedagplejehuset i Hørning, som anvendes af forældre til dagplejebørn i områderne Hørning, Veng og Stjær ved ferie og sygdom. Pladserne i gæstedagplejehuset erstattes af traditionel gæstedagpleje. Budgettet reduceres netto med 450.000 kr. årligt. I 2020 reduceret budgettet kun med halv effekt grundet indfasning af forandringen. (Budgettet reduceres med 225.000 kr. i 2020 og 450.000 kr. i 2021 og frem)

Forandringen er gennemført.

Leasing af modulbyggeri

Der er afsat budget til leasede moduler i Ry, Skovby og Hørning. I sammenhæng med bygning af nye institutioner og samtidigt udløb af det midlertidige modulbyggeri bortfalder

leasingydelsen fra 2022. (Budgettet reduceres med 171.000 kr. i 2022 og 1,336 mio. kr. i 2023)

Det er fortsat forventningen, at de midlertidige leasede moduler erstattes af andet byggeri fra 2022/2023 og fremad.

Implementering af stærke dagtilbud

Med aftalen om "Stærke dagtilbud" følger en række konkrete ændringer, der skal implementeres i løbet af 2018 og 2019. Nogle af ændringerne kan gennemføres administrativt, men flere ændringer kan øge det nuværende serviceniveau eller medføre en éngangsinvestering. Administrationen vil løbende fremsende sager til politisk behandling i takt med, at der bliver dannet et overblik over de fulde konsekvenser af lovændringen.

Udgifter i forbindelse med forandringen kompenseres fra staten via lov- og cirkulæreprogrammet.

Vi er godt på vej, men nedlukningen af dagtilbuddene som følge af COVID-19 har forsinket arbejdet med den skriftlige læreplan og kompetenceløft til medarbejdere. Læreplanen skulle oprindeligt være færdig til juli måned 2020, men Undervisningsministeriet har tilkendegivet, at tidsfristen forlænges til december 2020.

Analyse på dagpasnings- og skoleområdet

Der afsættes 700.000 kr. i 2020 til at understøtte Undervisnings- og Børneudvalgets arbejde med "Spør 1. Forslag til sikring af øget kvalitet og bæredygtig struktur for skoler og landsbyordninger m.v.". Spør 1 er yderligere beskrevet i bud-

getaftalen. (Budgettet forøges med 700.000 kr. i 2020)

Byrådet sendte den 2. september et forslag til ny struktur for skoler og dagtilbud i høring frem til den 29. oktober. Forandringen følger tidsplanen.

Justering af demografimodeller

For politikområderne "Dagtilbud 0-6 årige" og "Skoler og pædagogiske fritidstilbud" gør det sig gældende, at områderne er omfattet af demografimodeller. De indebærer, at der for hvert ekstra barn i målgruppen automatisk tilføres et ekstra beløb. Således tilføres områderne ca. 40 ekstra mio. kr. i 2022 og ca. 49 mio. kr. i 2023 i forhold til 2019. Forligspartierne er enige om, at der skal besluttes en justering af demografimodellerne for områderne "Dagtilbud 0-6 årige" og "Skoler og pædagogiske fritidstilbud" i løbet af 2020 med henblik på, at de kan få virkning fra 2022. Der er en forventning om, at der er en forskel i udgifterne fra de første børn/elever til de sidste, da grundomkostningerne allerede er dækket af de første børn/elever. De justerede demografimodeller skal medføre en udgiftsreduktion på i alt 10 mio. kr. årligt fra 2022. Økonomiudvalget skal - i samarbejde med Undervisnings- og Børneudvalget - udarbejde forslag til beslutning. (Budgettet reduceres med 10 mio. kr. fra 2022 og frem)

Det er med vedtagelsen af Budget 2021-2024 besluttet, at denne budgetreduktion ruller tilbage, så budgettet på politikområder Dagtilbud 0-6 årige og Skoler og pædagogiske fritidstilbud bliver øget med 10 mio. kr. årligt fra 2022 og frem.

5. ØKONOMI

Tabel 12.1 viser driftsbudgettet for Dagtilbud til 0 – 6-årige

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Forældrebetaling, udgifter til fripladser samt regulering for indskrevne børn	-47.339	-29.303	-33.384	-33.050	-23.694	-17.749	-8.464
Fællesudgifter - fagsekretariatet	15.954	30.454	14.727	20.778	32.193	30.994	31.431
Kontrakter	357.370	349.364	377.199	375.786	364.983	364.983	364.983
I alt	325.985	350.515	358.542	363.514	373.482	380.228	387.950

Regnskab 2019

Der er samlet for bevillingen en positiv afvigelse på 3,2 mio. kr. mellem korrigeret budget og regnskabet. I afvigelsen indgår en positiv overførsel fra 2018 til 2019 på 5,3 mio. kr. Der er således lavet en nedsparring på 2,3 mio. kr. i 2019, fordelt med øget opsparing på 1,3 mio. kr. for kontraktholdere og nedsparring på 3,7 mio. kr. for fagsekretariatet.

Budget 2020

Der er til Budget 2020 indarbejdet følgende udvidelser/reduktioner på driften:

Teknisk budget:

Demografi

Aldersgruppe	Ændring i antal børn
Dagpleje	-41
Vuggestue (inkl. private og tilskud til pasning)	+130
Børnehave (inkl. private og tilskud til pasning)	+133

Budgetrammen er som følge af ovenstående hævet med 15,4 mio. kr. i forhold til Budget 2019.

Lov- og cirkulæreprogram

Der er ikke indarbejdet ændringer til budgettet som konsekvens af ny lovgivning m.v.

Budgetaftale:

De vedtagne forandringer fra budgetaftalen indebærer en samlet reduktion på bevillingen med 0,7 mio. kr.

Budget 2021

Forudsætninger for indregnet demografi

Regulering for demografi omfatter indskrevne i egne tilbud (dagpleje, vuggestue og børnehave), private pasningsordninger (private institutioner og tilskud til pasning af barn) samt mellemkommunalt (frit valg over kommunegrænsen).

Der tages udgangspunkt i seneste befolkningsprognose inden for de relevante aldersgrupper. På baggrund af dels historiske data for, hvor mange inden for aldersgrupperne der er i pasning (kaldet dækningsgrad), dels konkret viden om ændringer i tilbudsviften osv., beregnes det forventede antal børn i pasning fordelt på de forskellige pasningstyper. Reguleringen sker i forhold til ændret antal børn * á prisen pr. barn.

Dertil kommer regulering af forældrebetaling (max. på 25 pct. af udgifterne) og udgifter til friplads- og søskendetilskud (tilskuddene beregnes som en %-andel af forældrebetalingen).

Der indregnes følgende i demografi for Budget 2021-2024:

Tabel: Forventede dækningsgrader i budget 2021

Aldersgruppe	Dækningsgrad
Dagpleje	25,0
Kommunal - vuggestue	31,3
Privat - vuggestue	2,7
Tilskud til privat pasning	4,5
Kommunal - børnehave	99,0
Privat - børnehave	9,0

Tabel: Forventede ændringer for perioden 2021-2024 ift. budget 2020

Aldersgruppe	2021	2022	2023	2024
Dagpleje	-48	-47	-47	-47
Kommunal - vuggestue	53	85	118	150
Privat - vuggestue	-4	-3	-4	-3
Tilskud til privat pasning	29	32	34	37
Kommunal - børnehave	89	228	341	432
Privat - børnehave	22	22	22	23

Tabel: Forventet pasningsbehov for perioden 2021-2024

Aldersgruppe	2021	2022	2023	2024
Dagpleje	645	646	646	646
Kommunal - vuggestue	807	839	872	904
Privat - vuggestue	70	71	70	71
Tilskud til privat pasning	116	119	121	124
Kommunal - børnehave	2.706	2.845	2.958	3.049
Privat - børnehave	246	246	246	247

Budgetrammen er som følge af ovenstående ændret med følgende (i forhold til Budget 2020):

2021: 10,1 mio. kr.
 2022: 18,5 mio. kr.
 2023: 25,9 mio. kr.
 2024: 33,1 mio. kr.

ANLÆG

Tabel 12.6 viser anlægsbudgettet for Dagtilbud til 0-6 årige

Note	(I 1.000 kr.)		Regnskab 2019	Oprindeligt Budget 2020	Korrigeret Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
1	Daginstitution i forbindelse med ny skole i Hørning (beløb i 2021 på 10,14 mio. kr. er flyttet til finans)	U					7.605	710	710
2	Kapacitetsudvidelser og renoveringsprojekter	U		2.700	2.700				
3	Sammenlægning dagtilbud og skole Gl. Rye	U I		5.400	3.000		12.000	6.000	
4	Sammenlægning af dagtilbud & skole Stjær						5.000	10.000	
5	OPP anlægsydelse	U	3.537	3.664	3.664	3.715	3.715	3.715	3.715
6	Tilbygning til Birkehuset	U	1.729	2.028	6.849				
7	Kapacitet dagtilbudsområdet - Galten/Skovby	U				9.000	19.000		10.500
8	Kapacitet dagtilbudsområdet - Ry	I							9.126
9	Kapacitet dagtilbudsområdet - Stilling	U							11.864
10	Etablering af dagtilbud i det nuværende Hørningsskolen								6.500
11	Flytning af Veng Børnehus til Veng Skole								5.000
12	Udvidelse af Guldsmeden	U	2.227						
13	Etablering af 0 - 6 års pladser i Porskjær	U	1.724						
14	Nyt Børnehus i Hørning	U	3.102		983				
15	Etablering af 0-6 års pladser Græshoppen	U	572						
16	Renovering af Stadion Allé i Ry, genåbning af institution	U	1.474						
17	Ramme til tilpasn./renovering af inst.	U			568				
	Resultat	N	14.365	13.792	17.764	12.715	47.320	16.361	47.415

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. Daginstitution i forbindelse med ny skole i Hørning

Byrådet vedtog i januar 2020, at etablering af ny daginstitution i Hørning fremrykkes til 2022 og indarbejdes i udbudsmaterialet for ny skole i Hørning. Kapaciteten i den nuværende institution Rosenvænget bliver en del af den nye daginstitution.

2. Kapacitetsudvidelser og renoveringsprojekter

- Løbende tilpasning af kapacitet
- Akutte renoveringsbehov, der ikke var kendte ved budgetlægningen
- Imødegåelse af eventuelle påbud fra Arbejdstilsynet
- Fysiske tilpasninger i forhold til faglokaler, pædagogiske læringscentre, generel modernisering mv.

3. Sammenlægning dagtilbud og skole Gl. Rye

I forbindelse med Budget 2017 blev besluttet at afsætte midler til en analyse af muligheden for at lave en fysisk sammenlægning af institutioner i henholdsvis Gl. Rye og Stjær – daginstitution og skole. I samarbejde med SMAK Architects er der udarbejdet mulighedsstudier i forhold til eventuel fysisk sammenlægning i Gl. Rye. Analysen er blevet behandlet i Undervisnings- og Børneudvalget, Økonomiudvalget og Byrådet i august måned 2019 (4. september i Byrådet), hvor analysen er vedlagt sagsfremstillingen.

I analysen er udarbejdet økonomiske scenarier for nybyggeri af institutionen ved skolen, henholdsvis på den eksisterende matrikel. Der er tale om grove overslag for økonomien, hvorfor det afsatte beløb er med en vis usikkerhed.

Den nuværende normerede kapacitet i Bison er 70 børnehaverbørn og 13 vuggestuebørn

Scenarierne for en ny institution ved skolen bygger på en kapacitet på 110 børnehaverbørn og 14 vuggestuebørn. Den nuværende normeringssituation og befolkningsprognosen tilsiger, at det samlet vil dække det fremadrettede behov, dog med den fleksibilitet, at der skal kunne konverteres fra børnehaverpladser til vuggestuepladser (da 14 vuggestuepladser er lidt mindre end det faktiske behov).

Nybyggeriet vil således kunne erstatte det nuværende forslag om udbygning af kapaciteten i Bison. Overslag fra Byg og Ejendom peger endvidere på et behov for renovering af Bison (ventilation, delvis udskiftning af døre/vinduer samt reparation af tag) til en anslået udgift på 1,1 mio. kr.

Der skønnes en anlægsudgift på 23 mio. kr. med forbehold for den endelige projektering, herunder i forhold til vejbetjening og erhvervelse af grund. De økonomiske scenarier fra SMAK-analysen indeholder således ikke udgifter til evt. grundkøb, vejanlæg m.v.

Såfremt der i stedet bygges på den eksisterende matrikel, vil der skulle afsættes driftsmidler til leje af modulbyggeri til "genhusning" af børnene i byggeperioden.

Der er i budgetforlig 2021 tale om ændret periodisering af eksisterende projekt/budget, idet planmæssige udfordringer i forhold til lokalplan mv. forventes at medføre en ændret tidsplan for færdiggørelse af projektet.

4. Sammenlægning af dagtilbud & skole Stjær

Baggrund:

I forbindelse med Budget 2017 blev besluttet at afsætte midler til en analyse af muligheden for at lave en fysisk sammenlægning af institutioner i henholdsvis Gl. Rye og Stjær – daginstitution og skole.

I samarbejde med TRANSFORM er der udarbejdet en helhedsplan i forhold til eventuel fysisk sammenlægning i Stjær. Analysen er blevet behandlet i Undervisnings- og Børneudvalget, Økonomiudvalget og Byrådet i august måned 2019 (4. september i Byrådet), hvor analysen er vedlagt sagsfremstillingen.

På den baggrund blev oprindeligt afsat godt 18 mio. kr. til etablering af dagtilbud i tilknytning til Stjærskolen.

I forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet etableres en landsbyordning i Stjær. Der er ledig kapacitet på Stjærskolen, som sammen med en tilbygning skal anvendes til nyt dagtilbud til erstatning for det nuværende.

Det er i bilaget til ovennævnte aftale skønnet, at en indflytning på Stjærskolen vil medføre anlægsudgifter på 15 mio. kr. Der er endnu ikke lavet et egentligt materiale på selve indflytning og ombygning ud fra beløbet på de 15 mio. kr. Samtidig forud-

sættes en fremrykning af det oprindelige projekt med ca. 1 år.

I anlægsbeløbet indgår heller ikke et eventuelt provenu for den nuværende grund/bygninger for Stjær Dagtilbud.

5. *OPP (Offentligt-Privat-Partnerskab) anlægsydelse* Ydelse vedrørende Hørning Børneunivers.

6. Tilbygning til Birkehuset

Byrådet besluttede i februar og gav i marts 2019 tillægsbevilling til anlægsbevilling på 2,050 mio. kr. til udvidelse af Birkehuset. Tillægsbevillingen blev givet på baggrund af valget af "model 4" i sagen fra februar 2019. Projektet er startet op. Byggeperioden af den nye vuggestueafdeling forventes fra september 2019 frem til årsskiftet. Herefter skal den eksisterende institution ombygges. Hele projektet forventes færdigt 1/4 – 2020.

7. Kapacitet dagtilbudsområdet - Galten/Skovby i 2021-2022 og 2024-2025

Baggrund for projektet i 2021-2022:

Der er fortsat et stigende pres på kapaciteten af dagtilbudspladser i Galten og Skovby. Samtidig er dele af den nuværende normerede kapacitet af midlertidig karakter i Porskjær, hvor leasingperioden udløber i 2020/2021 (med mulighed for 2 års forlængelse).

Den nye befolkningsprognose udarbejdet i marts 2020 viser et fortsat behov for at etablere nyt institutionsbyggeri i Galten/Skovby.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

- Kapacitet på 40 vuggestuepladser og 100 børnehaverpladser
- Institutionsstørrelse på ca. 1.100 m². med udgangspunkt i kvalitetsniveau B (nettoareal på 4,5 m² pr. vuggestuebarn og 3,5 m² pr. børnehaverbarn. Dertil kommer fællesrum, køkken, personalefaciliteter etc. Nettoarealet ganges derfor med en faktor 2,5)
- En m² pris på 23.000 kr. pr. m²., der ud over bygning og rådgivning dækker p-plads og legeplads (nøgletal for byggeri, 2018K4 fremskrevet til 2020 niveau). I nøgletallet indgår 10 pct. til uforudsete udgifter, hvilket er under normal standard, men begrundet i selvstændig budgetlægning til køb af grund, vejanlæg etc.
- Beløb til køb af grund, vejanlæg etc. på 2,5 mio. kr.
- 10.000 kr. pr. barn til inventar
- Anlægssummen er efterfølgende fratrukket 10 pct. jf. budgetaftalen for 2020-2023

Bemærkninger til tidsplanen:

- Det forudsættes, at eventuelt grundkøb og godkendelse af lokalplan er på plads foråret 2021, således institutionen står klar til august 2022.

- Det skønnes, at ca. 1/3 af udgiften falder i 2021 (herunder eventuelt grundkøb), mens ca. 2/3 af udgiften falder i 2022.

Kapacitet dagtilbudsområdet – Galten/Skovby i 2024 og 2025:

Baggrund for projektet:

Der er fortsat et stigende pres på kapaciteten af dagtilbudspladser i Galten og Skovby. Samtidig er dele af den nuværende normerede kapacitet af midlertidig karakter i Porskjær, hvor leasingperioden udløber i 2020/2021 (med mulighed for 2 års forlængelse).

Den nye befolkningsprognose udarbejdet i marts 2020 viser et fortsat behov for at etablere nyt institutionsbyggeri i Galten/Skovby.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

- Kapacitet på 40 vuggestuepladser og 100 børnehavepladser
- Institutionsstørrelse på ca. 1.100 m². med udgangspunkt i kvalitetsniveau B (nettoareal på 4,5 m² pr. vuggestuebarn og 3,5 m² pr. børnehavebarn. Dertil kommer fællesrum, køkken, personalefaciliteter etc. Nettoarealet ganges derfor med en faktor 2,5)
- En m² pris på 23.000 kr. pr. m²., der ud over bygning og rådgivning dækker p-plads og legeplads (nøgletal for byggeri, 2018K4 fremskrevet til 2020 niveau). I nøgletallet indgår 10 pct. til uforudsete udgifter, hvilket er under normal standard, men begrundet i selvstændig budgetlægning til køb af grund, vejanlæg etc.
- Beløb til køb af grund, vejanlæg etc. på 2,5 mio. kr.
- 10.000 kr. pr. barn til inventar
- Anlægssummen er efterfølgende fratrukket 10 pct. jf. budgetaftalen for 2020-2023

I forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet indgår en analyse af fremtidig sikring af kapacitet i Galten/Skovby, herunder mulighed for skovbørnehaver. På den baggrund er budgetbehovet forudsat reduceret med ca. 5 mio. kr. – fra 26,4 mio. kr. til 21 mio. kr.

Bemærkninger til tidsplanen:

- Det forudsættes, at eventuelt grundkøb og godkendelse af lokalplan er på plads foråret 2024, således institutionen står klar til august 2025.
- Det skønnes, at ca. 1/2 af udgiften falder i 2024 (herunder eventuelt grundkøb), og ca. 1/2 af udgiften falder i 2025.

8. Kapacitet dagtilbudsområdet - Ry

Der vil være behov for yderligere udvidelse af kapaciteten i 2024/2025, jf. befolkningsprognosen.

9. Kapacitet dagtilbudsområdet - Stilling

Befolkningsprognosen viser et behov for at etablere nyt institutionsbyggeri med en kapacitet på 75 børnehavepladser og 30 vuggestuepladser. Igangsætning skal ske således, at institutionen står klar inden 2026.

Den endelige placering af institutionen er ikke afklaret, men den samlede anlægssum på 26,5 mio. kr. bygger på følgende forudsætninger:

- Kapacitet på 75 børnehavepladser og 30 vuggestuepladser
- En størrelse på institutionen på samlet 1.000 m² (nettoareal pr. vuggestuebarn på 4,5 m² og nettoareal pr. børnehavebarn på 3,5 m². Dertil kommer grupperum, fællesrum, produktionskøkken mv. Nettoarealet ganges således med en faktor 2,5)
- En m² pris på 22.500 kr., der ud over bygningen dækker p-plads og legeplads (nøgletal for byggeri, 2018K4, indeks 104,8). I nøgletallet indgår 10 procent til uforudsete udgifter
- Inventar mv. (10.000 kr. pr. barn)
- Beløb til køb af grund, vejanlæg etc. på 2,5 mio. kr.

10. Etablering af dagtilbud i det nuværende Hørningskolen

Baggrund for projektet:

I forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet foreslås Hørningskolen flyttet til andre rammer på Sølund. Det frigør kapacitet i Hørning til brug for etablering af dagtilbud og dermed erstatte det nuværende modulbyggeri ved Elgårdsminde og Toftelunden, som er midlertidigt.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et skøn over udgifterne til ombygning af Hørningskolen.

Afledt drift: Der skal afsættes 504.000 kr. årligt til bygningsdrift i form af rengøring, varme, el og vand. Dertil 370.000 kr. til afdelingsledelse. Det følger af tildelingsmodellen på dagtilbudsområdet. Der er afsat 437.000 kr. i 2024 stigende til 874.000 kr. fra 2025 og frem.

11. Flytning af Veng Børnehus til Veng Skole

Baggrund for projektet:

Med henblik på at optimere kapacitetsudnyttelsen på Veng Skole og Børnehus og minimere de fremtidige anlægsinvesteringer, flyttes Veng Børnehus fra de nuværende rammer og ind i Veng Skoles bygninger.

De eksisterende lokaler tilknyttet Veng Børnehus er i dårlig stand og udfases, hvorefter arealerne udlægges til friarealer.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et skønnet beløb til renovering og ombygning af Veng Skole, så den kan rumme det nuværende Veng Børnehus. I beløbet indgår udgifter til nedrivning og bortskaffelse af de eksisterende lokaler for Veng Børnehus.

Som konsekvens af afsættelse af beløbet på 10 mio. kr. er anlægsrammen til kapacitetsudvidelser og renoveringsprojekter samtidig nedsat med samlet 9 mio. kr. for årene 2024 og 2025.

Anlæg 12 – 17

Der henvises til bemærkninger i regnskaber, status på anlægsprojekter ved budgetopfølgningerne samt politikerhåndbøgerne fra tidligere år.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Dagtilbud til 0-2 årige gives som dagpleje eller vuggestue i integreret institution for 0-6 årige. 3-6 årige optages i børnehave og børnehavegruppen i integreret institution.

Der er seks dagtilbud med i alt 27 huse (alle er integrerede), tre selvejende institutioner hvoraf to er integrerede, samt otte landsbyordninger (dagtilbud/SFO/skole) hvoraf fem er integrerede. I tilknytning til to dagtilbud er der specialpædagogiske afdelinger.

Fra primo 2021 udvides Dagtilbud Ry med et integreret dagtilbud på Tippethøj og medio 2021 sammenlægges Asyulgades Børnehus, Børnehuset Eskebækparken og Børnehuset Æsken til Børnehuset Dyrehaven i Dagtilbud Skanderborg By.

Se kort på kort.skanderborg.dk for placeringen af dagtilbud.

Åbningstid

Den ugentlige åbningstid er på 51,5 - 53 timer (budgettildelingen er ikke afhængig af åbningstiden, men af børnetallet). Åbningstiden fastlægges af institutionens ledelse i samarbejde med bestyrelsen. Ved fastlæggelse af åbningstiden skal der tages udgangspunkt i lokale behov. Det kan f.eks. have indflydelse på åbningstiden, hvis institutionen er placeret i et mindre lokalsamfund med langt til de store trafikårer.

Pasningsgaranti

Skanderborg Kommune tilbyder pasningsgaranti til alle børn fra 26 uger og indtil barnets skolestart eller indtil optagelse i skolefritidsordningen. For at være omfattet af pasningsgarantien skal forældrene skrive deres barn op til pasning senest tre måneder før, de skal bruge plads.

Pasningsgarantien for 0-2 årige (til og med 2 år) gælder for en plads i et alderssvarende tilbud. Som oftest er det en plads i Den kommunale Dagpleje.

Man kan fravælge pasningsgarantien, hvis man udelukkende søger om en specifik vuggestueplads eller plads hos en specifik dagplejer. I det tilfælde vil man derfor først få tildelt en plads, når der bliver en ledig vuggestueplads i den specifik ønskede institution eller hos den specifik ønskede dagplejer.

Børn af tilflyttere til Skanderborg Kommune kan - efter opskrivning - optages på venteliste, når tilflytningsadresse eller tidspunkt er kendt.

Forældre kan tilkendegive tre konkrete prioriterede ønsker om plads i et bestemt dagtilbud. Forældrenes prioriterede ønsker imødekommes i det omfang, det er muligt.

Hele Skanderborg Kommune defineres i princippet som ét anvisningsdistrikt. Det tilstræbes at tilbyde plads i dagtilbudsområdet eller et af nabodagtilbudsområderne, men pasningsgarantien er opfyldt, når der er givet tilbud om plads i kommunen.

Vuggestuepladser i integrerede institutioner er målrettet børn fra 26 uger og til den 1. i den måned, barnet fylder 2 år og 9 måneder og dermed overgår til børnehavegruppen i den integrerede institution. Hvis et barn, der er indskrevet i vuggestue, ikke skal fortsætte i børnehavedelen i den integrerede institution, men skal indskrives i en anden børnehave, overgår barnet til børnehaven den 1. i den måned, hvor barnet fylder 3 år. Det samme gælder for børn, der kommer fra Dagplejen, hvor barnet overgår til børnehaven den 1. i den måned, hvor barnet fylder 3 år.

3-5 årige børn (fra den 1. i den måned, barnet fylder 3 år og indtil skolestart): Kommunens pasningsgaranti opfyldes for denne gruppe af børn ved anvisning af plads i en børnehave eller integreret daginstitution fra den 1. i den måned, hvor barnet fylder 3 år.

Tilskud til forældre, der vælger privat pasning
Som alternativ til indskrivning i et kommunalt tilbud eller en privat institution kan forældre vælge at få udbetalt et månedligt tilskud efter Dagtilbudslovens § 80. Herefter aflønner forældrene selv den person, der passer barnet.

Tilskud til pasning af egne børn

Som alternativ til indskrivning i et kommunalt eller privat pasningstilbud kan forældre vælge at ansøge om tilskud til pasning af egne børn. Der er en række betingelser for at kunne få udbetalt tilskud til pasning af egne børn. Nogle af disse er:

- at muligheden omfatter alle børn i alderen 0-6 år
- at tilskuddet sættes til 85 % af den billigste nettoudgift til et tilsvarende dagtilbud til samme aldersgruppe i Skanderborg Kommune (i 2020 er det maksimale årlige tilskud for 0-2 årige 73.101 kr. og for 3-5 årige 31.108 kr.)
- at tilskuddet gives i minimum 6 måneder og maksimalt op til 1 år for at sikre kontinuitet for det enkelte barn og af hensyn til de administrative og økonomiske omkostninger

- at det er muligt at forlænge tilskudsperioden ved at genansøge, så længe den samlede periode ikke overstiger 1 år
- at tilskuddet er skattepligtigt og beskattes som A-indkomst
- at den forælder, der ansøger om tilskud til pasning af egne børn, ikke kan modtage tilskud til pasning af egne børn samtidig med, at forælderen modtager offentlig overførselsindkomst eller har en arbejdsindtægt. Dog må man gerne afvikle ferie med feriepenge i tilskudsperioden.

Dagtilbud i anden kommune

Som følge af frit valg er det muligt for forældre at vælge et dagtilbud i anden kommune. Omvendt kan forældre med bopæl i andre kommuner vælge et dagtilbud i Skanderborg Kommune.

Søskendetilskud

Efter nærmere regler i lovgivningen ydes en familie med mere end et barn i pasning 50 % tilskud af forældrebetalingen for den/de plads(er), hvor kommunen giver det laveste tilskud til tilbuddet.

Inklusions- og støttepulje til børn med særlige behov

Der er afsat en pulje på 0-5 års området for børn med særlige behov. Puljen skal finansiere følgende:

- Forbrug af specialpladser (Æsken og Galaksen)
- Inklusionsmidler til de kommunale og selvejende dagtilbud. Midlerne fordeles primært som en a pris pr. indskrevet barn. Dog fordeles en andel efter soc-/øk. faktorer.
- Midler der fordeles efter ansøgning. Det gælder for de private dagtilbud, samt ved behov for særlig praktisk støtte ud over de generelt udmøntede inklusionsmidler. Endelig kan der gives tildeling til sundhedsfaglig og støtte.

De samlede midler – inkl. den del, der forlods er budgetlagt i Æsken og Galaksen – udgør knap 22 mio. kr. Dog er der i Budget 2020 tillagt 2 mio. kr., finansieret af puljemidlerne vedrørende ”flere pædagoger i institutionerne”.

Takster for 2021 vedtaget af Byrådet

- Dagpleje: 2.784 kr. pr. måned i 12 måneder om året.
- Dagpleje 30 timer: 1.740 kr. pr. måned i 12 måneder om året. Særligt for forældre på barsel.
- Vuggestueplads i integreret institution: 3.031 kr. pr. måned i 12 måneder om året.
- Vuggestueplads 30 timer: 1.749 kr. pr. måned i 12 måneder om året. Særligt for forældre på barsel.
- Børnehaveplads: 1.663 kr. pr. måned i 12 måneder om året
- Børnehaveplads 30 timer: 960 kr. pr. måned i 12 måneder om året. Særligt for forældre på barsel.
- Den kommunale frokostordning i børnehaver og integrerede institutioner koster 530 kr. pr. måned i 12 måneder om året.

Forældrebestyrelsen beslutter, om institutionen deltager i en frokostordning, og om det i givet fald er den kommunale frokostordning eller en forældrearrangeret ordning.

Bemærkning vedrørende forældrebetaling i dagpleje og daginstitutioner

Forældrebetalingsandelen for 0-5 årige udgør 25 % af de kommunale driftsudgifter.

Øvrige tilskud

- Tilskud til privat pasningsordning (Dagtilbudslovens § 80):
  - 0-2 årige (pr. mdr. i 12 mdr./år). Det nøjagtige tilskud beregnes i forhold til den konkrete pasningsaftale: Maks 6.264 kr. pr. måned i 12 måneder om året
  - 3-5 årige (pr. mdr. i 12 mdr./år). Det nøjagtige tilskud beregnes i forhold til den konkrete pasningsaftale: Maks 3.741 kr. pr. måned i 12 måneder om året.

13. SKOLER OG PÆDAGOGISKE FRITIDSTILBUD

IV DAGTILBUDSKLUBBER ENHEDER SKOLEKLUB
UBBER FRITIDSKLUBBER FOLKESKOLELOVEN UN
BIDRAG UNGDOMSSKOLELOVEN DERUDOVER I
RESAMARBEJDE MOTIVATION LÆRING HARMON
EUDDANNELSE LÆRING KREATIV INNOVATIV F
PERSPEKTIV INDRETNING UDEAREALER EVALU
VSEL EVNER UDFORDRINGER NIVEAU UDVIKLIN

SKOLER OG PÆDAGOGISKE FRITIDSTILBUD

1. Politisk arbejdsform

Undervisnings- og Børneudvalget arbejder på politikområdet Skoler og pædagogiske fritidstilbud med formulering af forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Undervisnings- og Børneudvalget tilrettelægger de politikformulerende og – kontrollerende processer – herunder, at der på det enkelte udvalgsområde sker en inddragelse og dialog med såvel borgere og brugere som med aftale- og kontrakt-holdere mv.

Organisering på området for skoler og pædagogiske fritidstilbud

På området for skoler og pædagogiske fritidstilbud er der 18 kontraktstyrede folkeskoler, 1 kontraktstyret specialskole, 1 kontraktstyret ungdomsskole (inkl. 10. klasse) og 3 selvstændige kontraktstyrede klubber. I de 18 kontraktstyrede skoler indgår SFO og skoleklubber som en del af kontrakten. Klubberne (4.–6./7. kl.) fungerer under folkeskoleloven, ungdomsklubberne (7. kl. – 18 år) under ungdomsskoleloven.

Ud over de 23 decentrale kontraktstyrede enheder fungerer Fagsekretariatet Børn og Unge som en central aftalestyret enhed.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Byrådet vedtog den 6. september 2017 en revideret skolepolitik. Skolepolitikken er sammen med ”Den sammenhængende børnepolitik”, Forebyggelses- og familiestrategien, Inklusionsstrategien, Ungdomspolitikken og Digitaliserings- og IT-strategien styrende for udviklingen af politikområdet ”Skoler og pædagogiske fritidstilbud”.

Skolepolitik

Vision

I Skanderborg Kommune bliver alle elever så dygtige, som de kan!

Det gør de, fordi vi i vores skoletilbud først og fremmest lærer eleverne at lære. Det gør vi ved at lære eleverne at sætte udfordrende mål og nå dem, stimulere elevernes nysgerrighed og vidensbegær – og ved at betragte ”fejl” som en anledning til yderligere læring.

Vi bygger vores skoletilbud på en grundantagelse om, at ALLE børn glædes og trives ved at lære, og at et

godt skoletilbud derfor handler om at skabe meningsfulde læringsforløb for den enkelte.

Derfor har vi en ambition om at skabe et skoletilbud, som børnene ikke vil hjem fra. En skole, som ruster eleverne til ungdoms- og voksenlivet ved at give dem stærke faglige og sociale kompetencer, mental robusthed og lyst og mod til at indgå i fællesskaber og at lære og udvikle sig hele livet. Eleverne forstår og tager medansvar for det samfund, den kultur og den verden, de er en del af.

Strategispor

Læring, udvikling og kreativitet

At gå i skole handler først og fremmest om at lære og udvikle sig som menneske, og derfor arbejder vi med synlig læring, fordi det er den enkelte elevs bevidsthed om egen læring og udvikling, der giver skolegangen mening.

Vi ser og møder eleverne med tydelige og udfordrende læringsmål og med en forventning om udvikling og progression, så den enkelte bliver så dygtig som muligt. Vi stimulerer elevernes nysger-

rigthed og lyst til læring og udvikling gennem dialog og alsidige og tværfaglige læringsforløb, og vi udfolder og styrker elevernes kreativitet, innovative tænkning og tro på, at de kan gøre en forskel.

Eleverne bliver taget alvorligt og mødt med respekt gennem handling og dialog, der medvirker til det lærende og levende fællesskab.

Trivsel og robusthed

At turde at lære er at turde at fejle! God trivsel i skolen er funderet i glæden ved og ikke mindst modet til at lære. Vi gør vores elever robuste og foranderlige ved at give dem redskaberne og modet til at kaste sig ud i nyt og ved at fokusere og belønne selve forsøget, og ikke nødvendigvis udfaldet heraf.

Vi møder den enkelte elev med meningsfulde lærings- og sociale fællesskaber i de tilbud, hvor eleven er, uanset om der er tale om almen- eller specialtilbud. Den enkelte elev skal opleve sig selv som en del af - og også at kunne bidrage til - flere forskellige fæl-

lesskaber, og ingen elever må mistrives. Skoletilbuddene understøtter og udvikler den enkeltes sociale kompetencer ved at udgøre en palet af både store og små fællesskaber.

Vi understøtter elevernes sunde vaner ved at skabe rammer, der gør det sunde valg til det lette valg. Vi udvikler de fysiske rammer, så de inviterer til at fremme bevægelse, leg og motion.

Samtidig vil vi styrke elevernes mentale sundhed ved at understøtte både de mindre, de nære og de store fællesskaber.

Samarbejde og synergi

Vi ønsker et differentieret og alsidigt læringstilbud, der både kan styrke elevernes læring og kendskab til lokal- og samfundslivet. Derfor er vores skoler hver især åbne, opsøgende og nysgerrige på at indgå konkrete og ligeværdige samarbejder med lokale foreninger, virksomheder, ungdomsuddannelserne, Kulturskolen og Ungdomsskolen i forhold til udviklingen af både den fagdelte

og den understøttende undervisning. Samarbejder, der udover at udvikle undervisningstilbuddene, også understøtter den lokale sammenhængskraft og er til gavn for alle lokale aktører.

Vi arbejder tværfagligt om det, vi er fælles om for at skabe en meningsfuld skolegang for eleverne, men vi gør det med afsæt i hver vores faglighed og for at kunne skabe den rette faglige synergi. Vi er dermed undersøgende på hinandens fagligheder i forhold til hele tiden at kunne udvikle og understøtte elevernes læring gennem nye samarbejder.

Vi påtager os ansvaret for alle børns læring og trivsel i skolen, men vi betragter samtidig alle forældre som værdifulde samarbejdspartnere, både i forhold til det enkelte barn, klassen og skolen i sin helhed. Forældrene har således potentielt en stor understøttende rolle i forhold til børnenes læring.

En anderledes skoledag

Vi vil bruge mulighederne i den længere skoledag og i de forskellige aktiviteter

såsom lektie- og studiecafe, understøttende undervisning, bevægelse og samarbejdet med lokale aktører til at skabe et varieret og anderledes skoletilbud som ramme for elevernes læring. Og vi er opmærksomme på at udfordre grænserne mellem skole, SFO og klubtilbud, hvis det kan resultere i en mere sammenhængende, varieret og lærende skoledag – enten permanent eller som selvstændige forløb.

Ledelse

At gøre alle elever lige så dygtige, som de kan, fordrer en skoleledelse, der på alle niveauer har ledelse af elevers læring som fælles fokus. Måske lyder det ikke umiddelbart som den store forandring, men der er de facto tale om et paradigmeskifte i forståelsen af skolens kerneopgave og den pædagogiske tilgang.

Skoleledelsen skal i udmøntningen heraf udøve praksisnær pædagogisk ledelse og være proaktive og opsøgende i forhold til hele tiden at udvikle rammerne for elevernes læring og progression. Ledelsen har således et helt særligt ansvar i forhold til, at der i dagligdagen fastholdes et fokus på den enkelte elevs læring, og at eleverne sikres mulighed for at lære uanset afsæt og baggrund. Ledelsen skal endvidere motivere, inspirere og understøtte medarbejderne samt udvikle samarbejdet med eksterne aktører.

Med Skanderborg-modellen er den lokale skoleledelse, inden for den fælles ramme, givet mulighed for i vidt omfang at udvikle det enkelte skoletilbud i overensstemmelse med de behov og muligheder, som findes lokalt.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Styrkede fraværsindsatser

Fravær kan være et tegn på mistrivsel. Igennem en systematisk og målrettet indsats arbejdes der på at reducere fraværet blandt elever. Forandringen vurderes særlig vigtig i arbejdet med at lave indsatser, der gør, at elever forbliver i alment regi. Der etableres med forandringen et fast fraværsteam. Der afsættes samlet 1,3 mio. kr. årligt; heraf finansieres forandringen med 0,5 mio. kr. årligt inden for den eksisterende ramme. (Budgettet forøges med 0,8 mio. kr. årligt fra 2021)

Annullering af besparelsen vedrørende justering af demografimodeller

Der blev i sidste års budgetaftale besluttet en besparelse på 10 mio. kr. fra 2022 og frem. Besparelsen skulle udmøntes som en justering af demografimodellerne på politikområderne ”Dagtilbud 0-6 årige” og ”Skoler og pædagogiske fritidstilbud”. Med denne forandring annulleres denne besparelse. (Budgettet forøges med 10 mio. kr. årligt fra 2022) (Forandringen er tværgående og ligger også under politikområdet Dagtilbud 0-6 årige)

Analyse af behovet for særskilt budgetmodel for specialtilbuddene

Der gennemføres en analyse af behovet for en særskilt budgetmodel for specialtilbuddene på dagtilbuds- og skoleområdet. Skanderborg Kommune oplever (i lighed med andre kommuner) en stigning i antallet af børn, der visiteres fra de almene tilbud til specialtilbuddene. Med den nuværende budgetmodel har en stigning i andelen - og/eller antallet - af børn i specialtilbud en betragtelig betydning for økonomien på almenområdet.

Analysen gennemføres i et samarbejde mellem den fælles Økonomifunktion og Fagsekretariatet Børn og Unge inden for de eksisterende budgetrammer. (Forandringen er tværgående og ligger også under politikområdet Dagtilbud 0-6 årige)

Ordblinde-indsats – Ung til ung

Der etableres ung-til-ung-netværk for unge ordblinde som et supplement til skolernes understøttelse af ordblinde elever. Ung-til-ung-netværk organiseres som et samarbejde mellem skolerne og PPR.

(Forandringen er videreført fra Budget 2020. Budgettet er forøget med 200.000 kr. i 2020 og 100.000 kr. årligt fra 2021.)

Mulighed for styrket brug af praktik i folkeskolen

Med henblik på at vurdere om der fremadrettet kan ske en styrket brug af erhvervspraktik og andre arbejdskendingsaktiviteter, vil Fagsekretariatet Børn og Unge sammen med skolerne og Ungdommens Uddannelsesvejledning gennemføre en analyse af den eksisterende praksis og mulighederne for at justere denne.

(Forandringen er videreført fra Budget 2020)

Opstart af talentklasser på Niels Ebbesen Skolen

Undervisnings- og Børneudvalget arbejder frem mod næste års budgetlægning med henvisning om opstart af talentklasser på Niels Ebbesen Skolen i samarbejde med håndbold og fodbold. Undervisnings- og Børneudvalget behandler forandringen ultimo 2020.

(Forandringen er videreført fra Budget 2020)

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2019

Reduktion af puljer afsat på Fagsekretariatets Børn og Unges budget

I Fagsekretariatet Børn og Unges budgetramme er der afsat puljeløb til finansiering af:

- Efter-/videreuddannelse på skoleområdet
- Implementering af politiske forandringer
- Ikke forlods disponerede ”småprojekter” (ex. særlige udfordringer på kontraktolderniveau og ikke-budgetlagte løbende kapacitets-udfordringer)
- Lederudvikling.

Puljerne reduceres med 1,3 mio. kr. med virkning fra 2019 og frem. Forandringen skal ses i sammenhæng med, at anlægsniveauet på området øges.

(Budgettet reduceres med 1,3 mio. kr. årligt fra 2019 og frem)

Denne forandring ligger også under politikområderne Dagtilbud til 0-6 årige samt Børn og unge med særlige behov. Forandringen er udmøntet.

Tilpasning af budget til syge-/hjemmeundervisning

Budgettet udgør 1 mio. kr. årligt. Reelt har forbruget de seneste 3 år haft et niveau på ca. 0,75 mio. kr. Endvidere er det forventningen, at det nuværende faktiske forbrug kan reduceres med ca. 0,1 mio.kr. yderligere ved brug af ny teknologi, der gør det muligt for syge elever at følge klassens undervisning hjemmefra.

(Budgettet reduceres med 0,25 mio. kr. i 2019 og 2020, stigende til 0,35 mio. kr. årligt fra 2021).

Robot teknologi er indkøbt og i anvendelse. Forandring er gennemført.

Reduktion i antal elever på pædagogisk assistent uddannelse

I regi af KKR er Skanderborg Kommune pt. tildelt en dimensionering på 8 PAU-uddannelses-pladser i 2018. Der er imidlertid fortsat budgetlagt med 16 elevpladser pr. hold. Det vil således være muligt at reducere til 8 pladser.

(Budgettet reduceres med 0,975 mio. kr. i 2019, 1,1 mio. kr. i 2020, stigende til 1,625 mio. kr. årligt fra 2021 og frem).

I forbindelse med rekruttering af PA-elever til holdet med opstart august 2019, ansættes der 8 elever. Reduktionen er således gennemført.

Udvikling og forenkling af tildelingsmodellen på skoleområdet

På skoleområdet fordeler tildelingsmodellen det samlede budget mellem skolerne. Den nuværende model er meget detaljeret og kompleks, og det er derfor også vanskeligt for den enkelte skole at gennemskue forudsætningerne for sit budget samt principperne for fordelingen mellem skolerne. Der skal derfor i 2019 udarbejdes en mere enkel og gennemskuelig model for fordelingen af ressourcerne på skoleområdet. Ny tildelingsmodel er politisk besluttet i Byrådet i januar måned 2020. Forandringen er gennemført.

Forberedelse af implementeringen og implementeringsprocessen for Aula, som fra sommeren 2019 erstatter SkoleIntra som platform på skoleområdet og på sigt også skal erstatte BørneIntra som platform på dagtilbudsområdet (forandringen er videreført fra budget 2018)

Aula blev besluttet som en del af det fællesoffentlige Brugerportalsinitiativ (BPI), som skal etablere tidssvarende digitale platforme, der kan understøtte en ny folkeskole og målene i folkeskoleformen. Aula gik tidligere under navnet Samarbejdsplatformen. Brugerportal-initiativet udspringer af en aftale imellem forligspartiernes ”Aftale om et fagligt løft” samt KL’s projekt om kommunikation og vidensdeling på folkeskole- og dagtilbudsområdet.

Fra januar 2019 vil udrulningen af Aula påbegyndes (kommunerne ruller på i tre bølger fra januar og frem mod sommerferien), når det pædagogisk personale i de første kommuner tager løsningen i anvendelse. Fra august 2019 vil elever og forældre på alle landets skoler tage Aula i brug. Umiddelbart derefter vil udrulningen til dagtilbudsområdet gå i gang. Aula blev taget i brug i uge 43 på skolerne. Ibrugtagningen er forløbet planmæssigt. Ibrugtagning i dagtilbud er fra KOMBIT’s side forsinket og pt. planlagt til oktober 2020 og implementeringen er under forberedelse.

Udvikling af standard for skolernes håndtering af elevfravær
I samarbejde med skolerne skal Fagsekretariatet Børn og Unge udarbejde et oplæg til en fælles standard for skolernes håndtering af elevfravær. En kommende standard skal dels rumme plads til lokale udmøntningsforskelle, særligt i forhold til håndtering af identificeret (bekymrende) fravær. Her vil skolebestyrelserne kunne involveres. En kommende standard skal dog også være retningsgivende for kategoriseringen af, hvornår fravær bliver bekymrende og eventuelt har en sådan karakter, at skolerne skal involvere andre parter i forhold til en håndtering som f.eks. sundhedstjenesten, PPR eller myndighed og foranstaltning. Dette med henblik på at kunne sætte ind med en tidlig indsats til både barnet/den unge og familien. Standard for skolernes registrering og håndtering af elevfravær er godkendt på Undervisnings- og Børneudvalgs møde januar 2020.

Der er igangsat et pilotprojekt med Aarhus Universitet med fokus på afdækning og indsatser ift. elever med fravær, hvor der trækkes på erfaringer fra Aarhus projektet "Back to School". Projektet gennemføres i et tværgående samarbejde mellem skoler, sundhedstjenesten, Myndighed og foranstaltning og PPR. Der udestår dog fortsat en opgave med at udvikle nye og virksomme indsatser i relation til at imødegå bekymrende fravær.

Afdækning af unges gennemførelse af ungdomsuddannelser
Administrationen får med budgetforliget til opgave at afdække og kontrollere de data, der ligger til grund for opgørelserne over, hvor mange der gennemfører en ungdomsuddannelse, idet der i dag kan konstateres differencer i tallene fra henholdsvis UU og kvalitetsrapporten på skoleområdet. Forandringen løses inden for den eksisterende budgetramme. Afdækning og kontrol af data vedr. unges gennemførelse af ungdomsuddannelser blev behandlet på møde i Undervisnings- og Børneudvalget den 29. november 2018. Forandringen er således gennemført.

Øget udbud af valgfag og variation i undervisningen
Med henblik på at opnå et mere varieret udbud af valgfag og en mere varieret undervisning skal der ske et styrket samarbejde mellem folkeskolerne og f.eks. Ungdomsskolen, erhvervs- og foreningslivet. Samarbejdet kan både være i forbindelse med udbud af valgfag og/eller i forbindelse med den almindelige undervisning f.eks. gennem brug af fysiske faciliteter.

Fagsekretariatet har faciliteret en omfattende tværgående dialog mellem skolerne om et samarbejde vedrørende et mere varieret udbud af valgfag. Central lovgivning på erhvervsskoleområdet har imidlertid fastslået en væsentlig begrænsning i udbuddet af valgfag på 7. og 8. klassetrin. Derved er der opstået en ny ramme, der gør det yderst vanskeligt at øge udbuddet af valgfag på disse klassetrin.

Med lovændringen har regeringen indskrænket mulighederne for lokale prioriteringer i elevernes valgfag. Fagsekretariatet

ser på de få muligheder der er tilbage for variation i et samarbejde med skolelederne. Forandringen er gennemført.

Analyse af en demografimodel på tosprogsområdet
Der udarbejdes i 2019 en analyse af en demografimodel på tosprogsområdet. Analysen indgår i den samlede analyse af demografi- og ressourcefordelingsmodeller på skoleområdet. Den nye model for ressourcefordeling er politisk besluttet i Byrådet i januar 2020. Forandringen er gennemført.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Ordblindindsats - Ung til ung
Der etableres ung-til-ung-netværk for unge ordblinde som et supplement til skolernes understøttelse af ordblinde elever. Ung-til-ung-netværk organiseres som et samarbejde mellem skolerne og PPR. (Budgettet forøges med 200.000 kr. i 2020 og 100.000 kr. fra 2021 og frem)

Der er ansat ny "læse-ung til ung"- konsulent. Der er sendt præsentationsvideo til kontrakt Holdere på skoleområdet. Konsulenten kommer på kontrakt Holdermøde for at uddybe video. Der er etableret samarbejde mellem to skoler og konsulenten. Konsulenten inviterer sig selv på besøg på alle kommunens skoler.

Omlægning og reduktion af skolernes svømmeundervisning
Den obligatoriske svømmeundervisning i svømmehaller reduceres fra 2 til 1 årgang (4. eller 5. klasse) De svømmetimer, der bortfalder, erstattes af idrætstimer. Budgettet til transport og leje af svømmehaller kan derved reduceres med 300.000 kr. i 2020 og 700.000 kr. årligt fra 2021. (Budgettet reduceres med 300.000 kr. i 2020 og 700.000 kr. i 2021 og frem)
Skolernes budget reduceres fra 1. august 2020 og dermed er forandringen gennemført

Kun klubtilbud til og med 6. klasse
I den nuværende praksis er der forskel på serviceniveau mellem kommunens forskellige klubber. I nogle klubber stopper tilbuddet efter 6. klasse, mens det for andre er efter 7. klasse. Serviceniveauet harmoniseres ved at lade alle klubtilbud stoppe efter 6. klasse. (Budgettet reduceres med 900.000 kr. fra 2020 og frem)

På Byrådsmødet 24. juni 2020 blev besluttet, at klubtilbud for 7. klasse kan fortsættes, såfremt kontrakt Holdere selv ønsker det. Tildeling pr. barn fastsættes til et niveau, der svarer til forældrebetalingen.

Øget forældrebetaling til klubtilbud
Forældrebetalingen øges til 80 % af den variable tildeling til klubtilbud (å prisen). Den samlede indtægt ved forældrebetaling til klubtilbud forøges derved årligt med 860.000 kr. fra 2020. (Budgettets indtægter forøges med 860.000 kr. i 2020 og frem)

Den øgede forældrebetaling er indarbejdet i taksten. Forandringen er gennemført.

Harmonisering og reduktion i takster til specialtilbud på skoleområdet

Den samlede budgetramme til specialklasserækker og specialskoletilbud udgør over 85 mio. kr. i 2019, med en stigende budgetramme over de senere år. Det vil være muligt - enten via strukturtilpasninger eller via justering af tildelingstakster pr. elev - at sænke udgiftsniveauet og dermed enhedsomkostningerne pr. elev. Der udarbejdes på baggrund af en analyse konkrete forslag til udgiftsreduktioner, som behandles politisk. Budgettet reduceres med 875.000 kr. i 2020 og 2,1 mio. kr. årligt fra 2021. (Budgettet reduceres med 875.000 kr. i 2020 og 2,1 mio. kr. i 2021 og frem)

På Byrådsmødet 27. maj blev forslag til ny takststruktur med virkning fra 1. august 2020 vedtaget, hvorefter forandringen er gennemført.

Reduktion i tildeling til aftenklubtilbud

Tildelingen til aftenklubtilbud reduceres med 10 pct., svarende til 650.000 kr. årligt. Der udarbejdes et konkret forslag til udmøntning af besparelsen, som behandles i Undervisnings- og Børneudvalget. Kontraktholderne på området inddrages i udarbejdelsen af forslaget. (Budgettet reduceres med 650.000 kr. fra 2020 og frem)

På Byrådsmødet 27. maj blev forslag til ny tildeling med virkning fra 1. august 2020 vedtaget, hvorefter forandringen er gennemført.

Reduktion af funktionen som koordinerende udviklingskonsulent

Fremover frikøber fagsekretariatet ikke længere læreresourcer på skolerne til løsning af fællesopgaver (både drift og udvikling) inden for skoleområdet (IT-opgaver, tosprogsområ-

det, naturfag mv.). Skolerne skal fremadrettet selv koordinere og udvikle de pågældende områder. Budgettet reduceres med 165.000 kr. i 2020 og 400.000 kr. årligt fra 2021. (Budgettet reduceres med 165.000 kr. i 2020 og 400.000 i 2021 og frem) Kontraktholderne på skoleområdet har i møde besluttet, at de for kommende skoleår koordinerer og udvikler skolernes digitaliserings-strategi og skolernes pædagogiske læringscentre ved hjælp af to deltidsfrikøbte konsulenter. Frikøbet svare til 0,4 lærerstilling tilsammen og dækkes af skolernes egen bevilling. Den besluttede reduktion for Fagsekretariatet Børn og Unge er således udmøntet fra august 2020

Mulighed for styrket brug af praktik i folkeskolen

Med henblik på at vurdere, om der fremadrettet kan ske en styrket brug af erhvervspraktik og andre arbejdskendskabsaktiviteter, vil Fagsekretariatet Børn og Unge sammen med skolerne og Ungdommens Uddannelsesvejledning gennemføre en analyse af den eksisterende praksis og mulighederne for at justere denne.

Forandringen er endnu ikke påbegyndt. Forandringen forventes planlagt, når strukturanalysen på skole- og dagtilbudsområdet er færdiggjort.

Implementering af standard for registrering og håndtering af elevfravær

Skolerne og Fagsekretariatet Børn og Unge har i 2019 udarbejdet et oplæg til en fælles standard for skolernes håndtering af elevfravær. Efter eventuel politisk godkendelse vil den nye standard skulle implementeres fra 2020.

Standard for registrering af elevfravær vedtaget i Byrådet den 29. januar. Fra august 2020 er der i PPR etableret et fraværsteam som aktiveres ved bekymrende fravær. Den metodiske tilgang for fraværsteamet bygger på erfaringer fra et "Back to School" projekt fra Aarhus.

Opstart af talentklasser på Niels Ebbesen Skolen

Undervisnings- og Børneudvalget arbejder frem mod næste års budgetlægning med henvendelse om opstart af talentklasser på Niels Ebbesen Skolen i samarbejde med håndbold og fodbold.

Etablering af talentklasser på Niels Ebbesen Skolen afventer resultatet af forslag til ny struktur på skoleområdet. Flere forslag i strukturanalysen peger på mulige anvendelser af den ledige kapacitet på Niels Ebbesen Skolen.

Forberedelse af implementeringen og implementeringsprocessen for Aula, som erstatter Børneintra, som platform på dagtilbudsområdet (er implementeret på skoleområdet) Aula blev besluttet som en del af det fællesoffentlige Brugerportalsinitiativ (BPI), som skal etablere tidssvarende digitale platforme, der kan understøtte en ny folkeskole og målene i folkeskoleformen. Aula gik tidligere under navnet Samarbejdsplatformen. Brugerportal-initiativet udspringer af en aftale imellem forligspartiernes "Aftale om et fagligt løft" samt KL's projekt om kommunikation og vidensdeling på folkeskole- og dagtilbudsområdet.

Fra januar 2019 vil udrulningen af Aula påbegyndes (kommunerne ruller på i tre bølger fra januar og frem mod sommerferien), når det pædagogiske personale i de første kommuner tager løsningen i anvendelse. Fra august 2019 vil elever og forældre på alle landets skoler tage Aula i brug. Umiddelbart derefter vil udrulningen til dagtilbudsområdet gå i gang. Implementeringen er under forberedelse og følger den opdaterede tidsplan. Der er igangsat udvikling og afprøvning af teknisk setup, ligesom der er planlagt uddannelses- og opsætningsforløb for dagtilbuddene. Udrulning påbegyndes medio september og løber frem til nytår, hvorefter Aula forventes at gå i fuld drift inkl. adgang for forældre fra januar 2021.

Analyse på dagpasnings- og skoleområdet

Der afsættes 700.000 kr. i 2020 til at understøtte Undervisnings- og Børneudvalgets arbejde med "Spor 1. Forslag til sikring af øget kvalitet og bæredygtig struktur for skoler og landsbyordninger m.v.". Spor 1 er yderligere beskrevet i budgetaftalen. (Budgettet forøges med 700.000 kr. i 2020) Byrådet sendte den 2. september et forslag til ny struktur for skoler og dagtilbud i høring frem til den 29. oktober. Forandringen følger tidsplanen.

Justering af demografimodeller

For politikområderne "Dagtilbud 0-6 årige" og "Skoler og pædagogiske fritidstilbud" gør det sig gældende, at områderne er omfattet af demografimodeller. De indebærer, at der for hvert ekstra barn i målgruppen automatisk tilføres et ekstra beløb. Således tilføres områderne ca. 40 ekstra mio. kr. i 2022 og ca. 49 mio. kr. i 2023 i forhold til 2019. Forligspartierne er enige om, at der skal besluttes en justering af demografimodellerne for områderne "Dagtilbud 0-6 årige" og "Skoler og pædagogiske fritidstilbud" i løbet af 2020 med henblik på, at de kan få virkning fra 2022. Der er en forventning om, at der er en forskel i udgifterne fra de første børn/elever til de sidste, da grundomkostningerne allerede er dækket af de første børn/elever. De justerede demografimodeller skal medføre en udgiftsreduktion på i alt 10 mio. kr. årligt fra 2022. Økonomiudvalget skal - i samarbejde med Undervisnings- og Børneudvalget - udarbejde forslag til beslutning. (Budgettet reduceres med 10 mio. kr. fra 2022 og frem)

Det er med vedtagelsen af Budget 2021-2024 besluttet, at denne budgetreduktion ruller tilbage, så budgettet på politikområder Dagtilbud 0-6 årige og Skoler og pædagogiske fritidstilbud bliver øget med 10 mio. kr. årligt fra 2022 og frem.

5. ØKONOMI

Tabel 13.1 viser driftsbudgettet for skoler og pædagogisk fritidstilbud

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprinde- ligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Forældrebetaling, udgifter til fripladser samt regulering for indskrevne børn	-38.159	-31.053	-38.677	-39.111	-39.029	-38.310	-36.878
Fællesudgifter - fagsekretariatet	115.527	128.766	129.775	123.668	122.567	127.028	128.776
Statspuljer - kompetenceudvikling	-437	-5	1.280	0	0	0	0
Kontrakter	614.270	596.827	615.275	604.140	604.104	604.104	604.104
I alt	691.201	694.535	707.653	688.697	687.642	692.822	695.677

Regnskab 2019

Der er samlet for bevillingen en positiv afvigelse på ca. 17 mio. kr. mellem korrigeret budget og regnskabet. I afvigelsen indgår en positiv overførsel fra 2018 til 2019 på ca. 28 mio. kr. Der er således lavet en nedsparring i 2019 på ca. 11 mio. kr., fordelt med 7 mio. kr. for kontrakt Holdere og 4 mio. kr. for fagsekretariatet.

Demografi

Aldersgruppe	Ændring i antal børn
SFO 0-2. klasse	+7
SFO 3. klasse	+45
Klub 4. klasse	+2
Klub 5.-> klasse	0
Skole	-3

Budgetrammen er som følge af ovenstående hævet med 1,2 mio. kr. i forhold til Budget 2019.

Lov- og cirkulæreprogram

Der er udmøntet ca. 2 mio. kr. primært som konsekvens af justering af folkeskolereformen, herunder afkortning af skole-ugens længde (øget tildeling til SFO).

Budgetaftale:

De vedtagne forandringer fra budgetaftalen indebærer en samlet reduktion på bevillingen med 3,5 mio. kr.

Budget 2021

Forudsætninger for indregnet demografi

Regulering for demografi omfatter indskrevne i egne tilbud (SFO og klub), mellemkommunalt (frit valg over kommunegrænsen for SFO og klub) samt skoleområdet (ændring i antal elever).

Der tages udgangspunkt i seneste befolkningsprognose inden for de relevante aldersgrupper. På baggrund af dels historiske data for, hvor mange inden for aldersgrupperne der er i pasning (kaldet dækningsgrad), dels konkret viden om ændringer

Budget 2020

Der er til Budget 2020 indarbejdet følgende udvidelser/reduktioner på driften

Teknisk budget:

i antal tilbud etc., beregnes det for-ventede antal børn i pasning – fordelt på de forskellige pasningstyper. Reguleres som ændret antal børn * a prisen pr. barn.

Særligt for skoleområdet gælder dog, at dækningsgraden sættes til 100, med udgangspunkt i, at der er undervisningspligt for alle. Beløbet der reguleres med, svarer til taksten for afregning af privatskoleelever.

Dertil kommer regulering af forældrebetaling (fremskrives med samme %-andel som a prisen pr. barn) og udgifter til friplads- og søskendetilskud (tilskuddene beregnes som en %-andel af forældrebetalingen).

Der indregnes følgende i demografi for Budget 2021-2024:

Tabel 13.2 viser dækningsgraden for pasning i SFO og klubber.

Aldersgruppe	Dækningsgrad
SFO 0-2. klasse	82,5
SFO 3. klasse	79,0
Klub 4. klasse	77,0
Klub 5-6. klasse	43,0
Skole	100,0

Tabel 13.3 - Forventede ændringer for perioden 2021-2024 ift. budget 2020

Aldersgruppe	2021	2022	2023	2024
SFO 0-2. klasse	-38	8	95	191
SFO 3. klasse	-45	-37	-55	-30
Klub 4. klasse	20	17	24	7
Klub 5-6. klasse	-52	-58	-62	-60
Skole	22	54	104	141

Tabel 13.4 - Forventet pasningsbehov for perioden 2021-2024

Aldersgruppe	2021	2022	2023	2024
SFO 0-2. klasse	2.115	2.161	2.248	2.344
SFO 3. klasse	688	696	678	703
Klub 4. klasse	680	677	684	667
Klub 5-6. klasse	778	772	768	770
Skole	9.850	9.882	9.932	9.969

Budgetrammen er som følge af ovenstående ændret med følgende (i forhold til Budget 2020):

2021: 0,7 mio. kr.
 2022: 1,2 mio. kr.
 2023: 4,8 mio. kr.
 2024: 7,4 mio. kr.

Forandringer i budgetaftalen

Styrkede fraværsindsatser

Fravær kan være et tegn på mistrivsel. Igennem en systematisk og målrettet indsats arbejdes der på at reducere fraværet

blandt elever. Forandringen vurderes særlig vigtig i arbejdet med at lave indsatser, der gør, at elever forbliver i alment regi. Der etableres med forandringen et fast fraværsteam. Der afsættes samlet 1,3 mio. kr. årligt; heraf finansieres forandringen med 0,5 mio. kr. årligt inden for den eksisterende ramme.

Annullering af besparelsen vedrørende justering af demografimodeller

Der blev i sidste års budgetaftale besluttet en besparelse på 10 mio. kr. fra 2022 og frem. Besparelsen skulle udmøntes som en justering af demografimodellerne på politikområderne "Dagtilbud 0-6 årige" og "Skoler og pædagogiske fritidstilbud". Med denne forandring annulleres denne besparelse.

Anlæg

Tabel 13.6 viser anlægsbudgettet for Skoler og pædagogiske fritidstilbud

Note	(I 1.000 kr.)	U/I	Regnskab 2019	Oprindeligt Budget 2020	Korrigeret Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
1	Renovering af Højboskolen	U		9.000	2.500	22.308	16.222		
2	Ny Skole i Hørning. Fra 2023 anlægsydelse (beløb i 2021 på 50,7 mio. kr. er flyttet til finanskonto)	U					40.560	4.370	4.370
3	Ny skole i Hørning idræts-faciliteter						10.140		406
4	Renovering og ombygning, Skovbyskolen			6.750		7.000			
5	Kapacitets- og strukturpulje på skole og dag			8.100	5.670				
6	Fokusområder - skolerne, jf. SMAK-analysen								10.000
7	Ramme til modernisering - skolerne								10.000
8	Tilpasning af kapacitet på skoleområdet i Låsby						10.000		
9	Tilpasning af kapacitet på skoleområdet i Stilling							13.000	17.000
10	Etablering af nye rammer for Hørningsskolen						15.000	15.000	
11	Etablering af Center Skovby ved Campus Skanderborg					5.000			
12	Ombygning af NE Skolen etablering af Afdeling E					10.000			
13	Ny skole i Ry med placering v. Ry-hallerne					2.000	30.000	50.000	50.000
14	Udvidelse af tilbud - Jeksendal						5.000	8.000	
15	Spor 1-Pulje kap. tilpasning m. særlig fokus på bæredygtighed					5.000	5.000		
16	Renov/opt. ventilation/indeklima skolerne	U	6.683		7.500	4.500	2.500	4.500	9.000
17	Ramme jordkøb vedr. skolebyggeri Hørning	U		5.500	4.500	4.056			
18	Udvidelse af kapaciteten af Afdeling D i Låsby	U	745	1.014	3.269				
19	Fleksibelt modulbyggeri Columbusskolen	U	9.515	3.042	2.527				
20	Renovering af skoler og Gjuk i Galten	U	4.874						
	I alt	N	21.817	33.406	25.966	59.864	134.422	94.870	100.776

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. *Renovering af Højboskolen:* Højboskolen skal gå fra en 2-3 sporet skole til en ren 3-sporet skole. Projektet og økonomien er tilvirket på baggrund af Indretnings- og ombygningsscenarier fra Aarstiderne Arkitekter.

Forudsætningerne for økonomien i projektet er:

- Entreprise 25,8 mio. kr.
- Øvrige omkostninger 4,5 mio. kr.
- Uforudsete udgifter 4,1 mio. kr.
- Rådgivning 6,1 mio. kr.

I alt 40,5 mio. kr.

2. – 3. *Ny Skole i Hørning:* Skole og idrætsfaciliteter skal leasingfinansieres. Der er tale om et anslået beløb. Fra 2023 er der afsat en leasingydelse, der skal betales til kommunernes fælles kreditforening.

Beløbet til idrætsfaciliteter er afsat 2022.

4. *Renovering og ombygning, Skovbyskolen:* Oprindeligt var afsat midler til kapacitetsudvidelse på Skovbyskolen, da elev- og klassetalsprognosen viste et behov for udvidelse af skolen.

Med forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet flyttes det nuværende specialtilbud Center Skovby til Skanderborg. Derved frigøres lokaler i et omfang, hvor det stigende elevtal kan rummes inden for de nuværende m2.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et groft skøn over udgifterne til renovering og ombygning af skolen.

Afledt drift:

Der var oprindeligt afsat afledte driftsmidler til kapacitetsudvidelse på Skovbyskolen. I forbindelse med det reviderede projekt, er den afledte drift reduceret med 125.000 kr. i 2021 stigende til 250.000 kr. årligt fra 2022.

5. *Kapacitets- og strukturpulje på skole og dag:* Midler afsat på baggrund af behovet for kapacitetsudvidelser på dagtilbudsområdet.

6. – 7. *Fokusområder - skolerne, jf. SMAK-analysen/ Ramme til modernisering – skolerne: Analysen fra SMAK viste et samlet behov for modernisering – inkl. særlige fokusområder. Der er afsat:*

- beløb til særlige fokusområder, dvs. områder, hvor der er behov for snarlig eller akut bearbejdning. Det kan være manglende eller mangelfulde faglokaler,
- beløb til modernisering.

8. *Tilpasning af kapacitet på skoleområdet, Låsby:* Oprindeligt var afsat midler til kapacitetsudvidelse på Låsby Skole, da elev- og klassetalsprognosen viste et behov for udvidelse af skolen.

Med forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet flyttes det nuværende specialtilbud Afdeling E til Skanderborg. Derved frigøres lokaler i et omfang, hvor det stigende elevtal forventes at kan rummes inden for de nuværende m².

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et groft skøn over udgifterne til renovering og ombygning af skolen.

Afledt drift:

Skønnede merudgifter til el, vand og varme ud fra nuværende forbrug på skolen. Rengøring og vedligehold er allerede indeholdt i a prisen pr. elev. Eventuelle udgifter til inventar mv. skal finansieres inden for anlægsrammen. Afledt drift afsat med 25.000 i 2024 stigende til 50.000 kr. fra 2025 og frem.

9. *Tilpasning af kapacitet på skoleområdet i Stilling:* Baggrunden for projektet er det stigende elevtal i Stilling-området, som fremgår af den seneste elevprognose som viser at der på kommuneplan vil komme ca. 30 % flere elever frem mod 2036/2037. Stigningen er ikke jævnt fordelt henover kommunen eller de enkelte år.

I Stilling udløser elevprognosen et behov for 8 klasselokaler på almenområdet og 1 klasselokale på specialundervisningsområdet, samlet set 9 klasselokaler frem mode 2036/2037. Behovet på almenområdet kommer fra 2020/2021 og frem mod 2036/2037. Behovet på specialundervisningsområdet ligger i slutningen af perioden. Det vurderes som mest hensigtsmæssigt, at lave kapacitetsudvidelsen i starten af perioden.

Det øgede antal elever medfører desuden et behov for etablering af 2 faglokaler ud over de eksisterende Stilling.

Ovenstående kapacitetsudvidelse skal laves som tilbygninger ved Stilling. Der er ikke behov for etablering af nye faglokaler, da den eksisterende faglokalekapacitet kan rumme stigningen.

I beregningen af anlægsudgifterne er der taget udgangspunkt i de forudsætninger og nøgletal der er anvendt i strukturanalysen, disse uddybes i nedenstående uddybning af forudsætningerne for det ønskede budgetbeløb. Der er således ikke korrigeret for de 10 % reduktion i anlægsudgifter der blev besluttet med Budget 2020-2023.

Forudsætninger for det ønskede budgetbeløb:

Der tages udgangspunkt i de m²-priser der anvendes i strukturanalysen. For tilbygning af klasselokaler regnes der med en med en m²-pris på 22.300 kr. For tilbygning af faglokaler regnes der med en m²-pris på 25.800 kr.

Der arbejdes med en forudsætning om samlet set 200 m² pr. klasse, dette er inklusivt gangarealer, toiletfaciliteter, personalefaciliteter etc. For faglokaler arbejdes der med en forudsætning på 150 m² pr. faglokale.

Med udgangspunkt i de forudsætninger som anvendes i strukturanalysen vil en tilbygning af 8 lokaler til almenundervisning, 1 lokale til specialundervisning og 2 faglokaler medføre en anlægsudgift på anslået 47,8 mio. kr.

I forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet er forudsat ændrede distriktsgrænser mellem Stilling, Vurring og Niels Ebbesen Skole. Det forudsættes derfor, at behovet for udvidelse i Stilling Skole reduceret i forhold til det oprindelige forslag med 17 mio. kr. – fra 47 mio. kr. til 30 mio. kr.

Afledt drift:

Skønnede merudgifter til el, vand og varme ud fra nuværende forbrug på skolen. Rengøring og vedligehold er allerede indeholdt i a prisen pr. elev. Eventuelle udgifter til inventar mv. skal finansieres inden for anlægsrammen. Afledt drift afsat med 50.000 i 2023 stigende til 125.000 kr. fra 2024 og frem.

10. Etablering af nye rammer for Hørningskolen:

Baggrund for projektet:

I forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet foreslås flytning af Hørningskolen til Sølund. Det skyldes:

- Skolen er vokset ud af sine nuværende rammer og har øget kapacitetsbehov
- Der er behov for at etablere lokalefaciliteter, der understøtter børnenes særlige behov
- Der kan med fordel ske etablering af tværfagligt samarbejde med Sølund

Forudsætninger for det ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et groft skøn over udgifter til renovering og ombygning af bygning på Sølund.

Afledt drift:

Afledt drift er afsat med 50.000 i 2023 stigende til 100.000 kr. fra 2024 og frem.

*11. Etablering af Center Skovby ved Campus Skanderborg:**Baggrund for projektet:*

Med udgangspunkt i aftale om ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet skal der etableres et specialtilbud i tilknytning til Campus og Ungdomsskolen, hvor Center Skovby fra Skovbyskolen flytter til.

Specialtilbuddet vil blive koblet på vidensklyngen, der etableres ved Niels Ebbesen Skolen.

Specialtilbuddet etableres i ledig kapacitet/lokaler i forbindelse med Campus Skanderborg (Finlandsvej).

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et skønnet beløb til ombygning og indretning til specialtilbud.

Bemærkninger til tidsplanen:

Det er forudsat, at ombygning og indretning sker i 2021 således, specialtilbuddet kan etableres med virkning fra skoleåret 2021/2022.

*12. Ombygning af Niels Ebbesen Skolen til etablering af Afdeling E fra Låsby Skole:**Baggrund for projektet:*

Med udgangspunkt i aftale om ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet skal der etableres et specialtilbud på Niels Ebbesen Skolen, hvor afdeling E fra Låsby Skole flytter til.

Specialtilbuddet vil blive koblet på vidensklyngen, der etableres ved Niels Ebbesen Skolen. Specialtilbuddet etableres i ledig kapacitet/lokaler på skolen.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et skønnet beløb til ombygning og indretning til specialtilbud.

Bemærkninger til tidsplanen:

Det er forudsat, at ombygning og indretning sker i 2021 således, specialtilbuddet kan etableres med virkning fra skoleåret 2021/2022.

13. Ny skole i Ry med placering v. Ry-hallerne: Baggrunden for projektet er det stigende elevtal i Ry-området, som fremgår af den seneste elevprognose som viser at der på kommuneplan vil komme ca. 30 % flere elever frem mod 2036/2037. Stigningen er ikke jævnt fordelt henover kommunen eller de enkelte år.

I Ry-området er stigningen særligt markant og kendetegnet ved at ligge tidligt i perioden. Den forventede stigning i elevtallet medfører, at Mølleskolen allerede fra 2022/2023 vil mangle klasselokaler.

Mulighederne for at udbygge Mølleskolen vurderes til at være tæt på udtømte og derfor foreslås der afsat anlægsmidler til etablering anden udvidelse af kapaciteten i Ry. Det foreslås ligeledes at der igangsættes en analyse af hvordan denne udvidelse bedst kan udmøntes.

I analysen skal der ses på forskellige muligheder for en fordeling af klasser og spor i Ry-området, herunder med inddragelse af de eksisterende faciliteter på Mølleskolen. Et fokuspunkt i analysen bør være, at de eksisterende lokaler samt udvidelsen er rentable både pædagogisk og økonomisk.

I tilfælde af beslutning om etablering af en ny skole i Ry, vil den ledelsesmæssige organisering i området have direkte indflydelse på afledte udgifter – eller besparelser på driften.

I beregningen af anlægsudgifterne er der taget udgangspunkt i de forudsætninger og nøgletal der er anvendt i strukturanalysen, disse uddybes i nedenstående uddybning af forudsætningerne for det ønskede budgetbeløb. Der er således ikke korrigeret for de 10 % reduktion i anlægsudgifter der blev besluttet med Budget 2020-2023.

Forudsætninger for det ønskede budgetbeløb:

- Der tages udgangspunkt i de m2-priser der anvendes i strukturanalysen. For tilbygning af klasselokaler regnes der med en med en m2-pris på 22.300 kr. For tilbygning af faglokaler regnes der med en m2-pris på 25.800 kr. For nybyg regnes der ligeledes med en m2-pris på 25.800 kr.
- Der arbejdes med en forudsætning om samlet set 200 m2 pr. klasse, dette er inklusiv gangarealer, toiletfaciliteter, personalefaciliteter etc. For faglokaler arbejdes der med en forudsætning på 150 m2 pr. faglokale.
- Det vurderes at der vil være behov for etablering af ca. 6.000 m2 i Ry-området. Den foreslåede analyse skal afklare i hvilket omfang der bliver tale om tilbygninger eller nybygninger, men under forudsætning af at udbygningsmulighederne ved Mølleskolen anses som værende tæt på fuldt udnyttede, ligger der til grund at hovedparten af de nye m2 etableres som nybyg.
- Baseret på ovenstående vurderes der et behov for et anlægsbudget på 150,0 mio. kr.

14. Udvidelse af tilbud – Jeksendalskolen: Kapaciteten på Jeksendal er i dag fuldt udnyttet. Den opdaterede elevprognose viser et øget pres på Jeksendal frem mod 2035/2036, således at der samlet set mangler 3 klasselokaler. Presset begynder fra 2020/2021 og frem, og det anbefales derfor at nedenstående anlæg iværksættes i starten af perioden.

Det vil ikke være muligt at udvide Jeksendal yderligere, grundet de gældende regler på området og Jeksendals beliggenhed. Det foreslås derfor, at man bygger videre på de eksisterende samarbejde med Veng Skole, hvormed en del af Jeksendals aktiviteter varetages på Vengskolen.

Der er i dag ledig lokalekapacitet på Veng Skole og vil også være det fremadrettet ifølge prognosen. Der vil dog være brug for en tilpasning og mindre udbygning af bygningerne i Veng, i forhold til at få plads til eleverne fra Jeksedal.

I beregningen af anlægsudgifterne er der taget udgangspunkt i de forudsætninger og nøgletal der er anvendt i strukturanalysen, disse uddybes i nedenstående uddybning af forudsætningerne for det ønskede budgetbeløb. Der er således ikke korrigeret for de 10 % reduktion i anlægsudgifter der blev besluttet med Budget 2020-2023.

Forudsætninger for det ønskede budgetbeløb:

- Der tages udgangspunkt i de m2-priser der anvendes i strukturanalysen. For tilbygning af klasselokaler regnes der med en med en m2-pris på 22.300 kr. For tilbygning af faglokaler regnes der med en m2-pris på 25.800 kr.
- Der arbejdes med en forudsætning om samlet set 200 m2 pr. klasse, dette er inklusivt gangarealer, toiletfaciliteter, personalefaciliteter etc. For faglokaler arbejdes der med en forudsætning på 150 m2 pr. faglokale.
- I Veng vil der være tale om en kombination af tilbygning af lokaler i mindre omfang samt renovering og ombygning af eksisterende lokaler. I beregningen af det anslåede anlægsbehov er der taget udgangspunkt i om- og tilbygninger svarende til ca. 600 m2. Dette medfører et anslået anlægsbehov på 13,0 mio. kr.

Afledt drift:

Skønnede merudgifter til el, vand og varme ud fra nuværende forbrug på skolen. Afledt drift er afsat med 100.000 i 2023 stigende til 200.000 kr. fra 2024 og frem.

15. *Spor 1:* Pulje til kapacitetstilpasning med særligt fokus på bæredygtige, fleksible løsninger: For at tage højde for kapacitetsudfordringerne og sikre fleksibiliteten ved fremtidige, skiftende børne- og elevtal skal der yderligere fokus på bæredygtige, fleksible modulbyggerier, der kan flyttes efter behov. Forligspartierne ønsker at sikre fleksible løsninger, der er bæredygtige i henhold til kommunens bygningspolitik. Samtidig bør rammerne i forhold til eksempelvis planlægning, p-norm mv. konkret kunne tilpasses, således at fleksible modulbyggerier efter behov hurtigt kan bringes i anvendelse for at imødegå kapacitetsudfordringerne. Administrationen anmodes derfor om at udarbejde et forslag til en standard for brug af fleksible modulbyggerier, der balancerer de forskellige hensyn og kommunens politikker. Administrationen bedes samtidig sikre det nødvendige planmæssige grundlag for placering af institutionsbyggeri, hvad enten der er tale om fleksibelt eller permanent byggeri. Der afsættes 5 mio. kr. i både 2021 og 2022 til kapacitetstilpasning på skole- og dagtilbudsområdet, hvor der skal være et særligt fokus på bæredygtige, fleksible modulbyggerier.

16. *Renovering/optimering ventilation/indeklima skolerne:* Ramme til brug for renovering og optimering af ventilationsanlæg og indeklima på skolerne.

Anlæg 17 - 20: Der henvises til tidligere politikerhåndbøger og regnskaber.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Alle børn starter som udgangspunkt i 0. klasse i det kalenderår, hvor de fylder 6 år.

Alle børn har ret til at blive optaget på distriktsskolen i det skoledistrikt, hvor de bor. Forældre kan frit vælge mellem skoler, dog således at der skal være plads på skolen efter fastsatte regler. Børn optages efter følgende regler (i nævnte rækkefølge):

- Børn med bopæl i kommunen
- Børn, der har søskende på skolen
- Børn med den korteste afstand til skolen
- Børn, der tidligere har boet i distriktet.

Hvis disse regler ikke kan afgøre, hvem der er plads til, trækker skolen lod.

Der er 18 folkeskoledistrikter, Hørningskolen (specialskole) og Ungdomsskolen (inkl. 10. klasse). Se kort over skoledistrikter på kort.skanderborg.dk

Elevtallet i 0.-9. klassesetrin er pr. august 2020 7.511 elever i folkeskolerne. Hertil kommer 284 elever i 10. klasse.

Børn med særlige udfordringer kan visiteres til et specialtilbud. Pr. august 2020 var der 376 elever i specialtilbud i eller uden for Skanderborg Kommune.

Alle skoler har SFO, hvor alle elever i 0. - 3. klasse er garanteret en plads.

SFO har som udgangspunkt åbent fra kl. 6.30-8.00 og kl. 14.00-17.00 - fredag til kl. 16.00. Der kan forekomme mindre lokale variationer. SFO har åben for pasning i skoleferier. I nogle områder etableres der fælles feriepasning, f.eks. i samarbejde med skolen i et nabolokale.

Alle skoler har tilknyttet en skoleklub. Der er 14 skoleklubber og 3 selvstændige klubber, hvor alle elever i 4. - 6./7. klasse er garanteret plads. Klubberne har alle åbent kl. 14-17. Derudover kan der være lokale variationer, f.eks. aftenåbent en gang om ugen.

Takster for 2021 vedtaget af Byrådet

Skolefritidsordninger (0.-3. klasse):

- Hel plads (0.-2. klasse): 1.681 kr. pr. md. i 12 måneder om året
- Hel plads (3. klasse): 1.380 kr. pr. md. i 12 måneder om året
- Morgentilbud: 375 kr. pr. md. i 12 måneder om året.

Skoleklub:

- 4. klasse: 668 kr. pr. md. i 12 måneder om året
- 5.-6 klasse: 524 kr. pr. md. i 12 måneder om året
- 7. klasse: 524 kr. pr. md. i 12 måneder om året.

Der gives 50 % i søskendetilskud på den pasningsform, hvor forskellen mellem kommunal driftsudgift og takst er mindst.

Kvalitetsstandarder

Ud over de vedtagne politikker og strategier har Byrådet også vedtaget standarder på skole- og fritidsområdet. Standarderne beskriver et minimumsniveau for ydelser inden for et givet område. Byrådet har pt. vedtaget to gældende standarder:

- Standard for elever i skriftsprogsvanskeligheder.
www.skanderborg.dk
- Standard for opfølgning og handling i forhold til elevfravær. **www.skanderborg.dk**

14. BØRN OG UNGE MED SÆRLIGE BEHOV

ARBEJDE UNGDOM UDVIKLING BØRNELIV GLÆDE
NT BEGEJSTRING ROBUSTHED UDFORDRINGER
E RESSOURCER POTENTIALER RESPEKT ANERKEN
UDFORDRINGER MODGANG FÆLLESSKABER VEN
OLDIGHED FORSKELLIGHED KULTUR ERFARING
JÆLP STØTTE FOKUS GENSIDIGHED VÆRDIGHED

BØRN OG UNGE MED SÆRLIGE BEHOV

1. Politisk arbejdsform

Undervisnings- og Børneudvalget arbejder på politikområdet Børn og unge med særlige behov med formulering af forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Politikområdet Børn og unge med særlige behov er omfattet af den sammenhængende børnepolitik.

Derudover har Byrådet vedtaget en strategi for forebyggende foranstaltninger og anbringelser samt kvalitetsstandarder for Servicelovens §§ 41 og 42 (merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste).

Undervisnings- og Børneudvalget får to gange årligt forelagt Ankestyrelsens behandling af indsendte klager over Børn og Unges afgørelser i borgersager. Samarbejdet på tværs af kommuner og Region Midtjylland om brugen og udviklingen af de specialiserede tilbud til børn og unge med særlige behov koordineres gennem rammeaftalen for det specialiserede socialområde (styringsaftalen og udviklingsstrategien), der godkendes af Byrådet hvert år.

Undervisnings- og Børneudvalget behandler ligeledes løbende udviklingen på specialundervisningsområdet samt udviklingen i indstillinger til pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR).

Inden for politikområdet Børn og unge med særlige behov er der i Skanderborg Kommune en kontraktholder, døgninstitutionen Skovbo og den aftalestyrende enhed Fagsekretariatet Børn og Unge.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Byrådet vedtog den 25. april 2018 Forebyggelses- og familiestrategien. Strategien understøtter arbejdet med at sikre, at alle børn og unge i Skanderborg Kommune har ret til et godt børne- og ungeliv. Strategien er gengivet i sin helhed herunder. Forebyggelsesstrategien understøttes af "Vores fælles tilgang", link til denne er gengivet herunder.

Ud over Forebyggelses- og familiestrategien henvises der til følgende politikker for politikområdet Børn og unge med særlige behov:

- Den sammenhængende børnepolitik
  - Den bedste start på livet

- Skolepolitikken
- Ungdomspolitikken.
- Inklusionsstrategien.

Forebyggelses- og familiestrategi

Formål og mål

Det fremgår af visionen i den sammenhængende børnepolitik, at:

"Alle børn og unge i Skanderborg Kommune har ret til et godt børne- og ungeliv, hvor børn/unge overvejende har oplevelsen af glæde, tryghed, engagement, begejstring og robusthed i forhold til livets udfordringer".

Men alle børn og unge har ikke de samme forudsætninger for at få et godt børne- og ungeliv, og nogle familier vil derfor enten i kortere eller længere perioder have behov for en særlig indsats, samtidig med, at de bevarer en så stor del af hverdagen som mulig.

Derudover ses der et potentiale i generelt at styrke både de forebyggende og tidlige indsatser så behovet for særlige indsatser generelt - og hos den enkelte familie - minimeres. Dette gælder både

på special- og almenområdet.
Formålet er således todelt:

Fra usikkerhed til klare mål

- Den enkelte familie skal opleve en helhedsorienteret og sammenhængende indsats på børne- og ungeområdet – også når der er brug for mange forskellige indsatser.

Fra indgreb til forebyggelse

- En generel prioritering af det opsøgende arbejde og de forebyggende indsatser skal mindske betydningen af en negativ social arv. Det forebyggende arbejde og de tidlige indsatser skal tilrettelægges og udvikles ud fra både en menneskelig og økonomisk bundlinje.

Målet er at:

- Skabe transparens mellem behov, formål og prioritering af både forebyggende og behandlende indsatser
- Styrke det ressourceteknede samarbejde mellem fagprofessionelle de unge, deres forældre og netværk i nærmiljøet
- Styrke samarbejdet på tværs af faggrupper, sektorer og civilsamfundet.

Udgangspunktet er:

- at alle indsatser tager afsæt i familiens egne ressourcer
- at indsatser iværksættes i tæt dialog og samarbejde med familien og med barnet/den unge selv.

Der arbejdes med fire strategispor :

1. Forebyggelse og mindst mulige men tilstrækkelige indgriben

Vi prioriterer de forebyggende og tidlige indsatser ud fra en tankegang om, at jo tidligere oplysning, indgriben og tilførsel af kompetencer til forældre, børn og unge til at mestre livets udfordringer, jo bedre sikres et positivt livsforløb.

Derfor prioriterer vi i vores indsatser, at det enkelte barn, den unge og den nærmeste familie helst skal bevare deres tilknytning til almenområdet, f.eks. i forhold til dagtilbud, skolen, netværk, fritidslivet og almene gruppetilbud med henblik på at sikre en så normal og stabil hverdag som muligt.

Vi vil bryde med den sociale arv gennem en målrettet indsats i forhold til udsatte børn og unges læring, uddannelse og dannelse, så chancerne for uddannelse og beskæftigelse optimeres.

2. Indsatser med fokus på samarbejde, ressourcer og effekt

Vores kerneopgave er at understøtte familier i at kunne selv. Derfor har vi i vores tilbud og indsatser fokus på den konstruktive dialog med børnene og de unge selv, deres forældre og netværk ud fra en ressourcerorienteret tilgang.

Den fagprofessionelle indsats kan meget, men ikke alt, og derfor samarbejder vi på tværs af specialtilbud, regionen, dagtilbud, skoler, foreningsliv, frivillige sociale indsatser og erhvervslivet.

Vi laver systematisk opfølgning og evaluering på, om indsatserne virker efter hensigten, og om der som følge heraf er behov for enten en ned- eller optræning af indsatser. Den rette indsats handler således både om at kunne give den rette information og støtte, når behovet er der, men også om at slippe igen, når den enkelte og familien igen selv kan.

3. Et styrket fagprofessionelt samarbejde og fælles mål

Vi arbejder løbende med at udvikle og kvalitetssikre sagsbehandlingen, og på at sikre at vores sagsbehandlere er klædt godt på i forhold til de mange muligheder for indsatser både i og uden for eget regi.

Et fælles billede af udfordringen og ressourcer og et fælles mål på tværs af familien og de fagprofessionelle giver både mest effekt, men også overblik og mening for den enkelte. Derfor arbejder vi på indførelsen af en fælles dialogmodel, der på tværs af faggrupper og forældre kan give et fælles sprog for at tale om graden af bekymring for børn og unge.

Vi arbejder løbende på at udvikle og nytænke vores specialiserede indsatser, herunder både ud fra et tværfagligt perspektiv og gennem kompetenceudvikling, så de matcher behov, der løbende og nogen gange meget hurtigt ændrer sig. Vi har i udviklingen af vores indsatser fokus på virksomme metoder og evidensbaserede indsatser, der fokuserer på progression.

4. Fra data til viden og nye handlinger

I prioriteringen og udviklingen af forebyggende indsatser vil vi styrke anvendelsen af data og eksisterende viden. Vi vil systematisk bruge data til at spotte mulige tendenser og effekter - eller manglen på samme.

På tværs af institutioner og fagsekretariatet vil vi udvikle et dialogrum, hvor databaseret viden og erfaringsviden reflekteres, så vi sammen kan udvikle indsatser, der fokuserer på en tidlig målrettet indsats.

Dialogen og brugen af data skal understøtte etableringen af arbejdsgange og processer, hvor data- og erfaringsviden skaber ny fælles viden. Data- og erfaringsviden bliver derved hinandens forudsætninger og en indarbejdet del af hverdagen for både medarbejdere og ledere i arbejdet med etableringen af nye handlinger. Nye handlinger, der kan understøtte børne- og ungemiljøer kendetegnet ved trivsel.

Link til relevante politikker

Politikkerne og strategierne for politikområdet Børn og unge med særlige behov kan læses i deres helhed på Skanderborg Kommunes hjemmeside under politik og fællesskaber/vision og politikker.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Der er ingen politisk besluttede forandringer til Budget 2021.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2019

Reduktion af puljer afsat på fagsekretariatet Børn og Unges budget

På Fagsekretariatet Børn og Unges budgetramme er afsat puljebeløb til finansiering af:

- Efter-/videreuddannelse på skoleområdet
- Implementering af politiske forandringer
- Ikke forlods disponerede "småprojekter" (ex. særlige udfordringer på kontraktholderniveau og ikke-budgetlagte løbende kapacitetsudfordringer).
- Lederudvikling.

Puljerne reduceres med 1,3 mio. kr. med virkning fra 2019 og frem. Forandringen skal ses i sammenhæng med, at anlægsniveauet på området øges.

(Budgettet reduceres med 1,3 mio. kr. årligt fra 2019 og frem) Denne forandring ligger også under politikområderne Dagtilbud til 0-6 årige samt Skoler og pædagogiske fritidstilbud. Forandringen er udmøntet.

Implementering af forebyggelses- og familiestrategien

Der ses aktuelt en stigning i antallet af børn med behov for støtte og specialtilbud. For at imødegå denne udvikling skal det fulde potentiale i den forebyggende og tidlige indsats på almenområdet udfoldes. Dette skal ske gennem en fastholdelse og styrkelse af de lærere, pædagoger og lederes handlekompetence, som er tættest på barnet eller den unge i hverdagen. Derved bibeholdes en professionalisering af det almene system ind i det forebyggende og tidlige område.

Fokus i forandringen bliver dermed at styrke lærere, pædagogers og lederes viden og handlekompetencer i dagtilbud, skoler og klubtilbud f.eks. i forhold at kunne imødegå og håndtere et bredere spektrum af udfordringer på enten individniveau, så færre henvises til f.eks. PPR og specialtilbud eller på gruppeniveau gennem varetagelse af undervisning f.eks. på sundhedsfremme- eller det kriminalpræventive område.

Der er igangsat følgende projekter:

- Projekt "Godt på vej med sammen med forældrene", som via en systematisk opsporing - og på baggrund heraf - skal sikre en rettidig indsats og styrke den tidlige, forebyggende og tværfaglige indsats i samarbejde med nybagte familier. Der skal arbejdes med implementering af ADBB metoden i sundhedsplejen, implementering af ny besøgsprofil i sundhedsplejen samt etablering af et trivselsteam bestående af fagprofessionelle.
- Projekt vedrørende implementering af anbefalingerne fra forløbsprogrammerne i forhold til børn og unge med ADHD, Angst, Depression og Spiseforstyrrelser: Fagprofessionelt samarbejde mellem kontraktholder og fagsekretariat, nye samarbejdsveje for praktiserende læger, styrket samarbejdet mellem BUA (Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling i Region Midtjylland) og kommunen.
- Projekt "Når vejene skilles" er et tilbud til forældre med hjemmeboende børn, der står foran ophør af samliv. Der vil her være en særlig opmærksomhed på kobling til kommende lovændring, hvor et nyt familieretssystem skal træde i kraft i 2019.
- Projekt "De første 1000 dage" har en vision/målsætning om, at alle børn har ret til et alment tilbud. Projektet har især fokus på sammenhængskraften mellem dagtilbud og sundhedstjenesten. Projektet forløber i perioden 1. august 2019 - 31. juli 2021. Gennem projektet arbejdes der med at skabe bedre trivsel for småbørnsfamilier i sårbare og udsatte positioner gennem styrkelse af samarbejdet mellem sundhedstjenesten og dagtilbud.

- Fra nov. 2019 implementeres FFT (Funktionel Familierterapi - evidensbaseret program), som er et nyt tilbud til udsatte unge og deres familier. FFT indsatsen er til familier med børn og unge mellem 11 og 17 år med milde til alvorlige adfærdsproblemer. Det kan være adfærdsproblemer som problemer i skolen, højkonflikter i familien, misbrug og selvskadende adfærd.

Tilbuddet involverer både den unge, forældre og netværk. Det forventes, at omkring 35-45 familier med udsatte unge mellem 12 og 22 år kan hjælpes gennem Funktionel Familierterapi hvert år.

Endelig arbejdes i 2019 med at realisere potentialerne i den ændrede organisering af SSP under Myndighed og Foranstaltning. PPR har endvidere etableret ny indgang til samarbejde med kontraktholderne. Sigtet er at understøtte læringsfællesskaberne, så de bliver kvalificeret til at "udvide" almenbegrebet. Der afholdes dialogseminarer for den nye konstruktion i april/maj 2020 med ekstern facilitator.

Opgørelse af efterværn

Der laves en opgørelse over, hvor mange børn/unge der er tilkendt efterværn i Skanderborg Kommune de sidste 5 år. Det ønskes belyst, hvilke typer af lidelser, de berørte borgere lider af, fordelt på alder.

Undervisnings- og Børneudvalget fik på mødet d. 5. februar 2020 en foreløbig status på arbejdet med opgørelsen. Fagsekretariatet vil på baggrund af udvalgets drøftelser færdiggøre analysen. Den forventes færdiggjort i løbet af foråret 2020. Forandringen er videreført til 2020.

Børnefaglige undersøgelser – indsats for rettidighed

Byrådet besluttede i forbindelse med Budget 2018 at afsætte 0,4 mio. kr. i 2018 til en målrettet indsats for at sikre af tidsfristoverholdelse for børnefaglige undersøgelser. Uanset at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid har været faldende i 2018, er rettidigheden fortsat langt fra på et tilfredsstillende niveau. Forligspartierne forventer en fortsat intensiveret indsats, og at der sker en løbende opfølgning til Økonomiudvalget, hvor der opstilles måltal med henblik på at øge rettidigheden væsentligt i 2019.

Måltal for rettidighed på børnefaglige undersøgelser er opnået på alle målinger. Der gives en halvårlig status til Økonomiudvalget i 2020.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Implementering af forebyggelses- og familierstrategien

Der ses aktuelt en stigning i antallet af børn med behov for støtte og specialtilbud. For at imødegå denne udvikling skal det fulde potentiale i den forebyggende og tidlige indsats på almenområdet udfoldes. Dette skal ske gennem en fastholdelse og styrkelse af de lærere, pædagoger og lederes handlekompetence, som er tættest på barnet eller den unge i hverdagen. Derved bibeholdes en professionalisering af det almene system ind i det forebyggende og tidlige område.

Fokus i forandringen bliver dermed at styrke lærere, pædagoger og lederes viden og handlekompetencer i dagtilbud, skoler og klubtilbud f.eks. i forhold at kunne imødegå og håndtere et bredere spektrum af udfordringer på enten individniveau, så færre henvises til f.eks. PPR og specialtilbud eller på gruppeniveau gennem varetagelse af undervisning f.eks. på sundhedsfremme- eller det kriminalpræventive område.

Der har været lavet første opfølgning med kontraktholderne for dagtilbud og skoler på de nyetablerede PLC mødefora. Dialogseminarerne har understøttet, at der er et fælles vi mellem PPR og kontraktholderne ift. den fælles opgave, vi har ift. at sikre, at flere børn oplever at lykkes i de almene sammenhænge. Dialogseminarerne har afstedkommet enkelte justeringer. April 2021 gennemføres en evaluering, hvor vi undersøger, om der er effekt ift. nedgang i antallet af børn, der har brug for specialpædagogisk bistand / undervisning i specialbørnehave, klasser eller specialskoler. Der spores et fald, men det er endnu ikke undersøgt, hvor nedgangen er.

Opgørelse af efterværn

Der laves en opgørelse over, hvor mange børn/unge der er tilkendt efterværn i Skanderborg Kommune de sidste 5 år. Det ønskes belyst, hvilke typer af lidelser, de berørte borgere lider af, fordelt på alder.

Fagsekretariatet forventer at præsentere analysen på et møde i Undervisnings- og Børneudvalget i efteråret.

5. ØKONOMI

Tabel 14.2 viser driftsbudgettet for Børn og unge med særlige behov

-1.000 kr.	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Fagsekretariatet - myndighedsområdet	117.455	121.528	128.766	122.562	122.570	122.567	122.567
Fagsekretariatet - øvrige områder	23.201	23.519	32.181	25.325	25.023	25.023	25.023
Skovbo (kontrakt)	26.393	24.423	24.590	24.628	24.628	24.628	24.628
Takstindtægter Skovbo (under 18 år)	-20.980	-19.310	-18.759	-19.526	-19.526	-19.526	-19.526
I alt	146.069	150.160	166.778	152.989	152.695	152.692	152.692

Regnskab 2019

Regnskab 2019 viser et samlet mindreforbrug på 17,3 mio. kr., svarende til 11,8 pct. af det samlede korrigerede budget 2019. Mindreforbruget fordeler sig med 14,8 mio. kr. vedrørende det aftalestyrede område (fagsekretariatet), 2,3 mio. kr. vedrørende det kontraktstyrede område (Skovbo) og 0,2 mio. kr. vedrørende takstindtægter på Skovbo.

Overførsler fra 2018 udgør i alt 12,9 mio. kr. – heraf 10,5 mio. kr. vedrørende fagsekretariatet og 2,3 mio. kr. vedrørende Skovbo. De overførte midler er således øget med i alt 4,4 mio. kr. i 2019.

Der er ikke overførsel på takstindtægterne.

Budget 2020

Der blev i budgetforliget for 2020 ikke vedtaget budgetmæssige ændringer, som særskilt vedrører budgetrammen for Børn og unge med særlige behov.

Budget 2021

Der blev i budgetforliget for 2021 ikke vedtaget budgetmæssige ændringer, som særskilt vedrører budgetrammen for Børn og unge med særlige behov.

Som følge af en statslig omlægning af refusionsordningen vedrørende refusion for særligt dyre enkeltsager er fagsekretariatets indtægtsbudget vedrørende refusion for særligt dyre enkeltsager øget med 350.000 kr. i 2021 og frem i forbindelse med udmøntningen af Lov- og Cirkulæreprogrammet for 2021. Det er forventningen, at der tilsvarende vil være merindtægter som konsekvens af omlægningen.

Budgetforudsætninger

Fagsekretariatet

Budgettet til anbringelsesforanstaltninger samt udvalgte typer af forebyggende foranstaltninger afspejler den konkrete aktivitet - det vil sige det forventede antal børn og unge i de relevante foranstaltningstyper samt de forventede udgifter hertil. Budgetforudsætningerne for 2021 udarbejdes med udgangspunkt i den forventede aktivitet for 2021 opgjort pr. ultimo september. Det skal dog understreges, at området i vidt omfang er præget af uforudsigelighed og dag-til-dag-

hændelser. Budgetforudsætningerne er derfor præget af at være et "øjebliksbillede" af de forventninger, der er til 2021 på opgørelses tidspunktet.

De øvrige budgetområder under bevillingen tildeles faste budgetbeløb med udgangspunkt i det forventede forbrug i 2020 og udarbejdes i efteråret 2020.

Kontraktenhed

Budgettet for døgn- og aflastningstilbuddet Skovbo er omfattet af de regler og principper, som gælder i medfør af rammeaftalen for det specialiserede socialområde, der årligt vedtages af Region Midtjylland og kommunerne i regionen. Skovbo har – ud over at være en døgninstitution for børn og unge op til 18 år – også pladser til unge op til 25 år.

Skovbos budget er 100 pct. aktivitetsafhængigt og reguleres månedligt på baggrund af det faktiske antal indskrevne på tilbuddet.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Arbejdet med børn og unge med særlige behov varetages i Skanderborg Kommune af Fagsekretariatet Børn og Unge - særligt Sundhedstjenesten, Myndighed og Foranstaltning samt Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR). Derudover varetager kontraktholderen Døgninstitutionen Skovbo opgaver på området.

PPR i Fagsekretariatet Børn og Unge understøtter de enkelte kontraktholdere i regi af de pædagogiske læringscentre (PLC). Arbejdet kan være i form af vejledning og sparring til pædagogisk praksis i dagtilbud og skoler og særlige indsatser på gruppe- og/eller individniveau samt indstillinger på enkeltbørn.

Myndighed og Foranstaltning varetager blandt andet:

- Sagsbehandling ved forebyggende foranstaltninger og anbringelser uden for hjemmet med forældrenes samtykke
- Sagsbehandling i forhold til børn med vidtgående kroniske lidelser (socialt, pædagogisk og fysioterapeutisk)
- Sagsbehandling for henviste børn med pædagogiske psykologiske problemstillinger
- Sagsbehandling ved anbringelser uden for hjemmet uden forældrenes/den unges samtykke
- Sagsbehandling ift. merudgifter i medfør af servicelovens § 41
- Sagsbehandling ift. tabt arbejdsfortjeneste i medfør af servicelovens § 42
- Drift og organisering af åben og anonym rådgivning.

15. ÆLDRE

DE PLEJEDISTRIKTER KØKKENOMRÅDET SAMT A
RÅDET ENDVIDERE ER DER DIALOG SENIORRÅD
JTNINGER LIV VÆRDIGHED RESSOURCER SVAG
ELVHJÆLP NÆRHED OG OMSORG INDDRAGELSE
TATIONSKRITERIER INDIVIDUEL FUNKTIONSN
GENOPTRÆNING REHABILITERING BOFORM M
HED LIVSKVALITETAFLASTNING AFLØSNING ST
MADSERVICE

ÆLDRE

1. Politisk arbejdsform

På ældreområdet formulerer Socialudvalget forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau og kontrollerer samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Samtidig tilrettelægger Socialudvalget selv de politikformulerende og –kontrollerende processer. Udvalget sørger for at inddrage borgere/brugere og aftale- og kontrakt Holdere i disse processer.

Som et element i Socialudvalgets politikformulerende og –kontrollerende arbejde indgår udvalget i dialog med interessenter på området – herunder borgere, foreninger, plejedistrikter, køkkenområdet, aktivitets- og træningsområdet samt Seniorrådet. Seniorrådet er også høringsberettiget i forbindelse med beslutninger, der i væsentlig grad påvirker ældres liv.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Skanderborg Kommunes socialpolitik og værdighedspolitik for ældreområdet Et socialt ansvarligt fællesskab, hvor alle kan bidrage. Politikken, der fremmer de menneskelige ressourcer.

Skanderborg Kommune vil med sin socialpolitik udstede den garanti, at vi vil arbejde for, at flest mulige borgere kan mest muligt selv, og at vi spænder et sikkerhedsnet ud, så de borgere, der har brug for hjælp, får hjælp. Vi mener, at alle har noget at bidrage med. Derfor starter vores indsats med at tage udgangspunkt i borgernes egne ressourcer.

Socialpolitikken skal ses som et udtryk for de bærende værdier og holdninger til arbejdet inden for Socialudvalgets ansvarsområde - og fastlægger dermed den overordnede retning. Værdier og holdninger vil blive gjort håndgribelige og brugbare i underliggende strategier for handicapområdet, socialpsykiatrien, ældreområdet, frivilligt socialt arbejde og misbrugsområdet.

Strategi for Ældreområdet

Folketinget har i forbindelse med Finanslov 2019 vedtaget, at følgende elementer skal indgå i kommunernes værdighedspolitikker:

- Livskvalitet
- Selvbestemmelse
- Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen

- Mad og ernæring
- En værdig død
- Pårørende
- Bekæmpelse af ensomhed

Det fremgår af principperne i socialpolitikken, at livskvalitet bl.a. er i videst muligt omfang:

- At kunne klare sig selv
- At kunne indgå i og bidrage til sociale fællesskaber
- At hjælp og støtte gives med udgangspunkt i den enkeltes konkrete behov og ressourcer.

De nævnte elementer er indarbejdet enten direkte eller indirekte i nedenstående fokusområder.

1. Tydelig, koordineret og helhedsorienteret indsats: En rehabiliterende tilgang i alle indsatser, tydelige mål og indsatser, tværfaglige og fleksible indsatser, der arbejder i samme retning, fælles sprog, dokumentation, fagsystemer og velfærdsteknologi, der løfter borgernes livskvalitet og frigør ressourcer.

2. Plejecentre med tidssvarende boliger, faciliteter og arbejdsmiljø: Plejecentre, der matcher udviklingen på ældreområdet, åbne plejecentre i samspil med omgivelserne, større sundhedsfaglige krav til kommunen tænkes ind i udviklingen af centrene.
3. Afhjælpe og forebyggelse af ensomhed: Mulighed for at indgå i interessefællesskaber og sociale netværk, understøtte eller genskabe kontakt til pårørende, venner og bekendte, opsøgende aktiviteter som en del af indsatsen, udvikling og videreudvikling af tilbud i kommunalt og frivilligt regi.
4. Digitalisering og tydelig kommunikation: Nemt tilgængelig, forståelig og tydelig kommunikation i øjenhøjde – uanset kommunikationsformen, god formidling af de generelle tilbud på ældreområdet og af den enkelte borgers sag, understøttelse af borgernes brug af digitale selvbetjeningsløsninger og information til borgere uden adgang til digitale løsninger og internet.

Tilsynspolitik

Serviceoven stiller krav om, at alle kommuner formulerer en tilsynspolitik på ældreområdet. I Skanderborg Kommune har Byrådet vedtaget en tilsynspolitik, der dækker både ældre- og handicapområdet.

Tilsynets opgave er at kvalitetssikre,

- at tilbud beliggende i Skanderborg Kommune tilbyder borgerne en indsats præget af ligeværdighed, tryghed og udvikling
- at borgerne får den hjælp, som de har ret til efter loven og efter de beslutninger, som Byrådet har truffet
- at hjælpen er tilrettelagt og bliver udført på en faglig og økonomisk forsvarlig måde
- at forebygge ved at gribe korrigerende ind, før mindre problemer udvikler sig til alvorlige problemer

Plejeboligplan

Byrådet har i april 2015 vedtaget en plejeboligplan. Det er formålet med en ny plejeboligstruktur, at vi samler mindre

plejecentre i større enheder med tilbud om tidssvarende boliger, faciliteter og arbejdsmiljø. Moderne plejecentre skal dække behovet for aktiviteter, genoptræning, akut pleje, aflastning med videre. Centrene skal drives i samspil med omgivelserne. De skal være åbne for områdets borgere, der kan bidrage med liv i centrene, samt borgere, der kan have behov for at drage nytte af centrenes faciliteter og tilbud.

Udvikling i det nære sundhedsvæsen med tidligere udskrivning og større og mere komplekse krav til kommunen, samt mere plejekrævende borgeres flytning til plejeboliger med stigende krav til høj faglighed til følge, bør tænkes ind i fremtidens pleje- og ældreboligstruktur.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Akutpladser, der lever op til nationale kvalitetsstandarder
Der etableres fire akutpladser tilknyttet de midlertidige døgn-dækkede pladser på Plejecenter Kildegården. Akutpladser er midlertidige pladser, hvor hovedopgaven er sygepleje efter Sundhedslovens §138. Sygeplejen leveres i overensstemmelse med nationale kvalitetsstandarder for kommunale akutfunktioner i hjemmesygeplejen. Med forandringen tilføres 1,8 mio. kr. til døgndækket sygepleje og betaling af kostpenge for opholdet.

(Budgettet forøges med 1,828 mio. kr. årligt fra 2021)

Øget egenbetaling til transport til aktivitet og træning efter Servicelovens § 86

Ved at hæve egenbetalingen til transport til aktivitet og træning fra 28 kr. til 38 kr. pr tur øges indtægten med 109.000 kr. årligt, svarende til 36 %.

(Budgettet reduceres med 109.000 kr. årligt fra 2021)

Afskaffelse af gratis adgang til drikkevarer på plejecentrene
Beboerne på kommunens plejecentre tilbydes i dag gratis adgang til mælk, saftvand, juice og kaffe. Forandringen indebærer, at borgerne fremover (igen) selv skal betale helt eller delvist for drikkevarer.

(Budgettet reduceres med 1,78 mio. kr. årligt fra 2021)

Fast tilknytning af læger på plejecentre – budget reduceres til faktiske udgifter (Værdighedsmidler)

Forandringen indebærer en reduktion af Værdighedsmidlerne med 0,275 mio. kr. anvendt til fast tilknytning af læger på plejecentrene. Budgettet reduceres til de faktiske udgifter.

(Budgettet reduceres med 206.000 kr. i 2021 og 275.000 kr. årligt fra 2022)

Rekruttering og fastholdelse på ældre-, handicap- og socialpsykiatriområdet

Skanderborg Kommunes ældreområde står (i lighed med de øvrige kommuners ældreområder) over for massive udfordringer vedrørende rekruttering af kvalificeret personale til håndtering af et stigende antal ældre. Ligeledes oplever handicap- og socialpsykiatriområdet i stigende grad udfordringer med at rekruttere kvalificeret personale. Dette gælder særligt de kommunale botilbud. Derfor er det essentielt, at Skanderborg Kommune formår at fastholde dygtige medarbejdere lidt længere og samtidig fokuserer på rekruttering af nye, dygtige medarbejdere. Der er derfor en række igangværende og kommende initiativer, som skal bidrage til løsning af udfordringen.

(Forandringen er tværgående og ligger også under politikområdet Borgere med fysiske og psykiske handicap)

Omlægning af ressourcer til håndtering af borgere på plejecentre med uhensigtsmæssig adfærd

Den faglige indsats omkring borgere på plejecentrene, som udviser en uhensigtsmæssig adfærd, højnes. Her med særligt fokus på de enkelte borgeres livskvalitet. Målgruppen er

borgere med svær demens, i delir eller med en psykiatrisk diagnose og heraf uhensigtsmæssig adfærd. Forandringen finansieres inden for Socialudvalgets eksisterende ramme.

Pilotprojekt vedrørende tryk hjemkomst for ældre til egen bolig ved hjælp af en målrettet indsats

Sverigesmodellen fokuserer på effektiv og sikker udskrivelse fra sygehus og en indsats i hjemmet med henblik på, at borgere kan bo længst muligt i eget hjem.

På denne baggrund gennemføres et pilotprojekt vedrørende Sverigesmodellen med henblik på at afdække potentialer i Skanderborg Kommune. Erfaringerne fra pilotprojektet vil kunne indgå i arbejdet med Budget 2022.

Pilotprojektet finansieres som en del af den ekstraordinære demografipulje på 5,7 mio. kr., som blev afsat i 2021 i forbindelse med Budget 2020.

Beskrivelse af bemanningen på Skanderborg Kommunes plejecentre

Forligspartnerne er enige om, at der udarbejdes en beskrivelse af bemanningen på Skanderborg Kommunes plejecentre. Beskrivelsen suppleres med erfaringer, eksempler og nøgletal fra andre sammenlignelige kommuner. Resultatet kan indgå i budgetprocessen for Budget 2022. Arbejdet forudsættes håndteret inden for de eksisterende rammer.

Øget dimensionering vedrørende SOSU-elever

For at imødekomme rekrutteringsudfordringerne på ældreområdet har Byrådet besluttet at øge elevoptaget til social- og sundhedsuddannelserne. Der arbejdes med at øge optaget af både unge og voksne til området.

(Forandringen er videreført fra Budget 2020. Budgettet er forøget med 2,704 mio. kr. årligt fra 2020 og frem.)

Ekstraordinær demografipulje på ældreområdet i 2021

Med forandringen afsættes en ekstraordinær demografipulje til hjemmeplejeområdet som følge af underkapacitet på plejeboligområdet i 2021.

(Forandringen er videreført fra Budget 2020. Budgettet er forøget med 5,664 mio. kr. årligt i 2021. På baggrund af opdateret analyse af kapacitetsbehovet er den ekstraordinære demografipulje i 2021 nedskrevet med 239.000 i forbindelse med teknisk budget 2021.)

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra 2019

Skanderborg Kommune tilbyder fortsat intravenøs behandling til borgere i eget hjem

Skanderborg Kommune tilbyder fortsat, at borgere har mulighed for modtage behandling med medicin og væske via blodbanen (intravenøs behandling) i deres eget hjem fremfor på sygehuset. Der afsættes midler hertil i 2019. Det er en opgave, som burde finansieres af Region Midtjylland. Skanderborg Kommune har i budgetåret 2019 afsat 2,1 mio. kr. til opgaven. Skanderborg Kommune vil gå i dialog med Region Midtjylland for at få regionen til at finansiere opgaven igen. (Budgettet forøges med 2,1 mio. kr. i 2019)

Der er i forbindelse med Budget 2020 – 2023 vedtaget en forandring vedrørende intravenøs behandling. Forandringen er hermed gennemført.

Funktionen pårørendevejleder videreføres og gøres permanent, når Værdighedspuljen 2016-2019 overgår til Skanderborg Kommunes bloktilskud

En fuldtidsstilling som pårørendevejleder gøres permanent fra 2020, når finansieringen fra Værdighedspuljen ophører. Det forudsættes, at pårørendevejlederen finansieres af Værdighedspuljen i 2019. (Budgettet forøges med 0,45 mio. kr. fra 2020 og frem).

Pårørendevejleder er ansat på fuld tid og finansieres i 2019 af Værdighedsmidlerne. Jf. forandringen i Budget 2019, gøres fuldtidsstillingen permanent og finansieres fra 2020 og frem via en forøgelse af budgettet med 0,45 mio. Forandringen er hermed gennemført.

Kvalitet og sammenhæng i overgange fra hospital til kommune via psykiatriske bygninger

Skanderborg Kommune har fire års erfaringer med en psykiatriske bygninger - en fagperson der bygger bro for udsatte borgere med psykiske lidelse i overgange fra psykiatrisk hospital til eget hjem. Der afsættes midler til en varig fremadrettet etablering af denne funktion.

(Budgettet forøges med 0,56 mio. kr. fra 2019 og frem).

Der er etableret en varig psykiatriske bygningerfunktion.

Forandringen er hermed gennemført.

Dosispakker – medicin fra apotek

En del borgere med tilknytning til hjemmeplejen og sygeplejen får i dag deres medicin pakket i dosispakker fra apoteket. Det gælder også for mange borgere på handicap- og psykiatrimrådet. Der er store geografiske forskelle på hvor mange borgere, der er med i ordningen. Der tilstræbes at forskellene udlignes således at de borgere, der kan benytte ordningen med dosispakker i videst mulig omfang tilknyttes ordningen. 2019 anvendes som et overgangsår, hvor ordningen præsenteres over for de borgere, som kan benytte dosispakning. Dette skal ske i et tæt samarbejde med den praktiserende læge, der ordinerer dosispakning.

(Budgettet reduceres med 0,75 mio. kr. fra 2020 og frem).

Alle borgere, hvor det er en mulighed, tilbydes dosispakket medicin. Mange borgere er glade for ordningen, som for dem fungerer godt. Der er også borgere, som ikke ønsker at indgå aftale om dosispakket medicin. Der er herudover praktise-

rende læger, som ikke vil ordinere dosispakket medicin, men i stedet ønsker at kommunen står for ophædning af medicinen. Forandringen er gennemført med ovennævnte bemærkninger.

Revisitering af borgere i hjemmeplejen

Alle visitationer som ikke for nyligt er gennemgået, gennemgås med henblik på at afslutte ydelser, som ikke længere har relevans og tilpasse ydelser til borgerens behov.

(Budgetterne reduceres med 1 mio. kr. årligt fra 2019 og frem).

Revisiteringen pågår fortsat. Budgettet er reduceret med 1 mio. kr. årlige fra 2019 og frem. Forandringen er hermed gennemført.

Madleverance til borgerne to gange om ugen i hjemmeplejen

Det er tidligere besluttet, at mad skal bringes ud til borgerne alle ugens dage fra og med ibrugtagning af Fællesskabets Hus. Det nuværende serviceniveau med madleverancer to gange om ugen til borgere i Frit Valg fastholdes. (Budgettet reduceres med 1 mio. kr. i 2019, stigende til 2 mio. kr. årligt fra 2020 og frem).

Det nuværende serviceniveau er fastholdt, og budgettet er reduceret med 1 mio. kr. i 2019.

Forandringen er hermed gennemført.

Tiltrækning, uddannelse og fastholdelse af professionelt personale i ældreplejen

Det fremgår bl.a. af Personaleredegørelsen for 2017, at ældreområdet har det højeste procentuelle sygefravær, det højeste langtidssygefravær, det højeste antal ulykkesanmeldelser og den højeste personaleomsætning. Forligsparterne vurderer derfor, at der er behov for målrettet at arbejde med at tiltrække, uddanne og fastholde professionelt personale på ældreområdet – både for at sikre gode forhold for de ældre, men også for at sikre et godt arbejdsmiljø for de ansatte. Emner som langtidssygefravær, vikarforbrug, mange deltidstillinger, stor personaleomsætning, tiltrækning af arbejdskraft m.m. skal indgå i arbejdet, som dels skal afdække området og dels komme med anbefalinger til fremtidige indsatser. Seniorrådet og de faglige organisationer skal inddrages i arbejdet. Der er allerede afsat 4,4 mio. kr. årligt i årene 2018-2021 til bedre bemanning i ældreplejen, herunder flere fuldtidsansatte. Beløbet er finansieret af puljemidler fra Staten. Det forventes, at der vil blive afsat yderligere midler på finansloven til den opgave. (Ingen budgetmæssige ændringer).

Der har været afholdt temadrøftelse med Beskæftigelse og Sundhed samt HR i regi af chefgruppen på ældreområdet ældre. Her var der en identificering og drøftelse af mulige indsatsområder.

Der er nedsat en gruppe på tværs af Ældre og Handicap, Beskæftigelse og Sundhed samt HR, hvor der er fokus et mere struktureret arbejde vedrørende sygefravær. Dette arbejde

har tilknytning til forandring nr. 57 ”Måltrettet indsats på sygedagpengeområdet i forhold til Skanderborg Kommune som arbejdsgiver”.

Socialudvalget har udarbejdet en ny forandring vedrørende fastholdelse og rekruttering, som er vedtaget i budgetaftalen for 2020.

Implementering af national strategi for telemedicinsk hjemmemonitorering til borgere med KOL (kronisk obstruktiv lungelidelse) (forandringen er videreført fra budget 2018)
Regeringen, KL og Danske Regioner har indgået aftale om at udbrede telemedicinsk hjemmemonitorering til borgere med KOL i hele landet inden udgangen af 2019. Beslutningen om, at telemedicinsk hjemmemonitorering til borgere med KOL skal udbredes til hele landet, indgår som en del af økonomiaftalen mellem KL og Regeringen for 2016. Der er dog ikke afsat midler til den lokale implementering af landsdelsprogrammer. Der skal derfor påregnes en regional/kommunal medfinansiering i forbindelse med udbredelsen. Konkret vil der være behov for finansiering af bl.a.:

- Organisering og implementering af landsdelsprogrammet
- Modning af den lokale telemedicinske infrastruktur
- Uddannelse/kompetenceudvikling af det sundhedsfaglige personale
- Uddannelse af borgere og pårørende
- Indkøb/leasing og drift af telemedicinsk udstyr.

Opstartsomkostningerne ved implementeringen af strategien er finansieret af OIK-puljen, hvorefter den løbende drift kan indeholdes i de eksisterende budgetter, da der samtidig er tale om en effektivisering.

Samtlige af landets kommuner og regioner har indgået et samarbejde om Fælles Udbud af Telemedicin (FUT)

- Den 30. november 2018 blev det offentliggjort, at leverandøren af den første landsdækkende infrastruktur til telemedicin blev Systematic, som i samarbejde med Trifork og Netic skal levere løsningen
- Der er indgået rammeaftale med tre leverandører på telemedicinske medarbejderløsninger og 5 leverandører på telemedicinske borgerløsninger. Det forventes, at de to løsninger er valgt og bestilt i løbet af marts 2019.

Der forventes driftsstart august 2020, efter der har været et prøveforløb. Forandringen er videreført til 2020.

Harmonisering af boliger i Ry og Galten fra plejeboliger til ældreboliger på lige fod med øvrige ældreboliger i kommunen

Der er pr. ultimo april 2018 visiteret efter fritvalgs-reglerne til 21 ud af 46 boliger – fordelt med 14 boliger i Ry og 7 boliger i Galten. Forandringen er dermed ikke afsluttet i 2018, og Byrådet viderefører forandringen til 2019. Besparelsen er indarbejdet i det tekniske budget.

Med udgangen af 2019 blev Fællesskabets Hus i Ry taget i brug. I den forbindelse blev de resterende boliger i Ry omkonverteret fra pleje- til ældreboliger, så alle 29 boliger nu har status af ældreboliger.

I Galten var der med udgangen af året visiteret til 10 ud af 17 boliger efter fritvalgs-reglerne. Dermed havde 39 ud af 46 boliger med udgangen af 2019 status som ældreboliger.

Velfærdsteknologi skrives ind i kvalitetsstandarderne
I kvalitetsstandarderne på Ældreområdet indføres som princip, at det fremover altid som det første vurderes, om velfærdsteknologi kan være (en del af) løsningen, når borgere søger om hjælp. (Der reduceres ikke i budgetterne).
De reviderede kvalitetsstandarder er godkendt i Byrådet ultimo januar 2019. Forandringen er hermed gennemført.

Analyse: Fælles internt vikarkorps

Der igangsættes en analyse af, om der er en gevinst ved at etablere et fælles internt vikarkorps med fastansatte vikarer. Formålet med et fælles internt vikarkorps er at samle vikarerne i én enhed med henblik på en mere effektiv udnyttelse af vikatimer. Et internt vikarkorps vil kende Skanderborg Kommunes systemer og arbejdsgange og hurtigt kunne indgå i opgaveløsningen. Samtidig vil der være mindre behov for anvendelse af eksterne vikarer. Der igangsættes en analyse af gevinsten ved at etablere et fælles, internt vikarkorps med fastansatte vikarer. (Der reduceres ikke i budgetterne).
Analysen af fælles internt vikarkorps er præsenteret for og overdraget til Byrådet på budgetseminaret d. 20. juni 2019. Forandringen er hermed gennemført.

Analyse: To produktionskøkkener i stedet for fem på ældreområdet

Med plejeboligplanen blev der besluttet en struktur for køkkenområdet med etablering af et produktionskøkken i hver centerby, og at maden færdigtilberedes i afdelingskøkkenerne på de enkelte centre. Produktionskøkkenet i Fællesskabets Hus i Ry skal samtidig producere maden til frit valg.

Der igangsættes en analyse af, om der kan spares udgifter ved at ændre køkkenstrukturen til ét produktionskøkken, som leverer mad til plejecentrene, samt produktionskøkkenet i Fællesskabets Hus, som leverer mad til frit valg. (Der reduceres ikke i budgetterne).

Analysen er fremlagt for Byrådet i juni. Udgifter til gennemførelse af analysen andrager 252.900 kr. inkl. rejsetid. De forventes dækket af det første års besparelse, hvis det besluttes at ændre køkkenstrukturen. Forandringen er hermed gennemført.

Analyse: Sammenlægning af korttidspladser

De nuværende 30 korttidspladser i Skanderborg Kommune er fordelt på seks plejecentre. Der er således kun meget få korttidspladser på de enkelte plejecentre, hvilket kan vanskeliggøre en faglig velfunderet opgavevaretagelse, herunder håndtering af de sundhedsopgaver, som i større og større

omfang flytter fra hospital til kommune - og en optimal drift af korttidspladserne.

Byrådet vil derfor, at der udarbejdes en analyse af konsekvenserne ved at samle korttidspladserne på et plejecenter. Analysen skal både afdække, om en samling af korttidspladserne kan forbedre kvaliteten, hvilken personalesammensætning der skal være, og om der vil være synergier og stordriftsfordele forbundet med at samle korttidspladserne. (Der reduceres ikke i budgetterne).

Analysen af sammenlægning af midlertidige døgndækkede pladser er præsenteret for og overdraget til Byrådet på budgetseminaret d. 20. juni 2019. Forandringen er hermed gennemført.

Funktionen opsøgende medarbejdere "Ensomme Ældre" drøftes ved budgetlægningen for Budget 2020

Opsøgende medarbejdere i projektet "Ensomme Ældre" har siden 2014 været finansieret af midlertidige puljeordninger. Værdighedspuljen fra 2014-2019 overgår imidlertid til bloktilskud i 2020, hvorefter Byrådet selv kan prioritere opgaverne. Der tages i budgetprocessen for Budget 2020 stilling til, om to

fuldtidsstillinger som opsøgende medarbejdere for ensomme og udsatte ældre i projekt ”Ensomme Ældre” skal gøres permanente fra 2020, når finansieringen fra Værdighedspuljen ophører. (Budgettet ændres ikke).

Der er i forbindelse med den endelig udmøntning af værdighedsmidlerne afsat finansiering til to opsøgende medarbejdere til ensomme ældre. Forandringen er hermed gennemført.

Opfølgning på forandringer fra 2020

Øget dimensionering vedr. SOSU-elever

For at imødegå rekrutteringsudfordringerne på ældreområdet har Byrådet besluttet at øge elevoptaget til social- og sundhedsuddannelserne. Der arbejdes med at øge optaget af både unge og voksne til området. (Budgettet forøges med 2,704 mio. kr. fra 2020 og frem)

Skanderborg Kommune er dimensioneret til 50 SOSU assistenter (SSA) og 26 SOSU hjælpere (SSH) i 2020. Aktuelt er der pr. 8. september ansat 48 SSA elever og 30 SSH elever på uddannelsesaftaler.

Årsagen til, at der er ansat flere SSH elever end dimensioneret er, at der er mulighed for at ansætte ufaglærte med mindst 2 års erfaring på det forkortede forløb, hvor eleverne kan blive uddannet SSH på 17 ugers skoleophold.

Alt peger aktuelt på, at den fastsatte dimensionering for SSA og SSH opfyldes. Rent økonomisk er forandringen indarbejdet i budgetterne og dermed udmøntet.

Ekstraordinær demografipulje på ældreområdet i 2021

Med forandringen afsættes en ekstraordinær demografipulje til hjemmeplejeområdet som følge af underkapacitet på plejeboligområdet i 2021. (Budgettet forøges med 5,664 mio. kr. i 2021)

Afledt drift til kapacitetsudvidelser på plejeboligområdet

Med forandringen afsættes driftsøkonomi til de udvidelser af plejeboligkapaciteten, der fremgår af investeringsoversigten. (Budgettet reduceres med 562.000 kr. i 2020, 5,894 mio. kr. i 2021 og forøges med 12,339 mio. kr. i 2022 og 16,120 mio. kr. i 2023)

Budgettet er reduceret i 2020. Forandringen er hermed afsluttet.

Øget egenbetaling til betalende selvtrænere

Egenbetalingen til betalende selvtrænere forøges fra 50 kr. til 75 kr. om måneden. Den samlede indtægt øges derved med 100.000 kr. årligt. (Budgettets indtægter øges med 100.000 kr. i 2020 og frem)

De nuværende selvtrænere er orienteret om ændringen pr. brev. Egenbetaling er ændret pr. 1. januar 2020 fra 50 kr. til 75 kr. om måneden. Forandringen er hermed gennemført

Reducere renhold af Hjemmeplejens vognpark

Niveauet for renhold af Hjemmeplejens vognpark reduceres. Derved reduceres udgifterne til de personaleomkostninger, der er ved rengøring af Hjemmeplejens vognpark, samt udgifterne til vaskehal. Budgettet reduceres med 75.000 kr. i 2020 og 100.000 kr. årligt fra 2021 (Budgettet reduceres med 75.000 kr. i 2020 og 100.000 kr. i 2021 og frem)

Budgettet er reduceret med 75.000 i 2020. Der arbejdes lokalt med implementering af reduktionen.

Reduktion af værdighedsmidlerne

Reduktion af værdighedsmidlerne med 2,2 mio. kr., når midlerne overgår til bloktilskuddet fra og med 2020. (Budgettet reduceres med 2,2 mio. kr. i 2020 og frem)

Forandring er gennemført. De indsatsområder Byrådet har udpeget til at fortsætte efter værdighedsmidler er overgået til drift, er alle i gang.

Sårbare Ældre: Dækker ekstra bemanning i de normalt tyndt besatte vagter samt en mindre andel af midler til at tilbyde aktiviteter ”ud af huset”.

Sanseintegration: Projektet er overgået til drift med en udvidelse af at omfatte de midlertidige døgndækkede pladser. Den erfaring, projektet viste, har betydet at demensindsatsen for så vidt angår integrationen af sanserne er en ny måde at tilgå borgere med demens.

Læger på plejecentre: Alle borgere på plejecenter tilbydes at vælge en læge, der er fast tilknyttet plejecentret. Samt at den fast tilknyttede læge kan bruges til at yde generel sundhedsfaglig rådgivning.

Natur og Kultur: Konceptet drejer sig om aktiviteter for fysisk og psykisk handicappede borgere, der tilbydes kulturel aktivitet som omdrejningspunkt i en sundhedsfremmende indsats.

Ensomme Ældre: Der arbejdes kontinuerligt med målgruppen af ensomme ældre - opgaverne er mangeartede og det har været muligt i projektperioden at indkredse de indsatser, der virker.

Klippekort på plejecentrene reduceres

I den nuværende klippekortsordning tilbydes alle beboere på plejecentre og borgere, der er på midlertidigt genoptræningsophold og midlertidigt aflastningsophold, en halv times ekstra hjælp om ugen. Det er den enkelte borger, der beslutter, hvad tiden skal anvendes til. Med denne forandring reduceres budgettet til klippekort på plejecentrene med 1,2 mio. kr. årligt. Det fremtidige indhold i klippekortsordningen tilrettes i henhold hertil. (Budgettet reduceres med 1,2 mio. kr. i 2020 og frem)

Reduktionen på 1,2 mio. kr. har betydet, at alle beboere på plejecentre fortsat tilbydes klippekortordning til selvvalgt aktivitet. Tiden er justeret fra 30 minutter pr uge til 20 minutter pr. uge. Borgere på midlertidigt døgndækket ophold tilbydes ikke længere klippekortordning som følge af budgetreduktion.

Forandringen er hermed gennemført.

To produktionskøkkener i stedet for fem

Der etableres to produktionskøkkener på ældreområdet i stedet for fem. De planlagte afdelingskøkkener fastholdes. Budgettet reduceres med 250.000 kr. i 2020 og 1,2 mio. kr. fra 2021 og frem. (Budgettet reduceres med 250.000 kr. i 2020 og 1,2 mio. kr. fra 2021 og frem)

Byrådet har godkendt en tillægsbevilling (anlægsbevilling), der imødekommer de økonomiske udfordringer. Tegninger og kravsspecifikationer er under klargøring. Der er lavet revideret tidsplan og på baggrund af denne forventes det, at køkkenet står klar til ibrugtagning i første kvartal 2021.

Rekruttering og fastholdelse af personale på ældreområdet
Skanderborg Kommunes ældreområde står (i lighed med de øvrige kommuners ældreområder) over for massive udfordringer vedrørende rekruttering af kvalificeret personale til håndtering af et stigende antal ældre. Derfor er det essentielt, at Skanderborg Kommune formår at fastholde dygtige medarbejdere lidt længere og samtidig fokuserer på rekruttering af nye dygtige medarbejdere. Der er derfor en række igangværende og kommende initiativer, som skal bidrage til at håndtere denne udfordring.

Grundet COVID-19 har arbejdet pauseret frem til september 2020. Fra september er arbejdet genoptaget i en kadence, der afstemmes med de aktuelle muligheder. En del af datagrundlaget er tilvejebragt.

Der er vedtaget et revideret forandringsforslag til budgetforhandlingerne, hvor handicap- og socialpsykiatriområdet indgår i arbejdet.

Skanderborg Kommune tilbyder ikke længere intravenøs behandling af borgere i eget hjem

Skanderborg Kommune tilbyder ikke længere borgerne mulighed for at modtage behandling med medicin og væske via blodbanen (intravenøs behandling) i deres eget hjem fremfor på sygehuset. Skanderborg Kommune ser det som en opgave, Region Midtjylland skal finansiere. Skanderborg Kommune vil gå i dialog med Region Midtjylland om at få regionen til at finansiere opgaven med henblik på, at intravenøs behandling til borgere i eget hjem igen kan tilbydes borgerne i Skanderborg Kommune.

Skanderborg Kommune har som øvrige kommuner i Region Midt indgået en samarbejdsaftale med Regionen, om at levere IV behandling til udvalgte målgrupper, med delvis finansiering af Skanderborg kommune (30%). Opgaven følges tæt for at vurdere de grundlæggende forudsætninger og heraf økonomiske konsekvenser.

Implementering af national strategi for telemedicinsk hjemmemonitorering til borger med KOL

Regeringen, KL og Danske Regioner har indgået aftale om at udbrede telemedicinsk hjemmemonitorering til borgere med KOL i hele landet inden udgangen af 2019. Beslutningen om, at telemedicinsk hjemmemonitorering til borgere med KOL

skal udbredes til hele landet, indgår som en del af økonomiaftalen mellem KL og Regeringen for 2016. Der er dog ikke afsat midler til den lokale implementering af landsdelsprogrammer. Der skal derfor påregnes en regional/kommunal medfinansiering i forbindelse med udbredelsen. Konkret vil der være behov for finansiering af bl.a.:

- Organisering og implementering af landsdelsprogrammet
- Modning af den lokale telemedicinske infrastruktur
- Uddannelse/kompetenceudvikling af det sundhedsfaglige personale
- Uddannelse af borgere og pårørende
- Indkøb/leasing og drift af telemedicinsk udstyr.

Opstartsomkostningerne ved implementeringen af strategien finansieres af OIK-puljen, hvorefter den løbende drift kan indeholdes i de eksisterende budgetter, da der samtidig er tale om en effektivisering.

Den nationale løsning omkring hjemmemonitorering til borgere med svær KOL er yderligere udskudt og implementering forventes i begyndelsen af 2021. Kompetenceudvikling af medarbejdere igangsættes dog i efteråret 2020. Midlerne overføres til budget 2021.

Harmonisering af boliger i Ry og Galten fra plejeboliger til ældreboliger på lige fod med øvrige ældreboliger i kommunen

Der er pr. ultimo april 2018 visiteret efter fritvalgs-reglerne til 21 ud af de 46 boliger – fordelt med 14 boliger i Ry og 7 boliger i Galten. Forandringen er dermed ikke afsluttet i 2018, og Byrådet viderefører forandringen til 2019. Beparelsen er indarbejdet i det tekniske budget.

Pr. ultimo august 2020 har 13 ud af 17 boliger i Galten status af ældreboliger. Alt i alt har 42 ud af i alt 46 boliger dermed status som ældreboliger.

5. ØKONOMI

Tabel 15.1 viser driftsbudgettet for ældreområdet

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Fagsekretariatet	23.389	36.884	38.376	32.424	33.374	33.374	33.374
Vores Køkken	4.514	6.701	9.404	4.297	5.006	5.006	5.006
Plejedistrikt Galten	71.986	72.396	77.724	77.451	77.281	77.281	77.281
Plejedistrikt Ry	64.678	65.341	57.895	58.718	58.582	58.582	58.582
Plejedistrikt Skanderborg	128.662	128.104	136.032	128.988	128.721	128.721	128.721
Plejedistrikt Hørning	65.395	62.962	56.153	59.102	58.975	58.975	58.975
Aktivitet og træning	33.511	35.345	45.689	44.952	44.942	44.942	44.942
Pulje vedrørende demografi	0	5.377	530	11.818	29.871	35.991	59.840
Statslige puljer	513.18305	0	1.138	0	0	0	0
I alt	392.648	413.110	422.941	417.750	436.752	442.872	466.721

Regnskab 2019

Regnskabet viser et samlet merforbrug på 7,3 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget svarende til 1,9 %.

Der er i årets løb givet tillægsbevillinger på 4,2 mio. kr. ud over de overførte midler fra 2018, som var 14,4 mio. kr.

Byrådet vedtog den 27. februar 2019 en ny tildelingsmodel på plejecenterområdet, som indebærer, at der bliver givet en fast tildeling pr. plejebolig. I forbindelse med indførelsen af den nye tildelingsmodel blev budgettet til plejecenterområdet hævet (tillægsbevilling) med 4,5 mio. kr.

Samlet giver det et korrigeret budget i 2019 på 404,0 mio. kr., som sammenholdt med regnskabet viser et mindreforbrug på 11,3 mio. kr. svarende til 2,8 %, der overføres til 2020. Herudover afskrives gæld vedr. kontrakt Holdere med 2,4 mio. kr.

Aftaleholder

Aftaleområdet har haft en positiv overførsel fra 2018 på 5,5 mio. kr., som er faldet til 4,6 mio. kr., der overføres til 2020.

Hovedparten af overskuddet på 4,6 mio. kr. fra 2019 til 2020 skyldes uforbrugte midler på udviklingsprojekter og drift, hvor udgiften i stedet forventes i 2020. De udviklingsprojekter der overføres fra 2019 til 2020 er:

- Midler til rådgivning i forbindelse med nyt plejecenter i Galten: 1,2 mio. kr.
- Den gode spise oplevelse midler 1,1 mio. kr.
- Midler til køb af inventar i fællesskabets hus 0,9 mio. kr.
- KOL-forebyggelse af hjemmebesøg: 0,8 mio. kr.
- Tværgående udviklingstiltag (plejedistrikter): 0,3 mio. kr.
- Kompetenceløft til kommunalt sundhedspersonale: 0,3 mio. kr.

Der er et stort merforbrug på 4,6 mio. kr. i hjemmeplejen ved udgangen af 2019. Merforbruget er reelt endnu større, da der

bl.a. er overført 2,3 mio. kr. fra klippekort plejecenter til hjemmeplejen i forbindelse med 3. budgetopfølgning.

Merforbruget kan ekstraordinært finansieres af opsparede midler samt en række engangsbevillinger, der kan allokeres til dette. I 2020 forventes der et merforbrug på hjemmeplejen, da der ikke findes de samme finansieringsmuligheder.

Plejecentrene overgik i februar 2019 til en fast budgettildeling, og dette har skabt ro i budgetterne.

Demografipulje

Demografipulje på 5,1 mio. kr. i 2019 blev frigivet i forbindelse med 2. budgetopfølgning til at dække aktivitetsstigningen på hjemmeplejen.

Statslige puljer

Der er overført 2,2 mio. kr. fra 2018 og overføres 1,7 mio. kr. til 2020.

Det skal bemærkes, at der er betydelige finansielle forskydninger på området. Det skyldes, at de forskellige tilskud udbetales i større rater, og udbetalingerne følger ikke nødvendigvis regnskabsårene. De overførte midler forventes derfor forbrugt i 2020.

Kontrakt Holdere

Den samlede overførsel for kontrakt Holdere er faldet fra 6,7 mio. kr. fra 2018 til 4,9 mio. kr. før afskrivning af gæld på 2,4 mio. kr., jf. overførselssag, til 2020. Det dækker bl.a. over følgende:

Plejedistrikt Hørning

Plejedistriktet kommer ud af 2019 med et merforbrug på 5,4 mio. kr. Merforbruget skyldes bl.a. for højt forbrug af vikarer ift. den andel af budgettet, der finansierer fast personale. Sygefraværet har været væsentligt højere end forudsat i tildelingsmodellen. Opgavetyngden på nattevagter samt plejecenter har nødvendiggjort øget bemanning. Ifm. ny kontrakt Holdere pr. 1. februar revurderes den økonomiske handleplan med henblik på balance i budgettet. I forbindelse med overførselssag blev 2,4 mio. kr. af gælden afskrevet.

Plejedistrikt Skanderborg

Øget opsparing fra 2019 til 2020, som primært kan henføres til lavere udgiftsniveau i forhold til budgettet på plejecentrene.

Vores Køkken

Øget opsparing fra 2019 til 2020, som dels skyldes akkumuleret opsparing fra tidligere år, dels henlæggelse til forventede investeringer i 2020 til implementering af ny køkkenstruktur.

Aktivitet og Træning

Øget opsparing fra 2019 til 2020 som dels skyldes lavere udgiftsniveau til specialiserede genoptræningspladser i forhold til det budgetlagte, dels henlæggelse af beløb til renoveringer/indkøb i 2020.

Budget 2020

Med budgetaftalen for 2020 bliver budgettet på ældreområdet reduceret med 1,7 mio. kr. Samlet set var der i budgetforliget 2020 udvidelser for 2,7 mio. kr. og reduktioner for 4,4 mio. kr.

Derudover er der med budgetvedtagelsen flyttet 2,049 mio. kr. i 2020 fra anlæg til drift vedrørende anvendt borgernær teknologi (velfærdsteknologi) og 1,019 mio. kr. vedrørende indkøb af maskiner til Vores Køkken.

Budget 2021

Der er i budgetaftale 2021 på ældreområdet fokus på ældrepleje og plejeboligkapaciteten i spor 6, som er godkendt med budgetforliget. Derudover er der vedtaget otte forandringer heraf et med budgetudvidelser, tre med budgetreduktioner og fire indenfor den nuværende budgetramme heraf er et tværgående. Samlet er det en budgetreduktion på 336.000 kr. i år 2024.

Læs mere om de enkelte forandringer i afsnit 3.

Budgetforudsætninger

Demografi

Byrådet besluttede den 27. februar 2019 at overgå til fast tildeling på plejecenterområdet. Da udviklingen i tyngde og belægning samt økonomien på plejecenterområdet indgår som centrale parametre, kan den nuværende demografimodel ikke videreføres. Byrådet vedtog derfor den 26. juni 2019 en ny demografimodel, som virker fra og med den 1. januar 2020.

De overordnede principper i den nye demografimodel er, at

- Plejecenterområdet indgår ikke i fremskrivningsgrundlaget
- Sygeplejen og Hjemmeplejen er delt op i to, så det er tydeligt, hvilke beløb der skal tilgå hvert af de to områder
- Sund Aldring indregnes med 1 % pr. år – og kun for de aldersgrupper, hvor det giver mening at forvente en udskydelse af plejebehovet.

Kapacitetsmodel

Demografipuljen skal fremover kun finansiere det demografisk betingede budgetbehov i Hjemmeplejen og Sygeplejen. Derfor har Byrådet samtidigt godkendt en såkaldt "kapacitetsmodel". Kapacitetsmodellen skal sikre, at der ved ændringer i

antallet af plejeboliger sker en tilsvarende ændring i driftsbudgettet til området.

Kapacitetsmodellen fastsætter et beløb pr. plejebolig, som budgettet skal reguleres med, når henholdsvis opførelse og afvikling af plejeboliger vedtages. Beløbet pr. plejebolig består dels af faste budgetter til plejepersonale (315.761 kr. i 2020-PL) og centersygeplejersker (17.997 kr. i 2020-PL) og dels af budgetter, der vurderes individuelt fra sag til sag. Budgetterne til følgende områder skal vurderes fra sag til sag:

- Nattevagter
- Ledelse og administration
- Bygningsdrift
- Mellemkommunal afregning
- Tomgangshusleje

Ovenstående punkter kan ikke beløbssættes generelt, da der eksempelvis vil være stor forskel i budgetbehovet ved opførelse af nye plejeboliger i forbindelse med eksisterende plejecenter kontra opførelse af et helt nyt plejecenter. Det gælder særligt for de 3 første punkter.

Ligesom principperne i demografimodellen er kapacitetsmodellen gældende fra og med 1. januar 2020.

Styringsprincipper

Med vedtagelsen af demografimodellen blev styringsprincipperne på Ældreområdet ligeledes fastlagt. Fremover er området rammestyret, hvilket betyder, at Ældreområdet tildeles en (demografireguleret) ramme, hvorefter økonomien ligger fast. Eventuelle budgetudfordringer skal håndteres ved, at Fagchefen f.eks. justerer servicen til borgerne inden for de gældende kvalitetsstandarder (hvis budgettet ikke kan holdes inden for kvalitetsstandarderne, skal det fremlægges til politisk behandling).

ANLÆG

Tabel 15.2 viser anlægsbudgettet for Ældre

Note	I (1.000 kr.)		Regnskab 2019	Oprindeligt Budget 2020	Korrigeret Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
1	Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården)	U		11.720	500	1.000	22.383		
2	Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården) grundkapital				3.800		7.706		
3	Plejeboligplan i Galten	U				1.826	15.241	35.135	
4	Sammenl. midlertidige pladser Kildegården	U						5.384	5.384
5	Til imødegåelse af usikkerheder v. behovet for plejeboliger							8.214	
6	Ny køkkenstruktur på ældreområdet og Sølund	U		4.124	6.924	5.644			
8	Nyt plejecenter Ry yderligere faciliteter	U	7.728	2.028	3.082				
9	Nyt plejecenter i Ry Servicearealer	U I	4.296	2.028 -2.880	5.983 -2.880				
10	Etablering i Fællesskabets Hus	U	227		213				
11	Teknologiske løsninger (anvendt borgernær teknologi)	U	299						
12	Vores Køkken – Maskiner	U	347						
13	Plejedistrikt Ry anlægsmidler	U			1.000				
14	Elektronisk låsesystem og analyse af nødkald	U	641		247				
15	Grønne arealer i tilknytning til Fællesskabets Hus	U	207		238				
	I alt	N	50.018	25.639	34.357	8.470	45.330	48.733	5.384

Bemærkninger til de enkelte anlæg

1. – 2. *Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården)*: Der afsat beløb til etablering af boliger og servicearealer på Dagmargården i samarbejde med SAB (Skanderborg Andelsboligforening). Til boligdelen drejer det sig om indskud i landsbyggefonden; ”Grundkapital”. Der ligger også 3,8 mio. kr. på en finanskonto til grundkapital vedrørende dette projekt. I alt altså 11,5 mio. kr. til boligdelen = grundkapital.

3. *Plejeboligplan i Galten*: Budgetbeløbene stammer fra tidligere års investeringsoversigt. Her var der forudsat følgende:

- Nettoanlægsgudgifterne til boligerne er under forudsætning af etablering af 89 boliger (86 permanente og 3 midlertidige døgndækkede pladser) i henhold til befolkningsprognosen.

- Udgifterne til servicearealer og fællesskabsarealer er afsat med udgangspunkt i anlægsgudgifterne for nyt plejecenter i Ry, ud fra et forholdsmæssigt skøn i forhold til antallet af boliger.

Afledt drift: En fremrykning af anlægget medfører en afledt driftsomkostning på 18,6 mio. kr. i 2024 til pleje, praktisk bistand, sygepleje, nattevagt, bygningsdrift samt ledelse og administration. Dermed er der givet afledte driftsomkostninger et år tidligere end oprindeligt.

Som konsekvens af fremrykningen kommer dette anlægsprojekt til at overlape med udvidelsen af Dagmargården. I 2021 og 2022 er der derfor en afledt driftsomkostning til ekstra projektledeelse. Behovet er estimeret til ca. ½ årsværk i begge år, svarende til ca. 0,3 mio. kr. pr. år i henholdsvis 2021 og 2022.

4. *Sammenlægning af midlertidige pladser Kildegården:* De midlertidige pladser samles på Kildegården. Det forudsætter at der skabes fysisk kapacitet hertil. Der afsættes 10,8 mio. kr. i årene 2023 og 2024 til tilpasninger på Kildegården. Tilpasningen er beskrevet i "Analyse af sammenlægning af midlertidige døgndækkede pladser" fra maj 2019.

5. *Midler til imødegåelse af usikkerheder i forhold til behovet for plejeboliger:* Prognosen for plejeboligkapaciteten frem mod 2030 er opdateret med udgangspunkt i den nye befolkningsprognose, byrådsbeslutninger vedrørende nuværende plejeboligkapacitet og opdateret model for dækningsgrad.

Der kan blive behov for yderligere plejeboliger frem mod 2030, end der fremgår af investeringsoversigten. Derfor reserveres et beløb til usikkerheder.

6. *Ny køkkenstruktur på ældreområdet og Sølund:* Byrådet besluttede på møde d. 24/6-20 at give tillægsbevilling til ny køkkenstruktur på Sølund. Byggeriet af det nye køkken indebærer nye køleinstallationer, ventilation og vognvasker.

Anlæg 7-15

Der henvises til bemærkninger i regnskaber, status på anlægsprojekter ved budgetopfølgningerne samt tidligere politikerhåndbøger.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Byrådet har godkendt en række kvalitetsstandarder, der fastlægger serviceniveauet for indsatser, der knytter sig til Serviceloven, Sundhedsloven samt Almenboligloven. Det vil sige kvalitetsstandarder for:

- Personlige pleje, praktisk støtte og rehabilitering
- Plejebolig, plejehjem og ældreboliger
- Aflastning og afløsning
- Hjælpemidler
- Sygepleje
- Aktivitet og træning
- Aktiverende og forebyggende aktiviteter
- Kørsel til aktiviteter
- Opsøgende og forebyggende hjemmebesøg.

Standarderne for pleje og praktisk hjælp, rehabiliteringsforløb, aktivitet og træning samt opsøgende og forebyggende hjemmebesøg skal godkendes af Byrådet hvert år.

Se kvalitetsstandarderne i afsnittet politikker og serviceniveau her: www.skanderborg.dk/kvalitetsstandard

Kvalitetsstandarderne tager udgangspunkt i en rehabiliterende tilgang. Det betyder, at kommunen i samarbejde med borgeren afklarer og finder borgerens ressourcer, så hjælpen kan blive givet som en aktiverende indsats. Herved kan borgeren bevare og udvikle sin funktionsevne med mulighed for at leve et så selvstændigt liv som muligt.

Takster vedtaget i Byrådet i Budget 2021

Plejecentrene:

Morgen- og formiddagspakke	28,25 kr./dag
Varm mad og efterfølgende mellemmåltid	54,50 kr./dag
Kold mad og efterfølgende mellemmåltid	39,25 kr./dag
Døgnpakke.	122,00 kr./dag

Plejecentrene:

Vask af personligt tøj pr. måned	Skal "hvile i sig selv" pr. boligområde
Madservice, hovedret	50,75 kr./portion
Madservice, bired.	11,00 kr./portion

Taksten for fuldkost og hovedret er reguleret af et lovmæssigt "loft over egenbetaling for madservice i plejeboliger mv." Det tilstræbes, at en månedlig betaling ikke overstiger loftet, uanset hvor mange dage måneden indeholder. Den årlige regulering af taksten sker via en satsreguleringsprocent fastsat af Finansministeriet.

Omsorgstandpleje. . . . . 550 kr./ pr. år

Taksten for omsorgstandpleje svarer til det lovmæssigt regulerede loft over egenbetalingen.

Kørsel til aktivitet og træning . . . . . 19 kr./enkelt tur
Selvtræning . . . . . 228 kr./kvartal

16. BORGERE MED FYSISKE OG PSYKISKE HANDICAP

UMMELIGHED BOTILBUD EVNE SOCIALPSYKIATRI
UD BORGERSTYRET PERSONLIG DIALOG FORPL
VALITET INKLUSION RETTIGHEDER MULIGHED
R PLANLÆGNING INDSATS HELHEDSORIENTER
ÆNDER PÅRØRENDE ASSISTANCE FUNKTIONSI
ANGFOLDIGHED BEVÆGELSE FUSION KOORDIN
AMMENHÆNG PSYKIATRI RENOVERING KULTU

BORGERE MED FYSISKE OG PSYKISKE HANDICAP

1. Politisk arbejdsform

På handicap- og socialpsykiatriområdet formulerer Socialudvalget forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau og kontrollerer samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Samtidig tilrettelægger Socialudvalget de politikformulerende og –kontrollerende processer. Udvalget sørger for at inddrage borgere/brugere og aftale- og kontrakt Holdere i disse processer.

Som et element i Socialudvalgets politikformulerende og –kontrollerende arbejde indgår udvalget i dialog med interessenter på området – herunder borgere, foreninger, kontrakt Holdere samt Handicaprådet. Handicaprådet skal også høres i forbindelse med beslutninger, der har betydning for borgere med fysiske og psykiske handicap.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Skanderborg Kommunes Socialpolitik og Værdighedspolitik for Ældreområdet er den overordnede ramme på Socialudvalgets område. Visionen er et socialt ansvarligt fællesskab, hvor alle kan bidrage.

Skanderborg Kommune vil med sin socialpolitik udstede den garanti, at vi vil arbejde for, at flest mulige borgere kan mest muligt selv, og at vi spænder et sikkerhedsnet ud, så de borgere, der har brug for hjælp, får hjælp. Vi mener, at alle har noget at bidrage med. Derfor starter vores indsats med at tage udgangspunkt i borgernes egne ressourcer.

Socialpolitikken skal ses som et udtryk for de bærende værdier og holdninger til arbejdet inden for Socialudvalgets ansvarsområde - og fastlægger dermed den overordnede retning. Værdier og holdninger vil blive gjort håndgribelige og brugbare i underliggende strategier for handicapområdet, socialpsykiatrien, ældreområdet, frivilligt socialt arbejde og misbrugsområdet.

Strategi for handicapområdet - fokusområder:

- Kvalitet i tilbuddene: Boliger og aktivitetstilbud, der understøtter og styrker borgernes livskvalitet, et stærkt fagligt fundament, samspil, samskabelse og anvendelse af teknologi

- Mulighed for mestring af eget liv: Tydelige fælles mål og koordinering af indsatser, sammenhængende og helhedsorienterede indsatser, fælles IT-systemer og platforme
- Øget livskvalitet: Sociale fællesskaber, tilknytning til arbejdsmarkedet.

Strategi for socialpsykiatrien – fokusområder:

- Passende boligtilbud: Passende boligtilbud som en forudsætning for behandlingen, sikring af flow i de midlertidige boliger
- Undgå social stigmatisering og isolation: Meningsfulde fællesskaber, privat-, uddannelses-, arbejds- og fritidslivet, en to-strengt indsats, samarbejde med civilsamfundet
- Fælles mål og koordinering på tværs: Fælles mål og delmål, koordinering og fælles IT systemer
- Støtte- og aktivitetstilbud: Tryghed og fleksibilitet, gavn af indsatsen, primære og sekundære aktiviteter, udbredelse af kendskab til indsatser blandt relevante aktører, anvendelse af teknologi - kommunikativt og i behandlingen.

Solund Musik-Festival

Tilsynspolitik

Serviceoven stiller krav om, at alle kommuner formulerer en tilsynspolitik på ældreområdet. I Skanderborg Kommune har Byrådet vedtaget en tilsynspolitik, der dækker både ældre- og handicapområdet.

Tilsynets opgave er at kvalitetssikre,

- at tilbud beliggende i Skanderborg Kommune tilbyder borgerne en indsats præget af ligestilling, tryghed og udvikling
- at borgerne får den hjælp, som de har ret til efter loven og efter de beslutninger, som kommunalbestyrelsen har truffet
- at hjælpen er tilrettelagt og bliver udført på en faglig og økonomisk forsvarlig måde
- at forebygge ved at gribe korrigerende ind, før mindre problemer udvikler sig til alvorlige problemer.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Håndtering af varig ubalance på politikområdet Borgere med fysiske og psykiske handicap

Det har inden for de senere år ikke været muligt at skabe balance mellem udgifter og det tildelte budget til området. Også i 2020 forventes en ubalance og fremadrettet forventes ubalancen at vokse yderligere.

Med forandringen tilføres området 11,7 mio. kr. i 2021 og 11,4 mio. kr. i 2022 og frem, svarende til restfinansieringsbehovet efter implementering af igangsat handleplan. Handleplanen forventes at have en årseffekt på 7 mio. kr.

(Budgettet forøges med 11,715 mio. kr. i 2021 og 11,399 mio. kr. årligt fra 2022)

Aktivitetsmodel på handicap- og psykiatriområdet

Den nuværende model for håndtering af aktivitetsstigning på handicap- og psykiatriområdet udløber med udgangen af 2022. Der afsættes med denne forandring et skønsmæssigt budget fra 2023 til håndtering af yderligere aktivitetsstigning. Budgettet forøges med 6 mio. kr. i 2023 og 12 mio. kr. i 2024 og

frem. Der skal udarbejdes en evaluering og evt. forslag til en ny model for styring af aktivitetsstigningen på området.

(Budgettet forøges med 6 mio. kr. i 2023 og 12 mio. kr. årligt fra 2024)

Tilbud om træning i varmt vand som et voksen specialundervisningstilbud

Med forandringen genindføres tilbuddet om træning i varmt vand som et voksen specialundervisningstilbud i Skanderborg Vandvirke. Til at dække udgiften til genindførelse af svømmeundervisningen reserveres en ramme på 250.000 kr. fra 2024. (se spor 3 i budgetaftalen) (Budgettet forøges med 250.000 kr. årligt fra 2024)

Sammenlægning af Bostederne og Socialpsykiatrien, sammenlægning af sundhedsområdet i Ældre & Handicap og flytning af Kjærsholm og psykiatrisk Brobygger fra Ældre & Handicap til Beskæftigelse & Sundhed

Det besluttes, at der fra 1. januar 2022 sker en sammenlægning af bosteder og socialpsykiatri på kontraktlevelen på ældre- og handicapområdet. Der sker samling af sundhedsopgaver i det nære sundhedsvæsen i ældre- og handicap

og samling af midlertidige botilbud på psykiatriområdet i beskæftigelse og sundhed. Stillingen som sundhedsfremmechef nedlægges. Primo 2021 fremlægges en plan for nedlæggelserne og opgaveflytningerne for udvalg og byråd således, at besparelsen på 1,5 mio. kr. realiseres i 2022. Dette sker efter involvering af ledere, medarbejdere og råd. Såfremt flytningerne giver yderligere effektiviseringer anvendes disse til kvalitetsforbedringer på områderne.

(Budgettet reduceres med 1,5 mio. kr. årligt fra 2022)

(Forandringen er tværgående og ligger også under politikområdet Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold)

Rekruttering og fastholdelse på ældre-, handicap- og socialpsykiatriområdet

Skanderborg Kommunes ældreområde står (i lighed med de øvrige kommuners ældreområder) over for massive udfordringer vedrørende rekruttering af kvalificeret personale til håndtering af et stigende antal ældre. Ligeledes oplever handicap- og socialpsykiatriområdet i stigende grad udfordringer med at rekruttere kvalificeret personale. Dette gælder særligt de kommunale botilbud. Derfor er det essentielt, at Skanderborg Kommune formår at fastholde dygtige medarbejdere lidt længere og samtidig fokuserer på rekruttering af nye, dygtige medarbejdere. Der er derfor en række igangværende og kommende initiativer, som skal bidrage til løsning af udfordringen.

(Forandringen er tværgående og ligger også under politikområdet Ældre)

En helhedsplan på handicapområdet med afsæt i faglige og økonomiske forudsætninger og prioriteringer

Med afsæt i faglige samt økonomiske forudsætninger og prioriteringer udarbejdes en samlet vision og strategi for udviklingen af Skanderborg Kommunes tilbud på handicapområdet. Der skal sættes en ny retning på handicapområdet, der medvirker til:

En optimal udnyttelse af kapaciteten.

At kommunen fortsat indgår i en tværkommunal forpligtelse vedrørende udbud af specialiserede pladser.

Helhedsorienterede indsatser og tilbud, der yder den nødvendige omsorg, støtte og træning og medvirker til at fastholde og udvikle borgernes mulighed for livsudfoldelse og deltagelse. Sammenhæng mellem de faglige indsatser, de økonomiske rammer, Byrådets kvalitetsstandarder samt øvrige kommunale, regionale og nationale rammevilkår.

Afdækning af sundhedsstatus blandt borgere med handicap og praksis for sundhedstjek med henblik på styrkelse af lighed i sundhed

I 2019 gennemførtes for værdighedsmidler en afdækning af sundhedstilstanden for borgere over 60 år på Bostederne Skanderborg. På baggrund af erfaringer og etableret praksis fra denne indsats gennemføres en afdækning af de resterende borgers sundhedstilstand og en evaluering af den nuværende praksis vedrørende sundhedstjek på området.

Afdækningen bidrager til:

Identifikation af de enkelte borgers eventuelle sundhedsudfordringer at understøtte en opdateret og målrettet sundhedsvejledning til den enkelte borger et overblik over eventuelle faglige udfordringer opstilling af faglige og politiske anbefalinger i forhold til den fremadrettede indsats.

Finansieringen på 250.000 er engangsmidler, der kommer fra et mindreforbrug vedrørende faste læger på plejcentre i 2020.

Analyse af en demografimodel for hjælpemidler

Skanderborg Kommune oplever en betydelig befolkningstilvækst, som øger udgiftsbehovet for hjælpemidler. Der udarbejdes derfor en analyse i 2021 af en demografimodel for hjælpemidler. Analysen skal indgå i budgetprocessen for Budget 2022.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER

Opfølgning på forandringer fra Budget 2019

Finansiering af husleje for lokaler til Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU)

Skanderborg Aktivitetscenter har i dag lokaler til sit tilbud til unge i Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU) på Søtoften i Skanderborg. Disse lokaler har kommunen solgt, og STU-tilbuddet skal derfor flytte til nye lokaler. Fra 2019 tilføres der midler til finansiering af huslejebetaling, idet der ikke hidtil har været udgifter til husleje. Men det skal undersøges, om lejeudgiften kan spares ved, at der anvises allerede ledige lokaler. (Budgettet forøges med 0,36 mio. kr. fra 2019 og frem).

Der er sket indflytning på Ryhavegård, som er kommunens ejendom. Forandringen er hermed gennemført.

Håndtering af strukturel ubalance på politikområdet Borgere med fysiske og psykiske handicap

Der har gennem en årrække været en ubalance mellem budget og udgifter på Fagsekretariatet Ældre og Handicaps del af politikområdet Borgere med fysiske og psykiske handicap. Som følge af ubalancen tilføres fagsekretariatets budget et løft fra 2019 og fremadrettet. Der indarbejdes imidlertid en nedtrapning af beløbene med henblik på, at der over de næste fire år arbejdes med at bremse udgiftsvæksten på området. Byrådet skal i 2019 bl.a. udarbejde servicestandarder, som skal sikre budgetoverholdelse.

(Budgettet forøges med 12,2 mio. kr. i 2019, 8,0 mio. kr. i 2020, 7,0 mio. kr. i 2021 og 6,0 mio. kr. i 2022 og frem).

Budgettet er i budgetaftalen for 2020 tilført 4 mio. kr. i 2020 og frem til udligning af budgetnedtrapningen. Dette svarer alene til en delvis udligning af budgetnedtrapningen fra forandringen "Håndtering af strukturel ubalance på politikområdet Borgere med fysiske og psykiske handicap". Den delvise nedtrapning - og de heraf følgende konsekvenser - følges i forandringen "Delvis udligning af nedtrapning af tilførte budgetbeløb fra budgetforlig 2019 - Borgere med fysiske og psykiske handicap" fra budgetaftalen for 2020. Forandringen er hermed afsluttet.

Gruppebaserede støtteforløb i Socialpsykiatrien

En del af bostøtten omlægges til gruppebaserede forløb, hvor der i et forløb på 10-12 uger arbejdes med egne mål. Det er hensigten, at de gruppebaserede forløb på sigt vil kunne erstatte en del af de individuelle forløb.

(Budgettet reduceres med 0,25 mio. kr. i 2019, stigende til 0,5 mio. kr. årligt fra 2020 og frem).

Der er gennemført seks forløb i foråret og der er fem forløb på trapperne i efteråret. Det er socialpsykiatriens oplevelse at de, der har deltaget, har været glade for at komme, men det er fortsat en udfordring, at få rekrutteret nok deltagere til de enkelte forløb.

Socialpsykiatrien er i dialog med myndighed omkring at få italesat gruppeforløb hele vejen rundt, som en relevant indsats, der bliver tilbudt de borgere, der visiteres til servicelovens § 85 (bostøtte).

Socialpsykiatrien er fortsat af den overbevisning, at gruppeforløb skal blive en hjælpsom metode, der understøtter den enkelte borgeres recovery-forløb – dog tager det tid at få integreret nye metoder og tilgange i socialpsykiatrien. Forandringen er afsluttet.

Samling af administrative funktioner for Socialpsykiatrien og Bostederne

De administrative funktioner, som i dag er tilknyttet henholdsvis Socialpsykiatrien og Bostederne, samles fremadrettet ét sted. Formålet er at skabe et administrativt fællesskab med mere tyngde og effektivitet i opgaveløsningen.

(Budgettet reduceres med 0,175 mio. kr. i 2019, stigende til 0,25 mio. kr. fra 2020 og frem).

De administrative funktioner for Socialpsykiatrien og Bostederne er blevet samlet primo januar 2019 og forankret på Bostederne. Taksterne for tilbuddene er reduceret i overensstemmelse med budgetreduktionerne. Forandringen er hermed gennemført.

Sammenlægning af kontraktheders ledelse og administration – Sølund og Bavnebjerg

De ledelsesmæssige- og administrative funktioner for Bavnebjerg og Sølund lægges sammen. Dette medfører en reduktion som følge af en sparet kontraktholderløn. Herudover forudsættes det, at en samling af de administrative funktioner vil medføre mere tyngde og effektivitet i opgaveløsningen.

(Budgettet reduceres med 0,285 mio. kr. årligt fra 2019 og frem).

Sølund og Bavnebjergs ledelse og administration er blevet sammenlagt primo januar 2019. Taksterne for tilbuddene er reduceret i overensstemmelse med budgetreduktionerne.

Der arbejdes med intern plan for Sølund og Bavnebjerg for den praktiske håndtering.

Forandringen er hermed gennemført.

Yderligere forudsat effektivisering på tilbud omfattet af rammeaftalen på det specialiserede socialområde – virkning for Fagsekretariatet Ældre og Handicap

Det forventes, at samtlige regionale og kommunale tilbud, der er omfattet af rammeaftalen på det specialiserede socialområde, med vedtagelsen af rammeaftalen for 2019 reduceres med 0,5 % om året i perioden 2019-2022 (dvs. 2 % i alt i perioden).

Som yderligere forudsat effektivisering fordobles denne reduktion, således at reduktionen på Skanderborg Kommunes tilbud omfattet af rammeaftalen reduceres med yderligere 0,5 % om året i perioden 2019-2022 (dvs. 4 % i alt i perioden). (Budgettet reduceres med 0,2 mio. kr. i 2019, 0,4 mio. kr. i 2020, 0,6 mio. kr. i 2021 og 0,8 mio. kr. fra 2022 og frem).

Rent økonomisk er forandringen gennemført i og med, at taksterne er reduceret med de besluttede effektiviseringsprocenter.

Tilbuddene arbejder ihærdigt med at finde og udmønte konkrete effektiviseringstiltag. I den forbindelse vil det ikke kunne undgås, at borgerne vil kunne opleve nogle af tiltagene som en servicereduktion. Forandringen er hermed gennemført.

Akut kortvarig døgnplads med rådighedsvagt for unge borgere med sindslidelse

I forbindelse med udarbejdelsen af helhedsplan på socialpsykiatriområdet er der peget på behovet for en akutplads. Akutpladsen kan anvendes i situationer, hvor f.eks. a) en ung, hjemmeboende med psykiske lidelser i en periode får brug for et tilbud, b) en ung, der er færdigbehandlet på psykiatrisk afdeling, venter på et tilbud og c) en ung befinder sig i overgangen fra et tilbud til et andet. Indsatsen skal betragtes som et alternativ til en anden, ekstern indsats og er derfor udgiftsneutral.

Akuttillbuddet har været i drift i fem måneder.

Der er pr. 31. august registreret 31 henvendelser, hvoraf fem af dem er endt med overnatning eller ophold i akuttillbuddet.

Der er udarbejdet et digitalt registreringsværktøj til Akuttillbuddet. Der forestår et arbejde med at lægge registreringerne i Targit, således at der kan trækkes ledelsesinformation.

Kendskabet til Akuttillbuddet er udbredt til misbrugscenteret, de praktiserende læger m. fl.

Akuttillbuddet samarbejder med Psykiatrisk afdeling i Horsens. Akuttillbuddets medarbejdere skal modtage undervisning fra d. 9. september 2019 for at få et fælles sprog i forhold til screening af selvmordstruende adfærd.

Der skal altid være en person, der kan tage sig af en telefonisk henvendelse. Kjærsholm har mange opgaver med beboere, hvor medarbejderen ikke kan have en akuttelevon med.

Det er aftalt at den økonomiske ramme drøftes efter tilbuddet har været i drift i et halvt år dvs. d. 1. oktober 2019. Herefter fastlægges den endelige finansiering af Akuttillbuddet. Forandringen er hermed gennemført

Afdækning af behov for én indgang til Socialpsykiatrien ved behov for akut rådgivning

De praktiserende læger i Skanderborg Kommune har påpeget et behov for, at de praktiserende læger har én indgang til Socialpsykiatrien ved behov for akut rådgivning. På denne baggrund afdækkes omfanget af behovet for akut rådgivning samt de eksisterende indsats på området, og handlemuligheder analyseres.

(Dette gøres inden for den eksisterende ramme).

De praktiserende læger kan kontakte akuttillbuddet. Forandringen skal hermed ses i sammenhæng med forandringen "Akut kortvarig døgnplads med rådighedsvagt for unge borgere med sindslidelse". Forandringen er hermed gennemført.

Opbremning af det stigende udgiftsvækst på handicap- og psykiatriområdet

Der er med aktivitetsmodellen på handicap- og psykiatriområdet indarbejdet en betydelig stigende udgiftsvækst frem mod 2022. Der er således indarbejdet 3,7 mio. kr. i 2019 stigende til 21,0 mio. kr. i 2022. Forligsparterne er enige om, at der skal fokus på, hvordan udgiftsvæksten kan bremses. Der skal i den forbindelse arbejdes med anbefalingerne fra § 17 stk. 4 udvalget. Endvidere skal der arbejdes på bedre løsninger og præcisering og skærpelse af serviceniveauet på hele området, herunder en afdækning af, hvordan man kan tilpasse servicen på området. Analysen skal være afsluttet før sommeren 2019, således at den kan indgå i budgetforhandlingerne for Budget 2020.

Der er godkendt nye kvalitetsstandarder i Byrådet i oktober 2019.

Yderligere analyser på baggrund af de udarbejdede flow- og tyngdeanalyser har været præsenteret for stabschefer og myndighedsledere i fagsekretariatene Ældre og Handicap og Beskæftigelse og Sundhed. Resultaterne heraf bekræfter en række af de opstillede hypoteser om f.eks. borgernes aldersgruppering og udgifter til forskellige foranstaltningeparagraffer og indgår i prioriteringen af og arbejdet med at reducere udgiftsvæksten på området. Forandringen er hermed gennemført.

Muligheder og potentiale for frivilligt arbejde for borgere, som står uden for arbejdsmarkedet og ikke er i uddannelse – Overført fra budget 2018

Regeringen udsendte maj 2016 10 mål for social mobilitet. Det indgik i økonomiaftalen mellem KL og Regeringen, at kommunerne skal arbejde med disse.

Udfordringen og mål nummer 10 i regeringens mål for social mobilitet lyder: Personer uden for arbejdsfællesskabet er underrepræsenterede i den frivillige indsats. Målet er at flere mennesker, som står uden for arbejdsmarkedet og som ikke er i uddannelse, skal være en del af den frivillige indsats.

Med henblik på at forfølge dette mål igangsættes et arbejde med at afdække de nuværende muligheder for frivilligt arbejde i forbindelse med kommunale indsats og foreningslivet, og potentielle nye muligheder for frivilligt arbejde samt identificering af eventuelle barrierer, og hvordan disse kan overkommes.

Opgaven vil indgå i det videre arbejde med strategisporet, der er forankret i Socialudvalget.

I forhold til det videre arbejde er der særligt følgende relevante opgaver i kommissoriet:

- at indgå i dialog med relevante aktører i lokalområderne og sikre et bredt kendskab til de kommunale ressourcer og indsatser, så man kan understøtte medborgerskabet i de nære lokaleområder, hvor man kan hjælpe nye ind i de eksisterende fællesskaber.
- at søge inspiration fra andre kommuner om aktuelle initiativer og erfaringer med at sætte kommunale ressourcer i spil sammen med frivillige og foreningsdrevne ressourcer i civilsamfundet. I den forbindelse skal det vurderes, om der skal laves nye tiltag eller om vi allerede har eksisterende tiltag, til at imødekomme de behov, der er.

Forandringen fra 2019 betragtes hermed som gennemført.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Udvidelse af åbningstiden i aktivitets- og samværstilbud i socialpsykiatrien og yderligere mulighed for uvisiteret tilbud Aktivitets- og samværstilbuddet i Socialpsykiatrien udvider åbningstiden med 16 timer om ugen i hverdage. Der udvides også med yderligere muligheder for uvisiteret aktivitets- og samværstilbud i Skanderborg Kommune. (Budgettet forøges med 282.000 kr. fra 2020 og frem)

Åbningstiden er udvidet med en normering på 16 medarbejdertimer. Alle Socialpsykiatriens aktivitets- og samværstilbud er nu i gang som uvisiterede tilbud. Forandringen er hermed gennemført.

Delvis udligning af nedtrapning af tilførte budgetbeløb fra budgetforlig 2019 - Borgere med fysiske og psykiske handicap

I budgetforliget for 2019-2022 blev der indarbejdet en forøgelse af budgettet på politikområdet Borgere med fysiske og psykiske handicap. Dette med henblik på at håndtere den ubalance, der gennem en årrække har været på området. I samme ombæring blev der imidlertid indarbejdet en nedtrapning af beløbene i perioden med det formål, at der i perioden arbejdes med at bremse udgiftsvæksten på området. Det kan imidlertid konstateres, at der fortsat er udfordringer med at overholde budgettet. Med udgangspunkt i det nuværende aktivitetsniveau må denne tendens forventes at fortsætte i budgetoverslagsårene. På denne baggrund udlignes den indarbejdede budgettrappe fra budgetforliget for 2019 delvist. Der tilføres budgettet 4,2 mio. kr. årligt fra 2020 (Budgettet forøges med 4,2 mio. kr. fra 2020 og frem)

Budgetmæssigt er forandringen udmøntet. Der er i Budget 2021 besluttet en budgetforøgelse på 11,7 mio. kr. i 2021 og 11,4 mio. kr. årligt fra 2022 og frem.

Bortfald af svømmeundervisning hos FOF

Fra og med 2020 fornyes kontrakten med FOF ikke. Det medfører en besparelse på i alt 450.000 kr. pr. år. Besparelsen dækker sparede udgifter til undervisning, leje af svømmefaciliteter samt befordring. Borgere, som kan have behov for

genoptræning/vedligeholdelsestræning, tilbydes i stedet for dette i regi af "Aktivitet og Træning" inden for den eksisterende budgetramme. (Budgettet reduceres med 450.000 kr. i 2020 og frem)

Kontrakten med FOF er blevet opsagt med virkning fra udgangen af 2019.

De borgere, der tidligere har været tilmeldt svømmehold hos FOF, samt alle andre borgere i kommunen, kan til enhver tid ansøge om kompenserende specialundervisning ved at rette henvendelse til Fagsekretariatet Ældre og Handicap/Afdelingen for Visitation og Hjælpe midler i Skanderborg Kommune. Herefter foretager fagsekretariatet en konkret og individuel vurdering af ansøgningen. Det er – jf. lovgivningen – et krav, at borgeren ikke kan modtage relevante tilbud med samme formål efter en anden lovgivning, f.eks. Serviceloven eller Sundhedsloven.

Det er i Budget 2021 besluttet at genindføre tilbud om træning i varmt vand som et voksen specialundervisningstilbud i Skanderborg Vandvirke fra 2024.

Helhedsplan på handicapområdet

Der udarbejdes en samlet vision og strategi for udviklingen af Skanderborg Kommunes tilbud på handicapområdet. Der skal sættes en ny retning på handicapområdet, så det sikres, at Skanderborg Kommune udnytter sin kapacitet på området optimalt samtidig med, at kommunen fortsat indgår i en tværkommunal forpligtelse vedrørende udbud af specialiserede pladser inden for området.

Grundet COVID-19 har arbejdet været pauseret frem til september 2020. Fra september sættes der fokus på udarbejdelsen af et fagligt oplæg, der kan danne grundlag for en temadrøftelse i Socialudvalget. Arbejdet vil foregå i en kadence, der tilpasses de aktuelle muligheder. Socialudvalget har udarbejdet et forslag til en revideret forandring, der er vedtaget i Budget 2021.

5. ØKONOMI

Tabel 16.1 viser driftsbudgettet for Borgere med fysiske og psykiske handicap

-1.000 kr.	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Borgere med fysiske og psykiske handicap (fagsekretariatet)	262.148	252.634	250.338	257.072	254.843	254.796	255.046
Borgere med fysiske og psykiske handicap – takstindtægter (fagsekretariatet)	-361.550	-353.557	-374.343	-354.945	-354.945	-354.945	-354.945
Kontraktenheder	391.288	375.049	398.078	377.326	376.866	376.866	376.866
Pulje afsat til aktivitetsstigning – handicap og psykiatri*	0	5.172	-4	5.306	11.894	17.894	23.894
I alt	291.886	279.298	274.069	284.759	288.658	294.611	300.861

*Puljen skal også udmøntes til Servicelovområdet under politikområdet "Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold".

Regnskab 2019

Regnskab 2019 viser et samlet merforbrug på 11,3 mio. kr., svarende til 4,0 pct. af det samlede korrigerede budget 2019. Merforbruget fordeler sig med 8,7 mio. kr. vedrørende det aftalestyrede område (fagsekretariatet), 1,5 mio. kr. vedrørende det kontraktstyrede område (egne handicap- og psykiatritilbud) og 1,1 mio. kr. vedrørende takstindtægter for borgere i egne handicap- og psykiatritilbud.

Overførsler fra 2018 udgør i alt et overskud på 5,7 mio. kr. vedrørende det kontraktstyrede område. Der er ingen overførsel fra 2018 vedrørende fagsekretariatet, da denne blev afskrevet i forbindelse med overførselssagen for 2018. Afvigelse vedrørende takstindtægter og puljen til aktivitetsstigning overføres ikke mellem årene.

Budget 2020

Det blev i budgetforliget for 2020 vedtaget at tilføre budgettet 4,2 mio. kr. i 2020 og frem som følge af forandringen: "Delvis udligning af nedtrapning af tilførte budgetbeløb fra budgetforliget for 2019 – Borgere med fysiske og psykiske handicap".

Herudover blev der i budgetforliget for 2020 vedtaget at tilføre Socialpsykiatrien 282.000 kr. i 2020 og frem som følge af forandringen: "Udvidelse af åbningstiden i aktivitets- og samværstilbud i Socialpsykiatrien og yderligere mulighed for uvisiteret tilbud".

Det blev i budgetforliget for 2020 vedtaget at reducere budgetrammen med 450.000 kr. i 2020 og frem som følge af forandringen: "Bortfald af svømmeundervisning hos FOF".

Budget 2021

Det blev i budgetforliget for 2021 vedtaget at tilføre budgettet 11,715 mio. kr. i 2021, stigende til 11,399 mio. kr. i 2022 og frem som følge af forandringen: "Håndtering af varig ubalance på politikområdet Borgere med fysiske og psykiske handicap".

Herudover blev det i budgetforliget for 2021 vedtaget at tilføre puljen til aktivitetsstigning 6,0 mio. kr. i 2023, stigende til 12,0 mio. kr. i 2024 og frem som følge af forandringen: "Aktivitetsmodel på handicap- og psykiatriområdet".

Det blev endvidere i budgetforliget for 2021 vedtaget at tilføre budgettet 250.000 kr. i 2024 og frem som følge af forandringen: "Tilbud om træning i varmt vand som et voksen specialundervisningstilbud".

Endelig blev det i budgetforliget for 2021 vedtaget at reducere budgettet for Bostederne med 750.000 kr. i 2022 og frem som følge af den tværgående forandring: "Sammenlægning af Bostederne og Socialpsykiatrien, sammenlægning af sundhedsområdet i Ældre & Handicap og flytning af Kjærsholm og psykiatrisk brobygger fra Ældre & Handicap til Beskæftigelse & Sundhed".

Som følge af en statslig omlægning af refusionsordningen vedrørende refusion for særligt dyre enkeltsager er fagsekretariatets indtægtsbudget vedrørende refusion for særligt dyre enkeltsager øget med 9,8 mio. kr. i 2021 og frem i forbindelse med udmøntningen af Lov- og Cirkulæreprogrammet for 2021. Det er forventningen, at der tilsvarende vil være merindtægter som konsekvens af omlægningen.

Budgetforudsætninger

Fagsekretariatet

Budgettet er opdelt i en variabel og en fast del.

Den variable del omfatter de aktivitetsstyrede områder, hvor der sker opfølgning på epr-niveau, mens den faste del omfatter de budgetområder, hvor der sker opfølgning på konkret, samlet forbrug. De forudsætninger, der ligger til grund for budgetlægningen, tager således udgangspunkt i, hvad de enkelte borgere er bevilget, og hvad de forventes bevilget i 2020, og hvad udgifterne hertil forventes at være i 2020 – inkl. kendt til- og afgang.

Budgettet for 2021 på de aktivitetsstyrede områder udmøntes på baggrund af forventet aktivitetsniveau i 2021 opgjort pr. ultimo september 2020.

Budgettet for 2021 på den øvrige del af bevillingen udmøntes med udgangspunkt i forventet forbrug i 2020.

Puljen til imødekomme af forventet aktivitetsstigning medfører, at området vil blive økonomisk kompenseret for aktivitetsstigning på døgntilbudsområdet i perioden 2020-2022.

Kontraktenheder

Hovedparten af kontraktenhederne tildeles en variabel budgetramme. Dertil kommer, at en del af aktiviteterne under henholdsvis Socialpsykiatriens og Bostedernes kontraktenheder finansieres via faste budgetter.

De variable budgetter er 100 pct. aktivitetsbestemte ud fra antallet af indskrevne borgere. Budgetterne reguleres én gang månedligt ultimo måneden. Hovedparten af kontraktenhederne er omfattet af rammeaftalen for det specialiserede socialområde, og de er således omfattet af de regler og principper om takstberegning, der gælder i medfør af rammeaftalen.

ANLÆG

Tabel 16.2 viser anlægsbudgettet for Borgere med fysiske og psykiske handicap

(I 1.000 kr.)		Regnskab 2019	Oprindeligt Budget 2020	Korrigeret Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Bolig i Boenhed på Sølund				600				
Lokaler på Ryhavegård til brug for STU	U	1.375						
I alt	U	1.375	0	600	0	0	0	0

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. Bolig i Boenhed på Sølund: Byrådet besluttede på mødet den 24. juni 2020, at give anlægsbevilling til etablering af ekstra bolig i boenhed 42 på Sølund.

2. Lokaler på Ryhavegård til brug for STU: Byrådet besluttede på mødet den 2. maj 2019, at istandsætte og indrette lokaler på Ryhavegård til brug for Særligt Tilrettelagt Ungdomsudannelse (STU).

Herudover er der ikke nye anlæg fra 2020 til 2024.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Byrådet har godkendt en række kvalitetsstandarder, der fastlægger serviceniveauet for de indsatser, der knytter sig til Serviceloven, Sundhedsloven, Almenboligloven samt Lov om specialundervisning for voksne.

Det vil sige kvalitetsstandarder for:

- Grøppebaserede forløb og tidsbegrænsede forløb
- Socialt akuttilbud
- Socialpædagogisk hjælp og støtte i egen bolig
- Midlertidige botilbud
- Længerevarende botilbud
- Beskyttet beskæftigelse
- Aktivitets- og samværstilbud
- Borgerstyret Personlig Assistance (BPA)
- Ledsageordning
- Specialundervisning for voksne
- Personlige pleje, praktisk støtte og rehabilitering

- Hjælpemidler
- Sygepleje
- Aktivitet og Træning.

I henhold til serviceloven skal Byrådet hvert år godkende kvalitetsstandarderne for personlig pleje, praktisk støtte og rehabilitering efter servicelovens §§ 83 og 83a samt kvalitetsstandard for træning efter servicelovens § 86.

Se kvalitetsstandarderne her: <https://www.skanderborg.dk/kvalitetsstandard>

Takster vedtaget i Byrådet i Budget 2021

Kost pr. måned (opkrævet pris ved borger)

Bavnebjerg:	3.718 kr.
Solsikken (1.1.2021 – 31.5.2021):	3.000 kr.
Solsikken (1.6.2021 – 31.12.2021):	3.200 kr.
Pensionatet Øst/Kilden (1.1.2021 – 31.5.2021):	2.800 kr.
Pensionatet Øst/Kilden (1.6.2021 – 31.12.2021): ...	3.000 kr.
Skovbo:	3.718 kr.
Sølund:	3.718 kr.

17. KULTUR OG FRITID

TETER KULTUR LIVSKVALITET FORENINGER SA
RKE DIALOGMØDER KULTURHUSE OPLEVELSESC
ER INSPIRATION UDVIKLINGSDIALOG UDFOLDE
ET FOLKEOPLYSNING UDVIKLING DYNAMO DEM
MFUND SUNDHED GLÆDE TRIVSEL PRIVATE FO
FRITIDSPOLITIK SAMARBEJDE FORENINGSLIV
RLIGHEDSVÆRDIER UDVIKLING REKREATIV DEM
FORENINGSLIV

KULTUR OG FRITID

1. Politisk arbejdsform

Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget arbejder på området for kultur og fritid med formulering af forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet. Kompetencen til anvisning af lokaler og tilskud under det folkeoplysende område er delegeret til Folkeoplysningsudvalget.

Langt hovedparten af fritidsaktiviteterne og store dele af kulturen ligger i frivilligt regi i foreninger, råd og samvirker, som understøttes af den kommunale administration.

Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget tilrettelægger de politikformulerende og -kontrollerende processer, så der er en løbende inddragelse af foreninger m.fl. via Folkeoplysningsudvalget, Børne- og Ungdomsorganisationernes Samråd, Landsbysamvirket, Kunstråd Skanderborg, Idrætssamvirket, Aftenskolesamvirket og Kulturpuljeudvalget. I det omfang det giver mening, afholdes der dialogmøder med de nævnte udvalg, samvirker og råd samt med bestyrelsen for Kulturhuset Skanderborg. Endvidere afholdes der udviklingsdialoger med kontraktholderne på området: Biblioteket, Museet, Kulturskolen samt idrætshallerne.

I Skanderborg Kommune anerkendes det folkeoplysende arbejde for sin evne til at understøtte udviklingen af det demokratiske samfund og skabe sundhed, glæde og trivsel.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Følgende vision i Skanderborg Kommunes kulturpolitik danner ramme for den kulturpolitiske udvikling:

Kulturlivet bæres af fællesskaber og den smukke natur omkring os. Det er med til at danne os som mennesker. Kulturen skubber til os, og favner os. Den byder på fællesskab, identitet, dannelse, indsigt, sejre, frihed, overvindelser, nye erkendelser, nye meningsfulde fællesskaber etc. Kultur er et fælles ansvar og anliggende for os alle.

Strategisporene er:

- Fællesskaber som kulturelt fyrtårn
- Børne- og ungekultur
- Mere, højere, bredere - udvikle det vi har
- Kultur overalt - også i det uorganiserede
- Synergier og samarbejde på tværs til fælles bedste.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Pulje til fritidspas og særlige ferieaktiviteter

Tilbud om fritidspas retter sig mod børn og unge i alderen fra 0. kl. til 24 år, der ikke har mulighed for at deltage i fritidsaktiviteter på lige vilkår med jævnaldrende. Børn i familier, hvor økonomien er stram, kan bl.a. søge om fritidspas. Puljen til fritidspas udvides. Beløbet afsættes endvidere til særlige ferieaktiviteter. (Budgettet forøges med 325.000 kr. årligt)

Samarbejdsaftale med Den Fri Hestehaveskole bringes til ophør

Der foreligger samarbejdsaftale mellem Den Fri Hestehaveskole og Skanderborg Kommune. Aftalen, der omfatter muligheden for at benytte omklædningsfaciliteter og skolens hal, bringes til ophør. (Budgettet reduceres med 120.000 kr. årligt fra 2022)

Større fokus på motion og natur i indsatserne på beskæftigelses- og sundhedsområdet

Forandringen betyder, at der vil være større fokus på motion og natur i indsatserne på beskæftigelses- og sundhedsområdet. Borgerne får med forandringen større mulighed for motion, fysisk aktivitet og brug af naturen i de beskæftigelsesrettede og sundhedsfaglige indsats. Forandringen har ingen budgetmæssige konsekvenser, da den afholdes inden for politikområdernes økonomiske ramme.

(Forandringen er tværgående og ligger også under politikområdet Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold)

På sporet af den lokale kulturarv

I samarbejde med kulturinstitutioner og foreningsliv styrkes den borgerrettede formidling af den lokale kulturarv.

Skulpturby Galten

Initiativtagerne bag Skulpturby Galten har fremsendt ansøgning til Skanderborg Kommune, hvorved man søger et tilskud i 2021 på maksimalt 80.000 kr. I Budget 2019 blev Skulpturby Galten ydet en underskudsgaranti på 80.000 kr. Der resterer 30.000 kr. af budgettet for 2019. Restfinansiering vil kunne finde sted inden for politikområdet Kultur og Fritid.

Vestermølle – driftsmæssig ubalance

Foreningen Vestermølle har henvendt sig til Skanderborg Kommune og gør opmærksom på, at der som følge af

stigende udgifter til vedligeholdelse af de grønne arealer m.v., som Foreningen i dag selvstændigt står for, over de seneste år er opstået en driftsmæssig ubalance. Foreningen Vestermølle tilføres 100.000 kr. i årene 2021 og 2022 fra kultur- og fritidsområdet, hvorefter Foreningen i marts 2022 præsenterer, hvilken forskel den øgede bevilling gør for ikke mindst vedligeholdelse af de ydere arealer på Vestermølle. Foreningen Vestermølle ydes i forvejen et årligt tilskud på ca. 600.000 kr.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2019

Sløngeldage – Di Heslige Slønglers Klup

Der er siden 2015 afholdt Sløngeldage til fejring af byens store forfatter Ole Lund Kirkegaard. For at sikre, at der er finansiering bag Sløngeldagene, tilfører Byrådet 300.000 kr. i de næste tre år til foreningen Di Heslige Slønglers Klup. Tilskuddet vurderes igen ved budgetlægning af Budget 2022. (Budgettet forøges med 0,3 mio. kr. i 2019, 2020 og 2021).

Forandringen er gennemført.

Eftersyn og videreudvikling af fritidspasordning – rammeforøgelse

190 børn og unge er i 2018 omfattet af ordningen med fritidspas. Byrådet ønsker at øge anvendelsen af fritidspas yderligere og forøger derfor rammen til området.

(Budgettet forøges med 0,1 mio. kr. fra 2019 og frem).

Forandringen er gennemført.

Skulpturby Galten

Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget har været i dialog med initiativtagerne bag Skulpturby Galten. Initiativtagerne har fremsendt ansøgning om underskudsdekning i 2019 på i alt 80.000 kr. Byrådet efterkommer med budgetforliget ansøgningen om underskudsdekning.

(Budgettet forøges med 80.000 kr. i 2019).

Forandringen er gennemført.

Branding-via Ry Outdoor Festival

Byrådet vedtog på møde den 14. marts 2018 at imødekomme Ry Outdoor Festival med 150.000 kr. for 2018. Der afsættes yderligere 150.000 kr. i 2019, under forudsætning af at festivalen gennemføres i 2019. (Budgettet forøges med 150.000 kr. i 2019).

Forandringen er gennemført.

Oprensning af mølledammen på Vestermølle

Mølledammen er ikke i dag omfattet af Skanderborg Kommunes driftsmæssige forpligtelser på Vestermølle. På baggrund af henvendelse fra Vestermølle Møllelaug vil Byrådet finansiere oprensning af mølledammen i 5-6 års intervaller, som vil sikre møllens evne til at male, så den er afstemt med den mølleaktivitet, som finder sted. Opgaven skal efterfølgende flyttes til politikområdet "Natur og Miljø". (Budgettet forøges med 400.000 kr. i 2019 og 50.000 kr. fra 2020 og frem).

Arbejdet med oprensning af mølledammen er afsluttet primo februar 2019 og forandringen er gennemført.

Reduktion af talentpuljen

Talentpuljen prioriteres til elitesportsudøvere, individuel talentudvikling, særligt "fyrtårnsprojekt" og Skanderborg Håndbold Elite Akademi. Den økonomiske ramme for talentpuljen udgør kr. 530.000. Puljen reduceres med 200.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 0,2 mio. kr. årligt fra 2019 og frem).

Forandringen er gennemført.

Hotel Democracy

Tilskud til Hotel Democracy på 50.000 kr. i hvert af årene 2019, 2020 og 2021 finansieres af eksisterende pulje. Tilskuddet vurderes igen i forbindelse med vedtagelsen af Budget 2022.

Forandringen er gennemført.

Kortlægning og råskitser, legepladser i de 4 midtbyer (videreført fra budget 2016)

Det særlige udvalg for Bosætning og infrastruktur (der er afsat 250.000 kr. – restbeløb 58.000 kr.).

I Skanderborg og Hørning er legepladserne etableret. Der er afsat 62.500 kr. til driften til legeplads Bytoften i Galten og 36.500 til legefaciliteter til stationstorvet i Ry. Forandringen er gennemført

Opfølgning på forandringer fra budget 2020

Fortsættelse af samarbejdet Europæisk Kulturregion

Fortsættelse af Kultursamarbejdet Europæisk Kulturregion. Der afsættes 1 kr. pr. indbygger. (Budgettet forøges med 62.000 kr. fra 2020 og frem)

Reduktion af tildelingen til idrætshallerne

Tildelingen til idrætshallen reduceres med 3%, hvilket bl.a. medfører en reduktion i rengørings- og vedligeholdelsesniveauet. Budgettet reduceres med 433.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 433.000 kr. i 2020 og frem)

Reduktion i tilskud til museer

Der reduceres i tilskuddene til kommunens museer med 3 pct., hvilket bl.a. kan medføre reduceret personale og dermed åbningstid. Budgettet reduceres med 145.000 kr. i 2020 og 2021 og 205.000 kr. fra 2022 og frem.

(Budgettet reduceres med 145.000 kr. i 2020 og 2021 og 205.000 fra 2022 og frem)

Personalereduktion på Kulturskolen

Der reduceres i personalet på Kulturskolen svarende til 75 % af en fuldtidsstilling. Det svarer til en årlig budgetreduktion på 3 pct. (ca. 230.000 kr.) da der samtidig mistes brugerbetaling samt statstilskud i størrelsesordenen 150.000. (Budgettet reduceres med 230.000 kr. i 2020 og frem)

Fjernelse af tilskud til bibliotekernes brugergrupper

Forandringen indebærer at tilskuddet til bibliotekernes fire brugergrupper fjernes med virkning fra 2020. Biblioteksvæsenet får i perioden en budgettilførsel på 200.000 kr. årligt (50.000 kr. pr. gruppe). Tilskuddet fjernes midtvejs i den foreløbige fireårs-periode (2018-2021). Tilskuddet fjernes således med virkning fra 2020. (Budgettet reduceres med 200.000 kr. i 2020 og 2021)

Personalereduktion ved naturlig afgang – Skanderborg Bibliotek

Der nedlægges to stillinger over en fireårig periode ved naturlig afgang på Skanderborg Bibliotek. Budgettet tilpasses over en fireårig periode med en reduktion på 200.000 kr. i 2020, stigende til 900.000 årligt i 2022 og frem. (Budgettet reduceres med 200.000 kr. i 2020, 450.000 kr. i 2021 og 900.000 kr. i 2022 og frem)

Samvirkebudgetter reduceres med 10%

Der sker en reduktion i samvirkernes budgetter med 10%, svarende til en reduktion i Kulturpuljen på 74.000 kr. årligt, Idrætssamvirket 41.000 kr. årligt og Landsbysamvirket 28.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 143.000 kr. i 2020 og frem)

Nedlæggelse af talentpuljen

Talentpuljen på kr. 330.000 årligt nedlægges. Konkret bortfalder 255.000 kr. til individuel talentudvikling og 75.000 kr. til Skanderborg Håndbold Elite Akademi (SHEA) fra 2020. (Budgettet reduceres med 330.000 kr. i 2020 og frem)

Reduktion af den folkeoplysende ramme – materialetilskud

Reduktion af den folkeoplysende ramme - materialetilskud – med 160.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 160.000 kr. i 2020 og frem)

Reduktion af den folkeoplysende ramme

Reduktion af den folkeoplysende ramme – udviklingspuljen – med 40.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 40.000 kr. i 2020 og frem)

5. ØKONOMI

Tabel 17.1 viser driftsbudgettet for Kultur og fritid

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Folkeoplysningsområdet	8.811	9.343	10.754	9.231	9.087	9.087	9.087
Aktivitetmidler	3.006	2.041	2.154	2.012	2.009	2.009	2.009
Idrætsfaciliteter	12.320	12.303	12.786	11.748	12.450	12.450	14.450
Kulturfaciliteter	5.180	5.211	5.564	5.875	5.854	5.854	5.854
Puljer	3.494	3.951	9.233	1.653	1.352	1.352	1.352
Fra anlæg til drift	764	450	935	0	0	0	0
Kulturskolen	7.078	7.188	7.313	7.207	7.189	7.189	7.189
Biblioteket	21.661	22.287	22.511	22.085	21.779	21.779	21.779
Idrætsområde Skanderborg	9.667	11.000	10.235	11.115	11.087	11.087	11.087
Skanderborg Museum	5.634	5.335	5.927	5.277	5.217	5.217	5.217
I alt	77.615	79.109	87.412	76.203	76.024	76.024	78.024

Regnskab 2019

Det samlede politikområde udviser et mindreforbrug på 4,6 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget svarende til 5,6 %. Mindreforbrug på 12,4 mio. kr. overføres til budget 2020, bortset fra 0,5 mio. kr. vedr. flytning af Munkekroen til Vester mølle – der blev flyttet fra anlæg til drift i 2019.

Folkeoplysningsområdet

Folkeoplysningsområdet har et mindreforbrug på 1,9 mio. kr. hvoraf de 1,3 mio. kr. er overførsler fra tidligere år. Der bliver på foreningsområdet med tilskud til lokaletilskud og aftenskoletilskud først foretaget endelig regulering ved indsendelse af regnskab det efterfølgende år i april måned, hvilket gør at der ikke kan foretages regulering i indeværende regnskabsår.

Folkeoplysningsudvalget har en pulje med opsamlede midler fra før kommunesammenlægningen, som i 2019 udgør hvad der svarer til en overførsel på i alt ca. 0,4 mio. kr.

Aktivitetmidler

KulturringØstjylland: Der er et overskud på KulturringØstjyllands område på 1,0 mio. kr. – midler som indgår i konkrete projekter i samarbejdet med kommunerne i KulturringØstjylland.

I slutningen af 2018 fik Skanderborg Kommune tovholderfunktionen omkring gudenåsarbejdet. I den forbindelse blev der overført opsamlede midler fra tidligere år på i alt ca. 1,0 mio. kr.

Fritidspas: Udviser et merforbrug på 0,1 mio. kr. – området har i 2019 været medfinansierende til andre budgetunderskud på i alt 0,5 mio. kr. i 2019.

Mellefinansiering samarbejdsaftaler: De 2 første mellemfinansierede samarbejder er Snetrup Præstegårdssti og Galten Sporet – der lige nu har et udlæg på i alt ca. 1,7 mio. kr. – Disse udlæg udlignes efterhånden som de forskellige bevillinger fra fonde m.m. bliver indbetalt.

Idrætsfaciliteter

Der er et merforbrug på ca. 0,4 mio. kr. der overføres til 2020. Området omfatter primært ressourcetildelingen til de selvejende haller og kommunale haller og klubbuse.

Puljer

Der er opsamlede midler i samvirkerne på ca. 2,1 mio. kr. Det er disponeringer som først kommer til anvendelse i 2020.

Fra anlæg til drift

Følgende bevillinger er flyttet fra anlæg til drift:

- Kulturarvspuljen
- Renovering af udendørsbaner
- Renovering af P-pladserne ved hallerne
- Klank Hallerne – etablering af ventilation
- Folkeoplysning – rammebeløb

Der er i alt et mindreforbrug på 0,6 mio. kr. i forhold til projekterne. Mindreforbruget overføres til 2020.

Museum Skanderborg

Ud over det direkte tilskud til Museum Skanderborg på 5,4 mio. kr. har der i 2018 været afsat midler til at undersøge behovet for kapacitet på museet med 0,5 mio. kr. samt midler til arkæologisk indsats i Alken Enge og Illerup Ådahl med 0,2 mio. kr. Der er et mindreforbrug på ca. 0,6 mio. kr. på området som overføres til 2020.

Budget 2020

I budgetforliget 2020 blev følgende forandringer vedtaget:

Tabel 17.1 viser driftsbudgettet for Kultur og fritid

Forandring	2020	2021	2022 og frem
Fortsættelse af samarbejdet i Europæisk Kulturregion	62	62	62
Afledt drift til anlæg af Søbadet	0	742	742
Reduktion af tildelingen til idrætshallerne (3%)	-433	-433	-433
Reduktion i tilskud til museer	-145	-145	-205
Personalereduktion på Kulturskolen	-230	-230	-230
Fjernelse af tilskud til bibliotekernes brugergrupper	-200	-200	0
Personalereduktion ved naturlig afgang – Skanderborg Bibliotek	-200	-450	-900
Samvirkebudgetter reduceres med 10%	-143	-143	-143
Nedlæggelse af talentpuljen	-330	-330	-330
Reduktion af den folkeoplysende ramme – materialetilskud	-160	-160	-160
Reduktion af den folkeoplysende ramme	-40	-40	-40

Forandringerne er nærmere beskrevet i afsnit 4.

Derudover er der ved budgetvedtagelsen flyttet fem anlægsprojekter til driften i 2020. Det drejer sig om:

Rammebeløb på folkeoplysningsområdet	450.000 kr.
Grønne partnerskaber	204.000 kr.
Nye gulve i hallerne	760.000 kr.
Renovering af p-pladser ved hallerne	1.000.000 kr.
Renovering/dræning af udendørs baner	305.000 kr.

Budget 2021

Budgetforliget 2021 er med følgende ændringer:

- Pule til fritidspas og særlige ferieaktiviteter – 325.000 kr. årligt
- Samarbejdsaftale med Den fri Hestehaveskole bringes til ophør – reduktion med 120.000 kr. årligt fra 2022.
- Afledte driftsmidler fra anlæg af 2 nye kunststofbaner ved Fælleden – netto 280.000 kr. årligt fra 2021 og frem
- Afledte driftsmidler fra anlæg af svømmehal fra 2024 med 2,0 mio. kr.

Forandringerne er nærmere beskrevet i afsnit 3.

Budgetforudsætninger

Budgettildelingsmodel for hallerne

I forbindelse med tildelingen for 2021, er principperne for tildeling til de selvejende og kommunale haller ændret til følgende hovedprincipper i tildelingen.

Alle lokaler med folkeoplysende aktivitet bliver tildelt ressourcer efter udnyttelse og antal kvadratmeter – holdt op imod det aktuelle budget til området.

Puljer på Fritids- og Kulturområdet

På Fritids- og Kulturområdet findes en række puljer, der administreres af henholdsvis Folkeoplysningsudvalget, staben for Kultur, Borgere og Planlægning, Kultursamvirket, Idrætsrådet, Kunstrådet og Landsbysamvirket.

Folkeoplysningsudvalget i Skanderborg Kommune har til udvikling af folkeoplysningsområdet en ikke-søgbar pulje på 49.000 kr. Puljen prioriteres til udviklende initiativer.

Kultursamvirket tildeler, efter konkret ansøgning, støtte til kulturelle formål ud fra politisk vedtagne principper. Puljen er på 649.000 kr. Herudover er der afsat 53.000 kr. til Kunstråd Skanderborg.

Idrætsrådets pulje på 359.000 kr. prioriteres til idrætslige formål ud fra overordnede principper. Tildeling sker efter konkret ansøgning og fastlagte principper.

Puljen til udvikling af yder- og landdistriktsområder er på 260.000 kr. Puljen blev afsat i forbindelse med aftale om budget 2009 og kan søges af foreninger, råd og organisationer i Skanderborg Kommune. Tilskud uddeles to gange årligt efter konkret ansøgning og fastlagte principper. Uddeling sker i tæt samarbejde med Landsbysamvirket.

Idrætsområde Skanderborg

Fra den 1. januar 2021 bliver Stjær Hallen og Stjær klubhus flyttet permanent fra idrætsområde Skanderborg til Stjær skole. Hallen har som et forsøg siden 1. august 2017 ligget under skolen, men denne organisering gøres nu permanent. Der bliver samtidig flyttet et årligt beløb på ca. 0,9 mio. kr. fra bevillingen Idrætsområde Skanderborg til bevillingen Stjær skole.

ANLÆG

Tabel 17.2 viser anlægsbudgettet for Kultur og fritid

Note	(I 1.000 kr.)		Regn- skab 2019	Oprin- deligt Budget 2020	Korrigeret Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
1	Kommunegaranti svømmehallen Skanderborg						30.000	40.500	-2.820
2	Galten/Skovby Minigolf					200			
3	Spor 3 Etape 1 (Kunststofbane) + Ramme til etape 2					6.000		10.000	
4	Spor 3- Salg af Vroldanlæg							-8.000	
5	Spor 3 - Medfinansiering					-3.000			
6	Nyt Museum Skanderborg	U	1.000		3.000	3.084	3.000		
7	Søbad og Kulturløber	U I			5.000	10.425		-11.625	
8	Udv. kapaciteten på indendør- sidrætsområdet Hørning	U		5.000		10.140			
9	Skønpulje til landsbyerne	U		2.500		2.500			
10	Grønne partnerskaber, Kultur og Fritid	U			204	204	204	204	204
11	Folkeoplysning - rammebeløb	U	180			450	450	450	450
12	Kulturarvspulje	U		305	100	510	305	305	
13	Renovering/dræning udendørs baner	U				305	305	305	305
14	Nye gulve i hallerne	U				760	760		
15	Låsby Svømmebad gennemgribende renovering på 2020 niveau	U	1.149	4.000	4.701				
16	Skanderborg Taekwondoklub anlægstilskud	U			545				
17	Skanderborg Kulturhus - Udbygning med sidescene og	U I	6.699		1.300				
18	Smedjen på Vestermølle	U I	23			21			
19	Rekreativt område på Ejerbavnehøj	U I	1.062						-2.889
20	Skanderborg Søtorv	U	675	2.600					
21	Skanderborg Svømmehal renove- ringsarbejder	U	4.500						
22	Låsby Søpark	I	-101						
	I alt	N	14.565	14.405	11.395	31.578	23.399	43.764	-1.861

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

107. Kommunegaranti Svømmehallen Skanderborg:

S/I Skanderborg Svømmehal har fremsendt materiale for udvikling af fremtidige svømmefaciliteter på Højvangens Torv – herefter benævnt Skanderborg Vandvirke. Projektet forventes at koste 79.500.000 kr. ekskl. moms. Skanderborg Vandvirke har søgt Skanderborg Kommune om garantistillelse for lån ved KommuneKredit på i alt 70.500.000 kr. og har efter det oplyste, fået positiv tilbagemelding om finansiering af de resterende 9.000.000 kr. fra andet realkredinstitut uden nævneværdig påvirkning af driftsbudgettet. Byrådet har, med budgetforliget for 2021, givet denne garantistillelse. Garantistillelse betyder tilsvarende deponering.

Som grundlag for opdelingen i finansiering, ligger Skanderborg Vandvirkes opgørelse/vurdering af forholdet mellem ikke-kommerciel og kommerciel virksomhed.

Projektet lader sig alene realisere om driftsbudgettet øges med 2.000.000 kr. til øget aktivitet – skolesvømning og forenings-svømning. Herefter vil kommunalt driftsbidrag udgøre i alt 5.000.000 kr. Dette er også bevilget med budgetforliget for 2021.

Ved projektets gennemførelse vil der skulle ske en endelig vurdering fra KommuneKredits side, på deres finansiering af projektet, da de alene kan finansiere den ikke-kommercielle del.

Der er afsat midler til afledt drift vedrørende svømmehallen fra 2024 og frem med 2,0 mio. kr.

2. Galten Skovby Minigolf: 200.000 kr. til anlægsarbejder - stier, opstilling af plinte og etablering af opholdsområdet med slotsgrus eller lignende ved Galten-Skovby Minigolf Center ved Klank Idrætscenter.

Skanderborg Kommune har indgået partnerskab med Foreningen Galten-Skovby Minigolf omkring etablering af selve minigolfanlægget. Banen er under opførelse.

3.-5. Spor 3: Etape 1 (kunststofbane) + ramme til etape 2 / Salg af Vroldanlæg / Medfinansiering
Strategisporet "Fælleden som idrætscenter" blev igangsat med sidste års budgetaftale, hvoraf det fremgår, at "Skanderborg Fælled skal være centrum for idrætsaktiviteter i Skanderborg, så der skabes et unikt sportsmiljø ude og inde, og synergi-mulighederne omkring Skanderborg Fælled udnyttes".

En politisk arbejdsgruppe har arbejdet med strategisporet med inddragelse af foreningerne og er på den baggrund kommet med forslag til to etaper. Etape 1 påbegyndes i 2021 med etablering af kunstgræsbane ved Fælleden, salg af baner og klubhus i Vrold - samt etablering af midlertidige omklædningsfaciliteter ved banerne ved Fælleden. Sideløbende startes etape 2 op hvor Fælleden som idrætscenter udbygges med fælles klubhusfaciliteter og blivende omklædningsfaciliteter. Det er formålet at skabe et stærkt socialt miljø med ejerskab hos foreningerne og en foreningsdrevet udvikling af Fælleden som idrætscenter. Det videre arbejde bygger således på foreningernes drivkraft, og den kommunale finansiering skal ses i samspil med foreningernes egenfinansiering.

Med budgetaftalen afsættes der budget til anlægsinvesteringerne, salg og den afledte drift af kunststofbanen samt leasing af omklædningsfaciliteter frem til, at der forventeligt etableres permanente faciliteter.

Afledte driftsmidler til de 2 nye kunststofbaner ved Fælleden er afsat med netto 280.000 kr. årligt fra 2021 og frem. Hertil er der afsat 300.000 kr. i tre år (2021 til 2022) til leje af midlertidige omklædningsfaciliteter. Disse penge er afsat under Fælleden.

6. Nyt Museum Skanderborg: Etablering af museum ved posthuset i Skanderborg, besluttet i Byrådet 26/2-2020.

7. Søbad og Kulturløber: Etablering af Søbad og Kulturløber i Skanderborg Bypark, besluttet i Byrådet 26/2-2020. Skanderborg Søbad bliver et levende samlingssted med to bassiner, udspringsplatform, solterrasser, sauna og kajak- og SUP-faciliteter. Søbadet er en del af et samlet projekt midt i Skanderborg, som har fået 12,5 mio. kr. i støtte fra fonde.

8. Udvidelse af kapaciteten på indendørs-idrætsområdet i Hørning: Der er afsat 10,14 mio. kr. i 2021 til udbygning af indendørs idrætsfaciliteter i Hørning. Yderligere finansiering forventes at ske via lokal medvirken.

9. Skøn-pulje til landsbyerne: Pengene placeres hos Landsbysamvirket. Byrådet udarbejder overordnede kriterier for tildeling af midlerne.

10. Grønne partnerskaber, Kultur og Fritid: Kultur og fritid er en naturlig partner i mange grønne partnerskaber, Skanderborg Kommune indgår i. Med baggrund heri er afsat en pulje, så kultur- og fritidsområdet bliver en ligeværdig økonomisk partner.

11. Folkeoplysningsområdet - rammebeløb: Pulje, der prioriteres efter politisk vedtagne principper. Puljen er under Folkeoplysningsudvalget og støtter de godkendte folkeoplysende foreninger i Skanderborg Kommune efter ansøgning. Bevilningerne målrettes til mindre og uforudsete renoveringsarbejder i forbindelse med foreningsejede bygninger og anlæg.

12. Kulturarvspulje: Pulje, der prioriteres efter politisk vedtagne principper. Under begrebet "bevaringsværdig kulturarv" er der i Skanderborg Kommune en lang række institutioner m.v., der løbende kræver renovering, såfremt de stadig skal være turistattraktioner for såvel lokalbefolkningen som turister. Tilskud fra fonde m.v. fordrer oftest kommunal medfinansiering.

13. Renovering/dræning udendørs baner: Pulje der prioriteres ud fra, hvilke baner og anlæg der trænger mest til renovering/omlægning. Det er primært dræning, der er nødvendig for at kunne udnytte banerne.

14. Nye gulve i hallerne: Pulje der sammen med en faglig vurdering fra byg- og ejendom prioriteres til haller under Kultur og Fritid. Der mangler ultimo 2018 fortsat at blive udskiftet fire gulve, hvorfor puljen fastholdes fra 2019 til 2022.

Ikke med i ovenstående tabel: Optimering af Ry Biograf ved ansøgning om kommunegaranti: Beløbene på 2,5 mio. kr. og efterfølgende frigivelse af deponering m. 100.000/år er flyttet til finans. Derfor fremgår beløbene ikke af ovenstående anlægsoversigt/tabel.

Ry Biograf har søgt bygningsoptimering og opdatering af forholdene til nutidig status.

Byrådet har givet Kommunegaranti på 2,5 mio. kr. Biografen søger fonde for resten. Den samlede anlægssum er 6,2 mio.

Anlæg 15-22

Der henvises til bemærkninger i regnskaber, status på anlægsprojekter ved budgetopfølgningerne samt tidligere politikerhåndbøger

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Byrådet har formuleret en standard for det folkeoplysende område: "Folkeoplysningen i Skanderborg Kommune".

"Folkeoplysningen i Skanderborg Kommune" sætter det folkeoplysende arbejde ind i en overordnet samfundsmæssig, historisk, kulturel og social sammenhæng, hvor forpligtende fællesskab, demokratiforståelse og aktivt medborgerskab er centrale begreber.

"Folkeoplysningen i Skanderborg Kommune" understøtter og supplerer eksisterende politikker – herunder i særdeleshed Skanderborg Kommunes Kulturpolitik.

Takster vedtaget af Byrådet for 2021

Biblioteket

Bødetakst: 0-7 dage: 10 kr.
 Bødetakst: 8-30 dage: 50 kr.
 Bødetakst: 31-35 dage: 120 kr.
 Bødetakst: Efter 35 dage (inkl. regningsgebyr på 50 kr.): 150 kr.
 Nyt lånerkort: 10 kr.

Kommunale lokaler

(taksterne er gældende for indtægtsgivende arrangementer):
 Takster for tilsyn og rengøring i alle lokaler og anlæg
 Tilsyn - pr. time: 230 kr.
 Overarbejdstakst ved tilsyn - pr. time: 360 kr.
 Rengøring - pr. time: 170 kr.
 Overarbejdstakst ved rengøring - pr. time: 330 kr.

Haller under 600 m² (minimumstakster)

Hverdage til kl. 22.00 - pr. påbegyndt time: 210 kr.
 Hverdage - pr. dag kl. 08.00-22.00: 2.115 kr.
 Weekend - pr. dag kl. 08.00-22.00: 2.645 kr.

Haller over 600 m² (minimumstakster)

Hverdage til kl. 22.00 - pr. påbegyndt time: 425 kr.
 Hverdage - pr. dag kl. 08.00-22.00: 3.700 kr.
 Weekend og helligdage - pr. påbegyndt time kl. 08.00-22.00: 530 kr.
 Hverdage efter kl. 22.00 - pr. påbegyndt time: 530 kr.
 Weekend - pr. dag kl. 08.00-22.00: 5.290 kr.

Skoler - gymnastiksale, faglokaler og aulaer (minimumstakster)

Hverdage - pr. påbegyndt time: 160 kr.
 Weekend og helligdage - pr. påbegyndt time: 265 kr.

Skoler - almindelige klasselokaler (minimumstakster)

Hverdage - pr. påbegyndt time: 75 kr.
 Weekend og helligdage - pr. påbegyndt time: 160 kr.

Skoler - overnatning uanset antallet af lokaler (minimumstakst)

Hverdage - pr. overnatning pr. skole: 1.060 kr.
 Weekend og helligdage - pr. overnatning pr. skole: 1.060 kr.

Enkeltstående booking til idrætsformål

Badmintonbane - pr. time (gymnastiksale og haller): 85 kr.

Øvrige takster

Omkładnings- og badefaciliteter - pr. udlån: 160 kr.
 Baner inkl. omklædningsrum - pr. udlån: 740 kr.
 Kunstgræsbane - 460 kr./time
 Afbookingsgebyr (senere end 10 dage før): 210 kr.

Kulturskolen

Individuel undervisning. Et undervisningsår består af fire perioder. Nye elever kan kun starte ved periodestart. Udmelding gælder fra slutningen af næste periode. Elever er tilmeldt indtil der aktivt udmeldes på mail.

Individuel undervisning

(20 minutter + KulturPlus): 1.225 kr./periode

Individuel undervisning

(30 minutter + KulturPlus): 1.835 kr./periode

Elitelinje

(40 minutter – indstilling fra undervisere og bestået optagelsesprøve): 2.350 kr./periode

Spirelinje

(30 minutter – personlig tilmelding og kun efter indstilling fra underviser og godkendelse fra leder): 1.940 kr./periode

KulturPlus (Fælles musikalske aktiviteter): Gratis for individuelle elever.

MGK pakken. Personlig tilmelding og kun efter indstilling fra underviser og godkendelse fra ledelsen. Kun forårsperioder 1.820 kr.

Klippekort for elever fra 25 år og opefter

(10 gange undervisning á 30 minutter): 2.945 kr./periode

Holdundervisning

Et undervisningsår består af fire perioder. Nye elever kan kun starte ved periodestart. Udmelding gælder fra slutningen af næste periode. Elever er tilmeldt, indtil der aktivt udmeldes på mail.

Hold (30 minutter - 3-5 elever): 550 kr./periode

Hold Duo – 30 minutter 915 kr.

Hold (60 minutter - 6-10/12 elever): 550 kr./periode

Hold (90 minutter - 9-15 elever): 550 kr./periode

Hold (120 minutter – 12-18 elever): 550 kr./periode

Større kor, bands og betalingsensembler: 335 kr./periode

KunstTamTam (14 gange i løbet af sæson – betaling 4xårligt): 455 kr.

Lungekor (kun betaling 2 gange årligt): 380 kr./periode

KulturPlus Guldkort (kun betaling 2 gange årligt): 330 kr./periode.

Ensembler

Kammerorkester, Young Brass og Kultfolk er gratis for alle, men Kulturskolens elever har fortrinsret. Der er løbende tilmelding og løbende framelding.

Instrumentleje

Instrumentleje (pr. periode. Lejer er fuldt ansvarlig for instrumentet i lejeperioden): 330 kr.

Periodeoversigt:

August 2020 – oktober 2020:

Opkræves primo oktober

Oktober 2020 – januar 2021:

Opkræves primo december

Januar 2021 – april 2021:

Opkræves primo marts

April 2021 – juni 2021:

Opkræves primo maj

18. BESKÆFTIGELSE- OG ARBEJDSMARKEDSFORHOLD

MARKEDSPOLITIK SUNDHED ERHVERVSFREMME
 ET DOKUMENTERE AMBITIØS RESULTATER LED
 SÆRLIGE BEHOV ARBEJDE UDDANNELSESVEJL
 GELSE OPKVALIFICERING ARBEJDSKRAFTRESE
 BISTAND MÅLGRUPPER UDDANNELSE BESKÆF
 E INTEGRATION PRAKTIKPLADSER RÅDGIVE FF
 VSAKTIVE UNGDOMSUDDANNELSE TILRETTELÆ
 DOKUMENTATION

BESKÆFTIGELSES- OG ARBEJDS- MARKEDS- FORHOLD

1. Politisk arbejdsform

Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforholdene i Skanderborg Kommune hører under Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget. Dette inkluderer de sociale tilbud og indsatser efter Serviceloven, som ledige eller sygemeldte borgere modtager sammen med deres beskæftigelsesfremmende tilbud. Udvalget udarbejder forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau, samt varetager kontrollen med samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Udvalgene tilrettelægger politikformulerende og -kontrollerende processer. I den forbindelse skal udvalget sikre, at der sker en inddragelse og dialog med borgere/brugere, aftale- og kontraktholdere mv.

Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget er ansvarlig for, at formulering og kontrol af politikker på beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet koordineres med indsatsen på andre politikområder.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Visioner

Skanderborg Kommune vil med en ambitiøs og dokumenteret indsats sikre en stadig udvikling og bedring af resultaterne på arbejdsmarkedsområdet. Indsatsen skal repræsentere en udvikling, der er over gennemsnittet i forhold til udviklingen på landsplan.

Indsatsen og resultaterne skal bidrage til et velfungerende arbejdsmarked ved:

- at bistå ledige og sygemeldte med at komme i arbejde
- at støtte ledige med særlige behov for hjælp til at komme i arbejde
- at sikre uddannelsesvejledning
- at bidrage til forebyggelse af flaskehalse, blandt andet ved opkvalificering af såvel ledige som beskæftigede
- at yde rekrutteringsbistand til virksomhederne.

De overordnede mål for Skanderborg Kommunes virksomhedsrettede indsats er:

- at sikre, at borgerne i jobcentrets forskellige målgrupper kan komme i ordinær beskæftigelse eller uddannelse, så de kan integreres og fastholdes på arbejdsmarkedet
- at gøre jobåbninger synlige på områder, hvor der er mangel på arbejdskraft
- at rådgive virksomhederne om rekruttering og situationen på arbejdsmarkedet, når de henvender sig om mangel på arbejdskraft eller generel hjælp til rekruttering
- at bidrage til, at virksomhederne får den arbejdskraft, de har brug for
- at fremskaffe det nødvendige og tilstrækkelige antal løntilskuds- og praktikpladser.

Strategier

Beskæftigelsesindsatsen i Skanderborg Kommune er båret af investeringstankegangen. Investeringen i en tidlig indsats for ledige og sygemeldte giver bedre

resultater. Det afspejler sig blandt andet i Skanderborg Kommunes fortsatte positive udvikling i andelen af personer på offentlig forsørgelse i den erhvervsaktive alder. For at understøtte en fortsat positiv udvikling tager beskæftigelsesindsatsen afsæt i følgende strategier:

- tidlig og aktiv indsats for ledige og sygemeldte

- job og uddannelse er altid målet
- virksomhedssamarbejdet er omdrejningspunktet.

1. januar 2016 trådte en refusionsreform i kraft. Reformen betyder, at den refusion, som kommunerne modtager til finansiering af forsørgelsesudgifter ikke

længere afhænger af aktiviteter, men af hvor lang tid borgerne har modtaget offentlig forsørgelse på tværs af forskellige forsørgelsestyper.

Tabel 18.1 viser de forskellige refusionssatser og hvordan refusionen falder, jo længere tid den ledige eller sygemeldte har modtaget offentlig forsørgelse.

Varighed på offentlig forsørgelse	Refusionsprocent
0-4 uger	80 pct.
5-26 uger	40 pct.
27-52 uger	30 pct.
Over 52 uger	20 pct.

Med refusionsreformen har kommunerne fået et incitament til at hjælpe de ledige og sygemeldte tilbage på arbejdsmarkedet så hurtigt som muligt, samt fastholde dem på arbejdsmarkedet.

Eksempelvis kan en sygemeldt blive raskmeldt efter at have modtaget sygedagpenge i 52 uger, men vende tilbage til sygedagpenge efter få ugers raskmelding. I dette eksempel vil varigheden fra den tidligere sygemelding blive talt med, og derfor vil Skanderborg Kommune fortsat blot få 20 % refusion. Opnår den ledige eller sygemeldte et års selvforsørgelse inden for en tre årig periode, vil Skanderborg Kommune igen kunne modtage 80 % refusion på en ny ledigheds- eller sygdomsperiode.

I Fagsekretariatet Beskæftigelse og Sundhed er der iværksat indsatser af ”før tidlig” karakter. Det vil sige, at der tænkes i indsatser for borgeren, før denne bliver en sag i det kommunale beskæftigelsessystem. Dette har ikke tidligere været muligt, men med afsæt i hhv. beskæftigelsesreformen og sygedagpengereformen tillader lovgivningen nu, at der arbejdes i dette felt.

Forenklingsreformen

I august 2018 indgik et bredt flertal i Folketinget en aftale om en forenklet beskæftigelsesindsats, som trådte i kraft den 1. januar 2020. Med forenklingens reformen bliver der endnu større fokus på investeringstankegangen samt effekten af indsatserne i kommunerne. Samtidig bliver det muligt i højere grad at tilpasse indsatsen efter den enkelte borgers behov, så man f.eks. ikke skal indkalde alle borgere til samtaler i jobcenteret på bestemte tidspunkter, men kan gøre det når det giver mening i borgerens forløb.

De større frihedsgrader giver også bedre mulighed for at inddrage ledige og sygemeldte borgere i planlægningen af deres egne forløb, og derigennem skabe større effekt i indsatserne samtidig med, at borgerne får en bedre oplevelse af mødet med kommunen.

Skanderborg Kommune vil benytte mulighederne i forenklingens reformen til at styrke beskæftigelsesindsatsen yderligere, så ledige og sygemeldte borgere hjælpes bedst muligt videre, til gavn for den enkelte, for samfundet som helhed og for Skanderborg Kommunes økonomi.

Servicelov

1. januar 2014 blev en del af servicelovsopgaverne overflyttet fra Fagsekretariatet Ældre og Handicap til Fagsekretariatet Beskæftigelse og Sundhed for de borgere, der ikke har en permanent offentlig forsørgelse. Tidligere fik mange borgere en indsats fra både beskæftigelses-, social- og sundhedsområdet. I praksis betød det, at borgere med komplekse problemstillinger ofte skulle samarbejde med flere myndighedspersoner i kommunen.

Overflytningen af opgaver har skabt mere sammenhæng i indsatserne og givet borgere med komplekse og sammensatte problemstillinger en mere helhedsorienteret og jobrettet indsats. Dermed ligger opgaveoverflytningen i sin forlængelse af reformen af førtidspension og fleks-job, kontanthjælpsreformen og reformen af sygedagpenge, som har fokus på at hjælpe borgere med en begrænset arbejdsevne ind på arbejdsmarkedet.

For at understøtte en mere sammenhængende indsats for borgerne, sætte et fælles overordnet mål, samt sikre en koordineret og målrettet indsatsplan med tydelige mål, der er specifikke, målbare, accepterede, realistiske og tidsbegrænsede (såkaldte SMARTmål), håndteres indsatsen af en koordinerende sagsbehandler.

Den overordnede strategi for de koordinerede tilbud er de målrettede, aktive og mindst indgribende principper, som beskæftigelsesområdet har opnået gode resultater med.

Den organisatoriske ændring har tilgodeset det mål, at flere borgere er kommet i arbejde eller uddannelse gennem sammenhængende og koordinerede indsatser.

Veteranpolitik

I juni 2016 godkendte Økonomiudvalget Skanderborg Kommunes veteranpolitik. Visionen for veteranpolitikken er, at veteraner og deres pårørende skal anerkendes for deres særlige indsats, og de veteraner og pårørende, der har brug for støtte - som følge af en udsendelse - skal have den hjælp, der er behov for i hvert enkelt tilfælde, uanset hvornår eller hvordan behovet opstår. Dette skal ske gennem en skærpet opmærksomhed på veteranernes og deres pårørendes behov, herunder gennem styrket kendskab til den særlige kultur og identitet, der er forbundet med at være en del af forsvaret.

Veteranpolitikken er centreret omkring tre strategispør: anerkendelse, støtte til veteraner og pårørende, samt udvikling af indsatser og samarbejde. Anerkendelsen markeres officielt på Flagdagen den 5. september, hvor Byrådet er vært for det årlige arrangement for veteraner bosiddende i Skanderborg kommune og deres pårørende.

Anerkendelsen og støtten vil desuden blive givet gennem allerede eksisterende kommunale tilbud, gennem oprettelse af nye indsatser i enten kommunalt eller frivilligt regi, og/eller ved en skærpet koordinering mellem de kommunale indsatser og forskellige tilbud f.eks. i regi af forsvaret. I samspil med erhvervsliv, frivillige og foreninger kan indsatserne udvikles efter behov.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Sammenlægning af Bostederne og Socialpsykiatrien, sammenlægning af sundhedsområdet i Ældre & Handicap og flytning af Kjærsholm og psykiatrisk Brobygger fra Ældre & Handicap til Beskæftigelse & Sundhed

Det besluttes, at der fra 1. januar 2022 sker en sammenlægning af bosteder og socialpsykiatri på kontraktholderniveau på ældre- og handicapområdet. Der sker samling af sundhedsopgaver i det nære sundhedsvæsen i ældre- og handicap og samling af midlertidige botilbud på psykiatriområdet i beskæftigelse og sundhed. Stillingen som sundhedsfremmechef nedlægges. Primo 2021 fremlægges en plan for nedlæggelserne og opgaveflytningerne for udvalgt og byråd således, at besparelsen på 1,5 mio. kr. realiseres i 2022. Dette sker efter involvering af ledere, medarbejdere og råd. Såfremt flytningerne giver yderligere effektiviseringer anvendes disse til kvalitetsforbedringer på områderne.

(Budgettet reduceres med 1,5 mio. kr. årligt fra 2022)

(Forandringen er tværgående og ligger også under politikområdet Borgere med fysiske og psykiske handicap)

Investering i reduceret varighed på ydelse for A-dagpenge modtagere

Forandringen indebærer en investering i medarbejderressourcer på dagpengeområdet svarende til et årsværk. Investeringen gennemføres med overførte midler i to år (2020-2021). Investeringen skal sikre mere målrettede indsatser for især de forsikrede ledige, der er i risiko for langtidsledighed og skal styrke formidlingen af konkrete jobåbninger til de forsikrede ledige. Budgettet til de forsikrede ledige reduceres med 517.000 kr. i 2020 og 1,034 mio. kr. årligt fra 2021.

(Budgettet reduceres med 517.000 kr. i 2020 og 1,034 mio. kr. i 2021 og frem)

Revisitering af borgere i midlertidige botilbud (Servicelovens §107)

Forandringen indebærer, at borgere, der bor i midlertidigt botilbud (§ 107) beliggende uden for Skanderborg Kommune, efter en konkret, faglig vurdering revisiteres til tilbud i Skanderborg Kommune. Forandringen indebærer også, at borgere i STU (særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse), som samtidig bor i et midlertidigt botilbud (§ 107) uden for Skanderborg Kommune, efter en konkret, faglig vurdering revisiteres til STU-tilbud i Skanderborg Kommune. Budgettet reduceres med 1,35 mio. kr. i 2020 og 1,8 mio. kr. årligt fra 2021.

(Budgettet reduceres med 1,35 mio. kr. i 2020 og 1,8 mio. kr. i 2021 og frem)

Flere unge i uddannelse og job via en intensiveret uddannelses- og beskæftigelsesindsats for aldersgruppen 15–30 år
Skanderborg Kommune skal være en af de bedste kommuner i landet på ungeområdet. Dette gælder både målt på de unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse, som opnår varig tilknytning til arbejdsmarkedet, og på de unges trivsel. For at kunne realisere dette er der behov for investering i

følgende områder: en tidlig intensiv indsats for de 15-17 årige, en overgangs- og fastholdelsesmentor, der skal begrænse frafald fra ungdomsuddannelserne samt en mere håndholdt og koordineret beskæftigelses-, uddannelses- og socialindsats for de 18-29 årige. Den samlede budgetmæssige konsekvens af investeringen er en nettogevinst på 2 mio. kr. for budgetperioden 2020-2023.

(Nettoforøgelse på 1,539 mio. kr. i 2020; Nettoforøgelse på 68.000 kr. i 2021; Nettoforøgelse på -1,553 mio. kr. i 2022 og Nettoforøgelse på - 2,123 mio. kr. i 2023)

Færre borgere på sygedagpenge og i jobafklaringsforløb
Skanderborg Kommune er udfordret af, at andelen af borgere i kommunen, som er på sygedagpenge og i jobafklaringsforløb, ligger markant over landsgennemsnittet. For at imødegå denne udfordring aktivt er der behov for at tage flere initiativer. Initiativerne indebærer en investering i medarbejderressourcer, tilbud til målgruppen og opkvalificering. Noget af investeringen finansieres i 2020 af overførte midler. Derudover forventes investeringen at medføre besparelser på forsørgelsesydelse svarende til en samlet gevinst efter indtjening af investeringen på ca. 5,7 mio. kr. i budgetperioden.

(Nettoforøgelse på 1,120 mio. kr. i 2020; Nettoforøgelse på -627.000 kr. i 2021; Nettoforøgelse på -1,857 mio. kr. i 2022 og Nettoforøgelse på -4,327 mio. kr. i 2023)

Beskæftigelsesfremmende tiltag på integrationsområdet
Flere flygtninge skal i job eller uddannelse. Der iværksættes følgende indsatser, der tilsammen bidrager til dette: flere borgere i integrationsgrunduddannelse (IGU) samt etablering af et IGU-forberedende forløb kaldet Klar til IGU, beskæftigelsesrettet indsats til ægtefælleforsørgede kvinder samt en intensiveret indsats for integrationsborgere, der efter et længere forløb i jobcenteret fortsat står uden for arbejdsmarkedet. En del af investeringen finansieres i 2020 af overførte midler. Derudover forventes investeringen samlet at medføre besparelser.

(Nettoforøgelse på 1,292 mio. kr. i 2020; Nettoforøgelse på -1,045 mio. kr.; Nettoforøgelse på -3,616 mio. kr. og Nettoforøgelse på -2,915 mio. kr.)

Beskæftigelsesindsatsen reduceres

Kultur- Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget arbejder med den konkrete implementering af besparelsen. Budgettet reduceres med 1 mio. kr. i 2020, 2 mio. kr. i 2021, 4 mio. kr. 2022 og 5 mio. kr. 2023.

(Budgettet reduceres med 1 mio. kr. i 2020, 2 mio. kr. i 2021, 4 mio. kr. i 2022 og 5 mio. kr. i 2023)

Investering i intensiv indsats over for borgere på kontanthjælp (JobFirst 2)

Jobcenteret fortsætter en intensiv indsats over for en gruppe borgere, som har været på kontanthjælp eller i ressourceforløb i lang tid. Indsatsen bygger på principperne fra projektet JobFirst og forudsætter, at sagstallet pr. sagsbehandler reduceres for dem, der arbejder med borgere omfattet af JobFirst.

Der opnormeres med en ekstra sagsbehandler i Jobcentret. (Budgettet er i Budget 2019 reduceret med 195.000 kr. i 2020, 522.000 kr. i 2021 og 780.000 kr. i 2022 og frem.)

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2019

Investering i intensiv indsats over for borgere på kontant-hjælp (Jobfirst 2)

Jobcenteret laver en intensiv indsats over for en gruppe borgere, som har været på kontanthjælp i lang tid. Indsatsen bygger på principperne fra projektet JobFirst og forudsætter, at sagstallet pr. sagsbehandler reduceres for dem, der arbejder med borgere omfattet af JobFirst. Der opnormeres med en ekstra sagsbehandler i jobcentret.

(Budgettet udvides med 257.000 kr. i 2019, reduceres med 195.000 kr. i 2020, reduceres med 522.000 kr. i 2021 og reduceres årligt fra 2022 med 780.000 kr.)

Note: I budgetaftalen for 2019 fremgik det, at indsatsen også omhandler borgere i ressourceforløb. Dette er ikke korrekt, da indsatsen kun er målrettet aktivitetsparate kontant-hjælpsmodtagere. Teksten i forandringen er tilrettet.

Der er fortsat fremgang i JobFirst 2. Ultimo september 2019 er 15 borgere kommet i ordinær beskæftigelse, og én borger er startet på ordinær uddannelse. Ud af 158 aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere er 124 visiterede til JobFirst2-indsatsen, hvilket svarer til 78 %. Desuden har 80 % af de visiterede borgere fået et CV på Jobnet.

Der arbejdes fortsat på at yde en intensiv indsats over for målgruppen af borgere, som har været på kontanthjælp igen længere tid. Det betyder blandt andet, at aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere fortsat visiteres til Jobfirst 2-projektet. Forandringen videreføres til 2020.

Målrettet indsats på sygedagpengeområdet i forhold til Skanderborg Kommune som arbejdsgiver

Der iværksættes et 2-årigt forsøg i forhold til sygemeldte ansatte i Skanderborg kommune, hvor Skanderborg kommune er arbejdsgiver (og borger er bosat i Skanderborg Kommune) - evt. sættes særligt fokus på ældreområdet, hvor udfordringen er størst. Der opnormeres med en ekstra sagsbehandler i jobcentret.

(Budgettet reduceres med 0,5 mio. kr. årligt fra 2020 og frem).

Der er udarbejdet en ny model for en særlig tidlig indsats i sygedagpengesager, hvor Skanderborg Kommune er arbejdsgiver. Den er i første omgang rullet ud til kontraktholderne på ældreområdet. Samarbejdet mellem jobcenteret og ældreområdet omkring sygemeldte medarbejdere er styrket med den nye indsatsmodel, men kan fortsat styrkes yderligere i 2020.

Sygefraværet på ældreområdet er faldet fra 8,06 % i 2018 til 7,04 % i 2019 ift. 2018. Det er dog endnu for tidligt at evaluere på effekten af den nye indsatsmodel.

Etablering af boliger til unge med autisme mv.

En række borgere er i dag placeret i eksterne tilbud, hvor de får støtte efter Servicelovens § 85 (bostøtte) eller §107 (botilbud til midlertidigt ophold). Unge med indlæringsvanskeligheder, autisme og/eller ADHD eller lav begavelse tilbydes fremadrettet i stedet et helhedsorienteret botrænings- og beskæftigelsesforløb i deres nærmiljø i Skanderborg Kommune.

Der etableres et kollegium med bolig og indsats for unge med autisme. Etableringen skal ske i nuværende ledig kommunale boligkapacitet, og støtten i boligerne vil blive leveret efter Servicelovens § 85. Etableringen fordrer anlægsudgifter til renovering af boligerne.

(Budgettet reduceres med 0,6 mio. kr. årligt fra 2020 og frem).

Pr. 1. februar 2020 er 12 ud af 14 pladser på Job Nu kollegiet besat, og borgerne er flyttet ind.

Det sociale tilsyn har pr. 1. februar godkendt yderligere to nye pladser, og der forventes indflytning af de to nye borgere i løbet af foråret.

Kollegiet er fuld etableret, og både borgere, pårørende, samarbejdspartnere, medarbejdere, det sociale tilsyn og ledelse udtrykker meget stor tilfredshed med projektet.

Forandringen betragtes som gennemført.

Virtual tolkebistand

Anvendelse af virtuel tolkning i stedet for fremmøde af tolke, hvilket medfører en besparelse på aflønning af tolke som følge af lavere afregning af timer fra tolkefirmaer.

(Budgettet reduceres med 0,37 mio. kr. årligt fra 2020 og frem).

Der er forventningsstat en forandring på 370.000 kr. på at øge graden af virtuel tolkning/telefon-tolkning ift. fremmødetolkning. Det vurderes, at potentialet ikke realiseres for nærværende. Men der arbejdes videre med området, da det vurderes, at det på sigt kan øge kvaliteten og fleksibiliteten af tolkningen. Ligesom de virtuelle redskaber potentielt vil kunne bruges på andre områder i fremtiden.

Den manglende realisering af forandringen virtuel tolkning kan i stedet realiseres fra budgettet til tolkeudgifter vedrørende flygtninge omfattet af integrationsprogrammet, som følge af det faldende antal flygtninge. Forandringen kan betragtes som afsluttet.

Reduktion af udgifter på arbejdsmarkedsområdet

En lille del af de allermest udsatte/komplekse borgere som i dag er henvist til tilbud på Kompetencecenter Skanderborg modtager flere parallelle tilbud. Det kan være et specialiseret tilbud til f.eks. borgere med ADHD, en socialfaglig virksomhedskonsulent, samt en indsats under servicelovens § 85 (bostøtte). Med et nyt tilbud forsøges at udvikle en indsats

til nogle af de komplekse borgere, hvor de får et tilbud, hvor den socialfaglige og den virksomhedsrettede indsats i endnu højere grad smeltes sammen end de er i dag. Reduktionen skal ses i sammenhæng med det faldende antal ledige i Skanderborg Kommune.

(Budgettet reduceres med 0,9 mio. kr. årligt fra 2019 og frem). Antallet af parallelforløbene er reduceret, hvorfor forandringen betragtes som gennemført.

Yderligere forudsat effektivisering på tilbud omfattet af rammeaftalen på det specialiserede socialområde – virkning for Fagsekretariatet Beskæftigelse og Sundhed

Det forventes, at samtlige regionale og kommunale tilbud, der er omfattet af rammeaftalen på det specialiserede socialområde, med vedtagelsen af rammeaftalen for 2019, reduceres med 0,5 % om året i perioden 2019-2022 (dvs. 2 % i alt i perioden).

Som yderligere forudsat effektivisering fordobles denne reduktion, således at reduktionen på Skanderborg Kommunes tilbud omfattet af rammeaftalen reduceres med 1 % om året i perioden 2019-2022 (dvs. 4 % i alt i perioden).

(Budgettet reduceres med 84.000 kr. i 2019, 168.000 kr. i 2020, 251.000 kr. i 2021 og 335.000 kr. årligt fra 2022 og frem).

De forudsatte effektiviseringsbeløb er indarbejdet i taksterne for 2019 og frem for de tilbud, der er omfattet af rammeaftalen. Forandringen betragtes derfor som gennemført.

Opbremmsning af det stigende udgiftsvækst på handicap- og psykiatriområdet

Der er med aktivitetsmodellen på handicap- og psykiatriområdet indarbejdet en betydelig stigende udgiftsvækst frem mod 2022. Der er således indarbejdet 3,7 mio. kr. i 2019 stigende til 21,0 mio. kr. i 2022. Forligsparterne er enige om, at der skal fokus på, hvordan udgiftsvæksten kan bremses. Der skal i den forbindelse arbejdes med anbefalingerne fra Det særlige opgaveudvalg om psykiatri. Endvidere skal der arbejdes på bedre løsninger og præcisering og skærpelse af serviceniveauet på hele området, herunder en afdækning af, hvordan man kan tilpasse servicen på området. Analysen skal være afsluttet før sommeren 2019, således at den kan indgå i budgetforhandlingerne for Budget 2020.

Forandringen ligger også under politikområdet Borgere med fysiske og psykiske handicap.

Der er godkendt nye kvalitetsstandarder i Byrådet i oktober 2019.

Yderligere analyser på baggrund af de udarbejdede flow- og tyngdeanalyser har været præsenteret for stabschefer og myndighedsledere i fagsekretariatene Ældre og Handicap og Beskæftigelse og Sundhed. Resultaterne heraf bekræfter en række af de opstillede hypoteser om f.eks. borgernes aldersgruppering og udgifter til forskellige foranstaltningsparagrafer og indgår i prioriteringen af og arbejdet med at reducere udgiftsvæksten på området.

Øget borgerinddragelse på beskæftigelsesområdet

Skanderborg Kommune har i flere år haft FremtidsForum som Advisory Board for virksomhederne. Med udgangspunkt i den samme model oprettes et Advisory Board for ledige og sygemeldte. Dermed får de ledige og sygemeldte bedre mulighed for at kommentere og kvalificere beskæftigelsesindsatsen i Skanderborg Kommune. Dermed vil der - inden for de lovgivningsmæssige rammer - være mulighed for at tage hensyn til de ønsker, som de ledige eller sygemeldte måtte have.

Indsatsen om øget borgerinddragelse involverer også et samarbejde med kontrolgruppen, som har til opgave at stoppe socialt bedrageri. Samarbejdet omkring den beskæftigelsesfremmende indsats og kontrolindsatsen har til hensigt at skabe en fælles tilgang til og forståelse af borgerens situation.

I den sammenhæng er der indkaldt til en møderække med deltagelse af kontrolgruppen, repræsentanter fra Ydelseskontoret, Arbejdsmarkedsservice og jobcentercheferne. Møderne sætter i første omgang fokus på udarbejdelse af en klar arbejdsangang omkring selvstændige fleksjobansatte. På den baggrund er det intentionen, at samarbejdet på sigt kan systematiseres, således at der foreligger en standard med en klar ansvars- og opgavefordeling.

Samarbejdet mellem kontrolgruppen, Ydelseskontor, Arbejdsmarkedsservice og jobcentercheferne fortsætter, og fremadrettet indgår samarbejdet som en del af driftsarbejdet. Forandringen betragtes derfor som afsluttet.

Tilpasning af midlertidige flygtningeboliger

Behovet for boliger til midlertidig boligplacering af flygtninge er faldende i takt med at det store antal flygtninge, som ankom i 2015 og 2016, er blevet placeret i permanente boliger. Kommunens kapacitet på boliger til midlertidig boligplacering af flygtninge skal derfor tilpasses, således at udgifterne til tomgangsleje undgås.

Skanderborg Kommune har i alt 57 midlertidige flygtningeboliger. De 47 boliger på Bakkedraget er lejeboliger, hvor Skanderborg Kommune er bundet af en lejekontrakt indtil 1. april 2022. Boligerne må kun bruges til midlertidig indkvartering af flygtninge, og der er derfor ikke mulighed for at anvende dem til andre målgrupper. Det anbefales at beholde de 10 boliger på Skanderborgvej som minimumskapacitet, da kommunen med kort varsel skal være i stand til at tilbyde midlertidig indkvartering til nyankomne flygtninge.

Det er derfor ikke muligt at reducere yderligere i kapaciteten før 1. april 2022. Forandringen betragtes derfor som afsluttet.

Opfølgning på forandringer fra budget 2020

Investering i reduceret varighed på ydelse for A-dagpenge-modtagere

Forandringen indebærer en investering i medarbejderressourcer på dagpengeområdet svarende til et årsværk. Investering-

gen gennemføres med overførte midler i to år (2020-2021). Investeringen skal sikre mere målrettede indsatser for især de forsikrede ledige, der er i risiko for langtidsledighed og skal styrke formidlingen af konkrete jobåbninger til de forsikrede ledige. Budgettet til de forsikrede ledige reduceres med 517.000 kr. i 2020 og 1,034 mio. kr. årligt fra 2021. (Budgettet reduceres med 517.000 kr. i 2020 og 1,034 mio. kr. i 2021 og frem)

COVID-19 og suspenderingsperioden har på flere områder påvirket forandringens aktiviteter. Antallet af dagpengemodtagere er steget markant, ligesom opgaveporteføljen blandt virksomhedskonsulenter har været præget af fordelinger og varslinger.

På dagpengeområdet har der været en vakant stilling, og det er nu besluttet at slå stillingen op som jobkonsulent. Dette for dels at håndtere stigningen i antallet af dagpengemodtagere, dels at imødekomme, at samtaler pr. 1. oktober 2020 igen skal afvikles via personligt fremmøde. Forandringens aktiviteter er derfor genoptagede, hvilket blandt andet gør sig gældende for Jobplusforløb henvendt til dagpengemodtagere. Jobplus er efter nedlukningen genstartet som en kombination af webinar og personligt fremmøde. Indsatsen er nu oprettet som et lovpligtigt tilbud med det formål at få flest mulige dagpenge-modtagere hurtigt tilbage til arbejdsmarkedet.

Revisitering af borgere i midlertidige botilbud (servicelovens §107)

Forandringen indebærer, at borgere, der bor i midlertidigt botilbud (§ 107) beliggende uden for Skanderborg Kommune, efter en konkret, faglig vurdering revisiteres til tilbud i Skanderborg Kommune. Forandringen indebærer også, at borgere i STU (særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse), som samtidig bor i et midlertidigt botilbud (§ 107) uden for Skanderborg Kommune, efter en konkret, faglig vurdering revisiteres til STU-tilbud i Skanderborg Kommune. Budgettet reduceres med 1,35 mio. kr. i 2020 og 1,8 mio. kr. årligt fra 2021. (Budgettet reduceres med 1,35 mio. kr. i 2020 og 1,8 mio. kr. i 2021 og frem)

Siden 2. budgetopfølgning har der været løbende opfølgning i de sager, som er blevet udvalgt til at skulle følges særligt tæt i forhold til forandringen. I nogle af disse sager vil der blive arbejdet på, at borgeren tilbydes støtte og eventuelt STU-tilbud i Skanderborg Kommune jf. intentionen med forandringen. Der er medio august 2020 lavet en foreløbig økonomiopfølgning ift. forandringen, som viser, at der aktuelt er realiseret en nettobesparelse på ca. 1,75 mio. kr. Besparelsen dækker både over status quo, (bort)fald samt stigninger i udgifter i sagerne. Det er sagsbehandlernes tætte og kontinuerlige opfølgning på borgernes udvikling og progression, som er medvirkende til, at der kan ske reduktion i udgifterne eksempelvis ved nedskrivning i takst eller, hvis borgeren kan skrives ud af et botilbud.

Flere unge i uddannelse og job via en intensiveret uddannelses- og beskæftigelsesindsats for aldersgruppen 15-30 år
Skanderborg Kommune skal være en af de bedste kommuner i landet på ungeområdet. Dette gælder både målt på de unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse, som opnår varig tilknytning til arbejdsmarkedet, og på de unges trivsel. For at kunne realisere dette er der behov for investering i følgende områder: en tidlig intensiv indsats for de 15-17 årige, en overgangs- og fastholdelsesmentor, der skal begrænse frafald fra ungdomsuddannelserne samt en mere håndholdt og koordineret beskæftigelses-, uddannelses- og socialindsats for de 18-29 årige. Den samlede budgetmæssige konsekvens af investeringen er en nettogevinst på 2 mio. kr. for budgetperioden 2020-2023. (Nettoforøgelse på 1,539 mio. kr. i 2020; Nettoforøgelse på 68.000 kr. i 2021; Nettoreduktion på -1,553 mio. kr. i 2022 og Nettoreduktion på - 2,123 mio. kr. i 2023)

Forandringens aktiviteter for henholdsvis de 15-17-årige og 18-29-årige er genoptagede efter suspenderingen af beskæftigelsesindsatsen afledt af COVID-19. Den tidlige og intensive indsats for 15-17-årige indebærer blandt andet en rekruttering af unge til indsatsen, som igen er iværksat. Under suspenderingsperioden forblev visitationen åben, som har understøttet kontakten til de unge, heriblandt målgruppen 18-29-årige.

Indsatsen om en overgangs- og fastholdelsesmentor på ungdomsuddannelserne er også genoptaget i form af drøftelser med relevante aktører så som ungdomsuddannelserne og FGU. COVID-19-nedlukningen har dog forsinket implementeringsprocessen, hvorfor selve implementering af fastholdelsesordningen er udskudt til skoleåret 2021/22.

COVID-19-nedlukningen har samtidig medført en negativ indvirkning på begge målgrupper, eftersom sagsbehandlere på ungeområdet erfarer en mental forværring hos flere af de unge forårsaget af nedlukningen. Det er endnu for tidligt at afgøre, hvor stor en indflydelse COVID-19-nedlukningen har på forandringens målsætninger.

Færre borgere på sygedagpenge og i jobafklaringsforløb
Skanderborg Kommune er udfordret af, at andelen af borgere i kommunen, som er på sygedagpenge og i jobafklaringsforløb, ligger markant over landsgennemsnittet. For at imødegå denne udfordring aktivt er der behov for at tage flere initiativer. Initiativerne indebærer en investering i medarbejderressourcer, tilbud til målgruppen og opkvalificering. Noget af investeringen finansieres i 2020 af overførte midler. Derudover forventes investeringen at medføre besparelser på forsørgelsesydelse svarende til en samlet gevinst efter indtjening af investeringen på ca. 5,7 mio. kr. i budgetperioden. (Nettoforøgelse på 1,120 mio. kr. i 2020; Nettoreduktion på -627.000 kr. i 2021; Nettoreduktion på -1,857 mio. kr. i 2022 og Nettoreduktion på -4,327 mio. kr. i 2023)

De planlagte aktiviteter for forandringen forløber planmæssigt, heriblandt sagsgennemgang foretaget af BDO. På nuværende tidspunkt afholder BDO og den faglige koordinator på

jobafklaringsområdet samtaler med hver enkelt sagsbehandler for at identificere tendenser og opmærksomhedspunkter ved langvarige jobafklaringsager. Formålet er en optimering af sagsbehandlingen, og herigennem undersøge, hvordan samarbejdet med borgerne styrkes i endnu højere grad. Som en del af opkvalificeringen af sagsbehandlere og en faglig styrkelse på området er der planlagt workshops primo og ultimo september 2020.

Forandringens aktiviteter og den samlede proces er dog fortsat påvirket af COVID-19-nedlukningen, som pt. gør det vanskeligt at se den fulde bestand af sygedagpenge- og jobafklaringsager.

Beskæftigelsesfremmende tiltag på integrationsområdet

Flere flygtninge skal i job eller uddannelse. Der iværksættes følgende indsats, der tilsammen bidrager til dette: flere borgere i integrationsgrunduddannelse (IGU) samt etablering af et IGU-forberedende forløb kaldet Klar til IGU, beskæftigelsesrettet indsats til ægtefælleforsørgede kvinder samt en intensiveret indsats for integrationsborgere, der efter et længere forløb i jobcenteret fortsat står uden for arbejdsmarkedet. En del af investeringen finansieres i 2020 af overførte midler. Derudover forventes investeringen samlet at medføre besparelser. (Nettoforøgelse på 1,292 mio. kr. i 2020; Netto-reduktion på -1,045 mio. kr.; Netto-reduktion på -3,616 mio. kr. og Netto-reduktion på -2,915 mio. kr.)

COVID-19 forårsager fortsat udfordringer for flere af forandringens aktiviteter.

Indsatsen for ægtefælleforsørgende forløber planmæssigt, ligesom det er tilfældet med familieindsatsen, men COVID-19-restriktioner sætter fortsat begrænsninger omkring hjemmesøget.

Der er ved de to foregående budgetopfølgninger gjort opmærksom på, at det var usikkert, hvorvidt investeringen i IGU-forløb kunne give den besparelse, som var forudsat i forandringen "Beskæftigelsesfremmende tiltag på integrationsområdet" (nr. 58). Det skyldes til dels konsekvenser afledt af COVID-19 og dels faldende kandidater til indsatsen. Det er lykket Skanderborg Kommune at få flere integrationsborgere i arbejde, hvilket er positivt. Omvendt betyder det dog, at der ikke er tilstrækkelig med kandidater, der er i målgruppen for "Klar til IGU"-indsatsen.

Det undersøges, hvorvidt "Klar til IGU"-indsatsen kan omlægges fra gruppeforløb til individuelle forløb, hvor der er et mere bredt fokus på at få borgeren i uddannelse, ordinær beskæftigelse eller IGU-forløb. Der bliver dels foretaget en genberegning af forudsætningerne i forandringen, og dels en genberegning, som viser hvad en ændret indsats kan give af besparelser. Ved 1. budgetopfølgning 2021 vil der foreligge en revideret plan for, hvordan der eventuelt fortsat kan hentes en besparelse af investeringen.

Beskæftigelsesindsatsen reduceres

Kultur- Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget arbejder med den konkrete implementering af besparelsen. Budgettet reduceres med 1 mio. kr. i 2020, 2 mio. kr. i 2021, 4 mio. kr. 2022 og 5 mio. kr. 2023. (Budgettet reduceres med 1 mio. kr. i 2020, 2 mio. kr. i 2021, 4 mio. kr. i 2022 og 5 mio. kr. i 2023)

På møde i Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget den 4. december 2019 blev udmøntningen af budgetreduktionen på 1 mio. kr. i 2020 besluttet. På møde i Kultur-, Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget den 3. juni 2020 blev udmøntningen af budgetreduktionen på yderligere 1 mio. kr. i 2021, dvs. en samlet reduktion på 2 mio. kr. behandlet og taget til efterretning.

Måltrettet indsats på sygedagpengeområdet i forhold til Skanderborg Kommune som arbejdsgiver

Det iværksatte to-årige forsøg fortsættes i forhold til sygemeldte ansatte i Skanderborg kommune, hvor Skanderborg Kommune er arbejdsgiver (og borger er bosat i Skanderborg Kommune). Eventuelt sættes særligt fokus på ældreområdet, hvor udfordringen er størst. Der opnormeres med en ekstra sagsbehandler i Jobcentret. (Budgettet er i Budget 2019 reduceret med 500.000 kr. årligt fra 2020 og frem.)

Forandringen evalueres ultimo 2020 med henblik på at vurdere, om den nye indsatsmodel skal udvides til flere områder.

Investering i intensiv indsats over for borgere på kontanthjælp (JobFirst 2)

Jobcenteret fortsætter en intensiv indsats over for en gruppe borgere, som har været på kontanthjælp eller i ressourceforløb i lang tid. Indsatsen bygger på principperne fra projektet JobFirst og forudsætter, at sagstallet pr. sagsbehandler reduceres for dem, der arbejder med borgere omfattet af JobFirst. Der opnormeres med en ekstra sagsbehandler i Jobcentret. (Budgettet er i Budget 2019 reduceret med 195.000 kr. i 2020, 522.000 kr. i 2021 og 780.000 kr. i 2022 og frem.)

På mange områder forløber forandringens aktiviteter som planlagt. I målgruppen for Jobfirst 2-indsatsen er 101 borgere henvist til en virksomhedskonsulent, og flertallet af borgerne har fået udarbejdet et CV. På nuværende tidspunkt er der 39 borgere i praktik, men indsatsen har også kanaliseret borgere i småjob, selvforsørgelse og visiteret til fleksjob.

En udfordring med Jobfirst 2-indsatsen består i et manglende validt redskab til måling af resultater i projektet. Forventningen er, at det snarligt bliver muligt via fagsystemet Schultz FASIT. En anden udfordring relaterer sig til konsekvenserne afledt af COVID-19, hvor udplacering af borgere i praktik i virksomheder er vanskeligt. Dette skal være et opmærksomhedspunkt i forhold til resultaterne i projektet.

ØKONOMI

Tabel 18.7 viser driftsbudgettet for beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold

1.000 kr.	Regnskab 2019	Opr. budget 2020	Korr. budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Beskæftigelsesområdet							
Forsikrede ledige	84.731	90.638	90.638	115.612	103.674	98.690	94.068
Kontant- og uddannelseshjælp, seniorjob mv.	44.945	45.260	45.249	41.988	40.982	40.645	40.645
Sygedagpenge og jobafklaringsforløb	109.376	100.951	100.951	101.242	99.352	97.464	97.464
Ressourceforløb, fleksjob mv.	146.088	147.143	147.143	162.102	168.530	171.127	177.734
Førtidspension og seniorpension	181.175	192.654	192.654	215.420	232.926	242.373	250.977
Integrationsydelse	13.411	9.520	9.520	10.004	8.693	9.768	9.768
Integration	3.081	9.531	8.539	10.505	9.268	8.927	8.927
Driftsudgifter til aktivering m.v.	63.361	58.811	61.333	63.999	61.578	60.319	60.319
Forberedende Grunduddannelse (FGU)	4.360	8.926	8.926	14.571	14.274	14.274	14.274
Ungdommens Uddannelsesvejledning	10.651	9.865	11.326	9.960	9.948	9.948	9.948
Øvrigt	3.398	13.332	13.601	15.137	15.127	15.127	15.127
I alt beskæftigelsesområdet	664.577	686.631	689.880	760.540	764.352	768.662	779.251
Serviceområdet							
Serviceområdet	68.179	66.091	69.361	67.384	67.140	67.140	67.140
Særlige pladser på psykiatrisk afdeling*	1.018	1.389	1.389	1.408	1.408	1.408	1.408
I alt Serviceområdet	69.197	67.480	70.750	68.792	68.548	68.548	68.548
I alt	733.774	754.111	760.630	829.332	832.900	837.210	847.799

*Er uden for overførselsadgang.

Regnskab 2019

Regnskab 2019 viser et merforbrug på 20,3 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget svarende til ca. 3 %. Af merforbruget er de 17,6 mio. kr. tillægsbevillet, hvilket er uddybet nedenfor. I forhold til det korrigerede budget udgør mindreforbruget ca. 2 mio. kr. svarende til 0,3 %. Set i forhold til et overført mindreforbrug på 4,7 mio. kr. fra 2018 er der således et merforbrug på 2,7 mio. kr. i 2019. Dette skyldes primært at nettoudgifterne til fleksjobordningen i 2019 har været ca. 4 mio. kr. højere end forventet, hvilket svarer til 4,2 % af det korrigerede budget til fleksjobordningen.

I løbet af 2019 er der givet tillægsbevillinger på 17,6 mio. kr., som primært er gået til at dække udfordringen vedrørende de forsikrede ledige. Antal af fuldtidspersoner vedrørende de forsikrede ledige har været stødt faldende i en længere periode, men mod forventningen er denne trend stoppet i 2019, hvor vi har set en stigning i antal fuldtidspersoner i 2019 ift. antallet i 2018. Årsagen til stigningen er blevet undersøgt af flere omgange, men der ikke fundet nogen konkret årsag, så det formodes at konjunkturerne på arbejdsmarkedet spiller en betydelig rolle.

Serviceområdet

Regnskab 2019 udviser et samlet mindreforbrug på 0,3 mio. kr., svarende til 0,5 pct. af det korrigerede budget 2019. Overførslen fra 2018 udgjorde et mindreforbrug på 2,2 mio. kr. Overskuddet er således reduceret med i alt 1,9 mio. kr. i 2019. Dette skyldes primært flere udgifter til borgere i midlertidige botilbud.

Området blev i 2019 tilført 2,4 mio. kr. fra den afsatte aktivitetsstigningspulje til området som følge af tilgang af borgere. Herudover blev området i 2019 tilført 4,5 mio. kr. til håndtering af stigende udgifter til borgere i midlertidige botilbud. Endelig er der i 2019 flyttet 3,5 mio. kr. til anlæg vedrørende etablering af JobNu-kollegiet.

Afvigelsen vedrørende objektiv finansiering af de særlige psykiatripladser er uden for overførselsadgang.

Budget 2020

Beskæftigelsesområdet

Budgettet på beskæftigelsesområdet er beregnet ud fra de forventede måltal på de forskellige målgrupper på beskæftigelsesområdet. Måltallene er uddybet i afsnittet om budgetforudsætninger.

Tilbageføringsreformen fra 2011, som gradvist hæver folkepensionsalder og refusionsreformen fra 2016, som betyder at kommunerne får færre direkte indtægter fra refusioner, har stor betydning for budgetlægningen af udgifterne til førtidspension og fleksjob. Der er således budgetteret med en stigning i nettoudgifterne til især førtidspension fra regnskab 2019 til budget 2020.

Der er vedtaget fire forandringer, hvor det er forudsat, at investeringer i beskæftigelsesindsatsen vil medføre et fald i udgifterne til forsørgelsesydelse. Der er samlet set budgetteret med en reduktion i udgifterne til sygedagpenge, ydelse til jobafklaringsforløb, uddannelseshjælp, integrationsydelse og A-dagpenge på 3,1 mio. kr. i 2020 stigende til 15,3 mio. kr. i 2023.

Forandringerne er uddybet i afsnit tre i dette kapitel om "Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold".

Serviceområdet

Det blev i budgetforliget for 2020 vedtaget at reducere budgettet med 1,35 mio. kr. i 2020, stigende til 1,8 mio. kr. i 2021 og frem som følge af forandringen: "Revisitering af borgere i midlertidige botilbud (Serviceovens § 107)".

Budget 2021

Beskæftigelsesområdet

Budgettet på beskæftigelsesområdet er beregnet ud fra de forventede måltal på de forskellige målgrupper på beskæftigelsesområdet. Måltallene er uddybet i afsnittet om budgetforudsætninger.

Som nævnt ovenfor under "Budget 2020" er der budgetteret med stigende nettoudgifter til førtidspension og fleksjob, som følge af tilbageføringsreformen fra 2011, som gradvist

hæver folkepensionsalder samt refusionsreformen fra 2016, som betyder at kommunerne får færre direkte indtægter fra refusioner. Den 1. januar 2020 trådte en ny lov om seniorpension i kraft, og der er derfor budgetteret med stigende udgifter i overslagsårene til denne ordning.

Udgifterne til A-dagpenge ligger højt i 2020 som følge af coronakrisen. Det skønnes, at udgifterne vil falde fra 2021 og frem og stabiliserer sig på et lavere niveau. Der er derfor budgetteret med en faldende udgiftsprofil på dette ydelsesområde.

Derudover er der i budgetforliget for 2021 vedtaget at øge indtægtsbudgettet vedr. regres i sygedagpengesager med 0,4 mio. kr. årligt. (Det er sager, hvor et forsikringssselskab er forpligtet til at kompensere en del af sygedagpengeudgifterne.) Forandringen "Styrket behandling af sager om regres" er uddybet i afsnit tre i kapitel 18 om "Administration".

Serviceområdet

Der blev i budgetforliget for 2021 ikke vedtaget budgetmæssige ændringer, som særsomt vedrører budgetrammen for Serviceområdet.

Som følge af en statslig omlægning af refusionsordningen vedrørende refusion for særligt dyre enkeltsager er indtægtsbudgettet vedrørende refusion for særligt dyre enkeltsager øget med 1,9 mio. kr. i 2021 og frem i forbindelse med udmøntningen af Lov- og Cirkulæreprogrammet for 2021. Det er forventningen, at der tilsvarende vil være merindtægter som konsekvens af omlægningen.

Budgetforudsætninger

Beskæftigelsesområdet

Budgettet er beregnet på baggrund af forskellige prognoser for udviklingen i antal fuldtidspersoner på de forskellige målgrupper i jobcenteret. Der er blandt andet anvendt Jobcentrets, Beskæftigelsesregionens samt KL's prognoser. Der forventes et fald på i alt 43 fuldtidspersoner fra 2020 til 2021. Dette skal ses i lyset af, at antallet af fuldtidspersoner, der modtager A-dagpenge og sygedagpenge, ligger højt i 2020 som følge af coronakrisen. Det høje niveau forventes ikke at fortsætte i 2021.

Tabel 18.8 viser de forventede måltal på beskæftigelsesområdet

Målgruppe	2020	2021	Udvikling fra 2020 til 2021
A-dagpenge	1.104	1.105	1
Kontanthjælp	183	188	5
Uddannelseshjælp	252	245	-7
Revalidering	17	15	-2
Sygedagpenge	945	852	-93
JAF	285	280	-5
Førtidspension	1.717	1.774	57
Seniorpension	28	86	58
Fleksjob	1.058	1.071	13
Ledighedsydelse	229	231	2
Integrationsydelse	145	132	-13
Ressourceforløb	150	168	18
Seniorjob	19	12	-7
I alt	6.132	6.159	27
I alt ekskl. førtidspension og fleksjob	3.357	3.314	-43

Note: Måltallene for 2020 er de forventede måltal pr. 31. juli 2020, mens det oprindelige budget i tabel 18.2 er baseret på de forventede måltal ved vedtagelsen af budget 2020

Serviceovområdet

De forudsætninger, der ligger til grund for budgetlægningen på Serviceovområdet, tager udgangspunkt i hvad de konkrete borgere er bevilget, og hvad de forventes bevilget i 2021, samt hvad udgifterne hertil forventes at være i 2021. Budgetterne på de enkelte delområder under Serviceovområdet udmøntes på baggrund af forventet aktivitetsniveau i 2021 opgjort pr. ultimo september 2020.

Puljen til imødekomme af forventet aktivitetsstigning medfører, at området i perioden 2019-2022 vil blive økonomisk kompenseret for aktivitetsstigning inden for § 85-støtte med indsats fra Afdelingen for socialpsykiatri og beskæftigelse. Puljen til aktivitetsstigning fremgår under politikområdet "Borgere med fysiske og psykiske handicap".

Anlæg

Tabel 18.9 viser anlægsbudgettet på beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet:

Note	(I 1.000 kr.)	U/I	Regn-skab 2019	Oprindeligt Budget 2020	Korrigeret Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
1	Job Nu Kollegiet		3.175	0	325	0	0	0	0
	Resultat	N	3.175	0	325	0	0	0	0

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. Job Nu Kollegiet

Etablering af kollegium til unge mennesker, der har en autisme-spektrum forstyrrelse.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

I forlængelse af de seneste års reformer på beskæftigelsesområdet er der i Skanderborg Kommune kommet endnu større fokus på den virksomhedsrettede indsats og et godt samarbejde med virksomhederne. Al erfaring og dokumentation vidner om, at netop den virksomhedsrettede indsats har den bedste beskæftigelsesfremmende effekt. Skanderborg Kommune har samtidigt et målrettet fokus på virksomhedsservice, som styrker formidlingen af jobs til ledige borgere.

I Beskæftigelse og Sundhed kan borgere:

- Til- og afmelde sig som jobsøgende
- Få hjælp til jobsøgning gennem jobrettede samtaler, sparring på CV og ansøgning, kompetenceafklaring, samt muligheder for opkvalificering
- Få formidlet konkrete jobmuligheder
- Komme til samtale i forbindelse med sygdommelding
- Udarbejde en jobplan i samarbejde med jobkonsulent. Jobplanen har til formål at bringe ledige borgere hurtigst muligt i selvforsørgelse.

I Beskæftigelse og Sundhed kan man som virksomhed:

- Få hjælp til at rekruttere nye medarbejdere
- Få hjælp til at annoncere på Jobnet (via JobAG)
- Få personlig og telefonisk vejledning om en medarbejders tilbagevenden efter sygdom, herunder sætte fokus på fastholdelse, omplacering og forebyggelse.
- Få support omkring etablering og gennemførelse af IntegrationsGrundUddannelsen (IGU), løntilskudsansættelser og virksomhedspraktikker.

De borgere, der er ledige, og/eller har særlige vanskeligheder i forhold til at fastholde et job eller et uddannelsesforløb, tilbyder Beskæftigelse og Sundhed:

- Mentorordninger
- Personlig assistance
- Hjælpemidler på arbejdspladsen
- Virksomhedspraktik
- Løntilskud
- Revalidering
- Erhvervsvejledning
- Opkvalificering.

Er man som borger tilknyttet jobcentret, er der mulighed for, at Skanderborg Kommunes Kompetencecenter yder hjælp i form af tilbud om:

- Råd og vejledning til jobsøgning
- Afklaring af uddannelsesmuligheder
- Hjælp til at finde ordinær ansættelse, job med løntilskud eller virksomhedspraktik i såvel private som offentlige virksomheder
- Virksomhedsrettet værkstedsaktivering
- Afklaring og udvikling af arbejdsevnen
- Måltrettet undervisning i stress og depression, smertetackling, sundhed og livsstil m.m.
- Hjælp til at finde og etablering af fleksjob
- Vejledning-/mentorstøtte

- Coaching

- Træning.

Ungecentret har ansvaret for at unge uden uddannelse og beskæftigelse modtager en sammenhængende indsats, som bringer dem i uddannelse og job. Den 1. august 2019 trådte loven om en sammenhængende kommunal ungeindsats i kraft. Loven skal sikre et endnu tættere kommunalt og tværfagligt samarbejde omkring de unge med udgangspunkt i den enkelte unges uddannelsesplan. Dette for at sikre at unge får den nødvendige støtte til at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse eller opnå fast tilknytning til arbejdsmarkedet. Ungecentret koordinerer den tværfaglige indsats på tværs af fagområderne i kommunen.

Ungdommens Uddannelsesvejledning er en del af ungecentret i Skanderborg Kommune og vejleder grundskoleelever og unge (op til 30 år) om uddannelses- og erhvervsvalg.

- Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) vejleder elever på alle grundskoler
- UU kontakter unge uden en ungdomsuddannelse for at tilbyde vejledning. UU får besked, når en ung afbryder en uddannelse
- UU vejleder til alle ungdomsuddannelser til Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU), Forberedende GrundUddannelse (FGU) og til andre forberedende uddannelsesstilbud som f.eks. VUC, og højskoler
- UU vejleder unge om job- og lærepladssøgning og tilbyder vejledning til unge på offentlig forsørgelse i samarbejde med deres sagsbehandler.

Byrådet har godkendt en række kvalitetsstandarder, der fastlægger serviceniveauet for de indsatser, der knytter sig til Serviceloven.

Det vil sige kvalitetsstandarder for:

- Gruppebaserede forløb og tidsbegrænsede forløb
- Socialt akuttilbud
- Socialpædagogisk hjælp og støtte i egen bolig
- Midlertidig botilbud
- Aktivitets- og samværstilbud.

I Fagsekretariatet Beskæftigelse og Sundhed visiteres der ud fra mindst indgribende princip med henblik på at støtte borgerne i at være mest muligt selvhjulpne.

Se kvalitetsstandarderne her: <https://www.skanderborg.dk/kvalitetsstandard>

19. ADMINISTRATION

ER SERVICENIVEAU BEVILLINGER PROCESSER F
ISTRATION UNDERSTØTTE UDMØNTNING PRIN
EFFEKTIV SAMSPIL UDVIKLINGSORIENTERING FO
ÅENDE SELVBETJENINGSLØSNINGER ADMINIS
MLYSNING ORGANISATION FREMTID OPGAVER
GITALISERING FORBEDRINGER VIRKSOMHEDER
SOPGAVER IDRÆTSCENTER NYBYGGERIKULTUR

ADMINISTRATION

---

1. Politisk arbejdsform

Økonomiudvalget arbejder på området administration med formulering af forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet.

Økonomiudvalget tilrettelægger de politikformulerende og -kontrollerende processer – herunder, at der på det enkelte område sker en inddragelse af og dialog med direktionen samt med aftale- og kontraktholdere.

Miljø- og Planudvalget har ansvaret for den del af administrationsområdet, der handler om indtægter for byggesagsbehandling.

2. BYRÅDETS VISIONER OG STRATEGIER

Byrådet har fastlagt de grundlæggende principper for den politiske og administrative organisering af Skanderborg kommune via arbejdet med ”Skanderborgmodellen”. I forhold til borgmester, Byråd og politiske udvalg understøtter direktionen formulering og udmøntning af politiske visioner og mål for den kommunale organisation som helhed.

Inden for de lovgivningsmæssige rammer og beslutningerne i Byrådet

drives og udvikles en moderne og effektiv kommunal organisation på alle niveauer. Herudover er området ”Administration” omfattet af følgende visioner: Skanderborg kommune møder udfordringerne og samspillet med borgerne med en udviklingsorienteret, effektiv og åben organisation, der er gearret til at søge stærke tværgående og helhedsprægede løsninger.

Kontakten til borgere, virksomheder og foreninger skal effektiviseres gennem øget fokus på brug af digitale selvbetjeningsløsninger og ud fra mottoet: ”Kan du selv – skal du selv”.

Der er i oktober 2016 opført administrations- og idrætscenter på Fælleden i Skanderborg – bl.a. med henblik på at samle den kommunale administration, som tidligere var spredt på syv adresser. Opførelsen af dette administrationscenter har bragt medarbejderne sammen og styrket samarbejdet på tværs af den kommunale organisation, minimeret tidsspild ved kørsel samt dannet grundlag for at nedbringe administrations-tyngden og effektivisere yderligere.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Dialog med landsbyer og byer

Dialogen med landsbyer og centerbyer skal styrkes med faste dialoggrupper, der kan sikre tidlig dialog med kommunen. Alle landsbyer og byer får tilknyttet en navngiven kontaktperson på Fælleden, der kan hjælpe eller guide dem videre ved henvendelser af forskellig karakter. Begge tiltag er anbefalinger fra 17.4 opgaveudvalget om demokrati og borgerinddragelse (se Spor 5 i budgetaftalen). Budgettet forøges derfor med 300.000 kr. (Budgettet forøges med 300.000 kr. årligt fra 2021)

Styrket behandling af sager om regres i sygedagpengesager

Indtægter fra regres i sygedagpengesager øges med 400.000 kr. pr. år gennem en styrkelse af sagsbehandlingen. Sagsbehandlingen styrkes med en bevilling på 200.000 kr. pr. år. (Budgettet reduceres med 0,2 mio. kr. i 2021 årligt og frem)

Integrationsteamet/-indsatsen reduceres

Forandringen indebærer, at Integrationsteamet nedlægges fra 2023. Det indebærer nedlæggelsen af en afdelingslederstilling. (Budgettet reduceres med 0,45 mio. kr. årligt fra 2023)

Reduktion af serviceniveauet i administrationen

Budgettet på det administrative område reduceres med 800.000 kr. årligt. Direktionen er ansvarlig for implementeringen af besparelsen med blik for bedst mulig samlet drift. (Budgettet reduceres med 0,8 mio. kr. årligt fra 2022)

Analyse af en demografimodel for administrationen

Skanderborg Kommune oplever en betydelig befolkningstilvækst, som øger udgiftsbehovet i administrationen. Der udarbejdes derfor en analyse i 2021 af en demografimodel for administrationen. Analysen skal indgå i budgetprocessen for Budget 2022.

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra budget 2019

Ekstra årsværk til byggesagsbehandling

På grund af det store antal sager og mange henvendelser til byggesagsgruppen er det yderst vanskeligt at overholde servicemål og fremme erhvervsager. Der tilføres derfor fra 2019 et ekstra årsværk med henblik på at sikre, at servicemål vedrørende byggesagsbehandling kan overholdes, at der leveres en god og hurtig sagsbehandling af erhvervsager, samt at der

kan følges op på manglende registrering i BBR (lovgivnings-sager). Udgiften finansieres ved en omprioritering inden for administrationsområdet. (Budgettet forøges med 0,55 mio. kr. fra 2019 og frem).

Der er fastansat yderligere en byggesagsbehandler med henblik på at behandle den øgede mængde af byggesager inden for alle kategorier. En sagsbehandler behandler typisk omkring 200 sager (byggesager, forespørgsler, BBR sager m.m.) samtidig med, at der passes telefon og bidrages til fremtidig planlægning. Forandringen er afsluttet.

Aflevering til arkiv og sletning af digitale journalsystemer

Skanderborg Kommune anvender en række digitale journalsystemer, hvor data (sagerne) i henhold til lovgivningen om arkivering samt om beskyttelse af persondata løbende skal afleveres til arkiv og derefter slettes. For at finansiere de løbende udgifter til arkivering og sletning afsætter Byrådet en central pulje hertil.

(Budgettet forøges med 1,45 mio. kr. i 2019, 1,3 mio. kr. i 2020 og 0,4 mio. kr. fra 2021 og frem).

Aflevering af journaldata til arkiv mv. sker løbende og efter en plan, der udarbejdes for de enkelte journalsystemer. I 2019 er der planlagt en stor aflevering af sager/data fra Skanderborg Kommunes centrale journalsystem. Forandringen er dermed afsluttet.

Styrket indsats i forhold til udvikling af grunde og ejendomme til bolig- og erhvervsformål

Via indtægter fra salg af kommunale ejendomme (anlæg) finansieres en driftsmæssig styrkelse af arbejdet med udvikling af kommunale grunde og ejendomme til såvel bolig- som erhvervsformål. Satsningen gælder i tre år. Forandringen finansieres af det tilsvarende forslag på anlægsområdet. (Budgettet forøges med 0,75 mio. kr. årligt i 2019, 2020 og 2021).

Den styrkede indsats er fra starten af 2019 udmøntet som en øget anvendelse af npConsult i indsatsen for at udvikle kom-

munale ejendomme, gennemføre strategiske jordopkøb mv.

Forandringen er afsluttet i den forstand, at budgettet er ud-møntet, og at den styrkede indsats er igangsat.

Opnormering indenfor klima, energi, cirkulær økonomi og grøn omstilling

Der opnormeres svarende til ca. 1½ årsværk indenfor klima, energi, cirkulær økonomi og grøn omstilling. Opgaven skal løfts på tværs i hele organisationen. Opnormeringen finansieres ved en omprioritering inden for administrationsområdet. (Budgettet forøges med 0,95 mio. kr. årligt fra 2019 og frem).

Der er sket en opnormering på området, og der forventes et højt aktivitetsniveau inden for cirkulær økonomi fremadrettet. Ikke alene på baggrund af opnormeringen, men også som følge af, at Klimapolitikken bliver revideret, og på baggrund af anbefalingerne fra det særlige opgaveudvalg om bæredygtighed. Forandringen er afsluttet.

Afskaffelse af OIK-puljen

Fra budget 2012 og frem blev afsat en pulje med henblik på investeringer i tiltag, der giver mere effektiv drift og kvalitet. Puljen kaldet OIK-puljen (Omstillings-, Innovations & Kompetenceudviklingspuljen) afskaffes med virkning fra budget 2019 og frem dog således, at allerede igangsatte initiativer med finansiering fra OIK-puljen fastholdes. (Budgettet reduceres med ca. 2,4 mio. kr. fra 2019, ca. 3,4 mio. kr. fra 2020, ca. 3,9 mio. kr. fra 2021 og ca. 4,4 mio. kr. årligt fra 2022 og frem).

Puljen er fjernet fra 2019. Der kan ikke længere ansøges om midler fra OIK-puljen. Forandringen er afsluttet.

Sammenhængende indsats i forhold til familier med komplekse forhold

Administrationen har arbejdet med forandringen om borgere og familier med mange kommunale indsatser. Styregruppen for projektet har udarbejdet en implementeringsplan for en helhedsorienteret indsats over for borgere med mange kommunale indsatser. Der skal bl.a. arbejdes med implementering af case managers, et kommunalt tværgående støttekorps m.v. Udgifterne forventes at kunne reduceres med 1 mio. kr. i 2019, 2,0 mio. kr. i 2020 og 3,0 mio. kr. fremover. (Budgettet reduceres med 1,0 mio. kr. i 2019, 2,0 mio. kr. i 2020 og 3,0 mio. kr. fra 2021 og fremad).

Der arbejdes pt. med koordineret indsats i 9 familier (10 voksne og 15 børn).

Der opleves fortsat en god udvikling og fremdrift i projektet, hvilket i høj grad er båret af et konstruktivt samarbejde mellem de to rådgivere i projektet. Der er udarbejdet en fælles handleplan for syv ud af de otte familier i projektet.

Projektet form og metodiske tilgang opleves blandt rådgiverne som givende, både i forhold til at skabe sammenhæng og oplevelsen af helhed for borgeren, men også i forhold til at sikre,

at indsatserne fra de forskellige fagsekretariater er tilpasset familiens samlede behov.

Forventningen pr. ultimo august er dog, at det ikke vil være muligt at høste den forventede økonomiske gevinst. I budgetaftalen for 2020 er det derfor besluttet at udligne budgetreduktionen i budget 2020 og frem. Forandringen er dermed afsluttet.

Reduktion af administrativt personale

Budgetterne på administration dækker over lønninger til hovedparten af de medarbejdere, der er ansat på Fælleden i de enkelte stabe og fagsekretariater, udgifter til drift af IT-systemer, kurser m.v. Budgettet reduceres med 3,0 mio. kr., som bl.a. anvendes til at finansieres opnormeringen på grøn omstilling, byggesagsbehandling og udarbejdelse af helhedsplaner. (Budgettet reduceres med 3 mio. kr. årligt fra 2019 og frem).

Besparselsen medfører, at der nedlægges konsulentstillinger og øvrige administrative stillinger på Fælleden. Herudover reduceres køb af ekstern juridisk bistand, ligesom centrale puljer reduceres. Den endelige fordeling af besparelsen er besluttet af direktionen. Forandringen er dermed gennemført.

Færre regler og mindre bureaukrati

Regeringen har fremlagt en afbureaukratiseringsreform, som indeholder 130 konkrete initiativer, der skal bidrage til at fjerne bøvl og bureaukrati i kommunerne. Forligsparterne vil, at forslagene gennemgås og implementeres i det videst mulige omfang, det kan lade sig gøre i Skanderborg Kommune. Initiativerne kan bidrage til realisering af det årlige effektiviseringskrav på en ¼ pct., men der kan også være forslag, som kan bidrage til at etablere balance i 2022. Initiativerne skal være gennemgået i første halvdel af 2019.

Analysen er afrapporteret på Byrådets Budgetseminar d. 20. juni 2019, og forandringen er dermed gennemført.

Effektmåling af kommunens kommunikationsplatforme

Der igangsættes en analyse af effekten af kommunens kommunikationskanaler, herunder annoncer i UgeBladet, facebook, kommunens hjemmeside m.v.

Evalueringen af kommunikationsindsatsen blev præsenteret på budgetstatusmødet den 20. juni 2019. Forandringen er dermed gennemført.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Implementering af Regeringens BNBO-aftale, der skal sikre bedre beskyttelse af drikkevandsboringer mod pesticider.

Kommunerne skal frem til og med 2022 gennemgå boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) omkring ca. 120 drikkevandsboringer, hvor der anvendes pesticider til erhvervs-mæssige formål. Kommunen skal lave en risikovurdering og derefter sammen med landbruget og vandværkerne forsøge at finde frivillige lokale løsninger, der sikrer, at brugen af

pesticider i BNBO stoppes. Området opnormeres med 1,5 års-værk i en 3-årige periode for at kunne løse opgaven indenfor tidsfristen. (Budgettet forøges med 825.000 kr. i 2020, 2021 og 2022)

Der er blevet ansat en ny medarbejder i en midlertidig stilling frem til maj 2023. Herudover er der ansat en midlertidig medarbejder frem til 2023 for den resterende del af bevillingen. Det er for Fagsekretariatet Teknik og Miljø muligt at prioritere opgaven omkring udarbejdelse af indsatsplaner, som implementerer Statens BNBO-aftale.

Reduktion af serviceniveau i administrationen

Budgettet på det administrative område reduceres med 2,5 mio. kr. i 2020, stigende til 6 mio. kr. i 2023. Direktionen er ansvarlig for implementeringen af besparelsen med blik for bedst mulig samlet drift. Økonomiudvalget orienteres om forslaget før implementeringen. Økonomiudvalget sikrer, at alle politiske udvalg kommer med forslag til, hvordan opgavebestillinger fra udvalgene kan reduceres. (Budgettet reduceres med 2,5 mio. kr. i 2020, 3 mio. kr. i 2021, 4,5 mio. kr. i 2022 og 6 mio. kr. i 2023)

De stående udvalg er kommet med forslag til, hvordan opgavebestillinger kan reduceres. Økonomiudvalget har den 22. april 2020 taget forslagene til efterretning og besluttet, at der følges op igen til efteråret på et udvalgs- og gruppeformandsmøde. Administrationen kan nu anvende de forslag, udvalgene er kommet med, og forandringen er afsluttet.

Reduktion af puljen til administrativ udvikling

Direktionens pulje til administrativ udvikling reduceres med 75.000 kr. årligt

Reduktion i udgiften til IT systemer

Budgettet til IT-systemer reduceres årligt med 650.000 kr.

Bortfald af vederlag til Folkeoplysningsudvalgets formand

I forbindelse med næste valg til Byrådet revideres styrelsesvedtægten fra og med 2022 således, at der i Skanderborg Kommune ikke længere ydes vederlag til formanden for Folkeoplysningsudvalget. Budgettet reduceres med 100.000 kr. årligt fra 2022. (Budgettet reduceres med 100.000 kr. i 2022 og frem)

Afskaffelse af Fællesskabsavisen og budgetavisen samt reduceret kommunikationsindsats på sociale medier

Fællesskabsavisen og budgetavisen afskaffes. Herudover fjernes et budgetbeløb, der er afsat til øget annoncering og generel udvikling af kommunikationsindsatsen på sociale medier. Budgettet reduceres med 130.000 kr. årligt. (Budgettet reduceres med 130.000 kr. i 2020 og frem)

Fællesskabsavis og budgetavis udsendes ikke længere. Skanderborg Kommunes profiler på Twitter og Instagram er lukkede. Justering af aktiviteten omkring hjemmeside, intranet og Facebook m.v. pågår over længere tid. Forandringen er afsluttet.

Kørselsordninger

Udgifterne til kommunens kørselsordninger på tværs af Børn og Unge, Ældre og Handicap og Beskæftigelse og Sundhed udgør mere end 20 mio. kr. om året. Via ændret organisering og koordinering af kommunens kørselsordninger kan der ske en reduktion i udgiftsniveauet. Der udarbejdes på baggrund af en intern analyse konkrete forslag til ændringer, som behandles politisk. Budgettet reduceres med 500.000 kr. i 2021, 1 mio. kr. i 2022 og 2 mio. kr. i 2023. (Budgettet reduceres med 500.000 kr. i 2021, 1 mio. kr. i 2022 og 2 mio. kr. i 2023)

Analyse igangsat til at vurdere fremtidige kørselsordninger. Der er udarbejdet en kortlægning af de nuværende kørselsordninger/bevillinger med henblik på tiltag til reducere udgifterne.

Tilbageførsel af budgetreduktion fra budgetforliget for 2019 - tværgående forandring vedr. implementering af sammenhængende indsats i forhold til familier med komplekse forhold

I budgetforliget for 2019-2022 blev der indarbejdet en budgetreduktion som følge af, at administrationen skulle implementere en tværgående, sammenhængende indsats i forhold til familier med komplekse forhold.

I forbindelse med arbejdet med implementeringen kan det imidlertid konstateres, at det ikke vurderes at være muligt at høste den tidligere forventede økonomiske gevinst. På denne baggrund udlignes den indarbejdede reduktion i budgettet fra budgetforliget for 2019, således at den indarbejdede reduktion i 2020 på 2,0 mio. kr., stigende til 3,0 mio. kr. i 2021 og frem tilbageføres. (Budgettet forøges med 2 mio. kr. i 2020 og 3 mio. kr. i 2021 og frem)

5. ØKONOMI

Tabel 19.1 viser driftsbudgettet for administration.

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Myndighedsopgaver	159.581	169.632	181.562	172.986	170.407	168.035	167.916
Administrative opgaver inkl. lægeattester, kommunikation m.v.	78.711	80.282	107.210	83.380	82.144	80.099	81.779
Fælles IT og telefoni	44.030	48.447	61.099	47.891	47.736	47.745	47.405
Overheadbidrag fra handicap-tilbud	-31.420	-26.618	-27.884	-27.262	-26.821	-26.575	-26.328
Interne forsikringer	-1.852	0	4.526	0	0	0	0
Indbetalinger til Lønmodtagernes Feriemidler			4.843	7.316	7.380	7.429	7.429
I alt	249.050	271.743	329.421	284.311	280.846	276.733	278.201

Regnskab 2019

Regnskabet viser et samlet mindreforbrug på 11,6 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget svarende til 4,5 %.

Merindtægten på 5,0 mio. kr. fra overheadbidrag fra handi-captilbud overføres ikke. Det samme gælder for et beløb på 0,3 mio. kr. vedrørende integrationsområdet. Ses der bort herfra, viser regnskabet et samlet mindreforbrug på 6,3 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget svarende til 2,4 %.

Der er i 2019 givet tillægsbevillinger på 5,2 mio. kr. foruden de overførte midler fra 2018. Heraf udgør omplaceringer 3,4 mio. kr., hvilket blandt andet består af udmøntning af besparelser og midler fra lov- og cirkulæreprogrammet. De resterende tillægsbevillinger består af 1,3 mio. kr., der er bevilget til finansiering af advokatudgifter i forbindelse med tabt sag i landsretten omkring betalingsforpligtelse på handicapområdet. Herudover er der bevilget 0,5 mio. kr. til en analyse af skolebuskørsel.

Myndighedsopgaver og administrative opgaver

Områderne består primært af personaleudgifter. I 2019 er opsparingen øget med 2,1 mio. kr. Dette skyldes perioder med vakante stillinger samt tilførsel af eksterne projektmidler, som er ansøgt og bevilget i konkurrence med andre kommuner.

Fælles IT og telefoni

På IT-området er opsparingen øget med 7,6 mio. kr. i forhold til året før. Dette skal ses i sammenhæng med, at udskiftning af PC'ere til medarbejdere på Fælleden sker i 2020 i stedet for 2019. Den samlede opsparing er reserveret til udskiftning af IT-infrastrukturen (PC'ere og servere) og investeringer i nye tiltag inden for IT og Digitalisering.

Opsparingen skal desuden ses i sammenhæng med, at det faste budget på området er reduceret med 1,3 mio. kr. med budgetforliget for 2020.

Interne forsikringer

Forsikringsområdet viser et mindreforbrug på 1,9 mio. kr. uden overførsler fra 2018. Dette skyldes færre udgifter til arbejdsskader end forventet.

Dermed udgør puljen til imødegåelse af fremtidige skadesudgifter 4,5 mio. kr. ultimo 2019.

Budget 2020

I budgetforliget for 2020 blev budgettet til administration reduceret gradvist med 6,2 mio. kr. fra 2020 og frem.

På den ene side reduceres serviceniveauet i administrationen med 2,5 mio. kr. i 2020 stigende til 6,0 mio. kr. fra 2023. Herudover reduceres centrale puljer og IT-budgetter for 2,0 mio. kr. i 2020 stigende til 3,6 mio. kr. fra 2022 og frem.

På den anden side udvides budgetterne med 4,5 mio. kr. i 2020 faldende til 3,4 mio. kr. fra 2023 og frem. Budgetudvidelserne relaterer sig til forandringer i Beskæftigelse og Sundhed (se afsnit 4 under politikområde "Administration" og "Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold".)

Herudover tilbageføres budgetreduktionen vedrørende familier med komplekse forhold. Dette medfører en budgetudvidelse på 2,0 mio. kr. i 2020 stigende til 3,0 mio. kr. fra 2021 og frem på administrationsområdet, eftersom reduktionen var placeret under direktionen. Endelig reduceres budgettet vedrørende kørselsordninger i første omgang på administrationsområdet, indtil der er klarhed over, hvordan besparelsen konkret skal fordeles på andre politikområder i årene 2021-23.

Budget 2021

I budgetforliget for 2021 blev budgettet til administration samlet set ikke ændret.

På den ene side er der vedtaget gradvise budgetreduktioner for 1,3 mio. kr. fra 2020 og frem (se afsnit 3). Samtidig udvides budgettet med 1,3 mio. kr. årligt fra 2021.

Heraf kommer 0,8 mio. kr. af den årlige udvidelse som afledt drift af anlæg relateret til salg af kommunale ejendomme.

Budgetforudsætninger

Budgettet til IT og telefoni falder fra 2017 og frem, i takt med at udgifterne til nogle af KMD's IT-systemer falder bort. Indtil nu har kommunerne betalt IT-udgifterne i Udbetaling Danmark via de eksisterende aftaler med KMD. Udbetaling

Danmarks nye IT-løsninger bliver implementeret fra 2016 og herefter skal kommunerne betale et særskilt IT-administrationsbidrag til Udbetaling Danmark. Kommunens egen udgift til KMD-systemer bliver reduceret og falder helt bort i 2021. Stigningen i administrationsbidraget finansieres dermed af budgettet til IT-udgifter.

Anlæg

Tabel 19.2 viser anlægsbudgettet for Administrationen

Note	(I 1.000 kr.)	U/I	Regnskab 2019	Oprindeligt Budget 2020	Korrigeret Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
1	Salg af kom. ejendomme, ejendomsdatabase	U	1.219	2.780	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
		I	-28.252	-2.813	-1.000	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800
2	Vedligehold, uforudsete udgifter	U	491	400	309	400	400	400	400
3	Boliger på Museumsgrunden, igangsætning	U			100	406			
4	Udskiftning af PC'ere (Ramme)	U				300	300	300	300
5	Etablering af midlertidige P-pladser (under bygning)	U		144					
I alt			-26.542	511	409	306	-100	-100	-100

Bemærkninger til de enkelte anlæg

1. Salg af kommunale ejendomme, ejendomsdatabase:

Baggrund for projektet:

Der budgetteres med anlægsgudgifter på 1,0 mio. kr. og drifts-udgifter på 0,8 mio. kr. (afledt drift) i forbindelse med forbedring og gennemførelse af salg af kommunale ejendomme. Udgifterne forudsættes finansieret af indtægter fra salget.

Indtægter fra salg af kommunale ejendomme ud over de 1,8 mio. kr. lægges i kassen i forbindelse med årsregnskabet.

Forudsætninger for budgetbeløb:

Der arbejdes løbende med salg af kommunale ejendomme, og en optimering af de enkelte frasalg indbefatter ofte, at der gennemføres forberedende foranstaltninger i form af planlægning, nedrivninger m.v. Tilsvarende er der konkrete udgifter forbundet med selve salgsprocessen; vurderinger, matrikulære berigtigelser mv.

Udgiftsbevilling dækker håndteringen af disse opgaver. Salg af kommunale ejendomme pågår løbende.

2. Vedligehold, uforudsete udgifter mv.: Pulje til imødegåelse af uforudsete udgifter i forbindelse med ejendomssalg mv.

3. Boliger på Museumsgrunden, igangsætning: Projekt planlagt i 2020, men rykket til 2021, da udbuddet af museumsgrunden er sat i bero. Det skyldes COVID19 situationen, hvor børnehaven i Asylgade har haft behov for mere plads. Så længe børnehaven bruger grunden, kan salgsprocessen ikke komme videre.

4. Udskiftning af pc (ramme): Beløb til planlagt udskiftning af pc'ere i administrationen.

5. Etablering af midlertidige P-pladser (under bygning): Der henvises til tidligere udgaver af Politikerhåndbogen.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

For ledelse og styring af den administrative organisation gælder følgende standarder:

Direktionen - bestående af en kommunaldirektør og to direktører - sikrer serviceringen af Byrådet, Økonomiudvalget og de stående udvalg. Det vil sige, at direktionen sikrer, at den politiske organisation kontinuerligt bibringes kvalificeret informations- og beslutningsgrundlag samt rådgivning om fordele og ulemper ved forskellige løsningsmuligheder. Direktionen har et stærkt fokus på at planlægge, koordinere og forberede udvalgenes politikformulerende og politikkontrollerende arbejde.

Direktionen har ansvaret for at sikre helhed, sammenhæng og koordination på tværs af den samlede kommunale organisation og varetager den overordnede ledelse af stabe og fagsekretariater og kontrakt Holdere.

Direktionen har i den forbindelse ledelsesmæssigt fokus på implementeringen af Direktionens Udviklingsstrategi, som direktionen udarbejder for 2021.

Den administrative struktur er tydelig, og det understreges, at den kommunale organisation har to niveauer; det centrale og det decentrale niveau. Kontrakt Holdere refererer til direktionen. Direktionen udøver sin ledelse af kontrakt Holdere med bistand fra koncerncheferne for de enkelte stabe og fagsekretariater. De ledelsesbeføjelser, der delegeres fra direktion til koncernchefer, fremgår klart af kontrakter og aftaler.

Direktionen delegerer ledelses-, styrings- og udviklingsopgaver i forhold til den daglige drift til kontrakt Holdere. Kon-

trakt Holdere har dermed fuld kompetence til at træffe faglige, økonomiske og administrative beslutninger inden for eget kontrakt område.

Direktionen delegerer kompetence til koncerncheferne i forhold til at varetage en række af de overordnede og tværgående ledelsesopgaver over for kontrakt Holdere. Det gælder f.eks.:

- lederudvikling og ledelsestilsyn, herunder medarbejderudviklingssamtale samt ansættelse og afskedigelse af kontrakt Holdere
- koordinering af drifts- og udviklingsopgaver, der går på tværs af flere kontrakt Holdere
- igangsættelse af tværgående udviklingsopgaver, der går på tværs af flere kontrakt Holdere
- facilitering af videndeling og inspiration til gavn for det store fællesskab
- dialog med kontrakt Holdere i forbindelse med udarbejdelse af kontrakt mål, udkast til kontrakt med direktionen og opfølgning på kontrakt mål.

I relationen mellem kontrakt Holdere og direktionen gælder videre, at direktionen har delegeret kompetence til at varetage ledelsestilsyn vedrørende økonomistyring til koncernchefen for Økonomi, Innovation og IT samt kompetence til at varetage ledelsestilsyn vedrørende sygefravær og udmøntning af overenskomster til koncernchefen for HR.

Fire aftalestyrede fagsekretariater varetager de kommunale myndighedsopgaver over for borgere og virksomheder, bidrager til servicering af den politiske organisation på eget fagområde og understøtter den faglige udvikling i og fører økonomisk tilsyn med institutionerne. De fire fagsekretariater

er: Teknik og Miljø, Beskæftigelse og Sundhed, Børn og Unge samt Ældre og Handicap.

Fire aftalestyrede stabsfunktioner varetager enkelte myndighedsfunktioner, men bidrager først og fremmest til at understøtte og servicere den politiske organisation, direktionen, fagsekretariatene og kontraktholderne - herunder at gennemføre både tværgående og fagspecifikke udviklings- og analyseopgaver, udarbejde budget og regnskabsmateriale og være controllere på økonomien. De fire stabsfunktioner er: Byråds- og Direktionssekretariatet; Økonomi, Innovation og IT; Kultur, Borger og Plan samt HR-staben.

Fra 1. januar 2017 er økonomiopgaverne blevet samlet i en fælles økonomifunktion i staben Økonomi, Innovation og IT, for herved at styrke den økonomiske faglighed via videndeling og sparring i en fælles enhed. Samtidig er formålet at styrke det tværgående fokus samtidig med, at der bevares en stærk kobling mellem økonomi og faglighed.

For den administrative virksomhed gælder herudover følgende standarder:

- Byrådet arbejder for aktivt medborgerskab, og der arbejdes standardmæssigt med udvikling af nytænkende partnerskaber med aktive borgere på alle niveauer i organisationen.
- Den centrale kommunikationsindsats har fokus på at skabe stort kendskab til kommunens tilbud, projekter, arrangementer og aktiviteter og på at inspirere og invitere til samarbejde og aktivitet blandt kommunens borgere via digitale medier. Skanderborg Kommune giver virksomheder og borgere den bedste og mest effektive betjening, hvor medarbejderressourcerne anvendes optimalt, baseret på en digitaliseret og innovativ tilgang til opgaveløsningen.
- Skanderborg Kommunes borgere og virksomheder tilbydes attraktive digitale løsninger, der understøtter deres behov i forbindelse med informationssøgning, korrespondance og sagsbehandling i forhold til Skanderborg Kommune.
- Skanderborg Kommune udvikler og indkøber it-systemer, der sikrer borgere og virksomheder en effektiv og ensartet service – herunder it-løsninger, der styrker kommunikationen på tværs af fagområderne. Skanderborg Kommune genbruger gode erfaringer fra andre offentlige myndigheder, samt deler egne erfaringer og indgår i relevante erfaringsudvekslingsgrupper.
- Igennem indkøbs- og udbudspolitik ønsker Skanderborg Kommune at opnå effektiviseringer via udbud samt at professionalisere, forenkle og sikre gennemsigtighed på samtlige indkøb og udbud.
- Alle ansatte har via kommunens intranet adgang til digital kommunikation (information og dialog).
- Skanderborg Kommune dokumenterer digitalt de services og ydelser, der leveres - blandt andet med henblik på at sikre god ledelsesinformation.
- Politikerne anvender digitale arbejdsredskaber.
- Ledere og medarbejdere har gode digitale kompetencer i forhold til anvendelse af it-systemer og en høj grad af bevidsthed omkring datakvalitet og -sikkerhed.
- Den styring, der skal understøtte og sikre fælles beslutninger på it-området, sikres ved, at alle anskaffelser af IT-systemer skal godkendes centralt af IT- og digitaliseringsafdelingen.
- Skanderborg Kommune tilrettelægger og gennemfører digitaliseringsprojekter via en fast projektmodel og via et fast projektportefølje- og overblikværktøj.
- Skanderborg Kommune baserer it-løsninger på en grundlæggende sund infrastruktur og drift - herunder på en løbende afbalancering af hensynet til udvikling og hensynet til sikkerhed. Henvendelser mellem Skanderborg Kommune og borgere/virksomheder håndteres i billige og effektive løsninger - hvilket betyder, at adgangen til dyre kommunikationskanaler begrænses, mens gode selvbetjeningsløsninger og en målrettet markedsførings- og dan- nelsesindsats vedrørende den digitale borger prioriteres.
- Digitale gevinster indhentes i overensstemmelse med aftaler om kommunernes økonomi indgået mellem regeringen og KL.
- Der er et særligt fokus på, at borgere og virksomheder i høj grad skal opleve, at de møder få fagpersoner, når de er i kontakt med kommunen.
- Der er i organisationen fokus på at undgå dobbeltfunktioner således, at der ikke er ansat personale både centralt og decentralt til løsning af parallelle opgaver.
- I tider med fortsat store forandringer er der internt i organisationen fokus på, at aftale- og kontraktholdere kan fokusere på de politisk udarbejdede mål, egne mål og ikke mindst den daglige kerneopgave. Det sker bl.a. ved tilbageholdenhed med øvrige projekter, undersøgelser osv.
- Der er overalt i organisationen fokus på at nedsætte antallet af møder samt at presse på for at udnytte virtuelle mødesteder. Der er i administrationen fokus på at begrænse brugen af konsulenttydelser for i stedet at anvende de mange kompetencer, der allerede er til stede i organisationen.

Takster vedtaget i Byrådet

Byggesagsgebyrer:

Timeprisen i 2021 er 594 kr.

20. KOMMUNALE EJENDOMME

RLIG KØB EJENDOMME VARER SALG BÆREDYGT
ØMMELSER RENOVERING INITIATIVER NYBYGG
R RENOVERINGSARBEJDER ENERGIFORBRUG P
RING ENERGI GENERATIONER GRUNDVAND RE
ELIG BELASTNING MILJØ UDVIKLING MILJØBEL
BEJDSMILJØ SIKKERHED STADEPLADSER SUND
NGSLINJER BYGGEMATERIALE MISTANKE RÅSTO

KOMMUNALE EJENDOMME

1. Politisk arbejdsform

Miljø- og Planudvalget arbejder med forslag til visioner, forandringer, bevillinger og serviceniveau samt med kontrol af samme, når de er vedtaget af Byrådet for de kommunale arealer og ejendomme. Økonomiudvalget er ansvarlig for køb og salg af ejendomme.

2. BYRÅDETS STRATEGIER OG VISIONER

Politik for kommunalt byggeri 2019
Byrådet vedtog i 2019 en politik for kommunalt byggeri. Politikens vision er: Bæredygtige rammer om gode fællesskaber.

Kommunens bygninger er rammer om, at mennesker møder mennesker, og rammen om menneskers hverdag. Hvad enten de er børn i skolen, ældre på plejecentrene, mennesker, der kommer hurtigt forbi på biblioteket – eller medarbejdere, der har en arbejdsplads i bygningerne. Derfor er livet i bygningerne og deres funktionalitet central, også når behovet skifter over tid.

Byrådet ønsker at sætte markante miljøfremmende initiativer i gang, når kommunen bygger nyt og renoverer eksisterende bygninger. Dette vil bl.a. ske ved at fokusere på materialevalg og placering, hvor det kan være kommunens bidrag til at beskytte naturen, grundvandet og det omgivende samfund.

Byrådet ønsker at efterlade så få klima- og miljøbelastede aftryk som muligt og gennem en helhedsorienteret tilgang at sikre, at investeringer i fremtidens offentlige bygninger er bæredygtig i både social, økonomisk og miljømæssig henseende.

Politikken rummer fire strategiske spor:
Strategispør 1 – De gode rammer for liv og fælleskab
Strategispør 2 – Vi bygger kloge m2
Strategispør 3 – Helhedsorientering
Strategispør 4 – Byggeteknisk standard

Kortvarigt udlån af kommunale arealer og stadepladser

Politikken for udlån af arealer ejet af Skanderborg Kommune skal være med til at skabe liv i kommunen og tager sit udgangspunkt i, at de arealer/pladser, som Skanderborg Kommune ejer rundt omkring i kommunen, skal være til rådighed for f.eks. borgere, foreninger, skoler, institutioner, virksomheder, circus og tivoli. Dette ønske om at "skabe liv i kommunen" skal afvejes i forhold til hensyn til naboer og et hensyn til muligheden for at vedligeholde arealerne.

3. POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR 2021

Bortfald af frugtordning på Fælleden
Forandringen indebærer, at den centrale frugtordning på Fælleden bortfalder, og at Fælledens driftsbudget nedskrives. (Budgettet reduceres med 0,2 mio. kr. årligt fra 2021)

4. OPFØLGNING PÅ DE POLITISK BESLUTTEDE FORANDRINGER FOR TIDLIGERE ÅR

Opfølgning på forandringer fra Budget 2019

Bedre vedligeholdelse af kommunens bygninger

Bygningsafdelingen har gennemgået og vurderet kommunens 154 bygninger og har identificeret et efterslæb på 122 millioner kr. Ved budget 2018 – 2021 fik området tilført 3 mio. kr. ekstra i budgetperioden. Byrådet forøger nu

rammen til bygningsvedligehold med yderligere 5 mio. kr. årligt med henblik på at bevare værdien af kommunens bygninger.
(Budgettet forøges med 5 mio. kr. årligt fra 2019 og frem).

De ekstra midler er indregnet i planlægningen for vedligehold. Effekt: bedre planlægningsgrundlag, mulighed for at lave større sammenhængende projekter, frem for "lappeløsninger". Der er i år brugt færre midler til akutopgaver, sandsynligvis pga. muligheden for bedre at kunne lave langsigtede løsninger. Udviklingen følges nøje og forandringen betragtes som afsluttet.

ESCO – energioptimerende tiltag i kommunens bygninger

Ved at foretage en investering på 25-30 mio. kr. i energioptimerende tiltag, vil der kunne opnås besparelser på imellem 2,7 og 3 mio. kr. årligt. Der kan låntages til energibesparende tiltag uden at det påvirker kommunens låneramme. (Budgettet reduceres med ca. 1,1 mio. kr. årligt fra 2019).

Der er foretaget en screening af to skoler som vurderes at være repræsentative for de øvrige. Det mest optimale vil være udskiftning af armaturer og lysstyring primært i klasselokaler og gangarealer. Den årlige besparelse vurderes på baggrund af screeningen at være ca. 0,6 mio. kr. I februar 2020 har der været udbud af opgaven på relevante skoler. Forandringen er videreført til 2020.

Besparelser på driften af Fælleden

Budgetrammen for kontraktholderen Fælleden reduceres, svarende til 3,5 pct. af budgettet.

(Budgettet reduceres med 0,37 mio. kr. i 2019, stigende til 0,44 mio. kr. årligt fra 2020 og frem).

Besparelsen er udmøntet fra 2019 og frem. Forandringen er afsluttet.

Arealoptimering af kommunale ejendomme

Byrådet har fået præsenteret en model for bedre og mere økonomisk udnyttelse af kommunens bygningsmasse i Ry. Der skal træffes endelig beslutning om gennemførelse af modellen i første halvdel

af 2019. Efter Ry fortsætter arbejdet med arealoptimering af kommunale ejendomme i andre byer.

Beslutning om modellen for udnyttelse af bygningsmassen blev vedtaget ultimo 2018. Arbejdet er igangsat i forhold til Skanderborg, men udviklingen af arealoptimering i Skanderborg er blevet forsinket grundet to projekter på Sølund; 1. forsøg med at udbygge med boliger, 2. arbejdet med at få SOSU skolen til Sølund.

Forandringen videreføres til 2020.

Opfølgning på forandringer fra Budget 2020

Radonundersøgelse af kommunens bygninger

I 2018 kom der skærpede krav til området, Det betyder i korte træk at alle arbejdspladser, uagtet opførelsetidspunkt, er omfattet af kravet om maksimalt 100 Bq/m³. Dette samt nye krav til målemetoder, betyder at der skal laves en ny måling af samtlige kommunale bygninger. (Budgetforøgelse med 2 mio. kr. i 2020)

Undersøgelsen forventes færdig i 2020

Reduktion i tilskud til Fælled-hallerne

Tildelingen til Fælled-hallerne reduceres med 3 pct. svarende 134.000 kr. årligt

Optimering af anvendelsen af Skanderborg Kommunes bygninger

Det gennemføres analyser af bygningsanvendelsen i Galten/Skovby i 2021, i Låsby i 2022 og Hørning i 2023. Analyserne tager afsæt i en lignende analyse og proces, som er gennemført i Ry i 2018 og igangsat i Skanderborg i 2019. Forandringen skal ses i sammenhæng med ”Spor 1. Forslag til sikring af øget kvalitet og bæredygtig struktur for skoler og landsbyordninger m.m.”, som fremgår af budgetaftalen.

Arbejdet med analyserne fortsætter parallelt med analyserne i Skanderborg.

Fokus på salg af kommunale bygninger

Økonomiudvalget skal før sommerferien fremlægge en plan for frasalg af kommunale bygninger m.m. på et temamøde i Byrådet. Der skal også fremgå et forslag til, hvordan salgsindtægter eventuelt kan anvendes til renovering af kommunale bygninger.

Arbejdet med planen fortsætter parallelt med arbejdet omkring arealoptimering af kommunens ejendomme. Der foreligger derfor ikke en endelig plan for frasalg af kommunale bygninger. Der vil blive arbejdet videre med planen i 2021.

ESCO – energioptimerende tiltag i kommunes bygninger

Ved at foretage en investering på 25-30 mio. kr. i energioptimerende tiltag, vil der kunne opnås besparelser på imellem 2,7 og 3 mio. kr. årligt. Der kan lånoptages til energibesparende tiltag uden at det påvirker kommunens låneramme. (Budgettet reduceres med ca. 1,1 mio. kr. årligt fra 2019)

Arbejdet er igangsat og forventes afsluttet inde årets udgang.

Arealoptimering af kommunens ejendomme

Byrådet har fået præsenteret en model for bedre og mere økonomisk udnyttelse af kommunens bygningsmasse i Ry. Der skal træffes endelig beslutning om gennemførelse af modellen i første halvdel af 2019. Efter Ry fortsætter arbejdet med arealoptimering af kommunale ejendomme i andre byer.

Arbejdet fortsætter, udviklingen af arealoptimering i Skanderborg er blevet forsinket grundet to projekter på Sølund; 1. forsøg med at udbygge med boliger, 2. arbejdet med at få SOSU skolen til Sølund Begge dele er forkastet. Der arbejdes nu med helhedsplan for området (bl.a. ifm. evt. skolerokade)

5. ØKONOMI

Tabel 20.1 viser driftsbudgettet for kommunale ejendomme (ekskl. Almene boliger)

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Udvendig bygningsvedligeholdelse	17.700	27.976	36.217	24.661	24.609	24.609	24.609
Fælleden	13.868	12.326	13.076	13.561	13.530	13.530	13.230
Kommunale ejendomme – Byrådssekretariatet	449	758	1.356	718	715	725	725
I alt	32.017	41.060	50.649	38.940	38.854	38.864	38.564

Regnskab 2019

Det samlede område viser et mindreforbrug på 5,9 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget svarende til 15,6 %.

Udvendig bygningsvedligehold

Regnskabet viser et mindreforbrug på 6,8 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget svarende til 27,7 %.

Den udvendige bygningsvedligeholdelse har et mindreforbrug på ca. 9,0 mio. kr. i 2019. Disse midler kommer til anvendelse i 2020.

Der er under øvrige tillægsbevillinger større flytninger til anlæg på 4 skoler med 4,6 mio. kr. Både forbrug og budget er flyttet til anlæg – primært for at imødekomme et pres på driftsrammen.

Fælleden

Regnskabet for kontraktholderen Fælleden viser et merforbrug på 1,4 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget svarende til 11,6 %.

En del af dette merforbrug skyldes engangsudgifter til projekt ”Bedre Borgermodtagelse”, hvor Fælledens offentligt tilgængelige områder nyindrettes. Til finansiering af dette projekt er der tillægsbevilget 0,7 mio. kr.

Det resterende merforbrug er et udtryk for strukturel ubalance hos kontraktholderen Fælleden. Der blev ved etableringen af Fælleden indregnet en effektivisering på 6,2 mio. kr. (2019-priser). Merforbruget kan henføres til følgende udgiftsposter, der er højere end forventet ved etableringen: energiudgifter, udgifter til løbende vedligehold, tab vedr. personalefrokosten i Restaurant Fælleden samt nyansættelser, der har været nødvendige for driften af Fælleden, men som ikke i tilstrækkelig omfang er finansieret af merindtægter fra arrangementer, serviceydelser m.v.

Kommunale ejendomme – Byrådssekretariatet

Regnskabet viser et mindreforbrug på 0,6 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget svarende til 56,5 %.

Udgifterne i forbindelse med salg af kommunale ejendomme varierer mellem årene. Mindreforbruget i 2019 er disponeret til udgifter i forbindelse med aktuelle og fremtidige salg af kommunale ejendomme.

Budget 2020

Budget 2020 er forøget med 2 mio. kr. til finansiering af radonundersøgelse af kommunens bygninger. Derudover blev

tildelingen til Fælleden-hallerne reduceret med 134.000 kr. årligt svarende til 3 %.

Ved budgetvedtagelsen blev der i 2020 flyttet 1,08 mio. kr. fra anlæg til drift vedrørende ombygning af 1. salen over Hørning Bibliotek.

Budget 2021

Budgettet til kontraktholder Fælleden er reduceret med 0,2 mio. kr. årligt fra 2021 som følge af, at frugtordningen for ansatte på Fælleden bortfalder.

I perioden 2021-23 er budgettet desuden udvidet med 0,3 mio. kr. årligt som følge af afledt drift af anlæg. Budgettet skal bruges på leasing af omklædningsfaciliteter i forbindelse med spor 3 i budgetaftalen – ”Udvikling af idrætsanlæg”

Tabel 20.2 viser regnskab og budget for ESCO 2012-2021.

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
"Overskuddet" på det første ESCO projekt påbegyndt i 2012	1.156	724	3.586	1.810	1.810	1.810	1.810
Ny budgetteret besparelse på ESCO projekt vedtaget i 2019		-1.120	-1.120	-1.149	-1.149	-1.149	-1.149
I alt	1.156	-396	2.466	661	661	661	661

Budgetforudsætninger

Et ESCO (Energ Service Company) projekt er en virksomhed eller et partnerskab, der udfører energioptimering – tekniske løsninger, som reducerer forbruget af el og varme. Dette lave-energiforbrug giver en så stor økonomisk besparelse, at det kan finansiere låneoptagningen og investeringen i udstyret.

Skanderborg Byråd vedtog den 25. april 2012 at gå i ESCO-udbud med en max. ramme på 50 mio. kr. Udbuddet blev vundet af Glenco med en garanteret besparelse på 6,5 mio. kr. årligt. Ved indgåelse af aftale med Glenco blev investeringssummen reduceret til 45,3 mio. kr. med en årlig besparelsesgaranti på 4,8 mio. kr. Investeringssummen blev reduceret, da en række bygninger, herunder administrations- og servicecentre, blev trukket ud af projektet.

De forventede besparelser (beregnet af Glenco) er større end den budgetlagte besparelsepulje. Besparelsepuljen bliver lø-

bende udmøntet budgetmæssigt på de institutioner, der bliver investeret i. "Fortjenesten" eller overskuddet ved investeringerne tilgår bygningsvedligeholdelse i form af, at besparelsepuljen bliver positiv, som vist i tabel 20.2.

I 2016 var alle de forventede effektiviseringer nået. Der forventes dog større effektiviseringer end budgetteret, i størrelsesordenen mellem 1 og 1,2 mio.kr. Denne overpræstation skal deles 50/50 med Kemp&Lauritzen (tidligere Glenco) og de kontraktholdere, som deltager i ESCO-projektet.

Fra 2019 er besparelsen ved det nye ESCO projekt fra budgetforliget i 2019 lagt ind budgetmæssigt. Dette projekt varetages ikke af en ESCO virksomhed, men af Skanderborg Kommune selv. Besparelsen på 1,12 mio. kr. årligt skal dække ydelser på lånet, der optages til finansiering af projektet. Projektet består i udskiftning af eksisterende belysning til LED-belysning på skoler. Projektet er også nævnt under anlægsafsnittet.

Kommunale almene boliger

Tabel 20.3 viser det samlede budget for kommunale almene boliger (uden overførselsadgang)

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Renter og afdrag	16.739	16.939	16.939	20.768	21.228	21.698	22.180
Boligadministration	-19.670	-18.836	-18.836	-22.650	-23.110	-23.580	-24.062
Landsbyggefonden				1.882	1.882	1.882	1.882
I alt	-2.931	-1.897	-1.897	0	0	0	0

Regnskab 2019

Resultatet viser en afvigelse på 16,5 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget. Afvigelsen skyldes primært overførsler fra 2018, samt flytningen af bevillinger fra 2019 til 2020 på Anlæg og Låntagning og Byggecredit. Dette område vedrører byggeriet af Fællesskabets Hus i Ry. Beboerne er flyttet ind i byggeriet i december 2019 og der mangler alene slutregninger. På projektet eksisterer stadig et budget på ca. 15 mio. kr. i 2020.

Der er ud over dette projekt flyttet 2 mio. kr. vedrørende Plejeboligplanen i Galten fra 2019 til senere. Låntagning og Byggecredit hænger sammen med forbruget på anlægsprojektet. Der er optaget byggecredit på udgifter til og med november

2019. Af de 44,4 mio. kr. der er optaget vedrører 14,0 mio. kr. udgifter fra 2018 og resten vedrører udgifter i 2019.

Udgifter til renter og afdrag har været mindre end forventet. Der har også været større indtægt på de almene boliger (u. overførselsadgang) end budgetlagt. Det skyldes, at der i budgettet skal indregnes udgifter til hensættelse. Beløbet hensættes på kommunens balance og fremgår derfor ikke af ovenstående.

Budget 2020 - 2021

Budgettet til renter og afdrag indeholder både en kommunal andel og en andel, der skal finansieres af boligadministrationen.

Budgettet til boligadministration er tilrettet til ydelserne på de lån, der skal finansieres af disse boliger.

Derudover skal der i boligadministration (huslejen) opkræves et beløb svarende til dækning af det sidste års ydelser på lån, der er indfriet. Dette beløb skal efterfølgende afregnes med 2/3 til Landsbyggefonden og en 1/3 skal henlægges til vedligeholdelse af boligerne. Beløbet til landsbyggefonden

budgetteres nu særskilt, jf. linjen i ovenstående tabel "Landsbyggefonden".

Beløbene hensættes ved regnskabsafslutning - sammen med øvrige henlæggelser - via kommunens balancekonto til senere afregning.

ANLÆG

Tabel 20.5 viser anlægsbudgettet for kommunale ejendomme

Note	(1.000 kr.)	U/I	Regnskab 2019	Oprindeligt Budget 2020	Korrigeret Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
1	LED-belysning på skoler	U	316	2.028	7.712	2.028			
2	Nyt tag på Gyvelhøjskolen	U	3.126	0	2.974				
3	Nyt tag på Mølleskolen	U			1.500				
4	Ny facade på Stilling Skole	U	28						
I alt			3.656	11.500	20.476	2.028	0	0	0

Bemærkninger til de enkelte anlæg:

1. LED-belysning på skoler: ESCO-lignende pulje til udskiftning af belysning i klasseværelser til LED belysning.

2. Nyt tag på Gyvelhøjskolen

Ny tagkonstruktion på bygning A og bygning B på Gyvelhøjskolen i Galten. Det nye tag omfatter ny isolering, og der vil blive bedre dagslystilgang.

3. Nyt tag på Mølleskolen

Utætte tegltage, og tage, hvor risikoen for følgeskader er størst, udskiftes i 2020. Investeringen vil give bedre indeklima/arbejdsmiljø og give besparelser på driften på længere sigt.

4. Ny facade på Stilling Skole

Der henvises til tidligere udgaver af Politikerhåndbogen.

6. SERVICENIVEAU OG KVALITETSSTANDARDE

Skanderborg Kommune råder over 314.000 m² bygninger, til eksempelvis skoler, daginstitutioner, plejecentre og handicapinstitutioner.

Kortvarigt udlån af kommunale arealer og stadepladser

Ansøgninger om lån af kommunale arealer kan "groft" opdeles i tre hovedgrupper:

- Ikke-kommercielle arrangementer
- Kommercielle arrangementer
- Kulturarrangementer.

Der betales ikke for lån af pladser/arealer tilhørende Skanderborg Kommune, dog er der fastsat betaling/takster for cirkus, tivoli og stadepladser.

Tabel 1: Kommunens stadepladser

Placering	Antal pladser
Torvet i Galten	3
Torvet i Hørning	6
Parkeringspladser langs Parallelvej i Ry	3
Kulturtovet i Skanderborg	6

Stadetiden er fredag kl. 9-18 og lørdag kl. 9-13. Administrationen kan dispensere herfra.

Skanderborg Kommune kan efter ansøgning give tilladelse til opstilling af mobile pølsevogne. Administrationen bemyndiges til at udpege bestemte arealer, hvor der kan gives tilladelse til opstilling af mobile pølsevogne.

Takster for leje af cirkusplads og lignende

Cirkus under 200 tilskuere: 400 kr. for første dag og 300 kr. pr. efterfølgende dag (max. 3 dage). Cirkus over 200 tilskuere: 1.000 kr. for første dag og 500 kr. pr. efterfølgende dag (max. 3 dage).

Tivoli: 400 kr. pr. dag.

Der kan for det enkelte areal/den enkelte plads fastsættes retningslinjer for: Hvor ofte arealet kan udlånes, samt længden af udlånet og periode mellem udlån. Begrænsninger i udlån af et areal sker ud fra hensynet til naboerne (støj og/eller megen trafik), andre brugere af arealet og belastning af arealet.

Der gives ikke tilladelse til udelukkende opbevaring eller henstilling af genstande på de arealer, som er omfattet af denne politik, idet arealerne ønskes friholdt til arrangementer og ikke skal skæmmes af ting, som henstilles på arealet. Der er mulighed for at leje stadepladser på følgende steder:

Takster for stadeplads

Skanderborg: 1.500 kr. pr. år.

Øvrige byer: 750 kr. pr. år.

Standard for udbud af kommunale byggeopgaver

Med denne standard ønskes det at fremme anvendelsen af håndværkere i lokalområdet. Standarden er godkendt af Byrådet 7. september 2016.

Standard for udbud af kommunale byggeopgaver

Med denne standard ønskes det at fremme anvendelsen af håndværkere i lokalområdet. Standarden er godkendt af Byrådet den 7. september 2016.

Kontraktværdi	Procedure
< 100.000 kr.	1-2 håndværkere fra lokalområdet spørges.
100.000 kr. – 3.000.000 kr.	<p>Ved udvælgelse af håndværkere/entreprenører, der kan give bud på arbejderne er følgende procedure:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2-3 håndværkere fra lokalområdet indbydes til at give bud. • Én håndværker uden for lokalområdet kan indbydes til at give bud for at skabe konkurrence. • Det tilstræbes, at forskellige håndværkere indbydes, således at mulighederne spredes. • Udvalgelsen af bydende sker på baggrund af opgavens karakter og vurderet kompetencematch samt eventuelle erfaringer med leverandøren. • Der oprettes en liste via ErhvervSkanderborg, hvor lokale entreprenører/håndværkere, som henvender sig, kan skrives op. Denne liste fungerer som database over leverandører, som kommunen kan bruge ved bygge- og anlægsopgaver under 3 mio. kr. Lokale leverandører, som ikke findes på listen, kan også spørges såfremt det ønskes, men udgangspunktet er, at listen anvendes.
3.000.000 kr. - ca. 38.000.000 kr.	For opgaver over 3 mio. kr. udbydes de efter tilbudsloven i henhold til lovgivningen, og det overvejes, om man med fordel kan udbyde opgaven i mindre fagentreprise. Ved udbud i totalentreprise vil der typisk være en prækvalifikation.
>ca. 38.000.000 kr.	Disse opgaver udbydes efter Udbudslovens fulde bestemmelser. Disse opgaver vil overvejende blive udbudt som totalentreprise

21. GENERELLE BEMÆRKNINGER

GENERELLE BEMÆRKNINGER

1. Generelt

Ifølge Social- og Indenrigsministeriet skal byrådet inden den 15. oktober hvert år godkende et budget for det kommende år og tre overslagsår. Budgettet skal behandles to gange i byrådet med mindst 3 ugers mellemrum.

Budgettet dækker hele den kommunale virksomhed, det vil sige udgifter til drift og anlæg samt indtægterne.

2. POLITIKOMRÅDER OG BEVILLINGSNIVEAU

Begrebet bevillingsniveau siger noget om det niveau for styring, som Byrådet udfører. Bevillingsniveauet i Skanderborg ligger principielt set på kontrakt og aftaleniveau. Det vil sige, at f.eks. hver institution, fagsekretariat og stab har sin egen bevilling.

Budgettet er delt op i 20 politikområder, som samler alle de enkelte bevillinger i hovedområder.

Der er følgende tværgående politikområder:

1. Demokrati
2. Personale
3. Overordnet økonomi - inkl. skatter og tilskud
4. Klima, energi og beredskab
5. Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner

6. Sundhedsfremme og forebyggelse

7. Integration

8. Borgerservice

Der er følgende politikområder inden for velfærds- og myndighedsområderne:

9. Natur og miljø

10. Vej og trafik

11. Erhverv, turisme og internationalt samarbejde

12. Dagtilbud til 0 - 6-årige

13. Skoler og pædagogiske fritidstilbud

14. Børn og unge med særlige behov

15. Ældre

16. Borgere med fysiske og psykiske handicap

17. Kultur og fritid

18. Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold

19. Administration

20. Kommunale ejendomme

Hver kontrakt (institution) har sin egen bevilling, der hører ind under et politikområde. Eksempelvis hører alle skolerne under politikområdet ”13. Skoler og pædagogiske fritidstilbud”.

Hver aftale (fagsekretariat/stab) har én eller flere bevillinger. Hvis der i en aftale indgår budget for flere politikområder, er bevillingen delt i flere konkrete bevillinger. Hvis der i en aftale både indgår områder med overførselsadgang mellem årene og områder, hvor der ikke er overførselsadgang mellem årene, er dette også opdelt i flere bevillinger.

Bevillingerne i Skanderborg Kommune gives som en nettobevilling. Nettobevilling betyder, at udgifter er fratrukket indtægter - herunder refusion. Merudgifter kan derfor finansieres af merindtægter. Hvis der i løbet af året skal flyttes budget mellem bevillingerne, skal det godkendes af Byrådet. Dette vil normalt foregå i én af de planlagte budgetopfølgninger, der behandles på Byrådet i marts, juni og oktober.

Der er i alt 117 bevillinger på driftsbudgettet. Se evt. bevillingsoversigten under afsnittet ”Oversigter”.

Anlægsbudgettet fremgår af investeringsoversigten. I investeringsoversigten findes et rådighedsbeløb tilknyttet det enkelte anlæg. For at kunne iværksætte et anlægsprojekt skal der søges en anlægsbevilling og frigivelse af tilhørende rådighedsbeløb. Uforbrugte

rådighedsbeløb bortfalder ved overgangen til et nyt budgetår, men kan søges overført til efterfølgende budgetår på lige fod med overførsel af driftsmidler. Den samlede investeringsoversigt ses under afsnittet ”Oversigter”, og de enkelte anlæg på investeringsoversigten vises desuden i Politikerhåndbogen under det politikområde, som de vedrører.

Anlægsbevillingerne reguleres i samme takt, som rådighedsbeløbene priserreguleres på igangværende anlæg. Det betyder, at hvis et igangværende anlæg, via en prisfremskrivning, får et højere rådighedsbeløb end beløbet på den oprindelige anlægsbevilling tilsiger, så godkender Byrådet, i forbindelse med godkendelse af investeringsoversigten, dette tillæg til den oprindelige anlægsbevilling.

3. REGERINGSAFTALEN FOR BUDGET 2021

KL og Regeringen indgik den 29. maj 2020 ”Aftale om kommunernes økonomi for 2021”. Aftalen kan ses på Social- og Indenrigsministeriets hjemmeside www.sim.dk.

I 2021 bliver den kommunale service-ramme løftet med 1,5 mia. kr., mens anlægsrammen får et ekstraordinært løft på 2,5 mia. kr., så kommunerne får mulighed for at øge investeringer og dermed understøtte beskæftigelsen.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne kan frigøre ressourcer til den kommunale service ved at reducere forbruget af eksterne konsulenter og via arbejdet med velfærdsprioriteringen. Dette giver mulighed for ressourcerne kan anvendes til bl.a. at dække den demografiske udvikling, ansætte flere velfærdsmedarbejdere og udvikle kernevelfærden.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne kan frigøre 1,0 mia. kr. ved at reducere i forbruget af eksterne konsulenter frem mod 2025, hvoraf 0,5 mia. kr. frigøres i 2021, 0,7 mia. kr. i 2022, 0,8 mia. kr. i 2023 og 0,9 mia. kr. i 2024. Dette svarer til, at Skanderborg Kommune skal kunne frigøre 5 mio. kr. i 2021 stigende til 10 mio. kr. i 2025 ved at reducere forbruget af eksterne konsulenter.

Arbejdet med velfærdsprioriteringer vurderes at kunne frigøre 0,25 mia. kr. i 2021 svarende til 2,5 mio. kr. for Skanderborg Kommune.

4. RESUMÉ VEDRØRENDE BUDGET 2020- 2023

Budgetaftale 2021
Enhedslisten, SF, Det Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Venstre og Socialdemokratiet, har indgået aftale om Budget 2021-2024 den 15. september 2020.

Budget 2021 er præget af, at Skanderborg Kommune er i vækst. Prognoserne viser, at vi om ti år runder 70.000 indbyggere. Det er en utrolig positiv udvikling - og den kommunale service skal følge med! Der skal være dagtilbud, skoletilbud og plejeboliger til alle vores nye medborgere.

Forligsparterne er enige om, at den tiårige investeringsplan i Budget 2021 sikrer de fysiske rammer for nuværende og nye borgere i de kommende ti år. Samlet regnes der med investeringer over de næste ti år på 1,7 mia. kr. i daginstitutioner, skoler, plejecentre, idrætsfaciliteter, infrastruktur m.v. Allerede i budgetperioden 2021-2024 er der budgetlagt med 957 mio. kr. til anlæg. Det er en meget stor investering i vores fælles velfærd de næste fire år. Forligsparterne har valgt at finansiere dette ved at bruge af kommunens kassebeholdning og ved at hæve kommuneskatten.

Væksten i antallet af børn og ældre har også betydning for driftsudgifterne til vuggestuer, børnehaver, skoler, ældrepleje, handicap og psykiatri. Merudgifterne vokser betydeligt fra 2020 til 2023. Det tages der også højde for i budgetaftalen, hvor driftsbudgetterne på disse områder er 138 mio. kr. højere i 2024 i forhold til niveauet i 2019.

Det tekniske budget

Budget 2021-2024 tager udgangspunkt i budgetoverslagsårene fra det vedtagne budget for 2020.

Det tekniske budget er udtryk for en videreførelse af den igangværende kommunale virksomhed med de allerede truffne beslutninger fremskrevet til et nyt pris- og lønniveau og med et realistisk skøn over antallet af modtagere af den kommunale service.

I praksis udarbejdes det tekniske budget ved, at budgetoverslagsår 2021, som vedtaget ved Budget 2020, fungerer som det første bud på kommunens aktivitetsniveau for det kommende år. Dernæst korrigeres for:

- Demografi, dvs. befolkningsmæssige ændringer.
- Pris- og lønregulering.
- Politiske ændringer vedtaget siden sidste års budgetvedtagelse.
- Øvrige korrektioner (herunder de budgetændringer, der kommer via nye love og cirkulærer fra staten).

I det tekniske budget er der indlagt skatteindtægter og stats-tilskud udregnet på baggrund af statsgaranti. Skatterne er forudsat på uændret niveau.

5. BEFOLKNINGSMÆSSIGE FORUDSÆTNINGER

Befolkningstal

Hvert år laves en prognose over befolkningsudviklingen i kommunen. Sammensætning af borgerne på aldersgrupper har stor indflydelse på budgettet inden for børnepasning, folkeskolen og ældreområdet.

Samtidig er de kommunale indtægter i væsentlig grad påvirket af borgernes indkomster. Derfor har udviklingen i den erhvervsaktive del af befolkningen – de 18-64-årige – også stor betydning for budgettet. Herudover vil også kommunens boligudbygningsprogram have væsentlig indflydelse på befolkningstilvækst- og sammensætning.

Tabel 22.1 viser befolkningsudviklingen i hovedtal, fordelt på børn og unge, erhvervsaktive og ældre.

Antal personer	2020	2021	2022	2023	2024	2030
0-5 år	5.078	5.210	5.416	5.582	5.736	6.159
6-17 år	10.674	10.728	10.792	10.877	10.980	12.210
18-64 år	35.517	35.778	36.093	36.577	36.990	38.262
65-74 år	6.793	6.699	6.602	6.525	6.485	6.778
75+	4.617	4.993	5.385	5.762	6.075	7.346
I alt antal personer	62.679	63.408	64.288	65.322	66.267	70.756

Indeks for antal personer	2020	2021	2022	2023	2024	2030
0-5 år	100	103	107	110	113	121
6-17 år	100	101	101	102	103	114
18-64 år	100	101	102	103	104	108
65-74 år	100	99	97	96	95	100
75+	100	108	117	125	132	159
I alt antal personer	100	101	103	104	106	113

Aldersfordeling i %	2020	2021	2022	2023	2024	2030
0-5 år	8%	8%	8%	9%	9%	9%
6-17 år	17%	17%	17%	17%	17%	17%
18-64 år	57%	56%	56%	56%	56%	54%
65-74 år	11%	11%	10%	10%	10%	10%
75+	7%	8%	8%	9%	9%	10%
I alt antal personer	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Som det ses i oversigterne over befolkningstilvæksten, forventes både antallet af skolebørn og antallet af børn i førskolealderen at stige. Det samme gør sig gældende for de 75+ årige. Denne udvikling er medvirkende til, at den demografiske

forsørgelsesbyrde stiger. I 2020 skal én person i den erhvervsaktive alder forsørge 0,76 personer i den ikke-erhvervsaktive alder. I 2030 vil dette tal således være steget til 0,85 – en stigning på ca. 11%.

Tabel 22.2 viser det forventede boligbyggeri, der er lagt ind i befolkningsprognosen (antal boliger)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Parcel	111	147	151	146	182	186	128	114
Tæt/lav	81	219	297	212	204	166	98	62
Etage	214	150	220	254	207	223	165	126
Ældreboliger	0	60	0	0	0	0	0	0
I alt	406	576	668	612	593	575	391	302

6. PRIS- OG LØNUDEVIKLINGEN

Drifts- og anlægsbudgettet er prisfremskrevet i forhold til de forventninger til prisstigninger, som Kommunernes Landsforening har meldt ud i juli 2020. Der er tale om en samlet vægtet pris- og lønfremskrivning på 1,5 % fra 2020 til 2021.

7. EFFEKTIVISERINGER INDARBEJDET I BUDGETTET

Med vedtagelsen af Budget 2019 besluttede Byrådet at indarbejde en effektivisering på indkøbsområdet, hvor det forventes,

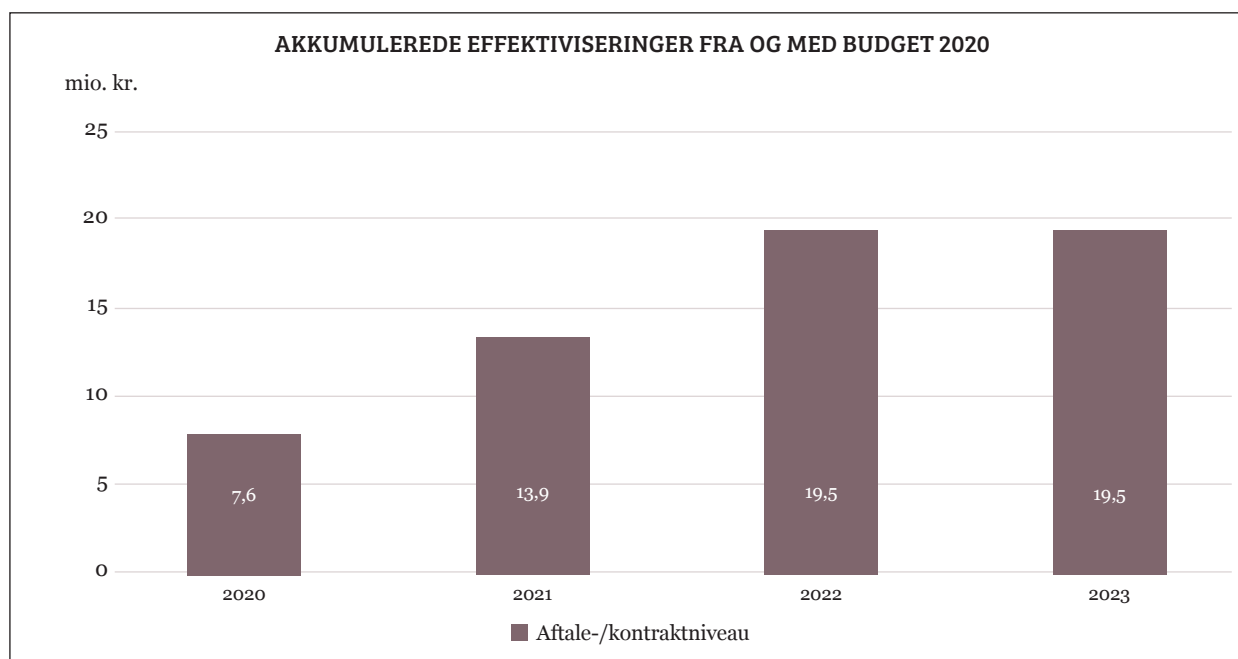
at Skanderborg Kommune årligt kan reducere udgifterne med 4,85 mio. kr. i 2021 og frem ved bl.a. at øge brugen af indkøbsaftaler fra 60 til 85 pct.

Endelig blev det besluttet at indarbejde en generel effektivisering på 0,25 pct. årligt fra 2020 til 2022 på alle budgetområder inden for servicerammen. Budgettet er således reduceret med 11 mio. kr. i 2021 og 16,5 mio. kr. i 2022 og frem.

I budgetaftalerne for 2020 og 2021 er der ikke vedtaget nogle generelle effektiviseringsrammer.

De samlede effektiviseringer er vist i figur 21.3.

Figur 21.3: Akkumulerede effektiviseringer fra og med budget 2020

OVERSIGTER

OVERSIGTER

Dette afsnit består af en samlet takstoversigt, budgetoversigt, en bevillingsoversigt for driften og en investeringsoversigt for anlæg.

TAKSTOVERSIGT

Salgspriser på grunde og jord:

Mindstepriserne pr. 4. august 2020, som fastsat af Byrådet, er anført nedenfor.

Parcelhusgrunde: Købesummen indeholder udgifter til grundenes byggemodning, udstykning samt tilslutningsbidrag til

vand, kloak, el og varme (uden varme, hvis der er naturgas). Hver husstand eller firma har højest mulighed for at købe én enkelt grund i udstykningsområdet.

Storparceller: Arealerne sælges som råjord, det vil sige købesummen er ekskl. byggemodning og tilslutningsafgifter.

Erhvervsarealer: Arealerne sælges som råjord, det vil sige købesummen er ekskl. byggemodning og tilslutningsafgifter.

Tabel 22.1 Takstoversigt

Parcelhusgrunde:	Antal grunde	Areal	Salgspris inkl. moms
Præstegårdsbakken, Hylke	4	977 m ² – 1.113 m ²	510.000 – 680.000 kr.
Blegso Banke, Voerladegård	8 (1R)	792 m ² – 1.107 m ²	280.000 – 445.000 kr.
Fruering Skovmark, Fruering	2	804 m ² - 838 m ²	1.200.000 – 1.250.000 kr.
Grønnegade 20, Låsby	2 (1R)	2.572 m ²	725.000 kr.
Grønnegade 18 og 20, Låsby	2	2.361 m ² - 2.572 m ²	725.000 kr.
Præstegårdsbakken, Hylke	4	977 m ² - 1.113 m ²	510.000 kr. – 700.000 kr.

Erhvervsgrunde:	Antal grunde	Areal	Salgspris (ekskl. moms og tilslutningsafgifter)
Erhvervsparken "Klank", Galten	3	3.434 m ² - 4.665 m ²	190 – 215 kr./ m ²
Marktoften, Galten	Kan udstykkes i mindre grunde	Ca. 43.000 m ²	135 kr./m ²
Ole Rømers Vej 30, Låsby	Kan opdeles i mindre grunde min. 2.500	7.796 m ²	115 kr./ m ²
Dronning Sophies Alle 1, Skanderborg	1	3.444 m ²	1.750.000 kr.

*R i kolonnen "Antal grunde" refererer til, hvor mange grunde der er reserveret.

Borgerservice

Gebyr vedr. folkeregisteroplysninger (fastsat i CPR-loven)	75 kr.
Gebyr vedr. bopælsattest og personnummerbevis (fastsat i CPR-loven)	75 kr.
Gebyr nyt sundhedskort, læge- og gruppeskrift (fastsat i Sundhedsloven)	205 kr.*
Gebyr legitimationskort til unge over 18 år	150 kr.**
Erindringsskrivelse/rykker angående krav uden udpantningsret (takst er lovfastsat)	100 kr.
Erindringsskrivelse/rykker angående krav med udpantningsret (takst er lovfastsat)	250 kr.
(De lovbestemte gebyrer kan blive reguleret november 2020)	
Retsafgift i grundtakst - plus tillæg 0,5% af beløb over 3.000 kr. (lovbestemt)	300 kr.
Gebyr for underretning om udlægsforretning	450 kr.

* Den endelige takst for 2021 er endnu ikke meldt ud

**Legitimationskort til unge under 18 år er ved lokal vedtagelse bestemt til at være gratis.

Renter:

Renter ejendomsskat mv.	i.h.t. ejendomsskatteoven, 0,5% pr. påbegyndt måned
Renter vedr. boligindskud	i.h.t. boligstøtteleven
Boligstøtte, SFO og daginstitutioner	1 % pr. påbegyndt måned
Øvrige regningskrav	i.h.t. gældende lovgivning

Natur og Miljø

Skadedyrsbekæmpelse	en promillesats af ejendomsværdien
Miljøtilsynsgebyr - pr. time	333,22 kr./time
(pris for 2021 fastsættes af miljøstyrelsen i slutning af 2020)	
Overnattingsgebyr på kanolejrpladsen	35 kr./døgn pr. person
Kanokoncessioner	300 kr./år pr. koncession
(Kanokoncessioner opkræves ved kanoudejlere med ret til udlejning på Gudenåsystemet)	
Bådregistrering og gæstenummer	200 kr./år
(For sejlads på Gudenåsystemet. Taksten gælder for motorbåde, sejlbåde med påhængsmotor, robåde med påhængsmotor, elbåde og alle andre fartøjer, der benytter sig af motor til fremdrift)	
Bådregistrering – gæstenummer	75 kr./for 14 dage
(Motordrevne fartøjer, som gæster Gudenåsystemet, skal have gæstenummer, inden båden søsættes)	

Spildevand og tømningsordning

Takster for spildevand og tømningsordningen hører under Skanderborg Forsyningsselskab. Skanderborg Byråd skal som ejer af Skanderborg Forsyning A/S godkende budgetterne - og dermed også taksterne. Taksterne kan ses på Skanderborg Forsyningshjemmeside.

Affald, dagrenovation og genbrugspladser

Takster for affaldshåndtering opkræves af RenoSyd. Taksterne er godkendt af Skanderborg Byråd og kan ses på Reno Syds hjemmeside.

Dagtilbud til 0-6 årige

Dagpleje	2.784 kr./mdr. i 12 mdr./år
Dagpleje 30 timer – særligt for forældre på barsel*	1.740 kr./mdr. i 12 mdr./år
Vuggestueplads i integreret institution	3.031 kr./mdr. i 12 mdr./år
Vuggestueplads 30 timer – særligt for forældre på barsel*	1.749 kr./mdr. i 12 mdr./år
Børnehaveplads	1.663 kr./mdr. i 12 mdr./år
Børnehaveplads 30 timer – særligt for forældre på barsel*	960 kr./mdr. i 12 mdr./år
Den kommunale frokostordning i dagtilbud	530 kr./mdr. i 12 mdr./år

* For uddybning af denne takst henvises der til: Dagtilbudsloven § 27 b (Stærke Dagtilbud)

Der gives 50 % i søskendetilskud på den pasningsform, hvor den kommunale udgift pr. barn er mindst. Forældrebetalingssandelen for 0 - 5 årige udgør 25 % af de kommunale driftsudgifter.

Tilskud til privat pasning

Ung pige/mand (3-5 år)	3.741 kr./mdr. i 12 mdr./år
Privat dagpleje (3-5 år)	Kontakt pladsanvisningen
Privat dagpleje (0-2 år)	Kontakt pladsanvisningen
Ung pige/mand (0-2 år)	6.264 kr./mdr. i 12 mdr./år
Ung pige/mand (0-2 år) trillinger og derover	
1. barn	6.264 kr./mdr. i 12 mdr./år
2. barn	6.264 kr./mdr. i 12 mdr./år
3. barn	6.264 kr./mdr. i 12 mdr./år

Skoler og pædagogiske dagtilbud

Skolefritidsordning, hel plads (0.-2. kl.)	1.681 kr./mdr. i 12 mdr./år
Skolefritidsordning, hel plads (3. kl.)	1.380 kr./mdr. i 12 mdr./år
Skolefritidsordning, morgentilbud	375 kr./mdr. i 12 mdr./år
Skoleklub (4. kl.)	668 kr./mdr. i 12 mdr./år
Skoleklub (5.-7.kl.)	524 kr./mdr. i 12 mdr./år

For skolefritidsordninger og skoleklubber gælder: Der gives 50 % i søskendetilskud på den pasningsform, hvor den kommunale udgift pr. barn er mindst.

Ældre

Plejecentre:

Morgen- og formiddagspakke	28,25 kr./dag
Varm mad og efterfølgende mellemmåltid	54,50 kr./dag
Kold mad og efterfølgende mellemmåltid	39,25 kr./dag
Døgnpakke	122,00 kr./dag

Borgere i eget hjem:

Madservice, hovedret	50,75 kr./portion
Madservice, biredt	11,00 kr./portion

Taksten for fuldkost og hovedret er reguleret af et lovmæssigt ”loft over egenbetaling for madservice i plejeboliger mv.” Det tilstræbes, at en månedlig betaling ikke overstiger loftet, uanset hvor mange dage måneden indeholder. Den årlige regulering af taksten sker via en satsreguleringsprocent fastsat af Finansministeriet.

Plejecentre:

Vask af personligt tøj:

Korttidspladser	4,00 kr./dag
Kun vaskepulver	20,00 kr./måned
Takster på fast beboelse	132,00 kr./måned
Ægtepar	247,00 kr./måned

Omsorgstandpleje	550,00 kr./år
Kørsel til aktivitet og træning	19,00 kr./enkelt tur
Selvtræning	228,00 kr./kvartal

Borgere med fysiske og psykiske handicap

Kost pr. måned (Bavnebjerg Bo- og aktivitetscenter)	3.718,00 kr./måned
Kost pr. måned (Solsikken 1.1.2021-31.5.2021)	3.000,00 kr./måned
Kost pr. måned (Solsikken 1.6.2021-31.12.2021)	3.200,00 kr./måned
Kost pr. måned (Solsikken 1.1.2021-31.5.2021)	2.800,00 kr./måned
Kost pr. måned (Solsikken 1.6.2021-31.12.2021)	3.000,00 kr./måned
Kost pr. måned (Skovbo)	3.718,00 kr./måned
Kost pr. måned (Sølund)	3.718,00 kr./måned

Kultur og fritid*Biblioteket:*

Bødetakster ved for sen aflevering, 0 - 7 dage	10 kr.
Bødetakster ved for sen aflevering, 8 - 30 dage	50 kr.
Bødetakster ved for sen aflevering, 31 - 35 dage	120 kr.
Efter 35 dage (inkl. regningsgebyr på 50,00 kr.)	150 kr.
Nyt lånerkort	10 kr.

Ovenstående takster er lovbestemte. De lovbestemte maksimaltakster ligger over de ovenfor angivne.

Kommunale lokaler:

(taksterne er gældende for indtægtsgivende arrangementer)

Takster for tilsyn og rengøring i alle lokaler og anlæg:

Tilsyn	230 kr./time
Overarbejdstakst ved tilsyn	360 kr./time
Rengøring	170 kr./time
Overarbejdstakst ved rengøring	330 kr./time

Haller under 600 m² (minimumstakster):

Hverdage til kl. 22 - pr. påbegyndt time	210 kr./time
Hverdage - pr. dag 08.00-22.00	2.115 kr./dag
Weekend - pr. dag 08.00-22.00	2.645 kr./dag

Haller over 600 m² (minimumstakster):

Hverdage til kl. 22 - pr. påbegyndt time	425 kr./time
Hverdage - pr. dag 08.00-22.00	3.700 kr./dag
Weekend og helligdage - pr. påbegyndt time 08.00-22.00	530 kr./time
Hverdage efter kl. 22.00 - pr. påbegyndt time	530 kr./time
Weekend - pr. dag 08.00-22.00	5.290 kr./dag

Skoler - gymnastiksale, faglokaler og aulaer (minimumstakster):

Hverdage - pr. påbegyndt time	160 kr./time
Weekend og helligdage - pr. påbegyndt time	265 kr./time

Skoler - almindelige klasselokaler (minimumstakster):

Hverdage - pr. påbegyndt time	75 kr./time
Weekend og helligdage - pr. påbegyndt time	160 kr./time

Skoler - overnatning uanset antallet af lokaler (minimumstakst):

Hverdage - pr. overnatning pr. skole	1.060 kr./nat
Weekend og helligdage - pr. overnatning pr. skole	1.060 kr./nat

Enkeltstående booking til idrætsformål:

Badmintonbane - pr. time (gymnastiksale og haller)	85 kr./time
--	-------------

Øvrige takster:

Omlædnings- og badefaciliteter - pr. udlån	160 kr.
Baner inkl. omlædningsrum - pr. udlån	740 kr.
Kunstgræsbane	460 kr./time
Afbookingsgebyr (senere end 10 dage før)	210 kr.

Kulturskolen:

Individuel undervisning:

Et undervisningsår består af fire perioder. Nye elever kan kun starte ved periodestart. Udmelding gælder fra slutningen af næste periode. Elever er tilmeldt, indtil der aktivt udmeldes på mail.

Individuel undervisning (20 minutter + KulturPlus)	1.225 kr./periode
--	-------------------

Individuel undervisning udvidet (30 minutter + KulturPlus)	1.835 kr./periode
Elitelinje (40 minutter indstilling fra undervisere og bestået optagelsesprøve)	2.350 kr./periode
Spirelinje (30 minutter - personlig tilmelding og kun efter indstilling fra underviser og godkendelse fra ledelse)	1.940 kr./periode
KulturPlus (fælles musikalske aktiviteter)	inkluderet for individuelle elever
MGK pakken. Personlig tilmelding og kun efter indstilling fra underviser og godkendelse fra ledelsen, 3 rater, 2 efterår og 1 forår	1.820 kr./rate

Holdundervisning:

Et undervisningsår består af fire perioder. Nye elever kan kun starte ved periodestart. Udmelding gælder fra slutningen af næste periode. Elever er tilmeldt indtil der aktivt udmeldes på mail.

Hold 30 (30 minutter - 3-5 elever)	550 kr./periode
Hold Duo (30 minutter)	915 kr./periode
Hold 60 (60 minutter - 6-12 elever)	550 kr./periode
Hold 90 (90 minutter - 9-15 elever)	550 kr./periode
Hold 120 (120 minutter - 12-18 elever)	550 kr./periode
Større kor, bands og betalingsensembler, cirkushold	335 kr.
KunstTamTam (14 gange i løbet af et år - betaling 4 x årligt)	455 kr.
Lungekor (kun betaling 2 gange årligt)	380 kr.
KulturPlus Guldkort (kun betaling 2 gange årligt)	330 kr.

Ensembler:

Skanderborg Kulturskoles Young Brass, Big Feet, Folkbandet og Cool Tour Orchestra er gratis for alle, men elever har fortrinsret. Der er løbende tilmelding og løbende framelding.

Instrumentleje:

Instrumentleje:	330 kr./periode
---------------------------	-----------------

(pr. periode. Lejer er fuld ansvarlig for instrumentet i lejeperioden)

Periodeoversigt:

Februar - april 2021: Opkræves primo marts
 Maj - juni 2021: Opkræves primo maj
 August - oktober 2021: Opkræves primo oktober
 November 2021 - januar 2022: Opkræves primo december

Administration

Byggesagsgebyrer:	594 kr./time
-----------------------------	--------------

Kommunale ejendomme

Takster for leje af cirkus- og tivolipladser:

Cirkus under 200 tilskuere	400 kr. for første dag og 300 kr. pr. efterfølgende dag (max. 3 dage)
Cirkus over 200 tilskuere:	1.000 for første dag og 500 kr. pr. efterfølgende dag (max. 3 dage)
Tivoli:	400 kr./dag

Takster for stadepladser:

Skanderborg:	1.500 kr./år
Øvrige byer:	.750 kr./år

Tabel 22.2 Budgetoversigt: Udgifter vises med positive tal, indtægter med negative tal

I 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024
A. SKATTEFINANSIEREDE OMRÅDE				
Indtægter				
Skatter	-3.281.217	-3.304.429	-3.307.262	-3.324.413
Generelle tilskud m.v. incl betinget balancetilskud	-646.588	-636.740	-656.985	-667.992
Renter m.v.	3.146	2.331	1.586	636
Udviklingsbidrag	7.160	7.400	7.500	7.600
Refusion af købsmoms	0	0	0	0
I alt indtægter	-3.917.499	-3.931.438	-3.955.161	-3.984.169
Driftsudgifter (eksl. Forsyningsvirksomhed)				
Demokrati	11.574	9.895	11.357	11.357
Personale	65.448	66.483	66.483	66.483
Økonomi	60.000	0	0	0
Klima, energi og beredskab	21.254	22.251	21.751	21.751
Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner	1.889	1.376	1.376	1.376
Sundhedsfremme og forebyggelse	301.605	303.919	307.905	311.749
Borgerservice	56.393	55.721	55.726	55.726
Natur og miljø	14.634	14.496	14.496	14.496
Veje og trafik	84.792	86.574	87.415	88.249
Erhverv, turisme og internationalt samarbejde	7.150	6.676	6.476	6.476
Dagtilbud for 0-6 årige	363.514	373.482	380.228	387.950
Skoler og pædagogiske fritidstilbud	688.697	687.642	692.822	695.677
Børn og unge med særlige behov	152.989	152.695	152.692	152.692
Ældre	417.750	436.752	442.872	466.721
Borgere med fysiske og psykiske handicap	284.759	288.658	294.611	300.861
Kultur og fritid	76.203	76.024	76.024	78.024
Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsforhold	829.332	832.900	837.210	847.799
Administration	284.311	280.846	276.733	278.201
Kommunale ejendomme	38.940	38.854	38.864	38.564
I alt driftsudgifter (eksl. Forsyningsvirksomhed)	3.761.234	3.735.244	3.765.041	3.824.152
RESULTAT AF ORDINÆR DRIFT	-156.265	-196.194	-190.120	-160.017
Anlægsudgifter (eksl. Forsyningsvirksomhed)				
Økonomi	35.950	12.000	16.000	0
Klima og beredskab	1.338	0	0	0
Udviklingsstrategi, køb og salg	3.490	-3.617	-17.617	1.933
Udviklingsstrategi, planstrategi og lokalplaner	1.638	0	0	0
Vej og trafik	71.308	53.328	17.471	16.319
Dagtilbud for 0 - 6 årige	12.715	47.320	16.361	47.415
Skoler og pædagogiske fritidstilbud	59.864	134.422	94.870	100.776
Ældre	8.470	45.330	48.733	5.384
Kultur og fritid	31.578	23.399	43.764	-1.861
Administration	306	-100	-100	-100
Beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold	0	0	0	0
Kommunale ejendomme	2.028	0	0	0
I alt anlæg eksl. forsyning og byggemodning	228.685	312.082	219.482	169.866

Tabel 22.2 Budgetoversigt: Udgifter vises med positive tal, indtægter med negative tal

I 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024
Andre skattefinansierede udgifter				
Køb/salg af jord inkl. Byggemodning	0	0	0	0
Afdrag på lån	29.448	30.313	31.227	32.152
Afdrag på lån ved grundkøb	3.323	3.323	3.323	3.323
I alt andre skattefinansierede udgifter	32.771	33.636	34.550	35.475
RESULTAT AF SKATTEFINANSIERET OMRÅDE (A)	105.191	149.524	63.912	45.324
B. FORSYNINGSVIRKSOMHEDER				
Klimainvesteringer	32.262	20.949	0	0
Afdrag på klimainvesteringer	2.282	2.282	2.282	2.282
Forsyningsens bidrag til afdrag på klimainvesteringer	-2.282	-2.282	-2.282	-2.282
Optagne lån og byggekreditter	-32.262	-20.949	0	0
RESULTAT AF FORSYNINGSVIREKSOMHEDER (B)	0	0	0	0
C. KOMMUNALE ALMENE BOLIGER				
C. KOMMUNALE ALMENE BOLIGER				
Anlæg	0	0	0	0
Låntagning og byggekreditter	0	0	0	0
Renter og afdrag	20.768	21.228	21.698	22.180
Boligadministration	-22.650	-23.110	-23.580	-24.062
Landsbyggefonden	1.882	1.882	1.882	1.882
RESULTAT KOMMUNALE ALMENE BOLIGER (C)	0	0	0	0
C. RESULTAT I ALT (A+B+C)	105.191	149.524	63.912	45.324
D. FINANSIERINGSOVERSIGT				
Optagne lån (ekskl. almene boliger og klima)	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500
Årets forventede resultat	105.191	149.524	63.912	45.324
Modpost buffer/bank	-95.950			
Finansforskydninger i øvrigt	14.011	-6.829	-8.529	-8.529
"Årets likviditetspåvirkning (- betyder penge i kassen)"	19.752	139.195	51.883	33.295

Tabel 22.3 Bevillingsoversigt: Udgifter vises med positive tal, indtægter med negative tal

I 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024
Drift i alt	3.738.584	3.712.134	3.741.461	3.800.090
Demokrati	11.574	9.895	11.357	11.357
Demokrati ovf.	2.459	2.451	2.451	2.451
Demokrati ej ovf.	9.115	7.444	8.906	8.906
Personale	65.448	66.483	66.483	66.483
Personale ovf.	26.410	26.700	26.700	26.700
Personale ej ovf.	39.038	39.783	39.783	39.783
Overordnet økonomi	60.000			
Overordnet økonomi ej ovf.	60.000			
Klima, energi og beredskab	21.254	22.251	21.751	21.751
Klima og energi ovf.	7.017	8.015	7.515	7.515
Følgeudgifter af klimainvesteringer ovf.	467	466	466	466
Beredskab ovf.	13.770	13.770	13.770	13.770
Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokal	1.889	1.376	1.376	1.376
Udvikl.strategi, kommunepl. lokalpl. ovf	1.889	1.376	1.376	1.376
Sundhedsfremme og forebyggelse	301.605	303.919	307.905	311.749
Sundhed ovf.	12.392	11.543	11.483	11.483
Sundhed ej ovf.	228.417	231.961	236.047	239.891
Sundhed - børn og unge ovf.	16.171	15.945	15.945	15.945
Sundhed - ældre og handicap ovf.	2.687	2.682	2.682	2.682
Tandplejen ovf.	26.673	26.605	26.605	26.605
Sundhed - Socialområdet ovf.	15.265	15.183	15.143	15.143
Borgerservice	56.393	55.721	55.726	55.726
Borgerservice ovf.	1.900	1.894	1.894	1.894
Borgerservice ej ovf.	54.075	53.410	53.415	53.415
Borgerrådgiver ovf.	418	417	417	417
Natur og miljø	14.634	14.496	14.496	14.496
Natur og miljø ovf.	14.634	14.496	14.496	14.496
Vej og trafik	84.792	86.574	87.415	88.249
Vej og trafik ovf.	84.792	86.574	87.415	88.249
Erhverv, turisme og internationalt samar	7.150	6.676	6.476	6.476
Erhverv, turisme & internation. sam. ovf	7.150	6.676	6.476	6.476
Dagtilbud for 0 - 6 årige	363.514	373.482	380.228	387.950
Dagtilbud for 0 - 6 årige ovf.	31.570	32.790	31.591	32.028
Dagtilbud for 0 - 6 årige ej ovf.	-21.420	-12.661	-4.716	2.569
Dagplejen ovf.	79.821	79.821	79.821	79.821
Dagtilbud Skbg. By, ovf.	41.393	41.393	41.393	41.393
Dagtilbud Højvængen, ovf.	27.854	27.854	27.854	27.854
Dagtilbud Hørning ovf.	54.031	54.031	54.031	54.031
Dagtilbud Ry, ovf.	40.884	40.884	40.884	40.884
Dagtilbud Galten/Låsby, ovf.	30.306	30.306	30.306	30.306
Dagtilbud Skovby/Stjær, ovf.	25.053	25.053	25.053	25.053
Børnehaven Søvang ovf.	6.546	6.546	6.546	6.546
Møllegades Børnehave ovf.	3.641	3.641	3.641	3.641
Børnehuset Bifrost ovf.	7.322	7.322	7.322	7.322
Bjedstrup børnehave ovf.	2.875	2.875	2.875	2.875
Baunehaven ovf.	4.218	4.218	4.218	4.218

- tabel fortsættes næste side...

Tabel 22.3 Bevillingsoversigt: Udgifter vises med positive tal, indtægter med negative tal

I 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024
Børnegården Bison ovf.	7.365	7.365	7.365	7.365
Børnehaven Nordlyset ovf.	5.232	5.221	5.221	5.221
Knudsøhulen ovf.	2.126	2.126	2.126	2.126
Veng Skoles Børnehave ovf.	3.465	3.465	3.465	3.465
Voerladegård børnehave ovf	2.744	2.744	2.744	2.744
Dii Bakkehuset Virring Skole	6.448	6.448	6.448	6.448
Tusindfryd Virring skole	2.040	2.040	2.040	2.040
Skoler og pædagogiske fritidstilbud	688.697	687.642	692.822	695.677
Skoler og pædagogiske fritidstilbud ovf.	123.668	122.567	127.028	128.776
Skoler og pædagogiske fritidstilb ej ovf	-39.111	-39.029	-38.310	-37.203
Bakkeskolen ovf.	39.446	39.446	39.446	39.446
Bjedstrup Skole ovf.	8.034	8.034	8.034	8.034
Ejer Bavnehøj Skolen ovf.	8.763	8.763	8.763	8.763
Gl. Rye Skole ovf.	16.705	16.705	16.705	16.705
Gyvelhøjskolen ovf.	31.784	31.784	31.784	31.784
Herskindskolen ovf.	13.466	13.435	13.435	13.435
Højboskolen ovf.	33.681	33.681	33.681	33.681
Knudsøskolen ovf.	12.353	12.353	12.353	12.353
Låsby Skole ovf.	50.798	50.798	50.798	50.798
Morten Børup Skolen ovf.	46.877	46.877	46.877	46.877
Mølleskolen ovf.	58.160	58.154	58.154	58.154
Niels Ebbesen Skolen ovf.	42.368	42.368	42.368	42.368
Skovbyskolen ovf.	63.526	63.526	63.526	63.526
Stilling Skole ovf.	48.779	48.779	48.779	48.779
Stjærskolen ovf.	14.129	14.130	14.130	14.130
Veng Fællesskole ovf.	8.737	8.737	8.737	8.737
Virring Skole ovf.	27.560	27.560	27.560	27.560
Voerladegård Skole ovf.	8.440	8.440	8.440	8.440
Ungdomsskolen ovf.	44.371	44.371	44.371	44.371
Hørningskolen ovf.	15.776	15.776	15.776	15.776
Hørning Fritidsklub ovf.	3.732	3.732	3.732	3.732
Galten Fritidsklub GJUK ovf.	2.498	2.498	2.498	2.498
Sct. Georgs Gården, Fritidsklubben ovf.	4.157	4.157	4.157	4.157
Børn og unge med særlige behov	152.989	152.695	152.692	152.692
Børn og unge med særlige behov ovf.	147.887	147.593	147.590	147.590
Børn og unge med særlige behov, takstind	-19.526	-19.526	-19.526	-19.526
Skovbo ovf.	24.628	24.628	24.628	24.628
Ældre	417.750	436.752	442.872	466.721
Ældre Fællesområde	39.689	40.639	40.639	40.639
Bestillerpulje Plejecenter	-20.689	-20.689	-20.689	-20.689
Bestillerpulje hjemmeplejen	15.049	15.049	15.049	15.049
Ældre Demografi- og kapacitetspulje	10.872	28.925	35.045	58.894
Køkken ovf.	4.297	5.006	5.006	5.006
Plejedistrikt Galten ovf.	71.451	71.281	71.281	71.281
Plejedistrikt Ry ovf.	55.104	54.968	54.968	54.968
Plejedistrikt Hørning ovf.	60.495	60.368	60.368	60.368

– tabel fortsættes næste side...

Tabel 22.3 Bevillingsoversigt: Udgifter vises med positive tal, indtægter med negative tal

I 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024
Aktivitet og træning ovf.	44.982	44.972	44.972	44.972
Plejedistrikt Skanderborg ovf.	136.500	136.233	136.233	136.233
Borgere med fysiske og psykiske handicap	284.759	288.658	294.611	300.861
Borgere med fysiske & psyki. handic. ovf	257.072	254.843	254.796	255.046
Borgere fysiske & psyk. handic. demograf	5.306	11.894	17.894	23.894
Borgere m. fys. & psyk. handic. taskindt	-354.945	-354.945	-354.945	-354.945
Sølund ovf.	264.031	264.031	264.031	264.031
Bostederne Skanderborg ovf.	71.711	71.330	71.330	71.330
Bavnebjerg Bo- og aktivitetscenter ovf.	36	36	36	36
Socialpsykiatrien ovf.	41.548	41.469	41.469	41.469
Kultur og fritid	76.203	76.024	76.024	78.024
Kultur og fritid ovf.	35.796	35.969	35.969	37.969
Kulturskolen ovf.	7.207	7.189	7.189	7.189
Biblioteket ovf.	22.085	21.779	21.779	21.779
Idrætsområdet Skanderborg Kommune	11.115	11.087	11.087	11.087
Beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold	829.332	832.900	837.210	847.799
Arbejdsmarked ovf.	12.259	12.227	12.227	12.227
Arbejdsmarked ej ovf.	748.281	752.125	756.435	767.024
Arbejdsmarked, serviceloven ovf.	67.384	67.140	67.140	67.140
Arbejdsmarked, serviceloven ej ovf.	1.408	1.408	1.408	1.408
Administration	284.311	280.846	276.733	278.201
Administration - Teknik og Miljø ovf.	35.187	34.482	33.298	33.298
Administration - Teknik og Miljø ej ovf.	-1.881	-1.498	-1.498	-1.498
Administration - Børn og Unge ovf.	25.249	25.099	24.942	24.942
Administration Kultur, Borgere & Plan ovf	22.528	22.229	22.074	22.074
Administration - Ældre og Handicap ovf.	29.056	28.762	28.516	28.516
Administ. Besk. & sundh. eget område ovf	60.325	60.442	59.422	59.303
Administ. Besk. & sundh. fællesomr. ovf.	5.432	5.432	5.432	5.432
Administ. Besk. & sundh. integration ovf	31	31	31	31
Admin. Byrådssekretariat eget omr. ovf.	13.390	13.303	13.303	13.303
Admin. Byrådssek. fællesområde omr. ovf.	7.051	7.008	6.900	6.900
Admin. HR/Personale og løn eget omr. ovf	12.833	12.711	12.623	12.623
Admin. Økonomi/IT & Innov. eget omr. ovf	30.842	30.371	30.320	30.320
Admin. Økonomi/IT & Innov. fællesomr. ov	35.341	36.024	35.930	36.177
Administration - Direktionen ovf.	8.927	6.450	5.440	6.780
Kommunale ejendomme	16.290	15.744	15.284	14.502
Kommunale ejendomme ovf.	24.661	24.609	24.609	24.609
Almene boliger ej ovf.	-22.650	-23.110	-23.580	-24.062
Kommunale ejendomme - Byrådssek. ovf.	718	715	725	725
Fælleden	13.561	13.530	13.530	13.230
Anlæg	258.665	330.749	217.200	167.584
Overordnet økonomi - inkl. Skatter og ti	35.950	12.000	16.000	
Klima og beredskab	31.318	18.667	-2.282	-2.282
Udviklingsstrategi, køb og salg	3.490	-3.617	-17.617	1.933
Vej og trafik	71.308	53.328	17.471	16.319
Dagtilbud for 0 - 6 årige	12.715	47.320	16.361	47.415

- tabel fortsættes næste side...

Tabel 22.3 Bevillingsoversigt: Udgifter vises med positive tal, indtægter med negative tal

I 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024
Skoler og pædagogiske fritidstilbud	59.864	134.422	94.870	100.776
Ældre	8.470	45.330	48.733	5.384
Kultur og fritid	31.578	23.399	43.764	-1.861
Administration	306	-100	-100	-100
Udviklingsstrategi, planstrategi og loka	1.638			
Kommunale ejendomme	2.028			

Tabel 22.4 Investeringsoversigten for anlæg

Fri- Nr.	Fri- givet *	i 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Økonomi:												
		Grundkapitalindskud i nye almene boliger:										
1		Svaneparken etape 3						7.500				
2		Stjær			6.000							
3		Kildebjerg					10.500					
4		Vestervej i Hørning (inkl. salg af grund)		2.000								
5		Pulje til grundkapital- indskud							10.000	10.000	10.000	10.000
6		Spør 4: Sølund		10.000	10.000							
Klima og energi:												
7	X	Hovedgaden i Låsby etape 4, følgeudgifter	245									
8	X	Arkæologi og klima- sikring i Alken Enge og Illerup Ådal	1.093									
9	X	Agnetevej medfinan- sieringsdelen	12.168	6.191								
10	X	Områderne ved Højvangens Torv i Skanderborg medfi- nansiering	1.232									
11	X	Områderne langs Skanderupbækken, Skanderborg – medfinansiering	15.424	11.673								
12	X	Pressalit, Ry medfinansiering	3.438	3.085								
13	X	Forsyningens afdrag på klima-projekter	-2.282	-2.282	-2.282	-2.282	-2.282	-2.282	-2.282	-2.282	-2.282	-2.282
Udviklingsstrategi, planstrategi og lokalplan:												
14	X	Torvet i Hørning	1.638									
Udviklingsstrategi, køb og salg:												
15	X	Strategisk jordkøb (ramme)	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750
16		Teknisk ramme byggemodninger	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
17		Salg af Søkilde			-20.000							
18		Salg af Ryvang				-4.000						
19		Udgifter ved salg af Ryvang				508						

– tabel fortsættes næste side...

Tabel 22.4 er investeringsoversigten for anlæg (i 1.000 kr.) - fortsat

Nr.	Fri-givet *	i 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
20		Salg af Asylgades Børnehus og andre ejendomme		-6.000								
21	X	Køb af Bjertrupvej 4, Stilling	76									
22	X	Anebjerg - skovrejsning (Kontrakten udløber 2027)	2.664	1.633	1.633	4.675	1.633	1.633	1.633			
Vej og trafik:												
23	X	Sikre veje til skole og fritid, mindre gang- og cykelstianlæg	1.000	1.000	1.000	1.500	1.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
24		Stitunnel Virringvej / Ægirsvej		-2.627								
25	X	Vejanlæg på Rådhuspladsen i Hørning	761									
26	X	Pulje til cykelstier, stitunneller m.v.	5.245	4.912	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
27	X	Klimavej ved Ovenvande	1.205									
28	X	Stitunnel under Låsbyvej ved Veng Fællesskole	1.826									
29	X	Udbygning af Herredsvej	20.520	5.056								
30		Kryds, rute 170 Hørning		6.644	6.645	1.014						
31	X	Blegindvej	12.168									
32	X	Trafikanalyser	250	250								
33	X	Infrastrukturprojekt om udbygning af Toftegårdsvej	4.056									
34	X	Kabellægning af luftledninger	1.250									
35	X	Afledt infrastruktur af skolebyggeri i Hørning	1.774	1.774								
36		Midtbyplanen	1.826	4.654	1.826							
37		Kommunale parkeringspladser		4.563								
38	X	Genåbning af Stilling Station (Indvies i 2022)	4.134	7.476								
39	X	Trafikafvikling Skanderborg Station	3.195	3.650								
40		Forlængelse af Ørstedvej, Stilling				5.070						
41		Forlængelse af Ørstedvej, Stilling (vejbidrag)					-2.500	-2.570				
42	X	Vejanlæg ved ny børnehave, Sølund	3.377									
43		Herredsvejens tilslutning til Beder-Beringvej (+forundersøgelse)				507			9.126	9.126	9.126	9.126
44		Forlængelse af Scandiavej, Låsby							5.932			

- tabel fortsættes næste side...

Tabel 22.4 er investeringsoversigten for anlæg (i 1.000 kr.) - fortsat

Nr.	Fri-givet *	i 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
45		Ændret vej - og stistruktur omkring Ry -hallerne					6.845					
46		Udvidelse af Lundhøjvej, Ry							3.650	3.650		
47	X	Nye vejanlæg ved Langvad Bakker, Låsby	1.826	5.476								
48	X	Fortov langs Hjarsbækvej, Gl. Rye	395									
49		Udvidelse af Stilling Landevej + forundersøgelse				228	684				27.378	27.378
50	X	Udskiftning af elpærer til LED-belysning på gadelamper	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
51	X	Vejanlæg Niels Bohrsvej/Randersvej	2.000	2.000								
52		Reserveret til særlige cykelstier m.v.	1.500	5.500								
Dagtilbud til 0-6 -årige:												
53	X	OPP anlægsydelse	3.715	3.715	3.715	3.715	3.715	3.715	3.715	3.715	3.715	3.715
54		Daginstitution i forbindelse med ny skole i Hørning		7.605	710	710	710	710	710	710	710	710
55		Sammenlægning af dagtilbud og skole, Gl. Rye		12.000	6.000							
56		Sammenlægning af dagtilbud og skole, Gl. Rye - salgsindtægt			-4.064							
57		Ramme til kapacitetsudvidelser og renoveringsprojekter						4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
58		Sammenlægning af dagtilbud og skole, Stjær		5.000	10.000							
59		Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet - Galten/Skovby	9.000	19.000		10.500	10.500					
60		Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet - Låsby					4.500	4.500				
61		Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet - Ry				9.126	9.126					
62		Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet - Stilling				11.864	12.685					
63		Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet - Virring					6.000	9.582				
64		Etablering af dagtilbud i det nuværende Hørningsskolen				6.500						
65		Flytning af Veng Børnehus til Veng Fællesskole				5.000	5.000					

- tabel fortsættes næste side...

Tabel 22.4 er investeringsoversigten for anlæg (i 1.000 kr.) - fortsat

Nr.	Fri-givet *	i 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Skoler og pædagogiske fritidstilbud:												
66	X	Renovering og optimering af ventilation/indeklima skolerne	4.500	2.500	4.500	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
67	X	Ramme jordkøb vedr. skolebyggeri Hørning	4.056									
68		Ny Skole i Hørning		40.560	4.370	4.370	4.370	4.370	4.370	4.370	4.370	4.370
69		Ny Skole i Hørning, idrætsfaciliteter		10.140		406	406	406	406	406	406	406
70	X	Renovering af Højboskolen	22.308	16.222								
71	X	Renovering og ombygning, Skovbyskolen	7.000									
72		Ny skole i Ry med placering v. Ry-hallerne	2.000	30.000	50.000	50.000	18.000					
73		fokusområder - skolerne, jf. SMAK-analysen				10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
74		Ramme til modernisering - skolerne				10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
75		Skolekapacitet i Hørning						45.630	45.630			
76		Tilpasning af kapacitet på skoleområdet, Låsby		10.000								
77		Tilpasning af kapacitet på skoleområdet, Stilling			13.000	17.000						
78		Etablering af nye rammer for Hørningsskolen		15.000	15.000							
79		Udvidelse af tilbud – Jeksendalskolen		5.000	8.000							
80		Flytning af Afdeling D fra Låsby Skole					3.000					
81		Etablering af Center Skovby ved Campus Skanderborg	5.000									
82		Ombygning af Niels Ebbesen Skolen til etablering af Afdeling E fra Låsby Skole	10.000									
83		Spor 1: Pulje til øget investerings-behov ved fravalg af ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet					40.000	40.000				
84		Spor 1. Pulje til kapacitetstilpasning med særligt fokus på bæredygtige, fleksible løsninger	5.000	5.000								
Ældre												
85	X	Ny køkkenstruktur på ældreområdet og Sølund	5.644									
86		Plejeboligplan Galten	1.826	15.241	35.135							

– tabel fortsættes næste side...

Tabel 22.4 er investeringsoversigten for anlæg (i 1.000 kr.) - fortsat

Nr.	Fri-givet *	i 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
87	X	Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården)	1.000	22.383								
88		Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården) – grundkapital		7.706								
89		Sammenlægning af midlertidige pladser (tilpasning Kildegården)			5.384	5.384						
90		Midler til imødegåelse af usikkerheder i forhold til behovet for plejeboliger			8.214							
91		Plejeboliger i Skanderborg					12.776	12.776				
92		Plejeboliger i Hørning					9.582					
93		Plejeboliger i Ry						9.582				
94		Plejeboliger i Galten/Låsby								8.305		
Kultur og fritid:												
95	X	Grønne partnerskaber, Kultur og Fritid	204	204	204	204	204	204	204	204	204	204
96	X	Renovering/dræning udendørs baner	305	305	305	305	305	305	305	305	305	305
97	X	Nye gulve i hallerne	760	760								
98	X	Folkeoplysning - rammebeløb	450	450	450	450	450	450	450	450	450	450
99	X	Udvidelse af kapaciteten på indendørsidrætsområdet Hørning	10.140									
100	X	Nyt museum i Skanderborg	3.084	3.000								
101	X	Skønpulje til landsbyerne	2.500									
102	X	Søbad og Kulturløber	10.425	-11.625								
103	X	Kulturarvpulje	510	305	305							
104	X	Galten/Skovby Minigolf	200									
104	X	Galten/Skovby Minigolf										
105		Optimering af Ry Biograf ved ansøgning om kommunegaranti (Flyttet til finans)										
106		Optimering af Ry Biograf ved ansøgning om kommunegaranti – frigivelse af deponering (Flyttet til finans)										
107		Skanderborg Svømmehal kommunegaranti – frigivelse af deponering		30.000	40.500		-2.820	-2.820	-2.820	-2.820	-2.820	-2.820

– tabel fortsættes næste side...

Tabel 22.4 er investeringsoversigten for anlæg (i 1.000 kr.) - fortsat

Fri- Nr.	givet *	i 1.000 kr.	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
108		Spør 3: Etape 1 (kunststofbane) + ramme til etape 2	6.000		10.000							
109		Spør 3: Salg af Vroldanlæg			-8.000							
110		Spør 3: Medfinansiering	-3.000									
Administration:												
111	X	Salg af kom. ejendomme, ejendomsdatabase - udgifter	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
		indtægter	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800
112	X	Udskiftning af PC'ere	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
113	X	Vedligehold, uforudsete udgifter	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
114	X	Boliger på Museumsgrunden, igangsæt.	406									
Kommunale ejendomme:												
115	X	LED-belysning på skoler	2.028									
Alle områder:												
116		U-disponeret ikke finansieret ramme	35.950									
Anlæg i alt			258.665	330.749	217.200	167.584	194.821	180.623	127.961	83.071	98.494	98.494

*Når der er sat kryds (X) i denne kolonne, er det udtryk for, at der gives anlægsbevilling til projektet, og at rådighedsbeløbet i 2021 frigives. Dette sker i forbindelse med godkendelse af budget 2021 d. 30/9-2020, herunder investeringsoversigten.

Regulering af anlægsbevillinger: Anlægsbevillingerne reguleres i samme takt, som rådighedsbeløbene prisreguleres på navngivne anlæg. Det betyder, at hvis et anlæg, via en prisfremskrivning, får et højere rådighedsbeløb end beløbet på den oprindelige anlægsbevilling, så godkender Byrådet, i forbindelse med godkendelse af investeringsoversigten, dette tillæg til den oprindelige anlægsbevilling.

Bemærkninger

Økonomi

1. – 5. Grundkapitalindskud i nye almene boliger: Der er efterspørgsel på lejeboliger i Skanderborg Kommune. Byrådet ønsker at tiltrække nye borgere og unge familier, og har en forpligtelse til at løse kommunens boligsociale udfordringer. Der afsættes beløb til grundkapitalindskud til nedenstående projekter/områder:

- Almene boliger i Svaneparken, etape 3: Kommunalt grundkapitalindskud: 7,5 mio. kr.
- Almene boliger i Stjær: Kommunalt grundkapitalindskud: 6 mio. kr.

- Almene boliger på Kildebjerg: Kommunalt grundkapitalindskud: 10,5 mio. kr.
- Almene boliger på Vestervej, Hørning, inklusiv salg af grund: Kommunalt grundkapitalindskud netto: 2 mio.

Fra 2027 afsættes en årlig ramme på 10 mio. kr. til grundkapitalindskud.

6. Spor 4: Sølund: Strategisporet "Sølund som et center for 'mennesker møder mennesker' i Skanderborg" blev igangsat med sidste års budgetaftale.

Byrådet har truffet følgende beslutning om retning for udviklingen af pavillonerne på Sølund: "Der skal fokuseres på liberale erhverv samt en mulig samling af kommunale institutioner, så området bliver et livligt centrum for mange menneskers hverdag. Det ønskes undersøgt, om en form for fællesskabs- og frivillighedshus i fremtiden kan være en del af Sølund."

En politisk arbejdsgruppe arbejder med forskellige scenarier med udgangspunkt i, at de nuværende funktioner forbliver i området, og at nyindflyttende kommunale institutioner og

liberale erhverv kan opnå synergi – og herunder kan dele lokaler hen over døgnet og hen over ugen.

Der afsættes med budgetaftalen en ramme på 10 mio. kr. i 2022 og 10 mio. kr. i 2023 til renovering. Derudover følger der finansiering med de aktiviteter, som flyttes til Sølund.

Klima og energi

7. Hovedgaden i Låsby etape 4, følgeudgifter: Pengene skal anvendes til rekreative forbedringer i overgangen til Sorring Bæk. Grundet fremtidig planlægning af forsyningens kloakforhold, og de arbejder der skal foretages i denne forbindelse, strækker projektet sig ind i 2021.

8. Arkæologi og klimasikring i Alken Enge og Illerup Ådal: Museum Skanderborg har i dialog med administrationen udarbejdet et kommissorium til sikring af arkæologiske levn i Alken Enge samt klimasikring af tilstødende ejendomme.

Økonomi i projektet:

- Detailprojektering 270.000 kr.
- Geotekniske borerer langs spunds/voldtracé, sætninger mv. 130.000 kr.
- Lodsejerforhandlinger: 30 ejendomme af 15 timer 450.000 kr.
- Myndighedsbehandling 100.000 kr.
- 15 % til uforudsete udgifter 142.500 kr.

I alt 1.092.500 kr.

Der er indhentet prisoverslag på yderligere tre dele i projektet, men de hører hjemme i en fondsfinansieret del af projektet i forbindelse med den endelige realisering.

9.-13. Klima anlæg med medfinansiering. Finansieres af Skanderborg forsyning via taksterne.

Udviklingsstrategi, planstrategi og lokalplaner

14. Torvet i Hørning: Omdannelse af Torvet i Hørning efter krone-til-krone-princippet. Anlægsprojektet er inddelt i etaper. Etape 1 er realiseret i oktober 2018-marts 2019. Etape 2-4 realiseres, når der er rejst midler i lokalsamfundet. Etape 4 kan først realiseres når lokalplan 1130 for Hørning Rådhusgrund er realiseret. Afhængig af indsamling af midler og igangsætning af projekt på rådhusgrunden er det sandsynligt, at størstedelen af midlerne skal anvendes i perioden 2020-2021.

Udviklingsstrategi, køb og salg

15. Strategisk jordkøb (ramme): Byrådet afsætter et beløb i budgettet til køb af arealer. Det sker for at sikre, at Skan-

derborg Kommune forsat kan bygge modne grunde inden for kommuneplanens rammer. Der er tale om et nettobudget. Det vil sige, at hvis kommunen køber arealer og ejendomme til bestemte formål kan der optages lån på 85 % af købssummen. Denne lånoptagelse er ikke budgetlagt.

16. Teknisk ramme bygge modninger: Byrådet afsætter en teknisk ramme til bygge modninger på 25 mio. kr. i udgifter og tilsvarende indtægter. Udgifterne til bygge modning skal holdes inden for denne ramme i 2021-2030.

17-18. Salg af Søkilde og Ryvang: Byrådet har besluttet at afhænde Søkilde og Ryvang, når det er muligt.

19 udgifter ved salg af Ryvang: Salgsomkostninger i forbindelse med salg af Ryvang.

20. Salg af Asylgades børnehus og andre ejendomme: Indtægtsbevilling til salg af Asylgades børnehus og andre ejendomme.

21. Køb af Bjertrupvej 4, Stilling: Beløb til nedrivning.

22. Anebjerg - skovrejsning: Der er i 2007 indgået en 20-årig "Samarbejdsaftale om skovrejsning nordøst for Skanderborg" mellem Skanderborg Kommune, Skanderborg Vandforsyning og Miljøministeriet ved Skov- og Naturstyrelsen. Efter denne aftale refunderer kommunen og vandforsyningen op til 2 mio. kr. årligt af udgifterne til erhvervelse af arealer.

Vej og trafik

23. Sikre veje til skole og fritid: Fra 2013 til og med 2020 har der været afsat en pulje til at trafik sikre skolevejene omkring kommunens skoler. Der er stadig et behov for at forbedre trafik sikkerheden på skolevejene samt veje til sport- og fritidsaktiviteter. Det fortsatte arbejde med trafik sikring af skolevejene udvides til privat- og friskoler.

24. Stitunnel Vurringvej / Ægirsvej: Anlægs midler til en stitunnel under Vurringvej. Anlægget finansieres af vejbidrag; deraf "indtægts"-budgettet. Projektet blev gennemført i 2018, og skal sikre en sikker stiforbindelse fra de nye udstykninger på den sydlige side af Vurringvej.

25. Vejanlæg ved Rådhuspladsen i Hørning: Anlægs midler til områder omkring det tidligere rådhus i Hørning. For at understøtte at lokalplanen giver mest mulig sammenhæng med det øvrige område, er der afsat midler til at udføre en række arbejder på de omkringliggende områder uden for lokalplanområdet.

26. Pulje til cykelstier, stituneller m.v.: For at forbedre forholdene for cyklister, er der behov for en udbygning af cykel- og stinettet, skabe forbindelser, hvor der i dag mangler, og for at sikre trafik sikkerheden for cyklister og bløde trafikanter. Puljen til cykelstier vil anvendes til de projekter der er vur-

deret og prioriteret i prioriteringsmodel for cykelstier. Listen over cykelstiprojekter indeholder flere forskellige projekter. Alt fra cykelstier over større strækninger mellem byer, til mindre fodgænger og stiprojekter i by, hvor eksisterende stisystem bindes sammen.

27. Klimavej ved ovenvande: I forbindelse med byudviklingen på Søtoften i Skanderborg er der udlagt flere nye bebyggelsesområder i Lokalplan 1079 Søtoften. Søtoften, som er offentlig vej, er jf. lokalplanen beskrevet til at skulle indrettes som klimavej for de bebyggede områder. Overfladevandet / klimavandet fra de respektive bebyggelser ledes til vejens (Søtoftens) lavpunkt og derfra gennem riste via rørføring frem til Lillesø.

28. Stitunnel under Låsbyvej ved Veng fællesskole: Anlægget kræver finansielt bidrag fra frivillige. Projektet projekteres i 2020 og forventes gennemført i 2021. Projektet skal sikre en bedre parkeringsløsning ved Veng Skole, både for busser og biler, samt en bedre forbindelse frem til skolen.

29. Udbygning af Herredsvej: I takt med udbygning af erhvervs- og boligområderne ved Herredsvej, er der behov for at opgradere Herredsvej. Dette gøres ved at ændre udformningen, så vejen får et bedre forløb og enkeltrettede fællestier på begge sider af vejen. Projektet opstartes i 2020 på den vestlige del af strækningen. I 2021 forventes opstart af den næste østlige del af strækningen, hvor der også etableres flere rundkørsler ind til de nordliggende boligområder samt ved Blegindvej.

30. Kryds, rute 170 Hørning: Projektet drejer sig om Kapacitetsanalyse/ fremkommelighedsanalyse af strækningen omkring de signalregulerede kryds, der er på rute 170 gennem Hørning. Kapacitet og ventetid ved vigepligtsregulerede kryds skal analyseres som følge af byudvikling og almindelig trafikstigning, og nogle skal evt. signalreguleres bl.a. som følge af Toftegårdsvej-udstyknin. Optimering kan medføre nye anlæg og udbygning eller ombygning af eksisterende, eller evt. ændret eller forbedret trafikstyring.

31. Blegindvej: Projektet opstartes i 2020 på den nordlige del af vejen. Projektet indebærer en omprofilering af vejen så der kommer delt sti i begge sider af vejen. Efterfølgende gennemføres anden del af projektet på den sydlige strækning. Denne del af projektet omfatter videreførelse af stien på den vestlige side af Blegindvej, en bro som sikrer en niveaufri krydsning for kommende skolebørn til den nye skole i Hørning samt en rundkørsel ved Herredsvejen.

32. Trafikanalyser: Der er afsat midler til ekstern rådgiverbistand i forbindelse med trafikanalyser, som skal indgå i den fremtidige planlægning.

33. Infrastrukturprojekter omkring udbygning af Toftegårdsvej: Som følge af planlægning for ny boligudstyknin for et område nord for Toftegårdsvej i Hørning er der afsat anlægsmidler til at forbedre forholdene for særligt de bløde

trafikanter. Der er gennemført en borgerinddragelsesproces til udvælgelse af de trafiktekniske tiltag, som ønskes gennemført for at forberede vej- og stinetet omkring Toftegårdsvej. Det største ønske var at få en stitunnel under Vester Allé og samtidigt forbedre stiforbindelsen fra syd mod nord. Projektet forventes opstartet i marken i efteråret 2020.

34. Kabellægning af luftledninger: Kabellægning af luftledninger i forbindelse med kommunens vejbelysning.

35. Afledte infrastrukturmæssige tiltag af skole-byggeri i Hørning: I forbindelse med det kommende skolebyggeri i Hørning er det nødvendigt med en række afledte infrastrukturmæssige tiltag. Der er afsat 3,5 mio. kr. til disse.

36. Midtbyplanen: Som en del af realiseringen af Politik for Skanderborg Midtby er der afsat anlægsmidler til at ændre på de trafikale forhold i byen for at gøre vejen bedre at færdes langs og på tværs, samt at gøre det hyggeligere at bo og være i midtbyen. Projektet er delt i to dele. Del et som omhandler strækningen af Adelgade fra Mindet til Ole Lund Kirkegaards Stræde er ombygget i 2019 og tiltagene evalueres i efteråret 2020. Del 2 som omhandler Adelgade på strækningen fra Ole Lund Kirkegaards Stræde til Vestergade projekteres i 2021 og anlægges herefter.

37. Kommunale parkeringspladser: Efter vedtagelsen af helhedsplanen for Skanderborg Midtby, blev der foretaget en analyse af, hvad parkeringsbehovet i Skanderborg Midtby ville være, hvis rammen i Kommuneplanen blev benyttet. Samtidig er der i kraft af parkeringsfonden et krav om at kommunen løbende anlægges parkeringspladser. Derfor finansieres dette delvist af de midler som er i p-fonden på ca. 1,9 mio.

38. Genåbning af Stilling Station (Indvies i 2022): Folketinget har vedtaget at sætte bevilling til genåbning af Stilling Station på finansloven. Der er mange elementer, som ikke er indeholdt i statens bevilling; sådanne elementer vil kun blive bygget, hvis kommunen finansierer disse.

De vigtigste af disse elementer er følgende:

- Forpladser
- Parkeringsanlæg
- Ny perronforbindelse (bro/tunnel); herunder trapper fra perroner til bro/tunnel.
- Elevatorer
- Diverse stationsinventar, f.eks. billetautomat, stationsnavneskilte og informationssystemer vedr. køreplaner mv.

39. Trafikafvikling Skanderborg Station: Skanderborg Kommune og DSB har indgået en aftale om medfinansiering af et fælles projekt for at styrke trafik- og parkeringsforholdene ved Skanderborg Station. DSB og Skanderborg Kommune ønsker, at stationsområdet styrkes som trafikalt knudepunkt. Dette indebærer:

- Placering af museet i det tidligere posthus med ny indgang fra øst
- Forbedret trafikafvikling uden fjernelse/væsentlig ændring af DSB's bygningsmasse
- Forbedret kort- og langtidsparkering uden fjernelse/væsentlig ændring af DSB's bygningsmasse

40. Forlængelse af Ørstedvej, Stilling: Der er planer om en privat erhvervsudstyknig i området nord for motorvejen i Stilling. I forbindelse hermed er det nødvendigt at forlænge Ørstedvej og udvide en eksisterende vej Dørupvej. Projektet skal betales af den private udstykker, men Skanderborg Kommune bliver nødt til forskudsmæssigt at betale projektet. Efterhånden som etaperne i erhvervsudstyknigen realiseres, skal udstykkeren betale for vejen. Det forventes at Skanderborg Kommune skal stå i forskud med i alt ca. 5 mio. kr.

41. Forlængelse af Ørstedvej, Stilling, vejbidrag: Dette er vejbidraget i forbindelse med anlæg nr. 40 ovenfor.

42. Vejanlæg ved ny børnehave, Sølund: I forbindelse med realiseringen af Lokalplan 1150 for Daginstitution ved Dyrehaven i Skanderborg, er der behov for etablering af vej- og parkeringsanlæg til daginstitutionen. Daginstitutionen vil rumme faciliteter til omkring 140 børn og dertilhørende personale, og der er dermed udarbejdet et forslag til indretning af vej- og parkeringspladser som også angivet i lokalplan 1150.

43. Herredsvejens tilslutning til Beder-Beringvej (+forundersøgelse): Aarhus Kommune planlægger at etablere den såkaldte Bering-Beder Vej inden for den nærmeste årrække. Med denne ansøgning ønskes der iværksat et arbejde sammen med Aarhus kommune angående undersøgelser af mulige linjeføringer for Herredsvejens forlængelse frem til Bering-Beder Vejen. Endvidere ønskes der iværksat undersøgelser af de trafikale konsekvenser ved anlægning af en sådan vejforbindelse; herunder ændring af trafikmønstret i Hørning By. Der skal endvidere laves et økonomisk overslag for vejanlægget. Forundersøgelsen giver således et beslutningsgrund vedrørende anlæg af en evt. forbindelse til Bering-Beder Vejen.

Projektet omfatter en forlængelse af Herredsvejen frem mod den nye vej i Aarhus Kommune som udføres i Aarhus kommune. Vejen vil betyde en aflastning af rute 170 gennem Hørning By. Vejstilslutningen er delvis beliggende i Aarhus, og projektet skal derfor udføres i samarbejde med Aarhus Kommune. Linjeføring for vejen er pt. ikke fastlagt, og der er mange hensyn til bl.a. miljø og landskab, som skal håndteres. Udgiften til vejanlægget anslås til i alt 30 mio. kr.

44. Forlængelse af Scandiavej, Låsby: I forbindelse med mulig udbygning af erhvervsområdet ved motorvejen i Låsby, skal Scandiavej m.v. udbygges for at vejbetjene de nye områder.

45. Ændret vej- og stistruktur omkring Ry-hallerne: I forbindelse med planlægning af området for offentlige formål ved Knudhulvej i Ry skal der anlægges nye veje og stier i området.

Internt i området skal der derefter udføres diverse veje og stier.

46. Udvidelse af Lundhøjvej, Ry: I forbindelse med mulig udbygning af erhvervsområde ved Lundhøjvej i Ry skal Lundhøjvej opgraderes, og andre veje anlægges for at betjene området.

47. Nye vejanlæg ved Langvad Bakker, Låsby: I forbindelse med planlægning af større boligudviklingsområde og ny daginstitution i Låsby skal den eksisterende vej Klankallevej opgraderes frem til den planlagte institution. Samtidig skal torveområdet ved Låsby Kirke ombygges, og der skal udføres mindre trafikale ændringer på Hovedgaden.

48. Fortov langs Hjarsbækvej, Gl. Rye: Restbeløb fra fortovet. Restbeløbet anvendes til mindre stipprojekter.

49. Udvidelse af Stilling Landevej (+forundersøgelse): Forundersøgelser, herunder skitseforslag og vurdering af arealerhvervelsesomfang og støjforhold forud for evt. senere VVM-screening og detailprojektering, for udvidelse af Stilling Landevej og Randersvej fra 2 til 4 spor på strækningen fra Højvangen til E45, Skanderborg N. Projektet indeholder:

- Vurdering af trafikmængder, kapacitet og krydsudformning / styringsprincipper
- Vurdering og skitsering af optimeret vejforløb og udformning
- Indledende vurdering af arealerhvervelse, afvanding, miljøforhold, fredninger mv.
- Skitseforslag med anlægsoverslag

Det samlede anlægsoverslag lyder på 120-135 mio. kr.

Stilling Landevej og Randersvej er i dag hårdt belastet på strækningen mellem Højvangen og motorvejstilslutningen på Randersvej. Det er kommunens stærkest befærdede vejstrækning, og der er i myldretiden omfattende kødannelser med store ventetider for trafikanterne til følge. Vejen foreslås derfor udvidet fra 2 til 4 spor på strækningen, hvorved der opnås en betydelig forbedring af fremkommeligheden. Endvidere tænkes prioritering vendt ved Stilling, således at det er trafikken op mod motorvejen der får første prioritet.

50. Udskiftning af elpærer til LED belysning på gadelamper: Skanderborg Kommune har omkring 16.500 lyspunkter, hvoraf de 10.000 endnu ikke er udskiftet til LED. Byrådet ønsker at udskifte 800 armaturer til fast LED årligt, svarende til en udgift på 3 mio. kr. om året. I 2020 er investeringerne fordoblet til en værdi af 6 mio. kr., i lyset af coronakrisen, ved sag på Byrådet d. 29/4-2020. Da der er tale om energibesparende investeringer, som der er fuld låneadgang til, lånefinansieres udgifterne.

Beregnet besparelse (skøn) ved investeringer på 3 mio. kr. pr. år:

- Energibesparelse pr. år: 148.149 KW/h

- CO2 besparelse pr. år: 71,1 tons
- Strømbesparelse pr. år: 245.000 kr.

51. *Vejanlæg Niels Bohrsvej/Randersvej*

Det signalregulerede kryds ved Randersvej – Niels Bohrs Vej har nået kapacitetsgrænsen, og kan ikke simpelt optimeres yderligere. En større ombygning og udvidelse er påkrævet. Der vil i de kommende år ske en yderligere belastning af krydset som følge af den igangværende store erhvervsudstyknings ved Niels Bohrs Vej, samt almindelig trafikstigning som følge af vækst i Skanderborg Kommune.

Forudsætninger for det ønskede budgetbeløb:

- Det anførte beløb er bedste skøn pt. og vil blive detaljeret ved et kommende skitseprojekt
- Krydset påregnes udbygget med ekstra kørespor, ny signalstyring og koordineret med de nærliggende rampekryds (Vejdirektoratet)

52. *Reserveret til særlige cykelstier m.v.*

Projektet omfatter særlige cykelstier mv.

Dagtilbud for 0-6 -årige

53. *OPP (Offentligt-Privat-Partnerskab) anlægsydelse:*

Ydelse vedrørende Hørning Børneunivers.

54. *Daginstitution i forbindelse med ny skole i Hørning:*

Byrådet vedtog i januar 2020:

- at etablering af ny daginstitution i Hørning fremrykkes til 2022 og indarbejdes i udbudsmaterialet for ny skole i Hørning,
- at kapaciteten i den nuværende institution Rosenvænget bliver en del af den nye daginstitution.

55-56. *Sammenlægning dagtilbud og skole Gl. Rye:* I forbindelse med Budget 2017 blev besluttet at afsætte midler til en analyse af muligheden for at lave en fysisk sammenlægning af institutioner i henholdsvis Gl. Rye og Stjær – daginstitution og skole. I samarbejde med SMAK Architects er der udarbejdet mulighedsstudier i forhold til eventuel fysisk sammenlægning i Gl. Rye. Analysen er blevet behandlet i Undervisnings- og Børneudvalget, Økonomiudvalget og Byrådet i august måned 2019 (4. september i Byrådet), hvor analysen er vedlagt sagsfremstillingen.

I analysen er udarbejdet økonomiske scenarier for nybyggeri af institutionen ved skolen, henholdsvis på den eksisterende matrikel. Der er tale om grove overslag for økonomien, hvorfor det afsatte beløb er med en vis usikkerhed.

Den nuværende normerede kapacitet i Bison er 70 børnehavebørn og 13 vuggestuebørn

Scenarierne for en ny institution ved skolen bygger på en

kapacitet på 110 børnehavebørn og 14 vuggestuebørn. Den nuværende normeringssituation og befolkningsprognosen tilsiger, at det samlet vil dække det fremadrettede behov, dog med den fleksibilitet, at der skal kunne konverteres fra børnehavempladser til vuggestuepladser (da 14 vuggestuepladser er lidt mindre end det faktiske behov).

Nybyggeriet vil således kunne erstatte det nuværende forslag om udbygning af kapaciteten i Bison. Overslag fra Byg og Ejendom peger endvidere på et behov for renovering af Bison (ventilation, delvis udskiftning af døre/vinduer samt reparation af tag) til en anslået udgift på 1,1 mio. kr.

Der skønnes en anlægsudgift på 23 mio. kr. med forbehold for den endelige projektering, herunder i forhold til vejbetjening og erhvervelse af grund. De økonomiske scenarier fra SMAK-analysen indeholder således ikke udgifter til evt. grundkøb, vejanlæg m.v.

Såfremt der i stedet bygges på den eksisterende matrikel, vil der skulle afsættes driftsmidler til leje af modulbyggeri til ”genhusning” af børnene i byggeperioden.

Der er i budgetforlig 2021 tale om ændret periodisering af eksisterende projekt/budget, idet planmæssige udfordringer i forhold til lokalplan mv. forventes at medføre en ændret tidsplan for færdiggørelse af projektet.

57. *Kapacitetsudvidelser og renoveringsprojekt:*

- Løbende tilpasning af kapacitet
- Akutte renoveringsbehov, der ikke var kendte ved budgetlægningen
- Imødegåelse af eventuelle påbud fra Arbejdstilsynet
- Fysiske tilpasninger i forhold til faglokaler, pædagogiske læringscentre, generel modernisering mv.

58. *Sammenlægning af dagtilbud & skole Stjær:*

Baggrund:

I forbindelse med Budget 2017 blev besluttet at afsætte midler til en analyse af muligheden for at lave en fysisk sammenlægning af institutioner i henholdsvis Gl. Rye og Stjær – daginstitution og skole.

I samarbejde med TRANSFORM er der udarbejdet en helhedsplan i forhold til eventuel fysisk sammenlægning i Stjær. Analysen er blevet behandlet i Undervisnings- og Børneudvalget, Økonomiudvalget og Byrådet i august måned 2019 (4. september i Byrådet), hvor analysen er vedlagt sagsfremstillingen.

På den baggrund blev oprindeligt afsat godt 18 mio. kr. til etablering af dagtilbud i tilknytning til Stjærskolen.

I forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet etableres en landsbyordning i Stjær. Der er ledig kapacitet på

Stjærskolen, som sammen med en tilbygning skal anvendes til nyt dagtilbud til erstatning for det nuværende.

Det er i bilaget til ovennævnte aftale skønnet, at en indflytning på Stjærskolen vil medføre anlægsudgifter på 15 mio. kr. Der er endnu ikke lavet et egentligt materiale på selve indflytning og ombygning ud fra beløbet på de 15 mio. kr. Samtidig forudsættes en fremrykning af det oprindelige projekt med ca. 1 år.

I anlægsbeløbet indgår heller ikke et eventuelt provenu for den nuværende grund/bygninger for Stjær Dagtilbud.

59. Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet - Galten/Skovby i 2021 og 2022

Baggrund for projektet:

Der er fortsat et stigende pres på kapaciteten af dagtilbudspladser i Galten og Skovby. Samtidig er dele af den nuværende normerede kapacitet af midlertidig karakter i Porskjær, hvor leasingperioden udløber i 2020/2021 (med mulighed for 2 års forlængelse).

Den nye befolkningsprognose udarbejdet i marts 2020 viser et fortsat behov for at etablere nyt institutionsbyggeri i Galten/Skovby.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

- Kapacitet på 40 vuggestuepladser og 100 børnehavepladser
- Institutionsstørrelse på ca. 1.100 m². med udgangspunkt i kvalitetsniveau B (nettoareal på 4,5 m² pr. vuggestuebarn og 3,5 m² pr. børnehavebarn. Dertil kommer fællesrum, køkken, personalefaciliteter etc. Nettoarealet ganges derfor med en faktor 2,5)
- En m² pris på 23.000 kr. pr. m²., der ud over bygning og rådgivning dækker p-plads og legeplads (nøgletal for byggeri, 2018K4 fremskrevet til 2020 niveau). I nøgletallet indgår 10 pct. til uforudsete udgifter, hvilket er under normal standard, men begrundet i selvstændig budgetlægning til køb af grund, vejanlæg etc.
- Beløb til køb af grund, vejanlæg etc. på 2,5 mio. kr.
- 10.000 kr. pr. barn til inventar
- Anlægssummen er efterfølgende fratrukket 10 pct. jf. budgetaftalen for 2020-2023

Bemærkninger til tidsplanen:

- Det forudsættes, at eventuelt grundkøb og godkendelse af lokalplan er på plads foråret 2021, således institutionen står klar til august 2022.
- Det skønnes, at ca. 1/3 af udgiften falder i 2021 (herunder eventuelt grundkøb), mens ca. 2/3 af udgiften falder i 2022.

Kapacitet dagtilbudsområdet – Galten/Skovby i 2024 og 2025:

Baggrund for projektet:

Der er fortsat et stigende pres på kapaciteten af dagtilbudspladser i Galten og Skovby. Samtidig er dele af den nuværende normerede kapacitet af midlertidig karakter i Porskjær, hvor leasingperioden udløber i 2020/2021 (med mulighed for 2 års forlængelse).

Den nye befolkningsprognose udarbejdet i marts 2020 viser et fortsat behov for at etablere nyt institutionsbyggeri i Galten/Skovby.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

- Kapacitet på 40 vuggestuepladser og 100 børnehavepladser
- Institutionsstørrelse på ca. 1.100 m². med udgangspunkt i kvalitetsniveau B (nettoareal på 4,5 m² pr. vuggestuebarn og 3,5 m² pr. børnehavebarn. Dertil kommer fællesrum, køkken, personalefaciliteter etc. Nettoarealet ganges derfor med en faktor 2,5)
- En m² pris på 23.000 kr. pr. m²., der ud over bygning og rådgivning dækker p-plads og legeplads (nøgletal for byggeri, 2018K4 fremskrevet til 2020 niveau). I nøgletallet indgår 10 pct. til uforudsete udgifter, hvilket er under normal standard, men begrundet i selvstændig budgetlægning til køb af grund, vejanlæg etc.
- Beløb til køb af grund, vejanlæg etc. på 2,5 mio. kr.
- 10.000 kr. pr. barn til inventar
- Anlægssummen er efterfølgende fratrukket 10 pct. jf. budgetaftalen for 2020-2023

I forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet indgår en analyse af fremtidig sikring af kapacitet i Galten/Skovby, herunder mulighed for skovbørnehaver. På den baggrund er budgetbehovet forudsat reduceret med ca. 5 mio. kr. – fra 26,4 mio. kr. til 21 mio. kr.

Bemærkninger til tidsplanen:

- Det forudsættes, at eventuelt grundkøb og godkendelse af lokalplan er på plads foråret 2024, således institutionen står klar til august 2025.
- Det skønnes, at ca. 1/2 af udgiften falder i 2024 (herunder eventuelt grundkøb), og ca. 1/2 af udgiften falder i 2025.

60. Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet - Låsby (periodiseret i forhold til Langvad Bakker og afsatte pulje til kapacitetsudvidelser): Baggrund for projektet:

Der er oprindeligt afsat godt 24 mio. kr. til etablering af nyt institutionsbyggeri i Låsby med en kapacitet på 75 børnehavepladser og 30 vuggestuepladser.

I forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet forudsættes det, at en ny institution i stedet etableres i den bygning, der i dag huser specialtilbuddet afdeling D i Låsby.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et skønnet beløb til ombygning og indretning af den nuværende afdeling D til daginstitution. Tidligere afsat beløb byggede forudsætningsmæssigt på etablering af ny institution – inkl. afsatte midler til eventuelt køb af grund og etablering af vejanlæg frem til institutionen.

Bemærkninger til tidsplanen:

Det er forudsat, at ombygning og indretning sker i 2025 og 2026 og dermed en forskydning i forhold til det oprindelige forslag om udvidelse af kapaciteten i Låsby (afsat midler i 2024 og 2025).

61. Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet – Ry: Der vil være behov for yderligere udvidelse af kapaciteten i 2024/2025, jf. befolkningsprognosen.

62. Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet – Stilling:

Befolkningsprognosen viser et behov for at etablere nyt institutionsbyggeri med en kapacitet på 75 børnehavepladser og 30 vuggestuepladser. Igangsætning skal ske således, at institutionen står klar inden 2026. Den endelige placering af institutionen er ikke afklaret, men den samlede anlægssum på 24,5 mio. kr. bygger på følgende forudsætninger:

- Kapacitet på 75 børnehavepladser og 30 vuggestuepladser
- En størrelse på institutionen på samlet 1.000 m² (nettoareal pr. vuggestuebarn på 4,5 m² og nettoareal pr. børnehavebarn på 3,5 m². Dertil kommer grupperum, fællesrum, produktionskøkken mv. Nettoarealet ganges således med en faktor 2,5)
- En m² pris på 22.500 kr., der ud over bygningen dækker p-plads og legeplads (nøgletal for byggeri, 2018K4, indeks 104,8). I nøgletallet indgår 10 procent til uforudsete udgifter
- Inventar mv. (10.000 kr. pr. barn)
- Beløb til køb af grund, vejanlæg etc. på 2,5 mio. kr.
- Anlægssummen er fratrukket 10 pct. jf. budgetaftalen for 2020-2023

63. Udvidelse af kapacitet dagtilbudsområdet – Virring:

Baggrund for projektet:

Befolkningsprognosen viser et behov for at etablere nyt institutionsbyggeri med en kapacitet på 60 børnehavepladser og 20 vuggestuepladser. Igangsætning skal ske således, at institutionen står klar inden 2027.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Den endelige placering af institutionen er ikke afklaret, men den samlede anlægssum på 15,6 mio. kr. bygger på følgende forudsætninger:

- Kapacitet på 60 børnehavepladser og 20 vuggestuepladser
- En størrelse på institutionen på samlet 750 m² (nettoareal pr. vuggestuebarn på 4,5 m² og nettoareal pr. børnehavebarn på 3,5 m². Dertil kommer grupperum, fællesrum, produktionskøkken mv. Nettoarealet ganges således med en faktor 2,5)
- En m² pris på 22.500 kr., der ud over bygningen dækker p-plads og legeplads (nøgletal for byggeri, 2018K4, indeks 104,8). I nøgletallet indgår 10 procent til uforudsete udgifter
- Inventar mv. (10.000 kr. pr. barn)

Beløb til køb af grund, vejanlæg etc. på 2,5 mio. kr.

64. Etablering af dagtilbud i det nuværende Hørningskolen:

Baggrund for projektet:

I forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet foreslås Hørningskolen flyttet til andre rammer på Sølund. Det frigør kapacitet i Hørning til brug for etablering af dagtilbud og dermed erstatte det nuværende modulbyggeri ved Elgårdsminde og Toftelunden, som er midlertidigt.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et skøn over udgifterne til ombygning af Hørningskolen.

65. Flytning af Veng Børnehus til Veng Fællesskole

Baggrund for projektet:

Med henblik på at optimere kapacitetsudnyttelsen på Veng Skole og Børnehus og minimere de fremtidige anlægsinvesteringer, flyttes Veng Børnehus fra de nuværende rammer og ind i Veng Skoles bygninger.

De eksisterende lokaler tilknyttet Veng Børnehus er i dårlig stand og udfases, hvorefter arealerne udlægges til friarealer.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et skønnet beløb til renovering og ombygning af Veng Skole, så den kan rumme det nuværende Veng Børnehus. I beløbet indgår udgifter til nedrivning og bortskaffelse af de eksisterende lokaler for Veng Børnehus.

Som konsekvens af afsættelse af beløbet på 10 mio. kr. er anlægsrammen til kapacitetsudvidelser og renoveringsprojekter samtidig nedsat med samlet 9 mio. kr. for årene 2024 og 2025.

Skoler og pædagogiske fritidstilbud

66. Renovering/optimering ventilation/indeklima skolerne:

Pulje til udbedring af ventilations- og indeklimaforhold på skolerne.

67. Ramme til jordkøb m.v. vedr. skolebyggeri i Hørning: I forbindelse med det kommende skolebyggeri i Hørning er der afsat 8,5 mio. kr. til jordkøb m.v.

68.-69. *Anlægsydelse - skole og idrætsfaciliteter i Hørning:* Skole og idrætsfaciliteter skal leasingfinansieres. Der er tale om et anslået beløb. Fra 2023 er der afsat en leasingydelse, der skal betales til kommunernes fælles kreditforening.

Beløbet til idrætsfaciliteter er afsat 2022.

70. *Renovering af Højboskolen:* Højboskolen skal gå fra en 2-3 sporet skole til en ren 3-sporet skole. Projektet og økonomien er tilvirket på baggrund af Indretnings- og ombygnings-scenarier fra Aarstiderne Arkitekter.

Forudsætningerne for økonomien i projektet er:

- Entreprise 25,8 mio. kr.
- Øvrige omkostninger 4,5 mio. kr.
- Uforudsete udgifter 4,1 mio. kr.
- Rådgivning 6,1 mio. kr.

I alt 40,5 mio. kr.

71. *Renovering og ombygning, Skovbyskolen:*

Oprindeligt var afsat midler til kapacitetsudvidelse på Skovbyskolen, da elev- og klassetalsprognosen viste et behov for udvidelse af skolen.

Med forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet flyttes det nuværende specialtilbud Center Skovby til Skanderborg. Derved frigøres lokaler i et omfang, hvor det stigende elevtal kan rummes inden for de nuværende m².

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et groft skøn over udgifterne til renovering og ombygning af skolen.

72. *Ny skole i Ry med placering v. Ry-hallerne*

Baggrunden for projektet er det stigende elevtal i Ry-området, som fremgår af den seneste elevprognose som viser at der på kommuneplan vil komme ca. 30 % flere elever frem mod 2036/2037. Stigningen er ikke jævnt fordelt henover kommunen eller de enkelte år.

I Ry-området er stigningen særligt markant og kendetegnet ved at ligge tidligt i perioden. Den forventede stigning i elevtallet medfører, at Mølleskolen allerede fra 2022/2023 vil mangle klasselokaler.

Mulighederne for at udbygge Mølleskolen vurderes til at være tæt på udtømte og derfor foreslås der afsat anlægsmidler til etablering anden udvidelse af kapaciteten i Ry. Det foreslås ligeledes at der igangsættes en analyse af hvordan denne udvidelse bedst kan udmøntes.

I analysen skal der ses på forskellige muligheder for en fordeling af klasser og spor i Ry-området, herunder med inddragelse af de eksisterende faciliteter på Mølleskolen. Et fokuspunkt i analysen bør være, at de eksisterende lokaler samt udvidelsen er rentable både pædagogisk og økonomisk.

I tilfælde af beslutning om etablering af en ny skole i Ry, vil den ledelsesmæssige organisering i området have direkte indflydelse på afledte udgifter – eller besparelser på driften.

I beregningen af anlægsudgifterne er der taget udgangspunkt i de forudsætninger og nøgletal der er anvendt i strukturanalysen, disse uddybes i nedenstående uddybning af forudsætningerne for det ønskede budgetbeløb. Der er således ikke korrigeret for de 10 % reduktion i anlægsudgifter der blev besluttet med Budget 2020-2023.

Forudsætninger for det ønskede budgetbeløb:

- Der tages udgangspunkt i de m²-priser der anvendes i strukturanalysen. For tilbygning af klasselokaler regnes der med en med en m²-pris på 22.300 kr. For tilbygning af faglokaler regnes der med en m²-pris på 25.800 kr. For nybyg regnes der ligeledes med en m²-pris på 25.800 kr.
- Der arbejdes med en forudsætning om samlet set 200 m² pr. klasse, dette er inklusiv gangarealer, toiletfaciliteter, personalefaciliteter etc. For faglokaler arbejdes der med en forudsætning på 150 m² pr. faglokale.
- Det vurderes at der vil være behov for etablering af ca. 6.000 m² i Ry-området. Den foreslåede analyse skal afklare i hvilket omfang der bliver tale om tilbygninger eller nybygninger, men under forudsætning af at udbygningsmulighederne ved Mølleskolen anses som værende tæt på fuldt udnyttede, ligges der til grund at hovedparten af de nye m² etableres som nybyg.
- Baseret på ovenstående vurderes der et behov for et anlægsbudget på 150,0 mio. kr.

73.-74.: *Fokusområder - skolerne, jf. SMAK-analysen/ Ramme til modernisering – skolerne:* Analysen fra SMAK, viste et samlet behov for modernisering – inkl. særlige fokusområder. Der efterfølgende afsat beløb til skolerne i Hørning, samt specialskolerne Columbuskolen og Afdeling D. Herefter er der afsat:

- beløb til særlige fokusområder, dvs. områder, hvor der er behov for snarlig eller akut bearbejdning.

Det kan være manglende eller mangelfulde faglokaler

- beløb til modernisering.

75. *Skolekapacitet i Hørning:* Der afsættes et samlet beløb på 91,3 mio. kr. over 2 år til etape 2 - færdiggørelse af den ny skole i Hørning således, den bliver fuldt udbygget og kan rumme 0-9. klasse. Der er tale om et anslået beløb.

76. *Tilpasning af kapacitet på skoleområdet, Låsby:*

Baggrund for projektet:

Oprindeligt var afsat midler til kapacitetsudvidelse på Låsby Skole, da elev- og klassetalsprognosen viste et behov for udvidelse af skolen.

Med forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet flyttes det nuværende specialtilbud Afdeling E til Skanderborg. Derved frigøres lokaler i et omfang, hvor det stigende elevtal forventes at kan rummes inden for de nuværende m².

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et groft skøn over udgifterne til renovering og ombygning af skolen.

77. Tilpasning af kapacitet på skoleområdet i Stilling

Baggrunden for projektet er det stigende elevtal i Stillingområdet, som fremgår af den seneste elevprognose som viser at der på kommuneplan vil komme ca. 30 % flere elever frem mod 2036/2037. Stigningen er ikke jævnt fordelt henover kommunen eller de enkelte år.

I Stilling udløser elevprognosen et behov for 8 klasselokaler på almenområdet og 1 klasselokale på specialundervisningsområdet, samlet set 9 klasselokaler frem mod 2036/2037. Behovet på almenområdet kommer fra 2020/2021 og frem mod 2036/2037. Behovet på specialundervisningsområdet ligger i slutningen af perioden. Det vurderes som mest hensigtsmæssigt, at lave kapacitetsudvidelsen i starten af perioden.

Det øgede antal elever medfører desuden et behov for etablering af 2 faglokaler ud over de eksisterende Stilling.

Ovenstående kapacitetsudvidelse skal laves som tilbygninger ved Stilling. Der er ikke behov for etablering af nye faglokaler, da den eksisterende faglokalekapacitet kan rumme stigningen.

I beregningen af anlægsudgifterne er der taget udgangspunkt i de forudsætninger og nøgletal der er anvendt i strukturanalysen, disse uddybes i nedenstående uddybning af forudsætningerne for det ønskede budgetbeløb. Der er således ikke korrigeret for de 10 % reduktion i anlægsudgifter der blev besluttet med Budget 2020-2023.

Forudsætninger for det ønskede budgetbeløb:

Der tages udgangspunkt i de m²-priser der anvendes i strukturanalysen. For tilbygning af klasselokaler regnes der med en med en m²-pris på 22.300 kr. For tilbygning af faglokaler regnes der med en m²-pris på 25.800 kr.

Der arbejdes med en forudsætning om samlet set 200 m² pr. klasse, dette er inklusivt gangarealer, toiletfaciliteter, personalefaciliteter etc. For faglokaler arbejdes der med en forudsætning på 150 m² pr. faglokale.

Med udgangspunkt i de forudsætninger som anvendes i strukturanalysen vil en tilbygning af 8 lokaler til almenundervisning, 1 lokale til specialundervisning og 2 faglokaler medføre en anlægsudgift på anslået 47,8 mio. kr.

I forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet er forudsat ændrede distriktsgrænser mellem Stilling, Virring og Niels Ebbesen Skole. Det forudsættes derfor, at behovet for udvidelse i Stilling Skole reduceret i forhold til det oprindelige forslag med 17 mio. kr. – fra 47 mio. kr. til 30 mio. kr.

78. Etablering af nye rammer for Hørningskolen:

Baggrund for projektet:

I forslaget til ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet foreslås flytning af Hørningskolen til Sølund. Det skyldes:

- Skolen er vokset ud af sine nuværende rammer og har øget kapacitetsbehov
- Der er behov for at etablere lokalefaciliteter, der understøtter børnenes særlige behov
- Der kan med fordel ske etablering af tværfagligt samarbejde med Sølund

Forudsætninger for det ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et groft skøn over udgifter til renovering og ombygning af bygning på Sølund.

79. Udvidelse af tilbud – Jeksendalskolen

Kapaciteten på Jeksendal er i dag fuldt udnyttet. Den opdaterede elevprognose viser et øget pres på Jeksendal frem mod 2035/2036, således at der samlet set mangler 3 klasselokaler. Presset begynder fra 2020/2021 og frem, og det anbefales derfor at nedenstående anlæg iværksættes i starten af perioden.

Det vil ikke være muligt at udvide Jeksendal yderligere, grundet de gældende regler på området og Jeksendals beliggenhed. Det foreslås derfor, at man bygger videre på de eksisterende samarbejde med Veng Skole, hvormed en del af Jeksendals aktiviteter varetages på Vengskolen.

Der er i dag ledig lokalekapacitet på Veng Skole og vil også være det fremadrettet ifølge prognosen. Der vil dog være brug for en tilpasning og mindre udbygning af bygningerne i Veng, i forhold til at få plads til eleverne fra Jeksendal.

I beregningen af anlægsudgifterne er der taget udgangspunkt i de forudsætninger og nøgletal der er anvendt i strukturanalysen, disse uddybes i nedenstående uddybning af forudsætningerne for det ønskede budgetbeløb. Der er således ikke korrigeret for de 10 % reduktion i anlægsudgifter der blev besluttet med Budget 2020-2023.

Forudsætninger for det ønskede budgetbeløb:

- Der tages udgangspunkt i de m²-priser der anvendes i strukturanalysen. For tilbygning af klasselokaler regnes der med en med en m²-pris på 22.300 kr. For tilbygning af faglokaler regnes der med en m²-pris på 25.800 kr.
- Der arbejdes med en forudsætning om samlet set 200 m² pr. klasse, dette er inklusivt gangarealer, toiletfaciliteter, personalefaciliteter etc. For faglokaler arbejdes der med en forudsætning på 150 m² pr. faglokale.
- I Veng vil der være tale om en kombination af tilbygning af lokaler i mindre omfang samt renovering og ombygning af eksisterende lokaler. I beregningen af det anslåede anlægsbehov er der taget udgangspunkt i om- og tilbygninger svarende til ca. 600 m². Dette medfører et anslået anlægsbehov på 13,0 mio. kr.

80. Flytning af Afdeling D fra Låsby Skole

Baggrund for projektet:

Med udgangspunkt i aftale om ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet flyttes Afdeling D til en anden lokalitet end Låsby Skole. Derved frigøres lokaler til brug for en ny daginstitution i Låsby.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et skønnet beløb til ombygning og indretning til specialtilbud.

Bemærkninger til tidsplanen:

Det er forudsat, at ombygning og indretning sker i 2025 i sammenhæng med, at der er bygget en ny skole i Ry.

81. Etablering af Center Skovby ved Campus Skanderborg

Baggrund for projektet:

Med udgangspunkt i aftale om ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet skal der etableres et specialtilbud i tilknytning til Campus og Ungdomsskolen, hvor Center Skovby fra Skovbyskolen flytter til.

Specialtilbuddet vil blive koblet på vidensklyngen, der etableres ved Niels Ebbesen Skolen.

Specialtilbuddet etableres i ledig kapacitet/lokaler i forbindelse med Campus Skanderborg (Finlandsvej).

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et skønnet beløb til ombygning og indretning til specialtilbud.

Bemærkninger til tidsplanen:

Det er forudsat, at ombygning og indretning sker i 2021 således, specialtilbuddet kan etableres med virkning fra skoleåret 2021/2022.

82. Ombygning af Niels Ebbesen Skolen til etablering af Afdeling E fra Låsby Skole

Baggrund for projektet:

Med udgangspunkt i aftale om ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet skal der etableres et specialtilbud på Niels Ebbesen Skolen, hvor afdeling E fra Låsby Skole flytter til.

Specialtilbuddet vil blive koblet på vidensklyngen, der etableres ved Niels Ebbesen Skolen. Specialtilbuddet etableres i ledig kapacitet/lokaler på skolen.

Forudsætninger for de ønskede budgetbeløb:

Der er tale om et skønnet beløb til ombygning og indretning til specialtilbud.

Bemærkninger til tidsplanen:

Det er forudsat, at ombygning og indretning sker i 2021 således, specialtilbuddet kan etableres med virkning fra skoleåret 2021/2022.

83. Spor 1: Pulje til øget investerings-behov ved fravalg af ny struktur på skole- og dagtilbudsområdet

Byrådet har efter indstilling fra Undervisnings- og Børneudvalget sendt forslag til ny struktur på daginstitutioner og skoler m.v. i høring. Forligspartierne er enige om, at ingen på forhånd har taget stilling til det forslag om ændret dagtilbud- og skolestruktur, som Byrådet netop har sendt i høring, herunder også spørgsmålet om skolelukninger. Partierne afventer den igangværende høring af strukturforslaget, inden der træffes endelige beslutninger om strukturforslagene. Partierne er også enige om, at de står frit ved den endelige behandling af strukturforslaget.

Vælger Byrådet efter høringen at forkaste forslaget i sin helhed, vil der blive brug for yderligere 80 mio. kr. på anlægs-siden. Disse midler er indsat i investerings-oversigten fra 2025, men finansieringen er ikke fundet og skal derfor - hvis det bliver aktuelt - findes i forbindelse med budgetaftalen for 2022 – enten ved at reducere i andre anlæg eller ved at gennemføre besparelser i den ordinære drift.

84. Spor 1: Pulje til kapacitetstilpasning med særligt fokus på bæredygtige, fleksible løsninger

For at tage højde for kapacitetsudfordringerne og sikre fleksibiliteten ved fremtidige, skiftende børne- og elevtal skal der yderligere fokus på bæredygtige, fleksible modulbyggerier, der kan flyttes efter behov. Forligspartierne ønsker at sikre fleksible løsninger, der er bæredygtige i henhold til kommunens bygningspolitik. Samtidig bør rammerne i forhold til eksempelvis planlægning, p-norm mv. konkret kunne tilpasses, således at fleksible modulbyggerier efter behov hurtigt kan bringes i anvendelse for at imødegå kapacitetsudfordringerne. Administrationen anmodes derfor om at udarbejde et forslag til en standard for brug af fleksible modulbyggerier, der balancerer de forskellige hensyn og kommunens politikker. Administrationen bedes samtidig sikre det nødvendige planmæssige grundlag for placering af institutionsbyggeri, hvad enten der er tale om fleksibelt eller permanent byggeri. Der afsættes 5 mio. kr. i både 2021 og 2022 til kapacitetstilpasning på skole- og dagtilbudsområdet, hvor der skal være et særligt fokus på bæredygtige, fleksible modulbyggerier.

Ældre

85. Ny køkkenstruktur på ældreområdet og Sølund: Byrådet besluttede på møde d. 24/6-20 at give tillægsbevilling til ny køkkenstruktur på Sølund. Byggeriet af det nye køkken indebærer nye køleinstallationer, ventilation og vognvasker.

86. Plejeboligplan i Galten: Budgetbeløbene stammer fra tidligere års investeringsoversigt. Her var der forudsat følgende:

- Nettoanlægsudgifterne til boligerne er under forudsætning af etablering af 89 boliger (86 permanente og 3 midlertidige døgndækkede pladser) i henhold til befolkningsprognosen.

- Udgifterne til servicearealer og fællesskabsarealer er afsat med udgangspunkt i anlægsudgifterne for nyt plejecenter i Ry, ud fra et forholdsmæssigt skøn i forhold til antallet af boliger.

87- 88 Plejeboliger Skanderborg (Dagmargården): Der afsat beløb til etablering af boliger og servicearealer på Dagmargården i samarbejde med SAB (Skanderborg Andelsboligforening). Til boligdelen drejer det sig om indskud i landsbyggefonden; "Grundkapital". Der ligger også 3,8 mio. kr. på en finanskonto til grundkapital vedrørende dette projekt. I alt altså 11,5 mio. kr. til boligdelen = grundkapital.

89. Sammenlægning af midlertidige pladser Kildegården: De midlertidige pladser samles på Kildegården. Det forudsætter at der skabes fysisk kapacitet hertil. Der afsættes 10,8 mio. kr. i årene 2023 og 2024 til tilpasninger på Kildegården. Tilpasningen er beskrevet i "Analyse af sammenlægning af midlertidige døgndækkede plaser" fra maj 2019.

90. Midler til imødegåelse af usikkerheder i forhold til behovet for plejeboliger: Prognosen for plejeboligkapaciteten frem mod 2030 er opdateret med udgangspunkt i den nye befolkningsprognose, byrådsbeslutninger vedrørende nuværende plejeboligkapacitet og opdateret model for dækningsgrad.

Der kan blive behov for yderligere plejeboliger frem mod 2030, end der fremgår af investeringsoversigten. Derfor reserveres et beløb til usikkerheder.

91-94. Plejeboliger Skanderborg, Hørning, Ry og Galten/Låsby: Beregningen af behovet for plejeboliger tager udgangspunkt i det forventede plejeboligbehov. Grundlaget for beregningen er Skanderborg Kommunes befolkningsprognose, den historiske udvikling i behovet for en plejebolig og en vurdering om det fremtidige behov.

Kultur og fritid

95. Grønne partnerskaber, Kultur og Fritid: Kultur og fritid er en naturlig partner i mange grønne partnerskaber, Skanderborg Kommune indgår i. Med baggrund heri er afsat en pulje, så kultur- og fritidsområdet bliver en ligeværdig økonomisk partner.

96. Renovering/dræning udendørs baner: Pulje der prioriteres ud fra, hvilke baner og anlæg der trænger mest til renovering/omlægning. Det er primært dræning, der er nødvendig for at kunne udnytte banerne.

97. Nye gulve i hallerne: Pulje der sammen med en faglig vurdering fra byg- og ejendom prioriteres til haller under Kultur og Fritid. Der mangler ultimo 2018 fortsat at blive udskiftet fire gulve, hvorfor puljen fastholdes fra 2019 til 2022.

98. Folkeoplysningsområdet - rammebeløb: Pulje, der prioriteres efter politisk vedtagne principper. Puljen er under

Folkeoplysningsudvalget og støtter de godkendte folkeoplysende foreninger i Skanderborg Kommune efter ansøgning. Bevillingerne målrettes til mindre og uforudsete renoveringsarbejder i forbindelse med foreningsejede bygninger og anlæg.

99. Udvidelse af kapaciteten på indendørs-idrætsområdet i Hørning: Der er afsat 10,14 mio. kr. i 2021 til udbygning af indendørs idrætsfaciliteter i Hørning. Yderligere finansiering forventes at ske via lokal medvirken.

100. Nyt Museum Skanderborg: Etablering af museum ved posthuset i Skanderborg, besluttet i Byrådet 26/2-2020.

101. Skøn-pulje til landsbyerne: Pengene placeres hos Landsbysamvirket. Byrådet udarbejder overordnede kriterier for tildeling af midlerne.

102. Søbad og Kulturløber: Etablering af Søbad og Kulturløber i Skanderborg Bypark, besluttet i Byrådet 26/2-2020. Skanderborg Søbad bliver et levende samlingssted med to bassiner, udspringsplatform, solterrasser, sauna og kajak- og SUP-faciliteter. Søbadet er en del af et samlet projekt midt i Skanderborg, som har fået 12,5 mio. kr. i støtte fra fonde.

103. Kulturarvspulje: Pulje, der prioriteres efter politisk vedtagne principper. Under begrebet "bevaringsværdig kulturarv" er der i Skanderborg Kommune en lang række institutioner m.v., der løbende kræver renovering, såfremt de stadig skal være turistattraktioner for såvel lokalbefolkningen som turister. Tilskud fra fonde m.v. fordrer oftest kommunal medfinansiering.

104. Galten Skovby Minigolf: 200.000 kr. til anlægsarbejder - stier, opstilling af plinte og etablering af opholdsområdet med slotsgrus eller lignende ved Galten-Skovby Minigolf Center ved Klank Idrætscenter.

Skanderborg Kommune har indgået partnerskab med Foreningen Galten-Skovby Minigolf omkring etablering af selve minigolfanlægget. Banen er under opførelse.

105. -106. Optimering af Ry Biograf ved ansøgning om kommunegaranti: (Beløbene på 2,5 mio. kr. og efterfølgende frigivelse af deponering m. 100.000/år er flyttet til finans).

Ry Biograf har søgt bygningsoptimering og opdatering af forholdene til nutidig status.

Byrådet har givet Kommunegaranti på 2,5 mio. kr. og biografen søger fonde for resten. Den samlede anlægssum er 6,2 mio.

107. Skanderborg Svømmehal, kommunegaranti: S/I Skanderborg Svømmehal har fremsendt materiale for udvikling af fremtidige svømmefaciliteter på Højvangens Torv – herefter benævnt Skanderborg Vandvirke. Projektet forventes at koste 79.500.000 kr. ekskl. moms. Skanderborg Vandvirke har søgt Skanderborg Kommune om garantistillelse for lån ved KommuneKredit på i alt 70.500.000 kr. og har efter det oplyste,

fået positiv tilbagemelding om finansiering af de resterende 9.000.000 kr. fra andet realkredinstitut uden nævneværdig påvirkning af driftsbudgettet. Byrådet har, med budgetforliget for 2021, givet denne garantistillelse. Garantistillelse betyder tilsvarende deponering.

Som grundlag for opdelingen i finansiering, ligger Skanderborg Vandvirkes opgørelse/vurdering af forholdet mellem ikke-kommerciel og kommerciel virksomhed. Projektet lader sig alene realisere om driftsbudgettet øges med 2.000.000 kr. til øget aktivitet – skolesvømning og forenings-svømning. Herefter vil kommunalt driftsbidrag udgøre i alt 5.000.000 kr. Dette er også bevilget med budgetforliget for 2021.

Ved projektets gennemførelse vil der skulle ske en endelig vurdering fra KommuneKredits side, på deres finansiering af projektet, da de alene kan finansiere den ikke-kommercielle del.

108.–110. Spor 3: Etape 1 (kunststofbane) + ramme til etape 2 / Salg af Vroldanlæg / Medfinansiering
Strategisporet ”Fælleden som idrætscenter” blev igangsat med sidste års budgetaftale, hvoraf det fremgår, at ”Skanderborg Fælled skal være centrum for idrætsaktiviteter i Skanderborg, så der skabes et unikt sportsmiljø ude og inde, og synergi-mulighederne omkring Skanderborg Fælled udnyttes”.

En politisk arbejdsgruppe har arbejdet med strategisporet med inddragelse af foreningerne og er på den baggrund kommet med forslag til to etaper. Etape 1 påbegyndes i 2021 med etablering af kunstgræsbane ved Fælleden, salg af baner og klubhus i Vrold - samt etablering af midlertidige omklædningsfaciliteter ved banerne ved Fælleden. Sideløbende startes etape 2 op hvor Fælleden som idrætscenter udbygges med fælles klubhusfaciliteter og blivende omklædningsfaciliteter. Det er formålet at skabe et stærkt socialt miljø med ejerskab hos foreningerne og en foreningsdrevet udvikling af Fælleden som idrætscenter. Det videre arbejde bygger således på foreningernes drivkraft, og den kommunale finansiering skal ses i samspil med foreningernes egenfinansiering.

Med budgetaftalen afsættes der budget til anlægsinvesteringerne, salg og den afledte drift af kunststofbanen samt leasing af omklædningsfaciliteter frem til, at der forventeligt etableres permanente faciliteter.

Administration

111. Salg af kommunale ejendomme, ejendomsdatabase:

Baggrund for projektet:

Der budgetteres med anlægsudgifter på 1,0 mio. kr. og driftsudgifter på 0,8 mio. kr. i forbindelse med forberedelse og gennemførelse af salg af kommunale ejendomme. Udgifterne forudsættes finansieret af indtægter fra salget.

Indtægter fra salg af kommunale ejendomme ud over de 1,8 mio. kr. lægges i kassen i forbindelse med årsregnskabet.

Forudsætninger for budgetbeløb:

Der arbejdes løbende med salg af kommunale ejendomme, og en optimering af de enkelte frasalg indbefatter ofte, at der gennemføres forberedende foranstaltninger i form af planlægning, nedrivninger m.v. Tilsvarende er der konkrete udgifter forbundet med selve salgsprocessen; vurderinger, matrikulære berigtigelser mv.

Udgiftsbevilling dækker håndteringen af disse opgaver. Salg af kommunale ejendomme pågår løbende.

112. Udskiftning af pc (ramme): Beløb til planlagt udskiftning af pc'ere i administrationen.

113. Vedligehold, uforudsete udgifter mv.: Pulje til imødegåelse af uforudsete udgifter i forbindelse med ejendomssalg mv.

114. Boliger på Museumsgrunden, igangsætning: Projekt planlagt i 2020, men rykket til 2021, da udbuddet af museumsgrunden er sat i bero. Det skyldes COVID19 situationen, hvor børnehaven i Asylgade har haft behov for mere plads. Så længe børnehaven bruger grunden, kan salgsprocessen ikke komme videre.

Kommunale ejendomme

115. LED belysning på skoler: ESCO-lignende pulje til udskiftning af belysning i klasseværelser til LED belysning.

Alle områder

116. U-disponeret ikke finansieret ramme: Bufferpulje til sikring af overførselsadgangen på anlæg. Formålet med puljen er at sikre sig mod økonomiske sanktioner fra statens side, hvis der forbruges af overførte budgetmidler fra tidligere år. Puljen er ikke finansieret, idet der er en modpost under finans-forskydninger.

23. AFTALE FOR BUDGET 2021-2024

AFTALE FOR BUDGET 2021-2024

Enhedslisten, SF, Det Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Venstre og Socialdemokratiet, har indgået aftale om Budget 2021-2024 den 15. september 2020.

Enhedslisten, SF, Det Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Venstre og Socialdemokratiet, har indgået aftale om Budget 2021-2024 den 15. september 2020.

Budget 2021 er præget af, at Skanderborg Kommune er i vækst. Prognoserne viser, at vi om ti år runder 70.000 indbyggere. Det er en utrolig positiv udvikling - og den kommunale service skal følge med! Der skal være dagtilbud, skoletilbud og plejeboliger til alle vores nye medborgere.

Forligsparterne er enige om, at den tiårige investeringsplan i Budget 2021 sikrer de fysiske rammer for nuværende og nye borgere i de kommende ti år. Samlet regnes der med investeringer over de næste ti år på 1,7 mia. kr. i daginstitutioner, skoler, plejecentre, idrætsfaciliteter, infrastruktur m.v. Allerede i budgetperioden 2021-2024 er der budgetlagt med 957 mio. kr. til anlæg. Det er en meget stor investering i vores fælles velfærd de næste fire år. Forligsparterne har valgt at finansiere dette ved at bruge af kommunens kassebeholdning og ved at hæve kommuneskatten.

Der er et stort træk på kassebeholdningen i perioden, men heldigvis har Skanderborg Kommune en solid kassebeholdning, så selv med dette kassestræk overholder vi den økonomiske målsætning om, at den gennemsnitlige kassebeholdning skal udgøre minimum 3.000 kr. pr. borger i hele budgetperioden.

Regeringen har vedtaget en ny udligningsreform, som fordeler tilskud mellem kommunerne på en ny måde. Kommuner, som taber penge på reformen, har fået lov til at sætte skatten op. Skanderborg Kommune er én af de kommuner, som taber på reformen, og derfor har fået mulighed for at sætte skatten op. Forligsparterne er enige om at bruge denne mulighed, da der er et meget stort anlægspres. Der skal gøres noget nu, således der sikres bl.a. dag- og skoletilbud til alle. Anlægsinvesteringerne finansieres derfor også med en skattestigning på 0,12 pct. i 2021 stigende til 0,3 pct. i 2023. Muligheden for at øge skatten i 2023, anvendes kun delvis, og der budgetteres ikke med en yderligere skattestigning i 2024. Forligsparterne er enige om, at hvis Skanderborg Kom-

mune reelt taber mindre på udligningsreformen end forventet i 2023, modregnes det mindre tab i skattestigningen i 2023. Forligsparterne forventer, at skatten kan sættes ned igen, når det demografiske pres på anlæg aftager.

Væksten i antallet af børn og ældre har også betydning for driftsudgifterne til vuggestuer, børnehaver, skoler, ældrepleje, handicap og psykiatri. Merudgifterne vokser betydeligt fra 2020 til 2023. Det tages der også højde for i budgetaftalen, hvor driftsbudgetterne på disse områder er 138 mio. kr. højere i 2024 i forhold til niveauet i 2019. I årets økonomiaftale mellem KL og regeringen tages der højde for kommunernes udgifter til flere børn og ældre i 2021, men aftalen indeholder ikke kompensation for den demografiske udvikling i perioden 2022-2024. Forventningen er på baggrund af regeringens tilkendegivelser, at kommunerne også fremover i kommende økonomiaftaler mellem KL og regeringen bliver kompenseret for udgifterne til den demografiske udvikling. Skanderborg Kommune forventer derfor, at kommunens tilskud fra Staten vil blive øget med 10 mio. kr.

årligt, således at mertilskuddet til demografi i 2024 vil udgøre 30 mio. kr.

Budgetforliget omfatter seks langsigtede strategispor, som er beskrevet nedenfor.

Forandringerne, den tiårige investeringsoversigt samt øvrige talmæssige oversigter over budgetforliget er vedhæftet budgettaftalen som bilag.

Spor 1: Forslag til sikring af kvalitet i vuggestuer, børnehaver og skoler

Byrådet har efter indstilling fra Undervisnings- og Børneudvalget sendt forslag til ny struktur på daginstitutioner og skoler m.v. i høring. Forligspartierne er enige om, at ingen på forhånd har taget stilling til det forslag om ændret dagtilbud- og skolestruktur, som Byrådet netop har sendt i høring, herunder også spørgsmålet om skolelukninger. Partierne afventer den igangværende høring af strukturforslaget, inden der træffes endelige beslutninger om strukturforslagene. Partierne er også enige om, at de står frit ved den endelige behandling af strukturforslaget.

I forhold til den igangværende høring er der mange mulige udfald. Ét udfald er, at høringen ikke giver anledning til ændringer, således at forslaget kan vedtages i sin helhed. Et andet udfald er, at høringen giver ny viden på alle fronter, og at alle dele af forslaget forkastes efter høringsperioden.

Herimellem er der mange mulige kombinationer af udfald, idet Byrådet kan vælge at fastholde nogle dele af forslaget og forkaste andre.

I investeringsoversigten til Budget 2021-2024 skal der tages et udgangspunkt for det videre arbejde, og her er der taget udgangspunkt i det forslag, Undervisnings- og Børneudvalget har arbejdet med i det seneste år, og som nu er sendt i høring. På den måde indgår de økonomiske virkninger af strukturforslagene med 205 mio. kr. i investeringsoversigten. Vælger Byrådet efter høringen at forkaste forslaget i sin helhed, vil der blive brug for yderligere 80 mio. kr. på anlægssiden. Disse midler er indsat i investeringsoversigten fra 2025, men finansieringen er ikke fundet og skal derfor - hvis det bliver aktuelt - findes i forbindelse med budgettaftalen for 2022 – enten ved at reducere i andre anlæg eller ved at gennemføre besparelser i den ordinære drift.

I det tilfælde hvor strukturforslaget gennemføres i sin helhed, frigøres der på driftssiden 11 mio. kr. til et kvalitetsløft på hele området dvs midlerne bliver på skole- og dagtilbudsområdet. Disse midler udmøntes sammen med den endelige beslutning efter høringsperioden.

Forligspartierne finder det glædeligt, at det med budgettaftalen er lykkedes at skaffe et økonomisk råderum på over 200 mio. kr. allerede i budgetperioden 2021-2024 til investeringer på skole- og dagtilbudsområdet, så efterspørgslen efter pladser kan efterleves. Flere af disse investeringer er uafhængige af forslaget til ny struktur, men nødvendige for at løse kapacitet

tetsudfordringerne og sikre fortsat bæredygtige skoler og dagtilbud. Målet er, at kapaciteten på dagtilbudsområdet udvides i en grad så forældre ønsker om et pasningstilbud i nærområdet kan imødekommes, og at det dermed vil være muligt at leve op til målsætningen om at kunne anvise plads inden for det ønskede distrikt eller evt. i nabolokalområdet.

Forligspartierne anmoder administrationen om at fremlægge en kvalificering af de afsatte beløb i investeringsoversigten i 2021-24. Heri indgår også en nærmere afklaring af de planmæssige forudsætninger for at realisere projekterne samt udgifter til tilknyttet infrastruktur m.v., som ikke er indeholdt i investeringsoversigten.

Fleksible og bæredygtige modulbyggerier

For at tage højde for kapacitetsudfordringerne og sikre fleksibiliteten ved fremtidige, skiftende børne- og elevtal skal der yderligere fokus på bæredygtige, fleksible modulbyggerier, der kan flyttes efter behov. Forligspartierne ønsker at sikre fleksible løsninger, der er bæredygtige i henhold til kommunens bygningspolitik. Samtidig bør rammerne i forhold til eksempelvis planlægning, p-norm mv. konkret kunne tilpasses, således at fleksible modulbyggerier efter behov hurtigt kan bringes i anvendelse for at imødegå kapacitetsudfordringerne. Administrationen anmodes derfor om at udarbejde et forslag til en standard for brug af fleksible modulbyggerier, der balancerer de forskellige hensyn og kommunens politikker. Administrationen bedes samtidig sikre det nødvendige planmæssige grundlag for placering af institutionsbyggeri, hvad enten der er tale om fleksibelt eller permanent byggeri. Der afsættes 5 mio. kr. i både 2021 og 2022 til kapacitetstilpasning på skole- og dagtilbudsområdet, hvor der skal være et særligt fokus på bæredygtige, fleksible modulbyggerier.

Annullering af besparelse

For yderligere at understøtte rammerne for fortsat udvikling af skole- og dagtilbudsområdet er det lykkedes forligspartierne at skaffe økonomisk råderum til at annullere den årlige besparelse, som blev vedtaget i Budget 2020, på 10 mio. kr. fra 2022 og fremefter.

Styrkede fraværsindsatser

Længerevarende og bekymrende elevfravær er en væsentlig trussel mod elevens trivsel og læring. I mange tilfælde kan længerevarende fravær være en medvirkende årsag til at en elev ikke kan fastholdes i de almene fællesskaber og evt. må visiteres til et specialtilbud. Der oprettes derfor et indsats-team, der på tværs af skolerne udfører en opsøgende indsats i hjemmet ved elever, der har længerevarende og/eller bekymrende fravær. Indsatsstemaet skal være såvel afdækkende i forhold til fraværets baggrund som brobyggende i forhold til en tilbagevenden til skolen. Med et tværfagligt indsats-team vil det være muligt at opsamle viden og kompetencer i forhold til, hvad der er virksomt i relation til at forebygge og håndtere længerevarende og bekymrende fravær. Der afsættes samlet 1,3 mio. kr. årligt.

Spor 2: Grøn omstilling

Forligspartierne er enige om, at den grønne omstilling i Skanderborg Kommune skal styrkes yderligere. Spor 2 Grøn omstilling blev igangsat med sidste års budgetaftale, hvor der blev iværksat en række initiativer. Med de nye initiativer i dette års budgetaftale styrkes indsatsen yderligere.

Klimapulje

Klimapuljen forøges med 1,2 mio. kr. i 2021 og 2022 og derefter 1,8 mio. kr. årligt, således at puljen fremover har et samlet årligt budget på 4,8 mio. kr. Klimapuljen anvendes til at understøtte den grønne omstilling. De konkrete kriterier for puljens anvendelse er fastlagt af Byrådet.

Opsøgende grøn frontmedarbejder

Forligspartierne ønsker at styrke borgernes muligheder for at leve og handle grønt og klimarigtigt. Styrkelsen skal ske gennem opsøgende vejledning, rådgivning og reparationsværksteder, hvor kommunens biblioteker, samt aktiviteterne hos Renosyd og Skanderborg Ungdomsskole samtænkes i indsatsen. Indsatsen, der eksempelvis også kan omfatte rådgivning om hjælp til udfasning af oliefyr, andelssamarbejde om vindmøller og solcelleparker, skal varetages af en særlig grøn frontmedarbejder, der arbejder opsøgende i hele kommunen. (Finansieres af klimapuljen).

Klimaskov og klimaskole

Der etableres en klima- og miljøskov på et kommunalt areal, hvor borgerne kan deltage i forskellige aktiviteter med fokus på klima, miljø og biodiversitet. Klimaskoven skal sammen med andre naturlokaliteter være centrum for et undervisningsprojekt om "Natur- og Klimaskolen", der som et forsøg tilbyder "grøn" undervisning til udvalgte klasser i kommunens skole. (Finansieres af klimapuljen). Muligheden for, at skovrejsningen Anebjerg helt eller delvist kan etableres som klimaskov, afklares med Skov- og Naturstyrelsen.

Biodiversitet

Forligspartierne ønsker et særligt fokus på biodiversitet. Biodiversitet skal tænkes ind i alt, hvad vi gør, hvor det giver mening. Bestøvende insekter skal have bedre vilkår i offentlige områder og private haver, og de skal have mere at leve af langs grøfter og i parker.

Elbus og elbiler

Buslinje 21 i Skanderborg skal fremover køre på el. Skiftet sker i forbindelse med næste udbud af buskørselsordningerne.

Kommunale benzin- og dieselbiler udfases og erstattes af mere miljørigtige biler fx elbiler i takt med, at bilparken udskiftes, og når det er muligt inden for den nuværende økonomiske ramme.

Puljen til cykelstier øges

Der er årligt afsat 5 mio. kr. til cykelstier. En stor del af midlerne i 2021 og 2022 er allerede anvendt via en fremrykning af investeringer til 2020. For at sætte yderligere gang i nye

projekter ”fyldes puljen op” med yderligere 2 mio. kr. i 2021 og 2022, således at der igen fra 2021 er 5 mio. kr. årligt i puljen. Prioriteringen af puljen til cykelstier foretages af Miljø- og Planudvalget.

Spør 3: Udvikling af idrætsanlæg

Forligsparterne er enige om, at Skanderborg Kommunes idrætsfaciliteter også skal udvikles i takt med den stigende befolkningstal.

Fælleden som idrætscenter

Strategisporet Fælleden som idrætscenter blev igangsat med sidste års budgetaftale, hvoraf det fremgår, at ”Skanderborg Fælled skal være centrum for idrætsaktiviteter i Skanderborg, så der skabes et unikt sportsmiljø ude og inde, og synergimulighederne omkring Skanderborg Fælled udnyttes”.

En politisk arbejdsgruppe har arbejdet med strategisporet med inddragelse af foreningerne og er på den baggrund kommet med forslag til to etaper. Etape 1 påbegyndes i 2021 med etablering af kunstgræsbane ved Fælleden, salg af baner og klubhus i Vrold - samt etablering af midlertidige omklædningsfaciliteter ved banerne ved Fælleden. Sideløbende startes etape 2 op hvor Fælleden som idrætscenter udbygges med fælles klubhusfaciliteter og blivende omklædningsfaciliteter. Det er formålet at skabe et stærkt socialt miljø med ejerskab hos foreningerne og en foreningsdrevet udvikling af Fælleden som idrætscenter. Det videre arbejde bygger således på foreningernes drivkraft, og den kommunale finansiering skal ses i samspil med foreningernes egenfinansiering.

Med budgetaftalen afsættes der budget til anlægsinvesteringerne, salg og den afledte drift af kunststofbanen samt leasing af omklædningsfaciliteter frem til, at der forventeligt etableres permanente faciliteter.

Udvikling af svømmefaciliteter i Skanderborg

S/I Skanderborg Svømmehal har fremsendt materiale for udvikling af fremtidige svømme-faciliteter på Højvangens Torv – herefter benævnt Skanderborg Vandvirke. Skanderborg Vandvirke søger Skanderborg Kommune om garantistillelse for lån ved KommuneKredit på i alt 70.500.000 kr. Kommunegarantien imødekommes med budgetaftalen.

Driftsbidraget til Skanderborg Svømmehal øges, når projektet er realiseret i 2024, med 2 mio. kr. årligt til øget aktivitet – offentlig svømning, skolesvømning og foreningssvømning. Det vil fortsat være op til den enkelte skole at beslutte, om man vil benytte tilbuddet om skolesvømning i Skanderborg. Det øgede driftstilskud skal også dække en genindførelse af træning i varmt vand som et voksen specialundervisningstilbud. Til at dække udgiften til genindførelse af svømmeundervisningen reserveres en ramme på 250.000 kr fra 2024.

Hørning Hallerne

Primo 2020 blev den nye hal i Hørning udskudt til

2022/2023, da der skulle udarbejdes ny lokalplan for området, før byggeriet kunne igangsættes. Det har imidlertid vist sig, at lokalplanen kan behandles hurtigere end forventet, og derfor fremrykkes byggeri af den nye hal til 2021, således at byggeriet kan tages i brug i 2022.

Idræts- og kulturfaciliteter i et tiårigt perspektiv

Derudover afdækkes i løbet af 2021, hvilke idræts- og kulturfaciliteter der kan blive behov for i de kommende ti år set i lyset af det stigende befolkningstal. I 2021 gives kommunegaranti til optagelse af lån på 2,6 mio. kr. til om- og udbygning af Ry Biograf.

Spør 4: Omdannelse af Sølund

Strategisporet ”Sølund som et center for ’mennesker møder mennesker’ i Skanderborg” blev igangsat med sidste års budgetaftale.

Byrådet har truffet følgende beslutning om retning for udviklingen af pavillonerne på Sølund: ”Der skal fokuseres på liberale erhverv samt en mulig samling af kommunale institutioner, så området bliver et livligt centrum for mange menneskers hverdag. Det ønskes undersøgt, om en form for fællesskabs- og frivillighedshus i fremtiden kan være en del af Sølund.”

En politisk arbejdsgruppe arbejder med forskellige scenarier med udgangspunkt i, at de nuværende funktioner forbliver i området, og at nyindflyttende kommunale institutioner og liberale erhverv kan opnå synergi – og herunder kan dele lokaler hen over døgnet og hen over ugen.

Der afsættes med budgetaftalen en ramme på 10 mio. kr. i 2021 og 10 mio. kr. i 2022 til renovering. Derudover følger der finansiering med de aktiviteter, som flyttes til Sølund.

Spør 5: Dialogen med landsbyer og byer

Velfungerende lokalsamfund er en vigtig forudsætning for kommunens udvikling. Økonomi-udvalget er i dialog med landsbyerne i forbindelse med Kommuneplan 21, og Byrådet har den 24. juni 2020 besluttet at igangsætte udarbejdelsen af en politik for udvikling i landsbyerne.

I forlængelse af arbejdet i 17.4 opgaveudvalget om demokrati og borgerinddragelse skal dialogen med landsbyer og centerbyer styrkes med faste dialoggrupper, der kan sikre tidlig dialog med kommunen. Lokalområderne kan bruge eksisterende dialoggrupper som f.eks. Landsbysamvirket, borgerforeninger eller lokalråd eller sammensætte nye grupper til formålet – det er lokalsamfundets ildsjæle, der har initiativet og de bestemmer selv formen.

For at styrke lokale demokratiske processer og samarbejdet

med kommunen får alle landsbyer og byer tilknyttet en fast kontaktperson på Fælleden, der kan hjælpe eller guide dem videre ved henvendelser af forskellig karakter.

I dialog med de fem centerbyer kan der i 2021 etableres legepladser eller lignende til fysisk aktivitet for børn og unge i byernes centrum. Projekterne finansieres med støtte fra Fælleskabspuljen, der i 2021 har dette som et højt prioriteret formål.

Bibliotekernes rolle som et lokalt samling- og aktivitetssted skal styrkes. Bibliotekerne skal i langt højere grad være kommunens ansigt udadtil, og de skal i højere grad være rammen om f.eks. kommunal rådgivning, møder og dialogmøder om lokale projekter m.v. Endvidere fortsætter arbejdet med at sikre faciliteter til frivillige i alle centerbyer.

Spor 6: Ældreplejen og plejeboligkapaciteten

Der er i lyset af det øgede antal ældre i Skanderborg Kommune et behov for at øge antallet af plejeboliger. I den tiårige investeringsoversigt er der planlagt med en udvidelse på 163 plejeboliger. Da det har vist sig svært at nå at påbegynde en udbygning af Dagmargården i 2021, rykkes dette til 2022. I stedet fremrykkes opførelse af plejecenter i Galten til opstart i 2021 og 2022. Da kapaciteten i Galten skal udvides med 39 boliger i forhold til det nuværende plejecenter for at kunne leve op til det vurderede fremtidige behov i Galten-Skovby, vil byggeriet kunne opstartes som nybyggeri på den gamle rådhusgrund. Dermed undgås udenbys genhusning i byggeperioden for de nuværende beboere. Socialudvalget udarbejder i oktober 2020 en tids- og procesplan for realisering af byggeriet, som indstilles til Byrådet.

Det forhenværende plejehjem Søkilde og eventuelt omkringliggende areal udbydes i 2021 til salg i offentligt udbud. Søkilde udbydes til boformer for ældre/seniorer. For at få afdækket forskellige muligheder omkring boligformer stilles der i udbuddet ikke krav om bestemte driftsformer eller boligformer. Ved bedømmelse af de indkomne bud vil kommunen vægte bud ud fra, hvilket bud, der bidrager til øget mangfoldighed i boligudbuddet til ældre og seniorer i Skanderborg Kommune, og som sikrer bedst mulig kvalitet i botilbuddet.

Der skal derudover arbejdes for at skabe bofællesskaber fx senior- og generations-bofællesskaber i kommunen. Bofællesskaber er et led i realisering af Skanderborg Kommunes Boligpolitik, hvoraf det fremgår at variation i boligmassen ønskes.

Ambitiøs budgetaftale, som kræver fuld fokus

Budgetaftalen for Skanderborg Kommunes Budget 2021 – 2024 er meget ambitiøs. Anlægs-programmet er stort, og der iværksættes med aftalen mange nye driftsmæssige initiativer. Implementering af aftalen kræver derfor fuld fokus fra både de politiske udvalg og administrationen.

Der er i alt beskrevet 77 forandringer i bilaget.

BILAG 1. FORANDRINGER VEDTAGET I BUDGET 2021-2024

Alle forandringer, som er vedtaget i budgetforliget for Budget 2021-2024, præsenteres kort i dette bilag.

Forandringerne er inddelt i følgende overordnede kategorier:

- Forandringer, der medfører budgetudvidelser
- Forandringer, der medfører øgede indtægter
- Forandringer, der medfører budgetreduktioner
- Forandringer, der gennemføres inden for den eksisterende budgetramme.

Derudover er der afslutningsvis et afsnit, hvor forandringer, som er vedtaget i tidligere års budgetter, men endnu ikke fuldt ud implementeret, fremgår.

Inden for hver kategori inddeles forandringerne yderligere i politikområder. Politikområderne er følgende:

- Demokrati
- Personale
- Økonomi
- Klima, energi og beredskab
- Udviklingsstrategi, kommuneplan og lokalplaner
- Sundhedsfremme og forebyggelse
- Integration
- Borgerservice
- Natur og miljø
- Vej og trafik
- Erhverv, turisme og internationalt samarbejde
- Dagtilbud til 0-6-årige
- Skoler og pædagogiske fritidstilbud
- Børn og unge med særlige behov
- Ældre
- Borgere med fysiske og psykiske handicap
- Kultur og fritid
- Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet
- Administration
- Kommunale ejendomme.

Der er i alt beskrevet 54 forandringer i bilaget.

Forandringer, der medfører budgetudvidelser

Klima, energi og beredskab

1. Styrkelse af Klimapuljen

Klimapuljen forøges med 1,2 mio. kr. i 2021 og 2022 og 1,8 mio. kr. til årligt fra 2023 og frem.

(Budgettet forøges med 1,2 mio. kr. i 2021 og 2022 og 1,8 kr. årligt fra 2023 og frem)

2. El-busser i Skanderborg fra 2022 (rute 21)

I juni 2022 udløber den nuværende kontrakt på bybussen i Skanderborg. I løbet af efteråret 2021 skal der gennemføres et udbud på kørsel og busmateriel på bybussen.

Med kommunens ambitiøse målsætninger for CO₂-reduktioner vil det fra kontraktstart i sommer 2022 være fornuftigt og relevant at overgå til el-drift på de to bybuser i Skanderborg. Bybussen i Skanderborg kører fra 2020 på HVO-biodiesel, som en overgang til el-drift ved ny kontraktperiode.

Der afsættes midler til forberedelse af el-busdrift, der implementeres i forbindelse med ny kontrakt i sommeren 2022. De samlede anlægsomkostninger anslås til ca. 1 - 1,5 mio. kr. De årlige driftsomkostninger til el-busser anslås til ca. 0,5 til 1,0 mio. kr. årligt i forhold til den nuværende driftsudgift.

(Budgettet forøges med 500.000 kr. i 2021, 1,5 mio. kr. i 2022 og 1 mio. kr. årligt fra 2023 og frem)

3. Klimatilpasningsplan: Kortlægning af nye områder som er i fare for oversvømmelse

I forbindelse med den fremtidige klimasikring er det nødvendigt med en ny kortlægning af områder i Skanderborg Kommune, som kan være i fare for oversvømmelser. Grundvandstigninger påvirker nogle områder og vil blive inddraget i kortlægningen. Med forandringen afsættes der 0,6 mio. kr. til kortlægningen i 2021 og 2022.

(Budgettet forøges med 0,6 mio. kr. i 2021 og 2022)

4. Branding af Skanderborg Kommune ved aktiviteter i regi af Skanderborg Håndbold

Midlerne til branding af Skanderborg Kommune ved aktiviteter i regi af Skanderborg Håndbold forøges med 200.000 kr. i årene 2021 og 2022.

(Budgettet forøges med 200.000 kr. i 2021 og 2022)

Skoler og pædagogiske fritidstilbud

5. Styrkede fraværsindsatser

Fravær kan være et tegn på mistrivsel. Igennem en systematisk og målrettet indsats arbejdes der på at reducere fraværet blandt elever. Forandringen vurderes særlig vigtig i arbejdet med at lave indsatser, der gør, at elever forbliver i alment regi. Der etableres med forandringen et fast fraværsteam. Der afsættes samlet 1,3 mio. kr. årligt; heraf finansieres forandringen med 0,5 mio. kr. årligt inden for den eksisterende ramme.

(Budgettet forøges med 0,8 mio. kr. årligt fra 2021)

6. Annullering af besparelsen vedrørende justering af demografimodeller

Der blev i sidste års budgetaftale besluttet en besparelse på 10 mio. kr. fra 2022 og frem. Besparelsen skulle udmøntes som en justering af demografimodellerne på politikområderne "Dagtilbud 0-6 årige" og "Skoler og pædagogiske fritidstilbud". Med denne forandring annulleres denne besparelse.

(Budgettet forøges med 10 mio. kr. årligt fra 2022)

Ældre

7. Akutpladser, der lever op til nationale kvalitetsstandarder

Der etableres fire akutpladser tilknyttet de midlertidige døgndækkede pladser på Plejecenter Kildegården. Akutpladser er midlertidige pladser, hvor hovedopgaven er sygepleje efter Sundhedslovens §138. Sygeplejen leveres i overensstemmelse med nationale kvalitetsstandarder for kommunale akutfunktioner i hjemmesygeplejen. Med forandringen tilføres 1,8 mio. kr. til døgndækket sygepleje og betaling af kostpenge for opholdet.

(Budgettet forøges med 1,828 mio. kr. årligt fra 2021)

Borgere med fysiske og psykiske handicap

8. Håndtering af varig ubalance på politikområdet Borgere med fysiske og psykiske handicap

Det har inden for de senere år ikke været muligt at skabe balance mellem udgifterne og det tildelte budget til området. Også i 2020 forventes en ubalance og fremadrettet forventes ubalancen at vokse yderligere.

Med forandringen tilføres området 11,7 mio. kr. i 2021 og 11,4 mio. kr. i 2022 og frem, svarende til restfinansieringsbehovet efter implementering af igangsat handleplan. Handleplanen forventes at have en årseffekt på 7 mio. kr. *(Budgettet forøges med 11,715 mio. kr. i 2021 og 11,399 mio. kr. årligt fra 2022)*

9. Aktivitetsmodel på handicap- og psykiatriområdet

Den nuværende model for håndtering af aktivitetsstigning på handicap- og psykiatriområdet udløber med udgangen af 2022. Der afsættes med denne forandring et skønsmæssigt budget fra 2023 til håndtering af yderligere aktivitetsstigning. Budgettet forøges med 6 mio. kr. i 2023 og 12 mio. kr. i 2024 og frem. Der skal udarbejdes en evaluering og evt. forslag til en ny model for styring af aktivitetsstigningen på området.

(Budgettet forøges med 6 mio. kr. i 2023 og 12 mio. kr. årligt fra 2024)

10. Tilbud om træning i varmt vand som et voksen specialundervisningstilbud

Med forandringen genindføres tilbuddet om træning i varmt vand som et voksen specialundervisningstilbud i Skanderborg Vandvirke. Til at dække udgiften til genindførelse af svømmeundervisningen reserveres en ramme på 250.000 kr. fra 2024. (se spor 3 i budgetaftalen)

(Budgettet forøges med 250.000 kr. årligt fra 2024)

Kultur og Fritid

11. Pulje til fritidspas og særlige ferieaktiviteter

Tilbud om fritidspas retter sig mod børn og unge i alderen 0. kl. - 24 år, der ikke har mulighed for at deltage i fritidsaktiviteter på lige vilkår med jævnaldrende. Børn i familier, hvor økonomien er stram, kan bl.a. søge om fritidspas. Puljen til fritidspas udvides. Beløbet afsættes endvidere til særlige ferieaktiviteter.

(Budgettet forøges med 325.000 kr. årligt)

Administration

12. Dialog med landsbyer og byer

Dialogen med landsbyer og centerbyer skal styrkes med faste dialoggrupper, der kan sikre tidlig dialog med kommunen. Alle landsbyer og byer får tilknyttet en navngiven kontaktperson på Fælleden, der kan hjælpe eller guide dem videre ved henvendelser af forskellig karakter. Begge tiltag er anbefalinger fra 17.4 opgaveudvalget om demokrati og borgerinddragelse. (se Spor 5 i budgetaftalen) Budgettet forøges derfor med 300.000 kr.
(*Budgettet forøges med 300.000 kr. årligt fra 2021*)

FORANDRINGER, DER MEDFØRER ØGEDE INDTÆGTER

Økonomi

13. Skattestigning

Skattestigning inden for den af Social- og Indenrigsministeriet udmeldte ramme til skatteforhøjelser for de kommuner, som fik tab af udligningsreformen. Konkret forøges skatten med 0,12% i 2021 og frem, 0,12% fra 2022 og frem og 0,06% fra 2023. Der budgetteres ikke med en yderligere skattestigning i 2024. Samlet forøges skatte med 0,3% fra 2023, svarende til et merprovenu på 31,6 mio. kr.
(*Indtægtsbudgettet forøges med 12,399 mio. kr. i 2021, 24,807 mio. kr. i 2022, 31,568 mio. kr. årligt i 2023 og frem*)

14. Kompensation for demografi i økonomiaftalen

I økonomiaftalen for 2021 mellem KL og regeringen tages der højde for kommunernes udgifter til flere børn og ældre i 2021. Forventningen er på baggrund af regeringens tilkendegivelser, at kommunerne også fremover i kommende økonomiaftaler mellem KL og regeringen bliver kompenseret for udgifterne til den demografiske udvikling. Skanderborg Kommune forventer derfor, at kommunens tilskud fra Staten vil blive øget med 10 mio. kr. årligt, således at mertilskuddet til demografi i 2024 vil udgøre 30 mio. kr.
(*Indtægtsbudgettet forøges med 10 mio. kr. i 2022, 20 mio. kr. i 2023 og 30 mio. kr. i 2024*)

15. Usikkerheder omkring effekter af udligningsreformen

Det afsatte budget til imødegåelse af usikkerheder omkring effekter af udligningsreformen på 10 mio. kr. nulstilles i 2023 og 2024, idet indfasningen og usikkerheden omkring udligningsreformen bør være kendte fra 2023.
(*Indtægtsbudgettet forøges med 10 mio. kr. årligt fra 2023*)

FORANDRINGER, DER MEDFØRER BUDGETREDUKTIONER

Forandringer på tværs af politikområder

16. Sammenlægning af Bostederne og Socialpsykiatrien, sammenlægning af sundhedsområdet i Ældre & Handicap og flytning af Kjærsholm og psykiatrisk Brobygger fra Ældre & Handicap til Beskæftigelse & Sundhed

Det besluttes, at der fra 1. januar 2022 sker en sammenlægning af bosteder og socialpsykiatri på kontraktholder-niveau på ældre- og handicapområdet. Der sker samling af sundhedsopgaver i det nære sundhedsvæsen i ældre- og handicap og samling af midlertidige botilbud på psykiatriområdet i beskæftigelse og sundhed. Stillingen som sundhedsfremmechef nedlægges. Primo 2021 fremlægges en plan for nedlæggelserne og opgaveflytningerne for udvalg og byråd således, at besparelsen på 1,5 mio. kr. realiseres i 2022. Dette sker efter involvering af ledere, medarbejdere og råd. Såfremt flytningerne giver yderligere effektiviseringer anvendes disse til kvalitetsforbedringer på områderne.
(*Budgettet reduceres med 1,5 mio. kr. årligt fra 2022*)

Demokrati

17. Reduktion af formands- og udvalgsvederlag

Byrådet vedtog med Budget 2020 at reducere udgiften til formands- og udvalgsvederlag, samt at formanden for Folkeoplysningsudvalget fra 2022 ikke længere oppebærer vederlag. Udmøntes den besluttede besparelse på formands- og udvalgsvederlag ved, at der ikke længere udbetales vederlag til formand, næstformand og udvalgsmedlemmer i Byrådets opgaveudvalg (§17, stk. 4), vil der fra 2022 kunne opnås en samlet besparelse, der er 175.000 kr. højere end forudsat i Budget 2020.
(*Budgettet reduceres med 175.000 kr. årligt fra 2022*)

Personale

18. Bortfald af centrale midler til digital kompetenceudvikling

Forandringen medfører, at centrale midler, som er afsat til udvikling af digitale kompetencer hos medarbejderne, bortfalder. Der er tale om et engangsbeløb afsat i 2021.
(*Budgettet reduceres med 300.000 kr. i 2021*)

Ældre

19. Øget egenbetaling til transport til aktivitet og træning efter Servicelovens § 86

Ved at hæve egenbetalingen til transport til aktivitet og træning fra 28 kr. til 38 kr. pr tur øges indtægten med 109.000 kr. årligt, svarende til 36 %.
(*Budgettet reduceres med 109.000 kr. årligt fra 2021*)

20. Afskaffelse af gratis adgang til drikkevarer på plejecentrene

Beboerne på kommunens plejecentre tilbydes i dag gratis adgang til mælk, saftvand, juice og kaffe. Forandringen indebærer, at borgerne fremover (igen) selv skal betale helt eller delvist for drikkevarer.
(Budgettet reduceres med 1,78 mio. kr. årligt fra 2021)

21. Fast tilknytning af læger på plejecentre – budget reduceres til faktiske udgifter (Værdighedsmidler)

Forandringen indebærer en reduktion af Værdighedsmidlerne med 0,275 mio. kr. anvendt til fast tilknytning af læger på plejecentrene. Budgettet reduceres til de faktiske udgifter.
(Budgettet reduceres med 206.000 kr. i 2021 og 275.000 kr. årligt fra 2022)

Kultur og fritid

22. Samarbejdsaftale med Den Fri Hestehaveskole bringes til ophør

Der foreligger samarbejdsaftale mellem Den Fri Hestehaveskole og Skanderborg Kommune. Aftalen, der omfatter muligheden for at benytte omklædningsfaciliteter og skolens hal, bringes til ophør.
(Budgettet reduceres med 120.000 kr. årligt fra 2022)

Administration

23. Styrket behandling af sager om regres i sygedagpengesager

Indtægter fra regres i sygedagpengesager øges med 400.000 kr. pr. år gennem en styrkelse af sagsbehandlingen. Sagsbehandlingen styrkes med en bevilling på 200.000 kr. pr. år.
(Budgettet reduceres med 0,2 mio. kr. i 2021 årligt og frem)

24. Integrationsteamet/-indsatsen reduceres

Forandringen indebærer, at Integrationsteamet nedlægges fra 2023. Det indebærer nedlæggelsen af en afdelingslederstilling.
(Budgettet reduceres med 0,45 mio. kr. årligt fra 2023)

25. Reduktion af serviceniveauet i administrationen

Budgettet på det administrative område reduceres med 800.000 kr. årligt. Direktionen er ansvarlig for implementeringen af besparelsen med blik for bedst mulig samlet drift.

(Budgettet reduceres med 0,8 mio. kr. årligt fra 2022)

Kommunale ejendomme

26. Bortfald af frugtordning på Fælleden

Forandringen indebærer, at den centrale frugtordning

på Fælleden bortfalder, og at Fælledens driftsbudget nedskrives.

(Budgettet reduceres med 0,2 mio. kr. årligt fra 2021)

FORANDRINGER, DER GENNEMFØRES INDEN FOR DEN EKSISTERENDE BUDGETRAMME

Forandringer på tværs af politikområder

27. Rekruttering og fastholdelse på ældre-, handicap- og socialpsykiatriområdet

Skanderborg Kommunes ældreområde står (i lighed med de øvrige kommuners ældreområder) over for massive udfordringer vedrørende rekruttering af kvalificeret personale til håndtering af et stigende antal ældre. Ligeledes oplever handicap- og socialpsykiatriområdet i stigende grad udfordringer med at rekruttere kvalificeret personale. Dette gælder særligt de kommunale botilbud. Derfor er det essentielt, at Skanderborg Kommune formår at fastholde dygtige medarbejdere lidt længere og samtidig fokuserer på rekruttering af nye, dygtige medarbejdere. Der er derfor en række igangværende og kommende initiativer, som skal bidrage til løsning af udfordringen.

28. Større fokus på motion og natur i indsatserne på beskæftigelses- og sundhedsområdet

Forandringen betyder, at der vil være større fokus på motion og natur i indsatserne på beskæftigelses- og sundhedsområdet. Borgerne får med forandringen større mulighed for motion, fysisk aktivitet og brug af naturen i de beskæftigelsesrettede og sundhedsfaglige indsatser. Forandringen har ingen budgetmæssige konsekvenser, da den afholdes inden for politikområdernes økonomiske ramme.

29. Analyse af behovet for særskilt budgetmodel for specialtilbuddene

Der gennemføres en analyse af behovet for en særskilt budgetmodel for specialtilbuddene på dagtilbuds- og skoleområdet. Skanderborg Kommune oplever (i lighed med andre kommuner) en stigning i antallet af børn, der visiteres fra de almene tilbud til specialtilbuddene. Med den nuværende budgetmodel har en stigning i andelen - og/eller antallet - af børn i specialtilbud en betragtelig betydning for økonomien på almenområdet. Analysen gennemføres i et samarbejde mellem den fælles Økonomifunktion og Fagsekretariatet Børn og Unge inden for de eksisterende budgetrammer.

Personale

30. Øget indsats for at reducere sygefravær - herunder især sygefraværet på ældre- og handicapområdet

Der vil i 2021-2022 blive arbejdet med at nedbringe syge-

fraværet på ældre- og handicapområdet, som har et højt sygefravær og hvor arbejdsopgaverne gør, at arbejdsmiljøet er særligt belastet. Erfaringer herfra spredes til øvrige områder.

Sundhedsfremme og forebyggelse

31. Analyse af en demografimodel for børne- og omsorgstandplejen

Skanderborg Kommune oplever en betydelig befolknings-tilvækst, som øger udgiftsbehovet i børne- og omsorgstandplejen. Der udarbejdes derfor i 2021 en analyse af en demografimodel for børne- og omsorgstandplejen. Analysen skal indgå i budgetprocessen for Budget 2022.

32. Analyse af en demografimodel for Sundhedstjenesten

Skanderborg Kommune oplever en betydelig befolknings-tilvækst, som øger udgiftsbehovet i Sundhedstjenesten. Der udarbejdes derfor en analyse i 2021 af en demografimodel for Sundhedstjenesten. Analysen skal indgå i budgetprocessen for Budget 2022.

Ældre

33. Omlægning af ressourcer til håndtering af borgere på plejecentre med uhensigtsmæssig adfærd

Den faglige indsats omkring borgere på plejecentrene, som udviser en uhensigtsmæssig adfærd, højnes. Her med særligt fokus på de enkelte borgeres livskvalitet. Målgruppen er borgere med svær demens, i delir eller med en psykiatrisk diagnose og heraf uhensigtsmæssig adfærd. Forandringen finansieres inden for Socialudvalgets eksisterende ramme.

34. Pilotprojekt vedrørende tryk hjemkomst for ældre til egen bolig ved hjælp af en målrettet indsats

Sverigesmodellen fokuserer på effektiv og sikker udskrivelse fra sygehus og en indsats i hjemmet med henblik på, at borgere kan bo længst muligt i eget hjem.

På denne baggrund gennemføres et pilotprojekt vedrørende Sverigesmodellen med henblik på at afdække potentialer i Skanderborg Kommune. Erfaringerne fra pilotprojektet vil kunne indgå i arbejdet med Budget 2022.

Pilotprojektet finansieres som en del af den ekstraordinære demografipulje på 5,7 mio. kr., som blev afsat i 2021 i forbindelse med Budget 2020.

35. Beskrivelse af bemanningen på Skanderborg Kommunes plejecentre

Forligsparterne er enige om, at der udarbejdes en beskrivelse af bemanningen på Skanderborg Kommunes plejecentre. Beskrivelsen suppleres med erfaringer, eksempler og nøgletal fra andre sammenlignelige kommuner. Resultatet kan indgå i budgetprocessen for Budget 2022. Arbejdet forudsættes håndteret inden for de eksisterende rammer.

Borgere med fysiske og psykiske handicap

36. En helhedsplan på handicapområdet med afsæt i faglige og økonomiske forudsætninger og prioriteringer

Med afsæt i faglige samt økonomiske forudsætninger og prioriteringer udarbejdes en samlet vision og strategi for udviklingen af Skanderborg Kommunes tilbud på handicapområdet. Der skal sættes en ny retning på handicapområdet, der medvirker til:

- En optimal udnyttelse af kapaciteten.
- At kommunen fortsat indgår i en tværkommunal forpligtelse vedrørende udbud af specialiserede pladser.
- Helhedsorienterede indsatser og tilbud, der yder den nødvendige omsorg, støtte og træning og medvirker til at fastholde og udvikle borgernes mulighed for livsudfoldelse og deltagelse.
- Sammenhæng mellem de faglige indsatser, de økonomiske rammer, Byrådets kvalitetsstandarder samt øvrige kommunale, regionale og nationale rammevilkår.

37. Afdækning af sundhedsstatus blandt borgere med handicap og praksis for sundhedstjek med henblik på styrkelse af lighed i sundhed

I 2019 gennemførtes for værdighedsmidler en afdækning af sundhedstilstanden for borgere over 60 år på Bostederne Skanderborg. På baggrund af erfaringer og etableret praksis fra denne indsats gennemføres en afdækning af de resterende borgeres sundhedstilstand og en evaluering af den nuværende praksis vedrørende sundhedstjek på området.

Afdækningen bidrager til:

- identifikation af de enkelte borgeres eventuelle sundhedsudfordringer
- at understøtte en opdateret og målrettet sundhedsvejledning til den enkelte borger
- et overblik over eventuelle faglige udfordringer
- opstilling af faglige og politiske anbefalinger i forhold til den fremadrettede indsats.

Finansieringen på 250.000 er engangsmidler, der kommer fra et mindreforbrug vedrørende faste læger på plejecentre i 2020.

38. Analyse af en demografimodel for hjælpemidler

Skanderborg Kommune oplever en betydelig befolknings-tilvækst, som øger udgiftsbehovet for hjælpemidler. Der udarbejdes derfor en analyse i 2021 af en demografimodel for hjælpemidler. Analysen skal indgå i budgetprocessen for Budget 2022.

Kultur og fritid

39. På sporet af den lokale kulturarv

I samarbejde med kulturinstitutioner og foreningsliv styrkes den borgerrettede formidling af den lokale kulturarv.

40. Skulpturby Galten

Initiativtagerne bag Skulpturby Galten har fremsendt ansøgning til Skanderborg Kommune, hvorved man søger et tilskud i 2021 på maksimalt 80.000 kr.

I Budget 2019 blev Skulpturby Galten ydet en under-skudsgaranti på 80.000 kr. Der resterer 30.000 kr. af budgettet for 2019. Restfinansiering vil kunne finde sted inden for politikområdet Kultur og Fritid.

41. Vestermølle – driftsmæssig ubalance

Foreningen Vestermølle har henvendt sig til Skanderborg Kommune og gør opmærksom på, at der som følge af stigende udgifter til vedligeholdelse af de grønne arealer m.v., som Foreningen i dag selvstændigt står for, over de seneste år er opstået en driftsmæssig ubalance. Foreningen Vestermølle tilføres 100.000 kr. i årene 2021 og 2022 fra kultur- og fritidsområdet, hvorefter Foreningen i marts 2022 præsenterer, hvilken forskel den øgede bevilling gør for ikke mindst vedligeholdelse af de ydere arealer på Vestermølle.

Foreningen Vestermølle ydes i forvejen et årligt tilskud på ca. 600.000 kr.

Administration

42. Analyse af en demografimodel for administrationen

Skanderborg Kommune oplever en betydelig befolknings-tilvækst, som øger udgiftsbehovet i administrationen. Der udarbejdes derfor en analyse i 2021 af en demografimodel for administrationen. Analysen skal indgå i budgetprocessen for Budget 2022.

FORANDRINGER, SOM ER VEDTAGET I TIDLIGERE ÅRS BUDGETTER, MEN ENDNU IKKE FULDT UDIMPLEMENTERET

Skoler – og pædagogiske fritidstilbud

43. Ordblinde-indsats – Ung til ung

Der etableres ung-til-ung-netværk for unge ordblinde som et supplement til skolernes understøttelse af ordblinde elever. Ung-til-ung-netværk organiseres som et samarbejde mellem skolerne og PPR.

(Budgettet forøges i Budget 2020 med 200.000 kr. i 2020 og 100.000 kr. årligt fra 2021. Forandringen har nr. 9 i budgetaftalen for Budget 2020)

44. Mulighed for styrket brug af praktik i folkeskolen

Med henblik på at vurdere om der fremadrettet kan ske en styrket brug af erhvervspraktik og andre arbejds-kendskabsaktiviteter, vil Fagsekretariatet Børn og Unge sammen med skolerne og Ungdommens Uddannelsesvejledning gennemføre en analyse af den eksisterende praksis og mulighederne for at justere denne.

(Forandringen har nr. 68 i budgetaftalen om Budget 2020)

45. Opstart af talentklasser på Niels Ebbesen Skolen

Undervisnings- og Børneudvalget arbejder frem mod næste års budgetlægning med hen-vendelse om opstart af talentklasser på Niels Ebbesen Skolen i samarbejde med håndbold og fodbold. Undervisnings- og Børneudvalget behandler forandringen ultimo 2020.

(Forandringen har nr. 70 i budgetaftalen for Budget 2020)

Ældre

46. Øget dimensionering vedrørende SOSU-elever

For at imødekomme rekrutteringsudfordringerne på ældreområdet har Byrådet besluttet at øge elevoptaget til social- og sundhedsuddannelserne. Der arbejdes med at øge optaget af både unge og voksne til området.

(Budgettet er i Budget 2020 forøget med 2,704 mio. kr. årligt fra 2020 og frem. Forandringen har nr. 10 i Budgetaftalen om Budget 2020)

47. Ekstraordinær demografipulje på ældreområdet i 2021

Med forandringen afsættes en ekstraordinær demografipulje til hjemmeplejeområdet som følge af underkapacitet på plejeboligområdet i 2021.

(Budgettet er i Budget 2020 forøget med 5,664 mio. kr. årligt i 2021. På baggrund af opdateret analyse af kapacitetsbehovet er den ekstraordinære demografipulje i 2021 nedskrevet med 239.000 i forbindelse med teknisk budget 2021. Forandringen har nr. 11 i budgetaftalen om Budget 2020)

Beskæftigelses- og arbejdsmarkedsområdet

48. Investering i reduceret varighed på ydelse for A-dagpengemodtagere

Forandringen indebærer en investering i medarbejderressourcer på dagpengeområdet svarende til et årsværk. Investeringen gennemføres med overførte midler i to år (2020-2021). Investeringen skal sikre mere målrettede indsatser for især de forsikrede ledige, der er i risiko for langtidsledighed og skal styrke formidlingen af konkrete jobåbninger til de forsikrede ledige. Budgettet til de forsikrede ledige reduceres med 517.000 kr. i 2020 og 1,034 mio. kr. årligt fra 2021.

(Budgettet reduceres i Budget 2020 med 517.000 kr. i

2020 og 1,034 mio. kr. årligt i 2021 og frem. Forandringen har nr. 54 i budgetaftalen om Budget 2020)

49. Revisitering af borgere i midlertidige botilbud (Servicelovens §107)

Forandringen indebærer, at borgere, der bor i midlertidigt botilbud beliggende uden for Skanderborg Kommune, efter en konkret, faglig vurdering revisiteres til tilbud i Skanderborg Kommune. Forandringen indebærer også, at borgere i STU (særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse), som samtidig bor i et midlertidigt botilbud uden for Skanderborg Kommune, efter en konkret, faglig vurdering revisiteres til STU-tilbud i Skanderborg Kommune. Budgettet reduceres med 1,35 mio. kr. i 2020 og 1,8 mio. kr. årligt fra 2021.

(Budgettet reduceres i Budget 2020 med 1,35 mio. kr. i 2020 og 1,8 mio. kr. årligt fra 2021. Forandringen har nr. 55 i budgetaftalen om Budget 2020)

50. Flere unge i uddannelse og job via en intensivert uddannelses- og beskæftigelsesindsats for aldersgruppen 15–30 år

Skanderborg Kommune skal være en af de bedste kommuner i landet på ungeområdet. Dette gælder både målt på de unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse, som opnår varig tilknytning til arbejdsmarkedet, og på de unges trivsel. For at kunne realisere dette er der behov for investering i følgende områder: en tidlig intensiv indsats for de 15-17 årige, en overgangs- og fastholdelsesmentor, der skal begrænse frafald fra ungdomsuddannelserne samt en mere håndholdt og koordineret beskæftigelses-, uddannelses- og social-indsats for de 18-29 årige. Den samlede budgetmæssige konsekvens af investeringen er en nettogevinst på 2 mio. kr. for budgetperioden 2020-2023.

(Budgettet ændres som følgende i Budget 2020: Nettoforøgelse på 1,539 mio. kr. i 2020; Nettoforøgelse på 68.000 kr. i 2021; Nettoreduktion på -1,553 mio. kr. i 2022 og Nettoreduktion på -2,123 mio. kr. i 2023. Forandringen har nr. 56 i budgetaftalen om Budget 2020)

51. Færre borgere på sygedagpenge og i jobafklaringsforløb

Skanderborg Kommune er udfordret af, at andelen af borgere i kommunen, som er på sygedagpenge og i jobafklaringsforløb, ligger markant over landsgennemsnittet. For at imødegå denne udfordring aktivt er der behov for at tage flere initiativer. Initiativerne indebærer en investering i medarbejderressourcer, tilbud til målgruppen og opkvalificering. Noget af investeringen finansieres i 2020 af overførte midler. Derudover forventes investeringen at medføre besparelser på forsørgelsesydelse svarende til en samlet gevinst efter indtjening af investeringen på ca. 5,7 mio. kr. i budgetperioden.

(Budgettet ændres som følgende i Budget 2020: Nettoforøgelse på 1,120 mio. kr. i 2020; Nettoreduktion på -627.000 kr. i 2021; Nettoreduktion på -1,857 mio. kr. i

2022 og Nettoreduktion på -4,327 mio. kr. i 2023. Forandringen har nr. 57 i budgetaftalen om Budget 2020)

52. Beskæftigelsesfremmende tiltag på integrationsområdet

Flere flygtninge skal i job eller uddannelse. Der iværksættes følgende indsatser, der tilsammen bidrager til dette: flere borgere i integrationsgrunduddannelse (IGU) samt etablering af et IGU-forberedende forløb kaldet Klar til IGU, beskæftigelsesrettet indsats til ægtefælleforsørgede kvinder samt en intensiveret indsats for integrationsborgere, der efter et længere forløb i jobcenteret fortsat står uden for arbejdsmarkedet. En del af investeringen finansieres i 2020 af overførte midler. Derudover forventes investeringen samlet at medføre besparelser.

(Budgettet ændres som følgende i Budget 2020: Nettoforøgelse på 1,292 mio. kr. i 2020; Nettoreduktion på -1,045 mio. kr.; Nettoreduktion på -3,616 mio. kr. og Netto-reduktion på -2,915 mio. kr. Forandringen har nr. 58 i budgetaftalen om Budget 2020)

53. Beskæftigelsesindsatsen reduceres

Kultur- Sundheds- og Beskæftigelsesudvalget arbejder med den konkrete implementering af besparelsen. Budgettet reduceres med 1 mio. kr. i 2020, 2 mio. kr. i 2021, 4 mio. kr. 2022 og 5 mio. kr. 2023.

(Budgettet reduceres i Budget 2020 med 1 mio. kr. i 2020, 2 mio. kr. i 2021, 4 mio. kr. i 2022 og 5 mio. kr. i 2023. Forandringen har nr. 59 i budgetaftalen om Budget 2020)

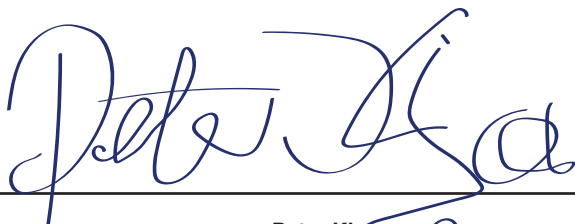
54. Investering i intensiv indsats over for borgere på kontanthjælp (JobFirst 2)

Jobcenteret fortsætter en intensiv indsats over for en gruppe borgere, som har været på kontanthjælp eller i ressourceforløb i lang tid. Indsatsen bygger på principperne fra projektet JobFirst og forudsætter, at sagstallet pr. sagsbehandler reduceres for dem, der arbejder med borgere omfattet af JobFirst. Der opnormeres med en ekstra sagsbehandler i Jobcentret.

(Budgettet er i Budget 2019 reduceret med 195.000 kr. i 2020, 522.000 kr. i 2021 og 780.000 kr. årligt i 2022 og frem. Forandringen har nr. 75 i budgetaftalen for Budget 2020)

Budgetaftalen er under forudsætning af kommunernes samlede overholdelse af de rammer på anlæg og drift, der er aftalt mellem KL og Regeringen. Om nødvendigt indkalder borgmesteren forhandlingsgruppen igen.

Enhedslisten:

Peter Kjær

SF

Claus Leick

Det Radikale Venstre

Anne Heeager

Dansk Folkeparti

Martin Frausing Poulsen

Venstre

Jens Szabo

Socialdemokratiet

Frands Fischer

Trine Fregler

Jørgen Naut

